СВІТЛО
THE LIGHT

РІК XXXII ЖОВТЕНЬ — 1969 — OCTOBER Ч. 10 (562)

Ціна 40 центів

ДУХОВНА БІБЛІОТЕКА

ЦЕ КНИЖКИ КОНЕЧНІ ДЛЯ КОЖНОГО ХРИСТИЯНИНА

ДОСІ ВИЙШЛИ:

ВЕЛИКІ ЛЮДИ. Життєписи великих християн. **о. Іриней Назарко, ЧСВВ.** — Стор. 156, 20 образків. — Ціна **$2.00.**

ВЕЛИКОДНІ ДЗВОНИ. Збірка української великодньої поезії. **о. Г. Кінах, ЧСВВ.** — Стор. 240. Ціна **$2.00.**

ВИБРАНІ ЛИСТИ СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО. Переклав **о. С. Фединяк, ЧСВВ.** — Стор. 216. Ціна **$2.50.**

ВСЕЛЕНСЬКИЙ СОБОР — ВАТИКАНСЬКИЙ ДРУГИЙ — ДІЯННЯ І ПОСТАНОВИ.

Том I. **Діяння Ватиканського Собору.** Стор. 320. — Ціна $4.00.
Том II. **Свята Літургія. Засоби повідомлення.** Стор. 194. — Ціна **$2.00.**
Том III. **Церква. Східні Церкви. Екуменізм.** Стор. 214. — Ціна **$2.50.**
Том IV. **Боже Об'явлення. Духовенство і миряни. Виховання.** — Стор. 285. — Ціна **$3.00.**
Том V. **Церква в світі, свобода і місії, нехристиян.** Стор. 266. — Ціна **$3.00.**

Всі 5 томів, у яких подано хід і рішення Вселенського Собору, коштують **$14.50.**

ЄВАНГЕЛЬСЬКІ И АПОСТОЛЬСЬКІ ЧИТАННЯ на неділі і свята. — Українською мовою з наголосами. Ст. 200. Ціна **$4.80** (в оправі).

ІСТОРІЯ БІБЛІЙНА СТАРОГО І НОВОГО ЗАВІТУ. о. Володимир Бурко, ЧСВВ. Видання для шкіл і народу. Стор. 240, 54 ілюстрації. — Ціна **$2.00.**

МИ — БОЖІ ДІТИ — о. І. Назарко, ЧСВВ. Стор. 196. Ціна **$2.00.**

МИТРОПОЛИТ РУТСЬКИЙ — Життя великого подвижника Унії і його часи. о. д-р Стефан Семчук. Сторін 104. — Ціна **$1.50.**

РІЗДВЯНА МІСТЕРІЯ. Збірка української різдвяної поезії. **о. Г. Кінах, ЧСВВ.** — Стор. 234. Ціна $2.50.

СВЯТИЙ ЙОСАФАТ КУНЦЕВИЧ. Його життя і доба. о. М. М. Соловій, ЧСВВ і А. Г. Великий, ЧСВВ. Стор. 463. Ціна **$4.50,** в оп. **$6.00.**

СЛОВА СВЯТОГО ПИСЬМА — під розвагу всім і для проповідника. Українською мовою подав **о. М. М. Гнесько, ЧСВВ.** — Вискази св. Письма на відповідні теми за альфабетним порядком. — Стор. 136. Ціна **$2.00.**

Хто замовить усі випуски "Духовної Бібліотеки" дістане 10% знижки.

Замовляти на адресу:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario — Canada.

ПРЕДСТАВНИКИ "СВІТЛА" ЗАКОРДОНОМ

АНГЛІЯ:
Basilian Fathers
26 Fairfield Road
Bradford, 8, Yorks.
England

АВСТРІЯ:
Griechisch - katholisches
Zentralpfarramt zu St. Barbara
Wien 1, Riemergasse 1
Austria

АВСТРАЛІЯ:
Very Rev. D. Kachmar
35 Canning St.
North Melbourne, N. I., Vic.

АРГЕНТИНА:
Padres Basilianos
Curapaligue 760
Buenos Aires, Argentina

БРАЗИЛІЯ:
Padres Basilianos
Caixa Postal 24
Prudentopolis, Parana, Brazil

ФРАНЦІЯ:
Abbe Julien Prokopiw
2, Rue des Crignons
80 Amiens, France

ІТАЛІЯ:
Padri Basiliani
Via San Giosafat 8,
Rome (Aventino) Italy

ЗМІСТ:

Церква на лаві обвинуваченних — *о. О. Купранець ЧСВВ* — 322
Пресв. Богородиця — Цариця Руси-України — як Покров і Неустанна Поміч — *о. В. Величковський ЧНІ* — 324
Почитання Богоматері в дусі нашого обряду — *Є. Іванків* — 327
Коли маєш жар любови — вірш — *о. Павло Штокалко* — 328
Відповідають на обвинувачення — *о. О. Купранець ЧСВВ* — 329
СТОРІНКА АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ — 332
Модерна душпастирська опіка над університетською молоддю — *о. В. Ваврик ЧСВВ* — 333
Місячне наміреннн Апостольства Молитви на жовтень 1969
Радуйся, Маріе! — вірш — *А. К.* — 334
Багато людей запитує... — *о. С. Сабол ЧСВВ* — 335
Наші думки — *о. І. Назарко ЧСВВ* — 337
Ірляндія — країна терпіння — *о. О. Купранець ЧСВВ* — 339
Читання на день Покрову Божої Матері — *о. В. Ваврик ЧСВВ* — 341
Великий син Маковиці — свящ. Олександер Павлович — *о. Ст. Папп* — 343
Сучасний світ і Церква — *о. Р. Г. ЧСВВ* — 345
Розмови з молоддю
Богородиця в Едмонтонській катедрі — *о. О. Купранець ЧСВВ* — 349
На хвилях Генезаретського Озера — оповідання — *М. Пряшівська* — 351
Христос воскрес! — повість — *В. Смерека* — 353
ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА — *Дописи* — 356
НАДІСЛАНІ ВИДАННЯ — 360

ОБКЛАДИНКА: Пресвята Богородиця — Покров Українського Народу. Малюнок М. Дмитренка в церкві оо. Василіян у Дітройті - Гемтремку.

СВІТЛО — український католицький місячник. Видають ОО. Василіяни. Головний редактор: о. Орест Купранець, ЧСВВ. Редакційна Колегія: о. Іриней Назарко, ЧСВВ, о. Василь Ваврик, ЧСВВ і ред. Олександер Мох.

Адреса редакції:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Адреса адміністрації:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Передплата на один рік: $4.00; поодиноке число 40¢

THE LIGHT — the Ukrainian Catholic Monthly. Published by the Basilian Fathers in Canada. Editor-in-Chief: Orest Kupranec, OSBM. Editorial Staff: Irenaeus Nazarko, OSBM, Basil Wawryk, OSBM, Alexander Moch.

Address:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Business Office:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Subscription rates: $4.00 per year. Single copy: 40 cents.

Second class mail registration number 1001

ЦЕРКВА НА ЛАВІ ОБВИНУВАЧЕНИХ

о. О. Купранець ЧСВВ

"Так! Церкву сьогодні випробовує тяжке терпіння. Так! Також по Соборі. Господь випробовує нас! Церква терпить — ви знаєте про це — у багатьох країнах світу тяжкою недостачею управненої свободи. Вона терпить від того, що так багато католиків ломить вірність... Вона терпить передовсім від неспокійного, критичного, неслухняного й нищівного опору її дітей, якраз найбільш улюблених: священиків, учителів і мирян, які посвятили себе служінню й свідоцтву для живого Христа живій Церкві... Вона терпить відступництвом і скандалами деяких священиків і чернечих осіб, які прибивають сьогодні Церкву до хреста." — Так говорив у своїй цьогорічній страсній промові Папа Павло, вказуючи на сьогоднішнє положення в Церкві.

ЧИ СПРАВДІ ТАК ВОНО Є?

Дивлячися на сьогоднішню ситуацію в Церкві, на жаль, так воно є. Можемо сказати, що її не тільки прибивають до хреста, але, що вона засіла чи, радше, її посадили на лаву обвинувачених, обсипуючи її всякими закидами й обвинуваченнями.

ХТО ОБВИНУВАЧУЄ ЦЕРКВУ?

Таки, на жаль, самі церковники роблять їй найбільше прикростей, про що й згадує Папа, не рахуючи вже всіх нападів на неї ззовні, тобто збоку безбожних чи нецерковних кругів і т. зв. церковних радикалів-лібералів, які ставши, так би мовити, "церковною лівицею", подекуди самі себе поставили поза межі Церкви.

Обвинувачів Церкви ми могли б поділити на дві групи, тобто на:

1. тих, що виступають проти Божого елементу в Церкві, бажаючи заступити його своїми радикально-ліберальними поглядами. Вони обвинувачують Церкву в визнаванні "перестарілих догм", задержуванні "вже не актуального морального закону" та в різних інших речах, що не підходять під їх радикальні погляди. Про таких обвинувачів слушно сказав Кардинал Суненс до репортера "Тайм"-у таке: "Якщо ви не вірите в Св. Духа чи Воскресіння або в життя по смерти, то повинні залишити Церкву, бо я не вважаю модерну Церкву за якусь духовну організацію в роді Червоного Хреста".

2. тих, що обвинувачують людський елемент у Церкві, тобто все те, що людське, зокрема ж адміністративно-юридичну систему церковного правління, передовсім центрального у Ватикані. Про них хочемо сказати декілька слів.

ХТО ВОНИ?

З-посеред обвинувачів людського елементу в Церкві, чи точніше висловлюючися, адміністративно-юридичної системи її центрального правління, вибиваються на перше місце — одні з найвизначніших сьогоднішніх церковних постатей — три кардинали: німецький Депфнер, голяндський Альфрінк і бельгійський Суненс. Вони не тільки одні з найголосніших "гучномовців" так званого "прогресивного напрямку" в Церкві, але є вони теж подекуди, можна б сказати, провідниками й речниками, назвім, "льояльної опозиції" до існуючої адміністративно-юридичної системи в Церкві, а зокрема до її центрального правління у Ватикані. Значення їх виступів збільшується ще й тим, що вони є теж одними з найбільш впливових одиниць у сьогоднішній Церкві, яким немалий розголос дає теж і преса, широко та влучно або неблучно коментуючи їх виступи. Найбільший розголос із них дістав Кардинал Суненс.

СВІТЛО THE LIGHT
Український Католицький МІСЯЧНИК
СВІТЛО, ЖОВТЕНЬ, 1969 РІК XXXII, Ч. 10 (562)

У ЧОМУ ВОНИ ОБВИНУВАЧУЮТЬ ЦЕРКВУ?

Вони обвинувачують Церкву в тому, що буцімто Церква не хоче відступити від передсоборових практик, не хоче реалізувати соборових рішень і пристосуватися до нових вимог життя. Тут наведемо деякі з головніших домагань, що, на їх гадку, Церква повинна щоскоріше реалізувати:

1. *демократизація церковного правління*, що мала б проявлятися на всіх площинах церковного правління, зокрема ж у центральному, через колегіяльність і співвідповідальність, — при чому Кард. Депфнер має щодо демократизації різні свої застереження та бачить деякі її небезпеки;

2. *децентралізація церковного правління*, тобто що в поодиноких країнах місцеві Церкви, — "об'єднані однією в різності" з Папою, — мали б свої окремі права й свій авторитет у правлінні собою, не "надщерблюючи" ні в чому авторитету та влади Папи;

3. *плюріформізація - многовидість* — це значить: треба б відійти від існуючої в Церкві уніформізації - одновидости, бо сьогодні людське життя та його потреби в різних частинах світу надто зрізничковані, щоб можна було давати одну й ту ж саму розв'язку для всіх;

4. *відбюрократизування центрального церковного правління* або, кажучи властивими словами, відібрати Римській Курії теперішню владу та перенести її на Папський Єпископський Синод, який має більш універсальний і інтернаціональний характер у протиставленні до італійського характеру Римської Курії. Суненс іде так далеко, що в своєму інтерв'ю каже, що навіть сам Папа є в'язнем тієї куріяльної бюрократичної системи;

5. *вибір Папи треба зреформувати*, тобто відібрати від Кардинальської Колегії її теперішнє виключне право вибирати папу та бути вибраним на папу. Це виключне кардинальське право перенести на всіх єпископів, бо епископат є Божої установи, а кардинальство тільки церковно-людської.

Поруч отих головних точок є безліч інших, які годі нам перераховувати.

ЧОМУ ЯКРАЗ ТЕПЕР СТІЛЬКИ ШУМУ?

На це дає відповідь Кардинал Суненс, який каже, що ті ідеї, якщо він їх був би висловив приватно без отого розголосу, то напевно не знайшли б послухання в Римі. Далі він гадки, що це був якраз тепер слушний час публично їх висловити, якщо в жовтні буде засідання Папського Єпископського Синоду, на якому напевно теж не було б на це місця. Він же — як християнський провідник — уважав сказати це своїм обов'язком, бо мабуть, якщо церковні провідники були б більше висловлювалися в XV ст., було б не прийшло до розриву з Лютром і протестантами. Суненс уважає, що критикувати Римську Курію як "систему" зовсім не є рівнозначне з критикою Церкви чи папства, бо це зовсім відмінні від себе речі.

Виступи поодиноких прогресивних церковних мужів викликають різні відгомони в світі, позитивні чи негативні. Позитивно ставляться до них у більшості молоді духовники та значна частина мирян. Негативне наставлення мають переважно офіційні та консервативні церковні чинники, зокрема ж із центрального правління у Ватикані, бо всі ці домагання в основному стосуються до них, а воно не легко зректися того, що стало наче "другою природою".

Що з того всього буде узгляднене? Не знаємо! Проте знаємо, що ті домагання не можуть бути зігноровані! Значна частина тих домагань буде напевно темою нарад Папського Єпископського Синоду в Римі, що відбудеться в жовтні цього року. Кардинал Альфрінк каже, що цей Синод буде наче "тестом" для майбутности Церкви. Трохи заждемо й побачимо що й наскільки було з того взяте до уваги. Хай наша молитва супроводить наради Синоду під проводом Папи, щоб Синод зайняв до тих справ правильне становище, яке вийшло б на загальне добро Церкви!

ПРЕСВЯТА БОГОРОДИЦЯ — ЦАРИЦЯ РУСИ-УКРАЇНИ — ЯК ПОКРОВ І НЕУСТАННА ПОМІЧ

о. В. Величковський ЧНІ

(Реферат виголошений на великій святочній академії в Станиславові, у днях 4-5. XII. 1937 р., що її улаштувало, під високим Протекторатом Преосв. Владики Григорія, Архибратство Б. М. Н. П. при церкві оо. Редемптористів у 10-ліття свого існування — для вшанування ювілею *900-ліття проголошення Богородиці Царицею Руси-України).*

Мадонно, Ти така велика й стільки в Тебе сили,
Що хто бажає ласки й не спішить до Тебе,
У своїм безумстві хоче літати безкрилий!

(Данте, Рай XXXIII)

І те, що з глибини серця вирвалося колись італійському великому поетові — це, вже 50 літ після прийняття християнства, проголосив урочисто великий київський князь, Ярослав Мудрий, син св. Володимира Великого, у Благовіщенській церкві в Києві, коли віддав усю Русь-Україну під Покров Пресвятої Богородиці: *"Людей своїх і город віддав* (ув опіку) *святій, всеславній і скорій на поміч християнам святій Богородиці,* що Їй і церкву збудував на великих воротах на ім'я першого Господського празника — святого Благовіщення, щоб те саме поздоровлення, що його ангел дав Діві, було й цьому городові" ("Слово" київського митрополита Іларіона). Те саме проявляє теж уже 900 літ у своєму многострадальному житті своєю набожністю, вірністю й гарячою любов'ю до своєї небесної Володарки ввесь український нарід.

Тим то годиться тепер, у 900-ліття проголошення нашої найвищої небесної Володарки Царицею Руси-України та в 10-ліття почитання Її при помочі Архибратства Божої Матері Неустанної Помочі, призадуматися над Її високим Володінням колись і в теперішніх часах, щоб іще з більшим довір'ям прибігати до Неї, як до нашої могучої Заступниці й Покровительки в усіх хвилинах нашого життя. Пресвята Богородиця це повсякчасний Покров для нашої Церкви, народу й християнських душ, як також — зокрема тепер — Неустанна Поміч!

І. Пресвята Богородиця — Покров нашої Церкви, народу і християнських душ

1) *Покров Церкви.* Бо й звідкіля ж це, що католицька віра й Церква так скоро після прийняття християнства сильно утвердилися в нашому народі? Як відомо, всі ласки через Марію! Тому й цю найбільшу ласку, ласку католицької віри, завдячує наш нарід Марії. Це Вона свята Одігетрія-Путиводительниця, що славилась у Греків у св. іконах, показала путь нашому народові до Христа й до Його святої католицької Церкви.

І звідкіля ж ця окорона перед єресями й формальною схизмою? Як відомо, тоді коли Греція вже давно зірвала була з католицькою Церквою, — Церква в Україні ще довгі часи дуже сильно зберігала церковну Одність. Як доказ цього може послужити свято Перенесення мощів великого почитателя Пресвятої Богородиці, св. Отця Николая, до італійського міста Барі. Це свято, що

його поручив святкувати Папа Урбан II. не приймилося ані в Греції, ані в Росії, тільки в Україні — щоб свідчити про приналежність нашого народу до правдивої Христової Церкви.

Або зверніть увагу на пізніше свято: Сострадання Пресв. Богородиці, що його нарід загально називає Десятою П'ятницею. Це свято, католицького походження, ще й досі врочисто святкує наш нарід в Україні, що хоч уже формально відірваний від католицької Церкви, — всетаки в душі він і далі залишився католицький. (Нпр. у селі Біличі, володимирського повіту на Волині, православні Українці дуже врочисто святкують "Десяту П'ятницю", а священики, щоб сповнити домагання вірних, відправляють того дня богослужения зі старих уніятських книг, що їх цілий рік тримають під ключем...).

Католицька віра так скоро приймилася й так сильно вкоренилася в Україні, бо могучий небесний Покров Пресвятої Богородиці простягався над українською Церквою, хоронив її від небезпек, скріпляв Христового духа в нашому народі та провадив той нарід шляхом Божої правди. Цікаве, що майже всі старинні руські катедри: в

Святилище храму Св. Софії в Римі. Врочистості посвячення відбулися 27-28. IX. ц. р.

Архиепископ Василь Величковський, советський в'язень за вірність своїй Церкві й Народові — автор статті.

Києві (Десятинна церква), в Галичі, Холмі, Перемишлі, у Володимирі та у Львові (Успенська церква) — це храми Пресвятої Богородиці! Подібно й славні руські манастирі, як от Києво-печерський і Почаївський, це осередки слави Богородиці. Вона ж бо Покров і Володарка української Церкви!

2) *Покров і Володарка українського народу.* Побожний український нарід негайно пізнав та відчув серцем, де його щастя, сила й поміч. І ніякий інший нарід не може похвалитися тим, що він уже 50 літ по прийняттю християнства посвятився ввесь, під проводом свого монарха, опіці Пресвятої Богородиці, проголошуючи Її своєю Володаркою, — як це вчинив наш нарід під проводом князя Ярослава Мудрого 1037 року!

І не завівся народ України! Не завелись князі й бояри та наші воїни хоробрі, подібно, як не завівся князь Володимир Великий, що в битві під Василевом біля Києва спасся від полону — побідивши Печенігів при помочі Пречистої. Пресвята Богородиця допомогла князеві Ярославові Мудрому знову перемогти Печенігів, а славному князеві Володимирові Мономахові та князям Ігореві й Мстиславові зовсім розбити Половців.

У довір'ї до Неї, як до своєї Володарки, не завелися теж, у пізніших часах, українські Гетьмани й козацтво та ввесь посполитий нарід України. У XVI сторіччі славлять Пречисту, як свою Опікунку, лицарі-запорожці. Вони будують на Січі в Її честь церкву св. Покрови. (Ще й тепер можна стрінути ікону Пречистої, що благословить запорожців...).

По нещасній битві під Полтавою (1709 р.) частина запорожців (а було їх кілька тисяч), утікаючи перед пімстою лютого московського царя Петра, пішла на Крим і піддалася кримському

ханові. Покидаючи в посіху рідну землю, не забули запорожці взяти з собою великого скарбу, а саме ікону Божої Матері:

"Як мандрували день і ніч,
Як покидали Запороже,
Великий Луг і Матір Січ,
Взяли з собою Матір Божу,
А більш нічого не взяли,
І в Крим до хана понесли,
На нове збоге Запороже..."

Нажаль сталося таке, що

"Хоч дозволив хан на пісках
Новим кошем стати,
Та заказав запорожцям
Церкву будувати..."

І тоді запорожці

"У наметі поставили
Образ Пресвятої
І крадькома молилися..."

Після полтавського погрому війська Петра Великого ширили в Україні смерть і руїну. До запорожців на Кримі приходили сумні вісті, що їхніх, досі вольних, братів пігнали Москалі "на болото город будувати"; запорожці чули, як конає Гетьманщина, і тому

"Мордувались сіромахи,
Плакали, і з ними
Заплакала Мати Божа
Сльозами святими,
Заплакала Милосердна,
Неначе за Сином.
І Бог зглянувсь на ті сльози
І на Україну,
За козацькії й за тії
Пречистої сльози
Побив Петра..."

Коли ж опісля дозволено запорожцям вернутись в Україну, вони

"Принесли з собою
В Гетьманщину той чудовий
Образ Пресвятої;
Поставили у Іржавці
В мурованім храмі."
(Т. Шевченко: Іржавець).

Наш нарід, не зважаючи на свої страшні переживання: великі нещастя, горя й переслідування, не захитався ніколи в довір'ю до своєї небесної Цариці та завжди шукав у Неї помочі й порятунку. А Вона милосердилася над ним і завжди простягала йому свою помічну Руку — передовсім тоді, коли нашому народові загрожувала, як здавалося, повна руїна. Вона ж бо Володарка нашого народу і тому не дасть йому пропасти!

3) *Пресвята Богородиця це зокрема Володарка християнських душ.* Вона володіє над тими душами по материнському, силою Божої Любови. З великою ніжністю нахиляється Вона до кожної дитини України; чудами промовляє до її серця та в невисказаній доброті вказує їй шлях до Бога й до вічного щастя. Вона повсякчасно золотом ласк обсипує людські душі зі своїх, таких численних в Україні, чудотворних ікон. І саме те велике число чудотворних ікон та ще більше число її безупинних ласк це явний доказ її чудесного володіння над нами!

ЧУДА ПРИ ІКОНІ БОГОРОДИЦІ

На невеликому грецькому острові Тінос є в місцевій церкві чудотворна ікона Богородиці, до якої відбуваються численні паломництва. За звідомленнями з Атен у часі літніх прощ мали бути там чудотворні уздоровлення, яких із медичного боку не можна пояснити, а саме: жінка, що від 15 років була спараліжована, стала вповні здорова, та два глухо-німі одержали назад мову й слух. У тому паломництві мало бути около 8.000 людей.

НАЦІОНАЛЬНИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ СИНОД У ДАНІЇ

Католицька Церква в Данії відбула свій національний синод, до якого систематичні приготування в різних комісіях тривали повних три роки. Цей синод уважається найбільшою подією в житті Католицької Церкви в Данії від 1849 року, в якому то році на основі проголошення свободи релігії дозволено теж існувати Католицькій Церкві. У синоді взяло участь около 200 членів, з чого понад половина мирян.

ПЕРЕХІД АНГЛІКАНЦІВ ДО КАТОЛИЦТВА

Около 2.500 осіб з 20 сіл околиці Курноль, середня Індія, перейшло з англіканського віровизнання на католицизм. Вони пішли за прикладом п'ятьох провідних пасторів, які минулого року перейшли з англіканської дієцезії Нандіяль до католицької дієцезії Курноль. Це найбільший досі перехід до католицтва в історії Англіканської Церкви Індій.

ПОЧИТАННЯ БОГОМАТЕРІ
В ДУСІ НАШОГО ОБРЯДУ

Євген Іванків

Час почитання Пресвятої Богородиці

Передосіння й осіння пора це особливий час, присвячений нашою святою Церквою на почитання Богоматері. Саме тоді припадає найбільше Богородичних празників: Успення, Різдво та Покров Пречистої Діви Марії. Символіка нашої Церкви має не романтично-сентиментальний, але органічно-догматичний характер: не квітки, спів пташок чи голубінь неба символізують найкраще істоту Божої Матері, але час багатства в природі, час збирання плодів; бо Пречиста Діва принесла світові найкращий плід — Ісуса Христа. "Ти є правдива лоза, Богородице, що виростила для нас плід життя...", співається в службі Третього Часу, а на Утрені, у Богородичному сідального, п'ятого голосу прославляємо Богоматір як "духовну виноградину, що зродила Божественний виноград, із якого п'ємо вино безсмертя..." Богоматеринство це найбільша заслуга Небесної Неньки, а "Богородиця" це найкращий титул наданий Їй Ефезьким Собором у 431 році.

"Майські набожества" та літургійні ускладнення

Мимоволі приходить на думку, чи тепер, у добі великих пособорових змін у Західній Церкві, не було б указане для Української Католицької Церкви перенести особливе почитання Пречистої Діви Марії з місяця травня на час пізнього літа чи осени, щоб узгіднити це почитання з законами нашого церковного року та з духом нашого обряду. "Майський" культ Божої Матері створює різні комплікації в літургійному житті нашої Церкви. По-перше, в місяці травні немає ні одного Богородичного свята і то не тільки великого, але навіть малого, так званого "церковиого". Але, що найважніше, цілий весняний час, отже також і травень, має стояти під знаком найбільшого християнського свята, "празника празників" — Великодня. Це є пора, в якій маємо радуватись з Воскреслим Христом та зглиблювати всю велич Новозавітньої Пасхи. Великодній час триває сорок днів, від Світлої Неділі до Вознесіння. У недільних богослужбах цього часу св. Церква видвигає різні євангельські події, що підкреслюють Божество та Всемогутність Ісуса Христа.

У сороковий день по Воскресінні припадає Вознесіння, а в п'ятдесятий день Зіслання Св. Духа. Отже це є час найважливіших подій нашого спасіння і ніякі інші релігійні практики не повинні відвертати уваги вірних від цих правд. А воно, на жаль, буває в нас цілком інакше. З початком травня цілий великодній настрій відходить уже

Церква оо. Василіян у Гошеві, де була Чудотворна Ікона Божої Матері

на другий плян; тропар "Христос воскрес" лунає вже рідше, зате чуємо інші пісні, які з нашими літургійними традиціями не мають нічого спільного, бо часто є тільки перекладами чи перерібками й то маловдатних чужих релігійних пісень. Вознесіння Христове переходить також без більшого впливу на вірних, що знаходяться, сказати б, в іншому крузі релігійних зацікавлень, а й Зіслання Св. Духа не відбувається у відповідній духовій атмосфері, як завершення Великодня й Вознесіння. У цих наведених фактах є одно, незвичайно позитивне явище, а саме велике прив'язання українського народу до своєї Небесної Покровительки, але воно не повинно виявлятися нелітургійним способом та шляхом руйнування єрархії релігійних вартостей. Господські празники є все на першому місці, за ними йдуть Богородичні, відтак празники Святих. На Другому Ватиканському Соборі підкреслюється принцип, що почитання Святих, як також і Преч. Діви Марії, не може приємнювати головних християнських правд і таїнств нашого спасіння (Конституція про Літургію, стаття 108). Тому відповідні обрядові реформи в нашій Церкві та перевиховання вірних є просто необхідні. Другий Ватиканський Собор настоює також на обрядову реформу нашої Церкви в дусі східніх традицій: "Якщо вони (східні християни) невластиво їх занехали (свої обряди, традиції, закони) через обставини часу чи осіб, тоді вони повинні поробити старання, повернутися до своїх прадідних звичаїв" (Декрет про Східні Церкви, стаття 6).

Форми почитання Пресвятої Богородиці

Нераз доводиться нам почути, що деякі релігійні практики Західньої Церкви є особливо милі Богові і Преч. Діві Марії, отже, коли хочемо бути справжніми католиками, треба і нам заводити і плекати оті набожності також і в нашій Церкві. Такі погляди противорічать не тільки ідеї вселенськости Католицької Церкви, але також Божій любові й справедливості. Бо годі припустити, щоб Ісус Христос і Його Пречиста Мати особливо вирізнювали деякі молитви чи богослужения одної партикулярної групи в Церкві, а погорджували іншими. Якщо йдеться про нас, то ми повинні величати Богоматір богослужбами прийнятими у Східній Візантійській Церкві. Такими є: параклис із прекрасними стихирами: "Ти, що за всіх молишся, Блага, які з вірою прибігають під Твій покров", та акафист, що визначається глибокими богословськими думками й оригінальними поетичними метафорами. Крім цього наша літургійна скарбниця може цілком слушно похвалитися багатьома високовартісними гимнами в честь Пречистої Діви, призначеними на кожну неділю, кожне свято, кожний день, а навіть і кожну пору дня; так, що маємо з чого вибирати.

Коли ми пишемо чи говоримо по-англійськи про Пречисту Діву Марію то повинні оминати слова чужі духові нашого обряду як нпр. "Мері" чи "Аур Лейді", а вживати термінів зближених до нашої літургійної мови, як нпр. "Mother of God", "The Most Holy Virgin" тощо. Також різким дисонансом звучить у нашому богословському словнику висліз "Маріологія" — наука про Марію: багато кращою була б дефініція "Теотокологія" — догматичне вчення про Богородицю, від грецького "Теотокос" — Богородиця. Тут на американському континенті є деякі наші церкви посвячені Матері Божій Неустанної Помочі, але свята "Матері Божої Неустаючої Помочі" в нашому календарі немає, а українські церкви (як католицькі так і православні) повинні називатись іменем якогось свята. Аж проситься в цьому випадку назва нашого традиційного, в Україні незвичайно популярного свята "Покрову Пресв. Богородиці".

Єзуїт О. Роберт Тафт у своїй книжці "Eastern Rite Catholicism" (ст. 6) ось так висловлюється про особливості східнього обряду, що відрізняють його від західнього: "Східній обряд це не тільки відмінний спосіб відправи Служби Божої... Це є набожність до Богоматері без вервиць, почитання без новени, культ Преся. Євхаристії без виставлювань Найсв. Тайн і (позалітургійних) благословень, це відправи Великого Посту без Хресних доріг".

Коли між західніми католиками є багато духовних і мирян, що інтересуються східнім обрядом, студіюють його та розуміють духа цього обряду, то скільки ж більше повинні це робити ми, в нашому власному інтересі.

УКРАЇНСЬКА РОДИНО, ЧИ ТИ ГОТОВА ЗРОБИТИ ЖЕРТВУ ДЛЯ БОГА И УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ — ДАТИ СВОГО СИНА НА СВЯЩЕНИКА?

о. П. Штокалко

КОЛИ МАЄШ ЖАР ЛЮБОВИ

Коли маєш жар любови,
Луч надій, силу віри,
То настрій акордом ліри
Твоє серце й будь готовий
Грімку пісню заспівати
Про Марії благодаті,
Про покров Її всесильний
І дощ ласки преобильний.
Нехай Твоя пісня мила
Візьме Серафимські крила
І полетить в неба двори
Та скріпить ангельські хори.

ВІДПОВІДАЮТЬ НА ОБВИНУВАЧЕННЯ

о. О. Купранець ЧСВВ

ХОЧ ЦЕРКВА ПЕРЕЖИВАЄ СЬОГОДНІ СВОЮ ГОЛГОТУ, ТО ХРИСТОС ІІ НЕ ОСТАВЛЯЄ САМОЮ, АЛЕ ДУГОЮ СВОЄІ БЛАГОДАТИ ЗАХОРОНЮЄ ІІ И ДАЄ ІЙ СИЛУ В БОРОТЬБІ

У нашій передовиці "Церква на лаві обвинувачених" ми згадали про декілька головних домагань, що їх ставлять т. зв. "поступові" визначні одиниці в Церкві. Всі ті домагання, як теж і багато інших, збірно висловив бельгійський Кардинал Суненс у французькому часописі "Інформасіон Католік Ентернасіональ", для якого він мав спеціальне інтерв'ю. Те інтерв'ю здобуло всесвітній розголос і зацікавлення ним не притихло й посьогодні. Як виглядає, то метою Суненса було викликати відповідну для згаданих домагань атмосферу перед европейським засіданням єпископів у Швайцарії, що відбулося в липні, як теж і перед засіданням Папського Єпископського Синоду в Римі, що відбудеться в жовтні.

Ни і наскільки думки Кардинала Суненса та інших поступовців будуть прийняті Папським Єпископським Синодом під проводом Папи? — питають сьогодні неодні. Як були сприйняті Ватиканом і іншими, подаємо в цій статті.

Що думають про виступ Кардинала Суненса?

Одні думають, що Суненс не мав ніякої рації чи права, а принаймні не повинен був так гостро й до того ще публично критикувати центральне церковне правління Церквою у Ватикані, при чому вважають, що Суненс грубо провинився проти Церкви. Інші думають, що він поступив дуже правильно і подивляють його, вважаючи, що це людина прямо героїчної відваги. Деякі знову думають навіть, що Суненс — це своєрідний новітній пророк із спеціяльними харизмами - дарованнями в сьогоднішній Церкві, а ще інші гадають, хоч безпосередно не спрямовують того на його адресу, що це "застосований до релігії спосіб марксизму". Він же сам, Суненс, каже, що це "не інженер, якого я критикую, але це льокомотива", себто не Церква чи Пана є ним критиковані, але урядницько-куріяльна система правлін-

ня в Церкві або іншими словами — людський елемент адміністративно-юридичного характеру.

Багато з тих, що критикують або навіть осуджують виступ Суненса, не називають його по імені, однак кожний добре знає й розуміє про кого мова.

Відповідь Папи Павла

Папською відповіддю можна вважати багато місць у різних промовах, у яких Папа говорить про неспокій у Церкві (до кардиналів із нагоди побажань у день св. Івана Хрестителя). Одна з них таки звертає увагу на себе. Хоч Папа в ній не називає Суненса поіменно, але доволі виразно можна відчути про кого говориться. Папа каже між іншим таке:

Труднощі, що "ми їх сьогодні зустрічаємо на нашій дорозі", є відомі. Деякі з них криють великі небезпеки для Церкви. Їх спричинники тим самим обтяжили себе великою відповідальністю за них. "Сьогодні не є легко займати якийсь повно відповідальний уряд у Церкві... Ми також не можемо остатися невідчутливі супроти такої, не завжди точної, не завжди справедливої, і також не завжди уважливої й доцільної критики, яка з різних сторін спрямована проти цього Апостольського Престолу під уразливим означенням "Римська Курія"... Було б легко і може навіть і обов'язком відразу зайняти до тієї критики становище, однак Папа вважає, що буде краще, коли в покірній і щирій об'єктивності розгляне ті закиди, як теж він уповні готовий узяти до уваги висунені аргументи, а навіть, якщо це виявиться розсудливе, змінити існуючі тепер чисто юридичні позиції в Церкві. Папа хоче теж розуміти та сповнити багато інших речей, щоб служіння Церкви зробити кращим, а її післанництво в сьогоднішньому світі ще більш благословенним і успішним. Доказом такого думання Папи є скликання надзвичайного засідання Папського Єпископського Синоду.

Також інші відповідають Суненсові

Деякі високі церковні достойники з Ватикану та з-поза нього відповіли, звичайно, осуджуючи його, на інтерв'ю Кардинала Суненса. Їх відповіді чи становища мають доволі лайливо-повчальний характер, зокрема ж французького кардинала Данієлю, який дуже різко критикує всіх церковних "підпільників", у тому теж передовсім Суненса, хоч і не називає його поіменно. У своєму інтерв'ю Кардинал Данієлю висловлює такі думки:

Говорить про колегіяльність єпископів і інші актуальні церковні проблеми. Наслідком зловживаного пояснення Ватиканського Собору витворилася в Церкві заплутана ситуація, бо деякі склонні думати, що останній II Ватиканський Собор приніс із собою справжню революцію в Церкві, хоч він був тільки радше продовженням і поширенням І Ватиканського Собору. Запитаний про явище "контестації" внутрі Церкви, — Данієлю висловив переконання, — що під цю пору масивна офенсива старається в нечесний спосіб підкопати авторитет Папи і єпископів. Можна над тим боліти, що "деякі єпископи" віддаються контестації. Остаточно кожній із цих "контестацій" ідеться про те, щоб увести в Церкву боротьбу, при чому перевертається порядок вартостей, та кладеться наголос на базі, замість на вершку церковної організації. І Данієлю звідси каже, "що це застосований до релігії спосіб марксизму". За оцінкою Данієлю багато богословів мають хибне поняття про різні основні церковні питання. Потрібна велика чуйність. Церковний авторитет ніколи не був так сильно заатакований раніше, як саме тепер, із боку різних малих ясно ототожнених груп, які намагаються перевести в життя свої партикулярні погляди. Про зміну системи вибору Папи Данієлю каже, що "якась зміна тієї системи представляє собою прямий атентат на структуру Церкви". Однак він не противний більшій інтернаціоналізації Кардинальської Колегії. Недалекий Синод буде трактувати неодне з різних питань, у тому теж питання т. зв. "підпільних церков" — неспокійних рухів у Церкві, супроти яких Римська Курія виявляла досі багато терпеливости. — Данієлю гадає, що проте тепер прийшов час зайняти ясне становище до різних основних питань, чого мабуть відповідним місцем буде засідання Папського Єпископського Синоду.

Не всі так гадають!

У відповідь на свій виступ у відомому інтерв'ю Кардинал Суненс не тільки дістав з усіх-усюдів безліч гратуляційних, особистих і групових, листів, але теж одверту піддержку різних церковних особистостей, які вповні або частинно солідаризуються з його ідеями.

Бельгійський Кардинал Суненс — "провідник льояльної опозиції" в Католицькій Церкві

ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННІШОМУ

АРХИЄПИСКОПОВІ

ІВАНОВІ БУЧКОВІ

З НАГОДИ 40-РІЧЧЯ

АРХИЄРЕЙСТВА

СОТВОРИ ГОСПОДИ

МНОГАЯ І БЛАГАЯ ЛІТА!

На особливу увагу заслуговує виступ італійського Кардинала Пелегріно, архиєпископа Турінo, який на пресовій конференції виявив зовсім недвозначно своє становище. Він сказав, що предложені в Суненсовому інтерв'ю основні вимоги уважає за оправдані, якщо навіть він не все "як цілість", що сказане в Суненсовому інтерв'ю, одобрює. Пелегріно каже, що Суненсове інтерв'ю не є "якимсь обвинувачувальним актом, але ствердженням дійсного річевого стану" в церковній адміністрації. Він теж заявив, що ще в січні стрічався з Суненсом і переговорював із ним не одну зі заторкнених у інтерв'ю точок.

Слушно чи неслушно осуджують Суненсові вимоги?

Ца надто делікатне питання, щоб на нього одним-другим реченням відповісти. Можемо тільки сказати, що всі, які не годяться з Суненсом, закидають йому, що його інтерв'ю спрямоване проти Церкви чи Папи. Читаючи інтерв'ю Суненса й закиди проти нього, можна сказати, що є розходження щодо дебатованої теми, бо Суненс виступає тільки проти людського змінного елементу, юридично-адміністративного в Церкві, а ніяк проти Божого елементу та навчання Церкви. Кардинал Суненс сам і стверджує це, коли каже, що він якнайглибше почувається зв'язаний із Папою, а якщо хтось вичитує з його інтерв'ю противне, то цей є в повному блуді, бо хто критикує Курію, не критикує ані Церкви, ані папства. Його вірність Папі — каже Суненс — не зміняє в нічому його переконання, що сьогодні авторитет також у Церкві мусить бути інакше виконуваний, як це було раніше. Сьогодні не можна бажання свободи та поступу придушити, його також не можна переочити або робити так наче його переочується, але треба з ним сконфронтуватися, щоб його пустити на правильні рейки.

Нашою відповіддю на слушність чи неслушність Суненсових ідей хай будуть слова Гамаліїла, коли жидівська рада судила Апостолів:

"Зіставте тих людей, лишіть їх, бо коли від людей цей задум чи ця справа, вона сама собою розпадеться. Коли ж від Бога, ви не здолієте звести їх зо світу, — щоб ви часом не стали противниками Бога" (Апостольські Діяння, 5, 38-39).

СВІДКИ ЄГОВИ В РИМІ

Вперше в своїй історії цього року Свідки Єгови, протестантська секта, відбули свій конгрес у Римі, куди їх з'їхалося около 12.000 осіб. Темою конгресу був клич: "Мир на землі!" В часі конгресу охрестили вони около 2000 нових членів через занурення в купальному басейні.

"Приходіть до мене всі, струджені й обтяжені, а я вас успокою..."

(Мат. XI. 28)

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ

для членів Апостольства Молитви й усіх побожних душ

Божественне Серце Ісуса. У злуці з тим наміренням, у якому Ти на землі віддав славу Богові й тепер прославляєш Його безупинно в Пресвятій Євхаристії — жертвую Тобі, через Непорочне Серце Пречистої Діви, свої молитви, діла, слова, думки й терпіння нинішнього дня, як винагороду за ті зневаги, що їх зазнаєш від мене й від усіх людей. Особливо жертвую їх за Святішого Вітця Папу Римського, за св. Церкву, за навернення грішників і за всі наміріння Апостольства Молитви, призначені на цей місяць і нинішній день.

(300 днів відпусту раз у день).

ПОДЯКИ

Складаю щиру подяку Богоматері з Лурду за уздоровлення мого сина. Прошу прияти на подяку $5.00.

Юлія Онга

- Прошу відслужити 4 Св. Літургії в намірених і датах, які подаю. Залучую мою пожертву.

Казимир Грицина, Торонто

Дякую Божій Матінці й св. Антоніеві з Падови за поміч у віднайденні дорогої речі, щоб не ображувати Господа Бога гріхом підозріння. Залучую $3.00 на пресфонд.

С. П., Дітройт

Посилаю $10.00 на 2 Служби Божі в наміренні: 1. Олега і 2. Ореста.

Слава Дуткова, Ірвінгтон, Н. Дж.

Складаю найщирішу подяку Найсолод. Серцю Ісуса, Божій Матері Неустанної Помочі та св. Юді-Тадеєві за вислухані молитви в дуже важній справі та прошу дальшої опіки. Залучую $3.00 на Службу Божу.

А. Дерлиця, Нью Йорк

У залученні $10.00 на дві Служби Божі за померлих членів моєї родини та моєї дружини, яких імена подаю.

Степан Гельнер, Дітройт

Посилаю $6.00 на дві Служби Божі: 1. Подячну за щасливий вихід із шпиталю та 2. в наміренні внуки Марії.

Андрій Улічний, Монреаль

Прошу відправити заупокійну Службу Божу за мою маму бл. п. Каролину Возну в 10-ті роковини смерти. Залучую $5.00.

Ольга Маланчук, Черрі Гил, Н. Дж.

Посилаю $5.00 на завпокійну Службу Божу за мого батька бл. п. Ярослава Маланчука.

Лєся Мацьків, Черрі Гил, Н. Дж.

Залучуємо $10.00 на 3 Служби Божі і лямпаду за нашого сина бл. п. д-ра Миколу Головецького.

Іван і Олена Головецькі, Лорейн, Огайо

Прошу відправити 2 Служби Божі: 1. за мою покійну маму Софію Никорук, померлу в Україні та 2. мого мужа Павла, що помер у Торонті. Залучую $6.00.

О. Комаринська, Торонто

КОЖНИЙ, ХТО ХОЧЕ, ЩОБ ВІДПРАВИТИ СЛУЖБУ БОЖУ В БАЖАНОМУ НАМІРЕННІ ЧИ ЧАСІ, ХАЙ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО МАНАСТИРЯ:

BASILIAN FATHERS
3100 Weston Road, Weston, Ont., Canada

о. В. Ваврик ЧСВВ

МОДЕРНА ДУШПАСТИРСЬКА ОПІКА НАД УНІВЕРСИТЕТСЬКОЮ МОЛОДДЮ

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ЖОВТЕНЬ

Свт. Отець Павло VI поручає членам Апостольства Молитви молитись у місяці жовтні "про душпастирську опіку над університетською молоддю, опіку, яка б відповідала вимогам теперішніх часів". Вимоги ж ті дуже-дуже великі й дошкульні!

Що діється з вищими школами й університетами?

Хто слідкує за новинами життя в часописах або при телевізорі, час-до-часу читає, бачить знимки, або й фільму різних замішань, протестів, страйків, вандалізму, насильства, кровопролиття, скандального й розпусного життя студентів у вищих наукових заведеннях, і то не лишень у Північній Америці! Тепер не лишень батьки, що мають своїх дітей у таких школах, або мають їх незадовго туди вислати, але і кожний думаючий чоловік починають питати себе й других: що діється з тими школами? що буде з ними дальше?

И. Бреннер, видавець у Вискансин пише: "У тих школах тепер якась епідемія-зараза панує! Учні заломані інтелектуально і психічно! Замість питати себе: які маємо проблеми?, вони питають: яких найрадикальніших засобів маємо вжити?"

І. Сілбер, професор тексаського університету каже: "Одні хочуть кривавої революції! Другі хотіли б зірвати цілий світ! Усі разом погорджують політичною дискусією й легальною розв'язкою! Вони зовсім нічого не знають про чесноту компромісу!"

В. Севвел, канцлер університету Медисон, висвистаний своїми студентами, скаржиться: "З жури я аж хворий! Вони говорять про знищення суспільности, про її перебудову! Але ніхто не каже: Як?!" — Мурини в університетах творять свої групи, ворожі всьому, що зв'язане з білим чоловіком. Їх кличі: Ми не забуваємо, що ми чорні! Ми знаємо, що ми з Африки! Я хотів би бути сорок тисяч разів чорніший!

Щоб рятувати молодь перед нерозумними випадами, перед здичінням, перед гниллю, перед розбишацтвом, самі їх педагоги тепер починають прозрівати й говорити, що молодь стає дика через брак релігії, через відчуження від Бога, через заборону молитви і читання Біблії в школах. Деякі

Посилаю $10.00 на 3 Служби Божі: 1. за спаралїжованого мужа, 2. за терпеливість у терпіннях і 3. подячну за все добре від Господа.

Марія Бура, Сі Лукаут, Онт.

Залучую $5.00 на Службу Божу за Володимира Стефанишина.

Марія Стефанишин, Маттава, Онт.

Складаємо щиру подяку Найсолод. Христовому Серцю, Божій Матері Неустанної Помочі й св. Йосафатові за вислухання молитов і повернення здоров'я та просимо про дальшу поміч над нашою родиною. Залучуємо $10.00 на 3 Служби Божі.

Богдан, Анастасія й Ольга Маланчук, Питсбург

Просимо ласкаво не турбуватися тим, що Ваша подяка ще не поміщена! З уваги на обмаль місця ми їх містимо в тій черзі, в якій вони до нас приходять. Служби Божі одних правимо згідно з бажанням і наміреннями, яке Ви мали.

Посилаю $4.00 на Службу Божу за моїх родичів: Михайла й Павлину.

Е. Л., Філядельфія

Залучую $10.00 на 2 Служби Божі за спокій душі моєї мами Марії Гавришук.

Є. Гавришук, Елизабет, Н. Дж.

Прошу відправити Службу Божу в сороковий день смерти моєї дружини Теклі. Залучую $5.00.

Михайло Желізко, Торонто

Посилаю на 2 Служби Божі: 1. за померлих родичів Миколу й Параскевію та 2. моє здоров'я.

Сестра Євсевія, Служебниця, Айтуна

Залучую $10.00 на 2 Служби Божі: 1. в роковини смерти моєї мами Анастасії і 2. в моєму наміренні.

С. Г., Ірвінгтон, Н. Дж.

Прошу відправити заупокійну Службу Божу за: Петра, Анну, Володимира, Мартина й Олега. Залучую $5.00.

Я. К., Торонто

університети вже отворили осібні курси, де викладають про історію й доцільність релігії в житті модерної людини, про мораль і етику, — хоч старанно уникають викладів якоїсь релігії, щоб не закинено їм партикуляризму як сприяння одній релігії проти інших.

Ватиканський Собор II, що порушив різні питання модерного життя для нинішньої Церкви, не міг у своїх рішеннях і постановах поминути питання про виховання молоді і про школи. Отці Собору зложили, хоч не дуже широку, і не вироблену до менших подробиць, декларацію "Про Християнське Виховання". Християнського виховання для молоді Собор домагається в ім'я добра суспільности, і в ім'я добра самої молоді.

Собор про християнське виховання молоді

У другому числі декларації про християнське виховання читаємо таке: "Всі християни . . . мають право на християнське виховання! А воно має на меті не лишень зрілість людської особи, але звертає увагу головно на те, щоб охрещені — ставши ступнево вивчені в таїнстві спасіння — щораз то більше набирали свідомости одержаного дару віри, — щоб навчилися в дусі і правді почитати Бога Отця (Ів. 4, 23), ...щоб могли пристосувати власне життя відповідно до вимог нової людини, та вести його в праведності і святості істини (Єф. 4, 22). . . . Тому цей Священний Собор пригадує душпастирям на тяжкий обов'язок так усе уладжувати, щоб таким християнським вихованням могли користуватися всі вірні, а передовсім молодь, що є *надією* Церкви!"

Трохи дальше, бо в числі сьомому декларації, кажеться: "Треба, щоб Церква, відчуваючи тяжкий обов'язок пильно дбати про моральне й релігійне виховання всіх своїх дітей, окремою любов'ю і піклуванням огортала тих усіх і численних, що навчаються в некатолицьких школах, чи-то свідченням життя тих усіх, що навчають, чи через апостольську дію співучнів, чи передовсім через служіння священиків у мирян, які подають їм науку спасіння, пристосовану до віку й обставин і дають духовну допомогу відповідними ініціятивами та відповідно до часів і обставин. А батькам пригадує тяжкий обов'язок, що на них тяжить, так усе укладати, а також вимагати, щоб їх діти могли користуватися тими допомогами та могли поступати гармонійно в християнському й світському вихованні!"

Зокрема Собор говорить про духовну опіку над студентами некатолицьких університетів: "Церква також пильно дбає про школи вищої форми, зокрема про університети й факультети... Тому ж, що доля суспільности а то й самої Церкви тісно пов'язана з успіхами молоді, що завчає вищі науки, пастирі Церкви нехай наполегливо дбають не тільки про духовне життя учнів, які студіюють на католицьких університетах, але — дбаючи про духовну формацію усіх своїх дітей, порадившись відповідно між собою — єпископи нехай подбають, щоб також при некатолицьких університетах були католицькі гуртожитки й університетські центри, в яких священики, ченці та миряни, дбайливо вибрані та підготовлені, подавали б постійну духовну й інтелектуальну допомогу університетській молоді!" (ч. 10).

Стільки про справу християнського виховання університетських студентів у Соборовій декларації про "Християнське виховання". Якщо сьогодні університетська молодь так сильно загрожена всякими радикальними а то й лівими впливами й кличами, то вся християнська суспільність повинна спішити їй на поміч, а духовенство повинно кидатись туди з допомогою; бо це ж у небезпеці віри й моралі є тепер тисячі й тисячі недосвідчених, нераз дуже ідейних і добре думаючих молодих людей. Вони бачать хаос, у який попало людство, вони бачать несправедливість і нелад, що є в суспільнім житті наслідком нещирости й дволичности старшого покоління, яке по фарисейськи "ісповідує" християнську віру й мораль, але в практиці їх не заховує та не виказує! З цієї причини протести й революту молодих проти старших можна багато ліпше зрозуміти та дещо й виправдати. Одначе не можемо і заперечити, що цей рух спротиву часто йде задалеко, а особливо приймає невідповідні форми й вибухи.

Так молімся в місяці жовтні за університетську молодь наших часів, бо вона потребує нашої допомоги, нашої щирої молитви! Слова Ісуса, сина Сираха, ще й нині важні для молоді: "Прагнеш мудрости? Дотримуй заповіді, і Господь тобі її щедро надасть!" (Сир. 1, 26).

А. К.

РАДУЙСЯ, МАРІЄ!

Радуйся, Маріє, Непорочна Діво,
Ясна ніби сонце, що життя дає,
Радуйся, єдина потіхо й надіє,
І благословенне будь ім'я Твоє!

Радуйся, Маріє, Володарко Неба,
Мати найдорожча Ісуса Христа,
Радуйся ласкава Діво Милосердя,
Радуйся Маріє, радуйся, Свята!

Радуйся Маріє, Царице Всесвіту,
Що ціла природа — це підніжок Твій,
Радуйся й рукою щедрою своєю
Дай щастя і долю Вкраїні цілій!

о. Севастіян Сабол ЧСВВ

БАГАТО ЛЮДЕЙ ЗАПИТУЄ...

Католики латинського обряду переводять великі зміни в своїй Літургії, щоб зробити її живішою, більше зрозумілою й модерною, щоб вона промовляла до душі й розуму сьогоднішніх вірних. Наша Св. Літургія чудова, але, здається, сьогодні вона вже перестаріла і треба б завести деякі зміни в ній, щоб вона стала більш цікавою та під смак сьогоднішньої людини. Чи це можливе?

Латинська Церква завела деякі зміни в своїй Літургії, але ті зміни ще не є остаточно оформлені. У дечому вони вертаються назад до старовини, до більше єктеній, до більшої участи вірних у Літургії, у дечому ж аж занадто модернізуються й набирають такого світового духа, що це викликує згіршення багатьох вірних (напр. дика модерна музика й танці на Службі Божій).

Наша Св. Літургія така чудова, що навіть латинські вірні, старих і модерних смаків, захоплюються нею. Вона справді дише старовиною, і коли беремо в ній участь із розумінням і побожністю, вона наповнює нас духом перших християн та почуттям наших предків, які, навернені з поганства, молилися Богові в усій Руси-Україні тими самими молитвами й тими самими піснями, що їх ми посьогодні маємо в нашій Св. Літургії.

Чи потрібні якісь зміни в нашій Св. Літургії та чи можливі вони?

Деякі зміни, на мою гадку, були б побажані, але перевести їх — не така легка справа.

Наша Літургія творилась і формувалася довгими віками. Неодні зміни роблено в ній. Одні обряди викидали, другі впроваджували. Напр. обряд Проскомидії відбувався спочатку підчас самої Служби Божої, потім поставлено його перед Службою Божою як окрему частину, а сьогоднішню її форму знаходимо доперва в 13-14 віках. Гимни "Святий Боже" заведено в 5-ому віці, "Єдинородний" та "Іже Херувими" заведено в 6-ому віці. Обряд "Великого Входу" також зазнав великих змін протягом століть, а сьогоднішню форму з поминаннями церковної та світської влади, засновників і добродіїв церкви, заведено доперва в 15-ому віці. Отже форма нашої Літургії ніколи не була недоторкальна. Її змінювано відповідно до потреб. Коли це було можливе в минулому, тоді воно можливе також і сьогодні, якщо справді існує така потреба.

Ті, що говорять про потребу зміни в нашій Св. Літургії, наводять, менш-більш ось такі пропозиції:

1. Зменшити число каджень, бо їх у нас забагато, а коли в зимі вікна церкви зачинені, тоді це багатьох аж дусить. У тих каджениях проявляється якась дивна непослідовність. Священик 5 разів обкаджує хліб і вино на жертовнику, а потім і на престолі, а коли той хліб і вино вже освячені, обкаджує їх тільки один раз, і то тільки з нагоди гимну Пресв. Богородиці "Достойно есть".

2. Неосвячені ще Дари: хліб і вино, священик переносить із жертовника на престіл із великою парадою, з дияконами, аколітами, у деяких парафіях ще й із церковними куратором і свічками, коли ж ті самі Дари вже освячені священик переносить після Св. Причасти назад на жертовник, то нема жадного кадження, а часто й ніхто не супроводжає його. Отже, багато більшу честь віддається неосвяченим Дарам, ніж Пресв. Євхаристії.

3. На Службі Божій декотрі недільні Євангелії непотрібно повторюються. Напр. Євангелії про безроги, про хлопця-лунатика та про багатого молодця читаються по 2 рази в році, а так багато чудових уступів св. Євангелії не читається взагалі.

В оцих трьох, а може й інших частинах Св. Літургії, можна б зробити деякі зміни. Але такі зміни може робити тільки церковна власть, у нас Собор наших єпископів під веденням Патріярха чи Верховного Архиєпископа, що має патріяршу владу. На жаль, Собору єпископів у нас іще нема, а коли й буде, то й тоді не відразу буде він могтя братися до таких змін. На це треба багато засідань багатьох комісій знавців-літургістів, щоб виготовили плян зміи та предложення до затвердження. Але найбільша трудність мабуть буде в тім: чи можемо ми робити поважні зміни в Літургії, коли наші брати, православні Українці, сини цього самого обряду, ніяких змін не заводять?

Мабуть треба буде нам ще довго чекати на якінебудь зміни в нашій Св. Літургії навіть у випадку, коли б наші верховні церковні власті вважали, що такі зміни справді потрібні.

Із практики знаємо, що не є воно легко "від серця" простити кривду заподіяну нам кілька годин тому. Розумом розумію, що треба простити, бо Бог того вимагає, але біль у серці ще не проминув, і важко прощати. Тому то в молитві "Отче наш", замість слів "якоже і ми оставляєм должником нашим", я молюся так: "допоможи нам простити довжникам нашим". Чи не є це проти Божої волі, коли я молюсь так, по своєму, і виправляю молитву Господню?

Ні, не є це проти Божої волі, Ви спокійно можете далі так молитись і Богові певно подобається така щира молитва.

Ми часто не знаємо й не розуміємо себе самих. Відчуваємо образу й думаємо, що це вже

гріх. Але ж Бог не вимагає від нас, щоб ми не відчували кривди, чи образи. Серце не камінь і не дерево. Воно відчуває і природно мусить відчувати те, що болить, або що приємне й солодке. Неодна рана завдана йому болітиме до смерти, отже будемо відчувати її, вона буде пригадуватись нам. Це ж природна річ і в тому нема нічого злого. Коли Бог вимагає прощати, то вимагає тільки, щоб ми простили кривду, а не щоб не відчували її. Простити ж значить не гніватись, не мститись, не бажати злого, озватись до особи, яка вчинила нам кривду чи образила нас, хоч у серці ще палає вогник гніву, бажання пімсти йти. Не легко є прощати. Деколи аж дуже тяжко. Але коли є в нас бажання простити, коли стараємось опанувати бажання пімсти, то це вже добре. Бог дивиться на нашу щиру добру волю, а не на те, що там ще колотиться на дні нашої душі проти нашої волі.

Легше буде нам прощати всяку кривду, коли подумаємо, що ми самі багато тяжчу кривду завдали Г. Богу нашими гріхами й часто кривдили Його, а все ж таки Він простив нам і щоденно прощає. Люди завдають нам кривду нераз зовсім не хотячи. Кривди, які часто приходиться нам пережити, в дійсності, не є аж такі великі, як нам видаються. Може ми більше скривдили других, зовсім не хотячи. Може хтось "на смерть" загнівався на нас і довго не обзивається, а ми дивуємося й не знаємо за що. Коли все ж таки тяжко нам прощати тим, що скривдили нас, помолімся за них, помолімся щиро, щоб Бог простив їм. Така молитва, хоч і змушуємо себе до неї, буде найкращим нашим свідоцтвом перед Богом, що ми хочемо простити. Хочемо простити вірою, розумом і волею, бо Христос хоче, щоб ми прощали. Нижчі почуття не грають ролі перед Богом і не роблять негідною нашу молитву, в якій молимось: "і остави нам долги наші, яко і ми оставляєм должником нашим".

Отець колись писали в "Світлі", що повний відпуст це відпущення всіх дочасних кар за гріхи, які були прощені в Св. Сповіді. Чи треба це так розуміти, що хто зискає повний відпуст, то вже не повинен тут терпіти? А якщо він терпить багато, то може він не зискав відпусту, або його Сповіді, помимо його найкращого старання, не були добрі?

Хтось може щиро старатись зискати багато повних відпустів, а не одержати прощення всіх дочасних кар за гріхи, які були прощені в Св. Сповіді. Багато думає, що, мовляв, відмовить таку й таку молитву наділену повним відпустом і вже буде мати прощені всі дочасні кари за свої гріхи. Це був би дуже легкий "скок до неба". Але Бог не дав нам такого талісману, ані магічної формулки, що захоронювали б нас від терпіння. Ані Церква не обдурює нас оманою, що зискані повні відпусти це м'які пахучі рожі під нашими ногами на дорозі до неба.

Щоб зискати повний відпуст, треба: 1. мати намір зискати відпуст; 2. бути в стані Божої ласки, отже без тяжкого, навіть без повсякденного гріха на душі; 3. виконати умовини злучені з даним відпустом (звичайно це Св. Сповідь, Св. Причастя, відвідини церкви й молитва в наміренні Святішого Отця). Що треба бути в стані Божої ласки настільки, щоб не мати на душі навіть повсякденного гріха, це одна з найтяжчих умовин зискання повного відпусту, бо мало хто є вільний від повсякденного гріха через довший час. Тому то багато людей замість повного відпусту зискує властиво тільки часинний відпуст у міру розположення своєї душі, себто залежно від того, якою вільною була душа від повсякденних гріхів. Отже з того видно, що не кожний, хто виповнив усі умовини зв'язані з відпустом, відразу й зискує повний відпуст, бо не є воно легко обійтися довший час без повсякденного гріха.

Але, з другого боку, було б це великою помилкою, коли б ми заключали, що коли хтось має великі терпіння, то він або не зискав повного відпусту, або що його Сповіді, помимо найкращого його старання, не були добрі. Адже ж Бог посилає терпіння не тільки як кару за гріхи. Життя Святих кажуть нам, що навіть великі святі Божі угодники терпіли і дуже багато й тяжко терпіли, хоч ніколи в житті не допустилися добровільно навіть повсякденного гріха. Отже Бог посилає терпіння також і для вищих та більш високих цілей як те, щоб 1) захоронити нас від тяжких упадків (адже ж у терпінні й смутку ми менше схильні до зла!); 2) щоб нашим терпінням заслужити ласку навернення для грішників; 3) щоб ми помогли іншим, може навіть нашим найближчим, спокутувати їхні гріхи; 4) щоб очистити нас від усього прив'язання до світу й до всього того, що в ньому грішне; 5) щоб зробити нас подібними до страждучого й розп'ятого Христа; 6) щоб дати нам нагоду через терпіння побільшити наші заслуги на небо та зробити нашу вічність повніше щасливою.

Ні, терпіння для доброго християнина не є карою від Бога, а радше доказом великої Божої любови. "Кого Бог любить, того й картає" каже Св. Письмо Старого Завіту (Припов. 3, 12), а в Новому Завіті св. Павло пише: "Тим, які люблять Бога, усе співдіє на добро" (Рим. 8, 28).

Запити просимо слати на адресу:

Rev. Sebastian Sabol, OSBM.
185 East Main Street,
Uniontown, Pa., 15401., U.S.A.

МОЛІМСЯ ЗА ЖИВИХ І ПОМЕРЛИХ!
НАЙКРАЩА МОЛИТВА —
ЦЕ СЛУЖБА БОЖА!

НАШІ ДУМКИ

о. І. Назарко ЧСВВ

Виглядає, що він теж про щось думає та чимось журиться!

"Викинь злі думки зі свого серця" — так напоминає нас Господній мудрець (Іс. Сирах 3, 13). Часто чуємо такі слова: *"На мою думку* ця справа мається так і так". Таке, на жаль, говорять часто люди, які взагалі не мають своєї думки про дану справу, бо, як сказав один мудрець: "стисле й логічне думання — це найтяжча річ на цьому світі" (М. Мешлер). Щоб наша поведінка була морально добра, треба нам глибокого особистого вироблення в думках, словах і вчинках. Ці три елементи становлять істотно вартість людини. Тому розгляньмо найперше наші *думки*.

Дія людської думки

Людська думка подібна до биття людського серця. Звичайно ми не здаємо собі справи з того, що в наших грудях безустанно б'ється серце і, коли б воно перестало битись, ми перестали б жити. Тільки в деяких виїмкових випадках (як от недуга серця) ми орієнтуємося в життєвих функціях серця. Подібно діється і з нашою думкою: вона безустанно пливе в нашому мозку. Часто пливе вона бистро, як гірський потік, частіше пливе повільно, як спокійна ріка, а деколи наша думка подібна до цього ставу, що в ньому вода застоялася. Тоді маємо враження якоїсь затримки й застою нашої думки. У дійсності ж умові процеси в нашому мозку пливуть-відбуваються безустанно. Навіть під час нашого сну думка нас не покидає і тимсамим дає знати, що наш організм живе. "Я думаю, отже існую". Цей висказ філософа Картезія (Декарта) є ствердженням тієї основної філософічної правди, що думання — це доказ нашого життя й існування. Людина різниться від інших творінь у першу чергу розумом, бо повний титул людини — це розумне звіря (animal rationale). Якщо людина не вживає розуму, не збагачує його, не думає — то вона скочується до рівня звірини. Тому св. Тома з Аквіну сказав, що "людина є властиво тим, чим чинить її розум".

Значення людської думки

Звичайно ми не приписуємо думкам більшого значення. А проте в дійсності думки у великій мірі формують нашу дійсність і мають великий вплив на наш характер. Чому? Бо ідеал, до якого ми змагаємо в житті, родиться не деінде, а в думках. А ідеал розпалює в нас бажання; а бажання, якщо воно є сильне, переміняється в постанову; постанова ж дає спонуку до чину; а з чинів часто повторюваних твориться стале (габітуальне) успосіблення — себто характер. Такі є розвоєві етапи (ступені) душевного процесу від думки до характеру.

Отже всякий поступ зачинається від думки. З могутністю витривалої думки ніщо не може рівнятися. Коли раз запитали відомого фізика, математика й астронома — І. Нютона: як він відкрив закон притягання землі? — то він відповів: "Зовсім просто. Я безустанно думав про це". Великі думки є джерелом великих чинів. Обличчя світу зміняють не рухливі активісти, але люди глибоко думаючі — мислителі. Вони кидають нові ідеї, творять нові теорії, відкривають нові закони і причиняються ними до поступу людства. Кожний плян мусить найперше зродитися в нашій думці, щоб міг бути здійснений у чинах чи словах.

Сьогоднішнє змеханізоване життя в багатьох випадках відбирає людині можність думати. Але й треба пам'ятати, що тим більше ми є людьми, чим більше ми глибше і логічніше думаємо. Всякі автомати й роботи є противні справжньому життю людини в повному значенні цього слова.

Людська думка і характер

Все, що ми досі говорили про значення думки, повторяється теж у внутрішньому житті людини. Тому старинні філософи, як першу вимогу вироблення хрицевого характеру, ставляли клич: "Пізнай себе!" А пізнати себе можна тільки через глибоке думання над собою, над своєю поведінкою, своїми вчинками, словами й думками. Наша думка має навіть ту силу, що вона може контролювати й наші думки. Ми можемо застановлятися над тим, чи дану проблему ми добре передумавли, чи наш умовий процес був у всьому логічний, консеквентний, чи ми з нього витягнули належні висновки. Така контроля думок вимагає вже високої умової дисципліни.

Крім цього для вироблення характеру треба нам упорядкувати свої думки і сконцентрувати їх коло високих життєвих ідеалів.

Як це вчинити?

Найперше не давати приступу думкам нерозумним, плитким і нехосенним. Є такі розсіяні вдачі, що в них — як каже наше прислів'я — "стільки думок, як у заяця стежок". Є такі, що "думають про дурниці, зірниці і небесні дзвініці". Але є й такі, що дозгими годинами віддаються солодкому мрійництву. Мрійництво — це не тільки страта часу, нездисциплінування уяви і розпряжність ума, але це теж сильний егоїзм. Бо такий мрійник оглядає себе в різних приємних ситуаціях, які його у власних очах вивищають, а нераз сильно подразнюють змисли. У своїх мріях такий мрійник посувається дальше, ніж би він відважився посунутися в конкретному житті. Мрії — це опій передовсім для молоді, бо вони такі розкішні, як опій і так ослаблюють волю, як опій. Як же часто у мріях молодь робить великі поступки на користь низьких інстинктів, а при цьому потішається, що це не гріх, бо це тільки думки. По-перше: це велике питання: чи це вже не гріх? А по-друге: існує велика небезпека, чи з тих думок не зродяться вчинки і то може дуже скоро? Тому гарний пластовий клич: "Будь чуйний" має застосування теж і до думок.

Якщо запитаємося: що дає нам думання? то дістанемо відповідь, що думання помагає нам до вироблення криштального характеру. Думаюча людина на кожне положення находить кілька розв'язок. Думання вводить логіку в усе наше життя, бо ступінь за ступнем ми розв'язуємо наші життєві проблеми. Завдяки інтенсивній думці навіяній любов'ю, витворюється атмосфера взаємного довір'я, доброго впливу й прихильности у родинах та організаціях.

Державний закон не інтересується думками своїх підчинених. Але Божий закон, що охоплює цілу людину, наказує: "Викинь злі думки зі свого серця", а Христос потвердив, що всякі злочини зачинаються в людському серці (в думці) (Лук. 18, 7). Коли ми хочемо очистити свою душу і приступаємо до Св. Сповіді, кажемо так: "Сповідаюся з усіх моїх гріхів, що їх я вчинив думкою, словом і вчинком". Отже признаємо, що Божий Законодавець на першому місці ставить зло, яке може зродитися з нашої злої думки.

Плекаймо великі думки!

Віддалюймо від себе не тільки грішні думки, але й усякі думки плиткі, безхосенні та поборюймо опій мрійництва.

Як протилік проти безхосенних думок, треба нам мати запас добрих і великих думок, зачерпнутих із науки Ісуса Христа. Св. Отців Церкви, з життя Святих, філософів і добрих поетів. Передовсім молоді треба подавати добрий і ситний корм для її думок (без усяких двозначностей і недомовлень) у формі гарних афоризмів, приповідок і високих кличів.

На творення думок великий вплив має преса, радіо, театр, проповіді в церкві, фільми й телебачення. Тому всі працівники в тих ділянках мусять тямити, що людська думка — це преважна проблема, за яку й вони є відповідальні.

Ще ліпше: перейнятися якоюсь одною *великою ідеєю*, коло якої концентрувалися б усі наші думки, які ідея екуменізму, апостольства мирян, кращої долі нашого народу, розвитку Української Церкви і т. п.

До зосередження думок дуже помагають серіозні й глибокі *студії* чогось корисного. Тому кожну вільну хвилину ми повинні використати на читання (але не каміксів), студії й самоосвіту.

Та найуспішніший засіб упорядкування думок — це систематичне *розважання* Божих правд чи то зі св. Євангелії, чи з окремої книжки, призначеної й уложеної до цього. Із розважанням в'яжеться *контемпляція*. Багато мирян на Заході і на Сході (!) її культивують. А в нас?...

Тож молімся з нашою св. Церквою: "Господи, очисти мій ум від марних думок" і доповнім цю молитву словами Паскаля: "А дай мені велике багатство великих думок, щоб із них зродилися великі чини мого святого життя і Твоєї великої слави."

ЧИ ПАПА ПАВЛО ЗРЕЗИГНУЄ ЗА ЧОТИРИ РОКИ?

На гадку всесвітньо-відомого богослова-моралісту о. Бернгарда Герінга Папа Павло VI-ий, який поклав границю для єпископського урядування — 75-ий рік життя, застосує її теж і до себе. Він переконаний, що Папа Павло за чотири роки, тобто в 75-ому році життя внесе своє уступлення з папського уряду.

о. О. Купранець ЧСВВ

ІРЛЯНДІЯ — КРАЇНА ТЕРПІННЯ

В останніх кількох місяцях ірляндське питання набрало дорелі широкого розголосу в світі через боротьбу в північній її частині, яка все ще під англійським пануванням.

Мабуть з усіх народів у світі історична доля Ірляндців чи не найбільш подібна до нашої української. Близько 800 років англійського поневолення та боротьби з ним нанесло Ірляндцям багато лиха як народові, включно до майже повної затрати ірляндської мови, якої місце зайняла англійська. Коли йдеться про ірляндську культуру, то на ній аж надто сильне п'ятно англійської, крім незначної народньої, яку Ірляндці зберегли перезважно в глухих закутинах країни. Теперішній ірляндський уряд докладає всіх зусиль, щоб відтворити й закріпити ірляндську мову й культуру, особливо ж серед молодого покоління.

22-річна Бернадета Девлин — посол до британського парляменту — говорить в обороні північно-ірляндських католиків у їх боротьбі за громадянські права. (Photo: Wide World)

Дещо про країну та її людей

Ірляндія — це острів, що лежить у північно-західній Європі на захід від острова Великої Британії. Від заходу Ірляндію обливає Атлянтійський океан.

Територія острова виносить квадратових миль: незалежна Ірляндська Республика — 27.135, і під англійським пануванням Північна Ірляндія — 5.451. Незалежна Ірляндська Республика має 2.881.000 населення, а Північна Ірляндія — 1.491.000. Найбільші міста мають мешканців: в Ірляндській Республиці — Даблин — 647.336 і Корк — 125.790, а в Північній Ірляндії — Белфаст — 406.800 та Лондондері — 56.300.

Терен острова переважно рівнинно-низинний у середній частині, а в північній і південній є теж групи невисоких гір і узгір'я, яких найвищий вершок Карантугил має 3.414 стіп. Найбільша ріка ШЕннон має 250 миль довжини. Клімат — морський, вогкий і доволі непривітний. Пересічна температура вагається між 35 ступенів Фаренгайта в січні до 75 у липні.

Ірляндська земля загально вбога і на добру рілю і на природні підземні багатства, через що ціле господарське життя стоїть на не надто високому рівні, про що свідчить пересічний дохід на особу в році — $781. Слабий економічний стан викликував масову еміграцію Ірляндців; ірляндський уряд її значно припинив, починаючи з 1961 р., розвиваючи промисл та поліпшуючи стан сільського господарства. З уваги на те, що економія Ірляндії залежить у великій мірі від економії Британії, вона підноситься або паде, відповідно до економічного стану в Британії.

Деякі історичні відомості

Перші початки людського поселення в Ірляндії сягають на багато тисяч років перед Христом, що доказують історичні розкопки. Десь у 4-ому сторіччі перед Христом прийшли сюди кельтські племена, що стали основою ірляндського народу, який у ході сторіч прибрав багато домішок від своїх завойовників. Осівши, кельтські племена почали оформлюватися в державний організм, якого сила росла, а з нею теж і культура. Ірляндська культура стала йти до свого вершка, здається, від 5-го ст., та променювала опісля між нижчі культурно племена на сусідніх островах, доки її не почали нищити англійські завойовники, починаючи з 12-го сторіччя.

Вже з 8-ому ст. почали нападати на Ірляндію Нормани, які оснували на її побережжях свої морські порти. Їх побив ірляндський король Браєн

Бори в 1014 році. Англійська інвазія почалася в 12-му ст. та дала початок поневоленню Ірляндії, як теж і постійній боротьбі Ірляндців проти нього. Переслідування Ірляндців Англійцями зростає особливо сильно по т. зв. реформації в 16-му ст., коли англійське правління відбирає Ірляндцям-католикам маєтки та передає їх Англійцям-протестантам і про-британським Ірляндцям, як теж тратять Ірляндці законні громадянські права. У половині 19-го ст. приходить на Ірляндію велике нещастя через англійську пресію. Тоді то покидає свою батьківщину поверх 1.600.000 Ірляндців: еміґрують у чужі країни, а кругло один мільйон Ірляндців гине з голоду протягом п'яти років.

У 20-му ст. ірляндська свідомість зростає щораз більше, а з нею бажання освободитися від жорстокого англійського панування, яке ніяк не хотіло допустити до будьякої свободи чи вияву ірляндського життя. Творяться ірляндські національні партії та підпільна акція, у висліді чого приходить до т. зв. "кривавого великодного понеділка" в 1916 р. в Даблині. Хоч це повстання було придушене, але дальшого активного спротиву Англійці не могли придушити. Починає творитися ірляндське національно-державне життя, у ході якого в 1919 р. Ірляндці встановляють свій незалежний парлямент. Відчуваючи кінець свого панування над Ірляндією, Англія 1920 р. ділить Ірляндію на дві частини, відлучуючи Північну Ірляндію, щоб так задержати своє посідання на острові. В 1921 р. обі частини, як окремі одиниці дістають статус "домінія", тобто власного управління внутрі Британської імперії чи, як тепер називають: Коммонвелту. Цей стан триває до 1948 року, коли то Ірляндія проголошує повну свою незалежність і виходить із Коммонвелту, тобто з-під англійської домінації над собою. Мабуть найбільшу ролю в освободженні Ірляндії відіграв Імон де Валера. У 1949 р. Англія визнає Ірляндію як самостійну республіку, але задержує при собі далі Північну Ірляндію, яка рішила залишитися жити під Англією.

Християнство в Ірляндії

Християнство в Ірляндії має свої ранні початки, бо вже в 4-ому ст. були там, хоч тільки принагідно, місіонери. Першими історично відомими місіонерами є ті, що їх вислав Папа Келестин (422-432), однак вони не відіграли більшої ролі в навернені Ірляндців із поганства. У стислому розумінні місію починає св. Патрикій — Апостол Ірляндії, який мав великий успіх у християнізації Ірляндії. Він є дійсним основником Католицької Церкви в Ірляндії.

Св. Патрикій народився 385 (389 — ?) року в родині римського начальника у Британії, звідки попав у неволю до Ірляндії, з якої втік, будучи 22-річним юнаком, до сьогоднішньої Франції. Тут у манастирі в Лерін провів підготову до апостольсько-місійної праці в Ірляндії, куди подався 432 року, та працював там майже через 30 років. Умер 461 р., залишаючи за собою зорганізовану церковну сітку, засновуючи всюди манастирі, при яких теж жили і єпископи. Найстарший центральний осідок, оснований ще за часів св. Патрикія, існує посьогодні як столиця ірляндського Примаса, — це Арма в Північній Ірляндії. Із часів св. Патрикія залишилося ще яких 90 церков і кілька епископств. Між іншим залишилися теж тільки руїни з його катедри в Кашел, що була однією з останніх його фундацій.

Ірляндська Церква, запустивши глибоко корінця в народі, гарно розвивалася та висилала місіонерів до інших країн, доки не прийшла англійська окупація в 12-ому сторіччі. Від часів англійського короля Генриха VIII-го (1509-1547) Католицька Церква в Ірляндії починає переживати тяжкі часи переслідування від англійських протестантів, що тривають майже до 1-ої світової війни в 1914 р., а в Північній Ірляндії ще й по сьогоднішній день католики не мають повних громадянських прав, які мають протестанти.

Сьогоднішня ірляндська Католицька Церква складається з 4 митрополій і поверх 20 епископств, маючи задовільне число священиків, монахів і монахинь. Усіх Ірляндців-католиків у світі є около 7.000.000.

Те, що сьогодні Ірляндія є самостійною державою, завдячує вона головно Церкві, яка держала з народом і вела його в боротьбі з ворогом, бо ірляндському народові остався був вірним тільки "хлоп і поп".

БОМБА НА АРХИЄПИСКОПСЬКУ ПАЛАТУ

Палата Кардинала Анело Россі в Сав Павльо, Бразилія, стала об'єктом терористичної акції: під неї підкладено вибуховий матеріял. Вибух пошкодив частинно передню частину палати, та з людей ніхто не потерпів. Дехто з прохожих безпосередньо перед вибухом бачив, що якесь авто віддалилося в поспіху від місця вибуху. Як заявив секретар, то Кардинал від деякого часу одержував анонімні телефони з погрозами. На місці вибуху знайдено записку, на якій було написано, "Це тільки початок акції проти Бразилійської Церкви."

ОДИНОКА В ТОРОНТІ УКРАЇНСЬКА
КРАМНИЦЯ ЦЕРКОВНИХ РЕЧЕЙ
DIOCESAN CHURCH GOODS STORE
278 Bathurst St. — Toronto, Ont.
Великий вибір церковних речей. — Напрестольні Євангелія. — Церковні книжки. — Молитовники і багато інших речей.

о. В. Ваврик ЧСВВ

ЧИТАННЯ НА ДЕНЬ ПОКРОВУ БОЖОЇ МАТЕРІ

Чаша з запорізької Свято-Покровської церкви на Січі

День Покрову Божої Матері визнано тепер у нас за день нашого вільного козацтва й війська. Бо під Покров Пресвятої Владичиці нашої віддавали себе колись наші славні козаки, віддавали себе й недавно славні бійці геройської УПА.

Про чудотворну ікону Покрову Матері Божої на Запорізькій Січі читаємо таке в книжці: "Шляхами наших прочан" (виданій о. Н. Вояковським у Філядельфії 1965 року):

"Про велику набожність Запорізької Січі до Пресвятої Божої Матері свідчать історичні факти. Перед кожним походом чи на суходолі, чи Дніпром, чи по розбурханих хвилях Чорного моря, козаки навколішках вислухували молебень до Пресвятої Богородиці. З їх грудей лунала могутня пісня "Под Твою милость...", і аж тоді виступало Запорізьке військо у воєнний похід. Але і кожний такий похід, був він щасливий чи нещасливий, не кінчився інакше, а тільки молебнем у честь Покрову Божої Матері. І то як тільки переступили браму Запорізької Січі, зараз дякували Пречистій за допомогу та поручали Їй душі своїх друзів, що впали на полі бою "за християнську віру, за українську землю".

Та козацтво не тільки в небезпеці втрати життя йшло до своєї чудотворної ікони Богоматері, але і перед кожним важнішим рішенням, чи то перед радою козацьких старшин, чи перед загальною козацькою радою, вони просили в Неї допомоги. А свою силу, жертвенність життя і крови черпав наш нарід за посередництвом Покрову Пресвятої Божої Матері. Ця безгранична любоз Матері Божої в Запорізькій Січі дуже гарно висказана словами пісні, з якої наводжу одну строфу:

"Тебе в піснях славить віками
Наш увесь нарід, в час щастя — бід,
А Твою слазу в піснях степами
Ніс Гетьман Січі в широкий світ!"

Ікона Покрову Божої Матері в Січовій церкві на Запоріжжі дуже оригінальна: на хмарах стоїть Божа Мати, розпростерла Свій омофор, а вдолі Запорожці з козацькими інсигніями заспівають до Неї свої молитви. По правій стороні Пречистої св. о. Николай із Євангелієм, а по лівій стороні св. Михаїл із земською кулею. Понад Пречистою напис: "Ізбавлю і покрию люди моя" (Ісх. 3).

Друга ікона, зв'язана з Запорожцями, це чудотворна Іржавецька ікона Божої Матері, що її оспівав Т. Шевченко в чудовій поемі "Іржавець". Іржавець — село Прилуцького повіту на Полтавщині.

З Іржавцем зв'язані події 1709 р., коли то Запорожці в боротьбі проти Москви стали по стороні Мазепи. За те цар Петро І звелів зруйнувати Запорозьку Січ, що була над річкою Чортомликом, т. зв. Стара Січ. Запорожці мусіли податись під протекторат кримського хана і пробули під ним аж до 1734 року. Легенда каже, що вони забрали з собою чудотворну ікону Матері Божої. На скитальщині вони поставили цю ікону в одному шатрі і там молилися до Неї. Повернувшись зі скитальщини в Рідну Землю, принесли з собою чудотворну ікону Богоматері й поставили Її в церкві в Іржавці. У цій іконі Божа Мати плакала, а нарід думав, і так наш поет Т. Шевченко представив це у своїй поемі, що Божа Мати плакала над недолею України. Ось уривок цієї поезії:

"Мордувались сіромахи,
Плакали, — і з ними
Заплакала Мати Божа
Сльозами святими;
Заплакала Милосердна,
Неначе за Сином,
І Бог зглянувсь на ті сльози
І на Україну...

Вернулися Запорожці,
Принесли з собою
В Гетьманщину той чудовий
Образ Пресвятої;
Поставили у Іржавці

В мурованім храмі,
Отам Вона й досі плаче
Та за козаками..."
("Шляхами наших прочан", ст. 36-38).

**

При кінці своєї книжки о. Н. Вояковський оповідає нам таке:

"В часі, коли західні області України дістались під большевицьку займанщину, зараз таки вислано на заслання в татарські степи Туркестану багато наших рідних. Коли одного дня в 1944 році, по скінченій цілоденній важкій праці, наші нещасні невольники двадцятого століття заспівали перед нічним спочинком "Под Твою милость прибігаєм", вийшло напроти них багато Татар і питаються:

— Чи ви Галичани?

— Так, — відповідають наші земляки. — Ми Українці-Галичаки.

— А чи ви вірите ще в того самого Бога і любите Божу Матір, так як ваші прадіди?

— Віримо, — відповідають здивовані наші земляки, чудуючись, чому Татари так випитують їх про їхню віру.

— А чи вмісте співати пісню "Под Твою милость?"

— Так, ми якраз щойно її проспівали.

Тоді Татари в найбільшій радості ведуть їх на гріб свого давнього вождя Тімур-Хана і просять:

— Заспівайте тут "Под Твою милость".

І заспівали наші рідні пісню до Пресвятої Богородиці. На звуки цієї пісні Татари, наче скошена трава, впали на землю. А пісня "Под Твою милость" лунала-лунала. То наче плач дитини, то наче голос розпуки зболілого серця, ген аж по-під зорі зоряного степу... то знов безсильно падала на землю... аж тихо-тихенько вмовкала, мов завмираючі струни козацької бандури...

Тоді виступив старенький Татарин і каже: "Вже минуло сімсот літ, як наші прадіди під проводом Тімур-Хана, вертаючися з далекого походу, напали на один ваш манастир і людей, що скрилися були в печерах, видусили димом. А монахів, що прийшли просити помилування для тих, що в печерах, вирізали, навіть не дали їм доспівати цієї пісні "Под Твою милость". І як позернулися наші з того походу, вихвалялись, як то вони перебили монахів, не давши їм скінчити пісні, що ті її перед своєю смертю співали. Тоді наші татарські священики засумувалися і предсказали, що велика Божа кара впаде за це на наш нарід і не буде вона знята з нас, доки не прийдуть тут Галичани і не заспівають цю пісню "Под Твою милость..." І так сталося, бо ми попали наперед у неволю білого царя, а тепер стогнемо в неволі червоного тирана. Але віримо, що нині знята з нас Божа кара... Ви принесли нам розраду і надію на краще будуче."

Оповідання закінчене такими словами:

"Коли Господь Бог зберіг у татарському племені надію, що прийде для них день прощення, — то і над нами змилосердиться "Єдина чиста і благословенна", і дасть нам іще нашими очима побачити кращу майбутність нашого многострадального народу та наше власне воскресіння до вічної слави!"... (ст. 186-7).

ПЕРШІ НЕ-СВЯЩЕНИКИ ПАРОХАМИ

Голяндський Кардинал Альфрінк іменував 6 не-священиків парохами в своїй архиепархії Ютрехту. Ідеться про 5 дияконів і одного мирянина, що покінчив богословські студії. Вони заявили Кардиналові, що приймуть священичі свячення тільки тоді, коли не мусять зобов'язуватися до безженности. Очевидно, що, згідно з церковним правом латинського обряду, Кардинал не міг їх висвятити на священиків. Кардинал Альфрінк заявив, що в майбутньому всі священичі кандидати, які покінчили відповідні студії, мають під відповідним проводом працювати один рік у душпастирстві, заки остаточно рішаться бути священиками. Він сказав теж, що навіть і тоді, коли кандидат не бажатиме приймати священичих свячень і евентуально схоче оженитися, повинен постаратися про якусь функцію в душпастирстві. Від тепер номінація не-священика на пароха в архиепархії Ютрехту буде належати до "нормального явища" — пише голяндська католицька пресова агенція. Хоч і стали вони парохами, однак мимо того, не можуть виконувати ніякої функції, яка вимагає священичих свячень.

ЦЕРКОВНА ПРЕСА В ЮГОСЛАВІЇ

Майже фантастичний розвій церковної преси проявляється в Югославії, в якій панує комуністичний уряд. У 1959 році, коли ще були різні держазні обмеження та труднощі для церковної преси, мала вона примірників 600.000 накладу, та в цьому 1969 році наклад церковної преси виносить вже 11.000.000 примірників. Мабуть для нас Українців, що так дуже хвалимося нашою культурністю й очитаністю, це найкращий приклад. Українці стоять мабуть на останньому місці між культурними народами щодо поширення й читання церковної преси.

КУПЛЮ КНИЖКИ давнішого видання, також збірки **ПОШТОВИХ МАРОК**. Подайте, що маєте й за кільки на адресу:

А. МОСН

6 Churchill Ave., Toronto 145, Ontario, Canada

о. Степан Папп

ВЕЛИКИЙ СИН МАКОВИЦІ — СВЯЩ. ОЛЕКСАНДЕР ПАВЛОВИЧ

(1819 — 1900)

Малий Олександер не мав ще й чотири рочки, а вже стояв при труні свого батька. Писався 1822 рік. Приявнім теж стікали сльози з очей, коли бачили плач сиротини. На похорон зійшлися не лише вірні села Чарне на Маковиці, але теж і багато людей із широкої околиці. Батько мав славу доброго священика, що наш нарід уміє оцінити.

Не пройшло й кілька тижнів, а малий Олександер станув уже і при труні своєї матері, Анни Гладишовської, родом із Галичини. Так несповна чотири-річний Олександер став круглим сиротою. Кілька днів пізніше малий Олександер покинув своє рідне село Шариське Чарне, де він 19 вересня 1819 р. вперше побачив Божий світ. Його відвезли до Галичини кревні по його матері. У Львові він закінчив нормальну школу. Навчання там ішло "по німецьки і по польськи".

До гімназії вступив у Бардієві, де пробув чотири роки. Дальші два роки гімназії скінчив у Мішкольці, а матурував у Ягері. Його вихованням зайнявся його старший брат, свящ. Осип. У гімназії він набув мадярську освіту.

Ще як гімназист зачав віршувати. У чужому оточенні, відчуваючи тугу за рідними Бескидами, жалувався:

Я нещасний в чужом краю —
Як сирота жию я,
Всегда о тобі думаю —
Рідная земле моя!

О рідная земле мила,
Розмишляю о тебі,
Твоя магнетова сила —
Мене тягне ко себі!

Милі мні, милі Бескиди,
Де жиє моє плем'я,
Де жили мої прадіди,
Там жити хочу і я!

Цей вірш під заголовком *"На чужині"* декламували школярі за життя і по смерти Павловича, з нього вчилися любити своє рідне Закарпаття.

По скінченні гімназії Олександер подався на теологію. Його знову вислали "на чужину", до Тирнави, де він вивчився чистої словацької мови. Позичаючи книжки з бібліотеки графа Замойського, він удосконалювався і в польській мові. Під час богословія він переважно набував латинської освіти, та все ж таки не переставав мережати свої українські вірші.

Павловича висвятили на священика 1848 р., в безженному стані. Півтора року був домашнім учителем у домі графа Сірмая, а відтак став архіваром єпископської канцелярії у Пряшеві. Згодом став наступником о. Духовича при душпастирстві в Біловежі, де прожив 13 років (1851-1864).

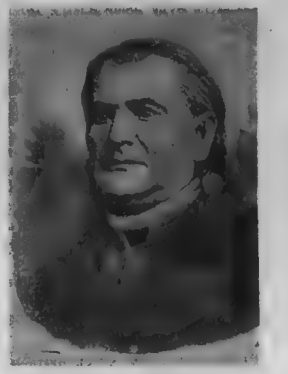

о. Олександер Павлович

По селах рідної Маковиці він збирав народні пісні й приповідки. Частину з них опублікував Яків Головацький. При тому він не переставав віршувати:

"Господи, благословляй,
Наш карпатський милий край,
Його гори долини,
Всі племена, родини.
Боже, дай, щоб як рай,
Щаслив був карпатський край!

Його вірші дихали рідним теплом. Деклямували їх діти на різних святкуваннях. Із ними виростали вони, із них зачерпували любов до всього рідного. Ці вірші одушевляли й народних робітників у їх громадянській праці.

Із Біловежі перевели відтак о. Павловича на парохію у Вишнім Свіднику, де він пробув 36 років до самої смерти. Тоді він уже був знаний, як *"Маковицький соловій"*. Свої вірші друкував він у віденськім *"Вістнику"*, львівськім *"Слові"* альманаху *"Зоря Галицька"*, а на Закарпатті у *"Листку"*, *"Науці"*, *"Неділі"* та місяцесловах.

Із тих часів походить його *"Коломийка"*, що стала наче *"селянським гимном"*. Прості селяни,

хоч не вміли читати й писати, співаючи її, набирали почуття народної гордости й свідомости:

Хоть Русинаки голі, босі — но хлопи, як буки,
У них здоровий розум, сильні — кріпкі руки;
Будуть орати, сіяти, обробляти поле,
І не буде наше плем'я голодне і голе.
Будуть орати, сіяти, ниву обробляти,
Будуть школи будувати, дітей просвіщати.
Ликуй, ликуй, веселися, мила рідна мати,
Ми поорем, ми посієм — внуки будуть жати!

Цей вірш, як оповідають старші, селянські діти завжди деклямували зодягнені в народнім убранні. Так його деклямував, як сімрічний хлопчина, теж і автор цих рядків. А люди, слухаючи його з великим піетизмом, набирали дальших сил до боротьби з насильною мадяризацією.

Як кожній народній будитель, Павлович бачив будучність народу в освіті. Тому він напоминав дітей:

Ви діточки, як пчілочки,
Школу нащивляйте;
Пчоли меду — ви мудрости
У школі глядайте.

Пчоли назбирають меду,
Мають з чого жити;
В школі мудрости і чести
Научаться діти.

Кожний ч'ловік од дитинства,
Довжен ся учити;
Працьовати, чесно жити,
Злого ся хранити.

О. Павлович доглянув і народнього хробака, що роз'їдав моральну силу селян, їх майно й родини та ширив загальне зубожіння. Хробак цей — п'янство. Проти нього поет боровся аж до загину. До цього сюжету він раз-у-раз завертав. Йому жалко, що:

Наш люд нерозважно жиє,
Що заробить — то пропие;
Хліба ні грошей не має,
О своїх дітей не дбає!

Теми Павловичевих віршів різнородні. У них оспівує він рідну Маковицю, життя й буття тамошніх людей із радістю їх і болями. Він писав теж вірші-гуморески. Зложив оду в честь старої реверенди (ряси). Коли йому згоріла стодола, то і про це написав вірша. Низка його поезій присвячена еміграції в Америці.

Вірші Павловича будовані на зразок народньої пісні. Його мова теж народня. Коли йому деякі з тодішніх москвофілів закидали, чому не пише *"по літературному"*, тобто по московськи, Павлович відповідав: "У нас так не говорять — московська мова нам чужа!"

Проходили роки. Павловича окликано — *"народнім поетом"*. Сила його вірша не в поетичности, а в ідейности. Його вірші багато зробили між простолюддям. На них виховувалися цілі покоління, хоч за його життя вони не вийшли окремою збіркою. Частину його віршів зібрав і видав шкільний інспектор Іван Поливка під назвою *"Вінець стихотворений о. А. И. Павловича"*, Ужгород 1920, ок. 250 сторін. Новішими часами проф. І. С. Шлепецький видав *"А. Павлович — Избранние Произведения"*, Пряшів 1955, на 533 стор.

Як людина, о. Олександер Павлович був добросердечний. Про його ласкавість ще й до нині ходять по Маковиці милі спомини старих людей. На службі Бога і простолюддя пройшов 36-тий рік його душпастирства у Вишньому Свиднику. Писався Божий Рік 1900. Павлович пережив свої 81-ші уродини. У листопаді того ж року він тяжко занедужав. Відчуваючи кінець, він прощався зі своєю улюбленою Маковицею:

Остань з Богом, Маковиця,
Уж не ввижу твої лиця,
Перестану тя обіймати,
Тебі пісеньки співати.

Своє *"Прощання"* він переслав того дня дітям, бо якраз мав іти на годину релігії. Тому він просить їх:

Ви діточки любі, милі,
Одпровадьте до могила;
Помольтеся за вашого,
Небощика духовного!

Отець Олександер Павлович, народній закарпатський поет, *"Маковицький соловій"*, упокоївся в Бозі 25 грудня 1900 р. Його поховали у Вишньому Свиднику, на східнім боці, біля храму. На могилі поставили мармуровий пам'ятник. А його найліпший приятель, інсп. Іван Поливка, при правім крилосі до стіни дав вложити мармурову плиту, на якій написав золотими буквами:

Пам'яті
О. АЛЕКСАНДРА ПАВЛОВИЧА,
Сина Маковиці, народного стихотворця,
душпастиря свидницького.
† 1900 р.

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ГУРТІВНЯ
СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ
UBA TRADING CO. LTD.
300 Dwight Ave. Tel.: 252-2246-7

Розмови з молоддю:

СУЧАСНИЙ СВІТ І ЦЕРКВА

о. Р. Г. ЧСВВ

1. Надії світу

Юні друзі!

Сучасний світ може похвалитися величезними досягами й технічними здобутками. Ось нещодавно людина вперше за всю свою історію ступила ногою на місяць. Тепер вона простежує шляхи на Венеру й Марса, накреслюючи райдужні пляни на майбутнє. Можна сказати, що ввесь сучасний світ напрямлений до майбутнього та живе прийдешнім. Як назвати оту вичікувальну настанову духа, яка дожидає чогось у майбутньому?

Я назвав би її надією...

Правильно, це надія. Так тоді присвятім сьогоднішню нашу розмову темі під наголовком "Надії світу". Перше запитання хай буде оце: До чого тепер конкретно звертаються надії світу?

Не важко відповісти. Багато тепер говориться про міжпланетарні подорожі, про "космічні готелі", де прихожі знайдуть фантастичний відпочинок, про який не міг мріяти навіть Жюль Верн, у всю широчінь розпустивши крила своєї буйної уяви...

Ви про космічні простори. Та чи не було б краще повернутися таки на нашу землю, щоб познайомитися з її надіями? А, до речі, ви вжили гарного поетичного виразу — "розпустивши крила уяви"... Мені це пригадало сучасного поета Василя Симоненка, чи пак його твір "Берег чекань". Із ним тематично сходиться збірка так званої "захалявної поезії" — "Крик з могили". Чи ви їх бачили?

Певне! Такі книжки самі накидаються молодому читачеві.

Так тоді пригадуєте зміст вступу, написаний професором Ю. Бойком?

Пригадую. Він найперше проаналізовує лірничний аспект поезії, щоб потім зіставити його з побутом конкретної дійсности. А висновок Ю. Бойка такий: "Але в лірику вдирається побут: гострими важкими брилами вгрузає в неї і творить якусь дику фантасмагорію яскравих уламків, що кричать, волають своєю жахливою страхітливістю й готові розкласти лірику в аморфність, але автор дисциплінує ці бриля строгістю словесного обрамування, здисциплінованістю форми."

Бачите, як тут змагаються з собою лірика і проза, людські прагнення з реалізмом дійсности, надії з безнадійністю. Сучасна людина в цій ситуації схожа на того, хто на цьому березі непрохідного провалля вдивляється у потойбічний берег, сподіючись знайти там здійснення своїх мрій. Чи ви чули щось про молодого французького поета Жана Рене Югенена?

Звичайно, кілька років тому вся преса рознесла була вістку про його трагічну смерть у дорожньому випадку. В 1962 році опубліковано його "Щоденник", який молодь прочитувала з захопленням, називаючи його "копальнею глибоких думок".

Але Жан Рене залишив також книжку — збірку новель, якій дав наголовок "Дикий берег" (знову отой "берег", хоч Югееннові не був відомий Симоненко!). У тих новельках слідний великий вплив "Щоденника", зокрема в тих місцях, які заторкують "сучасний світ". Перечитайте, будь ласка, оці рядки і намагайтеся вловити їхню провідну думку:

"Модерний світ — це, перш усього, неможливість любити".

"Сучасні люди вмирають, бо не люблять".

"Життя трагічне не тому, що треба вмирати, а тому, що в ньому є хвилини без любови".

"Я бажав би рятувати світ від ненависти світу: хвилині — привернути її вартість, ранкові — його світло, дійсності — її очевидність і, врешті, кожній людині — її пісню та її клич."

Отут, бачите, Жан Рене висловив справжні надії світу: знову знайти любов, утрачене світло, здобути правдиві цінності, піднести гідність людини. Словом, сучасний світ чекає на когось, хто б йому допоміг у скрутній хвилині. Ось перед нами запитання всіх: "Хто нам допоможе?"

Мені здається що в цих справах повинна б допомогти світові Церква. Але, бачите, Церква завжди стоїть якось осторонь життя і подій світу, може навіть якоюсь мірою ховається, щоб не напитати собі біди, не виставити себе на атаки супротивників з табору науки і техніки, яка сьогодні керує світом...

Повторяється тут, може несвідомо, закид, який опрокинув був уже папа Пій XII-ий у відомій своїй промові до учасників Міжнародного З'їзду Істориків. Він сказав тоді ось які знаменні слова: "Церква не ховається в шанці опозиції, як супротивниця модерної науки й техніки, але править радше за чинник зрівноваження. Тож і в епоху тріумфу науки і техніки Церква спроможна виконати те своє завдання, яке виконувала минулими сторіччями" (2. 10. 1955).

Якже ж тоді конкретно виконує Церква те своє завдання?

Завдання це виконує Церква на три лади. Євангельською проповіддю, словами попередження і добродійною акцією.

1. Євангельська проповідь навчає необхідности віри, бо вона зроджує в людині тривку надію і справжню любов. Учення Церкви спирається на слова Ісуса Христа:

— "Бог так полюбив світ, що Сина свого Єдинородного дав, щоб кожен, хто вірує в Нього, не загинув, а мав життя вічне."

— Оту любов, неначе вогонь, приніс на світ Ісус Христос і дуже бажав, щоб він "уже розгорівся"; отже, доручив своїм послідовникам: "Як я полюбив вас, так любіте й ви один одного".

— Слова свої підтвердив Ісус найбільшим ділом любови, віддавши своє життя за своїх друзів.

2. Слова попередження мають відвернути людей перш усього від гріхів, бо вони знищують віру, послаблюють надію та вбивають любов. Дуже гарно навчав цього світої пам'яти Іван XXIII — "Добрий Папа", як його називали. У його "Щоденнику" знаходимо оці рядки. Бажаєте відчитати?

Дуже радо.

— "Голос Церкви є неначе голосом мами: іноді виглядає, що він монотонний, проте в ньому вичувається ніжність і силу, які відвертають від зла і спасають" (15. 8. 1962).

— "Гріхи не повинні бути нашими приятелями: нам треба їх уникати, треба їх ненавидіти, щоб не повертатися до блювотиння, як це є у *звичаї псів*, за біблійним висловом" (6. 4. 1958).

— "Є п'ять притаманних висловів модерного світу, які цілковито протиставляються християнському життю. Я назвав би їх п'ятьма ранами великого Розп'яття. А їх імена оці: лібералізм, марксизм, прогресивна демократія, масонерія і ляїцизм" (2. I. 1957).

— П'ять отих ран — протихристиянських напрямків — кожний на свій лад, порушують рівнозагу суспільного життя, тобто: рівність, справедливість і братерство, тож незмінно доводять до того "запустіння, яке перемінюється в руйнування міст, держав і народів" (8. 4. 1962).

— Церква завжди з усією рішучістю осуджувала і нап'ятновувала всякого роду безправства, насилля й дискримінації, щоб цим дати людям моральну підтримку, щоб розбудити надії слабких, пригноблених і вбогих. І останній пункт:

3. Добродійна акція — це діла милосердя супроти ближніх на світову міру. Здійснює їх Церква за допомогою багатьох установ, між якими на першому місці є Установа Понтифікальної Допомоги. Діяльність свою розгортає вона в 1500 осередках, розкинутих по всьому світі; обслуговують їх 250 тисяч осіб, з яких 200 тисяч — це добровольці, які працюють безкорисливо. Ця установа за нашої ось пам'яті дала мільярдові допомоги голодуючим в Індії, вбогим селянам — "кампесіньос" у Південній Америці, навіщеному позінню населенню Італії й Пакістану. Є це одна допомогова організація — "Карітас", тобто "Любов", яка в ім'я Ісуса Христа і Його Церкви йде всюди там, де злидні заглядають у людські житла. Останніми місяцями дуже голосною була справа Біафри, тієї країни, що від двох років змагається за самостійність. Ви, певне, слідкували за цими подіями.

Аже ж. Ми з болем серця, сприймали вістки про те до якої жахливої руїни дозело цю країну воєнне лихоліття. Настав голод, у наслідок якого щодня вмирало жолю 6.000 людей. Тоді "Карітас" прийшла Біафрі з допомогою. Ми подивляли імпозантність цієї акції: допомогу можна було давати тільки літаками, і то нічною порою, з огляду на воєнні дії. Від 28-го лютого цього року до 13-го березня великі транспортові літаки типу СІ-97 виконали 1.550 нічних льотів, доставляючи щоразу 10-18 тонн усяких харчів, одежі й ліків. Уночі з 13-го на 14-го березня відбуло 24 таких льотів, щоб використати пригожу хвилину та збільшити постачання, від якого залежало життя мільйонів людей (КАРІТАС ч. 4, ст. 13-20).

Ось вам те, чого ви вимагали від Церкви! Церква не лише теоретично навчає, як і чим підтримувати людські надії в тих, що над берегом зневіри, але й дає конкретні докази. Ними є діла любови:

1. слова попередження й остороги перед усім тим, що знищує надію і веде до зневіри-відчаю, і
2. доброчинна діяльність, до якої Церква закликає всіх, у кого в серці є вогонь любови, наснажений вірою в Бога.

МОЖЛИВІСТЬ ЖОНАТОГО ЛАТИНСЬКОГО ДУХОВЕНСТВА

Справа задержання чи знесення целібату-безженности латинських священиків є тепер однією з голосних справ у латинському обряді. По цілому світі чуємо різні заяви латинських священиків в цій справі. Так само багато єпископів чи навіть єпископських конференцій зайняло до цього пекучого питання своє становище. Однак мовчали про це досі високі достойники Ватикану. Мабуть перший із ватиканських достойників, що висловився публично щодо жонатости латинського духовенства, є Кардинал Дж. Врайт в інтерв'ю для італійського часопису "Ль'Авведіре". В інтерв'ю він говорить, що існує можливість святити жонатих на священиків, якщо справді стане замало священиків, хоч — на його гадку — священство й подружжя все ж таки радикально між собою різняться.

о. д-р Софрон Мудрий ЧСВВ, віцеректор Української Папської Колегії св. Йосафата в Римі і професором східнього канонічного права в Папському Орієнтальному Інституті в Римі

ЧИ ХРИСТИЯНСТВО Є ОБМЕЖЕНЕ?

Уже по повороті зі своєї поїздки до Африки Папа в одній із промов сказав, що християнство, а тим самим і Церква, яка проповідує християнство, не є географічно, ні етнічно, ані культурно обмежені. Між іншим сказав теж дослівно таке: "Церква займається не торгівлею, не політикою, не географічними чи науковими відкриттями, але душами. Вона займається життям людини, її фізичним існуванням, її достойністю як особи, її моральною досконалістю, її соціяльною свободою; одним словом: людською істотою, якою вона є в своїй цілості як Божа дитина, як Христа брат, як живий Св. Духа, як член одного одинокого Містичного Тіла, Церкви."

ЕКУМЕНІЧНИЙ РУХ НА КУБІ

Католицька Єпископська Конференція рішила заснувати екуменічний студійний осередок на Кубі. Завданням осередку мало би бути створення відповідної атмосфери для співпраці між поодинокими християнськими Церквами на Кубі, як теж для плекання постійного контакту між ними. Серед не-католицьких членів кураторії цього осередку бачимо єпископа протестантської Єпископальної Церкви й екзекутивного секретаря Кубинської Ради Євангелицьких Церков.

РЕКОРДОВЕ ЧИСЛО НОВОВИСЯЧЕНИХ

Цього року число нозовисвячених священиків у Югославії рекордове в порівнянні з минулими роками, бо цього року висвячено 146 нових священиків, з чого 83 єпархіяльних і 63 чернечих. Це дуже відрадне явище, зокрема ж тому, що це стається на терені, де панує комуністичний режим, під яким треба мати направду сильну й випробовану віру, щоб могти посвятитися священичому життю, бо в тамошніх обставинах — це своєрідне геройство.

ОБОВ'ЯЗКОВІ ЦЕРКОВНІ ПОДАТКИ

У Німеччині й Австрії існує так званий церковний податок, який платять усі, що приналежать до будькотрого віровизнання, байдуже, чи є вони практикуючими вірними, чи ні. Не платять ті, що через уряд заявили свій формальний відхід від даного віровизнання, тобто стали "безвіровизнаневі". Недавно один з анкетних інститутів у Франкфурті, Німеччина, перевів анкету в справі церковного податку. На запит, чи люди платили б далі свій церковний податок, як це є досі, якщо плачення податку було б добровільною справою, відповіли, що далі платили б: католики — 46 відсотків, а протестанти — 35 відсотків.

ІТАЛІЙСЬКА ЄРАРХІЯ НЕ МАЄ ВІДВАГИ

В часі конгресу католицьких італійських студентів у Вероні президент цієї організації Джованні Бенціні сказав, що італійська єрархія виявляє замало відваги й життєвости, як теж боїться й не є склонна терпіти чи піддержувати активну участь вірних у церковному житті. Він теж сказав, що італійський епископат дуже часто несилі перемінити свій мандат авторитету в справжнє служіння спільноті, з чого зроджуються одні з найбільших трудностей для переведення в життя соборових ухвал.

ЧИ МАЮТЬ ДАЛІ ДЗВОНИТИ ДЗВОНИ?

Єпархіяльний часопис в Авґсбургу, Німеччина, перевів між своїми читачами таку анкету: "Повинні ще дзвонити дзвони?" Дві третини відповіло що так, бо звук дзвонів посеред гамору вулиці є великою відпругою та приємністю.

ДАЛІ ХОЧУТЬ МАТИ ЛАТИНСЬКІ БОГОСЛУЖБИ

Хоч як воно дивно звучить, але є фактом, що британське товариство "Летин Мес Сосаєті" знову звернулося з апелем до Папи Павла, щоб на "віки вічні" задержати Службу Божу в латинській мові. Воно тимбільше дивно звучить, коли взяти до уваги, що Англо-саксони не вміють навіть "по-людськи" вимовляти латинських слів, а не то, щоб хтось узагалі міг розуміти чи пізнати, що це є латинська мова.

ВСТАНОВЛЯТЬСЯ ВАТИКАНСЬКО-ІЗРАЇЛЬСЬКІ ДИПЛОМАТИЧНІ ЗВ'ЯЗКИ?

Деякі познаки вказують, що таки прийде до встановлення офіційних дипломатичних зв'язків між Ватиканом і Ізраїлем. Недавно новопризначений Апостольський Делегат — архиєпископ Піо Лятті, при своєму приїзді до Гайфи в Ізраїлю, натякнув пресовим репортерам, що існує можливість нав'язання таких зв'язків. Однак різні політичні кола думають, що це дуже скомплікувало б положення Ватикану в світі, бо тим самим поставило би проти Ватикану ввесь арабський світ, який є на воєнній стопі з Ізраїлем.

НЕТОЛЕРАНТНІСТЬ ЖИДІВ

Щоденно по всьому світі чуємо крик Жидів, що їм завжди діється якась кривда. Однак ніколи не чуємо від Жидів, щоб хтось із них сказав, що вони зробили чи роблять комусь якусь кривду. Коли хтось відважиться щось сказати на адресу Жидів, що для них може бути непохвальним, то відразу роблять крик, мовляв, "антисемітизм".

Австрійська католицька пресова агенція подає, що в портовому місті Ашод в Ізраїлі один вихрещений жид хотів відкрити свою крамницю з християнськими релігійними речами. Однак жидівські екстремісти робили всякі перешкоди, щоб недопустити до існування того склепу. Вибивали вікна та обсмаровували стіни всякими написами, а рабінат навіть видав заяву, що в "цьому замкненому жидівському місті" не терпітиметься ніякої "християнської місіонерської активности". Власник крамниці вдався до поліції, щоб припинити терор жидівських екстремістів. І щойно під охороною поліції міг відкрити свою крамницю.

ЦАРГОРОДСЬКИЙ ПАТРІЯРХ ПЕРЕОРГАНІЗУВАВ ЄПАРХІЇ В ЕВРОПІ

Царгородський Патріярх Атенагор перевів територіяльну реорганізацію підчинених собі єпархій в Европі, мабуть у зв'язку з тим, що Грецька Церква в Атенах бажала б мати ці єпархії в своїй юрисдикції. І так поділено територію Західньої Европи на адміністративно-юрисдикційні одиниці з осідками: Стокгольм — митрополит Полієвкт, Відень — митрополит Хрисостом, Бонн — митрополит Яків, Париж — митрополит Мелетій, Лондон — архиєпископ Атенагор і Брукселя — митрополит Еміліян. Крім того призначено митрополита Єзекиїла на голову грецько-православної спільноти в усій Австралії.

МОЛОДЯТА ПРИЧАЩАЛИ СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ

У місцевості Неккерспул (Мехельн, Бельгія), під час вінчальної Служби Божої молодята уділили Св. Причастя своїм батькам і приятелям, що прийшли на їх шлюб. Очевидно, що це сталося без будьякого відома єпископського ординаріяту, який цей поступок строго осудив.

ПІВТОРАМІЛЬЙОНОВИЙ ЄПИСКОПСЬКИЙ ДІМ

Від довгого часу плянована єпископська резиденція в Антверпені, Бельгія, таки мабуть не буде збудована. Антверпський єпископ заявив, що він не може прийняти на себе відповідальности за півторамільйоновий кошт, бо йому не треба репрезентативного, але функціонального дому, тобто такого, що служить завданню.

ХРИСТИЯНСЬКА ДУШЕ!
ХРИСТОС ЖДЕ НА ТЕБЕ В СВ. ТАЙНІ ПОКАЯННЯ!
ВІН ХОЧЕ ВОСКРЕСНУТИ В ТВОЄМУ СЕРЦІ!

о. О. Купранець ЧСВВ

БОГОРОДИЦЯ В ЕДМОНТОНСЬКІЙ КАТЕДРІ

Хоч на декількох інших місцях виступає Пресвята Богородиця в едмонтонській катедрі св. Йосафата, то особливе її місце подибуємо в каплиці-наві, що спеціяльно їй присвячена.

Зображення Благовіщення

Посередині склепінної частини апсиди цієї каплиці-нави розмальована одна з головних подій Нового Заповіту, а саме Благовіщення, яке деякі богослови називають "початком відкуплення людського роду". Ця подія представлена тут як момент, коли то в пречистому лоні Непорочної Діви Марії за посередництвом Св. Духа почався Божий Син — Ісус Христос-Спаситель. Образ цей замкнений двома пів-аркамн. На ньому дві постаті: Пречиста Діва Марія й Архангел Гавриїл — Божий посланець, який звіщає Діві Марії волю Бога-Отця. Марія в стоячій поставі, з похиленою головою та зложеними навхрест на грудях руками, має вираз глибокої покори й молитовного настрою. Поруч неї прядільний станок, при якому мабуть працювала, коли з'явився небесний посланець. Архангел Гавриїл — це вродливий юнак, у якого руках лілея.

Кивот Заповіту та гарфа

З одного боку зображення Благовіщення маємо гарфу, а з другого старозавітну скинію — Кивот Заповіту, який зберігався в "Святая Святих" як найбільша святість старозавітної святини. Був він зроблений з акацієвого дерева, а внутрі й зовні виложений найщирішим золотом (Вихід. 37. 1-9). У мистецьких зображеннях маємо декілька форм цього Кивоту, які однак у своїй основі схожі до себе. У християнській церковній традиції Кивот Заповіту звичайно символізує Богоматір. Кивот Заповіту вміщав найцінніше й найсвятіше свідоцтво угоди Бога, яку Він зробив із людським родом через вибраний народ. Це були таблиці десятьох Божих Заповідей, що на них був поданий основний Божий Закон. Багато більше підйомно-високим кивотом є Пречиста Діва Марія, яка стала кивотом Нового Заповіту, коли у її пречистому лоні замешкав Бог-Слово. Зверху на віці кивота зображені два Херувими, які бережуть кивот і його адоруються.

По другому боці Благовіщення бачимо гарфу, що її переплітає барвінок. Гарфа вказує нам на царське походження Пречистої Діви з царського роду Давида, як теж на цю нагороду, що її одержала Божа Мати від Господа за багатство чеснот, якими Вона наче на багатострунному інструменті співала Господеві своїм життям "величає душа моя Господа, і дух мій радіє в Бозі" (Лк. 1, 46-47).

Інші символи й орнаменти

У верху склепіння апсиди в світляному колі змальований Св. Дух, довкруги Якого півколом

Посередині — Благовіщення, зліва — кивот Заповіту, справа — гарфа. Малюнок проф. Ю. Будманюка в Едмонтонській катедрі

ясність, що закінчується язиковидними променями. Від Св. Духа йдуть три снопи світла, які наче освітлюють Богородицю, кивот Заповіту та гарфу.

Апсида має чотири пів-арки, з яких дві середні орнаментовані лілеєю, а дві крайні рожею. Апсида замикається великим луком із лілейним орнаментом. Між цим і другим луком, орнаментованим барвінком, маємо посередині по-мистецьки розписане ім'я Марія, а внизу янголів.

Між пів-арками та великим луком маємо ще два символи-орнаменти. Зліва якор і зправа лілею, переплетену терням. Якор — це дуже старий символ, що його вживали християни. Якор має декілька своїх символічних значень, у тому теж надії, що має теж свій зв'язок із Пречистою Дівою, Яку церковна поезія оспівує як "надію й заступницю та прибіжище християн". Угорі якор закінчується хрестовидною формою, в якої закінченні-колі є ініціяли Божої Матері. Марія — наша надія, бо ми віримо, що Вона допомагає нам переносити хрести, які зустрічаємо в нашому житті та які нераз наче затоплюють нас у морі щоденних наших турбот.

Лілея — це свята невинність, якої найкращим зразком по всі часи була й буде Непорочна Діва Марія. Тернова галузка, що оплітає лілею, вказує на терпіння, які доводилося перейти в життю Богоматері через людську злобу, якою в різний спосіб пробивали наче мечами люди невинне серце Марії. Також каже нам ця тернина, що наше життя, якщо ми хочемо провести його в святій невинності, є повне різного роду колючого терня, що своїми колючками болюче ранить нас і нашу невинність.

Барвінковий орнамент на сусідній арці взятий з українського народнього життя. Барвінок згадується часто в наших народніх піснях, як теж уживають його при шлюбах і на Великдень. Барвінок — це символ нев'янучости, молодости й вічности.

ЧЕСЬКИЙ ОСЕРЕДОК У РИМІ

Чеський релігійний осередок "Велеград" у Римі, що його основав покійний чеський кардинал Йосиф Беран, вибрав на своїх річних зборах на предсідника осередку о. монс. Скарваду, який був секретарем пок. кард. Берана. На цих зборах було ясно поставлено справу осередку, тобто, що це не є якийсь екзильний осередок, але релігійний чеський осередок для душпастирства Чехів, що проживають на чужині. Завданням осередку є теж дбати про прочан із Чехословаччини й інших країн. Осередок працюватиме в повному порозумінні з чеським єпископатом.

ЄПИСКОП ВІНЧАЄ СВОЇХ СВЯЩЕНИКІВ

В останніх роках доволі поважне число священиків покинуло духовний стан, а багато з них одружилися, одержавши формальне звільнення. Недавно в Тортоні, північна Італія, єпископ Франческо Россі звінчав у своїй єпископській каплиці двох священиків, які раніше були парохами в його дієцезії.

СКІЛЬКИ ТЕЛЕФОНІВ НА СВІТІ?

Телефон став сьогодні невід'ємною частиною щоденного людського життя, але не всюди, що можемо бачити з понижчих статистичних даних. На всьому світі маємо 208.500.000 телефонів, з чого мають: Північна Америка — 106.329.000, Европа — 66.976.000, Азія — 21.758.000, Океанія — 4.540.000, Південна Америка — 4.469.000, Африка — 2.618.000, Середня Америка — 1.810.000. На 100 осіб у поодиноких континентах припадає телефонів: Північна Америка — 48.8, Океанія — 24.4, Европа — 10.6, Південна Америка — 2.6, Середня Америка — 2.2, Азія — 1.1, Африка — 0.8.

І НАШІ СПОЧИВАЮТЬ У МОНТЕКАСІНО!

У половині серпня з'їхалося близько 4,000 Поляків — колишніх учасників бою під Монтекасіно (Італія), пошанувати пам'ять полеглих у боях за Монтекасіно проти Німців. Там згинуло 1051 військовиків. Поляки всюди подають, що це самі Поляки. А воно неправда, бо хто був на тому цвинтарі й читав прізвища на пам'ятниках, то може сказати, що там спочиває багато-багато полеглих Українців, що служили в польській армії, але ніколи Поляками себе не почували.

СВІТОВА ПРОДУКЦІЯ АВТ

Однією з найважливіших продукцій засобів лучби є сьогодні автомобільна продукція. Найбільшими продуцентами в світі є такі держави, які річно продукують автомобілів: ЗСА — 11.137.830, Західня Німеччина — 2.976.477, Велика Британія — 2.177.261, Японія — 1.875.614, Франція — 1.616.153, Італія — 1.175.548, Канада — 854.876, СССР — 616.000, Австралія — 407.596. Тягарових авт річно найбільше продукують: ЗСА — 1.802.000, Японія — 1.179.438, Зах. Німеччина — 536.029, Вел. Британія — 455.216, СССР — 420.000, Канада продукує всього — 71.616. Усіх автомобілів річно продукують около 25.000.000.

Міріям Пряшівська

НА ХВИЛЯХ ГЕНЕЗАРЕТСЬКОГО ОЗЕРА

(Продовження)

Почадо вечоріти. З молодильницею в руці увійшла Уляна. Отець Дем'янович зловив її затурбований погляд і зрозумів, що служниця знає вже про ув'язнення священика Дудинського. Був безмірно вдячний, що вона нічого не розпитує. Хоч останнім часом уникав зустрічі з людьми, приязність цієї простої жінки з грубуватим широким обличчям йому не заважала. Уляна нагадувала часи, коли ще на фарі володіла міцна рука небіжки Іванки.

Полявши квіти, Уляна обскубала пожовкле листя, висипала з попельниці недокурки та, підійшовши до священика, дуже тихо, майже пошепки спитала:

— Чи не ліпше буде, панотче, коля портрети панича Антона та небіжки панії здіймемо з стіни і сховаємо?

— Нехай тобі Бог відплатить за твою вірність... Як би я не вернувся, то залиши ці портрети в себе, може з рідних хтось зголоситься...

— Як би вас, панотче, гостець не ламав, то все би сте витримали... А як у костях ломота, то вже крім Бога, ніхто не врятує...

— Знаю, Уляно, що не врятує... Слухай мене, як би я там загинув, то забери собі звідси все, що тобі потрібне... Я тут у дьому конверті тестамент залишив... Сховай його, а коли треба буде, то покажеш...

Уляна глянула скісь на конверт, але не доторкнулася до нього.

— Ніколи я чужого не пожадувала, ані тепер не пожадую...

Пробувала засміятися, але замість цього засіпала носом, і голосно розридалася...

Отець Дем'янович ще більше розгубився і коли почав її потішати, щоб не плакала, Уляна заголосила так міцно, що аж фіранки загойдалися на вікнах.

— Та чого, небого, так голосно плачеш? Може я й не вартий того, аби так нарікати? Ну, перестань, перестань, не можу я вашого плачу слухати...

— Ой, бо не перестану, панотче, не перестану поки все своє серце не виплачу...

Накінець усе ж перестала, витерла фартухом обличчя і ділово сказала:

— Хочу вам щось сказати, послухайте мене.

Отець Дем'янович не здивувався, бо вже на самому початку, коли Уляна ввійшла, відчував, що в неї якась таємниця.

— Тямите ще мого брата, Василя? Того, що в партизанах служив, а пак після фронту на самий кермеш*) убився на моторці?

— Та як же, Уляно, не тямити, коли я його ховав?

— Як би не забився, панотче, тоді на самий кермеш, то був би й нинька живий. Але так йому було суджено... Коли Німці його хотіли зловити, тоді Господь урятував, а коли нищо йому не загрожувало, Господь Бог думав про інше, зняв руку з нього і він убився на новій моторці...

— А ти це до чого?

— До того, що може й вам не пора... Ми люди, ніколи точно знати не можемо... То й з нашим Василем було так... Уже третій місяць, як він утік з армії і не чути було про нього, аж одразу вночі постукав на наше вікно... коли я йому двері відчинила, то по очах впізнала зразу, що він у партизанів служить... Повечеряв, відпочив, ще день залишився, а на другий день увечір нас оточили Німці... Ідуть з хати до хати, партизанів шукають, дійшли до нашого двору... Каже Василь: "Сховайте мене, бо то смерть з косою прийшла!" Та де тя сховати: на поді тя найдуть, у коморі найдуть, у сипанці теж найдуть... А було то влітку, Василь каже: "Піду сховатися в наш сад, на грушку вилізу..." Виліз на дерево, а я його слід попрьом посипала... Прийшли німчиська, сердиті, скажені, і пси в них скажені... стали шукати, по цілому обійсту бігали і не дотямилися, що Василь на груші... Що як би й ви, панотче,... Там у саді є така низька грушка, я би вас, панотче, висадила...

IV

Небо струменіло міріядами чистих мов сльози зірок. Цвіркуни давно доспівали свою останню пісню і на парафіяльний сад спускався нефритовий*) морок ночі... Спираючись на стовбур, отець Дем'янович сидів на товстій, роздвоєній як вили, грушковій гілляці. Сидів у позі розбійника з казкової книжки братів Гріммів, і чекав... Сиділося непогано, бо Уляна підложила вишивану подушку з канапи, на якій красувався напис "Побудь зі мною хвилинку!".. Священикові здавалося, що сидить тут цілу вічність. Устиг уже на всі лади уявити собі не тільки кирпатого Андрія в ролі "тайного", але й тих двох, які йому приснилися минулої ночі... Тишком, неначе тіні, вони крадуться нічним садом, перед ними ж нервово нюхаючи траву, біжить мускулистий чорний псисько...

...Теплий вітерець підвівав на гілках лискуче

---

*) Празник
*) Зеленкуватий

грушкове листя і на кожен шурхіт отець зривався і насторожено вдивлявся в темряву. Все більше підпадав страхові від того невідомого, що горнеться на нього... У тиші, насиченій тривогою, загордав десь край села протяжний чоловічий голос: "Гвадаляхара... Гвадаляха-а-ра..." Це п'яний Фірц вертається з корчми додому. "У кожної людини своя власна правда, яку іншій порозуміти не може... Невже й у священика, що сидить, мов сова, на гіллі, невже й у нього своя власна правда? Може що правду диктує одинокість і нестерпний біль у старих зношених костях? Може ця звичайна правда просто страх перед смертю, або це згасаючий інстинкт себезахисту затурканої людини, якого більше гнітить уява зустрічі з ворогом, ніж уява власної загибелі? ..."Деякі бандити, перше ніж напасти на людину, одягають на обличчя маску... Було б, можливо, легше, як би ті, що вночі полюють на людей, приходили в масках... Бо не тільки те страшне, що людина людину й тоді замордує, коли вона сита, але ще страшніше, що людина вбивши іншу людину, здатна зі спокійним обличчям обнять свою жінку, поцілувати свою дитину... Чому її обличчя після завершення злочину не зміниться на вовка, або на крокодила?..." Зірки все бачать, зірки мовчать і не протестують. Зоряне небо мовчить... А що каже Бог, коли брат підіймає руку на свого власного брата? І Він мовчить? Людина не варта того, щоб її вважати братом і ближнім своїм, бо в кожної людини своя власна "правда", яку іншій порозуміти не може?... Ніколи не здолати тобі віддаль, що ділить його від тебе, бо йому дальше до твого серця, ніж тому прозороликому місяцеві на небі, що простер свою опалеву тінь на росяну траву нічного саду...

Чому так тихо навколо? Вони не йдуть... Хіба заснали?.. Ні, не заснали, вони чатують десь близько, вони наближаються, крадучись гумнами... кирпатий Андрій указав їм дорогу... Що це, дитина десь плаче, або нічний кувик віщує комусь кінець?... "Помилуй мя, Боже, по великій милості Твой..."

"...Хтось іде садом... хтось високий крокує росяною травою, залишаючи за собою сріберну смугу... Сам, без собаки. Ні, це не Андрій... Боже мій, хто б це міг бути? Я його десь бачив, цілком певно колись уже бачив... Ранком у церкві? Ні, він не схожий на того німого каліку... Іде, не оглядаючись... до мене йде, рівно до мене! Тихше, зупинився... скидає з себе плаща і сідає під грушку... Я бачу тільки його волосся... як би бачив і обличчя, то зразу впізнав би... А, може, цю людину я бачив лише уві сні? І тоді він ішов до мене рівною, легкою ходою... Як це смішно й неймовірно: сидить під грушкою якийсь мандрівник та й не підозрівае, що зовсім близько над його головою дрімає на гіллі стара й сліпа сова... В руці у мандрівника прутик, він ним щось креслить у піску... Що він там, Господи, креслить? Рибу? Та ж риба не вміє говорити, бо вона німа, як той каліка... Тихше, лише тихше, щоб він мене не помітив... "Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, змилосердися наді мною, дай аби мене на клювало так боляче в колінах, не дозволь, аби цей лютий біль мене прозрадив..."

І відразу навколо отця Дем'яновича розпростерлася така глибока тиша, що аж лячно від неї стало... Але невдовзі він спостеріг, що ця тиша повна звуків, повна шелесту. Навіть не шелесту, але якогось дивного шепоту, наче хтось там тихо молиться. Став уважно слухати і йому примарилося, що хтось промовляє до нього: "Мир тобі... мир тобі... мир тобі"...

(Далі буде)

НОВА КНИЖКА

ВЕЛИКІ ЛЮДИ

Життєписи славних людей у християнському насвітленні

о. Іриней Назарко ЧСВВ

Ціна $2.00

Замовляти:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar St., Toronto 3, Ont. — Canada

ANDREW TAILORS

The place where CUSTOM clothes are made.

High-Grade Alterations, etc.

1076 QUEEN ST. W., TORONTO 3, ONT.

Phone: 536-0982

АНДРІЙ НАКОНЕЧНИЙ

ЗАМОВЛЯЙТЕ

ХЛІБ, ПАЇ, КЕЙКИ Й ВСЯКОГО РОДА ПЕЧИВА НАЙКРАЩОЇ ЯКОСТИ В НАЙБІЛЬШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПЕКАРНІ ТОРОНТА

BEAVER BREAD LIMITED

103 Lightbourne Ave. — Tel.: LE 4.7445

Віра Смерека

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

(Продовження)

IX

Сірий осінній день замислено-сумно дивився на землю, час від часу лив на неї буйні сльози дощів.

Сумно було від голих почорнілих, ще недавно таких розкішних дерев, від чорної грязюки, що перемішала в собі опале листя і всю красу на землі, від чорного гайвороння, яке хмарами літало над містом.

Сумно блукали люди, тривожно перемовлялися, озиралися і боязливо розходились.

Ніби чекали чогось.

Засунуті залізними засувами вікна магазинів, позамикані двері, пусті вулиці дихали чимсь незвичайним, тривожним.

Коло одного склепу тягнулася величезна черга. Люди з острахом поглядали на небо — боялися літаків. Тоді знов пустіли вулиці...

Одною з них, над невеличкою у вербах рікою, місить грязюку якась одинока зігнута постать. У руках паличка, якою опирається, перескакуючи на сухіші місця. Та одинока постать людини на пустій вулиці здається зумисне всіми залишена й покинута для того тільки, щоб місити оту чорну грязюку. З-під натягненого на очі кашкета білів — видно з лиця — зарання посивіле волосся. Чорна підперезана поясом сорочка настобурчується мабуть від вітру на марних грудях. Тільки очі, ясні і спокійні, бадьоро бігають по грязюці, шукаючи сухого місця, де б ступити босим ногам...

Напроти чоловіка іде молода дівчина з кошичком у руках — видно з дороги. Вона здивовано оглядає опустілу вулицю й одиноку постать, що бадьоро простує через грязюку просто до неї.

Вони вже помітили на пустій вулиці одне одного і раптом спинилися, не вірячи своїм очам...

— Тату! — кричить, нарешті дівчина і лишивши кошичок, біжить грязюкою назустріч йому.

— Іра! — зворушливо відповідає їй батько і теж, не бачачи більш грязюки, спішить до неї.

Дочка в обіймах у батька. Обоє ховають непрошені сльози. Він усе ще, немов не вірячи, питає:

— Де ти взялась?... Дитино моя!... Як ми переживали за тебе... Мама як зрадіє!.. Вона ж просто хвора через тебе... В такий час... — І підводячи очі до неба, додає: — О, Господи, слава Тобі! Тепер хоч і смерть прийде, то не страшно... Іди скоріше додому, дитино.

— А що у вас тут так пусто? — питає Ірина, — чи вже фронт наступає?

— Вчора повиїжджали всі Жиди й партійці, а люди сидять по пивницях, бояться нальотів — тихо оповідає Симон Іванович.

— А куди ж ти йдеш, тату? В такий час? А як самольоти налетять? — питає зворушливо дочка, все ще тримаючи батькову руку.

Симон Іванович трохи ніяковіє, дивиться на свої захлюпані грязюкою ноги, тоді боязко озирається довкруги і спиняє свої ясні очі на дочці.

— Знаєш, напасть мені... — І раптом припавши до її уха шопотом оповідає. — Усі з контори повтікали, а касу лишили. Робіть, сказали, з нею що хочете. Я хотів покинути, але ж знаю, що там людська зарплата. Люди залишилися без виплати, без праці тепер і в нужді, а гроші хтось пограбує. Я забрав ті гроші з собою і стараюся якнайскорше роздати їх людям, робітникам, розумієш? Списки маю, адреси їх, і сам розношу по хатах... — І вже відхилившись від її уха і поклавши руку на відстобучену сорочку, додав: — Не маю з ними спокою. Довго держати боюсь — ще хтось дізнається і вкраде, а це ж людський труд. Ношу з собою, — він показав на віддуту (отже то не від вітру) сорочку і докінчив так же тихо і щиро: — Не дай Боже чого — пропадуть гроші... Я тільки й молю Бога, щоб скоріше їх роздати...

Ірині стало до сліз шкода батька. За його вигляд, за відстобурчені за пазухою гроші, що не давали йому спокою, за те все, що вона знала про нього до цієї останньої хвилини. Чуття такої поваги до батька переповнило її, що нагло схотілося стати тут, серед цієї грязюки, перед ним на коліна, і вклонитися йому. Чи є ще такі люди? — стукала думка в її голові. — Щоб поступили з грошима в цей час так як він?!...

— Іро, — почула вона, немов не від батька, а від когось іншого, хто стояв тут перед нею, а вона дивилася на нього і не знаходила слів. Їй здавалося в ту хвилину, що прожила вона все життя тільки для того, щоб бачити його в оцей момент, з отим ясним поглядом у карих рідних очах, серед грязюки життя, яку місив він своїми босими ногами.

— Іро, — казав він просто, немов нічого не

сталося, немов так і мало бути, і він її батько, радів її приїздові. — Іди додому. Тільки не до хати. Бо ми вже другий день у сусідів у пивниці живемо. Страшно дома — бомблять часто. О, як то мама зрадіє... Іди, дитино, я скоро повернуся.

Він ласкаво подивився на все ще безмовну дочку і, не вернувшись з нею додому, не помігши нести кошика, не провівши до тих сусідів, де вони жили, пішов далі, місячи чорну липку грязюку босими ногами.

Дві сльози не стримались і скотились у дівчини з ясних, як у батька очей. — Який він?! — думала вона зворушено, дивлячись на віддаляючогося батька. — Якийсь незвичайний, ніби за добрий для цього життя...

— Яке щастя мати такого батька, — подумала, беручи кошика і переступаючи на сухе місце.

Увечорі в тісному глибокому погребі, серед сусідів, на перевернутій бочці вечеряла сім'я Симона Івановича. Хліба давно вже не було. Анатолій роздобув десь бриндзю з розбитого маслозаводу і її, солону як ропа, заїдали свіжими огірками. Але раді були, що нарешті всі разом. Дочка оповідала про свої пригоди в тяжкій дорозі. Батько здавалось уважно слухав, але час від часу нервово хапався за груди, ніби там лежало щось таке важливе, як його життя. Мати втирала радісні сльози.

— А як же твої успіхи з ученням? — спитав Симон Іванович.

Горів маленький каганчик і в напівтемряві не можна було бачити, як Ірина зчервоніла. Нічого не сказавши, вона дістала студентський білет і залікову книжку-матрикул та подала батькові.

— Подивись, тату...

Симон Іванович надів старі на ниточках окуляри і присунувся ближче до світла.

— Як, — спитав він, — то ти не є на юристиці?

— Ні, — коротко відповіла дочка. А по хвилі додала: — Я розчарувалась у ній так скоро як побачила ближче життя... — Вона ще хотіла щось сказати, але подивившись на слухаючих сусідів, опустила на солому очі і тихо додала лише: — Мені лишається тільки червоніти і просити у тебе пробачення, тату...

Симон Іванович легко всміхнувся про себе. Хотів сказати дочці щось гарне, приємне. Але в цей час надворі щось дико засвистало і бухнуло, аж усі сколихнулись.

— Стріляють!... — пронеслося схвильовано по пивниці.

Люди заметушились. Діти заплакали. Світло хтось згасив.

Симон Іванович перехрестився і тихо промовив:

— Да будет воля Твоя, Господи!

Він устав і хотів вийти у двір. Та гучні благання дружини й дітей завернули його.

— Не бійтеся, — промовив він спокійно. — Моліться Богові. Тепер ми в Його руках. — Говорив ніби до всіх, а сам думав про свою старшу дочку. Та в темноті погребу не міг бачити, молиться вона чи ні.

Знов ударило десь далеко, просвистало й розірвалось уполизу.

— Невже вони тут фронт ладнають, як ви думаєте, Симоне Івановичу? — спитав сусід, не випускаючи з уст великої люльки, що одинокою жариною блищала в темноті. — Тоді буде нам не солодко.

Немов у відповідь йому розірвався знову набій.

Стало ясно, що вони вже у фронтовій смузі.*)

X

Тихий погожий вечір вільно дихав прохолодою з високого безхмарного неба. На сході засріблилась перша вечірня зірка.

Симон Іванович скінчив підмітати двір, замкнув у хлівець мітлу та, дихнувши глибоко свіжого вечірнього повітря, не міг не глянути на веселу митотливу зірочку, що блимала на синьому небі, а тоді пішов до хати.

Світло ще не горіло, але з присмерку привітно заспокоював порядок і свіжість передсвяточного вечора. Завтра Різдво Пресвятої Богородиці — Друга Пречиста, як звуть люди, — колись у їхньому селі велике храмове свято.

Симон Іванович помив руки і, нащупавши в темноті сірники, почав світити лямпадку. Червоний ясний вогник привітно освітив чисто прибрану хату. На стелі заколихалися три довгі тіні від ланцюжків. Симон Іванович перехрестився і засунув на вікні білі занавіски.

— Пррр!... — почулося в цей час за вікном, на вулиці.

Хтось спинив коней біля їхнього двору. Стих торохкітливий по грудцях віз. Симон Іванович вдивовано відхилив занавіску, але в присмерку нічого не міг бачити. Хто міг приїхати? До них?.. Ні, певно то хтось помилився поночі. До них ще ніколи, за ввесь цей час ніхто не приїздив! Навіть воріт не було до двору, тільки одна хвіртка. Напевно хтось помилився, — подумав Симон Іванович і підійшов до ікон, щоб приступити до передсвяточної молитви.

Але в цей час ляпнула хвіртка. Якісь дві постаті пройшли мимо вікна і зашаруділи пальцями за дверима, намацуючи клямку.

Нарешті низькі двері зі скрипом відчинилися і, згинаючи в дверях голови, до хати зайшло двоє людей, зайнявши своїми величезними постатями половину її.

— Доброго вечора, з празником вас! — загримів під низькою стелею могутній бас. — Чи сюди попали?

— А кого вам треба? — спитав зворушений дивним, давно не чутим привітанням, Симон Іванович.

— Да як вам сказать, шукаємо ми нашого батюшку, отця Симона, котрий колись значить був у нас батюшкою... Нам розказували, що десь тут, а ми от трохи припізнились, приїхали правда ще завидна, ну об'їхали ціле місто — шукали, шукали, аж поки нас сюди не направили...

— Мовчи, Романе, — обізвався в цей час другий трохи прихриплим голосом. — Хіба ж ти не бачиш, що сюди попали... Драствуйте, батюшка! — наблизився він до Симона Івановича і схилив голову до благословення.

Без думки, ніби так було і мало бути вічно, отець Симон зробив над схиленою головою хрест і почув на своїй руці доторк шорсткої бороди і шанобливого поцілунку. Чоловік підняв голову і подивився на нього.

— А тепер пізнавайте, батюшко... Хіба забули Каленика?... Ох, та й ви ж змінилися... Коли б так зустрів на вулиці, ні за що не пізнав би... — розправляючи руді вуса і пронизуючи отця Симона маленькими ясними очима, говорив чоловік.

— Каленик Трохимович?.. — спитав ледве чутно від схвилювання отець Симон.

— Ну а то ж хто? — вдоволено відповів його бувший парафіянин. — А це ось Роман, дякувати помагав — пізнаєте?

Перед Отцем Симоном схилилась величезна постать, сива голова і той же могутній бас попросив, як колись, давно...

— Благословіть, батюшко...

— Роман Петрович... — благословив о. Симон і схвильовано одними устами здавалось заговорив. Голос його дрижав, ув очах блищали сльози. — Якою долею вас сюди занесло?.. В цю пору?... У такі часи?...

— А ось розкажемо, то будете знати...

— Сідайте... Такі несподівані гості, — все ще зворушено говорив Симон Іванович, показуючи на прості дерев'яні стільці коло стола.

— Так от, батюшко, — почав відразу, як сів, старший Каленик, — ми приїхали забирать вас знову до себе в село.

— Та що ви? — аж зітхнув Симон Іванович.

— А от так: дозволено нам відкрити церкву і привезти священика, Люди як довідалися, то не хочуть нікого, тільки вас. Вирядили мене з Романом, щоб ми отак за ніч і привезли вас. Завтра наш храм, ви ж знаєте... Церкву вичистили, тільки треба посвятити. А люди, як довідалися, то з'їжджаються з усіх сторін. Там відразу пар із десять вінчань уже жде, а хрестин то й малі і великі, — всі хреститися хочуть. Скільки ж років заборонено було все! То й доки ж іще ждати?... Кажуть люди, вже й так довго ждали. Як завтра наш храм, батюшко, то добре було б і Службу Божу відправити. То як ви, значить, согласні?

— Та що ж я тепер? — спитав, зітхаючи, о. Симон. — Самі бачите мене, який із мене тепер священик... Та й часи ще непевні, стріляють кругом...

— Ее, пусте, батюшко. Що ж ми, хіба не знаємо, як вам тут жилося?... Поганого ж про вас ніхто нічого не скаже. Ви були нашим батюшкою і зосталися — так кажуть усі люди і просять вас вернутися до них...

— Так, так, звичайно, — правду каже Каленик, батюшко. Там як почули люди, що в нас завтра правиться буде і що ви приїдете, насходилось до нашого села тьма-тьменна того народу. Не знаю, як вони там і в хатах уміщаються. Ми як їхали, то йшли цілими валками... — спокійно гув могутній бас Романа, немов не чудо сталося, а щось звичайне, що мало прийти, у що вони вірили і що тепер настало так, як і мало бути... — То як же ви согласні, батюшко? — гримів той же бас і о. Симон аж здригнувшись від тієї сили чи самого запитання, заговорив усе ще нерішуче, хоч і як спокійно:

— Я й не думав уже, що доведеться служити мені ще... І сім'я в мене... Я мусів би порадитись... Це ж не так просто... Кругом ще фронти стоять... Партизани по лісах... Чуете, стріляють ще десь і тепер...

(Далі буде)

*) Війна між Німеччиною й СССР почалась 22-го червня 1941 року, в якій Німеччина окупувала всю Україну до кінця того ж 1941-го року.

НОВА КНИЖКА! НОВА КНИЖКА!

ЛИСТИ НИКОДИМА

пера І. Добрачинського

повість із часів Ісуса Христа

Цю книжку перекладено вже на англійську, французьку, німецьку й інші мови культурного світу, ось маємо її в нашій українській мові.

Читається дуже цікаво — має 564 сторін друку, в гарній обкладинці М. Левицького. Ціна $4.00.

Замовляти на адресу:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА

ПРОЩАННЯ ОТЦЯ ПАРОХА

Голден, Алберта

Місто Голден, парафія Сошествія Св. Духа, 26-го травня ц. р. прощала свого Отця Пароха міста Голден і околиці о. Богдана Лозинського і його Дружину Софію. Того дня вечором о. Парох відслужив прощальний молебень до Пресвятої Богородиці. Після молебня всі приявні перейшли до парафіяльної залі під церквою, де жіноче товариство парафії приготовило смачну вечерю. Того ж вечора було прощання о. Пароха і його дружини п. Софії. Господарем був п. П. Євчин, голова церковного комітету. Коли вже приявні сіли за столи, повні різних страв, господар прощання попросив о. Пароха проказати молитву.

По вечері господар вечірка перший сказав про значення гостини: чого ми, так численно тут нині зійшлися, та висловив коротко заслуги о. Пароха і його дружини. Відтак пішли дальші промови. Першим промовцем був п. В. Огроднік, директор Голден школи й довголітній фінансовий секретар церковної управи згаданої церкви. Говорив він по англійськи, бо були там і приятелі Отця з інших націй. Пан Огроднік висловив заслуги о. Пароха, з яким він так довго працював, та подякував Отцеві за його щиру й невтомну працю в нашій парохії через отих близько 12 років.

Довголітній касир церковного заряду п. Н. Шегінський коротко й добре обдумано висказав великі заслуги о. Пароха на церковнім і національнім полі, як теж за навчання хору, до якого і він належав. При тій нагоді заграли кілька пісень на згадку й незабутню пам'ять того хору, взятих на пластинки. Дальшим промовцем був п. Куций із Вегревил, що передше був членом парохії Борщева. П. Куций багато разів приїздив до Голден на відправи і був приятелем о. Лозинського. Він дуже гарно висловився про Отця і його працю та жертвенність для Божої слави. Всі відчувають туск, що треба розлучатися із своїм Душпастирем і його ріднею. П. Євчин, господар вечірки, щераз сказав кілька слів і попрощав Отця від себе і від парохії, а тоді попросив о. Пароха сказати кілька слів. Отець зі сльозами в очах оповідали історію свого побуту в. нашій парофії. Говорили довго та річево дякували парафіянам, що за часу їх побуту в Голден помагали їм, коли вимагала потреба. Пан господар щиро зі серця щераз подякував о. Пароxові за такі гарні і щирі вислови подяки і попросив Дружину Отця Пароха, щоби і вона сказала кілька слів. Пані подякувала всім за відношення і гарні й коштовні дарунки та закінчила словами "Слава Ісусу Христу!" На закінчення господар Євчин попросив п. І. Стечинського, дяка нашої парафії й округи. П. Стечинський слушно сказав що вже нема місця на вислови подяки, бо всі бесідники висловили, що годилось. Отже тільки від себе і від своєї дружини подякував о. Пароxові за дружне відношення до нас у Голден та побажав кріпкого здоров'я й Божих ласк на дальшу працю в Христовім винограднику. Накінець згадав про нашу українську пресу, що добре було б зібрати кілька долярів на покриття коштів і дати допис до преси, щоб іще хтось прочитав, як ми прощали свого довголітнього душпастиря. Наші пані перейшли з тацою і зібрали $31.65, за що щире "Бог заплать". З того післано $20.00 на "Українські Вісті", а $15.00 "Світлу", тут я додав іще своїх $3.35. Тепер усі по черзі підходили до о. Пароха і його Дружини та щераз особисто прощалися.

Життя священика в Канаді прикре і незавидне. Священик має університетські студії не менші від лікаря, адвоката чи інженера, а мусить вдоволятися річною винагородою багато меншою. Взяти наприклад лютеранську церкву чи англіканську парафію, часом багато меншу від наших, то все таки вірні їхньої церкви винагороджують свого священика багато більше, як наші. Та коби то тільки матеріяльні недостатки були одинокою журбою священика! Приходять йому далеко більші моральні терпіння, зв'язані з управою парафії й духовою обслугою вірних, доручених його душпастирській опіці. Як гарно серед невідрадних часів, що настали для Христової Церкви, виглядають ті священики, що не зважають на різні перепони, які їм приходиться поборювати для спасіння людських душ! Вони сміливо й відважно прямують до наміченої мети, пам'ятаючи на Христову обітницю: Той, що до кінця перетерпить, буде спасенний. Таких священиків треба б назвати героями наших днів і вірними учениками свого Божественного Спасителя. І саме такого священика, що віддав себе всеціло на службу Богові, Церкві й Українському народові мала упродовж дванадцяти років парафія Голден і округи.

В 1957 році наш дорогий Владика Кир Ніл призначили душпастирем для нашої парафії о. Богдана Лозинського. Із ним прибула і його дружина пані Софія, та чотири сини: Ігор, Борис, Яромир і Олег. А приїхали до нас о. Богдан у час, коли наша парафія переживала важку кризу. Вірні розбиті на різні партії, не було згоди ні порозуміння, загальна ворожнеча спаралізувала і релігійне і національне життя. Треба було великої терпелности й розумного підходу та духа християнської любови, щоб розвіяти всі упередження і недовір'я. Лагідність і терпеливість о. Пароха скоро здобувають йому загальну любов і признання серед старших і молоді. Точна відправа церковних богослужень, рідна школа для дітей, діточі концерти й вистави, наука релігії в школі основання хору мішаного і жіночого, концерти в парафії і поза нею, гарний голос та ще гарніший проповідницький дар — з'єднали о. Пароxові признання у своїх і чужих. Вистачить сказати, що чужинці з подивом говорять про нашого о. Пароха. Похвалу складали йому і міністр освіти Дост. Раєрсон і чільні особи наукового світу, представники Лицарів Колюмба і т. п.

Та ще обдарував Господь нашого о. Пароха Дружиною, що мала особливіший талант з'єднувати собі серця людей ніжною поведінкою, правдивою українською чемністю і гідною працьовитістю. Від ранку до вечора на ногах, п-і Софія шукала людей: засумованих потішити, недужих відвідати, кожному сказати привітне слово, втирати сльози тим, що плачуть, помагати не тільки своїм, але і чужим. Ті золоті прикмети серця з'єднали їй любов навіть тих, що їх серця були холодні, як бувають канадійські зими. А коли додати до цього працю п. Софії в церкві, в жіночім товаристві й у всіх ділянках суспільного життя, то кращу дружину для українського священика годі собі уявити. Вона була справді "всім для всіх" і гідною іменницею святої Софії.

Слід згадати ще й синів нашого о. Пароха. Товариські, діяльні, в усіх товариствах, любимці приятелів спорту, хлопці примірні, що ніколи не принесли стиду, але тільки славу для нашої парохії, школи й організації.

Оттакого духовного Отця і його дорогу Рідню ми мали в нашій парафії через дванадцять років і одного дня ми їх стратили. Полишились по них туга, біль і сльози, що тиснуться до очей кожному, хто переходить попри дім, де вони жили, біля церкви, де вони працювали. На кожному кроці відчуваємо їх брак і чекаємо на нового священика, що втишить наше горе і жаль.

Наші молитви будуть з Вами і за Вас ми будемо благати милосердного Бога, щоб дарив Вас своїми ласками, давав Вам багато сили до дальшої праці на новому місці Вашого призначення.

Нам залишається ще сфільмовані знаки Вашої праці: помалювання церкви в Голден, дві прегарні церкви в Коперник і Дейзленд, побільшення резиденції і її устаткування, відновлений підвал, золоте євангеліє, багато нових фелонів і те все, що носить сліди праці Вашої й Вашої Дружини. А до Вас від нас усіх одна просьба: моліться за всіх нас. І за словами нашого поета: Не забудьте пом'янути незлим, тихим словом.

Вдячний Парафіянин

ЧИ ВИ ВЖЕ ВИРІВНЯЛИ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ "СВІТЛА"?

НА СПОМИН НАЙЛЮБШОЇ МАМИ

Ми давно сподівались, що наша Мамуся випередить нас у нашій дорозі до неба. Вона відійшла з цієї долини сліз по короткій недузі 14-го червня на 79-ім році трудящого життя. Рідна земелиця приймила її змучене тіло, а в серцях дітей і внуків (там і тут), осталась порожнеча, "така, що дзвоном дзвонить"!

На спомин Мами подаю тут листа старшого сина, о. Михайла ЧСВВ до рідної сестри Стефи.

"Дістав я телеграму від брата, о. В., що наші найдорожчі Мама вже переставилися... Не можу знайти відповідних слів, щоб поділитися з Вами нашим сирітством. Читаю і читаю цю посмертну згадку про нашу золоту Мамцю й не знаю, як узяти перо в руки. Ось уже два тижні зачинаю відписувати Вам, і не вмію зачати... Нехай, думаю, уложиться Ваш біль та й Ваш смуток, щоб його наново не мутити й не кривавити Вашого свіжо зраненого серця. Тому хочу аж під наш родинний празник Успіння Богородиці, що був для нас завжди Маминим святом, цей листок з осіннім уже листям покласти на предорогім Маминім гробі.

Пишете, що не буде вже чути нашого синівського привіту для золотої нашої Неньки... Ой, так воно справді буде, але він ітиме щодня, щогодини в іншу сторону, до неба, де зустрінеться з обоїма нашими незабутніми Родичами, і зараз знову вертатиме до Їх розлучених на землі могил, і тут і там стрічатиметься з Вами та з Вашими дорогими діточками, що були для нашої Мами а їх Бабусі живим скарбом і потіхою.

Пишете, що стратили живий ключ до Вашого дому, але він останеться незнищимим ключем до наших сердець, що буде отвирати їх до кращої вічної надії... Під Маминою благословенною рукою оставаймося відданими Її дітьми й унуками!

Пишу ці слова сам-на-сам зі знимкою найдорожчої Мами, що немов оживає і говорить до мене про все, все, — почавши від найперших хвилин, як я Їх пам'ятаю ще на Загребельках у самітній нашій хаті, далеко від рідного села, серед степу Панталихи, почерез старші воєнні роки до першого мого прощання з Ними, коли мене за Чорним мостом у Бучачі рукою лагідно обтирали від пекучих сліз і обціловували своїми теплими сльозами, і потім... потім аж до останньої розлуки на нашій батьківщині 18 липня 1933 р., саме сьогодні 36 літ тому. А за той довгий час життевої розлуки Їх добрі, повні любови очі всеціло були звернені на шлях, яким я віддалився від Них, але не від Їхньої любови й надії на мене... і ось ще тепер далі глядять на свого найстаршого первістка, поглядом перетвореним у безконечну любов... Чим можу я відплатитися такій Мамі? Хіба сердечним бажанням бути з Ними і для Них таким, як мене Собі бажали в житті та смерті?!

Можемо бути вдячні, що мали ми Їх побіч нашого достойного Тата. А я почуваюся, як найбільше Їм обоїм зобов'язаний син, подякувати Тобі, найдорожча Сестро, що Ти була для них усім замість нас, до останнього Їх віддиху й до гробу. Та й дякую Твоєму чоловікові і Твоїм дітям, за те, що помагали Тобі з цілого серця Ними опікуватись і Їх любити! Дякую теж Н-і, що була при похороні. Дякую вуйкові й тіткам, що приїхали здалека попрощати свою дорогу сестру. Дякую добрим Вашим людям, що

Вл. п. Марія Вавриш у домовині

почествували нашу найдорожчу Маму, — нача була 6 Вона їм рідною. І дякую рідній Землиці, що приймила наш найдорожчий скарб до останнього дня, що нас усіх із нашими найдорожчими Татом-Мамою з'єднає колись назавжди. — Ваш любячий М."

ПС. Марія Вавриk, мама 7 дітей, бабуся 7 внуків і 5 правнуків, заснула тихо в Бозі святим 12-го червня (день Пресв. Євхаристії) в годині 10.30 ночі (за московським часом), у селі Великі Вірки (Тернопіль). Похорон відбувся 14-го червня, при участі 9 священиків, рідні й великого числа вірних, що не дали везти домовини на цвинтар машиною, а несли її на своїх раменах, хоч новий цвинтар далеко від села. Подаючи читачам листа першого сина нашої Мами, о. Михайла, долучую свої з ним просьби до всіх рідних, односельчан і наших приятелів: спом'яніть у своїх св. молитвах душу великої Покійниці, яка зуміла виховати для Бога, Церкви й нашого народу своїх дітей і двох синів єромонахів: оо. Михайла і Василя Вавриків, ЧСВВ.

ова

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Хочемо поділитися сумною вісткою, яку ми отримали з краю, що 14 квітня 1969 р. у Великодній Понеділок відійшла у вічність наша найдорожча Мама й Бабуня Катерина Диль, село Стефкова, повіту Лісько, проживши 72 роки життя. Тяжке життя мали вони і нераз сльозами обливались, та зате дав їм Господь легку смерть: так ніби вснули, нічого не мучились — писали нам про це брати. Залишилися в смутку Тато і два брати з родинами, і нас дві дочки тут у Канаді.

Мені Милосердний Господь допоміг побачити Маму і всю родину 1963 року, 6 років тому, а не бачила їх від 1941 р. і я дуже вдоволена, що мені пощастило щасливо заїхати і ще їх побачити, вже востанне.

І рідне село, і гори, і все пригадати та ще за дитинства, де виростала, і нашу стареньку церкву — коли це все пригадую, то сльози очі заливають, і так ми з Мамою говорили про все минуле, і разом поплакали, і не могли нарадуватися, що ми ще разом, і вірити не хотілось — це здавалося сном тільки. Час скоро минав, усе перейшло. Описати на папері того ніколи не можна, і так минуло все, вже їх більше не побачу тут на землі ніколи. Вони ще так хотіли до Канади поїхати, внуків і зятів побачити, та здоров'я їх було слабе. Покійні Мама були дуже покірної вдачі і терпеливо все переносили. Божа Мати все їм допомагала у всіх прикрощах. Вони багато молилися і надії не тратили на Божу ласку.

Бл. п. Катерина Диль зі своєю дочкою п-ю Софією Хомин із Торонта підчас відвідин у 1963 р. у Стефковій на Лемківщині.

Мали гарний похорон. Сини ним зайнялися і невістки все допомагали, і вінки плели, а внучки несли ті вінки, і від нас дали вінки на пам'ятку. Багато сусідів і знайомих зійшлися, цілий час були коло них, а під час похорону віддали їм останню прислугу.

Нехай Всевишній милосердний Господь Вам усім, родині і знайомим, і сусідам за все винагородить та дасть Вам здоров'я і ласки Божої.

Ми з нашими родинами дякуємо Вам усім із щирого серця, з далекої Канади.

Також тут у Торонті ми з сороковий день після їх смерти найняли співаку Службу Божу й панахиду, котру відправив із дяками о. В. Шараневич. Присвні були ми всі, я з родиною і сестра з родиною, а приступили до Св. Сповіди і Св. Причастя, молилися та все те жертвували за спокій Маминої душі, і також були на Службі Божій й наші односельчани, родина, знакомі і приятелі. По відправі в церкві всі зійшлися до хати в нас на перекуску і при тій нагоді згадали за нашу дорогу Маму добрим словом. Також усі приязні зложили жертви на Служби Божі, за що їм дуже дякуємо. Також там, де я працюю, всі мої товаришки зложили жертви на Служби Божі.

Нехай Мати Божа Вам усім винагородить Своєю ласкою і дасть Вам усім здоров'я й силу до дальшої праці. Іщераз дякуємо Вам усім від щирого серця за Вашу пам'ять.

А ми від себе пожертвували за нашу Маму й бабцю 30 Служб Божих т. зв. григоріянку.

Нехай Всевишній прийме цю жертву і переставить їх душу до вічної радости й спокою, туди де нема ні болю ні смутку, тільки вічна радість безконечна. Ми за Вас, Дорогі Мамо, ніколи не забудемо в наших молитвах, і добрих спогадах. Ви нас із трудами прогодували й навчали, що без Бога ні до порога, і так я Ваші слова все пам'ятала, і в Німеччині, і тут, тож усе щасливо і терпеливо пережила. Моліться за нас, і жадалі за нас Бога моліть, а ми будемо за Вас, бо Вам уже більше нічого не потрібно тепер. Ми Вам допомагали за життя чим могли, а тепер тільки молитися будемо за Вас і жертуємо $100.00 на григоріянку і $15.00 на пресфонд "Світла".

Остаємо в глибокому смутку

Софія і Ярослава — дочки
Стефан і Петро — зяті
Володимир, Юрчик і Ізась
внуки в Канаді
а в краю **Тато і Брати Осип і Володимир, невістки й унуки.**

БЛ. П. МИРОСЛАВ КАРНАУС
Брадфорд, Англія

В суботу 12 липня ц. р. у Брадфорді несподівано, але не без приготування, відійшов у вічність любимий усіма, щиро відданий Церкві взірцевий парафіянин — Мирослав Карнаус.

Покійний народився 18 травня 1922 р. в Бориславі. Під час воєнних лихоліть 1944 р. був змушений залишити родинний дім і податись у світ під воєцьким мундиром. Разом із великим числом

Бл. п. Мирослав Карнаус

наших хлопців попав 1947 р. в полон до Італії — Римині. Року 1949 переїхав до роботи на Британські острови. Спочатку працював у Шотландії, а вкоротці опісля, шукаючи за більшим українським осередком, поселився у Брадфорді, де одружився і серед тихої праці взірцево прожив аж до свого відходу в вічність. Спочатку працював у текстильній фабриці, згодом став шофером міських автобусів. При тій праці трудився 14 літ.

Бл. п. Мирослав, відходячи до вічности, залишив для своїх ближніх Українців гарний приклад правдиво мужнього християнського життя. Церква для нього завжди була цінною. Ціла парафія була свідком як часто, головно кожної першої неділі, Мирослав підходив до сповідальниці, щоб тут у Св. Тайні Покаяння все більше й більше наближатися до Бога, зростаючи в Його ласці. Усі парафіяни були свідками, як у неділі й святі дні Мирослав принимав Євхаристійного Ісуса, споживаючи Поживу вічного життя. Коли йшлося про Церкву, — чи про те, щоб посвятити час на працю коло Божого храму, чи про те, щоб склясти свою жертву на церковні цілі — родина Мирослава й Катерини Карнаусів ніколи не жалувала ні часу ні жертв. У новонабутій церкві Пресв. Тройці в Брадфорді покійний записав своє ім'я як благодітель храму, жертвуючи зі своєю дружиною зі своїх незавидних заробітків 63 фунти на залупно й ремонт святині. У парафіяльній церкві в Брадфорді, на іконостасі стоїть гарний образ Благовіщення. Цей образ — пам'ятка для парафії від родини Мирослава й Катерини Карнаусів, які заплатили кошти образу в сумі 40 фунтів. Не згадувати тут про часті жертвенні праці, що їх покійний вложив у ремонт новонабутої святині. Працьовитими своїми руками Мирослав записав великими буквами ім'я своє у парафіяльній церкві Пресв. Тройці. Поміж людьми був завжди люблений, бо не вмів іншим робити прикрости. Усіх стрічав увічливо й весело. Мав приятельську згідливу вдачу. А понад усе, був правдивим практикуючим християнином.

Відійшов у вічність нагло від недомагання серця. Смерть прийшла несподівано, але на це був він завжди готовий. Ще в попередню неділю приступив до Св. Сповіді й до Євхаристійної Трапези — джерела вічного життя.

Похоронні відправи відбулись у днях 17-го й 18-го липня. У четвер 17-го перевезено тіло до дому покійного, де о. Парох Євген Кушко ЧСВВ відслужив заупокійний парастас. У наступний день о. Тарсикій Залуцький ЧСВВ відслужив Панахиду в домі померлого. Відтак перевезено тлінні останки до парафіяльної церкви, де о. Є. Кушко відслужив Службу Божу й Чин погребання та виголосив пращальне слово, підкреслюючи заслуги покійного в церковному житті та ставлячи його як приклад ревного християнського життя. На вічний відпочинок відпровадив тлінні останки о. Тарсикій при участі великого числа народу. Не лише наші парафіяни взяли участь у похороні, але й велика група товаришів покійного різних віровизнань, у шоферських і кондукторських одностроях, стрінули домовину при вході на кладовище та долучилися до жалібного походу й до пращальних молінь.

Бл. п. Мирослав залишив у смутку дружину Катерину, рідну маму Юлію в Україні, чотирьох братів: одного в Англії, а трьох на рідних землях.

Нехай чужа земля буде йому легкою!

Зі святими упокій, Христе, душу Твого слуги!

На поминальнім обіді в парафіяльній домівці, після похорону бл. п. Мирослава Карнауса, переведено збірку, яка принесла 22 фунти. З того половину призначено на українську катедру в Лондоні, а іншу частину призначено на пресовий фонд: 5 фунтів і 10 шіл. на "Нашу Церкву" та стільки ж на "Світло" в Торонті.

Щира подяка для Впр. оо. Василіян за услуги й заупокійні моління за душу Мирослава. Подяка Преп. Сестрам Служебницям і всім парафіянам, які взяли участь у похороні й склали свої жертви на Служби Божі за душу покійного. Також щира подяка всім, які зайнялися підготуванням поминального обіду й усім, які будь чим причинилися в тяжких хвилинах після смерти бл. п. Мирослава.

Дружина Катерина й брат Тадей

МАЄМО НА СКЛАДІ

ТВОРИ НАТАЛЕНИ КОРОЛЕВОЇ

1) ПРЕДОК — історична повість — — — $3.00
2) БЕЗ КОРІННЯ — спомини — — — — $3.00
3) ПОДОРОЖНІЙ — оповідання — — — $0.50
4) ЩО Є ІСТИНА? — повість — — — — $5.50

Замовлення слати на адресу:
A. Moch — 6 Churchill Ave., Toronto 3, Ont., Canada

НАДІСЛАНІ ВИДАННЯ

Д-р Михайло Марунчак, УКРАЇНЦІ В РУМУНІЇ, ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ, ПОЛЬЩІ, ЮГОСЛАВІЇ. Загальна Бібліотека. Вінніпег, 1969, ст. 64.

ЛОГОС, Богословський квартальник, Йорктон, 1969, ч. 2.

СЛОВО І ЗБРОЯ, Антологія української поезії, присвяченої УПА і революційно-визвольній боротьбі 1942-1967, Упорядник і автор біографічних даних — Леонід Полтава, Наукове Товариство ім. Шевченка, Бібліотека Українознавства, том 29, Мистецьке оформлення Володимира Ласовського, Видання Товариства к. вояків УПА ім. ген.-хор. Романа Шухевича-Т. Чупринки в ЗСА, Товариства к. вояків УПА в Канаді і Братства к. вояків УПА ім. св. Юрія Переможця в Європі, 1968, ст. 415.

Микола Понеділок, ЗОРЕПАД, Мовний редактор В. Дацишенко, Обгортка і ілюстрації Галини Мазепи, Накладом Видавництва "Томін України", Торонто, 1969, ст. 472.

Юлія Войчишин, ІВАН БАГРЯНИЙ, Літературно-бібліографічна студія, Українська Вільна Академія Наук, Серія: Література, ч. 10. , Вінніпег-Оттава, 1968, ст. 86.

д-р Михайло Марунчак, УКРАЇНЦІ В РУМУНІЇ, ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ, ПОЛЬЩІ, ЮГОСЛАВІЇ. Загальна Бібліотека, Вінніпег, 1969, ст. 65.

Ярослав Острух, ТЕ, ЩО РОЗ'ЄДНУЄ, повість, Видавництво Юліяна Середяка, Буенос Айрес, 1969, ст. 258.

Харитон Довгалюк, КЛАДКА НАД ПОТОКОМ, Оповідання, Видавництво Юліяна Середяка, Буенос Айрес, 1969, ст. 211.

Марія Цуканова, НА ГРАНІ ДВОХ СВІТІВ, Вибір творів, Видавництво Юліяна Середяка, Буенос Айрес, 1968, ст. 260.

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА, Словникова частина, Зшиток 24, Головний редактор проф. д-р Володимир Кубійович, Видавництво "Молоде Життя", ст. 1841-1920, Гасла: Олександрія — Павлось.

АЗБУКОВНИК, Коротка Енциклопедія Української Літератури, Зшиток 5, Видавництво "Київ", 1968, ст. 249-312, Гасла: Варов-Белінський.

Ірена Книш, НАПЕРЕДОДНІ 500-РІЧЧЯ КРИВАВОГО НАРОДОВБИВСТВА, Накладом авторки, Вінніпег, 1969, ст. 16.

Наталя Костецька, ПЕЧИВО, Куховарські приписи, Союз Українок Америки, Практична Книгозбірня ч. 3, Філядельфія, 1969, ст, 30.

ПРОПАМ'ЯТНА КНИГА нового парохіяльного дому і манастиря при катедральній парохії св. Отця Миколая в Шикаго, Іллінойс, 1969.

Михайло Демкович-Добрянський, УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ СТОСУНКИ У XIX СТОРІЧЧІ, З передмовою Володимира Янева, Український Вільний Університет, Серія: Монографії ч. 13, Мюнхен, 1969, ст. 114.

НАУКОВІ ЗАПИСКИ 1968-69, ч. 9-10, На пошану Блаженнішого Верховного Архиепископа Кардинала Йосифа Сліпого у 30-ліття Єпископських Свячень та 25-ліття вступлення на Митрополичий Престол, За редакцією Володимира Янева, Український Вільний Університет, Спільне видання УВУ, НТШ, УВНТ та УВАН, Мюнхен-Рим-Париж, 1969, ст. 387.

проф. Володимир Шаян, НАЙВИЩЕ СВІТЛО, Студія про Сварога і Хорса, Орден, Лондон-Торонто, 1969, ст. 54.

ПРАВДА — журнал присвячений українській християнській культурі та розвазі. — Ч. 1-2. 1969. Стор. 176. Ціна $2.00.

ЛОГОС, Богословський Квартальник, Йорктон, 1969, т. XX, ч. 2.

ВИЗВОЛЬНИЙ ШЛЯХ, Суспільно-політичний і науково-літературний місячник, Лондон, 1969, Кн.: V, VI, VII-VIII.

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ, Орган пластової думки, Торонто, 1969, ч. 1-2.

СВІТАННЯ, Поезія, література, мистецтво, ідеологія та філософія, Торонто, 1969, ч. 7.

МИ І СВІТ, Український магазин, Торонто, 1969, ч. 150.

ЛІКАРСЬКИЙ ВІСНИК, Журнал Українського Лікарського Товариства Північної Америки, Гровс Пойнт, Мишиган, 1969, ч. 1-2.

"Життя Святих"

Автором "ЖИТТЯ СВЯТИХ" є відомий духовний письменник о. АНДРІЙ Г. ТРУХ. ЧСВВ. Кожний примірник оправлений у гарну й добру тверду оправу. Чотири томи "ЖИТТЯ СВЯТИХ" дуже дбайливо зредаговані і написані легким, приступним і цікавим стилем. У додатку подано життєпис самого бл. п. о. Андрія Труха, ЧСВВ.

Замовляйте ці томи життєписів Божих угодників. Нехай не забракне у Вашій хаті цих настільних книг, на яких повинен виховуватися український нарід, щоб защепити собі духа героїзму і правдивого християнського життя, яким присвічують Святі.

Ціна кожного тому (в полотні) є $5.00; всі чотири томи $16.00.

ЗАМОВЛЕННЯ ПОСИЛАЙТЕ НА АДРЕСУ НАШОГО ВИДАВНИЦТВА:

Basilian Press, 286 Lisgar St., Toronto 3, Ontario, Canada.

ПОГЛЯНЬ! ПОСЛУХАЙ! ПОДУМАЙ!

ПОГЛЯНЬ! — та зрозумій, який великий скарб держиш у своїх руках!

ПОСЛУХАЙ! — нашого щирого прохання, що ним звертаємося до тебе!

ПОДУМАЙ! — малу хвилинку і прочитай це письмо!

Дорогий Приятелю!

Без сумніву, кожного місяця Ви очікуєте нетерпляче нового числа "СВІТЛА", як свого найвірнішого і найлюбішого друга!

Ви певно читаєте його з великою приємністю і хвалитеся перед іншими, що маєте у своїм домі такий гарний і цінний католицький журнал!

Та чи Ви коли поважно призадумалися над тим, які великі користі приносить кожноразове читання цікавих статтей, матеріялів, вісток, оповідань і дописів у "СВІТЛІ"?

Вже 29 років постійно виходить "СВІТЛО" і за цей час журнал записався незатертими буквами в історії української католицької преси в Канаді і поза нею.

ЧОМУ "СВІТЛО" ПОВИННО БУТИ В КОЖНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ДОМІ?

СВІТЛО — дає духовну поживу для душі. Без тієї духовної поживи, що її дає католицька преса, душа доброго католика затрачує свідомість, вітрію й индіє. Якраз "СВІТЛО" дає здорову поживу Христової науки у приступній формі.

СВІТЛО — поширює знання з різних ділянок християнської релігії, поглиблює християнсько-католицький світогляд, дає основні статті з історії рідної Церкви та боронить свою Церкву, віру й обряд від нападів і наклепів ворогів Христа й правдивої Христової Церкви.

СВІТЛО — подає огляд подій із світу й Церкви, насвітлює їх із погляду вічних правд Христової науки і дає християнам вказівки, як думати й поступати в хаосі сьогоднішнього зматеріялізованого світу.

СВІТЛО — подає також цікаві нариси, оповідання, новелі кращих українських письменників, або переклади з літературних творів різних чужомовних письменників.

СВІТЛО — має добрих редакторів, співробітників, репортерів і дописувачів не тільки з Канади, ЗДА, але теж і з Европи. Наш журнал дуже радо читають Українці по цілому світі і пишуть про нього щирі листи.

СВІТЛО — найдешевший український журнал, бо його річна передплата виносить тільки 4.00 дол., а кожне число журналу ма. 40 сторін друку великого формату.

З того всього, що тут сказано про "СВІТЛО", Дорогий Друже, просимо зробити заключення, що "СВІТЛО" повинно стати і для Вас і для інших українців найдорожчим другом і найлюбішим гостем. ПОМОЖІТЬ НАМ, ПОСИЛАТИ "СВІТЛО" В КОЖНУ УКРАЇНСЬКУ ХАТУ!

Будьте апостолами доброї преси — ПРИЄДНАЙТЕ ВОДАЙ ОДНОГО ПЕРЕДПЛАТНИКА! У цей спосіб ОО. Василіяни, що видають "СВІТЛО" вже від 32 років, зможуть продовжувати своє апостольське діло між українським народом, для добра рідної Церкви і рідного народу.

Ви певно не відмовитеся від співпраці і помочі та ще й інших будете заохочувати до того!

Нехай Всевишній благословить Вас за Вашу співпрацю в поширенню рідної доброї преси і пошле Вам свої щедрі ласки.

Просимо ласкаво виповнити картку замовлення і переслати її на таку адресу:

"THE LIGHT", 286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

Щиро віддані Вам
ОО. ВАСИЛІЯНИ, Торонто

Книга, яка повинна бути в кожній хаті!

У ХАТІ КОЖНОГО СВІДОМОГО ХРИСТИЯНИНА ПОВИННА БУТИ КНИГА БОЖОЇ НАУКИ, ОБ'ЯВЛЕННЯ І ЗАКОНІВ.

ЦЕ КНИГА

СВЯТОГО ПИСЬМА

Стараннями оо. Василіян видруковано для українців католиків Святе Письмо Старого і Нового Заповіту в українській мові. Це нове видання має 1446 сторін 14 ілюстрацій і 2 кольорові мапи.

Ціна цього нового і єдиного повного перекладу:

оправленого в штучну шкіру	$12.00
в шкіру зі золоченнями	$15.00
в люксусову шкіру зі золоченнями	$20.00

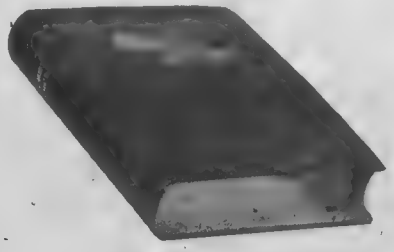

BASILIAN PRESS

Замовлення слати на адресу:

286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario — Canada

СВІТЛО

THE LIGHT

РІК XXXII | ЛИСТОПАД — 1969 — NOVEMBER | Ч. 11 (563)

1944

ГОСПОДИ, ПРОСЛАВ СВОГО СЛУГУ СЛАВОЮ ТВОЇХ СВЯТИХ!

1969

ДУХОВНА БІБЛІОТЕКА

ЦЕ КНИЖКИ КОНЕЧНІ ДЛЯ КОЖНОГО ХРИСТИЯНИНА

ДОСІ ВИЙШЛИ:

ВЕЛИКІ ЛЮДИ. Життєписи великих християн. **о. Іриней Назарко,** ЧСВВ. — Стор. 156, 20 образків. — Ціна **$2.00.**

ВЕЛИКОДНІ ДЗВОНИ. Збірка української великодньої поезії. **о. Г. Кінах,** ЧСВВ. — Стор. 240. Ціна **$2.00.**

ВИБРАНІ ЛИСТИ СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО. Переклав **о. С. Фединяк,** ЧСВВ. — Стор. 216. Ціна **$2.50.**

ВСЕЛЕНСЬКИЙ СОБОР — ВАТИКАНСЬКИЙ ДРУГИЙ — ДІЯННЯ І ПОСТАНОВИ.

Том I. Діяння Ватиканського Собору. Стор. 320. — Ціна $4.00.
Том II. Свята Літургія. Засоби повідомлення. Стор. 194. — Ціна **$2.00.**
Том III. Церква. Східні Церкви. Екуменізм. Стор. 214. — Ціна **$2.50.**
Том IV. Боже Об'явлення. Духовенство і миряни. Виховання. — Стор. 285. — Ціна **$3.00.**
Том V. Церква в світі, свобода і місії, нехристияни. Стор. 266. — Ціна **$3.00.**

Всі 5 томів, у яких подано хід і рішення Вселенського Собору, коштують **$14.50.**

ЄВАНГЕЛЬСЬКІ И АПОСТОЛЬСЬКІ ЧИТАННЯ на неділі і свята. — Українською мовою з наголосами. Ст. 200. Ціна **$4.80** (в оправі).

ІСТОРІЯ БІБЛІЙНА СТАРОГО І НОВОГО ЗАВІТУ. о. Володимир Бурко, ЧСВВ. Видання для шкіл і народу. Стор. 240, 54 ілюстрації. — Ціна **$2.00.**

МИ — БОЖІ ДІТИ — о. І. Назарко, ЧСВВ. Стор. 196. Ціна **$2.00.**

МИТРОПОЛИТ РУТСЬКИЙ — Життя великого подвижника Унії і його часи. о. д-р Стефан Семчук. Сторін 104. — Ціна **$1.50.**

РІЗДВЯНА МІСТЕРІЯ. Збірка української різдвяної поезії. **о. Г. Кінах,** ЧСВВ. — Стор. 234. Ціна $2.50.

СВЯТИЙ ЙОСАФАТ КУНЦЕВИЧ. Його життя і доба. **о. М. М. Соловій, ЧСВВ і А. Г. Великий, ЧСВВ.** Стор. 463. Ціна **$4.50,** в оп. **$6.00.**

СЛОВА СВЯТОГО ПИСЬМА — під розвагу всім і для проповідника. Українською мовою подав **о. М. М. Гнесько, ЧСВВ.** — Вискази св. Письма на відповідні теми за альфабетним порядком. — Стор. 136. Ціна **$2.00.**

Хто замовить усі випуски "Духовної Бібліотеки" дістане 10% знижки.

Замовляти на адресу:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario — Canada.

ПРЕДСТАВНИКИ "СВІТЛА" ЗАКОРДОНОМ

АНГЛІЯ:
Basilian Fathers
26 Fairfield Road
Bradford, 8, Yorks.
England

АВСТРІЯ:
Griechisch-katholisches
Zentralpfarramt zu St. Barbara
Wien 1, Riemergasse 1
Austria

АВСТРАЛІЯ:
Very Rev. D. Kachmar
35 Canning St.
North Melbourne, N. I., Vic.

АРГЕНТИНА:
Padres Basilianos
Curapaligue 760
Buenos Aires, Argentina

БРАЗИЛІЯ:
Padres Basilianos
Caixa Postal 24
Prudentopolis, Parana, Brasil

ФРАНЦІЯ:
Abbe Julien Prokopiw
2, Rue des Grignons
80 Amiens, France

ІТАЛІЯ:
Padri Basiliani
Via San Giosafat 8,
Rome (Aventino) Italy

ЗМІСТ:

Треба сказати те тверде й рішуче слово! *о. О. Купранець ЧСВВ* 362
Дні слави нашої Церкви в Римі *о. Г. Г. ЧСВВ* 365
Слово Верховного Архиєпископа на відкритті Синоду 367
Пресовий комунікат Українського Католицького Єпископату 367
Біблійна віра *о. Т. Олійник ЧСВВ* 368
Св. Тайна Подружжя поміччю для подругів *о. В. Ваврик ЧСВВ* 371

Наміреня Апостольства Молитви на листопад
СТОРІНКА АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ 372
Про переслідування християн *П. К. Балицький* 374
Торжества скінчилися... паломники повернулися... *о. О. Купранець ЧСВВ* 375
Багато людей запитує... *о. С. Сабол ЧСВВ* 377
Він засяяв між нами! *о. М. Поташ ЧСВВ* 380
Наші слова *о. І. Назарко ЧСВВ* 381
Обов'язок жертви для Бога і для свого народу *В. Пілюс* 383
Події з життя Пресв. Богородиці *о. О. Купранець ЧСВВ* 387
Нездорове явище, з яким однак треба числитися *В. Стебник* 389
На хвилях Генезаретського озера *М. Пряшівська* 391
Христос воскрес! *повість* *Віра Смерека* 393
ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА *Дописи* 396

ОБКЛАДИНКА: Митрополит Андрій Шептицький

СВІТЛО — український католицький місячник. Видають ОО. Василіяни. Головний редактор: о. Орест Купранець, ЧСВВ. Редакційна Колегія: о. Іриней Назарко, ЧСВВ, о. Василь Ваврик, ЧСВВ і ред. Олександер Мох.

Адреса редакції:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Адреса адміністрації:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Передплата на один рік: $4.00; поодиноке число 40¢

THE LIGHT — the Ukrainian Catholic Monthly. Published by the Basilian Fathers in Canada. Editor-in-Chief: Orest Kupranec, OSBM. Editorial Staff: Irenaeus Nazarko, OSBM, Basil Wawryk, OSBM, Alexander Moch.

Address:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Business Office:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Subscription rates: $4.00 per year. Single copy: 40 cents.

Second class mail registration number 1001

НА ТЕМИ ДНЯ

ТРЕБА СКАЗАТИ ТЕ ТВЕРДЕ Й РІШУЧЕ СЛОВО!

о. О. Кипранець ЧСВВ

"Починаємо цей Синод у дуже складних і важких умовах. Як знаємо, всі осередки й основи нашої Церкви в Україні знищені до тла. Але наша Церква видержує цю пробу та всі переслідування і виходить із них переможною... Заявляємо прилюдно, що треба сказати те тверде і рішуче слово, Боже слово тепер, чи воно буде кому приємне чи неприємне. Певно знайдуться в теперішньому світі різні вороги, та з ними ми не можемо числитись..." — сказав, між іншими цінними думками, наш Верховний Архиєпископ Йосиф на відкриття Синоду, на якому одним із головних питань була справа оформлення нашої Церкви у Патріярхат.

Ювілей крови й руїни

Хоч московсько-большевицькі ювілейні святкування 50-річчя революції в 1917 р. вже проминули, але й надалі не проминули наслідки тієї страхітливої революції для нашої Церкви і для нашого Українського Народу, бо вони й далі є об'єктом руїни.

З нагоди святкувань ювілею революції не тільки розливалися океани самообманних і самопохвальних промов, але призбиралися гори шумних і забріханих писань. Ніхто не хотів остатися позаду! А між ними теж і Російська Православна Церква під проводом своєї — Кремлем поставленої — єрархії, серед якої не бракує теж і наших малоросів-хахлів, які "гопакують" під звуки не своєї ж балалайки, щоб тільки примилитися своєму "старшому братові". Так, оті малороси-хахли не вміють спромогтися на оте "тверде й рішуче" слово щодо долі свого народу, бо — як писав Шевченко — вони грязь Москви — хоч звуть себе "пастирями" українського народу.

А ось і один із них

Філарет Денисенко — екзарх Московського Патріярхату на Україну, який зве себе Київським і Галицьким Митрополитом, тобто "Божою ласкою" — як він дає при своєму титулі — архиєпископ для українського народу, теж видав був окреме послання з нагоди ювілею большевицької революції, в якому він під звук балалайки отак "гопакує" (гл. Православний Вісник, Видання Екзарха всієї України, Митрополита Київського і Галицького, Львів, серпень 1968, ч. 8, ст. 6-8):

"25 грудня 46-мільйонний український народ у сім'ї братніх рівноправних народів урочисто святкує славетне 50-річчя Радянської України. Створення Радянської України, безпосередньо зв'язане з Великою Жовтневою соціялістичною революцією, стало поворотним моментом в історії нашого миролюбивого і трудолюбивого українського народу. Всебічно змінивши його життя, революційні перетворення створили умови для розвитку братніх, істинно християнських відносин між українським народом і народами нашої країни та усього світу. Згадуючи пройдений шлях, ми втішаємось тією історичною подією, коли Провидінню Господню було завгодно визволити наших кровних братів-українців від іноземної залежности та повернути їх в обійми Матері-Вітчизни. Треба було 350 років, щоби греко-католики українці знову повернулись у лоно Матері — Православної Церкви. Львівський собор 1946 року поклав у нас назавжди кінець унії. Ми раділи возз'єднанню греко-католиків українців з Руською Православною Церквою. А діти, що повернулись, були щасливі, що знайшли материнський захист. Це був спільний празник. Повна благодатних дарувань Руська Православна Церква, очолювана Святішим Патріярхом Алексієм, і в сучасний момент звершує своє спасительне служіння, ведучи вірних своїх у Царство Боже до вічного життя... Заносячи молитви "о великих благодіяніях Божих, на нас бивших", прославляючи ласку Божу до нашої Вітчизни і нашої Матері-Церкви на протязі минулого п'ятидесятиріччя, ми звертаємося до керівників Радянської України з сердечним привітанням і побажанням: да благословить Господь їх труд, спрямований на благо і процвітання українського народу."

СВІТЛО THE LIGHT
Український Католицький МІСЯЧНИЙ
СВІТЛО, ЛИСТОПАД, 1969 РІК XXXII, Ч. 11 (563)

Чи потрібний до цього коментар?

Ні, зовсім ні, бо повищі Філаретові слова самі за себе говорять. Щоб однак слова цього послання звучали правильно, треба було б замінити хіба деякі слова властивими словами. Але й того не треба, бо ми й так добре знаємо й розуміємо совєтський лексикон, як от напр. коли совєти пишуть: "визволити", то треба розуміти "поневолити", а "повернулись у лоно Матері" означає те саме, що "створили їм пекло мук і переслідування" і т. п.

Найкращим коментарем на розуміння повищого Філаретового писання може послужити така доля нашої Української Католицької і Української Православної Церков, які зазнали збоку "Святішого Московського Патріярха" такого "визволення" й "прийняття до лона", що у висліді — як каже наш Блаженніший Первоєрарх Йосиф, — "всі осередки й основи нашої Церкви в Україні знищені до тла". Те доповняється словами Блаженнішого Йосифа з його Великоднього послання (УПБ, Рим, 1969, ч. 4-5, ст. 3): "В Україні нові переслідування й арешти, нові страждання, болі і сльози, розгул атеїзму: "Визволь мене від моїх ворогів, мій Боже, ізбави мене від тих, що постають на мене, визволи мене від тих, що чинять беззаконня і спаси мене від душогубів" (Пс., 58, 2-3).

Живим образом отих "усебічних змін і революційних перетворень" є таки 18-річна доля нашого Верховного Архиєпископа, якого Господнє Провидіння зберегло з одного боку — бути живим свідченням пекельних знущань над нашою Церквою в Україні, а з другого боку — бути, хоч і на чужині, будівничим і реалізатором великих діл нашої Церкви та її майбутнього, а зокрема її структурного завершення у формі нашого власного Українського Патріярхату. І віримо, що прийде хвилина, коли на Київсько-Галицькому престолі засяде свій рідний український Патріярх, а не буде його збезчещувати московський насланник чи якийсь власний хахлацький вислужник.

Ще дещо для заокруглення!

Для заокруглення повищих рядків наведемо ще декілька рядків із Філаретового послання. Хоч це пише Кремлівський ставленик, який дивиться під совєтським кутом, але в них багато реальности з нашого українського життя та нашої української трагедії, чого ми теж і свідомі:

"Одначе не всі одразу зрозуміли "знамение времени". Ми згадуємо розколи, що виникали на Україні, скоріше за політичними, ніж церковними мотивами. Нашу Вітчизну постигло важке воєнне випробування. Скорботи, наче кігті хижацького птаха, рвали серце України на частини. Здавалося, любов і співчуття до свого страждального народу повинні були перемогти незгоду і розділення. Але цього не сталося, і надії виявилися даремними... Тому ми, українці — браття по крові і вірі, проживаючи в різних країнах і не всюди маючи молитовно-канонічне спілкування, повинні в дусі християнської любови виявляти між собою більше терпеливости і взаємозрозуміння та прагнути духовного спілкування для переборення роздорів і досягнення єдности в Церкві Христовій."

А як бачить це Верховний Архиєпископ?

Цю трагічну реальність у нашому житті недвозначно бачить наш Верховний Архиєпископ, який пише в цьому ж своєму Великодньому посланні таке: "На поселеннях роз'їдають нас свари і лжи, довгий язик, незгоди, обвинувачення, роз'єднування, неоправдані амбіції, неторопність і непогамованість у діяннях, у сваволі й непослусі, у розхристаності й нездисциплінованості; в одних пересит, а в інших недостаток, брак взаємного співчуття і вирозуміння, погруження в матеріяльних здобутках і земних клопотах. 'Всі шукають собі чогось власного, а не того, що є Ісуса Христа' (Фил., 2, 21). А вислідом цього слаба віра в Боже Провидіння, брак зрозуміння надприродного чинника в нашому одиничному житті й житті всього народу. Здається, що ще ніколи так вірно і сильно не символізувала наша дійсність часи Христа, як сьогодні. І тоді переслідування в найбільшому розяренні — синедріон, Ірод, Пилат, розбурхані маси народу проти Христа, перелякані апостоли, невдача найкращих поривів, які закінчила ганебна смерть на хресті, і навіть один апостол — зрадник... але над цим

усім всемогуча Божа рука... І ніхто не може встоятися проти Бога."

Дав би Милостивий Господь, щоб недазно пережиті великі хвилини радости та піднесення нашого духа з нагоди посвячення храму Св. Софії — Бржої Премудрости та відбутого Синоду наших Владик у Римі були початком до кращого нашого церковного й національного майбутнього. Як об'єднано будувала українська спільнота храм Св. Софії, щоб так само об'єднано будувала вона своє власне життя в згоді та любові спільного добра, яким є загальне добро таки нашої Рідної Церкви та нашого Рідного Народу, а

ВЕЛИКА ІДЕЯ УКРАЇНСЬКОГО
ПАТРІЯРХАТУ
ХАЙ СТАНЕ
ПРОВІДНИМ МОТИВОМ
І ДОРОГОВКАЗОМ НАШОЇ ДІЇ
ЗА НАШЕ САМОЗБЕРЕЖЕННЯ
В ШИРОКОМУ СВІТІ
ТА
В БОРОТЬБІ ЗА СВОБОДУ
НАШОЇ ЦЕРКВИ И НАРОДУ
В УКРАЇНІ!

ЧИ ТАКЕ ПОІДЕ ПАПА ДО ПОЛЬЩІ?

"Якщо Папа як голова Католицької Церкви й офіційний гість польської держави бажає відвідати Польщу, то уряд цього бажання не відхилить", так пише варшавський тижневик "Перспективи" про евентуальну поїздку Папи до Польщі. Однак Польща не може погодитися з тим, щоб Папа Павло як приватний паломник і особистий гість Кардинала Вишинського прибув у паломництві на Ясну Гору в Ченстохові. Це не є правда, твердить часопис, що варшавський уряд відмовив права Папі прибути до Польщі. Зате є правдою те, що "ніяка офіційна особистість із Ватикану досі не предложила пропозиції щодо поїздки Папа до Польщі."

ПАПА МОЛИТЬСЯ НА ДОЩІ

У вересні одної середи Папа Павло виїхав із своєї літньої резиденції в Кастельгандольфо до недалеко положеного містечка Немі, де знаходиться дерев'яний хрест, який за переданням мав вирізьбити перед 300 роками один францисканський монах. Перед винесеним на площу хрестом Папа декілька хвилин молився навколішки та з відкритою головою, хоч падав дощ. Після того сказав коротку пропозідь до зібраних на площі.

КАРДИНАЛ ОТТАВІЯНІ ПРО КОМУНІЗМ

В інтерв'ю для часопису "Реляціоні" емеритований префект св. Конгрегації Віровчення — Кардинал Оттавіяні заявив, що декрет із 1949 р. осудження комунізму й далі ні в чому не стратив своєї важности. Він боліє над тим, що велика частина духовенства переступає сьогодні ті розпорядки замість того, щоб їх із натиском видвигати. Оттавіяні підкреслює, що куди важливішою річчю від діялогу є представляти правду про блуди та жахіття комунізму, який Папа Пій XII-ий дуже влучно означив як "сам у собі збочений".

АНІ РЕАКЦІОНЕРИ, АНІ МРІЙНИКИ

З нагоди введення в уряд трьох єпископських вікаріїв у Віденській архиєпархії Кардинал Кеніг у своїй промові сказав, що в сьогоднішній бентежливій ситуації в Церкві існують табори: 1) "реакціонери", що звуть себе консерватистами, які бачать навіть у єпископах єретиків, а в Соборі "диявольське діло" та 2. "мрійники", яким увижається "визуте" з релігійности та священности християнство з якимись тільки соціяльними завданнями. І тому Кардинал закликав вірних гуртуватися при "середині", якою не є якась "геометрична середина", але середина пособорової праці, — середина на дорозі в майбутність.

СВЯТКУВАННЯ 800-РІЧЧЯ ВБИВСТВА ТОМИ БЕКЕТА

У наступному році відбудуться врочисті святкування 800-річчя смерти св. Томи Бекета в Англії й Валії. Святкуватимуть спільно — католики й англіканці. Головні святкування проведуться в англіканській катедрі у Кентербері, бо тут в одній з бічних каплиць 29-го грудня 1170 року був убитий св. Тома Бекет, будучи тоді архиєпископом Кентербері, коли Англія була ще католицька. Бекет був убитий чотирма лицарями мабуть з доручення англійського короля Генриха II-го.

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ГУРТІВНЯ
СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ

UBA TRADING CO. LTD.

300 Dwight Ave. Tel.: 252-2246-7

ДНІ СЛАВИ НАШОЇ ЦЕРКВИ В РИМІ

ВАТИКАН — Щоденник "Ль'Оссерваторе Романо", урядовий речник Апостольського Престолу, від 29-30 вересня цього року (ч. 225, ст. 2), три сторінки присвятив події посвячення храму Святої Софії та відвідинам Його Святости Павла VI. Подамо нашим слухачам переклад статті "Павло VI закінчує святкування спричину нової церкви Святої Софії". У статті подається докладний опис тієї небуденної події, як подають наступні рядки:

"Учора, в неділю (28. 9.) Святіший Отець вибрався на вулицю Боччеа, щоб відвідати нову українську церкву, присвячену Божій Мудрості. Увечорі попереднього дня посвятив її Верховний Архиєрей, Владика Йосиф Кардинал Сліпий, український митрополит Львова. — Потім Його Святість відвідав приміщення Українського Католицького Університету св. Климента, побіч церкви. Наприкінці звернувся батьківським словом і поблагословив вихованців Малої Семінарії, яка також височить оподалік нового храму.

Вселенський Архиєрей приїхав дещо після

Папа Павло перед входом до собору Св. Софії вітає та благословить зібраних прочан

10-ої години 30 хвилин. Приїзд його звіщали оплески понад трьох тисяч українських прочан, які прибули сюди з усіх сторін світу. З розлогої площі на пагорбку перед церквою можна було доглянути батьківську постать Павла VI, коли він, стоячи в автомашині, над'їздив із вулиці Боччеа.

Папу супроводили: префект апостольського палацу, монс. Джякомо Мартіні, тит. єпископ Неаполю в Палестині; прелат антикамери, монс. Люїджі дель Боккаджьовіне; і приватний секретар. Павло VI, вийшовши з автомашини, перейшов поміж двома лавами українських католицьких пластунів повз плотників, що відгороджували доступ до церкви; звідтіль відповів він на вияви синівського захоплення мас народу. Потім Папа вийшов на підвищення перед церквою, де склали йому поклін: Кардинал Верховний Архиєпископ й українські архиєпископи — Преосвящ. Амвросій Сенишин із Філядельфії і Максим Германюк із Вінніпегу. Приявним був також маестро понтифікальних церемоній, монс. Бальцанеллі.

Владика Кардинал Сліпий подав Його Святості на червоній драперії Розп'яття. Святіший Отець поцілував образ Спасителя, а тоді, під гримкі оплески, появив народові цінні мощі св. Климента Папи. Їх Павло VI приносив у дарі новій церкві, під час того, як голяндський хор під керівництвом маестра Антоновича, дожидаючи, співав найперше "Алилуя", а потім гимн "На многії літа, Владико!"

У церкві чекали вже І. Е. кардинали: Тіссеран, Ченто, Чіконьяні, Агаджаніян, Шепер, де Фюрстенберґ, Бертоні, Бравн і Гверрі; монс. Бонеллі, заступник державного секретаря Ватикану; чимало інших архиєпископів та єпископів, між ними Преосвящ. Бріні, секретар Священної Конгрегації для Східних Церков; Преосвящ. Полетті, Рубін, ван Лірд, Трабальціні; о. Буніні, секретар Священної Конгрегації для Богопочитання. Раду Публичних Справ Церкви заступав монс. Джьованні Келі. — Помітним було представництво Дипломатичного Корпусу, чисельно заступлене ВШановн. керівниками місій. — Участь взяли також монсіньйори: Аррігі, підсекретар Секретаріяту для З'єднання Християн, і як відпоручник И. Е. Кардинала Віллебрандса; Стройни, ді Біяджьо та Ріці, від Священної Конгрегації для Східних Церков; о. протоархимандрит Великий, головний настоятель Василіян св. Йосафата; о. Кастано, генеральний прокуратор Салезіян, які ведуть Українську Малу Семінарію; отці Баліч та Морліон. — Різні особистості української цивільної влади; деякі парляментаристи; И. Е. маркіз Рафаеле Траваліні з Санта Ріта.

Після передпрестольної молитви Святіший Отець обкадив мощі св. Климента, а тоді ввійшов у катедральний храм, під час того, як торонтонський хор під керівництво маестра Ковалева співав привітальну пісню "Многая літа!" — Верховний Архиєпископ, Кардинал Сліпий, зворушеним голосом виголосив привітальне слово дуже високого змісту. Потім він знову склав поклін Вселенському Архиєрееві; Папа ж підніс вельмишановного Достойника, коли він дуже низько вклонявся, і обняв його, під гримкі оклики тієї добірної многоти народу, яка вщерть наповняла церкву. — Згодом Його Святість виголосив по-італійському й по-англійському слово, яке ми помістили на першій сторінці.

Вселенський Архиєрей найперше дав церкві свій дар — по-мистецькому виконану дорогоцінну чашу — а тоді священною водою покропив мозаїку та стіни церкви, звертаючись на всі чотири сторони світу. Врешті дав він урочисте апостольське благословення. — Кардинал Сліпий коротко пояснив Його Святості великий мозаїковий образ, а потім Папа ввічливо вітався з окремими українськими Владиками та з ними щиросердечно розмовляв.

Згодом Святіший Отець вийшов із церкви, щоб у супроводі Кардинала Сліпого оглянути насамперед підземелля церкви, а тоді й приміщення університету. Павло VI подивляв збірки й знамениті твори українського мистецтва. Опісля він знову перейшов коридором, що сполучає церкву з Університетом св. Климента, та удався до Української Малої Семінарії, порозмовляти з учнями, які там зібралися. Потім, коли з Папою привіталися о. ректор Василь Сапеляк, о. Кастано й інші настоятелі семінарії, Святіший Отець звернувся коротким словом до семінаристів: Він виявив свою радість, бо у хлопцях бачить символ гарного, великого, беззаколотного майбутнього їхнього народу. Павло VI не бажав виголошувати довгої промови, а тільки висловити їм свої почуття, запевнюючи, що буде за них молитися, щоб здійснилося їхнє, а й багатьох інших хлопців прагнення: служити Господеві, це ж бо найбільша надія Церкви. — Нехай Бог дасть їм стати добрими й міцними, щоб не було їм страшно йти та Ісусом, навіть, коли б Він вимагав жертви: дати своє життя за Нього, щоб знову його знайти. — На закінчення Папа сказав, що благословить їх як батько, як приятель, з ними ж і їх родини й настоятелів. Їм Папа подякував в імені Господа; подякував також усім добродіям, які допомагають цій установі, а й усім співробітникам; для них усіх благав Павло VI у Бога щонайкращих ласк.

Зворушливими були вияви почувань тієї многоти народу, яка знову вітала Святішого Вітця, коли він готувався до поворотної дороги у Ватикан. Із щирою вдячністю приймали вони слова благословення, які Папа раз-у-раз повторяв. А тоді, після того як Верховний Архиєпископ знову склав поклін, Його святість увійшов в автомашину."

Подав о. Г. Г., ЧСВВ, Рим

СЛОВО ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА НА ВІДКРИТТЯ СИНОДУ

В понеділок, 29 вересня вранці, відбудося в соборі Св. Софії офіційне відкриття Синоду, на якому після молебня і відспівання всіми єпископами молитви "Царю Небесний", Блаженніший Верховний Архиєпископ Йосиф Сліпий відкрив Синод такими вагомими щодо свого історичного змісту словами:

"Починаємо цей Синод у дуже складних і важких умовах. Як знаємо, всі осередки й основи нашої Церкви в Україні знищені до тла. Але наша Церква видержує цю пробу та всі переслідування і виходить із них досі переможно.

Нині наша Церква і тут відроджується за Божою волею. Маємо в Бозі надію, що наш Синод закінчиться нашою перемогою для Христа.

Є різні перешкоди, є різні домагання, які нині ставляться у світі, зокрема нашій вірі. Треба нам старатися, щоб наш Синод і наші вірні причинилися до того, щоб корабель нашої Церкви був ведений просто до цілі, оминаючи всякі Скиллі й Харибди. Треба, щоб вірні нашої Церкви мали ясний дороговказ, як мають дійти до спасення.

Заявляємо прилюдно, що треба сказати те тверде і рішуче слово, Боже слово тепер, чи воно буде кому приємне чи неприємне. Певно знайдуться в теперішньому світі різні вороги, та з ними ми не можемо числитися.

Я не буду нині, відкриваючи цей Синод, указувати на всі ті питання, на всі ті домагання, які ставляться до нас від цього світу. Найважливіше для нас, щоб ми дали вказівки, які є конечні для священиків і так само для вірних, для дальшої їх християнської дії, як чисто церковної, так і національної, для прослави Бога.

Подорожі наші, які ми разом відбували, засвідчили яскраво, що наше церковне життя злучене з народом. Було незвичайно мило для нас Владик, коли ми чули це виразно з уст світських мирян.

Це великий Божий дар, що наш народ і своє народне життя, національне життя, будує на християнських засадах. І коли ми це переведемо рішеннями нашого Синоду, то зробимо великий крок уперед. Я б сказав, що те, що вирішиться нашим нинішнім Синодом, поставить милевий камінь на тому шляху, по якому йдемо ми і наша Церква.

Після II. Ватиканського Собору, ми станули на засаді Декрету про Східні Церкви. Ми станули на патріярхальному уставі й на тому становищі ми будемо продовжувати нашу роботу.

Нехай Дух Святий зішле святі дари і просвітить наш ум, щоб ми якнайкраще виконали наше завдання.

Пресовий Комунікат Синоду Українського Католицького Єпископату

У днях від 29 вересня до 4 жовтня 1969 року, після величавих урочистостей посвячення Собору Святої Софії, що їх величали своєю участю Христовий Намісник, Святіший Отець Папа Павло VI, Представники Священної Конгрегації для Східніх Церков та інших Римських Конгрегацій, як також Представники різних Держав, відбувся у приміщеннях Українського Католицького Університету в Римі Синод Українських Католицьких Єпископів.

Синод розглянув і вирішив ряд важливих питань відносно життя і праці Української Католицької Церкви, як: питання літургійної мови, виховання кандидатів до священичого стану, релігійної й національної формації нашої молоді, екуменічного діялогу з нашими православними братами, апостоляту мирян і т. п.

Найважливішою точкою нарад було питання патріярхального устрою Української Католицької Церкви та вивищення Верховного Архиєпископства до гідности Патріярхату. Під цим оглядом Синод випрацював і приняв Конституцію патріярхального устрою Української Католицької Церкви та передав її на руки Святішого Отця разом із супровідним письмом, прохаючи Христового Намісника вивищити Верховне Архиєпископство Української Католицької Церкви до гідности Київсько-Галицького Патріярхату.

Синод виготовив спільне Пастирське Послання, звернене до вірних, у якому виясняє окреме значення цього Синоду, його рішень і постанов та висловлює свої побажання відносно їх здійснення.

Вкінці Синод бажає оцим висловити свою найщирішу подяку Отцям Духовним, Представникам наших Чернечих — мужеських і жіночих — Згромаджень та всім тим нашим вірним, які так численно взяли участь у торжестві посвячення Собору Святої Софії в Римі.

Зокрема Синод висловлює свою щиру подяку всім хорам і мистцям, що своїми мистецькими виступами піднесли велич і врочистість цих незабутніх історичних подій.

ПРЕЗИДІЯ СИНОДУ

Рим, 5 жовтня 1969 року.

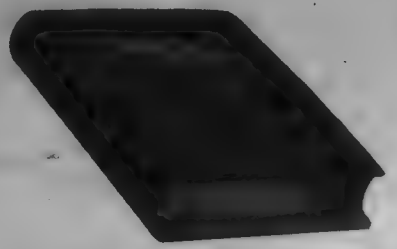

БІБЛІЙНА ВІРА

о. Т. Олійник ЧСВВ

Біблійна віра, — віра в живого Бога, який промовляє до людей і встановлює союз із людиною. Бог промовляє й закликає людину до інтимности з Ним. Людина почувши слово Боже, відповідає живим словом віри. І так усю свою істоту ставить перед Богом, завірившись Богові повним довір'ям.

Віра — особиста відповідь

Віра жива, це особиста відповідь на заклик Бога живого до вічного життя. Людина вірить у Бога заради вічного життя, до якого всі покликані. Проте мало хто вірить із переконання. Кожний християнин повинен заставити себе передумати і провірити саму віру. Воно й варт час до часу зупинитися й подумати: Яка в мене віра? Чому вірую? Що таке віра?'

"Знаю, кому я завірив" — казав апостол Павло. Це вияв особистої віри. Віри яка пливе з переконання. А те переконання зроджується зі знання Бога. Бог є вірний. Усе, що обіцяв, сповнить!

Більшість людей вірують "із традиції"; вони ніколи щиро до Бога не навернулися, тож і не цінять собі дару віри, як ті, що все мають здорові очі, теж не вміють оцінити яке то добро — здоровий зір. Така традиційна віра млява, вона не зобов'язує, не оживляє, бо така людина по-правді ще не зустрінулася сам-на-сам із Богом.

Приклад особистої віри дає нам Авраам. Про нього розказує Св. Писання: "Авраам, покликаний, послухався й кинув свій край, і пішов у невідоме. Вірою він перебував ув обіцяній землі, як у чужій, бо чекав вічного міста" (Євр. 11, 8-10). Так вірив страдник Йов та всі праведники.

Що воно таке віра?

Св. Павло, автор Послання до Євреїв, так описує віру: "Віра є запорукою того, чого сподіваємося, доказ речей невидимих" (Євр. 11, 1).

Віра дає силу людині сподіватися й витривало очікувати того, чого не спроможні побачити смертники. — Віра, запорука, тобто, особисте переконання і запевнення, що Бог живий і кличе всіх до Свого щастя.

Віра переставляє людину в світ надприроди, нею людина входить у зв'язок із несотвореною правдою. Віра виділює надземське світло, в якому створіння схоплює речі незримі й будучі. Такої віри нас учить праведний Ной: "Вірою Ной, повчений об'явленням небесним про те, чого не бачимо ще, збудував ковчег, — нею він осудив світ і став спадкоємцем праведности, яка з віри" (Євр. 11, 7).

Жива віра поєднує минуле, сучасне й майбутнє: вірою знаємо, що світ створений Божим словом. Вірою наші предки здали праведне засвідчення і переконують нас нині, що нікому віра не пошкодила, а спасла кожного. Сьогодні нам, що маємо таке велике засвідчення предків, легше вірити, як було їм, бо багато чого сповнилося, чого ті сподівалися.

Предки давно минулись, проте їхні діла з віри промовляють і оживляють віру сучасників. А наша віра, споможена їхнім свідченням, повинна зростати, і стати великим світлом грядучим поколінням.

Бог вічний і всі, що вірують, не лише входять у вічність, а й пам'ять їхня вічна на землі. Такою вірою увіковічнився праведний Ной. Він передчасно був перенесений до вічности.

НАЙНОВІША КНИЖКА
М. Головінської
ОСІННЄ ЛИСТЯ
оповідання й нариси
Стор. 392. Ціна $4.50
Замовляти:
BASILIAN PRESS
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

Вірою Авраам, поставлений на пробу, не завагався єдиного сина жертвувати, бо вірив, що Бог всемогучий. І за те Авраам став батьком многотм народів, які вірують так, як він.

Віра велика сила

Хто нас відірве від Бога? — запитує апостол. Тобто немає сили на землі, яка могла б знівечити живу віру в людині. Наші предки такою вірою підбивали царства, чинили справедливість, осягнули обітниці, силу вогню гасили, ставали сильні, бувши недолугими. Інші вмирали за віру, кров'ю засвідчували своє переконання, що з віри: їх каменовано, мордовано, брали їх на допити; вони тинялися по пустинях, збідовані, кривджені.

Тому і ми — каже апостол — маючи навколо себе таку велику хмару свідків — біжімо витривало до мети, що нам призначена, вдивляючись пильно в Ісуса, засновника й завершителя віри" (Євр. 12, 1-2).

Віра конечна

"Без віри не можливо подобатися Богові, бо хто приступає до Бога, мусить вірити, що Бог існує й нагороджує тих, які щиро Його шукають" (Євр. 11, 6). Хто шукає Бога — знайде його! Про це запевняє нас Христос, кажучи: "Хто мене шукає, я до нього прийду і йому об'явлюся". Знайти Бога вірою, це велике світло й надземна сила. То й немає сили, яка могла б вирвати віру, що обоснована на сильному переконанню.

Перші християни називали себе "віруючі". Вся Біблія — це один заклик до віри. Хто вперто вчитується в Біблію, віднайде в ній правильне уявлення Божества. Розумоване богослов'я не дасть того світла й відчуття Бога, що читання Біблії. Бог і нині говорить до всіх через Біблію й умовляє: "Слухай но, Боже один! Любитимеш Його всім серцем!" Так то Біблія *відкрита книга для всіх народів*. І чекає на особисту відповідь кожного. Закликає до віри в живого Бога.

У серцях тих людей — наших піонерів — була дійсна біблійна віра, якою вони жили та творили своє життя. Малюнок мистця В. Курилика: "Селянський день — перший дім", 1966, олія, 26½" x 36½".

The Isaacs Gallery, Toronto

У що вірити?

"Віруйте в Бога, віруйте й у мене" — каже Христос. А тих, що не вірують, апостол закликає — навернутися до Бога і служити Богові — живому і правдивому — та очікувати з неба Його Сина, Ісуса, що визволює нас, на свободу дітей Божих. — Тим то слід вірити в Бога Отця і Сина Ісуса Христа нашого Спаса. Вірні, з'єднані вірою зі своїм Спасителем, утілюються в Бозі, і на них сходить сила, яка спасає людей. І таким чином люди "вірою спасені".

Вірити в Євангелію, це те саме, що приняти Сина Божого, який прийшов Спасителем світу. Тож до всіх жителів землі звернений заклик: "Сповнився час, і Царство Боже близько; покайтесь і вірте в Євангелію" (Мт. 1, 15).

Остання Благовість закінчується такими словами: "Ця Євангелія списана, щоб увірували ви, що Ісус, Христос — Син Божий, а вірувавши, щоб мали життя, яке він дає тим, що вірують."

Вірити — означає визнати всією істотою, що Ісус, посланий Син Отця і Спаситель життя. Гріх знівечив життя, тому прийшов Христос порятувати життя. Його місія, щоб люди мали повне життя й радощів ущерть та мир надземний. Тож Христос казав себе дорогою до Отця, і дверима до вічності, він воскресення й життя прийшов закликати, щоб іти за ним, бувши з'єднаними з Ним вірою й любов'ю.

Наслідки віри

Хто вірить сильно і принимає все, що Христос навчив та ще й живе так, як вірить, такий виявляє себе автентичним учнем Христа-Учителя. І він, як і Христос, стається тим благодійним світлом для світу, що просвітлює кожну людину, з якою живе.

Хто вірить, той є Христовий. Християнин із Христом похований, — умер для гріха; з Ним совоскреснувши — живе для Бога, щоб із Христом і через Христа прославити Отця і з Ним царствувати вічно.

Наша Св. Літургія пригадує, що Христос виповнив усе, що Закон і пророки заповідали і він сповнює серця вірних радістю й утіхою повсякчасно.

Коли ж віра людини дозріє до того, що людина відчуває в собі Христа, та не як якесь єство з другого світу, але відчуває, що Христос для неї хлібом, світлом і життям, то дійде до такого уподібнення з Христом, що скаже як було мовив св. Павло: "Вже не я живу, а живе в мені Христос". О така дозріла віра навчить покланятися Отцеві в дусі і правді та молитися й визнавати, що наше впования Отець, прибіжище Син, покровитель Св. Дух — Тройце святая, Боже наш, слава тобі!

КОМУНІКАТ

Централя Українців Католиків Торонтської Єпархії зі своїми Складовими Організаціями: БУК, ЛУКЖ, УКЮ і Братство св. о. Миколая повідомляє що

V-ий КОНГРЕС

Українців Католиків Торонтської Єпархії відбудеться в Торонті в днях 7, 8, і 9 листопада ц. р. в приміщенні "Таверс Мотор Готел" при вул. Лейкшоре Бульвард Вест ч. 2000. Подрібна програма Конгресу буде своєчасно подана.

За Централю Українців Католиків
Торонтської Єпархії

Д-р М. Кушпета, вр. — президент
Марія Павлишин, вр. — секретар

МИРЯНИ НА МІСЦЕ ДУХОВНИХ ОСІБ

У Німеччині під цю пору в безпосередній активній службі Церкви є більше мирян, ніж священиків і монахів, що показує статистика. У Німеччині є тепер кругло: 20.000 — священиків, 6.000 — монахів і 85.000 монахинь. Їм до помочі стоїть велике число мирян, які вповні або частинно віддають свою службу Церкві: 2.800 душпастирських і катехитичних помічниць, 6.000 — богословів-мирян, 92.000 соціяльно-харитативних працівників. Крім того є тисячі урядовців, секретарів і референтів, які працюють у єпархіяльних і парохіяльних урядах, не рахуючи вже численних місійних помічників і тих, що одержали право причащати.

РІЗДВЯНІ КАРТКИ

Надайте святам Різдва Христового релігійного настрою.

Посилайте до рідних і приятелів релігійні святочні побажання.

12 К. НОВІ ВЗОРИ з укр. текстом $1.00
18 К. З УКРАЇНСЬКИМ ТЕКСТОМ $1.00
10 К. З УКРАЇНСЬКИХ ВЗОРІВ $1.00
10 ПАЧОК І БІЛЬШЕ — по 70 центів
20 ПАЧОК І БІЛЬШЕ — по 60 центів

З АНГЛІЙСЬКИМ текстом — 21 к. $1.25

Можете заробити!

Замовлення УЖЕ шліть на адресу:

BASILIAN PRESS
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

о. В. Ваврик ЧСВВ

СВЯТА ТАЙНА ПОДРУЖЖЯ ПОМІЧЧЮ ДЛЯ ПОДРУГІВ

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ЛИСТОПАД

Майже іронією виглядає називати нинішні подружжя якоюсь святістю! Може нічого більше сьогоднішні часи не осквернили, не висміяли, не забрудили так, як саме подружнє життя! Найбільше насмішок, найпоганіші жарти видумують люди якраз про своє чи своїх сусідів подружнє життя.

"А так не було спочатку," сказав раз Учитель. Він говорив, що подружнє життя було продумане для людини самим Всемедрим і Всемудрим Творцем іще в раю. Люди з бігом часу, навіть у сяйві законів Мойсеєвого генія, просвіченого Богом, обнизили святість подружжя дуже великою легкістю розводів. Христос ясно це висказав своїм сучасним законовчителям і Своєю повагою привернув первісну гідність, святість і нерозривність подружньому життю.

Святість і вірність *християнського* подружжя обновила цілі народи, що приймали світло Христової віри. А коли вони те світло помалу затрачували, а то й насилу гасили його в себе і в своїх дітей, то світ повернув знову до ганебного стану зневаженого подружжя. Яка то нерозумна жорстокість: висміювати, опльовувати, обрудняти якраз оту спільну любов і посвяту батька-матері, з якої ми всі родимось!

Та нащо багато тут говорити, коли кожний читач щоднини бачить своїми очима той злочин зневаги початків свого власного життя, в крузі своєї рідної сім'ї, то в часописах, то в журналах, то в кіні, то в телевізії (навіть у тих програмах, що призначені для розваги цілої рідні, *з дітьми* включно).

Живемо в Канаді, чи в Америці. Тут на чотири, а то й на три подружжя *одне* розривається, бере розвід. І то не один раз! Пані Дорін Алсуп сумно оповідає: "Я свого батька ніколи не знала. Мама розвелася з ним, ще заки я народилась. Як я мала три роки, мама вдруге віддалась. Як мені було одинадцять років, вона знову розвелась ітд. ітд." Що ж дивного, що її життя було поламане і, хоч вона в сімнадцятому році життя віддалась, її життя пішло подібними дорогами, подібними манівцями! Причини злочинности молоді це в більшості розбиті родини! Бачать це навіть люди без віри, — бачать ще ліпше віруючі, а то й католики, — проте переголосовують щораз нові й легші закони для скорих розводів!

*

Не можемо сказати, що подружнє життя це лише "медові місяці" та "неперервний романс". Воно повне відповідальности й труду! Мама має бути шляхетною товаришкою своєму мужеві. Мусить бути доброю господинею дому, себто варити їсти, прати, мити, направляти одіж... Мусить бути вмілим економістом, щоб видатки родини якось полатати від місяця до місяця. Мусить бути першою лікаркою хворої дитини. І при тім усім повинна вміти бути ніжною, вибачливою, терпеливою, повною любови!

Батько для своєї подруги має бути щирим опікуном і товаришем, а між дітьми мусить уміти зрівноважувати любов із вимогою дисципліни й послуху. Він головно дбає про "хліб щоденний" для сім'ї, — він відповідає за вишкіл своїх дітей.

Отак обоє вони, чоловік і жінка, обтяжені тяжкою працею і відповідальністю. І якщо вони не мали б до своєї задачі *особливших* Божих ласк і помочі, дуже легко заломилося б одне, або друге, або обоє разом. І тоді сім'я розбивається, — родичі розходяться, — а найбільше терплять на тім невинні діти, їх власні діти!

Для помочі християнським подругам у їх житті, переповненім трудом і жертвою, Христос установив Св. Тайну Подружжя. Вона має подавати їм особні Божі благословення й поміч у труднощах. Вона не має бути забута з останнім танцем на весіллі. Вона має діяти в їх подружньому житті аж до смерти! Чейже ж так вони собі присягали: "Не покину тебе, аж до смерти!" Добре було б, як би подруги в роковини свого шлюбу, якщо не частіше, перечитували собі обряд свого вінчання. Якими сильнішими почувались би вони, перечитуючи оту молитву, якою священик благословив їх при кінці шлюбу: "Отець, Син і Святий Дух, Всесвята й Одноістотна і Життєвладна Тройця, Єдине Божество і Царство, нехай поблагословить вас і нехай подасть вам довге життя, дітей добрих, успіху в житті й вірі, і нехай наповнить вас усіми добрами, що на землі. Нехай сподобить вас прийняти й обіцяні добра молитвами святої Богородиці й усіх Святих, Амінь!"

Не малою поміччю також буде для подругів прочитувати собі навчання Другого Ватиканського Собору "Про достойність подружжя і сім'ї" в чудовій "душпастирській Конституції про Церкву в сучасному світі" (чч. 45 — 52). (Всі документи цього Собору, перекладені на нашу мову, в п'ятьох томах, можна набути в нашім Видавництві!).

Собор про святість подружжя і сім'ї

Виберім найкращі слова з тих багатьох сторінок цінного документу Собору.

"Сам Бог є творцем подружжя, обладнаного

"Приходіть до мене всі, струджені й обтяжені, а я вас успокою..."
(Мат. XI. 28)

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ

для членів Апостольства Молитви й усіх побожних душ

Божественне Серце Ісуса. У злуці з тим наміренням, у якому Ти на землі віддав славу Богові й тепер прославляєш Його безупинно в Пресвятій Євхаристії — жертвую Тобі, через Непорочне Серце Пречистої Діви, свої молитви, діла, слова, думки й терпіння нинішнього дня, як вцнагороду за ті зневаги, що їх зазнаєш від мене й від усіх людей. Особливо жертвую їх за Святішого Вітця Папу Римського, за св. Церкву, за навернення грішників і за всі намірення Апостольства Молитви, призначені на цей місяць і нинішний день.

(300 днів відпусту раз у день).

ПОДЯКИ

Залучую $10.00 на дві Служби Божі, які прошу відправити в поданому мною наміренні.

Ірина Міляновська, Філядельфія

Посилаю $5.00 на подячну Службу Божу за моє здоров'я.

Катерина Гайдук, Елмайра Гайтс, Н. Й.

Прошу відправити Службу Божу за померлих: о. Володимира, Анну й Теофіла. Залучую $5.00.

Л. Д., Рочестер

Жертвую $4.00 на Службу Божу в честь Божої Матері в моєму наміренні.

Микола Костенюк, Ванкувер

Прошу відправити Службу Божу за спокій душі бл. п. Марії з Трісків Олексин. Залучую $5.00.

С. Гаврищук, Елизабет, Н. Дж.

Прилюдно дякую Ісусові Христові, Божій Матері й св. Юді-Тадеєві за ласку зостатися на праці та прошу про дальшу опіку. Залучую $10.00 на Служби Божі: 1. за моє здоров'я й 2. на всяке прохання.

Лідія Трешневська, Ню Йорк

Посилаю $3.00 на Службу Божу за здоров'я моєї дружини Павліни.

Іван Стечинський, Кемровз, Алта

Складаю прилюдну подяку Божому Провидінню, Божій Матері Неустанної Помочі й Верховному Апостолові Петрові за щасливе відбуття військової служби мого сина. Жертвую $5.00.

Мама, Гартфорт, Конн.

Залучую $30.00 на дев'ятницю Св. Літургій у честь Христа Чоловіколюбця й Божої Матері Зарваницької, щоб за заступництвом Митрополита Андрія й Архимандрита Климентія Шептицьких Господь дав здоров'я моєму мужеві Теодорові.

Ярослава Швець, Філядельфія

Прошу відправити **30 григоріянських Служб Божих** за спокій душі мого покійного мужа бл. п. Дмитра Папенка. Залучую $100.00.

Бриґіда Папенко, Нюарк, Н. Дж.

У залученні $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за спокій душі мого мужа бл. п. Констянтина.

Надія Евнис, Філядельфія

КОЖНИЙ, ХТО ХОЧЕ, ЩОБ ВІДПРАВИТИ СЛУЖБУ БОЖУ В БАЖАНОМУ НАМІРЕННІ ЧИ ЧАСІ, ХАЙ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО МАНАСТИРЯ:

BASILIAN FATHERS
3100 Weston Road, Weston, Ont., Canada

різними благами і цілями; і всі вони мають щонайбільше значення для існування людського роду, для особистого розвитку і вічної долі поодиноких членів сім'ї, для гідности, тривкости, миру та благобуту і самої сім'ї й усієї людської суспільности. Своєю природною сутністю сама подружня установа і подружня любов напрямлені на зроджування і виховання потомства і в цьому мають свій вінець і завершення. Отже чоловік і жінка, які подружнім союзом "не є вже більше двоє, але одне тіло" (Мт. 19, 6), глибокою сполукою осіб і діл дають собі взаємну допомогу і службу та щоденно досвідчають і щораз повніше здобувають відчуття і зміст своєї одности. А ця внутрішня душевна злука, як взаємне дарування двох осіб, а також і добро дітей, вимагають від подругів повної вірности собі та домагаються від них нерозривної одности."

"Христос Господь щедро поблагословив цю багатогранну любов, яка виникла з божого джерела любови і була встановлена на взір Його єдности з Церквою. Бо як колись Бог вийшов назустріч своєму народові в союзі любови й вірности, так і Спаситель людства і Жених Церкви виходить назустріч християнським подругам у Тайні Подружжя. І перебуває з ними, щоб, як Він сам полюбив Церкву і видав себе заради неї, так, само і подруги любили себе взаємним самовідданням у непроминаючій вірності. Справжня подружня любов підноситься до Божої любови і кермується та й збагачується спасительною *силою* Христа й спасенною *дією* Церкви щоб подруги успішно прямували до Бога та й мали *допомогу* й *потіху* в своєму високому призванні БАТЬКА — МАТЕРІ. Тому для виконання обов'язків і достойности свого стану, християнські подруги скріплюються і немов посвячуються *окремою* Святою Тайною; і її силою виповнюючи своє подружнє й сімейне призвання, і сповнені Христового духа, яким їхнє життя стає пройняте вірою, надією й любов'ю, щораз більше наближаються до свого власного вдосконалення і взаємного освячення, а тому взагалі і до прославлення Бога!" (ч. 48).

Молімся в місячнім наміренні на листопад, призначенім для членів Апостольства Молитви: "Щоб християнські подруги знаходили поміч у ласці Св. Тайни Подружжя!"

Складаю прилюдну подяку Найсвят. Серцю Ісуса й Божій Матері за вислухання молитов. Залучую $5.00 на подячну Св. Літургію.

Марія Колтун, Торонто

Залучую $5.00 на Службу Божу в наміренні мого сина Василя, що є на війні у Вієтнамі, щоб Господь захоронив його від усякого лиха.

Анна Вітик, Дітройт

Складаю прилюдну подяку Христовому Серцю, Преч. Діві Марії та св. Йосифові й Ангелові-Хоронителеві за видужання з двох недуг. Жертвую $10.00 на дві Служби Божі.

Анна Кухарська, Ледук, Алта

Жертвую $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за душу мого покійного мужа бл. п. Филипа.

Євдокія Бурда, Кінґстон, Онт.

Додержуючи мою обітницю, посилаю $10.00 на пресфонд "Світла" як подяку за вислухані молитви, що їх я заносила до Непорочного Зачаття Преч. Діви за посередництвом Митрополита Андрія Шептицького.

Я. П., Чікаґо

Просимо ласкаво не турбуватися тим, що Ваша подяка ще не поміщена! З уваги на обмаль місця ми їх містимо в тій черзі, в якій вони до нас приходять. Служби Божі однак правимо згідно з бажанням і наміренням, яке Ви мали.

Залучую $3.00 на завпокійну Службу Божу за: Марію, Ірину, о. Григорія й Романа.

Ярослава Калимон, Ірвінґтон, Н. Дж.

Прошу відправити **30 григоріянських Служб Божих** за спокій душі мого мужа покійного Юрія. Залучую $100.00

Катерина Левко, Принс Алберт, Саск.

Посилаю $2.00 на Службу Божу в моєму наміренні.

О. Сидор, Віль Ля Саль, Монреаль

Посилаю $10.00 на три Служби Божі за моє виздоровіння.

Вдячна Богові, Саскачеван

Залучую $5.00 на Службу Божу за мого покійного мужа Петра.

М. Савдик, Монреаль

Посилаю $5.00 на дві Служби Божі: 1. за померлих родичів Миколая й Параскевію та 2. за моє здоров'я. На пресфонд $1.00.

Сестра Євсевія, Служебниця, Айтуна

Жертвую $5.00 на Службу Божу за моїх родичів Петра й Розалію.

Анна Ханас, Арборґ, Ман.

Складаю щиру подяку Пречистій Діві Марії й залучую $5.00 на подячну Службу Божу.

І. Жуковська, Калемет Ситі, Ілл.

Залучую $10.00 на 2 Служби Божі в намірені моєї дитини Олександри.

С. Соколишин, Асторія, Н. Й.

ЧУЖИНЦІ ПРО УКРАЇНУ

ПРО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ХРИСТИЯН

"Борці" за мир у світі: Косигін, Брежнєв і Подгорний. Вони хочуть увесь світ "визволити", але не хочуть дати ніякої свободи своїм советським громадянам, які живуть у злиднях і переслідуванні.

Один із найкращих політичних місячників Данії "Рефлекс", що виходить у Копенгагені, надрукував у червнево-липневому числі ц. р. статтю п. н. "Християни в Україні засудили на загибіль". Автором цієї довшої документальної статті є співробітник журналу, викладач університету Свен Гакон Россель.

Автор статті у вступному слові пригадує читачам, що свою статтю він писав на основі історичних наукових матеріялів про Церкви в Україні під російсько-большевицькою займанщиною від 1917 року посьогодні. Далі автор висловлює бажання, щоб його статтю студіювали та запам'ятали ті, хто несвідомо допомагає комуністам у їхній пропагандивній диверсійній акції, замість допомагати Україні в її боротьбі за волю.

Щоб переконати наївних, байдужих та найвпливовіших і визначніших діячів данського суспільства, Свен Гакон Россель говорить про тайну Божественну Україну, головну увагу звертаючи на проблеми релігійного життя православних і католиків Українців у нашій Батьківщині під російсько-комуністичним пануванням.

Він широко інформує про переслідування української православної і української католицької Церков.

Ради правди треба сказати, що це перша так добре опрацьована стаття, яка досі появилася в Скандинавії. Це перша наукова інформація про наш поневолений і переслідуваний народ і про трагічну долю української Церкви.

Автор пише, що в Українській РСР свобода релігії існує лише на папері. На практиці українських вірних та українських священиків жорстоко переслідує окупаційна московська влада. Хоч у 1929 році був виданий декрет про свободу релігії, про відокремлення Церкви від держави, то одначе релігію почали суворо переслідувати, а церкви замикати.

Українська Православна Церква була безперервно нищена, ліквідована та засилано священиків, єпископів — аж до митрополитів включно. Автор дає характеристику Василя Липківського та представляє його ув'язнення большевиками.

Багато уваги присвячує Свен Гакон Россель Українській Католицькій Церкві, зазначаючи, що в 1946 році заарештовано всіх українських католицьких Владик, багато священиків. Одначе, зазначає автор, терор не знищив УКЦ. Вона і далі живе в катакомбах.

Стаття данського публіциста й ученого тим цінніша, що при ній подано мапу України та портрет митрополита. Поруч інформативного, намір її надто очевидний: звернути увагу на справжній характер московсько-большевицького режиму, який нині прикриває себе нібито бажанням мирного співіснування, та водночас зрушити сумління західніх християн на долю переслідуваних за віру в Україні.

Подав П. К. Балицький

ДИЯКОНИ ПІЧНУТЬ СВОЮ ПРАЦЮ

На основі звідомлень французької Єпископської Конференції, ще цього року диякони повинні розпочати свою працю в душпастирстві. Около 140 із 200 дияконів є жонатого стану.

СВОБІДНА ПРЕСА ВАЖЛИВІША ВІД КАТОЛИЦЬКОЇ — КАЖЕ ЄПИСКОП

Перед 10-ма роками португальський єпископ А. Ферейра Гомез через критику державного правління Салязара був державою позбавлений права виконувати свій єпископський уряд та прогнаний із країни. Тепер дістав він дозвіл від держави повернутися до Португалії та виконувати уряд єпископа в єпархії Порто. У пресовому інтерв'ю з католицьким часописом "A Bos" м. і. він сказав, що: "Свобідна преса є важливіша від католицької преси", бо католики можуть багато навчитися від "світу", зокрема ж коли вони мусять конфронтуватися з різними становищами. Католицька преса в протиставленні до того часто спутана в ментальному гетті. Він сказав теж іще, що "єпископ не повинен бути людиною одного часопису або означених часописів. Він (єпископ) повинен бути людиною на службі всього Божого народу й усіх людей доброї волі, а преса це нормальний засіб контакту з цими людьми".

ТОРЖЕСТВА СКІНЧИЛИСЯ...

ПОЛОМНИКИ ПОВЕРНУЛИСЯ...

о. О. Купранець ЧСВВ

Так, це правда!

У Римі врочисто посвячено собор Св. Софії, що його збудував наш Блаженніший Первоєрарх — Верховний Архиєпископ Йосиф Сліпий... Прибув навіть сам Папа Павло і сказав відповідне до нагоди слово... Відбулося синодальне засідання нашого Єпископату... Появився офіційний пресовий комунікат Президії Синоду... Зродилися, чи радше скріпилися плани на скоре здійснення ідеї нашого Українського Патріярхату...

Значить, усе йде в якнайкращому порядку! І тому наші паломники й туристи найспокійніше та під сильним враженням пережитого в тих днях могли з "духовним намащенієм" повернутися до своїх домів на різних континентах. Могло б здаватися, що їм уже нічого іншого тепер не залишилося як тільки вичікувати нової радісної хвилини — проголошення самого Патріярха, щоб тоді знову поїхати на нову врочистість.

Чи справді вже так "рожево" все виглядає?

Ще не зовсім так, бо напевно ще неодна трудність чи прикрість вирине, заки паломники знову зможуть поїхати відсвяткувати врочистість проголошення Патріярха, перед чим недовозначно перестерігає нас Верховний Архиєпископ. Він не тільки перестерігає, але водночас закликає нас до дальшого зусилля та щирої праці в цьому напрямі, бо нам не вільно зупинитися посеред дороги, не осягнувши великої мети.

Не входимо сьогодні в якісь церковно-юридичні питання чи проблеми, що можуть іще виринути з-поза українського боку. Ми хочемо тепер заторкнути питання, яке залежить виключно від нас — Українців-католиків, що бажаємо досягти великої мети — проголошення Патріярхату для нас — Українців. І тут ніхто не може нам — Українцям-католикам — у будьякий спосіб стати на перешкоді, бо це виключно наша внутрішньо-українська справа, до якої чужинці, чи неприхильні нам посторонні чинники не мають доступу.

Собор Св. Софії в Римі

Про що ж ідеться?

Ідеться про матеріяльну сторінку нашого Патріярхату, яка є дуже-дуже важливим питанням не в юридичному його оформленні, але в реальному — в отому щоденному його існуванні, тобто в його можливості успішного виконування його діяльности та в сповненні свого завдання, крім духовного проводу чи юрисдикційного взаємовідношення складових його частин.

Наш полум'яний ентузіязм і зо серця пливуча наша моральна підтримка справи — важлива річ, однак не вповні вистарчальна. Наш ентузіязм і наше грімке слово нічого або дуже мало нас коштують. І в тому досі ми були дуже сильні! Це був досі один бік нашої медалі. Тепер оберім медалю та починаймо виконувати те, що на її другому боці написано. А там виразно стоїть:

Посягніть у вашу кишеню!

Так, посягніть у вашу кишеню й то не по "кводра"! Сьогодні за "кводра" годі "сендвич" купити.

Конкретно йдеться про те, щоб наш Патріяр-

хат — як нашу всенародню інституцію — забезпечити теж і матеріяльно, без чого вона не може діяти. Це нова будова, на яку ми вичікуємо майже тисячу років. Покладемо всебічно добрі фундаменти під неї, то вона буде тривка та не буде хитатися від найменшого подуву вітру, коли йдеться про матеріяльний бік справи.

Минулого року ми писали, правда, в іншому контексті, бо ми мали на увазі підготовку до ювілею 1000-річчя хрещення Українського Народу, таке:

"Нам треба тепер починати солідну працю над іншого роду підготуваннями, а саме — над (між іншим): ...зібранням відповідних фондів, які ми почали б уже тепер збирати та які за 20 років зросли б у грубі мільйони, щоб чекали на своє вжиття, коли прийде хвилина будувати нові чи відбудовувати знищені наші церкви, манастирі, школи, установи чи навіть у початках удержувати наші місії" (о. О. Купранець ЧСВВ, Ще тільки 20 років залишилося, Світло, 1968, ч. 7-8, ст. 251).

Оце правильний підхід!

Куди дальше й більш спрецизовано йде проф. д-р Василь Маркусь у ним висловленій заяві для Синоду наших Владик, про що читаємо в "Свободі" (1969, ч. 184, ст. 3):

"Миряни зроблять усе можливе, щоб патріяршому Урядові УКЦеркви запевнити не тільки всю моральну, але й матеріяльну підтримку і вважають, що в тій цілі треба вкоротці створити 10-мільйоновий фонд, відсотки від інвестицій якого, разом з іншими впливами і пожертвами, становили б фінансову базу того Уряду."

Для цієї ідеї й її автора можна висловити тільки якнайбільше признання за розуміння справи та тверезість підходу до неї. Хоч сума на перший погляд видається фантастична, але на ділі вона вповні реалістична, бо наша українсько-католицька спільнота може на неї спромогтися, і то в дуже короткому часі, скажім, до року. Одне-одиноке, що тут потрібно: наш словний ентузіязм получити з нашою кишенею, щоб не бути тільки тим "пусто-бренячим кимвалом"!

Як можна зреалізувати таку річ?

Дуже просто! Мусить виступити на перший плян щирість і відданість цій великій справі, якою є наш Патріярхат.

Ми чванимося, що нас — Українців-католиків поза Україною є около 2.000.000 душ. Якщо так, то по "п'ятці" припадає на особу. Однак будьмо більше реалістичні й скажім, що нас є около пів мільйона в Канаді й Америці. Беручи по п'ять осіб на родину, маємо около 100.000 родин, які в загальному під матеріяльним оглядом стоять задовільно або більш ніж задовільно. Виходило б по $100.00 на родину, на що може, поза малими виїмками, здобутися наша родина на американському континенті, навіть не запримітивши якоїсь "втрати". А де ж наші мільйонери, під-мільйонери, чверть-мільйонери та стотисячники, що їх маємо величезні тисячі, які можуть дати грубі суми, не рахуючи наших мульті-мільйонерських союзів, кредитівок чи інших організацій, для яких дати кількадесять тисяч не було б ніякого "аферою". А це зрівняло б евентуальний недобір, що постав би через неспроможність деяких бідніших родин чи твердосердість деяких інших, які залишилися б тільки на "моральній підтримці й ентузіязмі для справи".

У цій справі не сміємо гаяти часу, бо час може бути проти нас. Тепер саме дуже догідні обставини для такої справи, бо є й відповідна атмосфера і відповідний матеріяльний стан наших людей, у яких може грати більшу ролю радше скупість серця, ніж брак гроша.

Така справа повинна бути справою честі кожного Українця-католика, бо для нас Українців-католиків не буде ніякою честю чи славою, якщо наш Патріярх мусітиме жити з чужої ласки, яку він діставатиме в формі допомоги від чужинців, хоч би й від католиків, у тому самому часі, коли ми самі можемо його забезпечити, даючи йому змогу розвинути його діяльність.

І ще одна справа чи питання:

Любимо ми наш Український Народ?

Якщо так, то ми свято віримо, що Господь освободить його від лютого переслідування, яке проводить на ньому большевицько - московський режим. Прийде свобода для нашого народу, то прийде теж і свобода для нашої Церкви. Тоді наш Патріярх не буде якимсь "володарем без землі", хоч кожна українська душа є його територією, але напевно засяде на своєму престолі у Рідній Землі — землі наших батьків і нас самих. Там застане він тільки одну велику руїну, яку треба буде здвигнути до нового життя, якщо навіть не дати їй життя, бо може воно буде під релігійним оглядом примерле. Наша совість напевно не дозволила б нам, щоб наш Патріярх пішов із самим тільки словом і порожніми руками, якими, не зважаючи на найкращу його волю, не зміг би нічого зробити, не маючи матеріяльних засобів, а якими ми задовільно розпоряджаємо. Тому:

відкриймо не тільки наші серця, але й наші кишені!

КУПЛЮ КНИЖКИ давнішого видання, також збірки **ПОШТОВИХ МАРОК**. Подайте, що маєте й за кільки на адресу:

А. МОСН

6 Churchill Ave., Toronto 145, Ontario, Canada

о. Севастіян Сабол ЧСВВ

БАГАТО ЛЮДЕЙ ЗАПИТУЄ...

Щоденна преса приносить дуже пригноблівісті про відступства багатьох католицьких священиків. Чи справді так багато їх кидає священство?

Відступства завжди бували й будуть, а антикатолицька преса вміє це підхоплювати й роздувати. Нпр. протестантські часописи в ЗСА подають, що в Європі тепер щорку 1000 католицьких священиків покидає священство. Це виглядає страшно, але, в дійсності, аж таке страшне воно не є. В Європі є округло 270.000 католицьких священиків. Якщо навіть ціла тисячка з них кожного року покине священство, то це не буде навіть один цілий відсоток усього священства в европейських країнах. Декотрі з тих, що відступили, по якомусь вертаються назад до Церкви дуже розкаяні. Духовні Семінарії щороку приводять нові сотки кандидатів до священицьких свячень. Отже, в дійсності, образ не є аж такий трагічний, як на перший погляд видається.

На підставі італійської преси протягом останніх 6-и років 7,137 католицьких священиків просило Святу Столицю звільнити їх від священства. Моніс. Фавст Валяїнк, голова уряду преси в Ватикані, потвердив, що ці числа правдиві. У відсотках це означає, що на 424,883 усіх священиків католицької Церкви тільки нецілих 2 відсотки покидає ряди священства. Найбільше відступств буває в Голяндії та Полудневій Америці, найменше в Англії, Ірляндії та Північній Америці. Але коли зважимо, що один із дванадцятьох Апостолів покинув Христа (що творило 8% відступства!), тоді сьогоднішні числа відступств справді не є аж такі страшні.

Поверховна й зломисна людина, читаючи про такі відступства священиків, зразу готова судити, що священики кидають Церкву, бо хочуть женитися, отже Церква повинна скасувати целібат. А проте показується, що целібат не є головною причиною лиха між священиками. Єзуїт Євген Скалерт, член каліфорнійського університету, повних 5 років студіював і клясифікував причини заломання багатьох священиків у сьогоднішніх виїмково критичних для Церкви часах. У тих студіях помагали йому десятки окремих організацій Европи й Америки, які саме займалися такими відпавшими священиками та помагають їм улаштуватися в нових умовинах. О. Скалерт відкрив, що багато також і протестантських духовних та жидівських рабінів покидає духовний стан (і, дивно, преса про це не пише!), а чейже вони всі жонаті. Головною причиною резигнацій є знеохота, на вид слабих успіхів їхньої щирої й жертвенної душпастирської праці. Багато католицьких священиків звеохочується тим, що їхні єрархи-владики занадто консервативні, старосвітські й не хочуть узнати потреби реформ у Церкві, або що їхні вірні завзято противляться новостям і змінам, на які, на їх гадку, позволив II-ий Ватиканський Собор. Інші занадто віддалились зовнішній, позацерковній чинності, занедбуючи своє власне духовне життя й молитву. До політичної й соціяльної чинности не були підготовані, отже така праця їм не вдавалась, принесла багато розчарувань і порожнечу в душі. Стративши вдоволення в духовному житті й розчарувавшися в зовнішній чинності, почувалися дуже опущені й осамітнені. Подружжя показалось їм єдиною розв'язкою, і оце одружуються, хоч у дійсності целібат не був у них головною спонукою покинути священство. Також показалося, що дуже мало з них ослабли у вірі. Навпаки, віра в багатьох сталася сильнішою й живішою, ніж перед виступленням із духовного стану. Найновіші ж опитування студентів богословії в Америці виявляють, що 90% кандидатів духовного стану висловилося за захованням целібату в Католицькій Церкві як стану священної посвяти Богові та душам.

Ні, не є аж так катастрофально зле з католицькими священиками, про яких так багато читаємо сьогодні. Кріза є, того не можна заперечити. Треба тільки багато молитися, щоб вона не тривала довго. Ті, що хочуть мати добрих священиків, повинні молитися, щоб Бог дав їм справді добрих священиків.

Отець нічого не пишуть про модерні сьогодні "міні-суконки", які є згіршенням для католицького світу. Дорослючі дівчата й дорослі жінки вдягаються так, щоб навмисне спокушувати мужчин і не соромляться так явитись навіть у церкві. Чому священики не виступають проти того на проповідях?

Уже давніше читав я в одному часописові, що Отці місіонарі, які працюють серед якогось дикого племени в Африці, мають великі труднощі зі своїми новонавернениями вірними. Люди того племени, крім інших своїх некультурних прикмет, не знають і не признають одягу взагалі. Ходять зовсім голісінькі. Місіонарі ледве можуть їх переконати, що вони повинні накрити наге тіло принаймні тоді, коли приходять до церкви на Службу Божу та до Св. Причастя. Так є в Африці серед дикого, некультурного племени. Деякі відомі антихристиянські кола вже не від сьогодні намагаються при помочі преси й моди звести християнські народи до рівня примітивних, чи радше здегенерованих дикунів, і; як бачимо, у великій мірі це їм удається. Вже маємо бітників

і гіпістів, типів примітивної печерної людини. Жреці ж моди роздягають християнську жінку до півнага, бо ж у їх поганському розумінні жінка це тільки знаряддя тілесної похоти. Дивне тільки те, що багато, здавалося б інтелігентних і культурних католицьких жінок цього не добачує, не розуміє, і навіть ображається, коли делікатно натякнути їм, що таке сліпе наслідування нескромної моди ("бо ж інші так роблять") понижає їхню гідність християнської жінки. Жінка з природи вразлива на свою гідність, але на цьому пункті, на пункті моди, її розум мов заворожений. Нічим до нього не промовиш...

Однак автор повищого запиту не зовсім має правду, коли пише, що "доростаючі дівчата та й дорослі жінки вдягаються нескромно, щоб навмисне спокушувати мужчин". Досвід показує, що хоч декотрі з них може й багато їх, справді хочуть спокушувати мужчин своїми обнаженими литками й грудьми, то таки більшість їх, — католички вони, чи ні, — зовсім несвідомі того, що своїм усе більшим обнаженням тіла вони викликують у мужчин погані думки, уявлення й бажання. Недавно в середніх школах Америки переведено анкету серед кільканадцяти тисячів дівчат. Перше були доповіді цивільних людей про скромність в одягах і про шкідливі наслідки нескромности. З-поміж 10,000 дівчат, що відповіли на анкету, більш аніж 95% написали, що їм ніколи й на думку не приходило, що їхнє сьогоднішнє одягання "за модою" може так погано впливати на мужчин. Дуже багато з них навіть висловили подяку тим, які без моралізаторства, щиро по приятельськи вказали їм на можливі небезпеки, що їх викликує їх закороткий одяг. Декотрі також зазначили, що таке "звернення уваги" вони охотніше приймуть від світської, одруженої людини, ніж від священика чи сестри-монахині, які "моралізують, проповідують, а в дійсності не мають досвіду людини, що живе в світі."

Причиною, чому мужчини побачивши напів одягнену жінку зразу думають щось погане про неї, а жінки не усвідомлюють собі того, буде мабуть те, що існує велика ріжниця між мужчинами й жінками в їхніх думках та зацікавленнях. У липні ц. р. часописи публікували вислід 30-літних дослідів др. Клифорда Р. Адамса, емеритованого професора Пенсильвенського університету, що їх він переводив на 6,000 одружених парах. Із закінчень того професора виходить, що коли мужчина споглядає на дівчину, то перше, що ворушиться в його підсвідомості, є бажання товариства. На другому місці приходить статевий гін, потім почуття любови, бажання дому-родини, бажання забезпечення. У жінок, як виказує др. Адамс, зацікавлення чергуються в дещо відмінному порядку. В жінки на першому місці стоїть туга, щоб хтось її любив і потребував. На

Кажуть, що це тепер така "мода"!

другому місці стоїть бажання мати забезпечення, потім мати товариша життя, дім, родину, а доперва на шостому місці приходить статевий гін. Із того виходить, що статевий гін багато більшу ролю грає в житті мужчини, ніж у житті жінки. З того можемо заключати також і те, що не кожна жінка, яка нескромно одягається, має поганий наміри "щоб навмисне спокушувати мужчин". Це радше тільки сліпе й глупе малпування інших, щоб не бути "старомодною".

Але, з другого боку, що можна ще сяк-так оправдувати й розуміти в недосвідчених підростків, того ніяк не можна оправдувати в дорослих і замужніх жінок. Хоч може не мають вони наміру "навмисне спокушувати мужчин", все ж таки вони свідомі того, що їхнє нескромне одягання не викликує чистих думок у мужчин. Навпаки, суконка підростка на дорослій жінці — в багатьох мужчин викликує не тільки погані думки але й дуже погані епітети, а то й обриджения та погорду. Вже Папа Пій XII-ий сказав раз на адресу таких жінок: "Вони певно паленіли б від сорому, коли б знали які враження й почуття вони викликують у тих, що споглядають на них." Ви стачає ввійти до автобусу, де сидить більше жінок, станути між мужчинами й слухати, як вони висловюються про жінок у коротких суконках. Порядний мужчина не має де очей подіти. Але інший приглядається, який час "смакує", а потім

відвернеться й погане слово процідить крізь зуби з відразою. Думаю, що жадна порядна жінка не бажала б собі, щоб так погано говорили про неї.

Стидливість, навіть на гадку старинних поганських філософів, — є окрасою жінки. Тим же, що не узнають стидливости в одяганні, Христос каже: "Горе тій людині, через яку спокуси приходять... такому було б ліпше, як би млинове жорно повішено йому на шию і він був затоплений у глибині моря" (Мат. 18, 6).

Мій брат, не видихавши свідомости після автомобілевої катастрофи, вмер по дорозі до лікарні. Довгі роки він не сповідався, але до церкви ходив і молився. Священик уділив йому Маслосвяття, коли він уже був мертвий. Чи можна мати надію, що це врятувало його душу?

Свята Тайна Маслосвяття прощає гріхи, за які ми жалуємо й маємо намір висповідатися, хоч через наглу втрату свідомости ми не можемо сповідатися, чи бодай збудити акт досконалого жалю. Жаль за гріхи, злучений із Сповіддю, або принаймні з Маслосвяттям, очищує душу від усіх гріхів. Досконалий жаль, у наглому випадку, як ось, у катастрофі, очищує душу від усіх гріхів навіть без Сповіди й Маслосвяття. Тому вказано часто збуджувати досконалий жаль за наші гріхи, бо не знаємо, коли прийде остання хвилина нашого життя. Можемо нагло вмерти і без автової, чи іншої катастрофи.

Ваш брат ходив до церкви, слухав проповідей і молився, отже можна припускати, що нераз також і жалував за свої гріхи. Правдоподібно мав також і добру волю висповідатися, але не думав на те, що так скоро й у такому нещасті може скінчитись його життя. Якщо він жалував і мав добру волю висповідатися, тоді Св. Тайна Маслосвяття (в ній усі молитви які є молитвами всієї Христової Церкви, просять Бога за "прощення гріхів" та "за уздоровлення душі і тіла") певно очистила його душу від усіх її гріхів.

Утрата свідомости не завжди є певна. Нам здається, що хтось стратив свідомість, бо не реагує, але в дійсності бувають випадки, що він може чути, може сяк-так думати, отже ще й тоді, свідомий того, що находиться в небезпеці смерти, Бог може дати йому особливу ласку, що він збудить досконалий жаль за свої гріхи і тим спасе свою душу.

Хоч лікар сконстатує, що пацієнт помер, то це ще не завжди є певною смертю. Серце перестало битися, але мозок ще може працювати довший час. Коли наступає смерть, того наука медицини певно не знає. Єдиним певним знаком смерти є розклад організму. Людина, що довго хворувала, згально вважається мертвою за годину після позірної смерти. Її організм скоріше розкладається. Людина ж, що була здорова й нагло вмерла, вважається мертвою дві години після позірної смерти, бо її організм пізніше зачинає розкладатися. Тому то священик може уділяти Св. Тайну Маслосвяття, під услів'ям "якщо ще живе", навіть до двох годин після позірної смерти.

***

Запити просимо слати на адресу:

Rev. Sebastian Sabol, OSBM.
185 East Main Street,
Uniontown, Pa., 15401., U.S.A.

НЕ ХОТІВ ДАТИ ШЛЮБУ

В північно-італійській місцевості Джячіно парох відмовився дати шлюб комуністичній парі. Відмовляючись дати церковний шлюб, о. Джованні Менабо, покликався на розпорядок св. Уряду з 1949 р. щодо комуністів, як теж і соборове рішення про свободу совісти. Коли не помогла інтервенція єпископа, шлюб доручено дати іншому священикові. У тому ж часі, коли відбувався в церкві шлюб, о. Менабо відправляв у бічній каплиці "покутну" Службу Божу.

Сестри Василіянки в Кастель Гандольфо, біля Риму, делегатки до Генеральної Капітули Чину Сестер Василіянок з Факс Чейс, Філядельфія. Генеральна Капітула почалася 1 жовтня, 1969. Делегатки з'їхалися з цілого світу, навіть з-поза залізної куртини. Ціль капітули є оновити Правила Сестер Василіянок в дусі другого Ватиканського Соболу.

Зліва в першому ряді: М. Надія, М. Кармена, М. Боніфатія. — В другому ряді: М. Теодосія, М. Ольга, М. Богданна, М. Емелія.

о. Маріян Поташ ЧСВВ

ВІН ЗАСІЯВ МІЖ НАМИ!

Зо слова на Кирило-Методіївській академії у Пряшеві 1969 року

Господь Бог обдарував кожний народ великими людьми-геніями, а деколи прислав їх від іншого народу, щоб вони виконали Його бажання: просвітили даний народ світлом Божого Слова! І на добро нашого народу Господь покликав до апостольської місії двох великих мужів, що ними є св. Кирило й св. Методій — Апостоли Слов'ян.

———

Сьогодні, коли в 1100-ліття смерти славимо св. Кирила, його життя та його неоціненну працю не тільки в нашому народі, то мусять перед ним поклонитися із вдячністю всі слов'янські народи, бо його невтомній праці та щирому апостолятові завдячують вони свою культуру, письмо та найбільший дар — віру.

До цієї великої місії приготовляв Господь Бог молодого Константина вже від ранньої молодости. Творець до вінка його слави дав йому найдорожчий скарб — "мудрість". Його одинокою тугою від молодости було: "Щоб його сестра "Мудрість" ніколи не опустила його".

Як маленький хлопчина вчився напам'ять мудрости із книг Св. Отців, головно св. Василія Великого, Атанасія і Григорія Назіянзького.

З найбільшою радістю вчився мови, граматики, бесіди́цтва. Його пильність та завзятість донеслася аж на цісарський двір так, що сам цісар покликав його на цісарський двір помагати в студіях його синові Михайлові. Там під веденням мудрих та досвідчених професорів здобув для себе всю культуру Греції та Риму. Розумівся на бесіди́цтві, математиці, геометрії, музиці, але найрадше заглиблювався в філософію.

Світ успіхів, принада земських дібр і радостей відчинили перед ним широко свої рамена, але він умів усе те жертвувати за одну красавицю і приятельку, а то була мудрість в Бозі. Коли світ уже накинув свої сіті на нього, він іде до свого рідного брата в манастир і там у тихості й на молитві чекає на дальший приказ неба. А цей прийшов: Ідіть до Слов'ян та понесіть їм благовість євангелія!

Так, прикрашені каменем мудрости та запаленим серцем, оба брати йдуть до незнаної їм землі.

———

Крім свого місійного апостоляту, мабуть таки він сам ужив своїх геніяльних здібностей на створення письма, званого "кирилиця". Тим поклав основний камінь під культуру не тільки людям, що жили на наших землях, але й усім Слов'янам. Його пророчий та прозорий дух залітає аж у наші часи, передбачує дні, що прийдуть, час що люди будуть мати можність слухати богослужби у зрозумілій мові. Він це перший раз завів у Церкві, уже перед 1100 роками, вживання народньої мови.

Як кожна нова річ знайде незрозуміння, так і св. Кирило був за те все, головно ж із зависти, очорнений у Римі як єретик. Тут знов його приятелька мудрість веде св. Кирила на оправдання своєї науки не до Царгороду, звідки був посланий, але йде він, щиро відданий син св. Петра і його наслідників, до Риму, щоб там на місці предложити своє вчення на осуд найвищої голови Церкви — намісника Христового на землі.

———

Хоч ще недовго трудився в Христовій винниці посеред Слов'ян, але своїм св. життям та ревністю за душі виорав такі глибокі борозди, яких жадні бурі, насильності, сатанинські старання самого пекла не змогли через 1100 літ знищити.

———

І це велике свято сьогодні, коли тут зійшлися різні народности, різні обряди з різними поглядами, але спосні в одну думку та одне серце духом великого Слов'янського Апостола.

———

Умирає в Римі, у грецькім Василіянськім манастирі, але його змучені уста шепочуть останню молитву: "Благословен Бог, що не віддав нас у руки нечестивим, але визволив від засідок наших ворогів та спас від загуби".

Віримо ми, його духовні нащадки, що цією молитвою він далі молиться і за нас у наших часах, що його засів, помимо всіх бур та посухи принесе при благородній вогкості Божої благодати та його молитві стократний плід!

———

Святий Кириле і святий Методію, Великі Апостоли Слов'ян, моліть Бога, щоб Ваше діло відżило в повному своєму блиску й величі!

Д-р Богдан Казимира. РЕЛІГІЙНО-ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ В УКРАЇНСЬКІЙ КАТОЛИЦЬКІЙ МИТРОПОЛІЇ В КАНАДІ. Стор. 102 + 11 таблиць. Ціна $1.00.

о. Дамаскин Попович. БОГ І ЛЮДИНА. Допоміжник тим, що шукають Правди. Стор. 75. Ціна 75 центів.

Замовляти через:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

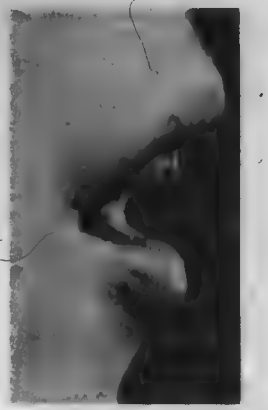

НАШІ СЛОВА

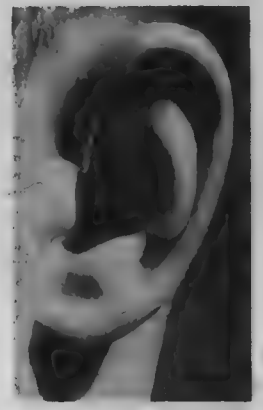

о. І. Назарко ЧСВВ

З НАШИХ УСТ..... ..... ЩО ПЕРЕХОДИТЬ..... ..... ДО ЧУЖОГО ВУХА?

"Що це за слова такі, що їх ви говорите між собою?"
(Лук. 24, 7)

Таке питання поставив Воскреслий Христос своїм двом учням, що пригноблені йшли до Емаусу. Це дуже важне питання, бо слово сповняє велетенську ролю в нашому житті. В попередній статті ми говорили про життєву ролю наших думок. Наші слова, мабуть, більше ніж думки, вказують на те, які ми є в нашому нутрі. Але слово — це не тільки важний особистий чинник; воно мабуть найважніший чинник, що формує погляди суспільства, народу чи родини. На жаль, як усе, так і слово, хоч має велике значення, буденніє нам і стається пустим звуком.

Сьогоднішнє пустомельство

Це безперечний факт, що в нашому буденному житті є забагато порожнього пустомельства. Кажуть і пишуть, що наша доба — це час інфляції слова. Колись слово вважали сріблом, а мовчанку золотом. Сьогодні дуже часто слово — це тільки "звук, звук і крім цього ніщо" (vox, vox et preterea nihil). Ця інфляція слова проявляється найперше в тому, що слово не має покриття в правді, а ще правду затемнює або й закриває. Крім цього цей вербалізм спричиняється до того, що ми вживаємо слова на те, щоб ясний і виразний зміст замотати й затьмити, бо він нам невигідний. Старі Греки називали цей умово-словесний процес "викривленням ясної думки". На вираження цього вони мали дуже добре слово: "скотідзейн", що мабуть не має відповідника у українській мові. Проста річ висказана простими словами не представляє нікому трудности; вона є ясна. Натомість ця сама річ виражена в сносіб неясний, високопарний, бароковий, видається простим людям науковою.

Тому св. Отець наш Василій Великий приказує, щоби "бесіда була зв'язка, коротка, щоб у небагатьох словах виражала багато змісту і, щоб через свою коротність була легка запам'ятати її.

Хворіємо недугою пустомельства. При різних нагодах, у різних обставинах, сходинах і товариствах переслідує нас від ранку до вечора слово пусте, порожнє, без змісту і потреби. Недавно трагічно померлий трапіст Тома Мертон, як єдиний орудник на цю патологічну дійсність слова, пропонує густий "посіх контемпляції" між людьми. Слово "мовчанка" для сьогоднішньої людини є майже незрозуміле, а деколи парадоксальне й загадкове. "Чому я маю мовчати, коли Бог дав мені дар мови?" — так питався мене американський питомець. Слово "мовчання" стрічаємо ще хіба деколи над манастирською фіртою. Поза тим майже ніде.

Значення слова говореного й писаного

Слово, як важний чинник вироблення особовости даної людини, виступає в мові і в письмі. Слово раз сказане проминає, як колись казали у фізиці "улетючується". Одначе тепер завдяки механічній техніці утривалювання слів на пластинках, тасьмах і т. п., після цілих десяток ро-

ків зможемо почути слова тих осіб, які нас інтересують.

Слово ж писане перетривае нераз цілі століття, тому сьогодні на клаптику паперу ведуть боротьбу: час і вічність, небо й земля, Бог і диявол. Але про значення слова писаного й друкованого може напишемо колись при іншій нагоді. Тут нам ідеться про значення говореного слова.

Отже з повище написаного ясно бачимо, яка велика відповідальність тяжить на нас за нерозважне розкидування слів. Слово, що його висказав високопоставлений чоловік має більше значення від слова звичайної людини. Коли ж хтось із церковних або світських достойників сіе довкруги "пустослів'я", то це свідчить, що та особа духово не доросла до свого високого становища.

У взаємних людських зв'язках ніщо так не зражує, як недотримання даного слова, на яке ми рахували. Всякі "слова честя", "бігмання", а навіть покликування на Бога залишаються тоді пустою деклямацією. Тому сам Божественний Спаситель перестерігає нас, кажучи: "Ваша бесіда хай буде: так-так, або: ні-ні" (Мат. 5, 37).

На одному з більших військових шпиталів Англії видніє такий напис: "Тиша лікує". Досвід давних років потвердив правду тієї засади, бо хворі, що перебувають у тишині, скоріше приходять до здоров'я й рівноваги, ніж ті, що лікуються серед великоміського гамору. Це загально відома річ, що серед галасу життєвого ярмарку не родяться ніякі великі речі, бо — як казав німецький поет Гете: "Галас убиває думку". Натомість у тиші й мовчанці дозрівають великі думки, нові ідеї, модерні пляни, а навіть цілі наукові системи філософійні чи богословські.

Словні прогріхи

Хто їх усіх зрахує? Хто їм міру знає?

Про один із таких прогріхів ми вже згадували, говорячи про пустомельство. Саме св. Письмо каже, що в "многоглаголанні" не обійдеться без гріха, а з життєвого досвіду знаємо, що коли ми менше говорили б, ми б мали багато менше гріхів. Тому св. Ап. Яків каже: "Хто не грішить бесідою, цей є досконалий муж" (3, 4).

Другий і частий наш прогріх словом — це особовий займенник "я", що виступає майже в усіх відмінках: я, мене, мені, мною і т. д. Той, що часто вживає цього займеника не усвідомлює собі, що говорячи про якусь об'єктивку справу, він говорить дуже суб'єктивно, бо говорить про себе.

Від самих початків людської мови на землі, слово було засобом людської активности, але й було чимось таємничим, що вимагало обережности й пошани. Завжди були слова святі і слова прокляті. А проклін висказаний словом — це гріх проти другої Божої заповіди, яка забороняе вживати імени Божого намарно.

Черговий прогріх словом — це зрада таємниці, недискретність, особливо коли хтось з уряду зобов'язаний до секрету, як: священики, лікарі й судді.

А що сказати про такі прогріхи словом, як: посуджування ближніх, обмову, а то й очорнення? Цей прогріх поширений серед нас у всіх прошарках суспільства, як серед простих людей, так і серед учених. Часто спільною темою розмов у товаристві є їхні знайомі, яким муситься завжди "пришити якусь латку". У ідальні св. Августина на поперечному сволоці був такий напис: "Хто посмів би тут гострими зубами підгризати славу ближнього, цей негідний цього стола". А відомий французький поет і письменник Віктор Гюго, зайрошуючи гостей до себе, ставляв порожнє крісло, на якому було написано: "Неприявні є також тут". Каже наша народна мудрість: "Млян меле — мука буде; язик меле — біда буде". Скільки тієї біди, горя і нещастя намололи наші слова?

Тому добре пише один письменник: "З моїх уст вирвалося необережне слово і воно вже пішло, полинуло своїми шляхами. Тут воно зламало чиесь серце, там поширило неправду, он там обдерло ближнього з чести, а ще дальше посіяло зневіру, а то й чорну безнадію. О, Боже, хто зіпає край моїм словам?"

Чар доброго слова

Але й навпаки: Хто належно оцінить міць і чар доброго слова? Яка мила батькам і Богові ця невинна дитина, що зложила рученята і повторяє за мамою святі слова молитви! Скільки потіхи вливають у серце терплячого щирі слова його друга? Який мир і згоду сіють у родинах обопільні сердечні слова любови подругів? А хто зрахує те, скільки синів і дочок сердечні слова українських матерів завернули з блудних манівців життя?

Так. Добре людське слово — це свого роду поезія, хоч би воно й не мало поетичних форм; це музика, бо воно має свій природний ритм; це мистецтво особливо тоді, коли воно виражене в поправній формі чистої української мови.

А хто оцінить належно силу живого слова великих промовців, проповідників і місіонерів? Який великий вплив на маси має палке слово гарячих і ревних проповідників! Воно навернуло вже тисячі грішників, а тисячі праведників довело до вершин справжньої святости, бо воно є відгомоном того слова, що його колись проголосив незрівняний Учитель — Ісус Христос.

Тому будьмо ворогами всякого лихого слова, і навпаки сіймо довкруги себе добре слово, наче те золотисте зерно, а тоді станемось апостолами Того, що Його св. Іван назвав Словом кажучи: "А Слово було в Бога і Богом було Слово" (Ів. 1, 2).

Василь Пілюс, Англія

ОБОВ'ЯЗОК ЖЕРТВИ ДЛЯ БОГА І ДЛЯ СВОГО НАРОДУ

Уже з самих початків людської історії відношення між людиною і Богом проявлялося в жертвоприношенні. Людина, пізнаючи свою залежність від Творця, добачуючи в усіх створіннях печатку Божої власности, старалася вже від перших часів свого існування віддавати Господеві в жертву свої добра, а то й саму себе. Читаємо на перших сторінках Святого Письма, що Адамові сини Авель і Каїн приносили для Господа плоди своєї праці. Один жертвував зі щирого серця, а другий приносив жертву скупу, нещиру. Господь прийняв жертву пєршого, а нещирий і лукавий принос Каїна відкинув. Далі, на сторінках Св. Письма читаємо про іншу, кращу жертву, що її приносив для Господа праведний старозавітній патріярх Авраам. Любив Авраам сина свого Ісаака. Був це його улюблений і одинокий син. І забажав Господь випробувати праведника свого Авраама, вимагаючи жертви Ісаака. Праведний патріярх великодушно й по геройськи відповів на це Боже домагання. Був готовий віддати для Господа те, що мав найціннішого на цій землі — свого одинокого й улюбленого сина. Цим виявив перед Божим лицем велику праведність свою, щиру відданість для Господа.

Але найкращою жертвою, найкращим прикладом жертвоприношення став для людей сам Божий Син Ісус Христос, який приніс самого себе на хресті в жертві, щоб спасти людство, даючи тим для всіх народів приклад чистої, святої і великодушної жертви.

Святилище й іконостас укр.-кат. церкви Св. Трійці в Брадфорді, Англія, де душпастирюють ОО. Василіяни під проводом о. Євгена Кушка — пароха.

Жертвоприношення — це обов'язок цілого людства, бо все людство носить на собі печатку приналежности до Господа. Вірність кожної релігійної людини супроти Творця проявляється в дусі її жертвенности. Тут бо пізнається ступень любови й вірности розумного створіння супроти свого Пана й Творця.

Як у Старому, так і в Новому Завіті людство приносило й приносить Господеві здобутки своєї праці, або часто люди великодушні самі себе жертвували й жертвують цілковито для Бога. І сьогодні багато таких людей, які віддалися всеціло на Божу службу й на службу для своїх братів і сестер у Господі. Мова про священиків, про монахів і монахинь.

Ставимо собі тут питання: — чому ті люди роблять таку жертву? Чому зрікаються самих себе, своїх дібр, своїх вигід і віддаються на цілковиту службу для Бога й для народу? Відповідь на це коротка й ясна: ті люди бажають принести в жертві для Бога й для свого народу все найдорожче, найцінніше, що мають, самих себе, свої праці, труди, змагання. Бажають у відданні для Творця зробити щось доброго для своїх братів і сестер, для свого народу.

Ідучи далі, зробімо собі ще й інший запит: — чи для нас конкретно тепер, для нашого народу серед обставин у яких він знаходиться, потрібно таких людей, які жертвуються всеціло для Бога й для духовної служби своєму народові? Або іншими словами: чи нашому народові на новому місці поселення потрібно священиків, монахів, монахинь-сестер? Відповідати на це зайво: Кожний добрий і свідомий Українець скаже, що коли б не священики, коли б не монахи й монахині-сестри — бліденьке було б наше життя, бо жити лише для земських дібр, чекати кращих днів на цій землі — це ніяк нас не ущасливило б і в такому разі наше життя не мало б ніякого значення, було б воно безцільною химерою. Добре знаємо, що життя людини на цій землі коротке. Знаємо, що життя людини набирає значення в релігійності. І завдяки тим Богові посвяченим душам ми отримуємо знання про вічність, навчаємося християнського життя, пізнаємо яка наша ціль.

Дивлячись на наші конкретні обставини тут на терені Англії, на будуче наша доля не представляється нам у дуже то світлій перспективі. Нас старших може ще буде кому приготовити на

смерть, поховати, відправити в нашому обряді за наші душі Службу Божу, бо ж іще маємо щастя користати з праці й самопосвяти тих кількох священиків, які обслуговують наш нарід на цьому терені. Але проти волі насувається нам питання: — що то буде з нашою молоддю на майбутнє? — чи будуть наші діти мати те щастя, що його ми маємо? — чи буде кому їх навчати Божої науки, сповідати, причащати, приготовляти їх до відходу з цієї землі, хоронити, посмертні молітви відправляти? — Чи може прийдеться наступному нашому поколінню вдаватися до чужинців за духовною обслугою? Який був би це нарід, який устами співає до Господа: "Ми були вірні Твому завіту", а вдійсності навіть не має своїх священиків і сестер для духовної обслуги?

Так. Кожний свідомий Українець скаже, що потрібно нам священиків і монахинь-сестер. Але чи завжди будуть приїздити нас обслуговувати духовно десь із далеких країн? Кожна країна має свої потреби, а послідовно й свої обов'язки. Кожна громада, кожна спільнота має обов'язок подбати про свої духовні потреби. А одна з першорядних потреб християнської громади це придбати, постаратись про своїх духовників, про священиків і монахинь. Цей обов'язок лежить на кожній громаді. Лежить він і на нас. Так. Нам потрібно на майбутнє священиків і монахинь. Але звідки їх узяти? Відповідь коротка: відповідальність лежить на нас. Ми батьки, як найголовніші виховники наших дітей, маємо подбати про релігійну нашу будучність. Ми маємо приготовити душі наших дітей, щоб вони були готові прийняти Божий поклик.

Як у дійсності справа представляється? От як: кажеться, що нинішня молодь не має покликання, говориться, що потрібно священиків і сестер, але в практиці мало батьків стараються цій потребі запобігти. Мусимо собі ясно сказати, що коли нинішня молодь не має покликання, то велика в тому вина самих батьків. Дуже часто самі батьки не хочуть, щоб їхня дитина посвятилася для служби Богові й народові. Є діти, які хочуть зробити з себе жертву, та воля батьків не дозволяє на це. Але в більшості діється так, що дітям і не думати про священство чи про монаше життя. Обвинувачується в тому всіх. Одне лише забувається: що рідко коли можна розбудити в молодця чи в юначки покликання до духовного стану поза домашнім кружком. Самі священики в церкві, чи самі сестри в школі — нічого не порадять, коли виховання в родині не буде святе християнське. Тут конечною є щира праця кожної родини. Потрібно з самих початків подати своїм дітям правдиве, чисте християнське виховання. Як воно в дійсності діється — самі читачі добре знають. Погляньмо хоч би й на таке: приходить неділя. Молодь іде до церкви (якщо ще йде!). Дивитеся і дивуетеся, чи ті дівчата прийшли на показ, чи на молитву? Чи батьки не можуть по-

Група нашої молоді в Брадфорді, Англія

старатися, щоб доня купила собі якесь пристойне убрання на молитву? Чи не батьки винні тому, що доня накидає на себе аж таку коротеньку спідничку? Де не де, але, думаю, що до святого місця в церкві годиться мати пошану. Або ось такий приклад (правдивий): заходите до гарної хати. Запрошують вас, гостять, показують цілу хату, вихваляються красою, чваняться здібністю дітей, гордяться їхніми успіхами в науці. І заводять вас аж до кімнати 12-літнього синка: все гарне, багате, вигідне. Але дивитеся на стіни і аж стидно й ніяково стає. Цілі стіни обліплені всякими витинками з журналів, знимками всяких патлаїв, кінових акторів і т. п., а десь там поміж морем всяких знимок і відражаючих фігур, малесенький образець Пречистої Діви Марії. Що скажете? — Чи той хлопець колись клякає на молитву перед тим образцем? Та ж то потрібно далековидну, щоб цей образець можна було розпізнати поміж сотками чисто світських, часто й непристойних знимок. І що подумаєте? — Може колись зродитися у такого хлопчини бажання посвятитися цілковито на Божу службу? Хіба чудом. От гарне виховання! От жертва для Бога й для народу! Думає хтось, що з такої молоді виросте потіха для нашого народу й слава для Бога? Можна сумніватися чи нарід колись збагатиться і діждеться кращого завтра, коли його діти не будуть отримувати належного виховання.

Каже наш поет Тарас Шевченко: "Чужого навчайтесь". Що це означає? На мою думку це означає: використовувати, загарбувати для себе від чужинців не полову, але добре зерно. Чи слухають наші батьки того заповіту нашого поета, коли замість заохочувати молодь до доброго, давати добре виховання, вщіплювати в душі любов до своєї Церкви, дозволяють, щоб їхні діти використовували від інших лише полову, те що не будує, що не дає нам сили, але ослаблює і нищить. Самі навчаймося добра в чужинців і на-

вчаймо того наших дітей, а тоді наш нарід сильно встоїться і буде народом щасливим.

Погляньмо на наших братів, які поїхали чи то до Америки, Канади, Бразилії, Аргентини: перше їх завдання завжди було вибудувати церкву та постаратися про добре релігійне виховання для своїх дітей чи то в самім родиннім вогнищі, чи по своїх рідних школах. І вони нині, хоч і мало, але мають своїх священиків, монахів і монахинь. Чи зможемо й ми колись цим похвалитися?

Пам'ятаймо: від нас залежить наша будучність. Коли наші діти пустяться пустою дорогою і шукатимуть собі щастя поза Богом, поза Церквою, поза релігією — ми пропали. Нам таки дуже потрібно молоді, яка хотіла б жертвенно посвятитися на службу для Бога й для духовних потреб народу. А це залежить від нас батьків. Тут можемо показати нашого духа жертви супроти Бога й супроти нашого народу. Нам потрібно духовних провідників. А це зможемо осягнути, коли діти отримуватимуть уже від молодости гідне християнське й народнє виховання.

Щоб здобути правдиве щастя для нашого народу — треба духа жертви. Щоб служити вірно для Господа й для свого народу, вимагається від старших і від молодших щирої жертвенности.

"ВІН БУВ ЗАСТАВЛЕНИЙ ВИСТУПАТИ ПРОТИ ЦЕРКВИ"

Новий керівник чехословацького уряду релігійних справ — Карель Груза не почувається відповідальним за попереднє тяжке положення Церкви в Чехословаччині. Як він заявив у розмові з церковними особистостями, то він був за часів урядування Новотного на практиці примушений займати нетолерантне становище супроти Церкви, хоч сам завжди вболівав над тим. Майбутність, — каже Груза, — покаже, що він був противником тієї тези, щоб Церкву адміністративною дорогою виключати. На його погляд, як комуніста й атеїста, розділ із релігією повинен був відбуватися виключно на духовному полі.

Груза був за часів Новотного на тому самому становищі, що його тепер знову одержав, однак за часів "лібералізації" Дубчека був звільнений із нього, а на його місце прийшла була д-р Ерік Кадлецова, яку тепер відкликано на інший уряд.

У БРАЗИЛІЇ ВЖИВАЮТЬ ТОРТУРИ

Щораз більше продираються поза границі Бразилії сумні вістки, що новий військовий уряд примінює дикунські методи щодо арештованих священиків і мирян. Офіційне представництво Церкви висловило своє невтральне становище щодо нового уряду. Однак деякі чужі уряди рішуче протестують у бразилійського уряду, ставочи в оборонї своїх громадян-місіонерів, які працюють на терені Бразилії. Прямо застрашаючі речі розказував о. Я. Тальпе, Бельгієць, якого бразилійський уряд викинув із країни, як теж у справі якого протестував бельгійський уряд.

Без ніякого засуду чи процесу о. Тальпе вкинуто до в'язниці, у якій держали його 6 місяців. У Брукселі він розказував про поведінку з ним і іншими арештованими особами. "Багатьом видирали нігті на руках і ногах, інших осліплювано або в будь-який інший спосіб калічено чи спотворювано... Одного мого приятеля — академічного професора повішено головою вниз, а при тому рівночасно било його та "трактовано" електричними шоками по найбільш відчутливих місцях тіла. Були випадки, що в'язнів замучувано тортурами на смерть. У в'язниці, в якій я був, затортуровано дитину в лоні матері. Я бачив на власні очі, як ведено цю матір опісля назад до келії..."

ЦИГАНИ ХОЧУТЬ УЖЕ ОСІСТИ

Около 3000 Циганів прибуло в Франції, Бельгії, Німеччини й Еспанії на інтернаціональну прощу до Камп Мільяс біля Люрду. Один з їх душпастирів — о. Бартелємі сказав, що Цигани дуже значно пішли вперед щодо соціяльного поступу, бо наступило між ними соціяльне перегрупування та піднесення морального рівня. З часом Цигани зовсім залишать своє життя "на возі", бо дуже багато їх бажає сталого осідку, як теж багато з них закупило вже землю чи хати.

ЗА ВІДДІЛЕННЯ ЦЕРКВИ ВІД ДЕРЖАВИ

Відділення Церкви від держави — це один із кличів, який щораз сильніше лунає в Еспанії серед вірних католиків, духовенства та навіть і серед єпископату, хоч значна частина еспанського єпископату є проти того, щоб Церкву відділити від держави, зокрема ж проти такого відділення є сам еспанський уряд. Відділення Церкви від держави має свої великі позитиви, як нпр. це бачимо в Канаді чи в Америці. Коли Церква занадто тісно зв'яже себе з державою, то хоч-нехоч вона помалу стає наче державною установою, як ми це бачили в колишній царській Росії, як теж і подекуди бачимо тепер в Еспанії, бо тоді держава має багато і можливостей і прав умішуватися в чисто внутрішньо-церковні справи, як теж зробити Церкву одним із своїх "департаментів", що в самій основі противне духові Церкви,

ЗРЕЗИГНУВАННЯ З "ОСОБЛИВОГО СТАНОВИЩА" КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В ІРЛЯНДІЇ?

Ірляндський уряд готов усунути ті параграфи 44-ої статті конституції, в яких забезпечується Католицькій Церкві "особливе становище" як "державної релігії", про що тепер говориться в політичних кругах у Даблині. Цього усунення домагаються передовсім ті, які думають, що не можна критикувати "особливого становища протестантів" у Північній Ірляндії. Також у тих параграфах існує поважна трудність щодо можливостей злуки обох частин Ірляндії. Ірляндський Примас-Архиєпископ — Кардинал Конвей висловився в користь усунення тих параграфів щодо упривілейованости становища Католицької Церкви. Однак найбільша трудність у тому, що таке усунення мусить перейти через усенародне голосування, яке правдоподібно вийде за збереження дотеперішніх параграфів.

ІРЛЯНДСЬКИЙ КАРДИНАЛ ГОВОРИТЬ, ЩО ЦЕ ПОЛІТИКА, А НЕ РЕЛІГІЯ

Ірляндський Кардинал і Примас В. Конвей у своєму інтерв'ю для римської пресової католицької агенції сказав:

Справжня причина непорозумінь у Північній Ірляндії лежить не в релігії, але в звичайній політиці. Йдеться про те, що "Юніоністи", які бажають задержати своє упривілейоване становище в злуці Алстеру з Англією, не хочуть допустити до слова чи прав "Автономістів", які піддержують злуку з Незалежною Ірляндською Державою. Це є теж причиною прибираючої на числі "не-юніоністської" еміграції, тобто католиків. Це звучить наче парадокс, але екуменічний рух теж багато до того причинився. Хоч багато з-посеред католиків і протестантів вітали цей екуменічний рух, але протестантські екстремісти, побоюючися, що через наближення можуть стратити своє упривілейоване становище, поборюють екуменізм.

ЦЕРКВИ ПРОДАЮТЬ НА ГОТЕЛІ

Англіканська архиєпархія Йорку в Англії створила окремий департамент, якого завданням — зайнятися "зайвими церквами", тобто тими церквами в середмістях, які не служать уже душпастирським цілям, через те, що люди вибралися жити на окраїни міста, а втримання таких "зайвих церков" багато коштує. На основі різних студій цілої проблеми дійшли до того, щоб відпродати такі церкви на готелі, але зі збереженим зовнішнього виду, а за здобуті гроші фінансувати нові будови там, де мешкають вірні.

ГРОМАДА ПРИ ВИБОРІ ЄПИСКОПА

Сьогодні дуже багато говориться про те, що при виборі єпископа теж і громада повинна мати своє слово. На запит журналістів у цій справі італійський кардинал М. Пелегріно сказав між іншим таке: вже в самій "природі справи" лежить така участь громади при виборі єпископа, але під цю пору реальне здійснення такого принципу однак "дуже тяжке".

АТЕЇСТИ ОБОРОНЯЮТЬ ВІРУЮЧИХ

Щойно тепер через урядове опублікування в органі мадярського міністерства освіти стало "офіційно" відомим, що проти різних обмежень католицьких студентів щодо можливостей їх студій виступають не тільки католики, але щораз то в більшій кількості атеїстичні студенти, які починають публично ставати в оборону своїх віруючих співтоваришів. Щойно тепер уперше урядово потверджено, що напр. студентам, які признаються до релігії, заборонено студіювати педагогію, щоб бути вчителем. Відповідні домагання, щоб таку заборону усунути, мадярський уряд досі відкидував, хоч у ніякому мадярському законі така заборона не передбачається. Таке наставлення уряду було рішуче засуджене атеїстичними студентами також у дискусії на юридичному факультеті будапештського університету.

"ПОДВІЙНІ ХРЕЩЕННЯ" В БОЛГАРІЇ

Югославський католицький часопис "Глас Конциля" подає, що в Болгарії щораз частіше повторюються випадки подвійного хрещення дитини. Стається це тому, що члени комуністичної партії потайки хрестять своїх дітей, про що не знають інші члени родини, а що діється звичайно ніччю в котрійсь церкві або манастирі. Знову ж бабуня та дідуньо, не знаючи, що дитина вже охрещена, роблять те саме та несуть хрестити дитину, яка в цей спосіб подвійно охрещена.

1800 ОСІБ ПОТРІБНО ДО "ХРИСТОВИХ СТРАСТЕЙ"

Що десять років ув Обераммергав, Німеччина, відбувається гра-вистава "Христових Страстей". На 1970 рік, у якому відбудеться постановка, буде потрібно разом із технічним персоналом около 1800 осіб. Поодинокі ролі можуть виконувати тільки й то виключно мешканці Обераммергав. Ролю Христа дістав 37-літній адвокат — д-р Гельмут Фішер, а ролю Діви Марії — 21-літня вчителька Беатрикс Лянг. Поодинокі ролі може грати тільки той, хто народився й безперервно живе в Обераммергав, або бодай може доказати безперервний 20-річний там побут.

ПОДІЇ З ЖИТТЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

о. О. Купранець ЧСВВ

Богородиця в Успенні переходить до небес. Малюнок проф. Ю. Буцманюка.

Розмальовуючи присвячену Пресвятій Богородиці наву-каплицю в катедрі св. Йосафата в Едмонтоні, проф. Юліян Буцманюк, поруч великої картини Благовіщення на апсидному склепінні, дав теж ще інші великі картини, на яких зображені події з життя Богоматері, а саме Заручини Пречистої Діви Марії зі св. Йосифом, Христове Різдво, Стрітення та Успення Богородиці.

Заручини Діви Марії з св. Йосифом

Подія заручин Пречистої Діви Марії з св. Йосифом зображена на тлі Єрусалимської святині, а радше на тлі колюмн зовнішнього притвору та сходів, що вели до святині. Мистець дає вид святині тому, щоб підкреслити, що Марія була посвячена на службу та виховання в святині своїми батьками Якимом і Анною, чого пам'яткою в нашому обряді є свято "Введення у храм".

Посередині образу бачимо старозавітнього Первосвященика, який довершує обряду заручин. Він зодягнений у повне первосвященицьке одіння. На його голові накриття в роді мітри, наперед якої над чолом на золотій табличці був напис "Посвячений Богові". На грудях у нього нагрудник — "ефод", зготовлений із дорогоцінних матеріялів і самоцвітів. Проф. Буцманюк ставить до сповнення обряду заручин Марії й Йосифа особу первосвященика, щоб так підкреслити важливість події й обоїх Святих Осіб.

У Св. Письмі нема фактично згадки про вінчання Пречистої Діви та св. Йосифа, але є згадка про заручини (Мат. 1, 18; Лука 1, 27). Однак у Старому Заповіті заручини мали такі самі юридичні наслідки як і спожите подружжя.

Марія зо своїми дружками стоїть по правій руці первосвященика, а Йосиф зі своїми дружбами по лівій руці первосвященика. Первосвящених держить руки їх обоїх. Св. Йосиф вкладає Пречистій Діві обручку правою рукою, а в лівій держить лілею.

Народження Ісуса Христа

Христове Різдво змальоване за традиційним християнським уявленням. Подія відбувається в печері. Однак тут маємо деяку відмінність від загально відомого зображування печери. Мистець дає вид на подію з-нутра печери, і ми дивимося в печеру не з-зовні. Із печери бачимо тільки кусок крайньої стіни та отвір назовні, через який видніють на далекому обрії Юдейські гори, а перед ними рівнина-пасовище. Угорі "на небі ясним світлом зірка сіяє" — як співається в колядці. Хрестовидна зірка кидає в печеру сніп світла, за яким у далині поспішають пастирі мабуть із дальших пасовищ.

Осередня точка картини — Христос-Дитя, Яке спочило в яслах на сіні. У головах Дитяти сидить у благодарній поставі Богомати Марія. З Її обличчя пробивається спокій і свідомість того, що сповнилось велике Таїнство, — якого вона безпосередньою учасницею й співтворцем; — Вочоловічення Божого Сина. По лівій руці Богоматері стоїть із палицею в руках св. Йосиф, споглядаючи вниз на Дитя, в своїх очах висловлює наче турботу, бо на ньому спочила відповідаль-

ність за Дитя-Месію. Пастирі в поклоні, овечки, віл і осел доповняють картину.

Празник Стрітення

На картині Стрітення виступають усі особи, про які говорить св. Євангеліє, що вони брали участь у цій події (Лука 2, 22-39), а саме: Дитя-Ісус, Богоматя, св. Йосиф, праведний Симеон і пророчиця Анна. За тло для картини служать аркади Єрусалимської святині. Праведний Симеон держить на своїх старечих руках Дитя-Ісуса, проказуючи величну пісню-гимн: "Сьогодні, Владико, можеш відпустити слугу твого за твоїм словом у мирі, бо мої очі бачили твоє спасіння, яке ти приготував перед усіма народами: світло на просвіту поганам і славу твого люду — Ізраїля". Поруч Симеона стоїть пророчиця Анна. Напроти ж Божа Мати та св. Йосиф, який держить у руках пару горлиць чи голуб'ят — старозаповітну жертву вбогих людей.

За законом Мойсея в сороковий день по народженні хлоп'яти-первенця мати мала явитися в храмі для принесення жертви свого очищення, предложення хлоп'ятк Богові та законного його викупу, бо згідно з Мойсеєвим законом усі первородні належали Богові (Вих., 13, 12-13; Лев. 12, 1-8; Чис. 3, 13-18). У жертву приносили батьки відповідно до стану своєї заможности: бідні приносили в жертву пару горлиць або голуб'ят.

Успення Пресвятої Богородиці

Каплиця-нава Пресвятої Богородиці наче замикається останньою подією в фізичному земському житті Богоматері: Її святим Успенням. Успення розмальоване в склепінному висуненні, що межує з головною навою. Змалювання Успення далеке від традиційного виду. Тут нема ні Христа, ні Апостолів, ні Ангелів, які асистують при Її смерти, але сама Богородиця. Це тільки деталь. Богородиця зі складеними на грудях руками дивиться в далечінь неба — місце свого призначення, щоб там разом із своїм Сином вічно перебувати та заступатися за людьми. Тло для постаті Богородиці творять крила чотирьох Янголів, які й замикають площу картини своїми крилами.

Внизу цього висуненого склепіння розмальований Едмонтон із старою піонерською церквою св. Йосафата та новим катедральним храмом, над яким розпростер свої опікунчі крила Янгол-Хоронитель. Ця частина замикається від головної нави аркою, прикрашеною орнаментом голуба.

ПРО КРИВДИ АРАБІВ УВ ІЗРАЇЛІ

Архиєпископ Рая з Галилеї, настоятель мелхітських католиків, які є найбільшою християнською групою в Ізраїлі, бо нараховують кругло 40.000 вірних, звернувся окремим письмом до ізраїльського премієра Гольди Меїр із оскарженням, що ізраїльський уряд кривдить національні меншини. Цей лист був одночасно видрукуваний у мелхітсько-церковному часописі "Аль Равта". Архиєпископ Рая обвинувачує ізраїльський уряд у тому, що національні меншини є кривджені щодо мешканево-будівельної справи, Арабів-католиків замало допускають на державні посади та відкидають арабських студентів від студій на Єрусалимському університеті.

На це відповів представник ізраїльського уряду, що: прийняття на державну працю вирішує відповідне знання та конкурс, який не завжди через "низький рівень" члени національних меншин можуть перейти; у Єрусалимському університеті студіює актуально 551 Арабів, а за останніх 5 років 117 Арабів закінчило свої студії; у 1963-67 роках—передано Арабам 2.861 мешкань, що були поставлені за державні гроші.

ЄПИСКОП ПРОГНАВ 58 ЧЕРНИЦЬ

Деякі монахині з латинського чернечого згромадження т. зв. "Філіпінок" в італійській дієцезії Монтефіясконе бажали, щоб їх прилучити до Згромадження тієї ж самої назви, але папського права, в Римі. Ватикан доручив перевести між монахинями голосування в цій справі, що дало: 58 — за прилученням, а 48 — проти. Коли місцевий єпископ Люїджі Боккадоро дізнався про вислід голосування, доручив тим монахиням, що були за прилученням, зараз залишити манастирські мури. Тимчасово примістилися ті монахині у своїх родин і в школі, в якій вони вчать. Такий поступок єпископа викликав велике обурення збоку його парохів і мирян, які внесли проти такого поступку протести до нього та до Риму.

"ОСОБЛИВІ ОЗНАКИ ПОЛЬСЬКОГО КАТОЛИЦИЗМУ"

Польські, католицькі священики з "Пакс-групи", тобто тих, що "близько стоять" до теперішнього польського комуністичного уряду, в щоденику "Слово Повшехне" обвинувачують Церкву в Польщі, мовляв, провідники Церкви в Польщі є неприхильні реформам Ватиканського Собору. Вони кажуть, що польська єрархія ізолює польських католиків від різних напрямків реформи в Церкві, як теж старається заслонити поступові ідеї, а живе виключно минулістю та замикається перед теперішністю й майбутністю. Таку свою настанову вона пояснює "особливими ознаками польського католицизму".

Василь Стеблик,
Вегревил, Альберта

НЕЗДОРОВЕ ЯВИЩЕ, З ЯКИМ ОДНАК ТРЕБА ЧИСЛИТИСЯ

Тепер здається більш як колинебудь перед тим чути голоси в пресі, на різних з'їздах, окружних чи місцевих зборах, а то й у церквах, голоси в обороні рідної мови, котрої становище тепер дуже загрожене. Не є то нічого нового. Про це все говорилося більше пів сторіччя, або відколи я пам'ятаю. Обговорювалися різні пляни та способи, але на тім і кінчилося, бо провести їх у життя було назагал неможливо. Правда, були спроби в різних більших осередках оновити й вести рідні школи (є вони і тепер), але на фармах або в малих містах, де жила велика більшість наших людей, таке було неможливим.

У багатьох околицях одиноким джерелом, з якого діти могли навчитися рідної мови, був час літніх вакацій, коли Сестри Служебниці вчили один або два тижні (рідко коли довше), якщо було на те приміщення. У більшості родичі вчили самі своїх дітей читати по українськи, але і це була рідкість, бо в нашій першій еміграції люди були мало або й зовсім неграмотні. Державний уряд дуже дбав про те, щоб де було кілька родин, там і будувати школу. Школи ті, хоч не так як тепер, усетаки на тогочасні вимоги були добре уладжені й умебльовані, мали шкільні підручники і все що було потрібне до науки.

Укр.-кат. церква св. Михаїла в Трансконі, Манітоба, збудована за проєктом нашого відомого й талановитого архітекта — Радослава Жука.

Наші рідні школи малися якраз навпаки: не було відповідних будинків, ані лавок, ані навіть відповідних підручників, ані взагалі нічого, що могло б сяк-так рівнятися з державними школами. Були також на початках так звані українсько-англійські вчителі, котрі мали знання рідної мови зі старого краю (не було їх багато), то ті вчили, крім предметів призначених урядом, також і по українськи, навіть часто по шкільних годинах. Була то наука тільки початкова і дальше треба було вчитися самому, а таких, що хотіли, було небагато, і тому з тої науки слідів лишилося мало.

Багато з тих перших учнів пішли до вищих шкіл, а тепер велика більшість із них ходять до дванадцятого грейду або й дальше і там уповні опанували знання англійської мови. Я десь читав колись, що звичайному селянинові у щоденному розговорі вистарчає 1800 слів і тих 1800 слів навчили нас родичі тут у Канаді та й то вже з домішкою чужих, бо багато різних господарських знарядів або родів пожив, яких у старім краю не було, почали тут називати вже з англійського.

Тому не є оправданим дивитися з надмірним гнівом на те, що наше четверте покоління вживає вже більше або і виключно англійської мови. Вони вже не вдоволяються справами господарства та управи землі, бо і так, на жаль, щораз менше їх займається рільництвом. Коли вже треба їм говорити про якісь поважніші справи, що заторкують нас, та треба конечно ними інтересуватись, живучи в їх новій вітчизні, тоді тих 1800 слів, про котрі згадано вище, вже аж ніяк не вистарчають і діти помимо доброї волі, переходять на англійську мову.

Я бував у своєму часі на різних зборах чи з'їздах. Говорили там промовці такі, що добре знали українську мову, але були і ті вже з молодшого покоління, між ними й учені доктори, адвокати, ба навіть професори університету. А знали вони вже тільки примітивно українську мову і, хоч силувалися говорити рідною мовою, дуже

часто безнадійно застрягали, не могли бо висказатися нею з браку слів. Тоді чемно вибачалися тай переходили на англійську мову...

Такі речі в нас лучаються щораз частіше і лиху на це в будуччині тяжко доглянути. Вправді тепер можна вчитися української мови навіть у вищих школах та університетах, але, на жаль, учнів дуже мало, а до того навіть і ті, що вчаться, не дуже ту науку використовують. Мав я нагоду не дуже давно бути приявним на одному зібранні, де покійний уже Петро Зварич мав вручити нагороду одному студентові (забув його прізвище), котрий з відзначенням перейшов курс української мови на Альбертійському університеті. По врученню нагороди, на загальне домагання приявних, щоб лавреат сказав дещо та подякував в українській мові, то він таки відпросився і подякував таки по англійськи. Чи навчить він коли дітей своїх по українськи? Можна певно сумніватися. А що вже говорити про мішані подружжя, котрих число зростає щораз більше? Задержати молодь при українській національності вже тепер є великою трудністю.

Одинокою інституцією, яка може ще до якоїсь міри запевнити надальше їх національну, чи як тепер кажуть, расову окремішність це наша Українська Католицька Церква з її чудовим обрядом, котрий вони всі люблять, а навіть і багато чужих. Та на жаль велика більшість нашої молоді вже тепер або невдовзі не зможуть розуміти, а тим самим і оцінити ту велич і красу обряду і, хоч поневолі, почнуть щораз більше відчужуватися.

Багато ще з нас не забуло того часу 50 років тому назад, коли то наші церковні круги обурювалися тим, що православні Українці почали вживати живої української мови в церковних богослуженнях. Тепер і в нас робиться те саме, але, на жаль, як на сучасні обставини, особливо в Канаді і ЗСА, це вже дещо запізно, бо мова ця для багатьох буде ще менше зрозумілою, як була нам досі старослов'янська мова.

Вірю, що наша церковна влада розуміє це грізне положення далеко краще як я, то й візьметься за відповідні засоби, щоб бодай частинно запобігти загрозі. Одним із найбільш практичних засобів може бути дозволити вживати в богослуженнях англійську мову.

Вже тепер можна почути голоси деяких так званих "100-відсоткових націоналістів", як світських так духовних, котрі кажуть, щоб ні на крок не поступитись "яничарам" (я чув такий висказ на одних зборах). Був навіть випадок, коли запитали одного з вище згаданих що робити з ними, то той серіозно відповів що нехай учаться української мови або ідуть на чотири вітри. Можна побоюватися, що якщо б тим усім, котрі мало або й зовсім не знають української мови, дати такий ультимат, то певно велика більшість із них вибрала б цю останню дорогу. В їх розумінні це було б з їх боку завеликою жертвою насильно вчитися української мови тільки на те, щоб здобути спасіння душі, коли вони це можуть осягнути і без того в римо-католицьких церквах. А багато їх уже там опинилося...

Божественний Спаситель сказав колись, що добрий пастир оставить 99 овець і йде шукати одної, котра заблудила. Я певний що коли той добрий пастир відшукав її, то він такий був радий, що коли б навіть та овечка (якщо б уміла говорити) заговорила до нього по англійськи, то він її неменше любив би. А тут уже не ходить про тільки одну овечку на сотню, бо коли тому не зарадиться негайно, то може бути так, що ті цифри зможуть обернутися зовсім навпаки, 99:1.

Наш чудовий візантійський обряд хоч би і втратив дещо зі своєї краси на англійській мові, все таки лишиться одиноким заборолом проти безслідного поглочення наших будучих поколінь в англійському морі.

На закінчення хочу ще навести малий приклад, що сьогодні є вже доконаним фактом, як то мається в інших національних групах, котрі не різняться окремими обрядами. В нас у Вегревил першою церковною громадою була римокатолицька парафія, основана Французами, що були тут першими поселенцями. Згодом приходили сюди римо-католики інших національностей, котрі включувалися в парафію: Ірляндці, Німці, Поляки і багато інших. Французи з часом стали незначною меншістю. Колись там проповіді говорили тільки по французьки, а далі говорили вже в обидвох мовах, а від недавна тільки по англійськи... Після Вселенського Собору, як тільки було дозволено вживати живих мов у римокатолицьких церквах, так тут зараз завели в богослуженнях виключно англійську мову і, оскільки мені відомо, було воно прийняте спокійно, без ніяких протестів.

Отих кілька скромних завваг це мої особисті гадки і погляди, хоч сподіюся, що не тільки я один так задивляюся на те важне питання в подібний спосіб і тому я був би радий почути більше голосів у цій так важній справі.

ЗАМОВЛЯЙТЕ

ХЛІБ, ПАЇ, КЕЙКИ Й ВСЯКОГО РОДА ПЕЧИВА НАЙКРАЩОЇ ЯКОСТИ В НАЙБІЛЬШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПЕКАРНІ ТОРОНТА

BEAVER BREAD LIMITED

103 Lightbourne Ave. — Tel.: LE 5-7445

Дня 12-го жовтня 1969 року помер у Торонті, Канада, після важкої недуги на 66-му році життя і 43-му священства

ПАПСЬКИЙ ПРЕЛАТ І МІТРАТ

о. д-р БОГДАН ЛИПСЬКИЙ

парох Свято-Миколаївської церкви в Торонті, торонтонський протопресвитер, к. професор Богословської Академії у Львові та Українських Католицьких Семінарій у Гіршбергу й Кулемборгу, дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка, капелян українських політв'язнів, Духовний Асистент Централі Українців Католиків Канади та Централі Українців Католиків Торонтонської Єпархії, визначний знавець українського обряду й церковних традицій та передовий працівник за помісність Української Католицької Церкви.

Похоронні обряди та завпокійну Архиерейську Службу Божу відслужено в середу, 15-го жовтня 1969 р., в годині 9-ій ранку в Свято-Миколаївській Церкві в Торонті.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Міріям Пряшівська

НА ХВИЛЯХ ГЕНЕЗАРЕТСЬКОГО ОЗЕРА

(Закінчення)

Може це тільки галюцинація...

— Ти чуєш мене, брате?

— Чую, — відказав тихо отець Дем'янович і голос того, що сидів під деревом лунав так задушевно, що старого священика охопило прагнення щераз його почути. — Чую, пане, але ніяк не пригадую, де я вас бачив...

— Може ніде й не бачив, тільки в самому собі...

— У самому собі?... Так, так, є речі, які живуть тільки в нас..., які інший не бачить, тому й не порозуміє... У кожного, пане, своя бо власна правда.

— Ні, брате, немає своєї власної правди, є тільки одна правда, але не кожний відчуває її серцем своїм... У кого сумління нечисте, той правди не відчуває...

— Це, може, натяк на мене, мій пане? Можу вас запевнити словом чести... свого сумління нічим я не заплямував...

—Коли в тебе, як кажеш, чисте сумління, то чого там сидиш на грущі, перед ким ховаєшся?

— Перед своїми ворогами...

— Скільки в тебе, брате, ворогів, що ти мусиш перед ними, наче перед вовками ховатися?

— Не знаю, скільки їх, пане, бо за сорок років служби Всевишньому я про це якслід не подумав...

— То може гріх важкий тисне тобі плечі, що ти не смієш людям подивитися в очі?

— Коли загляну до себе, пане мій, то в моєму серці, як у старій хаті: все старе й зношене, але вірте, там затишно й чисто, на підлозі ні однієї плями немає... бо я завжди дбав про те, аби лігав спати з чистим сумлінням...

— Як тобі знати, що я тебе на сумлінні, коли ані того не знаєш, що там у тебе в кишені...

Отець Дем'янович почав нервово шукати в кишенях...

— Ну, що ти там знайшов?

— Нічого, пане, лише кілька дрібних утрушених зерен...

— А звідки вони в тебе взялися, не пригадуєш?

— Ні не пригадую.

— А ти подумай...

— Ага, починаю вже щось тямити... це залишилося, мабуть, із того, що я тут колись посіяв.. Багато посіяти не привелося, бо ґрунт сухий і неродючий... Господь Всевишній дав мені лише добродушних братів і сестер, що в теології не розбиралися... від них я ніколи багато не вимагав...

— Ти ж був їхнім наставником...

— Був, був, це так... і вони мене слухали, бо знали, що бажаю їм тільки блага... Я сорок років учив їх любови до Бога, до самих себе, вчив бажати своєму ближньому не менше, ніж самому собі... Чи я винен за те, що настав інший світ, який забув про Бога, про людину і про ближнього?... Замість Бога є ідоли, замість людини є стадо, нездатне мислити, лише сліпо тупотіти ногами та ревіти "Розпни Його", замість ближнього є хижак, перед яким потрібно сховатися на дерево, аби він тебе не зжер... Не дивуйтесь мені, пане, бо я вже старий, не здатний оборонятися, мені більше нікуди було втікати, бо мої хворі ноги вже мене далеко не занесуть...

— Невже й ти, брате, підкорився страхові?

— Це легко сказати. Коли б я був молодший та здоровий, то тоді..., але я вже поламаний і вони... пане мій, вони немилосердні! Кинуть старого чоловіка кудись у льох на холодний камінь, будуть над ним знущатися...

— Ти не перший, над ким знущалися...

Мандрівник піднявся і простягши до отця Дем'яновича обі руки, продовжував: "...А в четвертій сторожі нічній Ісус підійшов до них, ідучи по морю. Як побачили ж учні, що йде він по морю, то настрашилися та й сказали: "Мара!" І від страху вони закричали..." — Пам'ятаєш ці слова маловірний? Чого усумнився?

На гарних мужніх руках мандрівника запалали дві червоні рани. Отець Дем'янович раптом пізнав. Чиї це руки і гірко заплакав...

— "Ні, я не маловірний, я не боюся ступити на бурхливі хвилі Генезаретського озера... Коли Ти мене покличеш, то я не злякаюсь, ані тоді не злякаюся, як буду потопати... Я знаю, що Ти мене врятуєш! — З-під утомлених повік старої сови полилися рясні чисті сльози і кожна нова сльоза приносила йому полегшу й світло... Це пронизливе й неземне світло ласкало його втомлені скроні, його зморшкувате обличчя і йому було так легко й добре, що він пригадав на мить свою маму, своє дитинство, блаженне дитинство немовлятт, яке нічого про цей лихий та немилосердний світ ще не знає...

Десь у сусідстві загорлали досвітні півні і він розплющив заспані очі... потім утомлено зівнув на своїй гілляці, де він сидів ще з учора вечора в позі розбійника з казкової книжки братів Грімм'ів...

Світало і зрошений сад, осяяний першими світанковими променями, виглядав так святково й велично, наче його обсипали брилянтами...

Хтось дійсно сидів під грушкою. Отець Дем'янович не бачив його обличчя.

— Не шукайте мене більше, я тут на грушці, — промовив він відважно.

— Дай, Боже, доброго ранку, отче преведебний!

— Що тут робиш, Гавриле? — зрадів він дзвонареві.

— Та нічого... Я вас тут уночі вартував і трохи сіна підсипав, аби сте ся не вдарили... Невдовзі ранок, піду дзвонити... аби люди на Службу встигли... Тримайтеся моєї руки, я вам поможу з дерева...

УКРАЇНСЬКА РОДИНО, ЧИ ТИ ГОТОВА ЗРОБИТИ ЖЕРТВУ ДЛЯ БОГА И УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ — ДАТИ СВОГО СИНА НА СВЯЩЕНИКА?

В КОРОТКОМУ ЧАСІ БУДЕ В ПРОДАЖУ

КАЛЕНДАР

на 1970 рік

Друкований на гарному книжковому папері та має багато ілюстрацій-образків.

Зміст календаря присвячений головно

1900 ЛІТТЯ ЧНИЩЕННЯ ЄРУСАЛИМУ, МАТЕРІ БОЖІЙ

1600 ЛІТТЮ АРХИЄПИСКОПСТВА СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО.

Ціна одного примірника $1.50.

Хто замовляє 10 до 19 примірників, платить по $1.10 за примірник. Хто замовляє 20 або більше примірників, платить по $1.00 за примірник.

Замовлення слати на адресу:

BASILIAN PRESS
286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario, Canada

Віра Смерека

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

(Продовження)

— Ну й що ж що стріляють, — впевнено відповів Каленик, просто дивлячись на о. Симона, — смерть одна. А для Бога послужити не гріх, і для людей... — трохи більш згідливо заговорив Роман.

— Та ми знаємо, батюшко, і розуміємо вас, це ясно — часи страшні. Ну мусите уже сказати нам точно. Бо як ні, то я й не знаю... Люди казали, щоб ми без вас не верталися назад... Та ми думали зараз і в дорогу... Позволення маємо і за ніч будемо дома.

— От що, — рішуче сказав о. Симон. — Тепер їхати вам нема чого. Переночуєте, а я подумаю, поражжуся з сім'єю. Поїдете завтра вдосвіта. Якщо не я, то хтось інший поїде на моє місце, я постараюся і зроблю все, що можна -- не турбуйтесь.

На тому й покінчили. До хати зайшла Емілія Василівна і привітала гостей. Загостила вечерею, а спати попросились у сусідів — хата була за мала для двох чужих людей.

О. Симон, ніби прояснений, але до краю стурбований, радився з дружиною.

— Страшно... — говорила Емілія Василівна. — А як назад вернеться все — кінець нам тоді... — Але й розуміла о. Симона і не протестувала йому дуже.

Пізно того вечора Іра верталася додому. Ішла понад річкою, замислена й сумна, розгублено вслухуючись у таємну тишу осіннього вечора.

На темному небі сплалахнула перша зірка. Засіяла й відбилася в темних водах річки, що плили й плили, немов час, вічно змінні й новіі...

Іра спинилася над річкою і задивилася на темні мінливі води, до яких вдивлялася з висот яскрава зірка.

Плила вода, бігли хвилі, а зірка все витримувала, і одна сіяла до Іри з темноти неба й води...

Немов правда у ході життєвих подій...

Дивно, як змінилося все.

Чи думала вона колись, що так легко вступить у Михайлову хату і що так щиро приймуть її там?

Сестра його, Ліда, зустріла її недавно в місті, розговорилися про все, хоч ніколи не дружили. Ліда була молодша від неї, але доросла вже тепер, і розмова їх пішла легко й дружньо, немов зналися вони ціле життя.

— Заходь до нас, Іро! — просто сказала Ліда.

І ось сьогодні вперше Іра відважилася зайти до білого Михайлового дому. Ішла по жовтому листю, що встилало їй дорогу, і з завмираючим серцем згадувала, скільки змінилося всього, від того часу, як ішли вони сюди з Анатолієм, убогі діти батьків, лишених права голосу...

Михайло... Його нема. Мобілізований на початках війни, він став моряком на Чорному морі... Це казала Ліда. Тому Іра і йде до них. Інакше ні за що не пішла б...

Немов не своєю рукою, постукала Іра у двері Михайлового дому. Вийшла його мати, колишня їх учителька Людмила Миколаївна. Висока й зажурена, трохи аж посивіла: Ліда казала — мама дуже журиться за Михайлом.

— А! Іра!... Заходьте, прошу! — з якоюсь особливою ласкою і привітом запросила вона Іру до хати. Не знала вона, як тривожно переступала Іра поріг, як боязко заходила до знайомої з дитинства кухні, де їли вони колись з Толею холодний борщ за непокритим столом...

— А Ліда дома? — спитала Іра, аби тільки щось сказати й заглушити оте шалене хвилювання в серці.

— Дома, дома! Гостей має! Але ви заходьте, Іро, прошу, прошу вас! — Так якось тихо й ласкаво говорила до неї Людмила Миколаївна, немов була тут Іра дуже побажаною гостею. — Ви ніколи не були в нас?... Ось це наша кухня, піч!... Бачите, яка велика! Добре пече... А це ось їдальня... — Вона показувала Ірі кожну кімнату, водила по цілому домі і дружньо розказувала, де що в них знаходиться.

Ірі аж дивно було і радісно від такого прийому, немов знала щось Людмила Миколаївна, і Іра нічого не сказала, що була тут колись дитиною.

Ось опинились вони у великій кімнаті з низькою канапою, на якій лежала закутана в ковдри старенька, сива бабуся.

— Мамо, гляньте, хто до нас прийшов! — лагідно звернулася до бабусі Людмила Миколаївна і Іра впізнала в старенькій жінці Михайлову бабцю. Була вона вся, мов збережений древній орнамент, які Іра бачила в старинних маминих книжках, що розказували про інше, незнане їй життя... Ось поклала вона золоте пенсне на рівний і енергійний ще носик і блідо-синім владним поглядом спинилася на Ірі. — Щось в тому гордому погляді нагадало Ірі Михайла: — так ось звідки та недоступність

у нього, — подумала Іра і почула дивні слова.

— Мамо, це Іра, внука отця Василія і Марії Григоріївни...

— Марії Григоріївни?!... — піднесла вгору золоте пенсне і за ним зморщене горде лице владна бабуся, колись матушка великої Благовіщенської парафії міста К.

— Чи живі вони ще отець Василь і Марія Григоріївна? — раптом змінила вона тон і звернулася до Іри так щиро, немов до рідної. — Підійди сюди, дочко, підійди ближче! Яка ж ти росла та гарна!... Ах, літа, літа... Розкажи ж мені про них, де вони, що з ними?

Щось нове пробудилося в Іриній серці, незнане. Немов завжди було воно там, заховане й таємне, бережно закрите від світу, який раптом дозволив йому жити: ніби так треба було, вона щиро й просто підійшла до колишньої матушки і схилившись, узяла її руку.

— Нема їх уже... Померли обоє... Давно... — І Іра почала говорити так щиро і легко, немов належала вона до цих людей і знала усе їх життя. Розказувала усе, що знала про бабцю свою й дідуся, як їздили вони до них у гості, як любили їх, як гарно ще тоді їм жилося.

— Нема, кажеш, у живих? — якось з острахом перепитала Михайлова бабця. — Царство Небесне їм, вічний спокій!.. — перехрестилась вона. І заговорила, немов перенеслась у якесь інше життя.

— Які дорогі люди були!.. Благочинним був твій покійний дідусь, дочко! У соборі служив! А дім який у них був! Гостей бувало... І ми гостювали... Померли, кажеш?.. І слід від собору нема... А в домі їхньому якийсь тепер Сполком... Не знаю я вже і назв тих усіх... Ох, часи, часи... Трудно, трудно їх переживати... Не пережив і мій отець... — Та далі вона не могла говорити. Щоб не показати Ірі сліз, гордо схилила голову і взяла її за руку.

— А де ж твоя мама?... Емілія... Пам'ятаю... Співуча була, весела... Пісні нам співала, як у гостях бували... Дружила з Людмилою...

Іра нагло встала. Щось тверде піднялось у неї в душі. Чому ж ви не казали нам цього колись? — стукнула в свідомості думка. — Коли мама носила... Та Іра не скінчила. Двері раптом відчинилися і в них з'явилася Ліда, усміхнена, привітна й радісна, як ніколи.

— А, Іра! Заходь, заходь сюди! У мене гості, поможеш нам розмовляти — ти ж знаєш німецьку мову.

Іра обернулася і через відкриті в другу кімнату двері побачила біля вікна, за столиком із квітами, німецького вояка.

Це вперше Іра стрінулася віч-на-віч із Німцем. Високий, стрункий красунь-аріець із блакитними очима, чужим блискучим від усміху поглядом обкинув Ірину і шанобливо схилив голову в привіті.

— Це Іра, моя подруга, — шанобливо розсипалася в ласках Ліда, — вона говорить по-німецьки.

— Ні, Лідо, я не говорю по-німецьки... — раптом почула Іра свою холодну відповідь.

— Чому? — здивувалась Ліда. — Ти ж училася!

Ні, Іра не буде розмовляти по-німецьки... Тут, у цій привітній кімнаті з квітами на столі... З піяном біля вікна... Коли Михайло десь б'ється... А що ще принесуть Німці в Україну?

— Ні, вона не буде розмовляти тут по-німецьки...

І скільки не просили Іру, як не старалися вмішати в мову їй німецькі слова, Іра вперто говорила своєю мовою, Ліда перекладала на німецьку і розмова їх ішла в'яло, немов стояло щось поміж ними і не давало отого дружнього забуття, яке бувае в розмові у привітній кімнаті за столиком із квітами у вазі.

Іра довго не сиділа. Щось ніби замкнулося у неї в душі. Вона вибачилась і скоро пішла додому. Людмила Миколаївна провела її до порога.

— Заходьте до нас, Іро, заходьте частіше! — сказала вона на прощання.

— Ні, — думала тепер Іра, — я більше там не піду... — Зірка, як правда, блищала в мінливих водах річки, блищала, світилась і говорила щось в Іриній свідомості, нове і незнане дотепер.

— Хіба ж ми тільки служимо режимам?!... Хіба ми тільки коримось кожній владі?.. А ми?.. Де ж ми?... Де наше правдиве єство?... Де правда?! Чому ми не можемо бути собою?.. Чому? Чому?... — Ставали сотні питань і Іра безпомічна була дати на них відповідь. З очей її котилися теплі болючі сльози.

Десь за річкою стріляли гармати. Десь палахкотіла заграва пожежі. Тихо було довкола. Навіть пташки, здавалось, притихли в деревах, з острахом чекаючи, що буде далі...

Дома Іру здивував віз, повний пахучого сіна, що стояв перед їхнім двором.

— Хто це до нас приїхав? — спитала вона, заходячи у хату.

— Де ти так довго була? — запитала у відповідь мама. — Ми вже турбувалися, тепер же не можна пізно ходити.

— Я далеко не була, мамо, у сусідів... А тоді над річкою стояла. — І раптом обійнявши маму, Іра заговорила стривожено й захоплено: — Мамо, мамочко, як би ти тільки знала, де я була! У Ліди в гостях, у Людмили Миколаївни! Подумай, у тім великім білім домі, де ти...

— Чого ти там пішла? — здивовано спитала Емілія Вацлівна, перебиваючи Іру. — Ми їм не рівня!

— Мамо, мамо! Ти нічого не знаєш? Хіба ти

не бачиш, що робиться довкола? Все змінюється і ти, мамо, не наймичка більш, а донька благочинного — покійного нашого дідуся отця Василія і Марії Григоріївни! О, який ви дім мали! А гостей, гостей! І ти їм пісні співала, ти, мамочко, ти!.. Весела, співуча! щасливa! О, мамо! — Іра цілувала маму і сміялася, а сльози капали з її очей, і голос був дивний, неначе не її.

— Що з тобою? — обійняла мати дочку. — Заспокійся! Що ти говориш?

— Це правда, мамо, правда! Ти ніколи нам цього не говорила! Бабця їхня мені розказувала! І привітали мене, як свою... І Німець там у них у хаті... О, як усе змінилося, і вони змінились... Я — внука благочинного, настоятеля соборної церкви!.. І я маю право про це сказати!!..

— Іро! — тихо покликав її батько, що мов не чуючи їхньої розмови, спокійно, але якось напружено сидить за столом. — Люди приїхали з нашого села. Хочуть забрати мене назад священиком.

— Що?!!! — скрикнула, аж луною відбилося по хаті, дочка.

— Чого ти так кричиш? — так же ж тихо відповів їй батько.

— Ні!!! — закричала Іра. — Ні, тату! Ні! Ні за що на світі! Знову те саме?.. Подумай, що ти, я і всі ми через це пережили! О, ні! Тату, ні!... Ми вже майже дорослі! Ти ще не знаєш, що з того всього буде... А тоді кінець нам!.. Тоді знову все переживати?.. Дороги нам ніде не буде... О, тату, пожалуй нас! Жили ж ми до тепер і далі будемо жити! Ми ж уже скоро будемо заробляти, ліпше буде... Тату, не роби цього! Прошу тебе, благаю, не йди на цю дорогу, задля нас, задля нас не йди, тату, прошу тебе! — дочка вигукувала палко й стривожено, з сльозами на очах, простягаючи до батька руки, а він усе ще сидів за столом і, тяжко дишучи, пильно дивився на неї.

Але ось устав і він. Відверто й рішуче глянув дочці у вічі і твердо заговорив:

— Для вас?.. Я всім пожертвував для вас, дитино моя! А ви? Ти перша пішла своєю дорогою, слухаючи чужих людей, а не мене. А що буде з іншими? Чи не візьмуть і вони приклад з своєї старшої сестри?

— Тату! — хотіла щось сказати, але батько не дав.

Спокійно, тихим і впевненим голосом він говорив далі. Лице його було злегка піднесене, рука спочивала на столі, випрямлена постать здавалася високою, погляд сіяв якимсь надхненним внутрішнім світлом і, минаючи дочку, він дивився вперед і не бачив нічого вже, крім майбутньої дороги і свого призначення на ній.

— Слава Богу, ти вже майже доросла, — рівно звучав його голос. — Анатолій і Ніна за рік, за два дадуть собі раду. Я підняв вас на ноги, вивчив і тим виконав свій батьківський обов'язок. Тепер ви вже зможете жити й без мене. Я ж не знаю скільки мені зосталось іще жити на цьому світі... І ці роки я маю право взяти для себе... Щó зі мною буде, на те є Воля Божа... Йому Одному, коли тому вгодно було статися, я хочу присвятити решту свого життя. Не суди мене за це... — і давши відчути дочці, що розмова скінчена, він відійшов до образів Святих, засвітив лямпадку і почав тихо молитися.

Дочка, як камінь упала на ліжко і залилася гарячими сльозами.

Крізь них іще просила, благала батька. Але даремне. Вона не знала, що тим лише скріплювала його рішення і розпалювала віру, якою він хотів у першу чергу переконати її саму.

В темноті розпачі, мов у темних хвилях вод, виплила раптом у свідомості Іриній ясна, сіяюча зірка.

— Правда... Бути собою... При всіх режимах... Перед усіми небезпеками... Навіть в очах смерти... Він є такий! Її батько!

Другого дня передсвітанкову, сонну ще тишу міста К. розбудило гучне торохкотіння кованого воза. Двоє вороних коней весело бігли, везучи отця Симона назустріч його призначенню. Пробуджені в лісах пташки співали раннім подорожнім свої перші пісні.

(Далі буде)

ANDREW TAILORS
The place where CUSTOM clothes are made.
High-Grade Alterations, etc.
1076 QUEEN ST. W., TORONTO 3, ONT.
Phone: 536-0982
АНДРІЯ НАКОНЕЧНИЙ

ОДИНОКА В ТОРОНТІ УКРАЇНСЬКА
КРАМНИЦЯ ЦЕРКОВНИХ РЕЧЕЙ
DIOCESAN CHURCH GOODS STORE
278 Bathurst St. — Toronto, Ont.
Великий вибір церковних речей. — Напрестольні Євангелія. — Церковні книжки. — Молитовники і багато інших речей.

ЗДАЛЕНА І ЗБЛИЗЬКА

183 ДІТЕЙ НА ВІЛІ СВ. ВАСИЛІЯ НАД ГОЛУБИНИМ ОЗЕРОМ

Альберта

Проминув місяць липень — місяць літніх вакацій, прогульок, поїздок, спочинку, відпруження. Для багатьох цей місяць був тільки місяцем пустого спочинку. Для 183 дітей, які записалися на літні, виховні курси на Віллі св. Василія, такі вакації були дуже корисними, бо крім відпруження на свіжому повітрі, при озері, серед товариства ровесників, дітвора скористала духовно й виховно-навчально. Щоденна спільна участь у Службі Божій, часте Св. Причастя, наука релігії, спільна молитва через два тижні, глибоко запишуться в ніжні, чутливі душі молодої дітвори. Порядок дня, обов'язкова участь у забавах і заняттях, спільна праця в порядкуванню спалень, їдальні й на подвір'ю, та товариська зустріч із новими приятелями ідеально впливають на вироблення духа відповідальности, співпраці й співжиття. Також лекції української мови, історії, літургії, церковного й народнього співу й танцю живо записалися в свіжу пам'ять молодецьких хлопців і дівчат. — Усі вони дали дуже добрий доказ про це на двох концертах, де перед сотками своїх рідних і гостей, вони щиро й чутливо щебетали українську пісню й вірші та відтанцьовували українські танці. Крім того вони всі здавали кінцеві іспити з науки, за що найздібніші в класах були нагороджені чашами й відзнаками.

Незабутніми днями для дітей будуть дні відвідин дорогих гостей. У четвер 3-го липня загостив на Віллю св. Василія Преосв. Владика Ніх Саварин ЧСВВ. Із тієї нагоди Михайло Тацюк привітав українською мовою Преосвященного від усіх хлопців, а хлопці відспівали Многая Літа. Владика своїм батьківським словом похвалив хлопців, заохотив і поблагословив та, після спільної знимки, роздав усім солодощі. — У вівторок, 8-го липня, оселю відвідав Впр. о. Віталій Підскальний ЧСВВ, ігумен Мондеру, і знов упріємнив побут дітвори на Віллі св. Василія тим, що привіз для всіх морожене, кавуна та печених пиріжків. — 21-го липня відвідав Віллю Всеч. о. Филип Шиндюк, директор дієцезальної, літньої Оселі, над озером Вабомен, і упріємнив дівчаткам вечір мороженими чоколядками. — З великою вдячністю діти будуть згадувати наших дорогих добродіїв, панів Лева Воркуна й Павла Іванника, які часто вечорами приїздили на оселю, щоб провозити дітей місцевою залізничкою. — Через чотири рази наші господині з Торзбі, Калмар і Ледук приготовили для дітвори дуже гарну гостину, зробили толоку і наробили досить пирогів, щоб нагодувати всіх курсантів. — Милим гостем на Віллі св. Василія був бр. Методій Козак Б.Х.Ш., із Йорктону Саск. Він був цікавим промовцем на концерті хлопців. Оповідав цікаві спогади про початки літніх курсів для молоді, які почалися ще 1945 року в Саскатуні, а відтак про курси в Едмонтоні та про початки таких курсів у 1950 році тут, на Віллі св. Василія. Розказав про новий зоровослуховий метод навчання української мови, при помочі фільму і звукової ленти, якого вже дуже корисно вживають у Саскачевані. Цей метод вивчають учителі в Альберті а провідники Віллі св. Василія хочуть, якщо буде можливо, вже наступного року ввести цю методу в літні курси на цій Оселі.

Успіх літніх курсів для нашої української дітвори можна мати тільки при жертвенній співпраці і батьків і провідників, їх помічників та господарів і господинь. До успіху цьогорічних курсів причинилися такі різні особи: Отже Впр. Отці — Мирон Химій, господар Віллі св. Василія, — Дам'ян Велещук, директор курсів, — Северіян Якимишин, помічник директора, — Юстин Іващишин, виховник, — бр. Василь Мальований, директор спорту (всі ЧСВВ), Сестри Служебниці: Катерина Рачкаїв, Олена Гомінюк і Стефаніда Равлюк та пані Анна Худик — виховниці, пані Мирія Стовп і Ольга Винник — норси, пані Вікторія Слобода і Ольга Семотюк та Денис Деб'юк, Муррій Середа, Филип Середа, Роман Якимишин, Ширлій Червак, Корнилія Червак, Маріянна Захарко, Іванка Кадило, Лелійка Винник, Линда Луцик, Арлін Худик, Ольга Рапчевська, Одарка Паранич, Керен Лихач і Джойс Михальчук — помічники, пані Анна Понич і Катерина Якимишин — кухарки, Марія Винтирс, Йосифа Копер, Настя Мельник і Павліна Філь — кухарки-помічниці.

Під час курсів для хлопців, одержали нагороди такі хлопці: за вивчення української мови в першій класі — 1. Михайло Гаврилечко, 2. Джеральд Федор, 3. Йосиф Гуласць, у другій класі — 1. Тарас Литвин, 2. Григорій Балко, 3. Даррал Іванишин, у третій класі — 1. Михайло Тацюк, 2. Давид Гаврилечко, 3. Іван Велещук. Нагороди в лекціях загально — релігії, історії й літургії: у першій класі — 1. Михайло Гаврилечко, 2. Давид Шарун, 3. Куртис Воркун; у другій класі — 1. Брайн Гунька, 2. Доналд Теназійчук, 3. Марко Матішак, у третій класі — 1. Григорій Балко, 2. Іван Велещук, 3. Григорій Огородник. Нагороди за найкращу поведінку: 1. Михайло Тацюк, 2. Григорій Балко, 3. Едвин Музичка, за визначність у науці: 1. Тарас Литвин, 2. Михайло Тацюк, 3. Григорій Балко.

В часі курсів для дівчат одержали нагороди такі дівчата: за вивчення української мови, в першій класі — 1. Ширлій Федор, 2. Берніта Середа, 3. Донна Чоботиць, у другій класі — 1. Варвара Паранич, 2. Лорейн Яцій, 3. Еленора Куцей, у третій класі — 1. Марійка Лісова, 2. Патрикія Савчук, 3. Марійка Павловська. Нагороди в лекціях загально — релігії, історії й літургії: у першій класі — 1. Лорій Якимишин, 2. Патрикія Дутчак, 3. Трудій Срібний, у другій класі — 1. Марійка Лісова, 2. Кароліна Кіт, 3. Деббій Яцула, у третій класі — 1. Анна Чайковська, 2. Христина Балко, 3. Ширлій Федор. Нагороди за найкраще поведення: 1. Патрикія Савчук, 2. Винній Якимишин, 3. Оленка Зварич, за визначність в науці: 1. Марійка Лісова, 2. Ширлій Федор, 3. Варвара Паранич.

Також спортові дружини, хлопців і дівчат, у грах "софт-бал" і "воллій-бал" були нагороджені

В часі літніх курсів одинадцятеро дітей приступили до першого Святого Причастя.

Директорський склад Отців Василіян при Віллі св. Василія радіє, що міг послужити родичам у вихованню їх дітей на кращих християн, свідомих свого українського походження, та на здібніших громадян Канади. Велике признання і вдячність належиться всім, що помагали у веденню літніх курсів, та всім, що чимнебудь причинилися до їх успіху. — А Ви, дорогі батьки наших молоденьких курсантів, при Божій помочі, продовжуйте далі курси для своїх діточок при своїх домах, парафіях, організаціях і школах. Літні Курси на Віллі св. Василія це тільки маленька поміч для Вас у великому ділі виховання й вишколення Ваших дітей.

о. Северіян Якимишин ЧСВВ

Владика Ніх та відвідних хлоп'ячої групи на курсах над Голубиним озером.

Дівоча група на курсах над Голубиним озером під проводом своїх виховників.

ПОХОРОН ПІОНЕРА

11 червня 1969 р. в церкві Пресвятого Серця Христового у Кридор, відбувся величавий похорон при співслуженні двох священиків та співучасти великого числа вірних: парохія Кридор відпроваджувала тая на місце вічного

спочинку одного з найстарших своїх членів, який помер на початку 95-го року свого життя. Покійний Григорій Гарах, загально знаний, шанований і примірний парохіянин юридорської околиці, відійшов до Бога по нагороду за свою службу Богові, Церкві й Народові.

Народився 4 травня 1875 р. в містечку Варяж, сокальського повіту в Україні. День перед святом Трьох Святителів — 11 лютня 1901 р. Григорій, як 26-річний молодець, оженився з Євою Глущишин у недалекому селі Довжневі, де й молоді замешкали. Коли ж на початку нашого століття отворилася еміграція з наших земель до Канади, молоді Григорій і Єва виїхали з трилітнім сином Михайлом до нової прибраної батьківщини, здобувати собі кращу долю. І тут вони її здобули. Тяжкою працею, чесним життям і сильною вірою в Бога вони переборювали всі труди, що їх зустрічали наші піонери в початках серед дикої та неторканої до того часу канадської прерії. Разом із Григорієм і Євою приїхали до Канади ще й Григорієва сестра Анна та брат Микола, а згодом доїхали ще брати Іван та сестра Катерина. Всі вони поселилися в околицях містечок Юридор і Геффорд.

Попри мозільну працю на щоденний прожиток і виховання великої родини, Григорій знаходив іще час на суспільну працю і був зацікавлений у муніципальних та шкільних справах, надіявся ж любив працю при парафії. Довгі роки був членом церковного комітету, а коли будували нову церкву в 1947-48 рр., то був також членом будівельного комітету. Обоє з дружиною Євою були не тільки ревними, але й свідомими християнами-католиками та добрими Українцями-патріотами. Постійно передплачували і читали 3-4 українські часописи та мали в своїй хаті маленьку бібліотеку, якою радо й другим служили. Свою побожність підкріпляювали частим приниманням Св. Тайн. Коли вже останнього року не могли приїздити до церкви, просили священика, щоб щомісяця приїздив їх висповідати та запричащати. Коли ж приходили якісь збірки на релігійні чи національні цілі, то Гарахи були одні з перших, що ніколи не відмовили жертви. Допомогли навіть після останньої світової війни своїм племінникам п-ву Гавришам і Горбалям (з Едмонтоні) дістатися також до Канади, вони тепер із вдячности та в пошану до свого добродія і вуйка, склали відповідну жертву на прикрасу церкви в Юридорі та на пресовий фонд одного з наших релігійних часописів.

Бог поблагословив подружжя Григорія і Єви Гарах численною родиною. Вони привели на світ і виховали дев'ять доньок і трьох синів, яких імена (по черзі за віком) такі: Михайло в Редісон, Саск., Марія Шевчук (Орлія, Саск., Анна Біляк у Саскатуні, Агафія Парій (Торонто), Катерина Тимчук у Садбурі, Онт., Текля Вагнер у Паннаймо, Бр. Кол., Софія (Дейл) у Ванкувер, Павло в Геффорд, Саск., Стефанія Луцюк (Едмонтон), Слава Пастир у Торонто, Надія Соронь — на місці в Юридор та Петро в Торонто. Вони майже всі (з маленькими виїмками) держаться своєї віри і батьківських традицій та в час похорону свого батька виявили свою віру і пошану до батька тим, що зо своїми дітьми приступили до Св. Тайн — Св. Сповіді і Св. Причастя. Можна собі уявити скільки труду мусили ці добрі родичі вложити у виховання цієї "апостольської" родини (бо цих дітей 12 — як 12 Апостолів!). Цим прикладом чесної християнської родини панство Гарахи можуть присвічувати неодній "модерній" родині, де християнські ідеали виглядають відкладені на останнє місце. Вони якраз доказали, що геройськість і службу Богові треба виявляти не балакунством і словами, але добрими ділами. Останні роки своєї старости вони доживали й доживають у наймолодшої з доньок Надії Соронь (і зятя Михайла).

Бл. п. Григорій Гарах

Не диво ж то, що на похорон покійного Григорія з'їхалась численно наша околиця Юридор і Геффорд. Похоронні відправи і в навечір'я і в самий день похорону служили оба Отці Душпастирі цієї околиці: Всч. о. С. Гарванко (місцевий парох) і Всч. о. В. Фляк (парох із Геффорд). У часі похоронного обіду численна громада вшанувала пам'ять свого примірного члена тим, що пожертвували на рідну пресу $52.10 — з чого на "Поступ" і "Світло" Призначено рівно по $15.50.

Нехай земля, по якій стільки находився покійний Григорій, буде йому легкою, а Господь нехай прийме його до числа Своїх Вибраних — Святих. "Со Святими упокой!"

Учасник похорону

БЛ. П. ІЛЛЯ САПІГА

Ганновер, Німеччина

28-го серпня 1969 р. у 80 році помер від крововиливу в мізку інж. Ілля Сапіга, відомий громадський діяч, публіцист і довголітній видавець неперіодичного журналу "Україна і Світ".

Ілля Сапіга походив із славетного князівського роду, що виводить корінням ще в литовські часи. Деякі вітки роду спольщилися — вони дали багатьох видатних діячів польській історії. Батько Іллі, князь Юрій Сапіга, обвинувачений російським урядом в участі у протимонархічному русі, був позбавлений усіх маєтків у Носівці на Чернігівщині та засланий на острів Сахалін як "ссильно-каторжний крестьянін", отже втратив і свій шляхетський титул. На Сахаліні народився 20-го липня 1889 р. син Ілля Сапіга.

Там же пізніше Ілля вступив до кадетського корпусу та мав продовжити військову освіту в Іркутську, але перешкодила цьому російсько-японська війна, яка вибухнула 1904 р. З Іркутська Сапіга виїхав разом із заприязненою родиною Олександринів на їхню батьківщину Донщину, де в 1911 році одружився з Євгенією Олександрин.

У Москві закінчив він Комерційний Інститут (відділ промисловости). Під час першої світової війни, покликаний до війська, був він призначений на мобілізацію транспорту при залізниці. Революція застала його в Симбірську, де він зійшовся з іншими товаришами української національности і в ході подій вони організували Комітет Українців. Поволжя, Урялу й Сибіру. Сапігу обрано генеральним секретарем та організаційним референтом. Українці, які були вже у війську, мобілізувались для утворення українських корпусів.

У Києві Сапіга брав участь у повстанні проти гетьманської влади і в боях проти білогвардійців. Директорія доручила йому формувати корпус залізничників. Один час він був керівником департаменту в Міністерстві шляхів.

На еміграції в Польщі працював у різних цивільних фахах, зокрема у банківництві й цукроварництві.

Політично Сапіга належав довгий час до Союзу Гетьманців-Державників. Перехід до цього табору з табору його противників стався наслідком передумання тих ідей, які в зв'язку з гетьманським рухом розвинув Вячеслав Липинський, — ідей української консервативно-роялістичної держави, над розбудовою якої мали би працювати всі національності, громадяни територіяльної України. Одночасно Сапіга був прихильником наближення обох українських віровизнань, православного та греко-католицького. Обидві ці ідеї утворили той зміст, що наповнив собою перші зошити видаваного Сапігою журналу "Україна і Світ".

З часом монархічна ідея у контрфронтації з реальним розвитком життя втратила для нього свою привабливість, і І. Сапіга вийшов з організації СГД. Так само завдання наближення між собою релігійних конфесій поступово переростало в діяльність, спрямовану на поширення ідейних та мистецьких обріїв української людини, на знайомство з духовими досягненнями Заходу і, водночас, із тими культурними процесами в Україні, які відродилися після розвінчання культу Сталіна. На сторінках журналу брали участь видатні сили з-поміж українських письменників за кордоном, а також багато авторів інших національностей.

Не зважаючи на свій високий вік, Ілля Сапіга був повний сил і задумів.

У понеділок, 1-го вересня 1969 року працала українська гановерська громада свого сеніора князя Іллю Сапігу, який помер у Гановері 28-го серпня 1969 р.

Похоронна каплиця на цвинтарі Ботфельд була вщерть виповнена людьми, які прийшли провести його в останню дорогу. Були не лише Українці Гановеру й Гільдесгайму, обох віровизнань і без огляду на свої політичні переконання, але й представники інших народів, як Поляків, Німців, Латишів, Москалів і інших.

Велика кількість вінків і квітів прикрашувала каплицю, а пізніше прикрили собою свіжу могилу.

Покійний Ілля Григорович був іменно не тільки загально знаний і високоповажаний, але також і люблений за свою добросердечність і людяне відношення не лише до своїх земляків-Українців, але також до членів інших націй та різних віровизнань. Він був людиною всесторонньо освіченою, глибокого ума й філософічної настанови до всіх проявів цього світу, повний толерації та зрозуміння до чужих переконань і симпатій та при цьому людиною дуже доброго виховання й дуже добрих манер — гранд сеньор — давньої дати. Тому й мав багато приятелів.

Похоронний чин відправив парох місцеої української православної церкви протоерей Андрій Близнюк, співав церковний хор при участі інших приявних похоронного чину.

• Покійний не діждався можли-

По 25 роках зустріч з рідною сестрою

Недавно, за Божою поміччю, прибула до Канади сестра о. Льва Чайки пані Ольга Чайка - Гаврилюк, яку о. Чайка стрінув уперше після 25 років. Це вже третя з ряду рідня, яку о. Лев Чайка спроваджує з Рідних Земель та які замешкали з ним разом у Валдорі, в осідку його душпастирювання у північному Квебеку. Всі рідні і близькі висловлюють пані Чайці-Гаврилюк найкращі побажання, бажаючи прожити гарні та щасливі роки у цій новій прибраній батьківщині.

На многая та благая літа!

вости повороту на Батьківщину, як не діждався перемоги Добра над Злом, мусів зложити свою голову біля могили своєї, перед кількома роками померлої дружини, княгині Євгенії Сапіги.

Однак не все вмирає — лишилися наслідки його діл, лишилися його великі задуми і лишився його великий Дух, який діятиме дальше в напрямі здійснення цих високих, загально-людських задумів.

Вічна Йому пам'ять!

Приявний

ONTARIO
PROVINCE OF OPPORTUNITY

Government Information

Інформація Уряду Онтаріо

ВІД ДЕПАРТАМЕНТУ ПРАЦІ НАПРЯМНІ ПРОЄКТУ ЩОДО ПРАВ ЛЮДИНИ

Уряд Онтаріо почав пробний проєкт закону щодо прав людини, цей проєкт служитиме імігрантам в околиці Бетирст-Спадейна-Коледж.

Комісія прав людини Онтаріо відкрила бюро на розі вул. Коледж і Мейджор, щоб улегшити людям, які живуть в цій околиці, осягнути інформацію і пораду про їхні права і можливості.

Проєкт бере до уваги норми праці та індустріяльні вишкільні галузі департаменту. Колишній відділ адмініструє та впроваджує в життя законодавство, яке охороняє умови праці такі, як мінімальна заробітня платня, години праці, вакаційні і понадгодинову платню та однакову платню за однакову працю. Останній відділ є відповідальний за збільшення допливу фахівців способом відбуття практики та короткореченцевих вишколів.

Бюро відкрито з таких трьох специфічних причин:

1. Створити можливості для людей зазнайомитися з їхніми правами;

2. Захистити громадян від всякого роду дискримінацій;

3. Інформувати людей про можливості, які є до їх диспозиції.

Понад 500,000 з двох мільйонів мешканців Метрополії Торонта є новоприбулі, то є італійські, німецькі, европейські та мароканські жиди, французи, поляки, мадяри, греки, голяндці, португальці, негри і азійці.

Велике число тих людей живе у центральній дільниці близько нового інформаційного бюра.

Уряд старається дати обслугу новоканадцям тому, що багато з проблем у цій дільниці відносяться до справи затруднення і мешкання і мають відношення до дерпартаменту.

Положене в центрі мішаної етнічної околиці, бюро створено як результат дослідів цієї околиці літом 1968 року. Досліджувано громадське напруження і конфлікти між молоддю різних етнічних груп і рас.

Тому, щоб люди, які працюють, мали змогу відвідати це бюро без спеціяльного звільнення від праці години прийнять будуть продовжені вечером. Тепер бюро відкрите від 10 рано до 7 веч. в будні дні, від 9 рано до 5 по пол. в суботи. Закрито в четверги.

Крім звичайних службовців від Уряду праці та індустріяльних вишкільних відділів в часі годин урядування буде перекладач англійською, португальською, китайською і італійською мовами.

[illegible]
Prime Minister of Ontario

"Життя Святих"

Автором "ЖИТТЯ СВЯТИХ" є відомий духовний письменник о. АНДРІЙ Г. ТРУХ, ЧСВВ. Кожний примірник оправлений у гарну й добру тверду оправу. Чотири томи "ЖИТТЯ СВЯТИХ" дуже дбайливо зредаґовані і написані легким, приступним і цікавим стилем. У додатку подано життєпис самого бл. п. о. Андрія Труха, ЧСВВ.

Замовляйте ці томи життєписів Божих угодників. Нехай не забракне у Вашій хаті цих настільних книг, на яких повинен виховуватися український нарід, щоб защепити собі духа героїзму і правдивого християнського життя, яким присвічують Святі.

Ціна кожного тому (в полотні) є $5.00; всі чотири томи $16.00.

ЗАМОВЛЕННЯ ПОСИЛАЙТЕ НА АДРЕСУ НАШОГО ВИДАВНИЦТВА:
Basilian Press, 286 Lisgar St., Toronto 3, Ontario, Canada.

подвоїть свої гроші впродовж дев'ятьох років

КУПУЙТЕ

CANADA SAVINGS BONDS

8%

ПЕРЕСІЧНИХ РІЧНИХ ВІДСОТКІВ ДО ЗРІЛОСТИ

- Цього року нові Канадські Щадничі Бонди принесуть пересічно 8% відсотків річно, якщо будуть задержані до реченця зрілости — досі найкращий прибуток.
- Кожний 100-доляровий бонд починається плаченням відсотків в сумі $7.00 за перший рік, $8.00 відсотків за кожний з наступних двох років, а відтак платить $8.25 за кожний з наступних останніх шість років.
- Ви також можете одержувати відсотки від ваших відсотків. Подвоїть свої гроші впродовж дев'ятьох років!
- Канадські Щадничі Бонди підхожі для кожного. Ви можете їх купити на місці своєї праці, в банку, або зробити інвестицію готівкою чи на сплати. Вони починаються від вартости $50 і обмежуються висотою $25.000 для кожного власника цього року.
- Ви можете інкасувати Канадські Щадничі Бонди кожночасно в будь-якому банку по номінальній ціні з добавкою нарослих відсотків.
- Нема багато таких корисних інвестицій. Жодний не забезпечує так майбутнього. Купуйте їх ще сьогодні.

Книга, яка повинна бути в кожній хаті!

У ХАТІ КОЖНОГО СВІДОМОГО ХРИСТИЯНИНА ПОВИННА БУТИ КНИГА БОЖОЇ НАУКИ, ОБ'ЯВЛЕННЯ І ЗАКОНІВ.

ЦЕ КНИГА

СВЯТОГО ПИСЬМА

Старанними оо. Василіян видруковано для українців католиків Святе Письмо Старого і Нового Заповіту в українській мові. Це нове видання має 1446 сторін 14 ілюстрацій і 2 кольорові мапи.

Ціна цього нового і єдиного **повного** перекладу:

оправленого в штучну шкіру	$12.00
в шкіру зі золоченнями	$15.00
в люксусову шкіру зі золоченнями	$20.00

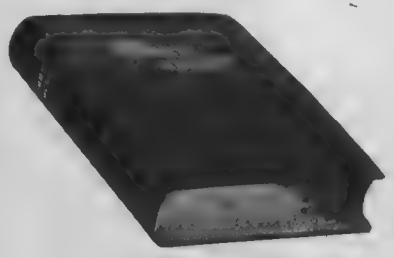

BASILIAN PRESS

Замовлення слати на адресу:

286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario — Canada

СВІТЛО
THE LIGHT

РІК XXXII | ГРУДЕНЬ — 1969 DECEMBER | Ч. 12 (564)

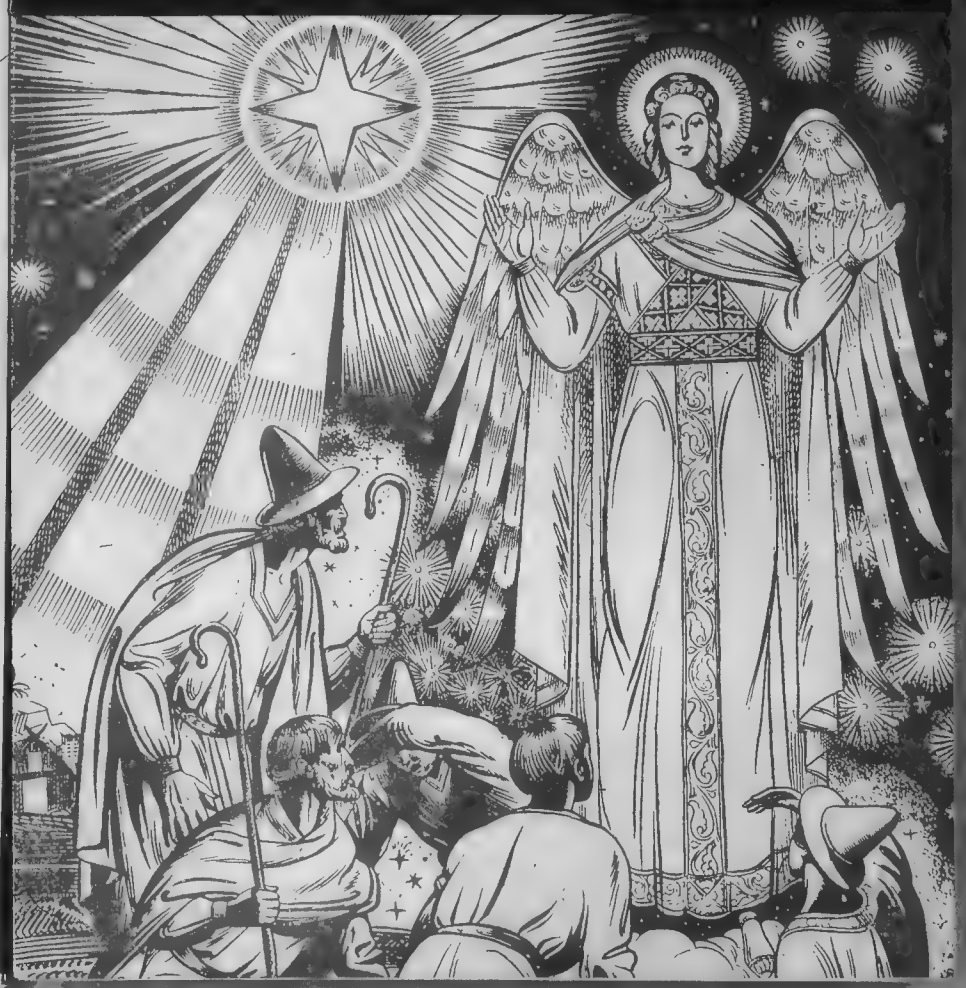

ПОГЛЯНЬ! ПОСЛУХАЙ! ПОДУМАЙ!

ПОГЛЯНЬ! — та зрозумій, який великий скарб держиш у своїх руках!

ПОСЛУХАЙ! — нашого щирого прохання, що ним звертаємося до тебе!

ПОДУМАЙ! — малу хвилинку і прочитай це письмо!

Дорогий Приятелю!

Без сумніву, кожного місяця Ви очікуєте нетерпляче нового числа "СВІТЛА", як свого найвірнішого і найлюбішого друга!

Ви певно читаєте його з великою приємністю і хвалитеся перед іншими, що маєте у своїм домі такий гарний і цінний католицький журнал!

Та чи Ви коли поважно призадумалися над тим, які великі користі приносить кожноразове читання цікавих статтей, матеріялів, вісток, оповідань і дописів у "СВІТЛІ"?

Вже 29 років постійно виходить "СВІТЛО" і за цей час журнал записався незатертими буквами в історії української католицької преси в Канаді і поза нею.

ЧОМУ "СВІТЛО" ПОВИННО БУТИ В КОЖНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ДОМІ?

СВІТЛО — дає духовну поживу для душі. Без тієї духовної поживи, що її дає католицька преса, душа доброго католика затрачує свідомість, вітріє й нидіє. Якраз "СВІТЛО" дає здорову поживу Христової науки у приступній формі.

СВІТЛО — поширює знання з різних ділянок християнської релігії, поглиблює християнсько-католицький світогляд, дає основні статті з історії рідної Церкви та боронить свою Церкву, віру й обряд від нападів і наклепів ворогів Христа й правдивої Христової Церкви.

СВІТЛО — подає огляд подій із світу й Церкви, насвітлює їх із погляду вічних правд Христової науки і дає християнам вказівки, як думати й поступати в хаосі сьогоднішнього матеріялізованого світу.

СВІТЛО — подає також цікаві нариси, оповідання, новелі кращих українських письменників, або переклади з літературних творів різних чужомовних письменників.

СВІТЛО — має добрих редакторів, співробітників, репортерів і дописувачів не тільки з Канади, ЗДА, але теж і з Европи. Наш журнал дуже радо читають Українці по цілому світі і пишуть про много вдячні листи.

СВІТЛО — найдешевший український журнал, бо його річна передплата виносить тільки 4.00 дол., а кожне число журналу ма. 40 сторін друку великого формату.

З того всього, що тут сказано про "СВІТЛО", Дорогий Друже, просимо зробити заключення, що "СВІТЛО" повинно стати і для Вас і для інших українців найдорожчим другом і найлюбішим гостем. ПОМОЖІТЬ НАМ, ПОСИЛАТИ "СВІТЛО" В КОЖНУ УКРАЇНСЬКУ ХАТУ!

Будьте апостолами доброї преси — ПРИЄДНАЙТЕ БОДАЙ ОДНОГО ПЕРЕДПЛАТНИКА! У цей спосіб ОО. Василіяни, що видають "СВІТЛО" вже від 32 років, зможуть продовжувати своє апостольське діло між українським народом, для добра рідної Церкви і рідного народу.

Ви певно не відмовитеся від співпраці і помочі тій ще й інших будете заохочувати до того!

Нехай Всевишній благословить Вас за Вашу співпрацю в поширенню рідної доброї преси і пічче Вам свої щедрі ласки.

Прохаємо ласкаво виповнити картку замовлення і переслати її на таку адресу:

"THE LIGHT", 286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

Щиро віддані Вам
ОО. ВАСИЛІЯНИ, Торонто

ПРЕДСТАВНИКИ "СВІТЛА" ЗАКОРДОНОМ

АНГЛІЯ:
Basilian Fathers
26 Fairfield Road
Bradford, 8, Yorks.
England

АВСТРІЯ:
Griechisch - katholisches
Zentralpfarramt zu St. Barbara
Wien 1, Riemergasse 1
Austria

АВСТРАЛІЯ:
Very Rev. D. Kachmar
35 Canning St.
North Melbourne, N. I., Vic.

АРҐЕНТИНА:
Padres Basilianos
Curapaligue 760
Buenos Aires, Argentina

БРАЗИЛІЯ:
Padres Basilianos
Caixa Postal 24
Prudentopolis, Parana, Brazil

ФРАНЦІЯ:
Abbe Julien Prokopiw
2, Rue des Crignons
80 Amiens, France

ІТАЛІЯ:
Padri Basiliani
Via San Giosafat 8,
Rome (Aventino) Italy

ЗМІСТ:

Питаються: хто виграв, а хто програв?
о. О. Купранець ЧСВВ 402
Під Свят-Вечір — Вірш *Юра Шкрумеляк* 403
Лук. 2. XII. — Вірш *В. Щурат* 405
ТРОПАР НА ХРИСТОВЕ РІЗДВО 405
Мат. II. 11 — Вірш *В. Щурат* 405
Наставлення сучасної людини до Різдва 406
Пій XII
Папа Павло посеред Українців
Слово Папи Павла VI, виголошене з нагоди перенесення мощів св. Климента до храму Св. Софії в Римі 409
Наше покликання до святости й апостолування
о. В. Ваврик ЧСВВ 411
Місячне наміреня Апостольства Молитви на грудень 1969
СТОРІНКА АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ 412
Слово Верховного Архиепископа на посвячення храму Св. Софії в Римі 414
Багато людей запитує *о. С. Сабол ЧСВВ* 416
Канадійсько-ватиканський дипломатичний взаємообмін *о. О. Купранець* 419
До теми конфронтації двох поколінь *о. Я. Свищук* 421
Сучасний світ і Церква *о. Р. Г. ЧСВВ* 423
З пособоровых видань *Д-р М. Струтинська* 426
НАДІСЛАНІ ВИДАННЯ
Чи заміжній жінці можна мати приятеля?
М. К. Головінська 427
Каплиця-нава св. Василія В. в Едмонтонській катедрі
о. О. Купранець ЧСВВ 429
Бог у шпиталі *Н. Бартман ЧСВВ* 430
Міжнароднє співжиття *о. В. Зінько ЧСВВ* 431
Христос воскрес! — Повість *В. Смерека* 433
ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА. *Дописи* 436
ТІ, ЩО НАМ ПОМАГАЮТЬ — *Прес-фонд* 438
ЗМІСТ "СВІТЛА" ЗА 1969 РІК 439-440

ОБКЛАДИНКА: "Ангел пастирям мовив". З картини мистця Петра Андрусева.

СВІТЛО — український католицький місячник. Видають ОО. Василіяни. Головний редактор: о. Орест Купранець, ЧСВВ. Редакційна Колегія: о. Ириней Назарко, ЧСВВ, о. Василь Ваврик, ЧСВВ і ред. Олександер Мох.

Адреса редакції:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Адреса адміністрації:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Передплата на один рік: $4.00; поодиноке число 40¢

THE LIGHT — the Ukrainian Catholic Monthly. Published by the Basilian Fathers in Canada. Editor-in-Chief: Orest Kupranec, OSBM. Editorial Staff: Irenaeus Nazarko, OSBM, Basil Wawryk, OSBM, Alexander Moch.

Address:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Business Office:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Subscription rates: $4.00 per year. Single copy: 40 cents.

Second class mail registration number 1001

ПИТАЮТЬСЯ:

ХТО ВИГРАВ,

А ХТО ПРОГРАВ?

о. О. Купранець ЧСВВ

Уже довго перед засіданням надзвичайного Папського Єпископського Синоду в Римі ставлено питання: котра група виграє, а котра програс? Переможуть консерватисти, чи прогресисти? Вже під час самого Синоду поруч офіційних синодальних звідомлень подавала преса різні коментарі, на основі яких можна було думати, що обі групи то "виграють", то "програють". Одні бо "тягнули" сторону консерватистів, а другі прогресистів, залежно від свого наставлення чи своїх симпатій до цієї чи до тієї групи. По Синоді обидві групи подекуди роблять враження, що обидві "виграли", тобто що ні одна з обидвох груп "не пустила" другу "задалеко".

А як же ж воно поправді? Хто направду виграв, а хто програв?

У дійсності ні одна, ні друга група, ні не виграла, ні не програла. В дійсності програв той людський елемент, що не служив у користь Церкви. Тим, хто направду виграв справу на цьому Синоді — це

ХРИСТОВА ЦЕРКВА І ІІ ДОБРО

— добро вищих вартостей, що переходить перевищає людські вартості поодиноких напрямків обох груп, консервативної і прогресивної. І саме в тому якнайвиразніше бачимо приобіцяну Христом повсякчасну Його опіку над Церквою й дію Св. Духа в Церкві та Його чування над проводом Церкви. Якраз у тому сила Церкви як Божої установи, у якій нераз передове місце бажав би зайняти людський елемент, відсуваючи набік Божий елемент. Та Господня сила міцніша від людської!

Час, місце й членів Синоду

Засідання Папського Єпископського Синоду відбулися в днях від 11-го до 27-го жовтня 1969 року. Приміщенням для синодальних нарад була "Заля поломаних голів", якої назва пішла від того, що раніше вона служила за склад для пошкоджених статуй із Ватиканського Музею. Членами цього надзвичайного Синоду — згідно з Декретом про Синод — були: 1. представники Східніх Католицьких Церков: патріярхи, верховні архиєпископи та митрополити поза патріярхатами, 2. предсідники або представники поодиноких краєвих єпископських конференцій, 3. представники об'єднання головних чернечих настоятелів, 4. предсідники римських куріяльних конґрегацій і інших центральних установ, 5. генеральний секретар Синоду, та 6. Папою особисто йменовані члени. Всіх правних членів Синоду — як подав генеральний секретар Синоду — було 146.

Президентом Синоду був сам Папа, який іменував іще трьох делегованих президентів, що проводили нарадами. Крім надзвичайних синодальних секретарів, допущено теж на синодальні наради секретарів деяких важливіших краєвих єпископських конференцій, а між ними канадійської й американської, але без права голосу.

Праця Синоду проводилася на пленарних — загальних сесіях-засіданнях і в поодиноких комісіях або т. зв. "групах праці", які встановлено з практичних рацій за мовним принципом, щоб облегшити порозуміння та дати можність краще висловитися в знаній мові. І так були "групи праці": по-дві: англійські, французькі, еспансько-португальські; по-одній: латинська, італійська та німецька.

СВІТЛО
THE LIGHT
Український Католицький
М І С Я Ч Н И К

СВІТЛО, ГРУДЕНЬ, 1969

РІК XXXII, Ч. 12 (564)

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ! -- СЛАВМО ЙОГО!

УСІМ НАШИМ ШАНОВНИМ І ДОРОГИМ ЧИТАЧАМ І СПІВРОБІТНИКАМ ШЛЕМО НАЙЩИРІШІ ПОБАЖАННЯ БЛАГОСЛОВЕННИХ І ВЕСЕЛИХ СВЯТ ХРИСТОВОГО РІЗДВА ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!

Редакція й Адміністрація "Світла"

Юра Шкрумеляк

ПІД СВЯТ - ВЕЧІР

І знову зірка ясна засяла
Над світом, повним болю, жалю, тьми —
І знов ангельські хори заспівали
Про мир грядучий, щастя між людьми.

І знову душу втомлену збудили
Ті рідні співи гоміних коляд
Про Рождество Небесної Дитини,
Що кривду згнобить і сокрушить ад.

І навіть в серце горде і холодне
Мов тепле сонце зійде ясний світ,
І стануть всі привітними сьогодні,
Сусідові бажатиме сусід.

Чого ж то нам самим собі бажати
У тее Свято, в той пресвітлий день,
Коли у наші груди, в наші хати
Дзвенітиме ангельський хор пісень?

Одного тільки побажаймо нині
Собі посполу, рідній брати:
Щоб зволила Небесная Дитина
До нас всміхнутись і між нас зайти...

Щоб тее Світло, що в Своїй долоні
Держить Син Божий, Богочоловік,
Засяло нам на рідному загоні —
І щоб світило ясно вже навік!

Верховний Архиєпископ Йосиф Сліпий і Митрополит Максим Германюк належали до латинської групи, а Митрополит Амвросій Сенишин і Митрополит Стефан Коцішко до англійської другої.

Головна тема та вакції Синоду

Перед Синодом різні групи, зокрема ж прогресистів, витягали багато тем і бажали, щоб ті були предметом нарад Синоду. Однак, хоч би для самої фізичної неможливости, не взяли тих тем до уваги, бо і час був закороткий і зашірока матерія та навіть ще й неповна "дозрілість" поодиноких тем, щоб могли вони бути відповідно сприйняті та розв'язані як проблеми. З уваги на те наради Синоду звужено до однієї головної теми — колегіяльности церковного правління. Про цю колегіяльність дуже гарно говорить Папа Павло у своїй промові на відкриття Синоду:

"Ми, що покликані до наслідця Апостолів, є взаємно зв'язані особливим зв'язком — зв'язком колегіяльности. Чим же іншим є колегіяльність як не спільністю, солідарністю, братністю, ще досконалішою й іще сильніше зобов'язуючою формою любови, як є нею християнська любов між вірними... Колегіяльність — це цілком конкретна форма любови, яку єпископи поміж собою повинні плекати. Колегіяльність кожного з нас об'єднує в зв'язі апостольської основної структури, яка служить побудові Церкви й світу. Вона зобов'язує нас до любови, яка є універсальною. Колегіяльна любов не знає меж..."

Спочатку справу колегіяльности розглядали радше під теоретичним кутом. Однак деякі з членів Синоду вважали, що цю справу треба розглядати під практичним кутом, тобто так, як вона опісля має бути реалізована в життю й дії. І тому обговорено ряд практичних питань, зокрема ж питання про взаємовідношення Апостольського Престолу та краєвих Єпископських Конференцій і взаємовідношення між поодинокими краєвими Єпископськими Конференціями. Над поодинокими точками цих питань переведено голосування. Теоретична, тобто доктринальна, сторінка колегіяльности мала би бути об'єктом богословських студій.

На цьому не скінчилося!

Праця Папського Синоду не скінчилася на обговоренню одного тільки питання колегіяльности, бо залишилося дуже багато важливих і пекучих питань у сьогоднішньому житті Церкви. Вони будуть предметом наступного засідання Синоду, що мав би відбутися за два роки, як було рішено. Тепер можна тільки радіти фактом, що церковний провід знайшов розв'язку в сьогоднішньому критичному моменті церковного життя, а зокрема тим, що знову й тим разом Божий елемент переміг людський і то для добра Церкви.

ЗРІСТ КАТОЛИЦИЗМУ В АЗІЇ И АФРИЦІ

За останніми звідомленнями Ватиканської місійної централі число католиків у місійних країнах Азії й Африки значно зросло, про що говорять самі числа. В азійських місійних країнах число католиків у 1957-67 роках зросло на 50.6 відсотків, тобто з 8.786.000 на 13.231.000 душ. Число місцевих священиків зросло на 59,3 відсотків, бо з 5.694 дійшло до 9.078. В Африці цей зріст іще більш замітний, бо тут число католиків зросло на 64,4 відсотки, тобто з 17.711.000 на 29.148.000 душ. Число священиків — африканських уродженців—збільшилося на 84.5 відсотків, бо з 1.811 дійшло до 3.355.

Радісний факт для тих народів і країн! У нас якраз навпаки, бо замість зросту бачимо постійне зменшення наших рядів. Священичі похорони чергуються один-за-одним, а священичі свячення стаються рідкісним празником у нашій українській церковній спільноті. Чи це не є припадком познакою якоїсь духовної недуги в нас?

СИНАЙСЬКА ЦЕРКВА ПРОТИ ВАТИКАНУ

Дотеперішні добрі екуменічні зв'язки Грецької Православної Церкви на Синаї з Римом майже вповні перестали існувати. Причиною цього стала реформа церковного календаря в латинському обряді, тобто визначення всекатолицького та локального почитання різних Святих. Синайський Архиєпископ Григорій II-ий рішуче протестував проти тієї реформи зразу приватно своєю перепискою з папським нунцієм і Секретаріятом З'єднинення; а опісля публічно оприлюдненням свого письма в тій справі, яке подала вся єгипетська преса. Архиєпископ закидає Ватиканові, що Ватикан усунув багато Святих, які були загально почитані у Східній Церкві, як теж посеред германських, слов'янських і деяких романських народів, хоч можна історично доказати існування та життя поодиноких "усунених" Святих. Зате залишено багато легендарних італійських Святих. Архиєпископові Григорієві йдеться головно про св. Катерину, що є патронкою Синайської Грецької Православної Церкви, яка є найменшою з-посеред усіх Православних Церков, бо в дійсності обмежується тільки до самого манастиря св. Катерини на горі Синай і найближчої околиці.

Про зміни в календарі Святих латинської Церкви читайте статтю в календарі "Світла" на 1970 рік.

ЦЕРКОВНІ СУДИ НЕ Є ДЛЯ ГРОШЕЙ

"Церковне судівництво не є справедливістю для багатих" — каже Ватиканський офіціоз "Ль'Оссерваторе Романо", пишучи в одній із статтей про діяльність "Св. Римської Роти", тобто одного з папських судів, до якого зокрема належить переводити процеси щодо уневажнення подружжя. В "Роті" нема ніякої "клясової справедливости". — заявляє "Ль'Оссерваторе" та водночас повідомляє, що в минулому році "Рота" перевела 46 відсотків різних справ зовсім безплатно.

Лук. 2, XII.

Маляр не сотворив
краси сліпим припадком.
А краща всіх картин —
це мати над дитятком.

І краща всіх картин
є мрією артиста,
в якій дитятком — Бог,
а матір'ю — Пречиста.

Для Неї пастирі
у полі стадо кинуть;
для Неї ангели
з небес на землю злинуть.

Василь Щурат

ТРОПАР НА ХРИСТОВЕ РІЗДВО

Різдво Твоє, Христе Боже
наш, принесло світло пізнання
світові, в нім бо
звіздарі від звізди навчилися,
Тобі, Сонцю Правди,
поклонятись, і Тебе як Схід
із небес визнавати, Господи,
слава Тобі.

КОНДАК НА ХРИСТОВЕ РІЗДВО

Діва сьогодні Предвічного
родить, а земля Недосяжному
вертеп приносить. Ангели
з пастирями прославляють,
мудрці йдуть за звіздою,
задля нас бо народився малим
Дитятком, Відвічний Бог.

Кондак на Христове Різдво

Мат. II. 11.

Я вважав себе царем,
світ утіх був мій терем;
в щастю я не знав рівні,
в гордощах — так само ні.

Аж нараз я спостеріг
царство краще царств усіх,
до якого три царі
йдуть за проводом зорі.

І зложив я все, що міг,
Господи, у стіп Твоїх,
все, що в світі честь дає —
давне царство все моє.

Василь Щурат

НАСТАВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ ДО РІЗДВА

УРИВОК З ПИСАНЬ ПАПИ ПІЯ XII-ГО

Із серцем відкритим, щоб сприйняти ніжну радість, що її Спасителеве Різдво увілле щераз у віруючі душі, бажаємо висловити вам, дорогі сини й доні християнського світу, та й без різниці всім людям, наші батьківські побажання і, як минулих років, видобули з них доказ невичерпної тайни світла й благодати, що заясніли з ясел Божого Дитятка у святій Вифлеємській ночі. Її блиск не згасне ніколи, як довго гомоніятимуть на землі зболілі кроки тих, хто серед терня шукає стежки справжнього життя.

Як дуже хотіли б ми, щоб усі люди, порозкидувані по континентах, містах, селах, розділлях, пустарях, степах, по ледяних і морських просторах, по всій земній кулі, ще раз вслухалися в янгольський голос, що неначе звертається до кожного зокрема, голос, що звіщає тайну Божої величі й безконечної любови, а який, замикаючи минувшину темряви й прокляття, дає початок царству істини й спасіння. "Не бійтеся, бо звіщаю вам благовість великої радости, що буде всім людям. Сьогодні в місті Давидовім народився Спас, себто Христос Господь".

Бажали б ми на подобу простеньких пастушків, які перші серед мовчазного богоговіння прийняли янгольську благовість, щоб сьогоднішні люди скорились і пройнялися тим самим почуванням подиву, що здавлює всяке людське слово та зневолює розум до вдумливого богопочитання, коли перед очима стає їм величний маєстат, маєстат Воплоченого Слова.

Звеличання зверхньої людської могутности

Треба себе спитати з хвилюючим тремтінням чи готова сьогочасна людина дати покорити себе такій великій надприродній величі, щоб людину проникнула її доглибинна радість? Ця людина майже переконана про свою збільшену могутність, вона схильна мірити свій власний зріст потужністю своїх приладів, своїх організацій, своєї зброї, точністю своїх обчислень, числом своїх виробів, відстанню аж доки всилі зайти її слово й зір: та людина, що заєдно з гордістю говорить про добу великого добробуту, яка немов упевнена в себе й свою майбутність, зважується на все під поштовхом нестримної очайдушности, щоб тільки видерти від природи останню таємницю й підкорити своєму хотінню її сили, людина спрагнена, щоб своєю фізичною приявністю проникнути навіть у міжзоряні простори.

Насправді сучасна людина, якраз тому, що посідає все, що людський дух і праця витворили на протязі віків, повинна тим більше визнати ту безмежну відстань між своїм безпосереднім ділом і ділом Бога.

Але дійсність наскрізь відмінна, бо фальшиві або вузькі погляди на світ і життя, що їх приймають сучасні люди, не тільки перешкоджають їм добувати з Божих діл, зокрема ж із діла Воплоченого Слова, почуття подиву й радости, а ще й відбирають їм змогу розпізнавати в Ньому необхідну основу, яка надає стійности й гармонії людським ділам. Справді чимало людей дає себе немов осліпити обмеженою яскравістю, яка пробивається з тих діл, та ставлять спротив внутрішньому збудникові, щоб шукати їхнього джерела й завершення поза й понад світом знання й техніки.

На подобу будівничих вавилонської вежі вони мріють пор якесь безпідставне обоготворення людини, яке було б спосібне й вистачальне для якихнебудь вимог фізичного й духового життя. У тих людей Воплочення Бога і Його перебування між нами (Ів. I, 14) не викликують ніякої глибшої зацікавлености, ніякого плідного зворушення.

Для них Різдво не має іншого змісту ані іншої мови, хіба таку, що їх може висказати колиска: почування менш-більш живі, однак виключно людські, якщо крім того ще не придушені світовими й крикливими звичаями, які мають тільки ту естетичну й родинну вартість, що її Різдво, неначе якийсь далекий відблиск, випромінює з величі своєї таїнства.

Шукачі облудного внутрішнього життя

Інші навпаки, протилежними шляхами доходять до обезцінювання Божих діл і таким чином загороджують собі доступ до таємничої Різдвяної радости. Навчені досвідом двох останніх десятиріч, які, як вони кажуть, дали доказ тваринности в людській одежі сьогоднішньої суспільности, вони гостро осуджують зверхній блиск її фасади, заперечують усяку вартість людини і її діл та зберігають глибоке обридження, що його в їх душах викликує всяке надмірне прославлювання людини. Тому вони прагнуть, щоб людина відпекалася від зверхнього гарячкового динамізму, особливо технічного, щоб замкнулася в собі, де знайде багатства внутрішнього життя, наскрізь свої, виключно людські, які всилі задовольнити всякі можливі вимоги людини.

Одначе така внутрішність, наскрізь людська, неспосібна додержати тієї обітниці, яку їй приписують, а саме, ніби вона вповні може відповідати людським вимогам. Ця внутрішність є радше осамітненням із досади, майже розпучлива, викликана остра ом і нездібністю надати всьому якогось зверхнього ладу та не має нічого спільного з повною внутрішністю, динамічною, плодотворною.

У справжній внутрішності людина не залишається сама, але співживе з Христом, ділить з Ним свої думки й дії, пригортається до Нього як приятель, учень і мовби співробітник, а Христос її спонукує й підтримує, щоб людина протиставилася сьогоднішньому світові згідно Божим правилам, бо ж Він є "пастир і сторож душ наших" (I. Петра 2. 25).

Байдужі й нечутливі

Між одними і другими, що їх хибне поняття про людину й життя відгороджує від вирішного й спасенного впливу Воплоченого Слова, находиться велика громада тих, що ані не відчувають гордости з зовнішнього блиску сьогоднішнього людства, ані не думають замикатися в собі, щоб жити тільки з того, що може дати духовість. Це ті, які почуваються вдоволеними, що можуть жити теперішньою хвилиною, та не цікавляться нічим іншим ані нічого іншого не прагнуть, як тільки того, щоб могли мати в якнайбільшій кількості зверхні добра та щоб у наступній хвилині не треба було їм побоюватися якогось обниження життєвої стопи. І ані Божа велич, ані людська гідність, обидві чудесно й очевидно прославлені в Різдвянім таїнстві, не заторкують тих нещасних душ, що сталися нечулими й неспосібними надати своєму життю якогось надприродного глузду.

Таким чином злегковаживши або відкинувши приявність Воплоченого Бога, сучасна людина збудувала собі світ, в якому чудеса переплітаються з нуждою, світ сповнений суперечностей, як шлях без виходу або дім усім устаткований, але без даху, що не всилі дати своїм мешканцям бажаного захисту. І справді в декотрих державах не зважаючи на величезний розвиток зверхнього поступу і на забезпечене матеріяльне удержання всім верствам населення, все ж таки просвердлюється й ширяться почуття якогось неокресленого невдоволення, якесь тривожне очікування чогось, що має ось-ось скоїтися. І тут наново нагадується те очікування простеньких пастухів із вифлеємських сіл, пастушків, що таки своєю сприйнятливістю й готовістю можуть повчити зарозумілих людей двадцятого століття, де це треба шукати за тим, чого недостає. "Ось ходімо до Вифлеєму, — говорять вони, — і подивімся на те, що сталося і що Господь дав нам знати" (Лук. 2, 15). Це подія, яка вже від двох тисячеліть належить до історії, але її правдивість та її вплив повинні знов зайняти своє місце в умах, себто прихід Бога до свого дому й своєї власности (гл. Ів. I, II). Та ж людськість не може безкарно відкидати приходу й перебування Бога на землі, бо вони в задумах Провидіння є істотні, щоб установити лад і гармонію між людиною і її справами та між ними і Богом.

Святий Апостол Павло описав сукупність цього ладу в чудовій синтезі: "Усе є ваше, бо ж ви Христові, а Христос Божий" (Кор. 3, 23). Як би хтось із цього незнищимого ладу хотів усунути Бога і Христа, затримуючи з апостолових слів тільки право людини на речі, то заподіяв би велику розколину в пляні Творця. Сам св. Павло настоював би з пересторогою: "Ніхто нехай не величається в людях" (Сол. 3, 22). Хто не бачить, яка на часі ця пересторога для людей нашої доби, таких гордих на своїх винахідників, дослідників, які не страждають, як колись так часто, від прикрого осамітнення, а навпаки вони займають уяву мас, а навіть чужину уважливість державних мужів? Але інша воно річ віддавати їм належну пошану, а інша, сподіватися від них та від їх винаходів розв'язки основної проблеми життя. Тим-

то багатства, твори, проєкти й винаходи — гордість і мука новітньої доби, — треба розважати у зв'язку з людиною, образом Божим.

Отже якщо те, що звемо поступом, не згідне з Божими законами всесвітнього порядку, то воно напевно ні не добро, ні не поступ, а шлях до руїни. Від невідкличної загибелі не захоронять нас ані вдосконалений спосіб організації, ані розвинені методи обчислення, які не всилі не то витворити внутрішню усталеність людини, а ще менш годні її заступити.

Тільки Христос дає людині ту внутрішню усталеність — "коли прийшла повнота часів" (Гал. 4, 4). Слово Боже зійшло в це земне життя, вбираючи справжню людську природу і таким робом увійшло теж в історичне й суспільне життя людства та навіть тут "Слово сталося подібне людям" (Фил. 2, 7) хоч Воно, — Бог від віків. Отже Його прихід дає нам пізнати, що Христос мав намір поставити себе за провідника людей та за їх опору в історії й суспільстві. Що людина в теперішній технічній і промисловій добі осягнула предивну владу над органічними й неорганічними речовинами світу, це ще не титул, щоб звільнитися з-під обов'язку підчинятися Христові, Цареві історії, ані не зменшує потреби, що її має людина: бути піддержуваною Христом. І насправді прагнення безпечности стається щораз сильнішим. Сьогоднішній досвід доводить якраз, що забуття або нехтування приявности Христа в світі викликали почуття розгублености й нестачу безпеки, стабільности, притаманне технічній добі: Забуття про Христа довело до того, що сьогодні нехтується також і дійсністю людської природи, покладеної Богом як основа для співжиття у просторі й часі.

КАРДИНАЛ ГІНЕН ВІДКЛИКАЄ СВОЮ СТАТТЮ

Англійський Кардинал Гінен відібрав свою статтю з редакції тижневого часопису "Нюс оф де Ворльд", чим хотів висловити свій протест проти поміщення в цьому часописі споминів колись "славної" лондонської "плейґирл" Христини Кілер. Ідеться про дівчину, яка в 1969 році була в центрі скандалу британського міністра Профумо, який мав мати з нею стосунки. Профумо, який тоді мусів уступити з посту міністра, від того часу з повною посвятою та при лояльній підтримці своєї дружини посвячується безплатній доброчинній праці посеред мешканців "сламу" в східньому Лондоні. Така постава колишнього міністра заслуговує на велику пошану, — заявив речник Кардинала Гінена. — Це є несправедливістю, щоб колишні провинення Профума, з яких він уже давно розкаявся і які він уже давно спокутував, щоб тепер їх знову відновляти для публики. Оприлюднення споминів Христини Кілер викликало сильну критику в усій Англії.

ТАК КАЖЕ ВИШИНСЬКИЙ

У зв'язку з теперішнім намаганням перевести інтернаціоналізацію Римської Курії, тобто центрального управління Церкви у Ватикані, польський Кардинал Вишинський сказав ув інтерв'ю, що коли його питають про опінію в цій справі, що він гадає, то тут не повинно б так дуже залежати на тому, хто і якої національности, але радше на тому, щоб дана особа, яка має працювати в Римській Курії, мала відповідне підготування та здібності виконувати працю в даному уряді.

ЄПИСКОП ФУЛТОН ШІН ЗРЕЗИГНУВАВ

Широко відомий єпископ Фултон Шін зрезигнував з уряду правлячого єпископа в Рочестері. Шін відомий як релігійний письменник, блискучий проповідник і діяч у засобах соціяльного повідомлення. Заки став єпископом Рочестеру, був помічним єпископом у Ню Йорку та виступав у телевізійних програмах із відповідними проповідями, чим здобув собі широку популярність. Для нашої Церкви "прислужився" тим, що він, здається, перший правив нашу Службу Божу англійською мовою в Питсбурзькій єпархії, від чого, можна сказати, почався теж і рух за англійською мовою в нашій Церкві. Тоді наші часописи дуже величали цей "виступ" єпископа Шіна, мовляв, "дивіться, такий славний латинський єпископ захоплений нашим чудовим обрядом, що аж захотів у ньому служити".

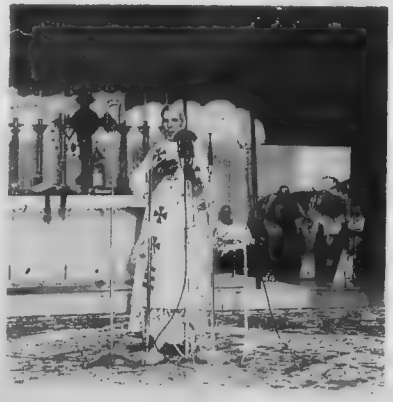

Єпископ Шін служить Св. Літургію в нашому обряді по-англійському. Чи справді спонукала його до того "краса нашого обряду"?

ПАПА ПАВЛО ПОСЕРЕД УКРАЇНЦІВ

Папа Павло сидить за престолом на "горному сідалищі" в асисті наших Владик у соборі Св. Софії в Римі.

СЛОВО ПАПИ ПАВЛА VI, ВИГОЛОШЕНЕ З НАГОДИ ПЕРЕНЕСЕННЯ МОЩІВ СВ. КЛИМЕНТА ДО ХРАМУ СВЯТОЇ СОФІЇ В РИМІ

Владико Кардинале, Йосифе Сліпий, Верховний Архиєпископе, український митрополите Львова!

Достойні Брати в єпископстві й священстві, у католицькій вірі!

Зокрема ви, Українці, що перебуваєте поза своєю національною територією, і тут сьогодні зійшлися з різних сторін Европи, Америки й усього світу — всі ви, панове, що своєю приявністю вшановуєте це врочисте свято!

А й ви, Римляни, що, знову ж таки за своїм традиційним звичаєм, приймаєте цих синів Українського Наороду — та не як захожих і чужинців, але як виходців з їхньої Батьківщини та співгромадян спільної Римської Вічизни!

Усі ви прославляйте з нами Господа, який дозволяє нам утішатися цим днем, у ньому бо зарисовуються великі Божі й історичні пляни, як це ми зрозуміли із слів Кардинала Сліпого. Ось перед нами — і це нам пригадують мощі — постать одного Святого Вселенського Архиєрея. Він, оскільки про нього знаємо, третій наступник св. Петра — мученик Климент, Папа з останнього десятиріччя першого століття, роки від 92 до 100. Дуже ймовірно він є учнем самого ж таки св. Павла, бо апостол згадує його в листі до Филип'ян; він же й автор відомого листа до Коринтян, у якому викладає вчення про Церкву, накреслене вже св. Павлом — про таїнственне Тіло Христове. А це є доказом, що Боже право ерархії є конститутивним для католицтва. Святий Климент, ми сказали, є Папа і Мученик. Згідно з пізнішим переданням його ув'язнено в Херсонесі й кинуто в море, і він помер за віру. А згідно з іще дальшим переданням св. Кирило, апостол Слов'ян, у IX ст., приніс у Рим мощі св. Климента і склав їх у базиліці, побудованій на пошану святого Архиєрея ще за епохи Конетянтина, про яку й св. Єронім згадує — в тій самій базиліці, що згодом, у 869 році, прийняла тлінні останки св. Кирила: а цього року ми святкували його 1100-ні рокозини. І цього досить, щоб сьогодні вшанувати пам'ять цих двох святих: Климента і Кирила, вони бо являють собою два традиційні й духовні вузли між Римською та Східніми Церквами. А й те слід відмітити, що великого екуменічного значення набирає оця священна будівля, присвячена Божій Мудрості — Святій Софії. Ця назва править за напис, який в історії мистецтва й культури дуже таки вшановує славетну церкву Святої Софії в Новому Римі давньої Візантії, у Константинополі минулих сторіч, в Істамбулі сучасної історії. Це, як ми тільки що згадали, є надписом і соборного храму в Києві, побудованого святим князем Володимиром,* якого вважається засновником християн-

---

* Собор св. Софії в дійсності збудований Ярославом Мудрим.

ства на цих безмежних просторах Сходу. Історичні ж оті горизонти, що ось відкрились перед нашими очима, кидають світло на цю нову римську церкву, посвячену Святій Софії. Воно каже нам подивляти той факт, що виглядає і дуже простий, і дуже незвичайний: повсякчасна, мирна, проте непереможна життєвість Української Католицької Церкви. Як і в інших народів світу, де їхні вірні й трудящі діти засвідчують оту постійну кріпкість, що її висловом є гарні, численні, впорядковані громади, священні пам'ятники й побожні запобігливі установи, — так сьогодні в Римі Українська Католицька Церква воздвигає будівлі свої. Їм начебто передано спадкоємство минулих сторіч, а й приобіцяно — оте майбутніх віків. Ми радіємо з-за цієї події, в ній бо ми добачаємо благодать Божого провидіння, бачимо знак церковної спільности, нам тут наочним стає ота запорука незмінної програми цього Апостольського Престолу, яку багаторазово потверджували вже й наші попередники — Лев XII, Пій XI, Пій XII — а саме, щоб почитати, вшановувати, більше того, щоб зріст давати вродженим властивостям тих Східніх Церков, які бажають творити єдине стадо Христове разом з цією Римською Церквою і — як ось Українська Церква — виявляють їй братню солідарність, синівську вірність, люб'язну співпрацю, щоб закріпити й поширити у світі християнське ім'я.

Бажаємо висловити нашу вдячність Господеві нашому Ісусові Христові, найвищому Голові й повновладному Пастиреві своєї Церкви. Нам, разом із Священною Конґреґацією для Східніх Церков, годі замовчати нашу ввічливість супроти достойної особи Кардинала Сліпого. Мило нам визнати в ньому побудника цього почину, він бо на Римській оцій землі засвідчує подвійну традицію Української Церкви: релігійну — спорудженням цієї нової святині, і культурну — заснуванням, ще тільки-но започаткованого, але багатонадійного, нового Католицького Університету, якому притаманними є зокрема студії історії та мислення України. Ми вже нераз засвідчували нашу пошану й наше признання для цього світлого представника Української Церкви, бо в ньому ми бачимо гідного наступника того визначного пастиря Львівської митрополичої Церкви, яким був архиєпископ Андрій Шептицький. У далекому 1923-му році, в дуже таки особливих обставинах, ми мали щастя з ним познайомитися. Тож раділи ми, коли то, за достойним заступництвом нашого попередника Папи Івана XXIII-го, зміг він осягнути звільнення після стільки років заслання. Тим то ми завжди бажали, щоб ватиканське житло стало йому погожим та плідним добродіяльністю, для Риму ж, щоб було воно прикладом несхитної душпастирської вірности для Христа і Його Церкви. Йому й усім тим, що допомагали йому в цьому важкому почині, який ми сьогодні мали щастя святково відкрити, належить наше признання і благословення."

Переклав о. Р. Г. ЧСВВ

УКРАЇНСЬКА РОДИНО, ЧИ ТИ ГОТОВА ЗРОБИТИ ЖЕРТВУ ДЛЯ БОГА Й УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ — ДАТИ СВОГО СИНА НА СВЯЩЕНИКА?

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ГУРТІВНЯ
СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ

UBA TRADING CO. LTD.

300 Dwight Ave. Tel.: 252-2246-7

ЗА СВОБОДУ ІНФОРМАЦІЇ В ПОРТУҐАЛІЇ

Католицька Акція Портуґалії недавно опублікувала свою заяву щодо свободи пресової інформації в Портуґалії. У цій заяві говориться про те, що громадяни мають повне право на свобідну й правдиву інформацію. Це є завданням держави ґарантувати всебічні інформації, а не перешкоджувати в свободі інформації. Заява доволі гостро засуджує "маніпулювання та диригування", які своїми впливами виконують державні, приватні чи фінансові "сили". Автори заяви переконані в цьому, що небезпека не полягає в тому, що преса має свої ідеї, а в тому, що преса мусить приймати за свої ті ідеї, які їй накинуть уряд, партії чи фінансові групи.

ЦІКАВА СТАТИСТИКА

Сьогодні панує загальний напрямок, щоб ліквідувати т. зв. "малі семінарії" та інтернати, тобто такі середні школи, що їх ведуть єпархії з метою виховати в них евентуальних кандидатів до т. зв. "великих духовних семінарій", у яких виховуються та приготовляються кандидати до священичого стану. Чи справді нема глузду вести "малі семінарії"?

Глузд є! Це наочно показують деякі статистики. Візьмім для прикладу австрійську статистику, яка виявляє, що 61 відсотків усіх студентів богослов'я — кандидатів до священичого стану в Австрії минулого року вийшло з "малих семінарій".

о. В. Ваврик ЧСВВ

НАШЕ ПОКЛИКАННЯ ДО СВЯТОСТИ Й АПОСТОЛУВАННЯ

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ГРУДЕНЬ

Може дехто, прочитавши оці слова нашого місячного намірення на грудень, здивується і скаже: "Чи це до нас говориться, до світських людей, до мирян? Ми ж не монахи, не черниці, не священики! Святість апостолування це їх завдання, а не наше!"...

Треба признати, що багато християн таке собі думали й говорили дотепер. Але від Ватиканського II Собору так уже не повинен ніхто говорити й думати! Собор подав нам такі ясні погляди й зрозуміння стану християн-мирян, як іще ніхто й ніде досі! Собор направду виложив нам "цілу теологію", ціле богослов'я про мирянський стан християн. Це зроблено особливо в Догматичній Конституції про Церкву, в тім найпершім і найціннішім документі великого Собору. В тій Конституції цілий четвертий розділ присвячений мирянам. "Під іменем мирян (кажуть Соборові Отці), тут розуміються всі вірні християни, крім членів священичого чину та чернечого стану, встановленого в Церкві, тобто християни, що втілені в Христа через Хрещення, становлять Божий Народ та беруть участь у Христовій священичій, пророчій і царській службі, виконують свою частку місії цілого християнського народу в Церкві й у світі". (Ч. 31). Цікаве повинно бути для нас, що Собор, сказавши своє догматичне слово про мирян (у четвертому розділі), зараз у п'ятому розділі говорить: "Про загальне покликання до *святости* в Церкві!" (чч. 39-42).

За археологічними дослідами це мала б бути гробниця першої християнської володарки в Києві — св. княгині Ольги, яку Господь покликав до святости.

Покликання до святости

Ось початкові слова Соборового викладу про покликання нас усіх до святости в Церкві:

"Церква, що її таїнство викладає Священний Собор, уважається незмінно святою. Бо Христос, Божий Син, що разом з Отцем і Духом називається "Один Святий", полюбив Церкву як свою Обручницю, віддаючи себе за неї, щоб її освятити (Єф. 5, 25), та злучив її з собою як своє Тіло, сповнив даруваннями Святого Духа на славу Бога. Тому всі в Церкві: чи вони належать до єрархії, чи до тих, що ними єрархія управляє, є покликані до *святости*, відповідно до слова апостола: "Це ж саме воля Божа: *святість* ваша!" (І Сол. 4, 3). (Ч. 39).

У дальшім числі (40-ім) Собор продовжає: "Божественний Учитель і Взір усієї досконалости, Господь Ісус, проголосив усім і кожному зі своїх учнів зокрема, кожного стану, *святість* життя, якої Він сам є причиною і завершенням: "То ж будьте досконалі, як Отець ваш небесний досконалий!" (Мт. 5, 48)... І апостол заохочує своїх учнів: "щоб жили, як пристоїть *святим*" (Єф. 5, 3), та зодягнулися "як вибрані Божі, *святі* і любі" (Кол. 3, 12), та мали плоди Духа на *освячення!*"...

Опісля Собор говорить про святість єпископів, дияконів, клириків, подругів, повдовілих і безженних, робітників, хворих, немічних і переслідуваних за Божу правду та й каже:

"Отже тому всі християни щораз більше *освячуватимуться* в своїх життєвих обставинах, у своїй службі, у своїх умовинах та через них..." (ч. 41).

Покликання мирян до апостоляту

Дотепер уже напевно кожний наш читач чув, а може й читав, Соборовий декрет про *апостолят мирян*. Його проголошено дня 18-го листопада 1965 р., коли то 2340 єпископів були "за", а лише 2 голоси були противні текстові Декрету.

Декрет цей вияснює природу, характер і різновидність апостоляту мирян, а також кладе основні засади й подає душпастирські вказівки для успішного виконування його.

На початку декрету Собор засвідчує, що він "...звертається уважливо до християн-мирян, яких властиву й необхідну ролю в місії Церкви згадано вже на іншому місці" (ч. 1). Це "інше місце", то таки щойно згадана перша Догматична Конституція Собору про Церкву. Число 33-тє цієї Конституції говорить нам про "спасительний апостолят мирян". Слова Конституції являються нам неначе богословський виклад *апостоляту мирян*, себто догматичною та науковою підвалиною всього Декрету про той же апостолят. Послухаймо тепер слів Декрету:

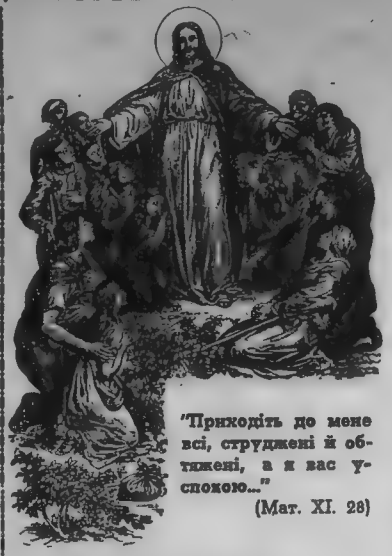

"Приходіть до мене всі, струджені й обтяжені, а я вас успокою..."

(Мат. XI. 28)

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ

для членів Апостольства Молитви й усіх побожних душ

Божественне Серце Ісуса. У злуці з тим наміренням, у якому Ти на землі віддав славу Богові й тепер прославляєш Його безупинно в Пресвятій Євхаристії — жертвую Тобі, через Непорочне Серце Пречистої Діви, свої молитви, діла, слова, думки й терпіння нинішнього дня, як винагороду за ті зневаги, що їх зазнаєш від мене й від усіх людей. Особливо жертвую їх за Святішого Вітця Папу Римського, за св. Пержу, за навернення грішників і за всі намірення Апостольства Молитви, призначені на цей місяць і нинішній день.

(300 днів відпусту раз у день).

ПОДЯКИ

Просимо відправити **30 григоріянських Служб Божих** за нашого найдорожчого Татуся — о. Ігнатія Галушку, на що жертвуємо $100.00.

Віра Пилипець з родиною, Кемден, Н. Дж.

Залучую $10.00 на Службу Божу за покійного мого мужа Михайла з перші роковини його смерти.

Й. Церковна, Форт Вилієм, Онт.

Складаю найщирішу подяку нашому Божественному Спасителеві, Божій Матінці, св. Йосифові та Митрополитові Андрієві за вислухання молитов. Залучую $10.00 на подячну Службу Божу.

о. Теофан Шевага, настоятель Отців Студитів, Вудсток, Онт.

Залучую $25.00 на відслужения 5 Служб Божих у наміренні, що його я маю.

Н. Н, Чікаго

Прошу відправити Службу Божу за померлих: о. Володимира, Анну й Теофіла. Залучую $5.00.

Анатоль Венгриновіч, Торонто

Посилаю $100 00 на **30 григоріянських Служб Божих** за мого померлого брата Василя Явного.

Іван Явний, Кичонер, Онт.

Залучую $10.00 на дві Служби Божі за покійних яких імена подаю: 1. Йосиф і Софія та 2. Григорій і Марія

Іванна Губка, Рочестер, Н. Й

Прошу відправити співану Службу Божу за моїх покійних родичів Йосифа й Софію Масловських. Залучую $10 00.

Мирон Масловський, Рочестер, Н Й

Просимо відправити дзі Служби Божі за померлих родичів і членів родини як подасмо. Залучуємо $10.00.

Остап і Мальвіна Коропей, Бингемптон, Н.Й.

Складаю щиру подяку Ісусові Христові та Пречистій Діві Марії за щасливе перебуття операції та прошу дальшої опіки. У залученні $3.00 на Службу Божу.

Катерина Шпець, Торонто

КОЖНИЙ, ХТО ХОЧЕ, ЩОБ ВІДПРАВИТИ СЛУЖБУ БОЖУ В ВАЖАНОМУ НАМІРЕННІ ЧИ ЧАСІ, ХАЙ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО МАНАСТИРЯ:

BASILIAN FATHERS
3100 Weston Road, Weston, Ont., Canada

"...За своєю природою християнське покликання є також покликанням до *апостоляту*. Як в устрою живого тіла жадний член не є чисто пасивний, але разом із життям тіла бере участь також у його активності, так і в Христовому Тілі, себто в Церкві, все тіло "згідно з відповідним діянням кожного члена, від нього бере зріст" (Еф. 4, 16). Що більше, таке є в цьому тілі пов'язання і спосіння між членами, що член, який не працює за своєю мірою на зріст тіла, треба сказати, не є корисним ні Церкві, ні собі самому! Є в Церкві *різнородність* служіння, але *одність місії*!... (ч. 2).

У наступнім (3-ім) числі Декрет каже: "Миряни одержують обов'язок і право до *апостоляту* з самої їхньої єдности з Христом-Головою. Бо Хрещенням учленені вони в Таїнственне Тіло Христове, у Миропомазанні скріплені силою Святого Духа, самим Господом відпоручаються на *апостолят*! Посвячуються на царське священство і *святий* народ (пор. І Пт. 2, 4...), щоб усіма своїми ділами приносили духовні жертви та по всій землі давали свідчення Христові..."

Закінчують Отці Собору цей Декрет "про апостолят мирян" таким гарячим закликом: "Священний Собор закликає в Господі всіх мирян, щоб вони відповіли голосові Христа, що в цій годині наполегливіше промовляє порушенням Святого Духа, і то радо й великодушно, готовим серцем! Бо сам Господь через цей Священний Собор поновно закликає всіх мирян, щоб вони щораз тісніше з ним лучилися та відчули як *своє власне* все те, що є *Його*!, та з'єдналися з Його спасительною *місією*!" (ч. 33).

***

Кожний, хто читає католицькі видання: книжки, журнали й часописи, хто слідкує за проповідями в церквах, він уже знає, що ми тепер живемо в "столітті *мирян*"! Ватиканський II Собор старався зглибити, а то навіть дещо відкрити та виробити правильні оцінки про обов'язок усіх християн, отже і *мирян*, щодо СВЯТОСТИ й АПОСТОЛЯТУ! Св. Отець просить нас: членів Апостольства Молитви, в місяці грудні молитися за Його і нашу задушевну мрію-бажання: "За пізнання нашого покликання до *святости* й *апостолювання* та великодушне *віддання себе* цій справі!"

Кінчу заключними словами соборного послання ап. Юди: "Ви ж, любі, що будуєтеся вашою найсвятішою вірою і молитесь у Святім Дусі, бережіть себе самих у любові Божій, очікуючи милости ГНІХриста для вічного життя. (Святість!) Тих, що вагаються, старайтеся переконати, інших рятуйте, вириваючи з вогню; до інших майте повне страху милосердя (Апостолят). Тьму ж, хто може зберегти вас від занепаду й поставити перед славою своєю непорочними в радості, Єдиному Богові, Спасові нашому, через Ісуса Христа, Господа нашого: слава, велич, сила й могутність перед усіма віками і нині й по всі віки! Амінь!" (Стихи: 20-25).

Складаю щиру подяку Господеві, Нашому Спасителеві та Пречистій Діві за вислухані молитви та залучую $5.00 на подячну Службу Божу.

Василь Кузьма, Лонг Айленд Сіті, Н. Й.

Жертвую $5.00 на Службу Божу за мого брата Михайла і братову Анну, які впокоїлися на Рідних Українських Землях.

Микола Валіонг, Су Ст. Марі, Онт.

Посилаю $300.00 на **три григоріянки**, а саме за покійних: 1. тету Ольгу Чапельську та 2. і 3. за наших покійних родичів д-ра Євгена й Олену Трешневських.

Ірина й Лідія Трешневські, Ню Йорк

Залучуємо $5.00 на Службу Божу за покійного Андрія Гаврика на сороковий день його смерти. Покійний проживав самотній, бо вся його родина в Україні.

Знайомі покійного —
Олекса і Євдокія Дзем'юк, Чікаго

Просимо ласкаво не турбуватися тим, що Ваша подяка ще не поміщена! З уваги на обмаль місця ми їх містимо в тій черзі, в якій вони до нас приходять. Служби Божі одначе правимо згідно з бажанням і наміренням, яке Ви мали.

Складаю прилюдну щиру подяку Найсв. Христовому Серцю, Пречистій Діві Марії й св. Йосифові за одержані ласки й поміч для моєї родини й мене та прошу про дальшу поміч. Залучую $5.00 на подячну Службу Божу.

Марія Смішкевич, Савт Орендж, Н. Дж.

Посилаю $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за спокій душі моєї покійної жінки Анни.

Дмитро Костевич, Норт Бетелфорд, Саск.

Залучую $3.00 на завпокійну Службу Божу за мою родину: Марію, о. Григорія, Ірину й Романа.

Ярослава Калимон, Ірвінгтон, Н. Дж.

У залученні $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за мого покійного сина Йосифа.

Мама Марія Піертсон, Кичонер, Онт.

Прошу відправити Службу Божу за покійного Йосифа — одного з наших добродіїв, який упокоївся.

Сестра Теофанія, Виндсор, Онт.

Прошу відправити **30 григоріянських Служб Божих** за мого покійного чоловіка Осипа, який ненадійно відійшов у вічність, прожив-ши 45 років. Жертвую $100.00.

Галина Олексин, Гартфорд, Конн.

СЛОВО

ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА

НА ПОСВЯЧЕННЯ

ХРАМУ СВ. СОФІЇ В РИМІ

Дорогі Браття і Сестри!

Коли розпочинаємо оце нинішнє святочне слово, два протилежні почуття проймають нашу душу, — жаху і радости. Почуття боязни, чи належно оцінюємо вагу нинішньої хвилини, чи вірно здаємо собі справу з нової події та чи вміємо, якслід, у покорі зложити Господеві щиру подяку? Та з другого боку, ворушиться несміливо інша думка, а саме, що все таки, — слава Богу! — у нашій важкій недолі і непосильних труднощах, ми могли звершити оце додатнє досягнення і поставити крок вперед, — хоч як неприхильно хтось нині не задивлявся б на нашу радість і на продовжування нашої світлої Софійської традиції наших Великих князів: Володимира Великого і Ярослава Мудрого в Києві.

Найперше, ми вчинили Богу вгодне діло, що здвигнули оцей храм і цей Університетський будинок, передусім для української громади, як благодарення за всі добродійства і хрести, як Господнє святилище, як храм молитви і благань за майбутнє. Це сильна остоя в нашій боротьбі і в наших життєвих змаганнях, дійсний постій і символ гарячої молитви, спільної жертви і джерело живої води-науки для нашого просвітління, покріплення і росту, — в Україні і на поселенні. Піднести і звернути душу до Бога, це найвища чинність людини на землі. Розмова з Найвищим Єством і своїм Творцем, це напрямна життя і прямування до вічности. Де ж краще підноситься душа до Бога в молитві, як не в Його храмі, і де більше вона відривається від світу, від його думок і занять, як не в святині Бога? Кожний тут, бодай на хвилину — у вічності! А чинить він це в своєму обряді і в своїй мові з усім своїм народом у його потребах. Людина світліє в молитві, як тінь і темінь ясніє у блиску світла! А радість цієї хвилини тим більша, що Ви прийшли, Дорогі Браття і Сестри, до свого дому і свого храму, здвигнених Вашими жертвами і Вашою керравицею. Які зворушливі жертви! Австралія прислала обруси, а Гановер — хоругви.

Ми, недостойні, глядимо з подивом на подвиги царя Соломона і василевса Юстиніяна, за їх — неперевищені в історії людства — здвигнення превеличавих святинь, а передусім за їх глибокий поклін Божій Мудрости, другій Особі Пресвятої Трійці, як твір безмежного і незглибинного розуму Бога Вітця, що народилась перед безоднями й віками, що возсідає на престолі поруч Нього (Муд. 9, 4; Притч. 8, 24), що вийшла з уст Всевишнього і з Ним вона разом по віки (Сир. 14, 20; 1, 1). Ми, піднесені їх молитвами до Св. Софії і ревністю для Її звеличення і прослави та задивлені в унаглядження рук людських Божої Мудрости у видимому світі, повторяємо їх із глибоким зворушенням: "Вислухай з неба, з місця, де пробуваєш, наші молитви і благання, вчини нам правду. Прости народові Твоєму, що согрішив проти Тебе, і всі його провини проти Тебе. Нехай зглянуться над нами ті, що заняли нас у полон, і змилосердися над нами, бо ми народ Твій і наслідя Твоє" (1 Цар. 8, 49-51).

Водночас і наш храм присвячений Божій Мудрості, бо йдемо слідами наших предків, що в осередку всього життя поставили Св. Софію, щоб над усією Руссю-Україною, впродовж віків долі й недолі спочив дух мудрости і розуму, дух ради і кріпости, дух знання і страху Господнього (Іс. 11, 2). Щоб на заслуханого в Боже слово, як джерело мудрости (Сирах 1, 5), спливала на наш нарід від Божої мудрости хоч краплина безмежної і нескінченої Божої всевідучости.

Цей храм нехай буде заохотою до дальшої молитви всього народу до Божої Мудрости за просвітління й порятунок у найважчих стражданнях

БЛАЖЕННІШОМУ ПЕРВОЄРАРХОВІ

ВЕРХОВНОМУ АРХИЄПИСКОПОВІ Й КАРДИНАЛОВІ

ЙОСИФОВІ СЛІПОМУ

В 30-РІЧЧЯ АРХИЄРЕЙСЬКОГО СЛУЖІННЯ

СОТВОРИ ГОСПОДИ

МНОГАЯ І БЛАГАЯ ЛІТА!

і терпіннях наших. Зокрема цей храм нехай буде спільним нашим храмом із нез'єдиненими православними так, як він в XI ст., в найсвітліших часах наших об'єднував увесь наш нарід — у собі та у вселенській католицькій Церкві.

Та не тільки для Українців має бути ця святиня прибіжищем молитви за мудрість, але і для всіх, що находяться в безвихідних положеннях і безпросвіттях. Божа Мудрість нехай піднесе свій жезл потіхи і рятунку, розради і вказівки, над кожним, хто до неї прибігає! Бо храм наш, не зважаючи на свою скромність у порівнянні з небасягаючими і неперевершеними красою храмами в Римі, звернув уже на себе увагу — і своїм одиноким іменем, і своїм стилем, і мистецьким досягненням української творчости.

Накінець перенесімся в подібний момент в Україну, до Києва, коли то Українець з роду — митрополит Іларіон на посвяченні собору Софії виголосив своє "Слово о Законі і Благодаті" у присутности Великого князя Ярослава Мудрого, усеї родини князів, княжого двора і здвигу наоруж. А говорив він тоді як справді вдохновенний речник усього народу і його окремішности!

"Величає похвальними голосами Римська країна Петра і Павла, через яких вони повірили в Ісуса Христа Сина Божого, Азія і Ефез і Патм — Івана Богослова, Індія Тому, Єгипет Марка; всі краї і городи, і люди почитають і величають кожний свого вчителя, що навчив їх правовірної віри. Віддаймо ж і ми похвалу, за нашими силами, хоч малими похвалами нашому вчителеві й наставникові, що зробив багато дивних діл, великому каганові (володареві) нашої землі Володимирові, внукові Ігоря старого, синові славного Святослава, який упродовж свого віку володів мужеством та хоробрістю; був відомий у многих країнах, і через його побіди і силу згадують його нині та славлять. Бо не в убогій та невідомій країні він царствував, тільки в Руській, яка є відома та яку знають по всіх кінцях землі... Апостольська труба та Євангельський грім далися чути у всіх городах; тиміям, випущений на славу Божу, освятив повітря; манастирі на горах постали, появилися чорноризці; мужі й жінки, малі й великі, і всі люди наповнили церкви, величаючи словами: "Один святий, один Господь Ісус Христос, во славу Бога Отця.."

"Цей славний із славних родився, благородний від благородних, каган наш Володимир... Скинув із себе разом з одежою і ветхого чоловіка... Тоді почала відходити від нас бісовська мряка і зоря благовір'я явилася. Твій син Юрій (Ярослав) — котрого Господь зробив по тобі наступником у твоїм владицтві, не нарушив Твоїх уставів, побудував "церкву дивну і славну всім окружним сторонам, якої другої не знайдеться у всім північнім краю від Сходу до Заходу."

І кінчить Іларіон свою промову зверненням до Володимира "Встань, Чесна Главо, з гробу Твого, встань, отряси сон. Ти не вмер."

Здаймо собі нині ось тут справу з того, що стоїмо в довгому історичному ряді наших церковних і державних мужів, вірних і громадян, що відповідальність за майбутнє нашого народу лежить на нас, сучасних і грядущих поколіннях, оживити давню світлу українську традицію в думанні і діянні. — Важке завдання, та Божа премудрість нехай просвічує нам шлях. Виходім із цього дому Божої Премудрости (Прип. 2, 1) на свої всеземські поселення, підбадьорені й упевнені, що наша недоля скінчиться і ясний день перед нами зоріє. Амінь.

о. Севастіян Сабол ЧСВВ

БАГАТО ЛЮДЕЙ ЗАПИТУЄ...

Лікар може опинитися в дуже прикрім положенню: вагітна жінка важко нездужає, і єдина надія на врятування її життя — це перервати вагітність. Якщо лікар перерве вагітність, уб'є дитину. Якщо цього не зробить, уб'є матір і дитину.. Я чула, що за наукою Церкви лікар обов'язаний у першій мірі рятувати життя дитини. Але чи не є важніше життя матері, головно, коли вона має більше дітей?

Не легко відповісти на таке трудне питання. Але, на щастя, католицький священик, о. Едвин Гілі, у своїй цінній праці "Етика в медицині", наводить одне дуже важне свідоцтво д-ра Йосифа Л. МекГолдрйка, ще ось, тут наведу: "Дилема: мати і дитина — це пережиток ранніх років акушерства. В одній із набільших лікарень міста Ню Йорку, в якій відбувалося пересічно 3.000 породів річно, протягом 20 років моєї практики ні разу не заіснувала така проблема. Випадки вагітности злучені з недугами серця, легенів чи нирковими комплікаціями, які, здавалось, вимагали перервання вагітности, завжди кінчалися нормальним породом, або принаймні так, що збережено життя і матері, і дитини". Подібно твердять такі авторитети в науці гінекології, як д-р Рой Гефермен та д-р Віліям Лінч, із яких цей останній додає: "Лікар, який переводить терапевтичний аборт (ніби, щоб рятувати життя хворої матері), — це або ігнорант у модерному лікуванні комплікованої авгітности, або не хочеться йому посвятити часу, потрібного на таке лікування" ("Американський Журнал Породництва й Гінекології", серпень, 1953). Отже сьогодні, коли медицина стоїть дуже високо, не бувають, або дуже рідко бувають випадки, коли плід у лоні матері загрожував би життю матері.

Коли б, однак, у незвичайно виїмковому випадку життя матері та життя дитини опинилось у небезпеці, тоді, за наукою католицьких богословів-моралістів, лікар не сміє вбивати дитини, щоб рятувати життя матері. Як мати, так і дитина мають від Бога однакове й повне право на життя, а природний моральний закон каже, що не вільно чинити зла, щоб осягнути добро. Правда, лікар у такому випадку находиться в дуже прикрому положенні. Совість не дозволяє йому вбивати дитину, але боїться також і того, що коли не перерве вагітности, себто коли не вб'є дитини, то обоє можуть загинути, мати й дитина. Має два зла перед собою. Йому може приходити на думку прийнята моральна засада, яка каже, що в крайньому випадку людина може вибрати менше зло, отже, йому може здаватися, що він може вибрати смерть дитини, щоб рятувати життя матері, бо, здається, життя матері важніше, ніж життя ще ненародженої дитини. Але тут треба підкреслити, що два зла, які стоять перед лікарем, не є того самого порядку: одно є моральним, а друге тільки матеріяльним злом. Пряме вбивство невинної людської істоти було б моральним злом, і того лікар ніколи не сміє зробити. Допустити ж (не запричинити!) до того, щоб мати й дитина вмерли — це тільки матеріяльне, фізичне зло. Смерть є природним явищем у матеріяльному світі, і раніш чи пізніш, кожний мусить умерти, бо так Бог установив. Убивство ж невинної людської істоти — це злочин проти Божого закону і проти людської природи. Тому то лікар повинен зробити все можливе, щоб рятувати як матір так і дитину, а коли зробив усе, що було в його силах, нехай поручить їх Божому Провидінню. Совість певно не буде гризти його за таке.

На жаль, як завважує д-р Роберт А. Кимбро, тисячі американських матерей позбуваються плоду з далеко менше важних причин, ніж рятування життя. Літають за тим до Швеції, до Польщі, а головне до Порто Ріко і платять високі суми грошей за зігнання плоду. Аборти, зігнання плоду, за роки від 1943 до 1963 зросли від 13% до 87%. На гадку д-ра Роберта Кимбро та інших гінекологів приблизно один мільйон ненароджених діточок гине річно в ЗСА внаслідок таких операцій, але гине також і приблизно 10,000 безсовісних та безсердечних матерей. А лікарі як у ЗСА, так і в Європі, на підставі власних дослідів, твердять, що 90% жінок, які домагаються зігнання плоду, це заможні жінки, які мають усього по двоє діточок.

Часто чуємо на проповідях про життя в Божій ласці, про втрату Божої ласки через гріх, але за 60 років мого життя я ще не чув, ані не читав жадного пояснення, що це властиво Божа ласка та як розуміти її.

Наука св. Церкви про Божу ласку, про Божу благодать — дуже висока й скомплікована. Хоч вона виразно подана в Св. Письмі, не легко передати її в звичайній людській мові, бо Божа благодать — це щось дуже божеське й надприродне, а ми завжди занадто по людськи, по матеріяльному думаємо й говоримо, чи пишемо. Вчені богослови так подрібно аналізують ласку, так класифікують, такі поділи й підподіли роблять у поясненнях Божої ласки, що подавати все це в проповідях — викликувало б заворoти голови, а в письмі це вийшло б дуже сухе й мало кому зрозумілé. Але спробую хоч коротко й по можності приступно подати відповідне пояснення.

Божа ласка, Божа благодать за своєю суттю є це приятельське відношення між Богом і людиною, про яке пише св. Іван Богослов: "Дивіться, яку велику любов дарував нам Отець, щоб ми дітьми Божими звалися. Ми і є ними" (І. Иоан, 3, 1). Це повне любови відношення між найліпшим Батьком і дитиною-сотворінням, яка старається бути найліпшою для Нього. Наслідком того відношення є те, що через Божу благодать людина стається дитиною Божою і спадкоємцем Божим: "Усі бо ті, що їх водить Дух Божий, вони — сини Божі. Бо ви прийняли дух усиновлення, яким кличемо: "Авва! Отче!" Сам цей Дух свідчить разом із нашим духом, що ми — діти Божі, а коли діти, то й спадкоємці ж Божі, співспадкоємці Христа" (Рим. 8, 14-17). А св. Ап. Петро, додає, що "Божа сила дала нам усе до життя та побожности, завдяки пізнанню того, хто нас покликав до своєї слави та сили..., щоб ними ви стали учасниками Божої природи" (II. Петр. 1. 4).

Ласку дає Бог, і через неї робить нас Своїми дітьми. Маючи ту ласку в собі, ми свідомі того й відчуваємо, що ми справді Божі діти, а це сповнює нас любов'ю та робить нас щасливими. Тоді нам легше вірувати, легше молитися, легше по Божому жити, навіть терпіти легше, все якось легше нам іде, бо ми свідомі того, що Бог любить нас, а з нашого боку, наша любов до Бога все робить нам легшим. Отже, Божа ласка, Божа благодать — це Боже життя в нас, пульс відвічного життя Святої Трійці в нашій душі, яке робить нас Божими приятелями, дітьми, учасниками Божої святости, вічности й щастя. Це не щось видумане, уроєне, уявлене, а правдива дійсність потверджена Божим Об'явленням, освячена й досвідчена Кров'ю Божого Сина, якою Христос привернув людству втрачене Боже синівство, та досвідчена мільйонами душ, які живуть у Божій ласці.

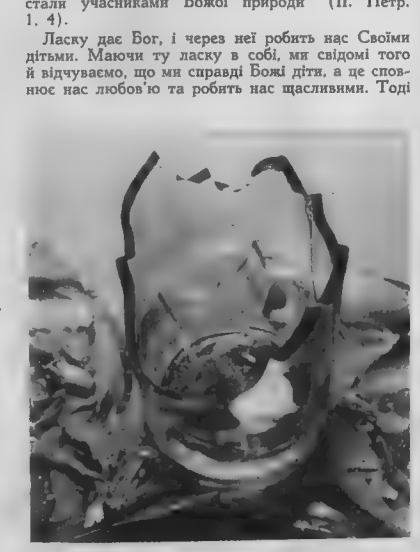

Людина без Божої ласки наче оця розбита скринка!

У богословській мові Божа ласка — це надприродний Божий дар даром даний розумному сотворінню, щоб його освятити й помогти йому осягнути вічне життя.

Це надприродний Божий дар, себто дар, який не належиться сотворінню; це просто вияв безконечної Божої любови і щедрости. Отже це щось духовне й внутрішнє, а не матеріяльне, що можна б мірити якоюсь матеріяльною мірою, чи інтензивністю психологічних переживань. Авторомдавцем ласки є сам Бог, але уділяє її через Св. Тайни, Церкву й священика. Свою ласку Бог дає для того, щоб Його розумне сотворіння освячувалось і осягнуло надприроднy ціль — вічне життя, життя з Богом і в Бозі.

Богословська наука розріжнює ласку габітуальну, звичайну, яку називаємо ласкою освячаючою. Вона то робить нас праведними й милими в Божих очах і учасниками Божого життя. А також є ласка актуальна, спомагаюча, яку Бог дає нам окремо й додатково, коли довершуємо щось, що є миле Богові, як молитва й добрі вчинки. Ласки спомагаючі скріплюють душу в освячаючій ласці та побільшують її. Добрі ж діла, довершені в Божій ласці, побільшують наші заслуги перед Богом і вічністю.

Божу ласку тратимо, коли свідомо й добровільно допустилися тяжкого гріха, отже коли самі проганяємо Бога з нашої душі. І тут є чого боятись нам! Бо Божа ласка, надприродне Боже життя в нас, — це Богом даний дар, який не належиться нам, як каменеві не належиться життя квітки, як рослині не належиться бути звіриною, як звірині не належиться гідність бути людиною. Ми не маємо жадного права до Божої ласки. Бог дав її нам виключно із Своєї безмежної доброти. Коли ми раз погордили тим безконечним Божим даром, Бог не мусить привернути нам його, хоч би як дуже ми каялись. Коли все ж таки Він привертає нам цю ласку в Св. Тайні Покаяння, то це знову тільки з превеликої Своєї доброти. За це ми повинні бути не тільки безмежно вдячні Богові, але й докладати всіх старань, щоб не надуживати Його безмежного милосердя, бо воно може скінчитися для нас саме тоді, коли того найменше сподіваємося. І саме того треба нам боятись найбільше.

Знайома жінка щонеділі ходить до церкви й видно по ній, що побожно молиться, але всі зна-

Місце всякої Божої ласки! Стрічатимемо Різдво в пасці?

ють, що вона живе в цивільному подружжі, отже живе в гріхах і не може приступати до Св. Тайн. Чи молитва такої особи має якусь вартість перед Господом Богом?

Молитва завжди має вартість перед Богом, хоч би вона походила з душі, яка вся покрита гріхами. Бо молитва це не тільки розмова з Богом, але також і вияв почитання Бога, підчинення Йому, визнання нашої залежности від Нього, а нераз і вияв нашого щирого жалю. Злочинець розп'ятий побіч розп'ятого Спасителя певно був грішником, а проте молився і його покірна молитва була вислухана навіть більше, ніж він міг сподіватися, бо він просив тільки згадати про нього в Царстві Божім, а Божий Син приобіцяв йому: "Сьогодні будеш зо мною в раю" (Лук. 23, 43).

Христос Спаситель виразно сказав Своїм слухачам (а певно були між ними не самі тільки праведники): "Все, що попросите в моє ім'я, те вчиню, щоб Отець у Сині прославився" (Йоан 14, 13). Якщо душа молиться за те, що вийде на Божу славу, отже якщо молиться за Боже милосердя, за прощення своїх гріхів, за ласку Св. Сповіді принаймні в годині смерти, тоді така молитва певно має вартість перед Богом. Такій покірній душі Бог може дати ласку, що вона буде мати нагоду висповідатись перед смертю, або принаймні дасть їй ласку щирого жалю й навернення в останній хвилині життя, наслідком чого душа остаточно буде спасена. Адже ж Бог хоче, щоб кожна, навіть грішна душа була спасена бо ж Христос умирав на хресті не за ангелів, ані не за святих, а за грішників, за відпущення їхніх гріхів. Та, як читаємо в Св. Письмі, Бог багато охотніше прощає, ніж карає.

Багато людей допустилось у житті таких помилок, що їх тяжко, а деколи й неможливо зразу направити, як ось, цивільний шлюб, із якого є діти, про яких і мати, і батько, силою природного закону, мусять подбати, отже покищо не можуть розійтися. Для таких Бог певно має особливе врозуміння. Якщо такі люди вірно ходять до церкви й щиро моляться, Бог певно не остане їм довжником, і такий, чи іншим способом дасть їм ласку покаяння.

Запити прошу адресувати:

Rev. Sebastian Sabol, OSBM.
185 East Main Street,
Uniontown, Pa., 15401., U.S.A.

КРАДІЖ У ПАПСЬКОМУ АПАРТАМЕНТІ?

Щойно тепер поширилася чутка про те, що ще минулого року, коли Папа перебував у своїй літній резиденції в Кастельгандольфо, хтось украв із папського апартаменту три дорогоцінні образи, вартости яких 1.500.000 долярів. Хоч пресовий речник Ватикану не потвердив цієї вістки, все ж таки вважають, що така крадіж заіснувала, а зберігається дискрецію з уваги на високу вартість украденого, за чим напевно йдуть розшуки.

"ІЗ ПРОТЕСТУ" ПОШКОДИВ СТАТУЮ В СОБОРІ СВ. ПЕТРА В РИМІ

Із протесту "проти Католицької Церкви, яка зв'язалася з атомними потугами", 25-річний західньо-німецький турист Ганс И. Губнер із Мюнхену молотком розбив складені до молитви руки в статуї Папи Пія VI-го на його гробниці. Гробниця була збудована 1820 року та вирізьблена венецьким мистцем Кановою, якого саме статуя Пія VI-го вважається найкращим твором. Губнера арештовано та приміщено в головній римській в'язниці.

ЕКС-ЄПИСКОП ЖАЛІЄ, ЩО НЕ МОЖЕ СЛУЖИТИ БОЖОМУ НАРОДОВІ

Колишній єпископ-помічник із Ст. Пол-Міннеаполіс Джеймс Шеннон, який ніби через "конфлікт совісти" щодо папської енцикліки про контролю народин зрезигнував із свого єпископського уряду, заявив, що: "Католицька Церква є моєю духовною батьківщиною, яку я люблю і для якої я як священик працював 23 роки. Це є причиною мого смутку та жалю, що я знаю, що на основі мого одруження я не можу далі служити Божому народові як священик чи єпископ". Він одружився з 50-річною протестанткою та працює тепер як викладач у Ст. Джан-Каледжі в Санта Фе.

КАНАДІЙСЬКО-ВАТИКАНСЬКИЙ ДИПЛОМАТИЧНИЙ ВЗАЄМНООБМІН

о. О. Купранець ЧСВВ

Цьогорічний жовтень має переломово історичне значення в історії взаємовідносин між Канадою та Ватиканом, бо обі сторони офіційно проголосили, що наступило між ними формальне нав'язання дипломатичних зв'язків. До того часу Канада не мала ніякого свого дипломатичного представника при Ватикані, ні Ватикан при канадійському уряді у формі амбасадора чи будьякого іншого типу урядового представника в характері формального дипломата.

Дотеперішнє Ватиканське представництво

До того часу в Канаді була тільки Апостольська Делегатура в Оттаві, яка мала не дипломатичний, а стисло церковний характер. До завдань Апостольського Делегата належить: репрезентувати Папу та бути його зв'язковим із місцевою

Дві модерні українські католицькі церкви за проєктом нашого талановитого архітектора Радослава Жука: вгорі з-права — церква Св. Родини у Вінніпегу; вниз у — церква св. Михаїла в Тандал, Ман.

єрархією в даній країні, чувати над церковними справами й інформувати Апостольський Престіл про стан Церкви в даній країні.

Дотеперішнім Апостольським Делегатом у Канаді був Архиепископ Емануїл Кляріціо, який народився 18-го травня 1911 р. в Міляно, Італія. Висвячений на священика 1933 р., став єпископом у жовтні 1961 року. Як повідомлено, то він стане першим пронунціем, тобто амбасадором Ватикану в Канаді, а тим самим членом дипломатичного корпусу, чого не було досі; так він уже може користуватися формальними правами й привілеями дійсного дипломата.

Що таке нунціятур або папська амбасада?

Уже від ранніх початків християнства папи висилали своїх представників на різні собори єпископів, до державних володарів, чи на якісь важливі події, чи взагалі всюди, де вони самі не могли взяти особистої участи. Тих папських пердставників звали "легатами", які мали різні ранги й повновласті, персональні чи територіяльні, відповідно чи залежно від обставин і потреби.

Із ходом часу виринає потреба засновувати постійні представництва папи на поодиноких державних територіях і при поодиноких урядах. І так починаючи з XV-го сторіччя, приходять "папські" або "апостольські нунції", тобто постійні папські представники, які перебрали функції давніших "легатів". Це звичайно ставалося на основі взаємного договору між Апостольським Престолом і урядом даної держави. Ранґа нунція вповні відповідає ранзі амбасадора, тобто повноправного представника якоїсь держави перед урядом іншої держави. Традиційно в багатьох державах з уваги на те, що Ватиканська дипломатична служба має свою найдовшу й безперервну історію в світі, апостольський нунцій є деканом дипломатичного корпусу. Якщо ж нунцій не є деканом дипломатичного корпусу, бо в даній державі, скажім, зв'язки щойно вставилися, що теж маємо якраз тепер у Канаді, тоді нунцій має титул "пронунція", але користується тими самими

правами й привілеями, що й нунцій, маючи права повноправного амбасадора.

Канадійський амбасадор у Ватикані

Першим канадійським повноправним амбасадором у Ватикані, якого іменував канадійський уряд, буде д-р Джан Еверет Роббинс, дотеперішній ректор Брендонського Університету. Він народився 9-го жовтня 1903 р. в Гемптоні біля Бовменвіл, Онтаріо. Роббинс загальновідома постать у канадійському науковому світі. Поруч наукових зацікавлень мав він завжди теж широкі зацікавлення і знання різних інтернаціональних справ, виступаючи на різних міжнародніх конференціях і приймаючи участь у діяльності в різних заграничних ділянках, що теж мабуть і стало причиною його номінації на амбасадора у Ватикані.

Під релігійним оглядом — за його власними словами — він має "спосіб унітаріянського підходу до релігії", хоч не є формальним членом цієї секти. Д-р Роббинс каже ще про себе, що він "не є безрелігійною людиною" і "дуже симпатизує з тими, хто має серіозні релігійні переконання". Зразу був він вихований у Методистській Церкві. Коли ж вона об'єдналася з Пресвитеріянською й Конгрегаціоналістською Церквами, творячи в 1925 р. т. зв. "Юнайтед Чирч" — Об'єднану Церкву, Роббинс каже, що це закінчило "його карієру ходити до церкви", хоч звичайно раз на рік він ішов до церкви...

Чому нав'язано зв'язки з Ватиканом?

Про безпосередні причини нав'язання дипломатичних зв'язків між Канадою та Ватиканом ані канадійський уряд, ані Ватикан нічого формально не повідомляли, як теж не опубліковано ще досі самого тексту договору. Взагалі всю цю справу обидві сторони держали в тайні аж до самої хвилини публичного проголошення. Очевидно, що це формальне проголошення попередила ціла низка всяких взаємних переговорів з обох сторін. Сталось це після дев'яти місяців по відвідинах канадійського премієра Трудо в папи. Канада є з черги 69-ою державою, що нав'язала дипломатичні зв'язки з Ватиканом, і тим самим визнала суверенність Ватикану як держави та фактичну велику ролю Ватикану, яку він відіграє в світі не тільки релігійному, але теж і в політично-міжнародньому.

Премієр Трудо подав декілька рацій, чому нав'язано з Ватиканом дипломатичні зв'язки. Однак усі ним подані рації не надто аж такі переконливі, що теж опозиційні до цієї справи канадійські політичні та церковно-некатолицькі кола йому закинули. Думаємо, що безпосередньою причиною нав'язання дипломатичних зв'язків із Ватиканом була таки внутрішньо-канадійська причина, а саме постійно зростаюча сила католицизму майже 9.000.000 душ в Канаді, в якій католики творять малощо не половину населення, а всі інші релігійні віровизнання в Канаді не представляють собою такої сили, бо розчленовані на менші, а то і зовсім маленькі групи. Цим фактом премієр Трудо, очевидно, хоче скріпити супроти себе і своєї партії симпатії католиків, щоб вони віддячилися йому й його партії своїми голосами при наступних виборах...

ЦЕРКВА И НАУКА

Між релігією й наукою нема ні противоріч-ности, ні несполучности. Церква в ніякий спосіб не боїться наукового поступу, навпаки, піддержує його в тій свідомості, що перед наукою стоїть велике завдання — не тільки досконалий розвиток людини, але теж завжди глибше пізнання Бога. Науковцям приходиться боронити примат духа, який сьогодні дуже сильно загрожений матеріялізмом. Церква має довір'я до науки, але теж науковці повинні мати довір'я до Церкви, — сказав Папа Павло з нагоди авдієнції для учасників медичного конґресу, що відбувався в Римі.

МИРОВА НАГОРОДА НОБЕЛЯ ДЛЯ АРХИЄПИСКОПА?

Полудньово-американська Конфедерація Синдикатів хоче запропонувати як кандидата на мирову нагороду Нобеля бразилійського архиєпископа Гельдера Пессоа Камару. Камара є архиєпископом Олінди й Ресіфу. Він загально відомий у світі з того, що веде постійну боротьбу проти нужденного положення й використовування робітництва та бідноти, в якій живе більшість бразилійського населення. Противники архиєпископа вже декілька разів робили на нього навіть атентати, щоб його позбутися, а деякі, навіть церковні кола, назвали його комуністом у рясі.

КАТОЛИЦЬКІ ШКОЛИ ПЕРЕБРАЛА ДЕРЖАВА

У Горішній Вольті, Африка, з початком цього шкільного року всі народні школи перебрала під свою опіку держава. Це заявив президент цієї держави з нагоди 9-річчя незалежности. Горішньо-вольтський кардинал Павло Зоунґрана звернувся був ще в лютому ц. р. до уряду, що з фінансових причин Церкві неможливо далі вести шкіл, що й сам уряд уже від довшого часу не виплачував учителям платень. Церковні кола заявили, що вони не можуть домагатися від учителів дарової праці, як теж вимагати від батьків, щоб вони самі оплачували вчителів. Церква в Горішній Вольті минулого шкільного року мусіла здобути фінансові засоби, щоб забезпечити існування 161 шкіл із 649 клясами та 29.248 учнями, а це понад її сили та спроможність.

о. Ярослав Свищук
Інформаційна Служба при УКАП

ДО ТЕМИ КОНФРОНТАЦІЇ ДВОХ ПОКОЛІНЬ

(Дискусійне)

У нашій пам'яті ще свіжі думки, що їх ми чули під час недавньої телевізійної програми Сі-Бі-Ес, на якій конфронтовано окремо представників старшої генерації, а окремо молодь. Реасумуючи деякі думки, ми звели б їх до такої категорії:

А). Голос старших:

1. між старшою й молодшою генерацією існує прірва ("generation gap");
2. старша генерація важкими трудами пробивалася крізь життя, коли молодшій генерації приходиться легше;
3. процес дозрівання молодого покоління йде заскорим темпом;
4. серед молоді помітний занепад авторитету;
5. серед молоді існують нездорові тенденції повалити "статус кво", або теперішній структуральний лад:

Б). Голос молоді:

1. старша генерація не розуміє молоді;
2. поняття авторитету добачує в служінні;
3. молодь шукає доцільности й життєвого применення теорії в практиці;
4. існуючий суспільний і релігійний лад повинен підлягти деяким змінам;
5. молодь шукає за щирістю й автентичністю;
6. нові здобуткй цивілізації вимагають зміни ментальности;
7. молодь згідна з твердженням про існуванн прірви між генераціями;
8. молодь шукає за діялогом.

Беручи до уваги вище подані гадки, ми ніяк не беремося стверджувати, що голоси старшої й молодшої генерації, які ми навели на підставі телевізійної програми, обов'язково репрезентують загальну гадку більшости людей в Америці, а проте не можемо заперечити факту, що велика частина представників старшого й молодшого покоління згідна з вище поданими думками.

Проаналізуймо деякі з тих думок, особливо ті, що мають ближче відношення до нашого українського суспільства, до нашої Церкви та їх проблематики.

Поставмо собі перше питання:

чи дійсно існує прірва між генераціями?

Ми маємо відвагу сказати: так! Але прірва між генераціями це нічого нового. Вона існувала продовж століть. Варт це пригадати старшим, які залюбки стверджують: "За наших часів такого не було!" Безперечно, багато з того, що бачимо сьогодні, не було за наших часів. Діти були можливо під ближчим доглядом родичів, але не забуваймо, що тоді не було так розвинених засобів комунікації, не було авт, телефонів, радіо, телевізії, а подорож на місяць уважали тільки фантазією. Велику ролю в вихованні дітей відогравала мати. З емансипацією жінки в модерних часах,

У Відні заснувався новий вокальний квартет під назвою "Український Бас-Квартет", який здобув уже собі признання своїми виступами серед української і чужинецької публіки. Квартет співає українські народні пісні в обробці українського композитора та диригента при церкві св. Варвари у Відні, проф. А. Гнатишина. На другий рік квартет мав би поїхати до Канади й Америки. З-ліва члени квартету, це молоді віденські Українці: Ігор Тарко, Генрик Штайнгаген, Борис Яшинський і Григорій Савка.

мйже всі матері йдуть до праці, коли в "наших часах" головним і виключним зайняттям матері було берегти родинного вогнища. Різниця між старими, "нашими" часами і сьогоднішньою добою є та, що в сьогоднішніх часах XX-го століття досягнення в ділянці техніки, комунікації та в інших засобах культурного співжиття, досягли нечуваних висот та пішли левиним кроком вперед із багато більшою скорістю, як цього зазнала досі історія. То й не диво, що прірва між поколіннями тепер багато більша, як була вона за "наших часів".

Немає сумніву, що першим піонерам довелося здобувати прожиток із великим зусиллям, по більшій частині фізичною працею, при будові залізних доріг, у глибоких копальнях вугілля чи заліза, тоді коли молоді нашого покоління вистачають зусилля, що зводяться в практиці до "потиснення гудзика". То й про це молодь не сміє забувати.

Коли йдеться про занепад авторитету, то цього не дасться заперечити.

Сьогоднішня молода, модерна людина не вдоволяється твердженням батька, матері, вчителя чи священика: "Я тобі так кажу і ти це мусиш прийняти!" Навпаки, в усіх питаннях сьогоднішня молода людина домагається правильної, розумної та логічної відповіді.

Чи ж можемо цьому дивуватись? Воно ж загальновідоме, що інтелектуальний рівень сьогоднішньої молодої людини, завдяки новим винаходам у всіх ділянках життя, набагато вищий, як 25 чи 50 літ тому назад. Вона має правду, коли вважає, що авторитет черпає свою силу в служінні. У ті розумінні часи, коли авторитет, базований на соціяльному чи національному походженню, а часто бувало на протекціоналізмі чи шляхетському походженню, для сьогоднішньої молоді є незрозумілий і осоружний. Сьогоднішня молодь дуже вразлива на поняття правди й справедливости. Вона вимагає від старших практичности, доцільности та шукає за такими теоріями, які можливі до переведення в практиці. Коли йдеться про релігійність молоді, то вона в загальному менше релігійна, як молодь минулих поколінь. У розв'язці релігійних проблем вона одначе є може більше щирою, одвертою, безпосередньою та революційною. *Вона шукає за автентичністю в релігії, за змістом, а не формою.* Найбільш осоружною для неї є неспівмірність між словами і практикою, яку вона слушно називає гіпокризією.

. На заключення цих думок дозвольте поставити питання:

чи не варт би нам усім застановитися над зустріччю на половині дороги? А для цього в нас три поради:

1. Закінчім із досьогочасною "удаваною тактикою", яка признає тільки одну лінію, а все, що не є згідне з нею, не має права прилюдности й існування. Цього роду тактика ніщо інше, як наверствування постійних обвинувачень, де одна сторона є чорною, а друга білою.

2. Пічнім здоровий і пожиточний діялог між генераціями, якого так дуже домагається Другий Ватиканський Собор і ця пособорова доба. Ми свято переконані, що тільки виміною думок у дусі доброзичливости, старші можуть зблизитись до ментальности молоді, а молодь побачить у батьках, Церкві й у старшій генерації взагалі своїх приятелів, із якими варта йти плече об плече та не тільки продовжувати їхні надбання, але й шукати за новою синтезою.

3. Посилім кампанію практичної любови. Шукаймо, з пристрастю святих, за виявами теплоти серця один супроти одного, будьмо янголами доброї вістки, пам'ятаючи, що любов це найкраща зброя для поборення противника. Пічнім сьогодні, кожний від себе, зустрічати новий світ і нові горизонти, а в тому й молоде покоління *на половині дороги.*

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ ! ЧИТАЙТЕ ! ПОШИРЮЙТЕ !
НАЙКРАЩИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ ЖУРНАЛ "СВІТЛО"

ЮГОСЛАВСЬКА ПРЕСА ХВАЛИТЬ ЦЕРКВИ

Після великого нещастя землетрусу, яке навістило Югославію в Баня Луці, одні з перших, що поспішили зо значною поміччю, були церковні спільноти й організації, а між ними Папа Павло, який на сю ціль пожертвував 10.000 долярів, що особливо підкреслює югославська комуністична преса.

СВЯЩЕНИКИ И МИРЯНИ ПОДАВАТИМУТЬ КАНДИДАТІВ НА ЄПИСКОПА?

Кардинал Конфальонієрі — префект свщ. Конґреґації для єпископів під час Синоду прийняв численних предсідників краєвих Єпископських Конференцій, яких інформував про працю в цій Конґреґації. На висловлене англійським Кардиналом Гіненом бажання, щоб у подаванні кандидатів на єпископів приймали участь теж священики й миряни, кардинал Конфальонієрі сказав, що він особисто не є проти того, однак воно мусить бути виключене. Як одну з причин подає він факт, що така річ як номінація єпископа мусить бути задержана вповні тайною, аж до хвилини проголошення, а коли напр. поданий священиками й мирянами кандидат не стане єпископом, то може прийти за тим розчарування, а навіть поділ у спільноті.

Розмови з молоддю:

СУЧАСНИЙ СВІТ І ЦЕРКВА

о. Р.Г. ЧСВВ

Багато в оці наші часи говориться про мир. Тож присвятім сьогоднішню розмову цьому питанню. Мир сьогодні у великій загрозі: раз-у-раз у якійсь закутині світу спалахує заграва війни. Сучасні політики добувають чимало зусиль, щоб якось припинити війну й закріпити мир. Тимчасом стається дослівно те, що колись, ще в Старому Завіті, казав пророк Єремія: "Рану народу мого лікують легковажно, кажучи: Мир! Мир! — а миру нема" (6, 14).

Це правда! Миру в світі нема.

Один із найвизначніших державних мужів сучасности кинув був клич: "Людство повинно зробити кінець війні, інакше війна зробить кінець людству!" Пригадуєте, хто це сказав?

Мабуть, Джон Кеннеді...

Якраз він. Це його слова. Слова ці захопили були зосібна молодь, може бути тому, що Кеннеді втішався у молоді великими симпатіями, як людина високих ідеалів. Та, не зважаючи на всі зусилля таких політиків як Кеннеді, не зважаючи на пожвавлену діяльність мирових організацій, бажаного миру так і не видно.

Де ж тоді причина цьому?

Треба здогадуватися, що у невластивому шуканні розв'язки. На це, між іншим, указують слова Папи Павла VI, які він вирік на генеральній асамблеї Об'єднаних Націй в Ню Йорку (4. 10. 1965): "Ви знаєте, що миру не будується самою політикою, самою рівновагою сил та інтересів, а будується духом, ідеями, ділами миру".

Вірне спостереження! Якраз цього і бракує сучасній політиці: духа, ідеї, справжніх діл миру. Коли уважніше приглянутись сучасному світові, то ввесь мир спирається власне на оту "рівновагу сил та інтересів". Передові потуги, виглядає, на те й зброяться, щоб поширяти й захищати свій стан посідання, не зважаючи на потреби й права інших, слабших народів. Масово продукуються атомні бомби, ракети, радарні споруди, які тісним поясом оповивають кордони держав. Тисячі танків, літаків та підводних суден чекають на бойовий наказ, щоб розпочати наступ.

Годі цей факт заперечити. І ця тривожна дійсність знайшла міцний відгук у сучасній літературі, зокрема в отій фантастично-пригодницькій. Нещодавно у ЗСА великого розголосу набрала повість "Фейл Сейф" — "Невдачний рятунок". У ній Євген Бирдайк і Гарвей Ввілер дають на початку опис складної американської оборонної системи, яку кермується за допомогою електронних обчислювальних машин-компютерів, так званих "електричних мозків". Але як усі апарати, так і ці, не зважаючи на їхню прецизність, до-

Чи сцена на знимці мала б бути символом сьогоднішнього "мирного" співжиття між людьми співгромадянами цієї самої держави?

пускають усякі непередбачені аварії. Внаслідок одної такої аварії один із приймальних пристроїв ударив на сполох, повідомляючи, що від СССР наближається якийсь "підозріляй предмет". Так тоді одна ескадра бомбардувальників типу "Виндикейтор" дістає наказ бомбардувати Москву. Тим часом виявляється, що сполох був фальшивий, викликаний аварією радіолокаторів...

Що ж тоді зробили Американці? Невже годі було відкликати ескадру тих "Виндикейторів"?..

Власне це й намагалося зробити американське командування, але безуспішно, бо командантові ескадри було доручено, не слухатися інших наказів, бо іноді буває, що ворог підроблює голос справжнього командувача...

Що ж тоді сталося?

Ось що: головна команда американських повітряних сил вислала навздогін бомбардувальникам винищувачів, щоб їх просто зістрілили, і все. Тимчасом президент ЗСА, за допомогою так званої "червоної лінії", повідомляє Москву про помилку. Проти американських борбардувальників вилітають советські "Міги", для всякої ж певности Москву обезпечують "стіною" протилетунських ракет. Однак, не зважаючи на всі оці запобіжні заходи, декілька "Виндикейторів" таки прориваються і бомбардують Москву...

Що ж тоді з того всього вийшло?

Щоб не допустити до відплатного нальоту советських літаків, президент ЗСА перепрошує советську владу за заподіяні шкоди, і дає наказ, щоб американські літаки збомбардували осередок Ню Йорку — Менгетен, як самопокарання. Наказ виконує американський генерал Ворен Блек, а тоді відбірає собі життя.

Слава Богу, що це тільки фантастична повість, ота "Фейл Сейф". Справді невдачний рятунок.

Авже ж, ми переповіли зміст фантастичної повісти, все ж таки викликала вона в усьому американському суспільстві таку реакцію, начебто була дійсністю. Один із рецензентів тієї книжки написав ось які знаменні рядки: "Зваживши, що люди, машини і математика є такі, які є, то йдеться тут, на жаль, про *дійсну* історію. Такий випадок може й не здійснитися, проте закони імовірности запевняють нас, що колись воно таки станеться. Логіка ж політики каже, що того дня єдиною розв'язкою буде вибір між двома катастрофами".

Може це надто песимістичні передбачення...

Не цілком, бо мариво такої катастрофи стає дуже близьким, коли мати на увазі статистичні дані. Прочитайте оці рядки:

— Одна воднева (гідрогенна) бомба спроможна цілковито знищити всі будівлі в промірі 22-ох кілометрів; пошкодити мури домів у промірі 40 кілометрів; поразити людей радіоактивністю в промірі 100 кілометрів.

— ЗСА мають під сучасну пору таку масу воєнного матеріялу, що в пересічному відповідає воно 10-тьом тоннам динаміту на кожного мешканця нашої земної кулі; а СССР щодо цього недалеко відбіг від Америки.

Ось вам мова чисел статистики. Слушно тоді вже папа Пій XII, під кінець свого життя, звертався до керівників повоєнного світу: "Не можна допустити, щоб на людство ще й третій раз спало нещастя світової війни, з усією її економічно-соціяльною руїною, з її моральними збоченнями й заколотами". Цю думку пізніше докладно розробив папа Іван XXIII-ій у своїй енцикліці "Мир на землі" (3. 6. 1963). А його наступник, Павло VI, указав членам Об'єднаних Націй справжнє джерело отого лиха: "Загрова — сказав він — не походить ані від поступу, ані від науки. Якщо ними якслід користуватися, то власне вони спроможні дати розв'язку тим вагомим проблемам, які потрясають людством. Справжня загроза є в людині — володареві щораз то потужнішого знаряддя, придатного і для руїни, і для ще більших здобутків" (4. 10. 1965).

Значить, отим першим "запальником" війни є серце людини.

Немає сумніву! Війна є дитиною ненависти, браку любови, любов же вигасає в серці, скованому недолодними пожадливостями. Цього виразно навчає Ісус Христос: "З нутра бо, із серця людини, виходять недобрі намисли, розпуста, злодійство, вбивство, перелюби, загребущість, лукавство, обман, наклеп, бундючність, безглуздя. Уся ця погань виходить із нутра й оскверняє людину" (Мр. 7, 21-23). Тим то й апостол Павло давав повчання задерикуватим Єфесянам: "Вам треба позбутися, за вашим попереднім життям, старої людини, яку розтлівають звабливі пристрасті, а відновитися духом вашого ума й одягнутися в нову людину, створену на подобу Божу, у справедливості й у святості правди" (4, 22-24). Щойно така "нова людина" матиме здатність зберігати в собі мир і передавати його іншим, як цього бажав наш Спаситель. Він лишив свій особливий мир: "Мир залишаю вам — сказав до своїх учнів — мій мир даю вам: не так, як світ дає, даю вам його. Хай не тривожиться серце ваше!" — "Сказав я вам це, щоб ви мали в мені мир. У світі страждатимете. Та бадьортеся" Бо я подолав світ" (Йо. 14, 27; 16, 33).

Так тоді виходить, що Ісус боровся за здійснення свого "миру".

Немає сумніву! Ісус Христос не був "пацифістом", який заради особистої вигоди втікає від трудів. Навпаки, Ісус виповів рішучу боротьбу всім тим, які фальшем і брехнею прикривали свої лихі, насильницькі діла. Христос усіх милував, усім відразу прощав, але нап'ятновував дволичних фарисеїв, які перед народом удавали миротворців, у серці ж скривали жорстокі пляни кривавої розправи.

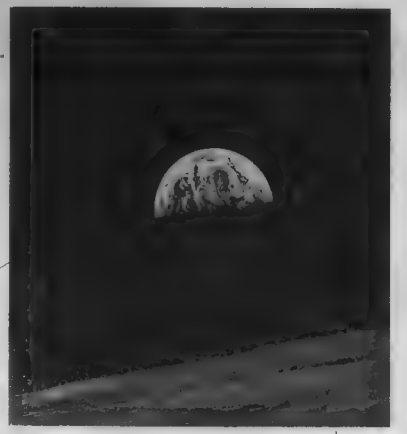

Здається, що на землі панує повний мир, коли дивитися на неї з місяця.

Чи в цьому скриватиметься ріжниця між "миром світу" і "миром Христовим"?

Перш усього в цьому, бо світ обіцює мир, але за давньою засадою Римлян: "Готуй війну, якщо бажаєш миру". Ісус і обіцює, і дає мир — перш усього той внутрішній. Бо коли людина замириться сама з собою, внутрі свого серця, то стає здібною до боротьби за великі ідеали. Нещодавно появилася книжка Томи Мертона "Зерна розважання", в якій він одні з найкращих сторінок присвячує питанню миру. Він пише:

Мир — це життя, отже не міряється його роками.

Мир — зачинається там, де ми є.

Мир — виходить поза межі одиниці.

Мир — це також відношення народу до народу.

Мир — матеріялістичний і технічний, що обмежується до економічно-політичних інтересів, був би дуже непевним миром. Він раз-у-раз зроджував би непевність, і страх, і недовір'я до людей. А далі пише дослівно ось які рядки. Прочитайте їх уважно:

"Невже ж ви домагатиметеся довір'я в людей, які на нього цілковито не заслуговують, аби лише покласти кінець війні? Ні! Ви навчіть їх найперше любити Бога й мати до Нього довір'я, а тоді вони наберуться здібности любити тих людей, на яких не можуть звірятися, і замиряться з ними, покладаючись не на них, а на Бога. Бо лише любов — тобто смиренність — спроможна віддалити страх, який є джерелом усякої війни. Замість любити те, що ви вважаєте за мир, — дає кінцеве повчання о. Тома Мертон — любіть інших, любіть Бога над усе! Замість ненавидіти тих, кого ви вважаєте за прихильника війни, ненавидьте пожадливости й безладдя власного духа, бо власне воно є справжньою причиною війни."

Як вам подобалися думки цього "пацифіста" в лапках?

Вони чудові, повні реалізму, який подає любов.

Ті самі думки ви знайдете в нашій щоденній літургії. Бо якраз це має на думці Церква, коли доручає молитися: "В мирі Господеві помолімось", — "За мир із неба і спасіння душ наших Господеві помолімось". І прославляє Бога: "Бо ти є Цар миру і Спас душ наших, і Тобі славу возсилаємо: Отцеві і Синові і Святому Духові нині, повсякчас і на віки вічні". Народ же відповідає врочистим "Амінь" — нехай це станеться.

УНЕВАЖНЮЮТЬ ХРЕЩЕННЯ ДІВЧИНИ В ІЗРАЇЛІ

Ідеться про 17-річну Ізраїльтянку Офру Сусель, яка цього літа разом із своїм арабським приятелем Адмондом Гададом утекла до Єгипту. В Єгипті її відразу арештували як ізраїльську громадянку. Випустили на волю щойно тоді, коли одружилася з Гададом. Ще у в'язниці в Каїро вона охрестилася та перейшла до Православної Церкви, до якої належать її приятель. Не зважаючи на те, що вона одружилася з Арабом, єгипетський уряд викинув її з Єгипту, звідки разом із своїм приятелем повернулася аж через Швайцарію до Ізраїля. Тут вона звернулася до ізраїльського суду, щоб уневажнити її хрещення та шлюб.

Суд у Тель-Авіві зразу заявив свою некомпетентність у цій справі, бо Офра — як охрещена християнка — повинна би підлягати в тій справі церковному християнському судові. Однак при другій судовій розправі суд вирішив таки, що її хрещення неважне, бо згідно з ізраїльським законом батьки мали б підписати заяву згоди, як теж і сама неповнолітня Офра, коли йшлося про залишення жидівської віри. Тому, що батьки такої згоди не дали, а сама Офра діяла "під насиллям", щоб тільки могти бути випущеною з в'язниці, суд рішив, що Офра надалі позістається приналежною до жидівської віри. Адвокат молодого Араба, хоч і сам Жид, вніс відклик від того рішення, бо Офра вже з тим наміром утікала з Гададом до Єгипту, щоб із ним одружитися.

Др. М. Струтинська

З ПОСОБОРОВИХ ВИДАНЬ

Marie-Dominique Chenu O. P. PEUPLE DE DIEU DANS LE MONDE. 1966. Paris, Les Editions du Cerf. Переклад є в польській мові з 1968 року, вид. "Знак", Краків.

Пособорова література вже буйно розвинулася серед католиків. Минулого року видана книжка звертає на себе увагу світського читача, що, зацікавлений назвою "Божий нарід у світі", бере її до рук. Отець М. Д. Шеню, відомий автор, що перед війною стояв близько до руху християнської молоді від початку організації і також був прихильником експерименту священиків-робітників. Він був властиво його неофіційним теоретиком. Як знаємо з преси, експеримент був якийсь час у завішенні, але від 1965 р. у відновленій формі його привернули. Оригінальний у своїх задумах, о. Шеню мав очевидно противників і багато терпів за свої погляди, але без слова протесту піддався неприхильним для себе рішенням. За володіння папи Івана XXIII його реабілітували і в часі Собору II Ватиканського він відограв дуже важливу ролю, брав участь у працях численних комісій, що редагували документи Собору, а перш за все конституцію про Церкву в сучасному світі.

О. Шеню це історик, що студіював мисления середньовіччя і, цікаво, хоч він належить до найбільш поступових теологів, сам він є томістом. Ідеєю твору "Божий народ у світі", його осередком є схоплення відношення Церкви до світу. Очевидно поняття світу можемо вживати в різному значенні, бо, в якомусь глузді, протиставлення св. Августином "Цівітас Дей" і "Цівітас террена" не втратило своєї актуальности. Але Церква це Божий нарід, а цей Божий нарід є рівночасно земським народом, є саме світом. Отже світ не є у відношенні до Церкви чимось зовнішнім. Церкви є приявність у цьому світі, перетворюванту є власними проблемами Божого народу; місією Церкви є приявність у тому світі, перетворювання його від нутра. Шеню обосновує, що "консекрацію мунді" є освяченням від нутра через освячення людей, а не сакралізацією світу. Історія світу є рівночасно історією спасення. В історичности Церкви є джерело теології "знаків часу".

Поняття знаків часу в теперішньому значенні було введене папою Іваном XXIII в енцикліці "Пацем ін терріс". Шеню обосновує тезу, що "знаки часу", то не є для Церкви якісь зовнішні поштовхи чи нагоди до діяння, але найбільше внутрішній, суттєвий елемент економії спасіння. Онті знаки часу є для Церкви зазивом до нової актуалізації Євангелія, вони вказують Церкві нові місця ласки, є для Церкви конечним моментом реалізування; втілення в нову історичну ситуацію, чимраз глибшим усвідомленням собі своєї суті і своєї місії.

Одним із підставових сьогодні "знаків часу" є явище соціялізації, на яке вказує Іван XXIII в енцикліці "Матер ет Магістра". Тому любов ближнього мусить висловлюватися не тільки в діяльності, якої ціллю є конкретний ближній, але також у діяльності, що доходить до того ближнього тільки почерез зміну ситуації анонімної маси, що дуже важливе.

Книжка о. Шеню є низкою теологічних розважань на тему природи Церкви, її місця й функції у світі; книжка повна актуального життя світу і стоїть на межі публіцистики, хоч не є легкою лектурою.

НАДІСЛАНІ ВИДАННЯ

ІНФОРМАТИВНИЙ ЛИСТОК Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів, Чікаго, 1969, ч. 1-2.

THE UKRAINIAN QUARTERLY, A Journal of European and Asian Affairs, Published by Ukrainian Congress Committee of America, 1969, No. 1.

EASTERN CHURCHES REVIEW, A Journal of Eastern Christendom, London, 1969, Vol. II, No. 3.

PROBLEMS OF COMMUNISM, Washington, 1969, Vol. XVIII, No. 3.

ORIENTE EUROPEO, Organo del Centro de Estudios Orientales, Madrid, 1969, No. 1, 2.

НАУКОВІ ЗАПИСКИ, Український Технічно-господарський Інститут, Головний редактор Ростислав Єндик, Мюнхен, 1968, Випуск XV, XVI і XVII.

ЛОГОС, Богословський Квартальник, Йоритон, 1969, т. XX, ч. 3.

ВИЗВОЛЬНИЙ ШЛЯХ, Суспільно-політичний і науково-літературний місячник, Лондон, 1969, Кн. IX і X.

МИ І СВІТ, Український магазин, Торонто, 1969, Вересень-Жовтень.

Стефан Семчук, СВІТЛІСТЬ ДУМКИ, Поезій книжка десята, Вінніпег, 1970, ст. 94.

THE UKRAINIAN QUARTERLY, A Journal of East European and Asian Affairs, Published by the Ukrainian Congress Committee of America, New York, XXIII Center for Eastern Christian Studies, Ford-Orthodox-Catholic Dialogue, Published by the John 1969, Vol. XXV, No. 2.

DIAKONIA, A Quarterly devoted to advancing ham University, 1939, Vol. 4, No. 3.

PROBLEMS OF COMMUNISM, Washington 1969, Vol. XVIII, No. 4-5.

Марія К. Головінська

ЧИ ЗАМІЖНІЙ ЖІНЦІ МОЖНА МАТИ ПРИЯТЕЛЯ?

Дехто може дивуватися, що я, в часі такого великого поступу в усіх ділянках життя кладу таке можна б сказати "недоречне" питання. Заміжні жінки дуже часто закінчують свої студії в постійній стичності з товаришами. Жінки на вижчих становищах чи університетських катедрах завжди поруч мужчин із тими самими становищами. Жінки на праці заробковій, денній і нічній, разом із мужчинами. Чи можна покласти питання про приятеля, який нераз у прикрих, життєвих, обставинах з'являється і — як видається — є необхідним?

Це питання безнастанно домагається відповіді як у житті внутрішньої духовости, так у зовнішньому житті, сказати б: у мережі життя, як також у перечитуванні спогадницької літератури.

Змагання за зрівняння прав

Давні часи, в яких жінки були тісно зв'язані з хатою і такими ж обов'язками, коли були жрекинями домашнього вогнища, подібними до святости мамами й подругами, ті часи присипані грубим пилом. Із цього пилу ще й досі видобуваються "стрілисті" порівняння: занедбані, використовувані жертви домашнього окруження. Негодування, яке нуртувало серед жінок, видобувалося еманципаційними кличами та лявіною покотилось у світ. Жінки мають скрізь доступ, жінки досягли найвижчого знання, жінки зайняли найкращі становища. У Совєтському Союзі жінки "зрівняні" в праці з мужчинами, але наші українські жінки нарівні з мужчинами рубають ліси, кладуть дороги, працюють при мулярстві, будівництві. Виконують працю не під силу їхньому організмові, щоб заробити на шматок хліба. Вони мають там також своїх товаришів, які лише чигають, щоб використати їх для себе. Це партійні наставники, що не числяться з жадним моральним законом. Знову жінки партійців займають також кращі становища, намагаються й у поступі дорівняти Заходові. Коли українським жінкам і вдається осягнути якесь становище поруч своїх професорів, інженерів чи інших науковців, їх усіх усувається з рідних земель на становища в Московщину, Сибір, Казахстан, Кавказ, Грузію й інші околиці.

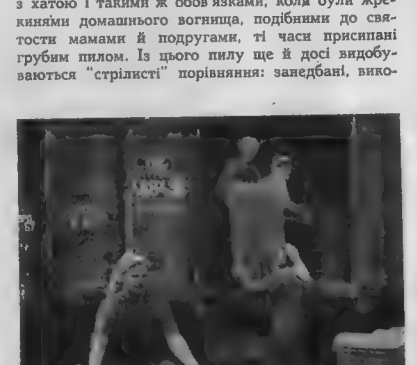

Отак у СССР "зрівняли в правах" жінок із мужчинами!

Наші дні

Жінки теперішнього часу отряслися з давнього і можуть глядіти на світ свого довкілля очима критицизму, старатися промостити собі вигідну дорогу життя.

Можна й нам глянути на оце життя, яке пульсує кругом нас, своїми християнськими очима. Ніхто не заборонить нам порпатись у житті, присипаному пилом давніх десяток років.

Ракети здобувають місяць. Прослідкують там землю, кратери, намагаються бодай пригорщу тієї землі привезти тут для дослідів, чи немає там яких дорогих каменів, скарбів, чи для поглиблення науки про всесвіт.

Поховзнутись не тяжко!

Нераз зустрічаємо в теперішньому житті жінок, які в першому пориві любови були захоплені своїм подружнім життям та готові до якихнебудь жертв. Однак скоро остигають, бо завважують у своїх чоловіків хиби, які їм у щоденному житті важко переносити та й годі з ними освоїтись. Находять зрозуміння у товариша праці, якому звірились. А він лише вичікував, щоб стати "приятелем". Тут — у цьому світі — кожна жінка може бути принадною, щоб лише трошки доклала старань про свій зовнішній вигляд. А там, у декого є потреба жити хвилинами і не застановлятись, бо... життя тут таке коротке. Необережна їзда автом, чи праця по індустріях, де все

в русі машини — і кожний день повний неспо-, діванок.

У такого товариша багато пропозицій на розривки, на дозвілля. На перший погляд нічого злого. Кожна людина шукає тепла, зрозуміння.

І тут у тому мент душевної гри легко зректися жіночої цінности. Манить райдугою хвилеве почування — забуття про буденщину, домашні непорозуміння. Не хочеться терпіти. Хочеться відпруження, зрозуміння, бодай хвилевого зрозуміння.

А воно купується дорогою, дуже дорогою ціною.

Забувається, що подружнє життя, коли воно не є щасливе, наростає терпінням — оцим жемчугом святости. Коли треба виховувати діти, мама мусить пожертвувати собою, своїм особистим "я" — інакше не буде мамою — найкращими зразками для своїх дітей до наслідування продовж їх цілого життя. Наслідувати можна лише те, яке є повною цінністю, без плямки, без закиду. Якщо цього нема — все пропадає, ціла родина терпить, приходить руїна. У тій руїні домашнього вогнища нищиться своїх власних дітей, оцей найбільшій скарб, який дарував нам Господь, надію нашої української нації, якої наші діти є власністю, бо перший незатертий взір до наслідування черпають діти від рідної мами. Тому кожна заміжня жінка, якщо лише виходить із храму, де зложила присягу на ціле життя, мусить твердо сказати собі: "моя родина для Бога, для мого українського народу". Терпіння є тим цементом, який споює тривкий мур родинного вогнища. Ніхто не сміє переступити його ради дітей, ради подружньої святости. Жінки, заміжні жінки, можуть урятувати людство від загибелі, якщо схочуть терпіти, схочуть зрозуміти, що власне "я" треба скласти в офіру на жертівнику.

А наші посестри в поневоленій Україні — з якою тугою думають про свої родини тут у вільному світі? І про всіх своїх людей, які тут? Ми зі своїм життям являємося їм недосяжною мрією, але зі своїм християнським життям, бо вірю: у них там, хоч у нещасті, в кожноденній небезпеці, моральна чесність стоїть на високому рівні; от у часі війни ділились своїми враженнями німецькі офіцири, казали, що українські жінки є чесні й не до здобуття.

Теперішній світ з упадком моралі такий бідний, такий нещасний, дарма, що на високому рівні поступу.

Ракети здобувають атмосферичні простори, осідають на місяці, а в душах, у родинах усе більша руїна. Жінки — заміжні жінки — обов'язані щільно зачинати двері своїх домів перед приманливим дозвіллям. Уся їх увага повинна бути на дітях, які потребують несплямленого, домашнього вогнища. Світ урятується, коли жінки всецілo пожертвують собою для своїх найближчих. У терпінні завжди народжується нове, цілохотне життя. Господь є приятелем терпіння. Він один може бути нашим приятелем.

Начеб із давніх румовищ дорогоцінний жемчуг треба вийняти: спосіб життя, ведення хати, виховування у християнських засадах дітей. Відчистити його з пороху давніх літ, прикрасити новими методами, які не противляться Божим законам і дорожити своїм вогнищем — хатою, як дорожили наші прабабуні, бабуні й мами. Їх полинялі знимки зі старих, родинних альбомів нехай будуть нам святим зразком, як видістатися з цього несамовитого хаосу модерного життя, яке нас окружає, серед якого ми приневолені жити. Ми не можемо погорджувати старомодністю, в ній саме треба шукати порятунку.

Кожна хата, кожна родина мусить стати твердинею-замком, де королевою є терпляча мама — дружина християнка.

Раз в обличчі Бога й священика та свідків заключеного подружжя не сміє ніхто підривати. А щоб не дозволити нікому підривати — не треба дружині-мамі користати з приятельства другого мужчини. Таке приятелювання ходить завжди ховзькою стежкою. Ми повинні стреміти до святости в подружньому житті, святости, якої так дуже треба, дуже треба сьогоднішнім часам.

А тоді сміливо можемо простягнути руку через море в рідну, терплячу, нескорену Україну і сказати "подаю тобі, сестро, руку, щоб легше було тобі терпіти — я завжди з тобою —".

КАТОЛИЦЬКІ ПИТОМЦІ ДО ПРОТЕСТАНТСЬКОГО МАНАСТИРЯ

Італійський єпископ А. Готтарді з Трієнту вислав 14 кандидатів до священичого стану на час одного місяця до протестантського манастиря в Тез, де б вони мали почати свої студії та семінарське життя. Там вони повинні роздумати та передовсім прослідити себе щодо целібату, яким вони опісля мали б зв'язатися та остатися йому вірними до кінця життя.

ВАТИКАН УЛАШТОВУЄ БЮРО ЗВІЛЬНЕНЬ ВІД СВЯЩЕНСТВА

Свщ. Конгрегація Віровченя повідомила, що влаштовується окреме бюро для опрацьовування та полагоджування прохань на звільнення від священичого та чернечого станів, тобто переведення їх "до цивіля". У письмі згадано, що в принципі про таке бюро було рішено вже в 1964 р.

КАПЛИЦЯ-НАВА СВЯТОГО ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО В ЕДМОНТОНСЬКІЙ КАТЕДРІ

о. О. Купранець ЧСВВ

Св. Василій Великий як архиєрей у катедрі св. Йосафата в Едмонтоні.

Малюнок проф. Ю. Буцманюка.

Святому Василієві Великому присвячено окрему частину храму, щоб підкреслити, що цей величний Божий храм був збудований стараннями синів св. Василія, які дали початок українсько-католицькому зорганізованому життю в Едмонтоні, як теж і тому, що св. Василій це один із найбільших Отців Христової Вселенської Церкви, який має широке почитання в українському народі.

Каплицю, від перехрестя храму, замикає арка орнаментована символами Св. Духа — голубами. Проф. Ю. Буцманюк у горішній склепінній частині змальовує постать св. Василія та зв'язаних із ним символів, а в долішній частині каплиці дає великі картини з життя Божественного Спасителя: Йорданське Хрещення, В'їзд до Єрусалиму, Христос-Чоловіколюбець і Преображення.

Зображення св. Василія Великого

На центральному місці апсидного склепіння каплиці, поміж двома піварками, на тлі променів сходячого сонця стоїть імпозантна постать св. Василія в архиєрейських ризах. Проф. Буцманюк дає Святого тому на тлі сонця, бо св. Василій був сонцем Христової науки для всієї Церкви, а зокрема церковного Сходу. Св. Василій заслiплював своєю мужністю, високою наукою, знанням Св. Письма й Божим духом усіх еретиків та противників правдивої Христової науки.

Апсидна частина каплиці має чотири піварки, які мають лавровий і соняшниковий орнамент. Поміж цими піварками розміщені символи, що тісно в'яжуться з особою св. Василія, а саме: вогненний стовп, голуб, трикутник і чаша.

Вогненний стовп — це символ Василіянського Чину. Це гелленська горіюча колона. У цьому символі бачив св. Єфрем св. Василія та чув пояснення: "Такий є Великий Василій". Трикутник — як символ Пресв. Трійці — символізує мужню оборону св. Василієм Великим догми про Пресв. Трійцю перед єретиками-аріянами, які виступали зі своєю блудною наукою проти правдивої науки Церкви. Голуб — це Св. Дух, що про Нього написав св. Василій знаменитий богословський трактат. Чаша — символ священства.

Апсида відділена двома арками від решти каплиці. Арки оздоблені пальмовим та соняшниковим орнаментом. Посередині між обома арками вміщене ім'я св. Василія Великого, оформлене в коло. Понижче розмальовані янголи.

Св. Василій — чернець

У передній частині каплиці, посередині склепіння, бачимо св. Василія якченця. Зодягнений він у повне василіянське чернече одіння. Площу образу замикають своїми крилами янголи. Святий Василій зображений тут у чернечій одежі, хоч маємо його вже раз в архиєрейських ризах, тому, що він є патріярхом чернецтва не тільки Східньої Церкви, але всієї Вселенської Церкви. До його часів існувало вже чернецтво, однак не в цій досконалій формі, яку надав йому св. Василій. Від св. Василія перейняв спосіб організування чернецтва в Західній Церкві — св. Венедикт.

У горішній склепінній частині каплиці, над образом Йорданського хрещення Ісуса Христа в півкрузі є змальований Мондер. Мондер — це колиска василіянського життя на північно-амери-

Хрещення Ісуса Христа в Йордані. Малюнок проф. Ю. Будкевича.

канському континенті. На картині бачимо першу церкву в Мондері, манастир із дотеперішньою побільшеною піонерською церквою та славну Голготу-гроту, що її збудував у 1933-35 рр. о. Порфірій Боднар ЧСВВ. Над Мондером широко простягнув свої крила Янгол-Хоронитель.

Хрещення Ісуса Христа в ріці Йордані

На передньому пляні бачимо Христа та св. Івана Хрестителя, які стоять у воді. Христос опоясаний своєю одежею до половини. Руки в Нього зложені навхрест на грудях. Вираз обличчя натхнений і повний глибокого спокою. Св. Іван із руки зливає воду на голову Месії. Очі св. Івана звернені вгору. Вони наче говорять, що він доконує велике діло, бо ж і справді слуга хреститься свого Господа. Зодягнений він у волосінницю, а в руках у нього велика палиця. Тлом для події служить беріг Йордану, на якому зібрався численний народ, приглянутися дій великій події. Мужчини й жінки зодягнені в тодішні одяги Палестини. Поза народом видніють зайорданські гори. Краєвид прикрашує декілька дерев-пальм. Над цим усім бачимо в льоті Св. Духа в виді голуба, коли це далися чути слова Бога-Отця: "Це Син Мій любий, що його я вподобав" (Мат. 3, 17).

КУПЛЮ КНИЖКИ давнішого видання, також збірки ПОШТОВИХ МАРОК. Подайте, що маєте й за кільки на адресу:

А. МОСН

6 Churchill Ave., Toronto 145, Ontario, Canada

"БОГ У ШПИТАЛІ"

Восьмилітня Дженіс Готчерсон, ідучи недавно на делікатну операцію серця, сказала своїм зажуреним родичам: "Усе буде добре — Бог іде зі мною до операційної залі".

Коли "вчені" нашої доби вчать, що "Бог умер", коли навіть духовні бунтуються против Христової Церкви, то ця мала дівчинка, без більшої освіти, вчить нас найбільшої правди: *впования на Живого Бога.*

А яка наша віра? Коли на Різдво співаємо: "З нами Бог", переведім іспит сумління, щó ті слова для нас означають. Яка справді наша віра у всеприсутність Божу? Чи Бог є з нами дома, у школі, в уряді, у фабриці, на фармі, в дорозі — чи тільки на устах? Чи наше християнство керує нашим щоденним життям, чи може кінчиться на поверховності наших церковних сходинах, на взаїмних бажаннях, на резолюціях повних палких слів? Чи наша віра пливе з глибини нашої душі як неоціненій і нами незаслужений скарб від Бога, чи тільки з привички, із приналежности до якоїсь церковної громади? Християнство не є філантропією, ані соціяльною ідеологією. Філантропія є назвіть у поган. Гріх не є лише слабістю, ані чеснота тільки суспільним добром. Церква не є світською установою, ні не є її наука людською філософією. Суть християнства полягає в оцінюванні туземного в надприродному світлі, в світлі остаточної цілі чоловіка. Поживою християнства є хліб, що йде з неба. Хоч Христос кормив голодних, то все пригадував їм, що не для цього Він прийшов на цей світ. Християнство без небесного корму, це банальний абсурд, що не вдоволить нікого, а тим менше модерний світ у кризі атомічної революції" (з думок І. Даніелю). Хліб, який нам дає Христос, кормить наш дійсний голод та перетворює людину цього світу на дитину Божу, якою вона мусить стати, щоб із нею йшов Бог по землі — до неба.

Н. Бартман

ЗАМОВЛЯЙТЕ

ХЛІБ, ПАЇ, КЕЙКИ Й ВСЯКОГО РОДА ПЕЧИВА НАЙКРАЩОЇ ЯКОСТИ В НАЙБІЛЬШІЙ **УКРАЇНСЬКІЙ ПЕКАРНІ** ТОРОНТА

BEAVER BREAD LIMITED

103 Lightbourne Ave. — Tel.: LE 5-7445

о. В. Зінько ЧСВВ

МІЖНАРОДНЄ СПІВЖИТТЯ

Під сучасну пору великий поступ техніки, головно лучбових засобів, розріст населення, а врешті рухи людности дають нагоду до тіснішого співжиття між різними національними-етнічними групами. Це головно має місце сьогодні. Отак то на зовсім невтральних територіях різних держав живуть і працюють разом навіть собі противні чи колись і ворожі народи. В виду того приходить таке питання: яке повинно бути тепер, а головно в майбутньому співжиття між тими різними етнічними групами, що живуть на якійсь спільній території і загалом у міжнародній спільноті?

Це питання можна різно розв'язати. В більшості політичні групи стараються собі з ворожими народами чи з своїми суперниками вести тактику так би мовити "неторкаємости" чи просто мовчанки. Часто говорять, головно молоді: ми сходимося, ми маємо спільні імпрези, але про справи дражливі ми не трактуємо, їх не торкаємо, а хто б їх торкнув, то такого треба збойкотувати, нап'ятнувати, "нечемним, без виховання, тощо"... Чи справді така поведінка приведе до покращання і сучасних і майбутніх відносин та не принесе гірких розчарувань?

Наладнування стосунків за лінією "неторканости" є хибні і шкідливі для обидвох сторін, бо це негативна розв'язка проблеми, а нам треба знайти позитивну розв'язку. Словом треба знайти якийсь можливий спосіб співжиття, щоб не було ні кривди, ні взаємного визиску. А щоб до цього дійти, то треба якось вимінятися думками в тих справах, треба знайти спільну мову, договоритись, виясити справи, які стоять на мертвій точці, якраз тільки тому, що "про них не говориться". Дотого "дражливих справ не торкаємо" якраз і виказує злу волю: це ж бо інакше: "щó ми з вами зробимо, як будемо господарі на своїй території, то наша справа і ми вас питати не будемо, а покищо, щоб було якесь співжиття, то вже надто досить, що ми не видвигаємо наших імперіялістичних домагань..." Бо ця мовчанка, це ми можемо наочно кожен раз переконатися, не каже нічого більше, як тільки тимчасове схования пазурів, щоб їх у свій час показати наївним і безборонним жертвам "тихого співжиття".

Найбільшим завданням кожної політичної групи, а навіть взагалі даної етнічної групи між чужиною, це не тільки пропаганда рідної справи перед другими, а готування практичної дороги співжиття до міжнародньої солідарности. А її ніколи не буде, коли ми по щирости не розкриємо карт і не станемо справді позитивно розв'язувати спірні питання. Коли б так різні групи між собою договорилися, то певне і загал народів скорше зміг би знайти в себе силу на якесь співжиття. Конечно не тільки знати і бути переконаними про свою власну рацію буття, але куди кориснішим ділом є знати й переконатися, що й другі

Спокійно й у згоді повівають поруч себе прапори різних народів. Чи також так спокійно й згідно співжинють між собою різні народи?

діти Божі, люди, повинні жити і то так, щоб могли виконувати в Божій і людській спільноті своє питоме завдання! Тому то нашим головним завданням повинно бути знайти спільний знаменник порозуміння між народами і то на базі щирої співпраці та взаємної допомоги, а не дипломатичної мовчанки, щоб опісля повернутися до старих блудів і помилок та насильства.

Як це зробити? Метода така: Найперше треба знати відношення власного народу до других народів і то не тільки невтральних, але й тих, які нам були і є противні. На другому місці ми повинні знати докладно як відносяться до нас другі народи, щоб часом не впасти жертвою лукавої дипломатії та легковірности. А врешті на третім, останнім місці, ми повинні обробити спільно спірні питання та знайти на них позитивну розв'язку.

Відносини українського народу до чужинців

Тепер нам треба дати точну, об'єктивну відповідь на питання: як справді наш український народ відносився до своїх сусідів, супротивників та інших народів?

У загальному треба дати відповідь позитивну: український нарід до інших народів, навіть ворожих, відноситься *зичливо*, хоч існують різні спірні точки, для яких треба знайти спільну розв'язку.

Можлива спільна розв'язка?

Гадаємо, що так, але тільки під такими умовинами: треба договоритись, але виразно, не чекати на колись, чи тільки збувати їх упертою [redacted].

Щоб осягнути спільне договорення, перше самі Українці мають мати добре поняття про вагу свого міжнародного післанництва та виробити собі в тім систему, чи пак цілу філософію. А її можна звести до таких точок:

1. Український нарід *це окремий Божий твір і природний комплекс*, який має всі дані до самостійного життя і не потребує ніяких опікунів, крім Бога.

2. Багатства української землі та духа *ніяк не сміють бути предметом чужих імперіялістичних зазіхань*. Тут розуміється треба стало вміти дати добре "по пальцях" різним зазіхачам на наше власне і рідне. Коли ми тут скажемо: — Та що зробиш, то їх перевага, та то так видно має бути, — то тоді нічого не вийде з наших спільних зусиль. Тільки виразною програмою, тільки належним оцінюванням себе ми можемо осягнути власний добробут і пошану до себе і тим причинитись до замирення і кращого життя на цілім світі.

3. Ми в наших зв'язках із чужинцями не повинні "завивати в папірці" спірні речі, але спокійно й уміло обговорювати та виразно вказати ворогам на їхню *безглуздість і нечесність* у справі українського питання.

4. Тут головною основою є *християнський світогляд:* коли даний нарід є християнський, то повинен прийняти норми християнської справедливости і того Христового припису: не чини другим того, що тобі не миле. Коли ми всі сотворіння Божі, то всі однакове право мають до життя і до розвитку і Бог не міг так людей творити, щоб один другому ставав посеред дороги, а існуючі перепони є тільки через брак шаноби до Божих постанов. До того християни це браття Христа, то повинні жити, як родина!

Стараймося ті правди поширювати між своїми і між чужими і ніколи не даймо себе ошукати неторканням, щоб нас приспаних вороги в огні не збудили!

РІЗДВЯНІ КАРТКИ

Надайте святам Різдва Христового релігійного настрою.

Посилайте до рідних і приятелів релігійні святочні побажання.

12 К. НОВІ ВЗОРИ з укр. текстом $1.00
18 К. З УКРАЇНСЬКИМ ТЕКСТОМ $1.00
10 К. З УКРАЇНСЬКИХ ВЗОРІВ $1.00
10 ПАЧОК І БІЛЬШЕ — по 70 центів

З АНГЛІЙСЬКИМ текстом — 21 к. $1.25

Можете заробити!

Замовлення УЖЕ шліть на адресу:

BASILIAN PRESS
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

ОДИНОКА В ТОРОНТІ УКРАЇНСЬКА
КРАМНИЦЯ ЦЕРКОВНИХ РЕЧЕЙ
DIOCESAN CHURCH GOODS STORE
278 Bathurst St. — Toronto, Ont.
Великий вибір церковних речей. — Напрестольні Євангелія. — Церковні книжки. — Молитовники і багато інших речей.

ANDREW TAILORS
The place where CUSTOM clothes are made.
High-Grade Alterations, etc.
1076 QUEEN ST. W., TORONTO 3, ONT.
Phone: 536-0982
АНДРІЙ НАКОНЕЧНИЙ

Віра Смерека

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

(Продовження)

Село зустріло о. Симона тими ж високими тополями, тими ж величезними розкішними липами, тими ж вулицями, — таким усім рідним і здавна знайомим йому. Тільки колись висока біла церква, як одинока мученица задля всього, що лишилось живим, стояла, немов із відрізаною головою — зі знятим куполом — велика і низька, як гробниця.

Твір рук людських і руїна їх — усе по волі Божій у вічній боротьбі добра і зла — церква збирала тепер знов усіх до себе. В день храмового свята, вперше по довгих літах, плило до церкви море народу. Люди йшли і їхали з далеких околиць, і хуторів, сіл і найближчих міст, — люди зачули, що буде богослужения і, кинувши все життєве, линули до Бога...

Перше богослужения в храмовий день Різдва Пресвятої Богородиці стало тепер сильним і великим виявом віри народу, який ішов і йшов до своєї зруйнованої святині, щоб відновити її знов найперше в душах, а тоді і в житті...

По довгих терпіннях, руїні всього святого, по довгім безбожнім життю, люди приймали знову Бога: нехрещені хрестилися, невінчані вінчалися, батьки і діти ставали до Хреста і о. Симон давав їм усім благословення, що єднало їх з Богом...

Тисячі людей, людські сльози радости зворушували о. Симона до глибини душі. Читаючи молебен, він не міг стримувати підступаючих сліз і плакав разом із людьми сльозами втіхи.

Нелегко було зруйновану за роки церкву привести знову до належного стану з усіми святощами й оздобою. Ікони були попалені, церковні речі зникли безслідно, а найгірше книжки, — всі були знищені. Щоб придбати те все в розбитий фронтами й війною час, треба було прикладати багато зусиль і енергії. І о. Симон самовіддано посвятився своєму ділу. Здавалось, чим більше чекало на нього праці, тим живіше сіяли його очі і якась невидима сила робила його не по літах невтомним і діяльним.

Він розсилав по сусідніх парафіях позичати, роздобувати і вишукувати кимсь колись заховане церковне майно. У слюсарських і столярських майстернях замовляв усе, що могли виготовити сільські майстри: хрести, підсвічники, коругви, столики й усякі інші церковні устаткування. Сам помагав у майстернях, малював пляни, вирізував взірці з паперу і пильно доглядав, щоб усе було якслід, якнайкраще.

Пуста церква повнилася, прикрашалася і набирала знову вигляду церкви. Сталося чудо, про яке заговорили всі далеко за околицями села. Тоді ще перед виїздом із села позвав був о. Симон сільського столяра і попросив відкрити дошку в підлозі. В тому місці, загорнуту в шовкову скатертину, сховав він золоту церковну чашу. Підлогу закрили і про те забули. Церкву руйнували за ті роки, всю підлогу зривали і робили її похилою, як у театрі. Трудно було вірити, щоб хтось не знайшов таку велику дорогоцінність, бо чаша була з чистого золота. Тепер о. Симон знову візвав столяра і попросив відкрити підлогу. Чаша лежала на місці. Як невмирущу святість перенесли її до вівтаря і оздобили церкву невидимою в ті часи цінністю. Святе Причастя приймали тисячі людей із чудом спасенної чаші та цілували її, як святиню...

Та найгірше було з книжками. Тут уже о. Симон мусив роз'їжджати по сусідніх парафіях, розшукуючи потрібні книжки. Була ж то тяжка робота. Той хто мав їх, не міг позичити, бо потребував сам. Єдиним рятунком було — все переписувати. І о. Симон, днями занятий різними справами, жертвував для тої роботи ночі. Було дивно звідки береться в нього стільки сили. Цілими ночами підряд він сидів і переписував слово в слово довгі постові молитви, цілі розділи з євангелія, парамії, псальми і все, що було потрібне для довгих постових богослужень. Були люди, які вважали те зайвим, говорили — такий час, люди не знають, проте о. Симон обурювався на таку мову і запевняв, що без прочитання належних молитов, він служити не може і не буде. Невтомно бігало перо в його руці, а очі не стулялися до сну. У великих, самим зроблених зошитах, рівними буквами було відписуване все, що хоронили в собі старі, пожовклі, закапані воском книги предків. На новому білому папері в синіх писаних буквах, здавалось, набирало воно нового життя. Не звичайного, але за той тяжкий труд, з-під якого воно зроджувалось, такого ж поважного. А зі щирости людського серця так же сповненого глибокими святощами, як і те предковічне, що йому вклонялись люди протягом неодних століть...

О. Симон так поринав у свою працю, обов'язки й турботи, що забував за себе. Коли ніхто не нагадував йому про їжу, він і не їв.

Дістаючи прихід від своєї парафії, він обділював кожного, хто був у нужді. Багато вдів і сиріт, що їх наробила війна, ішли до нього тепер за поміччю. І о. Симон давав, що міг. Зате й люди не зоставляли його. Ті, що мали, за старим звичаєм, щедро платили своєму батюшці, а перед святами приносили дарунки, як колись. Немов і не було тих років, а люди зостались ті самі...

І о. Симон, не маючи більш турбот, як прожити, все більше й більше віддавався своїй праці. Він не помічав, здавалось, тих небезпек, що оружали його гучними стрілами в недалеких від села лісах, страшними вістками про авірства партизанів, які наскакуючи на сусідні села, рубали місцеву владу села і священників. Повною вдячности душею, він тільки славив Бога за дозвіл служити Йому свої останні — як він уважав — дні.

Каменем тяжким, що вічно тис його серце і не давав повного спокою, зосталася все ж його власна дитина, його старша дочка.

По переході батька до священичого сану, вона знайшла собі місце вчительки в одному віддаленому селі і скоро після цього лишила дім. Через розруху пошта не ходила і жодна вістка не доходила від неї. Із розповіді селян, які їздили до міста на базар (Емілія Василівна вишукувала їх поміж довгими рядами возів) удалося довідатись, що дочка працює, живе і харчується на квартирі в селі.

Зажурена мати трохи заспокоювалась, хоч на серці в неї, так як і в батька, вічно лежав тяжкий камінь і Анатолій з Ніною часто знаходили її в гірких сльозах.

Емілія Василівна знала, що забрати тепер дочку, шкода й думати. Тому, спакувавши вбоге майно, одного зимового сніжного ранку, вона від'їхала присланою з села підводою ділити долю з о. Симоном. Із нею поїхали й Анатолій з Ніною. В місті зосталась в хатині Харитина Іванівна, — одинокий зв'язок із минулим життям і з Іриною.

Отець Симон зрадів вірній родині, яка не покинула його в небезпеках страшного часу, і ласкаво зустрів прибулих. Та ж сама церковна сторожка, в якій пережили колись так багато, заздалегідь вибілена і привітно натоплена, прийняла знову в свої товсті кам'яні стіни родину о. Симона. Розставляли убогі привезені меблі, а парафіяни принесли батюшці подарунок — самими зроблений дерев'яний диван.

Затишок і приємний порядок окружили знов о. Симона. Турботлива опіка дружини скріплювала його сили. Повні праці й обов'язків дні потекли спокійніше і легше.

Так минала зима зі знаменитими того року морозами, сонце помалу почало пригрівати великі кучугури снігу та будити в людях нові надії.

Наближався Великдень.

До нього готувався о. Симон цього року з особливішою увагою, як до якоїсь великої, найбільшої в його житті події. І знову згадував про дочку. Так сумно й тяжко лягала йому на серце думка про неї. Що з нею? Як вона живе? Чи не потребує чого? А чи прийме тепер від мене?...

— О, Господи, — зітхав о. Симон і звертався до дружини. — Чи не чути щось від Іри? Що з нею? Може вона нездорова або в нужді? Вона ж сама серед чужих людей... Якже ж так нічого про неї не знати?

Мати безрадно плакала при такій розмові.

За всяку ціну ми мусимо знати про неї,— казав засмучений батько.

— Великдень надходить, — плакала Емілія Василівна, — якже без неї святкувати?...

А одного разу здивувала всіх своєю рішучістю.

— Вона мусить бути тут на Свята! Я сама поїду до неї, буду просити, благати! А паску цього року ми будемо їсти разом,

Усі здивовано подивились на матір, а о. Симон відвернувся до вікна, щоб ніхто не бачив сльози на його очах. Він знав свою дочку, як самого себе, — благання матері їй не поможуть і ніяка сила не приведе її сюди...

Тату, дозволь мені поїхати до Ірини. Я привезу її сюди! — мужньо спиняючись перед батьком, заговорив раптом Анатолій.

Отець Симон здивовано обернувся до нього.

— Толя?! Що ти?... Сам? З кіньми... Ти ж іще...

— Не бійся, тату, — не дав йому договорити син, просто дивлячись твердим поглядом карих очей, на батька. — Я все зроблю. З кіньми я теж умію вже ходити. Найди підводу і я завтра ж поїду!

— Вона не приїде... — сказав сумно о. Симон, відвертаючись знову до вікна. — Вона не послухає тебе, а ти можеш попасти в біду. По лісах знаєш, що тепер робиться — партизани кругом...

— Я поїду з ним! — каже з тою рішучістю, з якою почала цю розмову Емілія Василівна. — Я буду просити її, всіми силами буду вмовляти...

— Це не поможе, — обертаючись до дружини, коротко сказав о. Симон. — Нехай...

Але син перервав його і зі знаною всіми твердістю заговорив знову.

— Я поїду, тату! Сам! Тобі, мамо, не треба їхати. Перед Празником дома будь. Та й холодно ще. Я вже сам усе зроблю. І без неї не повернусь!

Така рішучість сина і бажання бачити улюблену дочку відігнали всі інші думки від о. Симона.

— Нехай тебе Бог охороняє, Толю, — сказав він, підходячи до сина, — коли хочеш обрадувати нас — їдь. Я буду молитись, щоб усе добре було тобі по дорозі.

— Ми напишемо від себе листа до неї, — з радісною надією каже Емілія Василівна. — Вона мусить послухатись і приїхати! Хоч силою, а ти її привези, Толю! — Вона від радости цілує його і гордиться таким гарним і мужнім сином, який немов уперше став перед ними раптом дорослим.

— Добре, добре... — набираючи поваги, відповідає Анатолій.

Другого дня ще затемна легкими, повними пахучого сіна саньми, Анатолій виїхав у дорогу. Батько й мати провожали його за ворота, бажаючи щасливої дороги і скорого повороту.

— Сьогодні будемо дома! — хльоскаючи пугою в повітрі і тим підгонячи вороного коня, гукнув їм на прощання син.

— Дав би Бог! — щиро побажав о. Симон, зачиняючи тяжкі ворота церковної огради.

Ірина сиділа коло маленького вікончя за непокритим дерев'яним столом і дивилася в розкриту перед нею книгу. Проте, букви чомусь тікали сперед її очей, а Дарвінові теорії переплітались в голові, нічого не лишаючи з прочитаного. Вона подивилася на двох господининих дітей, які сиділи поруч неї і старанно виводили великі букви в своїх зошитах, сопучи від також тяжкої праці і з усмішкою поглядаючи на свою молоду вчительку. Дарвінові теорії зникли і перед очима встали дорогі образи батька й матері. Ясні батькові очі дивилися на неї і робилися все більшими й більшими. Такі добрі, повні любови і якогось гарного світла, здавалось шукали її... Ірина знову подивилась у книгу, але на цей раз тяжкі сльози заступили їй усе і, щоб не видати себе, вона закрила книжку і підійшла до вікна.

— Он хтось приїхав до нас! — почула вона раптом від господині, яка щойно зайшла до хати.

Справді Ірина чула, як хтось спинив коней біля їхнього двору, але що їй до того, до неї ж ніхто не може сюди приїхати...

Раптом через вікно вона побачила знайому постать брата.

І відразу зрозуміла, що значив його приїзд.

— Ні! — запротестувала, здавалось, ціла її істота і обертаючись до дверей, вона готова була зустріти братів намір рішучим відпором.

Але Анатолій, увійшовши до хати, не вітався до неї й нічого не сказав. Поздоровившись з господинею і дітьми, пронизав Іру своїм твердим поглядом карих, як у батька очей, і здавалось, без голосу наказав. — Одягайся.

— Я не поїду! — тою ж твердістю відповіла Ірина.

— Без розмов! Одягайся кажу тобі! За десять хвилин, щоб була готова!

Стояв перед нею і не рушався з місця. Великий, засніжений, у вухатій шапці, з пугою в руках. І не зводив із неї отого погляду батькових очей...

— Толю... Що з тобою? — заговорила тихо, немов без голосу Ірина. Вона нагло зблідла й розгубилася. — Як же так відразу? Чого ти такий? Почекай, роздягнися, розкажи, як там дома...

— Нема чого ждати і розказувати, сама побачиш. А сьогодні ще мусимо бути дома, коні не наші і завидна вернутись треба, сама знаєш, війна... — І раптом чуючи свою перемогу, він знов нахмурився і ще грізніше гукнув. — Одягайся! За п'ять хвилин їдемо, а то...

(Далі буде)

В КОРОТКОМУ ЧАСІ БУДЕ В ПРОДАЖУ

КАЛЕНДАР

СВІТЛА

на 1970 рік

Друкований на гарному книжковому папері та має багато ілюстрацій-образків.

Зміст календаря присвячений головно

1900-ЛІТТЮ ЗНИЩЕННЯ ЄРУСАЛИМУ, МАТЕРІ БОЖІЙ

1600-ЛІТТЮ АРХИЄПИСКОПСТВА СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО.

Ціна одного примірника $1.50.

Хто замовляє 10 до 19 примірників, платить по $1.10 за примірник. Хто замовляє 20 або більше примірників, платить по $1.00 за примірник.

Замовлення слати на адресу:

BASILIAN PRESS
286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario, Canada

ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА

НЕХАЙ ГОСПОДЬ БЛАГОСЛОВИТЬ ВАС, ОТЧЕ!

Ванкувер, Б. К.

Живемо в добі великих досягів техніки і нечуваного добробуту, який сягає свого вершка завдяки шаленому поступові техніки. Завдяки техніці ми кожнодневно поінформовані про події на кожному клаптику земної кулі, то й бачимо, що разом із розвитком технічних досягнень зростає моральний занепад людства. Ми свідками воюючого атеїзму, який змагає опанувати світ з одного боку, як також пасивного матеріялізованого західнього світу, який сприяє явно чи приховано силам Антихриста та усуває Бога, де тільки зможе — зі шкіл і різних установ, викликує занік духовного покликання серед молоді до священичого стану, яких особливо в сьогоднішніх часах наша Церква відчуває велику недостачу. І серед тої шаленої бурі, що вдаряє в корабель Божої Установи: Христової Церкви, Господь Бог через своїх настоятелів покликує о. Ісидора Дзядика ЧСВВ, співпрацівника при українській католицькій парафії св. Покрови у Ванкувері, на дуже відповідальне а заразом і дуже тяжке становище, як "Директора духовних покликань".

Спеціяльно при парафії створений Комітет урядив у неділю 21 вересня 1969 р. прощальну вечірку зі смачною перекускою, яку приготовили старанно членки ЛУКЖ. Церковна заля була переповнена людьми так, що треба було ще доставляти столів, бо забракло місця. Це свідчило, що о. І. Дзядик — протягом свого чотирирічного душпастирювання як співдушпастир у Ванкувері — здобув собі своєю милою поведінкою і талановитим знанням організаційної праці в різних церковних установах — любов, пошану і велике прив'язання людей, а спеціально молоді до себе. За головним столом, окрім делегатів від різних церковних установ та отців Ю. Слоти, І. Дзядика і новоприбулого многонадійного молодого священика Христофора Заяця на чолі зі своїм парохом о. Б. Слободою, був привний Достойний Суддя Н. Бартман. Програму вечірка вміло і зручно вів голова старшого відділу УКЮ, Ярослав Українець. Після перекуски промовляли делегати від усіх парафіяльних організацій і Дост. Суддя Бартман. Усі вони висказали багато слів вдячности-подяки і признання відходячому о. І. Дзядикові аз його працю для добра цієї парафії та разом із дарунками зложили йому свої грамоти і побажання з приводу його назначення на інше дуже важне становище в житті нашої Української Церкви. Відтак забрав слово о. парох Б. Слобода — який сердечними словами подякував о. І. Дзядикові за вміло проведену співпрацю у ведению парафії та заразом побажав йому якнайкращих успіхів на новій дорозі. "Жниво велике — а робітників мало" — сказав о. парох і коротко представив усім привним критичний стан нашої Церкви від недостачі покликань серед нашої молоді до духовного життя як священичого так і Сестер. "Не стане наших священиків і сестер — то і Церква, наша рідна, пропаде" — сказав із жалем о. парох Б. Слобода. Тепер о. парох звернувся до всіх привних на залі, яка є їх гадка відносно того, що є так мало покликань. Наступила цікава і цінна дискусія. Були різні гадки і твердження серед людей відносно цієї важливої справи і о. парох подякував усім за їх опінії.

Останнім із покликаних промовців був о. І. Дзядик. Він, як звичайно — веселий, із своїми дотепами подякував перш за все о. парохові Б. Слободі за так дуже приємно проведену вразі із ним духовну працю в парафії у Ванкувері, дякував теж і о. Ю. Слоті, з яким він разом жив і працював. Відтак звернувся о. І. Дзядик із щирою подякою до всіх церковних організацій із якими він співпрацював протягом чотирьох років у Ванкувері. А найважніше підчеркнув він: "Свою молодь" — як Вівтарна Дружина, діти Рідної Школи, УКЮ (старше і молодше), Марійська Дружина — він їх ніколи забути не може — бо з ними він жив і працював і ця молодь наша — українська молодь — є найдорожчим скарбом для мене і для всіх", сказав о. Дзядик у кінцевих словах свого прощання.

Голова парафіяльного Комітету, Теодор Кошман у змістовій і щирій промові привітав нового священика-працівника в парафії, о. Христофора Заяця ЧСВВ. Гучні оплески привних були ознакою, що ванкуверська громада вдячна і все готова до співпраці зі своїми душпастирями.

Під кінець цього прощання приступали парафіяни і гості стискаючи руки о. І. Дзядика та бажали йому успіхів на новій дорозі його життя, — стискаючи руки о. Х. Заяця, бажали йому успіхів у праці у Ванкуверській парафії.

Приявний

Теодор Василишин
Едмонтон, Альберта

40 РОКІВ ТОМУ В АЛЬБЕРТІ

Молодій сільській дівчині на ім'я Емілія, доходив 18-ий рік життя. Стільки літ вона прожила зо своїми родичами Чайковськими в гарнім подільськім селі Залісся, чортківського повіту, в Галичині, з моїх довколишніх рідних сторін. На 18-му році її молодечого життя кожний новий день приносив невинній дівчині якусь радість від рідняка з Канади. Вуйко її описував широко про свою велику господарку на фармі з околиці Пено провінції Альберта. Чванився тутешнім вільним життям та все новими здобутками, які осягнув за час свого побуту на еміграції. Змальовував багатства цієї країни і заохочував молоденьку "Мілю" оставити Рідний Край, приїхати до нього в Канаду і стати тут "панею". Хоч родичі Емілії не дуже то радо хотіли позбутися рідної доньки з хати, все ж таки згодом дали себе переконати, що краще буде, коли їхня донька буде жити в добрі та не ходитиме "на роботу" до панського двора, як це вони самі мусіли перебути.

Дні бігли якимсь нерівномірним бігом: раз дуже помалу, то знову наперегонки зо спекою. Жнива в Заліссі були вже в повнім ході. Міля кожної днини заливалася потом на вузеньких рідних нивах від серпа, збираючи цінний Божий Дар колосистого збіжжя. Одного ранку перед сходом сонця фіялкове подільське небо перемінилося в море малових пелюсток, у полум'я сватового жертвенного вогню, що захопив поволі цілий східній небосхіл, який подобав на іконостас великого Господнього Храму. Звідтіля в славі божественної краси вирину українське сонічко та зі сходом усміхнулося привітно і відразу пригорнуло до сердець увесь український нарід на Поділлі. Міля зі сходом сонця працювала вже на батьковій ниві! Втомлена працею, все думала про своє щастя, яке жде її за широким океаном. Деколи вдома по вечері, теж від праці втомлені її родичі, любили кинути думку-дві про Мілине щастя за морем і запитували її рішуче, чи вона справді туди поїде, якщо вуйко прийше їй "афідейвіт", себто документ дозволу на приїзд у Канаду.

— Чогось мені так сумно... так сумно, мамо! І чого? Я не знаю сама. Часом розпростерла б руки перед себе і втікла б кудись. Часом знову хочеться мені плакати, мамцю, як згадаю про свій від'їзд до Канади — промовляла до рідної мами Міля. — Але хай би вже прийшли папери з Канади — пробувала втихомирювати себе Міля — тоді таки напевно поїду!

І так сталося, що одної днини корабельна агенція з Тернополя прислала їй документи з "шифкартою", надіслані з Канади, та родичі невдовзі виряджали свою доню в світ за очі... до Канади.

Мамині далековидні, ясні очі, що зуміли добачити порошинку на Мілиним серці — цей раз не довиділи, що зізволили своїй доні вийхати в так далеку дорогу...

Полишивши Міля родичів і рідних та замасне зеленими гаями рідне село, перший раз у такій подорожі відчула велику потребу якоісь підмоги від чужинців. Тому гаряче молилася, щоб Усевишній Господь допровадив її щасливо до Канади. Не манила її подорож, бо світ уміє привабливати та спокушувати, щоби втягнути в свої сіті; опісля, коли свою жертву зловить, кидає її без милосердя на смітник життя.

По щасливім приїзді до вуйка в Канаду, Міля почувала себе хвилево вдоволеною. Помагала весь час вуйкам на жнивах, дивуючись собі, що того року до ля веліла їй два рази коло жнив працювати. Своїми заопікувалися нею по християнськи, дбали про неї і вона почувала себе як у своїх батьків у Старому Краю. Ніколи не змарнувала хвилини часу, все помагала вуйкам на фармі й у хаті, навіть сусідам, та привикала на чужині до національського життя, як оце ми до нього тут також привикли. Однак з її серця била якась нерниця великих надій, вона була жадна якоісь невимовної потіхи й успокоєння. Полишена самітня на просторих преріях альбертійської землі, не могла почуватися душевно щасливою. Таки зараз по приїзді, мріяла про приятеля життя, на якого можна б опертися, якому можна б усе сказати і котрий відчув би її спущення на чужині та вислухав би скарги її душі, її плянів і замірів. Однак світ з її незавидною долею подали собі руки, заключивши змову проти цієї дівчини.

У поблизькій колонії в Родеф, Альберта, набув собі землю молодий парубок, Миколай Рабанчук, який іще молодим хлопцем приїхав до Канади зі села Луки над Дністром, Городенського повіту. Микола тішився поважанням серед тамошніх жителів-фармерів. Він був перший, що простягнув руку до Мілиного серця і по кількох місяцях від свого приїзду з Краю — Міля стала газдинею на Миколових стошістдесяти акрах землі. Ставши жінкою Миколи, вона держалась його порогів, як пастівка стріхи. Вірною була понад життя своєму чоловікові. Працювали обидвоє кожного дня від досвіток до пізньої ночі. Любились обидвоє та довіряли одне одному. Такі були початки їхнього подружнього життя кожної днини.

Серед такого милого життя прийшло до них на світ Божий одно дитятко, а в два роки пізніше друге. Це були для них найщасливіші родинні переживання, цінні, як перла в морі. Можна деколи ціле життя перебути на розкошах, а не мати таких щасливих днів, які вони тоді обидвоє переживали.

Та лихо хотіло, щоб ті рожеві надії, які покільчилися на велике для них щастя й радість, запустили коріння і розрослися в іншому напрямі. Микола якось зимсю відморозив ногу й помалу почала ширитися "гангрена". Він бідняга глядів байдуже на свою рану і все дальше невпинно працював. Саме в той час, як йому почала поширюватися рана на його нозі, Міля привела на світ трійнята. Вона тулила всі троє немовляток здиводовано до своїх материнських грудей, а молоденькі троє дівчаток хлипали й ховали свої головки біля матері. Хоч немічна вона була з маленькими немовлятками, ввесь час припадала до Миколової рани. Микола мусів пролежати в шпиталі майже два роки. Його очі подались назад, риси лиця зморщились, а плечі облізли від шпитального ліжка. Тоді йому в шпиталі відтали ногу! Микола думав, що хоч іще з одною ногою буде ходити та глядіти на проміння ясного сонічка, але хвороба перекинулась на другу ногу і він станув над пропастю смерти.

В обімлілих присмерках навечер'я св. Богоявлення Господнього у 1929 році конав у морозах зимовий день. Микола щораз глянув на останні промені західнього сонічка, скріплюючись під ніч альбертійським зимним вітром, і тоді завмер! Поза замерзлими вікнами в хаті Миколи було чути плач і ридання п'ятірка дітей. Коли ввесь український нарід засідав до святої Вечері, Микола в той час каравсь в страшних муках. П'ятеро його дрібних діточок стали сиротами серед канадійських просторих степів, сьогодні всі чотири доньки Миколи розсіяні по цілій Канаді й Америці вже на своїм хлібі. Мати їх удова, яка пережила другу Голгофту, бо одинокий її син Михайло нещасно відійшов із цього світу. Вона, Емілія Рабанчук уже в похилому віці, винайняла свою фарму і сьогодні на самоті у містечку Лемонт провінції Альберта доживає свого віку.

ЧИТАЙТЕ!
ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!
ПОШИРЮЙТЕ!
"СВІТЛО"!

ВП. П. ПАВЛІНА КУЧЕР
Вінніпег, Ман.

9-го вересня 1969 р. впокоїлась у Бозі Павліна Черепаха Кучер, народжена 13 червня 1892 р. в с. Липова повіту Чесанів, Галичина.

Приїхала до Канади 1912 р. і як мала дівчина, вихована в релігійному дусі, зараз вступила як парохіянка до церкви св. о. Миколи. Небавом вийшла заміж за Петра Кучера. Обоє були вірні своїй Церкві та жертвенні для неї, то й пристарали до церкви багато потрібних речей.

У п'ятницю вечером о. Парох Дм. Шевчук відправив панахиду за покійну при участи великого числа вірних. У церкві св. о. Миколи членки Апостольства Молитви Пресв. Серця Ісуса тримали почесну сторожу з своїм прапором. У суботу відбувся похорон. Впр. о. Парох відправив співану Службу Божу в церкві св. о. Миколи. Тіло Покійної відведено на цвинтар Пресвятої Родини.

По похороні, на прийнятті в домі Покійної, дочки зложили від себе скромну жертву на пресовий фонд "Світла"; $10.00.

У неділю вечором, по молебні в церкві, членки разом із о. В. Каменецьким відмовили вервицю за Покійну. Бл. п. Павліна Кучер була сталою членкою Апостольства Молитви від його засновин, точно що місяця, не зважаючи на дощ чи морози, приходила на збори. Сина Михайла, минуло три роки, як поховала.

Оставила в смутку чоловіка Петра, дві дочки: Марію Гей у Вінніпегу, Павліну Ерін в Лос Анджелес в Америці, — трое внуків і брата Михайла на Рідних Землях.

Вічна їй пам'ять!

Секр. Апостольства Молитви при церкві св. о. Миколи у Вінніпегу кружка ревнительки п-і Марії Рибчук

Єва Піскор

ВП. ПАМ. МАРІЯ КОЗОВА

Едмонтон

Дня 21 жовтня 1969 року відійшла у вічність Марія Козова, проживши 69 років в Канаді.

Покійна Марія приїхала до Канади маленькою дитиною, бо мала лише 7 місяців. Батьки покійної осіли в околицях Мондеру, де й Марія провела свої молодечі роки. Опісля, замужем за Дмитром Козовим, проживала в околицях Мондеру.

Покійна виховала гарно своїх 6 синів і 2 дочки, передала своїм дітям християнське й національне виховання. Так залишила вона по собі добрих наслідників, які будуть продовжувати й розвивати ті всі надбання українського народу, які привезли їх батьки до Канади.

Покійна полишила ще свого чоловіка Дмитра, з яким провела гарно своє життя. На старші роки обоє осіли в Едмонтоні коло своєї рідної української церкви Пресвятої Євхаристії, і при ній проживали від 1962 року. Тай же недовго разом жили, бо прийшла на Марію невмолима смерть.

Похоронні богослужения в Едмонтоні відправив місцевий парох церкви Пресв. Євхаристії о. Ярослав Федуник 25 жовтня 1969 року. Тому, що покійна прожила майже ввесь свій вік коло Мондеру, хотіла бути похороненою на мондерському цвинтарі між своїми людьми, з якими разом проживала, молилася і з ними хоче встати до світлого воскресіння.

По відправах в Едмонтоні тіло покійної привезено до мондерської церкви свв. Петра й Павла, і там став іще до похоронних відправ з о. Я. Федуником о. Й. Конах ЧСВВ. Під час відправ о. Я. Федуник виголосив проповідь, підмічуючи релігійне і національне українське життя покійної Марії. По відправах у церкві тіло покійної перевезено на мондерський цвинтар, щоб спочило там по струдженім життю.

Ви, діти, придержуйтесь того, що ваша мама, яка вас любила та своїм життям навчала: Будьте чесними людьми, вірними дітьми своєї Церкви і добрими Українцями Канади.

Щиро дякуємо всім знакомим і сусідам, які прийшли віддати останню прислугу моїй дружині й мамі. Дякуємо сестрам і братам покійної, моїй родині й унукам і правнукам, а особливо Вч. о. Парохові Я. Федуникові за похоронні відправи. Дякуємо заведенню Парк Меморіял за солідну обслугу.

Вдячний усім
чоловік Дмитро і діти

ТІ, ЩО НАМ ПОМАГАЮТЬ

(ПРЕСОВИЙ ФОНД)

Із похорону бл. п. Мирослава Карна, Брадфорд, Англія $15.00.

Із похорону бл. п. Павлини Кучер, Вінніпег $10.00.

Із нагоди роковин смерти бл. п. Миколи Пачовського, Юлія Пачовська, Текома Парк $25.00.

Із похорону бл. п. Марії Козової, Едмонтон $10.00.

По $10.00: Й. Панчук, Чікаго.

По $7.50: оо. Василіяни, Мондер.

По $6.00: Михайло Фіськo, Бінггемптон.

По $5.00: Е. Сивенький, Гартфорд; Марта Москаль, Ст. Катеринс; Й. Баран, Австралія.

По $4.00: Анна Кухарська, Ледух; о. Н. Сірий, Су Сен Мери.

По $3.00: Ірина Когут, Балтимор; К. Сабадаш, Монреаль.

По $2.00: П. Г., Марія Кальба, Монреаль, В. Бучинський, Гемилтон, А. Стус, Кичинер, Гр. Халупа, Торонто, Т. Павлик, Нью Йорк, О. Захарків, Овн Парк, Антін Фолюсевич, Рочестер, Петда, Торонто, О. Целевич, Нью ро Маланчук, Чікаго, Іван Корйорк, Й. Судомляк, Монреаль, К. Лис, Торонто, Іван Млинарський, Будсток, Д. Сичило, Ст. Катеринс, Анна Дубас, Пулман

По $1.50: Наталія Базерко, Бронкс, Й. Калинка, Ошава, Є. Турик, Бафело.

По $1.00: В. Годованський, М. Осадчук — Торонто, Дарія Пенцая, Філядельфія, Т. Вонс, Вестон, Іван Дюк, Едмонтон, Юлія Українська, Монреаль, Марія Чопій, Ньюарк, М. Заячківський, Вестон, М. Павлесса, Едмонтон, М. Хрущ, Форт Вілям, Марія Поіш, Мей Кіс Ровс, Сестра Євсевія, Айтуна, СС. Служебниці, Мондер.

ЗМІСТ "СВІТЛА" ЗА 1969 РІК

Адміністрація "Світла"
Дорогі Приятелі й Читачі (підвишка передплати) 27
Балицький, П. К.
Про переслідування християн (в СССР) 374
Барка Василь
Віра і сучасний сумнів 49, 96
Бартман Н.
Бог у шпитал... 430
Билина, о. Мирослав
"Як дитина" 113
"Блаженні ті, що вмирають у Господі" (пам. о. М. Кушнірика 185
Бужара, Бр. Симон ЧСВВ
Спомини про Владику Павла Гойдича 267
Вавряк о. Василь ЧСВВ
Співпраця в дусі братерства для тривкого миру 14
Повне порозуміння між Церквами Західньою і Східніми 51
Боротьба проти небезпечної й неморальної лектури 91
"Наділя Православ'я" 103
Христос Воскрес! 125
Наша сповідь в покликаннях до духовного стану 131
Основніше пізнати Христа і Його Церкву 171
Пресв. Євхаристія осередком нашого життя 211
Християнське вшанування неділі 251
Навернення невірних через нашу любов і прихильне життя 251
Провід Св. Духа для виховників священичого стану 291
Модерна душпастирська опіка над університетською молоддю 333
Читання на день Покрову Божої Матері 341
Св. Тайна Подружжя поміччю для подругів 371
Наше покликання до святости й апостолування 411
Величковський, о. Василь ЧНІ
Пресв. Богородиця — Цариця Руси-України 324
Г. Р. о. ЧСВВ
Подвійна любов 22, 67, 107
Блаженна Клелія Барбієрі 183
Сучасний світ і Церква 303, 345, 423.
Дні слави нашої Церкви в Римі 365
Папа Павло посеред Українців 409
Головацький, о. Родіон ЧСВВ
Українці у Ватиканському виданні 204
Головінська, Марія
Великодні розважання 192
Чи заміжній жінці можна мати приятеля? 427
Грицина Казимир
Св. Богоотець Йосиф — Непорочний Обручник Діви Марії 26
Г-ч
Приготування до Всевасилиянського Синоду 87
Гнєсько, о. Модест ЧСВВ
Він жив не для себе (бл. п. о. Євген Білих ЧСВВ) 63
Два Свят Вечорі 9
Дмитрів, Е. Н. ЧСВВ
Техніка світу володіє людиною 97
Праця в житті людини 247
Завдання людини в суспільстві 289
Здалека і зблизька — Дописи 36, 76, 114, 156, 196, 238, 277, 318, 356, 396, 436.
Зелена, Гафія
О. Юник проти Синклера Гордона 237
Зінько, о. Василь ЧСВВ
До постання Українського Єпископства в Бразилії 245
Міжнародне співжиття 431
Іванків, Євген
Універсальність Католицької Церкви 54
Почитання Богоматері в дусі нашого обряду 327
Ковалюх, о. Данило
Філософія і філософи 69
Хрест Розп'ятого 85
Кравець, В. Р. ЧСВВ
Сучасний переклад Св. Письма 68
Українська мова у світі 68
Жидівське питання 229
Українська Папська Колегія в Римі 254
Кримський, А.
Українська мова — мова літургійна! 165
Кушнірик, о. Микола
Достеменне православіє 61, 137, 249
Литвин, мгр. В.
Чарка горілки — море сліз 16
Купранець, о. Орест ЧСВВ
Радар визначає та виявляє 2
Біблійний сніг 19
Образ Бога-Отця домінує над храмом 30
Авторитет і авторитет у Церкві 42
Мова символів ув Едмонтонській катедрі 71
Чого чекаємо? Рішаймось! 82
"Я зрезигную з Папства!" 89
Владико, чому йдете такою стежкою? 122
Будує Голяндія зразок Катол. Церкви майбутности? 139
Пророки промовляють і до сьогоднішнього людства 147
Криза авторитету в Церкві 162
Євангелисти і їх символи 191
Зміна політики Ватикану? 202
Уганда — країна папських відвідин 223
Головна нава в Едмонтонській катедрі 233
Ще тільки дев'ятнадцять років 242
Старо-український кут в Едмонтонській катедрі 261
Не те говорять, що повинні говорити 282
Паломник миру на чорному континенті 287
Родина — основа людства 297
Христос-Суддя і Страшний Суд 307
Церква на лаві обвинуваченних 322
Відповідають на обвинувачення 329
Ірляндія — країна терпіння 339
Богородиця в Едмонтонській катедрі 349
Треба сказати те тверде й рішуче слово! 362
Торжества скінчилися... паломники повернулися... 375
Події з життя Пресв. Богородиці 387
Питаються: Хто виграв, а хто програв? 402
Канадійсько-ватиканський дипломатичний взаємообмін 419
Капличка-нава святого Василія Великого в Едмонтонській катедрі 429
Лікар
Індустрія неморальности 310
Потоцький. о. Інокентій ЧСВВ
Священик — мистець людських душ 205
Людина ставила ногою на місяці 302
Малия, Анна
Жіночий світ 193
Радість 274
Г-р М.
О. Протоархимандрит А. Г. Великий гостем УВАН 134
М. О.

Св. Іван Золотоуст про молитву 10
омы
Великодні дзвони в поезії 144
Назарко, о. Іриней ЧСВВ
Туга за Єпасителем 5
Досконалий християнин 28
Двадцять років Владичого служіння (Преосв. Ісидора Борецького) 57
Кардинал Беа "Чемпіон Єдности" 99
Чи маю я ідеал? 135
Розмови над швайцарським озером 187, 295
Смерть праведника (Бр. Йосафат Король ЧСВВ) 221
Наше минуле говорить до 231
90 томів на 24 тисячі сторінок 269
Родинне дзеркало 284
Наші думки 337
Наші слова 381
Наміреня Апостольства Молитви 14, 51, 91, 131, 171, 211, 251, 291, 333, 371, 411
Надіслані видання 80, 119, 155, 188, 270, 360
Новий Підсекретар Священної Конгрегації для Східніх Церков (о. д-р Юрій Мяляник) 29
Оліяник, о. Тарас ЧСВВ
Житель пустині — ангел тілом 101
День Матері 168
Біблійна віра 368
Павло VI, Папа
Енцикліка "Поступ народів" 8, 44, 84, 130
Різдвяне слово 45
Папа посеред Українців —
Солво в храмі Св. Софії 409
Папіж, о. Степан
Великий сни Маковиці — свящ. Олександер Павлович 343
Пекар, о. Атанасій ЧСВВ
Народній Батько Карпатської України (о. А. Волошин) 94, 149
Незламний дух борця за долю і права свого народу (Владика Павло Гойдич ЧСВВ) 178, 218
Пій XII, Папа
Наставлення сучасної людини до Різдва 406
Пілюс, Василь
Обов'язок жертви для Бога і свого народу 383
Поташ, о. Маріян ЧСВВ
Він засяяв між нами! 380
Сабол, о. Севастіян ЧСВВ
Багато людей запитує... 175, 215, 255, 299, 335, 377, 416
о. Свящун, Ярослав
Інформаційна Служба при УКАП 421
Секретаріят СКВУ
-Декларація про посилення переслідування Українців 226
Слюзарева, Галя
Чи є між нами фарисеї? 105
Розуміють, але не так 181
Сліпий, Блаженніший Йосиф, Верховний Архиепископ
Слово 7
Слово на відкриття Синоду 367
Слово Верховного Архиепископа на посвячення храму Св. Софії в Римі 414
Станімір, Осип сотник УГА
Великдень на фронті 1919 і 1920 рр. 151
Стебник, Василь
Нездорове явище, з яким однак треба числитися 389
Сторінка Апостольства Молитви 13, 52, 92, 132, 172, 212, 252, 292, 372,
Струтинська, д-р Марія
Карло де Фуко 182
З пособорових видань 426
Теодорович, Блаженніший Іоан
Слово 7
Ті, що нам помагають (Пресовий фонд "Світла") 40, 119, 160, 200, 240, 280, 320, 438.
Увічнили, усмертили Архиеп. Василя Величковського 127
Шевчук, о. Семен ЧСВВ
Свідомі ми того? 294
Штанґль, Єпп. Йосиф
Виховання статі 208, 257, 308
Український Католицький Єпископат
Пресовий комунікат 367
Фундак, д-р О.
Від церковці до катедри 23, 65, 109, 145
Юник, о. Сотер ЧСВВ
Різдвяне богохульство 100
Безрога на хресті 270
Якимишин, о. Северіян ЧСВВ
Бог покликав його служити народові (пам. о. Івана Дамаскина Поповича ЧСВВ) 141
Яніщевська, Марія Теофіла
Страсна П'ятниця в катедрі св. Юра у Львові — спогад 140

ВІРШІ

А. К.
Радуйся, Маріє! 334
Билина, о. Мирослав
Серце Ісуса, славиме будь! 207
Ворсило, Віра
Христос воскрес! 129
Дороцький, о. Михайло
Пасха Марії 129
Кримешко, Євген
Свята, що прийдуть 5
Молебень 170
Куліш, Панько
Всесильний, я Тобі молюся 305
Лепкий Богдан
Моя рідна Земле! 102
Коли б не ті вістки... 264
Мартинюк, М.
Ходім до Ісуса! 17
Олесь О.
Україно кличе нас! 6
Для всіх Ти мертва і смішна 6
П. А.
Молитва 170
Сембай-Галицька, Оксана
Коли б могла я 102
Чому? 108
Трух, о. Андрій Гр. ЧСВВ
Ісус Христос 207
Франциск із Асізі, св.
Молитва 207
Христе Христовий! 83
Шевченко, Тарас
На вид Розп'ятого Христа 103
Штокалко, о. Павло
Коли маєш жар любови 328
Шкрумеляк, Юра
Під Свят-Вечір 403
Щурат, Василь
На Великдень 129
Пренепорочна 186
Лука 2, XII 405
Мат. II, 11 405

НАРИСИ — ПОВІСТІ — ОПОВІДАННЯ

Головінська, Марія
Тюльпани — нарис 146
Островерха, Михайло
Таємнича скринька 189
Потопник, Анна
Вірний Христові 31
Пришівська, Міріям
На хвилях Генезаретського озера — оповідання 235, 275, 313, 351, 391
Смерека, Віра
Христос Воскрес! — Повість 33, 73, 111, 153, 194, 271, 315, 353, 393, 433.

ПОШТОВІ МАРКИ
купую.
Подайте, що маєте і скільки хочете.
Пишіть на адресу:
А. Моєн
6 Churchill Ave.
Toronto 145, Ont., Canada

ДУХОВНА БІБЛІОТЕКА

ЦЕ КНИЖКИ КОНЕЧНІ ДЛЯ КОЖНОГО ХРИСТИЯНИНА

ДОСІ ВИЙШЛИ :

ВЕЛИКІ ЛЮДИ. Життєписи великих християн. **о. Іриней Назарко, ЧСВВ.** — Стор. 156, 20 образків. — Ціна **$2.00.**

ВЕЛИКОДНІ ДЗВОНИ. Збірка української великодньої поезії. **о. Г. Кінах, ЧСВВ.** — Стор. 240. Ціна **$2.00.**

ВИБРАНІ ЛИСТИ СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО. Переклав **о. С. Федиляк, ЧСВВ.** — Стор, 216. Ціна **$2.50.**

ВСЕЛЕНСЬКИЙ СОБОР — ВАТИКАНСЬКИЙ ДРУГИЙ — ДІЯННЯ І ПОСТАНОВИ.

Том I. **Діяння Ватиканського Собору.** Стор. 320. — Ціна $4.00.
Том II. **Свята Літургія. Засоби повідомлення.** Стор. 194. — Ціна **$2.00.**
Том III. **Церква. Східні Церкви. Екуменізм.** Стор. 214. — Ціна **$2.50.**
Том IV. **Боже Об'явлення. Духовенство і миряни. Виховання.** — Стор. 285. — Ціна **$3.00.**
Том V. **Церква в світі, свобода і місії, нехристияни.** Стор. 266. — Ціна **$3.00.**

Всі 5 томів, у яких подано хід і рішення Вселенського Собору, коштують **$14.50.**

ЄВАНГЕЛЬСЬКІ І АПОСТОЛЬСЬКІ ЧИТАННЯ на неділі і свята. — Українською мовою з наголосами. Ст. 200. Ціна **$4.80** (в оправі).

ІСТОРІЯ БІБЛІЙНА СТАРОГО І НОВОГО ЗАВІТУ. о. Володимир Бурко, ЧСВВ. Видання для шкіл і народу. Стор. 240, 54 ілюстрації. — Ціна **$2.00.**

МИ — БОЖІ ДІТИ — о. І. Назарко, ЧСВВ. Стор. 196. Ціна **$2.00.**

МИТРОПОЛИТ РУТСЬКИЙ — Життя великого подвижника Унії і його часи. о. д-р Стефан Семчук. Сторін 104. — Ціна **$1.50.**

РІЗДВЯНА МІСТЕРІЯ. Збірка української різдвяної поезії. **о. Г. Кінах,** ЧСВВ. — Стор. 234. Ціна $2.50.

СВЯТИЙ ЙОСАФАТ КУНЦЕВИЧ. Його життя і доба. о. М. М. Соловій, ЧСВВ і А. Г. Великий, ЧСВВ. Стор. 463. Ціна **$4.50,** в оп. **$6.00.**

СЛОВА СВЯТОГО ПИСЬМА — під розвагу всім і для проповідника. Українською мовою подав **о. М. М. Гнесько, ЧСВВ.** — Вискази св. Письма на відповідні теми за альфабетним порядком. — Стор. 136. Ціна **$2.00.**

Хто замовить усі випуски "Духовної Бібліотеки" дістане 10% знижки.

Замовляти на адресу:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario — Canada.

Книга, яка повинна бути в кожній хаті!

У ХАТІ КОЖНОГО СВІДОМОГО ХРИСТИЯНИНА ПОВИННА БУТИ КНИГА БОЖОЇ НАУКИ, ОБ'ЯВЛЕННЯ І ЗАКОНІВ.

ЦЕ КНИГА

СВЯТОГО ПИСЬМА

Старанням оо. Василіян видруковано для українців католиків Святе Письмо **Старого і Нового Заповіту** в українській мові. Це нове видання має 1446 сторін, 14 ілюстрацій і 2 кольорові мапи.

Ціна цього нового і єдиного **повного** перекладу

[illegible] в штучну шкіру	$12.00
в шкіру з золоченнями	$15.00
в люксусову шкіру зі золоченнями	$20.00

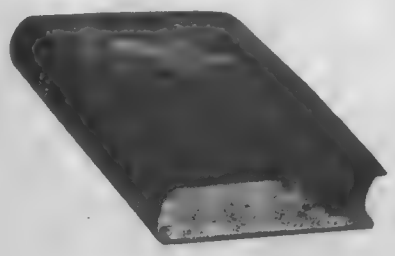

Замовлення слати на адресу

BASILIAN PRESS

286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario — Canada

СВІТЛО

THE LIGHT

РІК XXXIII СІЧЕНЬ — 1970 — JANUARY Ч. 1 (665)

ДУ БЛІОТЕКА

Ц[illegible] В[illegible]ОЖНОГО ХРИСТИЯНИНА

ВИЙШЛИ:

ВЕЛИКІ ЛЮДИ. Життєписи великих християн. **о. Іриней Назарко, ЧСВВ.** — Стор. [illegible] образків. — Ціна **$2.00.**

ВЕЛИКОДНІ ДЗВОНИ. Збірка української великодньої поезії. **о. Г. Кінах, ЧСВВ.** — Стор. 240. Ціна **$2.00.**

ВИБРАНІ ЛИСТИ СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО. Переклав **о. С. Фединин, ЧСВВ.** — Стор. 216, Ціна **$2.50.**

ВСЕЛЕНСЬКИЙ СОБОР — ВАТИКАНСЬКИЙ ДРУГИЙ — ДІЯННЯ І ПОСТАНОВИ.

Том I. Діяння Ватиканського Собору. Стор. 320. — Ціна **$4.00.**
Том II. Свята Літургія. Засоби повідомлення. Стор. 194. — Ціна **$2.00.**
Том III. Церква. Східні Церкви. Екуменізм. Стор. 214. — Ціна **$2.50.**
Том IV. Боже Об'явлення. Духовенство і миряни. Виховання. — Стор. 285. — Ціна **$3.00.**
Том V. Церква в світі, свобода і місії, нехристияни. Стор. 266. — Ціна **$3.00.**

Всі 5 томів, у яких подано хід і рішення Вселенського Собору, коштують **$14.50.**

ЄВАНГЕЛЬСЬКІ И АПОСТОЛЬСЬКІ ЧИТАННЯ на неділі і свята. — Українською мовою з нагодосами. Ст. 200. Ціна **$4.80** (в оправі).

ІСТОРІЯ БІБЛІЙНА СТАРОГО І НОВОГО ЗАВІТУ. о. Володимир Бурко, ЧСВВ. Видання для шкіл і народу. Стор. 240, 54 ілюстрації. — Ціна **$2.00.**

МИ — БОЖІ ДІТИ — о. І. Назарко, ЧСВВ. Стор. 196. Ціна **$2.00.**

МИТРОПОЛИТ РУТСЬКИЙ — Життя великого подвижника Унії і його часи. о. д-р Стефан Семчук. Сторін 104. — Ціна **$1.50.**

РІЗДВЯНА МІСТЕРІЯ. Збірка української різдвяної поезії. **о. Г. Кінах, ЧСВВ.** — Стор. 234. Ціна $2.50.

СВЯТИЙ ЙОСАФАТ КУНЦЕВИЧ. Його життя і доба. о. М. М. Соловій, ЧСВВ і А. Г. Великий, ЧСВВ. Стор. 463. Ціна **$4.50,** в оп. **$6.00.**

СЛОВА СВЯТОГО ПИСЬМА — під розвагу всім і для проповідника. Українською мовою подав **о. М. М. Гнесько, ЧСВВ.** — Вискази св. Письма на відповідні теми за альфабетним порядком. — Стор. 136. Ціна $2.00.

Хто замовить усі випуски "Духовної Бібліотеки" дістане **10% знижки.**

Замовляти на адресу:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar Street, **Toronto 3, Ontario — Canada.**

ПРЕДСТАВНИКИ "СВІТЛА" ЗАКОРДОНОМ:

АНГЛІЯ:
Basilian Fathers
26 Fairfield Road
Bradford, S. Yorks.
England

АВСТРІЯ:
Griechisch - katholisches
Zentralpfarramt zu St. Barbara
Wien 1, Riemergasse 1
Austria

АВСТРАЛІЯ:
Very Rev. D. Kachmar
35 Canning St.
North Melbourne, N. L, Vic.

АРГЕНТИНА:
Padres Basilianos
Curapaligue 760
Buenos Aires, Argentina

БРАЗИЛІЯ:
Padres Basilianos
Caixa Postal 24
Prudentopolis, Parana, Brasil

ФРАНЦІЯ:
Abbe Julien Prokopiw
2, Rue des Crignons
80 Amiens, France

ІТАЛІЯ:
Padri Basiliani
Via San Giosafat 8,
Rome (Aventino) Italy

ЗМІСТ:

Св. Дух сповнив своє завдання? — *о. О. Купранець ЧСВВ* 2
На Новий Рік — вірш — *Л. Глібів* 3
Ось знов Різдво — вірш — *Є. Войтович* 5
На небі зірка — *М. К.* 5
Христове Різдво в житті українського народу — *о. П. Хомин* 6
Душпастирська Конституція про Церкву в сучасному світі — *Папа Павло VI.* 8
Прийміть службу примирення — *о. Т. Олійник ЧСВВ* 9
Братство як шлях до миру — *о. В. Ваврик ЧСВВ* 11
Наміреня Апостольства Молитви на січень 1970
СТОРІНКА АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ 12
Наші вчинки — *о. І. Назарко ЧСВВ* 14
Щучинська ікона св. Василія Великого — *С. Гела* 17
Перший Українець у Канаді — *о. И. Жан ЧСВВ* 19
Сучасний світ і Церква — *о. Р. Г. ЧСВВ* 21
Розмови з молоддю: Про подружжя
Нездорове явище, з яким треба боротися — *Є. Іванків* 24
Св. Йосиф — *К. Грицина* 27
ДЕЩО З ХРОНІКИ НАШОЇ ЦЕРКВИ В ШОТЛАНДІЇ И ПІВН. АНГЛІЇ В. 1969 РОЦІ 29
Закінчення про розмальовування Едмонтонської катедри — *о. О. Купранець ЧСВВ* 31
Різдво Христове і Батьківщина" — *І. Захарків* 32
Христос воскресі — Повість — *В. Смерека* 33
ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА. Дописи 36

ОБКЛАДИНКА:

"Колядники" — Картина мистця Мирона Левицького

СВІТЛО — український католицький місячник. Видають ОО. Василіяни. Головний редактор: о. Орест Купранець, ЧСВВ. Редакційна Колегія: о. Іриней Назарко, ЧСВВ, о. Василь Ваврик, ЧСВВ і ред. Олександер Мох.

Адреса редакції:
3100 Weston Road, Weston Ont. Telephone: 241.9203.

Адреса адміністрації:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Передплата на один рік: $4.00; поодиноке число 40¢

THE LIGHT — the Ukrainian Catholic Monthly. Published by the Basilian Fathers in Canada. Editor-in-Chief: Orest Kupranec, OSBM. Editorial Staff: Irenaeus Nazarko, OSBM, Basil Wawryk, OSBM, Alexander Moch.

Address:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Business Office:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Subscription rates: $4.00 per year. Single copy: 40 cents.

Second class mail registration number 1001

НА ТЕМИ ДНЯ

ЄВЯТИЙ ДУХ СПОВНИВ СВОЄ ЗАВДАННЯ!

о. О. Купранець ЧСВВ

Від першого дня свого існування по сьогоднішній день Христова Церква переживала різні ситуації, що створювалися відповідно до обставин, духа часу та потреб самої Церкви. Однак Церква, знайшовшися в такій чи іншій ситуації, створювала теж у ній відповідні форми, які однак у ході часу затрачували свою придатність чи навіть і розуміння наступних поколінь, які їх знову усували, створюючи нові. Ідеться тут про різні ситуації чи форми, що їх у Церкві творив людський елемент, який уже по самій своїй природі підлягає змінам і не може бути вічний.

Сьогодні теж нова ситуація в Церкві

ІІ створив не так сам Собор, як нові обставини людського життя, задля яких таки був і скликаний сам останній Ватиканський Собор, щоб Церкву в її людському елементі достосувати до сьогоднішнього часу, бо як деякі слушно кажуть: — Церква не може бути тільки пошанигідним музеєм, у якому непорушно зберігаються різні творива, що їх створила людина, але своїм змістом чи формою належать вони тільки до історії.

Ватиканський Собор, а вслід за ним Папський Єпископський Синод, поставили собі за завдання зробити докладний перегляд і розгляд усього того, що є твором людини в Церкві, щоб одним у житті Церкви далі користуватися, а друге, — як сьогодні вже непридатне, — так би мовити, покласти в музей церковної історії. Про ситуацію, що її створив Собор і Папський Єпископський Синод можна сказати, що це був поважний струс Церквою, але під проводом її Основника-Христа та Св. Духа. До тієї сьогоднішньої ситуації в Церкві можна добре достосувати слова Св. Письма (Ап. Д., 4, 29-31):

"І нині, Господи, споглянь... Простягни твою руку на вилікування, нехай стаються знаки й чудеса іменем святого слуги твого Ісуса. А як вони молилися, затряслось те місце, де вони зібралися, і всі сповнилися Святим Духом, і сміливо звіщали слово Боже." І сьогодні Церква молиться й виліковується з різних своїх слабостей, яких творцем є людина.

Несповнені побоювання

Майже перед самим початком засідання Папського Єпископського Синоду один із найбільших сучасних католицьких богословів — о. Карло Ранер писав у католицькому тижневику "Публік", що він побоюється за успіх Синоду. Його побоювання зродилися на основі того, що т. зв. "схема", тобто основний документ для праці Синоду, що його випрацювала Богословська Комісія, був занадто загальниково підготовлений у своєму формулюванні, а не давав ніяких точно означених правничих норм — як проекту — щодо взаємовідношення між Апостольським Престолом і краєвими Єпископськими Конференціями.

Ранер запримічує, що "Рим", такий уважливий на правничу ясність, тут боязко виминає всяку правничу прецизність і встановлення", через що заіснує небезпека, що "практично все останеться по-старому", але це було б жахливе, якщо б цей Синод розчарував єпископів і церковний народ.

Так міркувало теж значне число й інших визначних богословів і навіть доволі багато з-посеред усесвітнього католицького єпископату, але — як говориться в Св. Письмі про сотворення світу — "Божий дух ширяв" над Церквою та над самим Синодом. Коли люди міркували своє, тимчасом Св. Дух робив свою роботу! По синоді бо не тільки, що не прийшло розчарування, але навпаки — загальне вдоволення з. висліду синодальних праць і рішень, зокрема ж тому, що переломилися деякі — через довгі сторіччя затвердлі й уже непридатні — людські введення, які вже не завжди виходили на користь Церкви,

СВІТЛО

Український Католицький МІСЯЧНИК

СВІТЛО, СІЧЕНЬ, 1970 РІК XXXIII, Ч. 1 (565)

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ! -- СЛАВМО ЙОГО!

УСІМ НАШИМ ШАНОВНИМ І ДОРОГИМ ЧИТАЧАМ І СПІВРОБІТНИКАМ ШЛЕМО НАЙЩИРІШІ ПОБАЖАННЯ БЛАГОСЛОВЕННИХ І ВЕСЕЛИХ СВЯТ ХРИСТОВОГО РІЗДВА ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!

Редакція й Адміністрація "Світла"

Леонід Глібів

НА НОВИЙ РІК

І ще один старенький рік минув!
Молодший дід між давніми дідами
Розкаже все, що бачив в світі, чув,
Шанований і щастям і сльозами.

Туди ти думкою не долетиш.
Куди від нас його сховала доля,
На віки зник, не сподівайтесь більш.
Вже рік новий дала нам Божа воля.

І люди знов, як водиться давно,
Турбуються, щоб гостя звеселити,
Радіють всі, гостують мід, вино
І цяцьками гільце вбирають діти.

Наш милий гість! Дай Боже, добрий час!
Як ангела тебе ми привітаєм:
Із Божих стран ти прилетів до нас,
На тебе ми надію покладаєм!

Зроби нам все, якслід і до пуття;
Витаючи над нашою землею,
Пішли нам час спокійного життя
І осіни нас правдою святою!

а особливо Ватикану, а подекуди й самого Папи, з чого понижче даємо один приклад.

"Тріюмфалізм" і "дистанс"

Уже покійний Папа Іван XXIII-ій почав практично вводити в життя деякі ключі та засади, які він із щирого серця проповідував між іншими старався усунути вже пережитий "тріюмфалізм" і "дистанс", тобто вишукачі форми всякої церемоніальности та формальности як неприродні для Церкви, а їх місце позиині зайняти — скромність, безпосередність і братність у взаємовідношенні, чого навчав і найкращим прикладом був сам Христос.

Правдою є, що особливо папський церемоніял, який витворювався сторіччями, придбав усякі найбільш вишукані форми з різних володарських церемоніялів, які накопичуючись, створювали в цей спосіб дійсний тріюмфалізм і справжній дистанс навіть між Папою і єпископами. Подібний стиль витворила для себе теж і Римська Курія — папські "міністерства". Про те — між іншими авторами — зовсім відкрито писав відомий швайцарський католицький коментатор — о. Маріо фон Галлі (Собор і його наслідки, 1966, ст. 84 і 183) таке:

"...Папа, властивий предсідник зібрання (Собору), не бере ніколи участи ні в одній дебаті... Це можна пояснити з історії. Воно не є конечним і я вірю, що колись прийде час, у якому зірветься з цією (злою) звичкою. Це надмірне зберігання дистансу: тільки зрідка себе показувати, завжди самому їсти та багато іншого... Це обезчещує єпископів, наче б то вони не мали відваги висловити свою думку перед Папою. Оскільки більш людський був би контакт із єпископами, якщо б також Папа схотів випити в буфеті (очевидно в тому, що був для єпископів при соборі св. Петра — О. К.) Кока-Коля"... Даючи теж приклад "тріюмфалістичного" описування папських церемоній у Ватиканському офіціозі "Ль'Оссерваторе Романо". Галлі каже, що "фіцію держави завзято зберігається!"..., "а на Соборі порішено зректися всякого тріюмфалізму..."

Нова ситуація — новий дух — новий стиль!

Цей же самий Галлі, який перед трьома роками написав повищі рядки, цього року в своєму радіо-коментарі з нагоди Синоду в Римі каже, що в Римі щодо "тріюмфалізму" та "дистансу" все змінилося.

Папа змінився... в Римі наступив новий стиль... Це прийшло до особливого вислову вже при самому відкритті Синоду, яке відбулося в простеньких і невишуканих формах, як теж і в скромній поставі самого Папи. З "тріюмфалістичної Церкви" не можна було відчути будь-якого сліду.

В своїх коментаріях і на пресових конференціях різні учасники Синоду дуже позитивно оцінювали "новий стиль" у нарадах а посеред них навіть відмітити такі постаті, як на їть "передові прогресисти": німецький кардинал Депфнер, бельгійський кардинал Суненс, голяндський кардинал Альфріянс та канадійський єпископ Картер. Вони кажуть, що на Синоді панувала велика свобода та безпосередність у нарадах. Папа не тільки, що був приявний у синодальній залі на нарадах, коли тільки міг, а не обсервував наради через телевізію зі своєї кімнати, як це ще було на Соборі, але без ніякої формальности Папа розмовляв із поодинокими єпископами підчас "кавової перерви", вислухуючи їхні турботи та ідеї. Інтенсивний обмін досвіду та думок між єпископами безсумнівно матиме благословенне діяння. Поняття Церкви на цьому Синоді стало ще більш ясним і закріпилося в свідомості, що Церкву не творять тільки: сам Папа, самі єпископи, самі священики чи вірні, але і тільки всі разом що знайшло свій повний вислів у новій формі колегіяльности, яка мала б існувати не тільки між Папою та єпископатом, але бути теж переведена в усій Церкві. Іншими словами: всі мали б бути респектовані та давати свій вклад праці, відповідно до того, яку вони функцію сповняють у Церкві, що в дальшому буде точніше определене, включаючи теж і ролю мирян, яку вони могли б сповняти в церковній системі колегіяльности.

Св. Дух діяв і переміг

Так! Св. Дух діяв і переміг своєю дією деякі людські елементи, що сторіччями забагато закорінилися та закріпилися навіть на самих вершинах Церкви. Беручи справу по-людськи, здавалося, що це замах на саму Церкву й уряд Папи, якщо в центральному церковному правлінні буде застосована форма колегіяльности; тимчасом бачимо противне. Форма колегіяльности, не порушуючи ні в чому папський примат і верховлу владу над Церквою, зроджує сильніше почуття зв'язаности, спосности та співвідповідальности всіх за долю всієї Церкви. Коли ж ідеться про різниці поглядів "консерватистів" і "прогресистів" у Церкві та людські, вже непридатні, форми, хочеться зацитувати слова св. Петра й Апостолів із першого Собору Церкви в Єрусалимі (Ап. Д. 15):

"Мужі брати! Ви знаєте, що вже віддавна Бог вибрав був мене між вами... Чого ж ото тепер спокушуєте Бога, бажаючи накинути учням на шию ярмо, якого ні батьки наші, ані ми не здолали нести?... Подобалося бо Святому Духові й нам ніякого більше не складати на вас тягару, крім цього необхідного."

НА НЕБІ ЗІРКА...

Тиха ніч... На небі зірка ясна засяла... У Вифлеємі... Пречиста Діва породила Сина... Бог Предвічний народився... Небо і земля нині торжествують...

Скільки народньої творчости, поетичних образів, музики століттями передається, щоб відтворити велич, маестат, всемогучість і скромність хвилини, коли Бог воплотився.

Все співає. Всесвіт єднається в гармонію неба і землі.

За коловим рухом сонця приходимо кожного року здавалося б у те саме місце. В цю саму пору року відтворюємо серцем, думкою, словом, — всією душею містерію Різдва.

Хоч кожний рік віддалює нас у часі від тієї хвилини, зате приближує до вічного.

Євген Войтович

ОСЬ ЗНОВ РІЗДВО

Ось знов Різдво! Радіють діти,
І стільки радости в очах!
Для всіх різдвяні шле привіти,
Вінок зелений на дверях.

Мій батько не радіє нині,
Також і мати щось сумна,
Вони думками в Україні,
Там залишилась їх рідня.

Не дзвонять дзвони Свят-Софії,
І Юр Святий також мовчить,
Знов не сповнились батька мрії,
В різдвяну тиху, білу ніч.

Христос родився! Любі діти,
Для нас родився в чужині.
Нам треба батька звеселити:
Хай линуть радісні пісні.

Мале Дитя лежить на сіні,
Радіє небо і земля,
Співають в небі Херувими,
А на землі співаю я.

●●

Наче по спіралі часу підходимо рік річно до дня народження Христа і з культу Різдва черпаємо надхнення підійматися і набирати духових сил; відсвіжувати почуття, розпалювати думку, ушляхетнювати серце.

Народження Богочоловіка,
Початок справедливости і благодати,
Джерело земного і вічного щастя,
спрямовує увагу людини до божественного.

Різдво Христове вирвало нас із замкнення, поганського круга звеличання сонця й матерії, і дало нам напрям іти все вгору до Народженого.

Дорога ця не легка і не проста. Щоб нею йти, мусить людина постійно наближатися до питань вічного, що відсвіжує її духові сили і вирощує бажання благодіяти.

Чисті думкою і серцем ми йдемо зустрічати Новий Рік зі скромних, убогих порогів Новонародженого, багаті вірою в зневірі, і в нещасті, щасливі!

М. К.

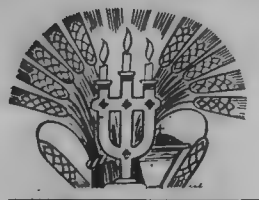

о. Петро Хомин

ХРИСТОВЕ РІЗДВО
В ЖИТТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Христове Різдво в наших богослуженнях і в нашому побуті незвичайно гарно і глибоко змальоване. — Віє з нього велич і любов Бога до людського роду, гомонять у ньому славословні і подячні акорди, сповите воно чаром ніжної любови й родинного тепла. Бо родиться Божа Дитина всьому людському родові для його духової обнови, для його релігійно-морального відродження, для його поєднання з Богом і для його вічного щастя. Тією Дитиною, що приносить людині стільки благ, мусять усі, мусить увесь людський рід безмежно радіти.

І радіють Ним усі — всі люди, всі народи світу. І по всьому світі святкують день Його народження дуже святочно й величаво.

Та мабуть ніде на світі не святкують цього свята так величаво і передусім так радісно, так тепло й ніжно і з таким пієтизмом, як у нас, в українському народі.

Усі рокові свята зі своїми богослуженнями — це справжній духовий пир для народу, це щось гарне і радісне, що на нього ждуть усі з тугою і заздалегідь готовляться до нього. Свята дають кожній віруючій одиниці — серед монотонних і сповнених праці буднів — змогу духово обновитись і надихатись небесних пахощів, що пливуть у ті дні з літургійного діяння Церкви, з богослужень, та набратися сил до дальшої праці і до дальших змагань за своє дочасне й вічне щастя.

Церковні свята духово обновлюють, а то й відроджують не тільки поодиноку людину, але вони — з-поміж усіх інших чинників — чи не в найбільшій мірі причинялися до сформування вдачі українського народу і до витворення його релігійно-філософічного світогляду.

Вдача українського народу на всій його національній території спиралась і формувалась на грунті величних Божих правд та на приписах закону Божого, вливаючи в себе і ті всі духові пахощі, що ними сповнені богослуження рокових свят. Тому ця вдача така погідна, така ідеалістична і така радісно-творча, як і погідна і радісна Христова наука, яка цю вдачу народу виробляла й формувала.

Ця вдача робить український нарід вічно юним і творчим, сповненим щирого християнського ідеалізму, вона дає народові силину віру і погоду духа в часах найбільших національних нещасть, вона є джерелом його невмирущої сили й снаги.

Ця вдача визначує українському народові велику ролю в духовому й моральному відродженні європейського Сходу, може вже і в недалекому майбутньому.

В неменшій мірі свята церковного року формували на протязі тисячелітньої історії і побут українського народу, що неодмінно зв'язаний із його вдачею. Свята дали цьому побутові всередину імпрегнацію, — глибоку, чудово-гарну й високопоетичну.

Чудовий український побут, рівний якому важко знайти денебудь інде на світі, завдячує свою красу, свою обрядову містику, свій чар і поезію — загалом усю свою притягаючу силу — своїй Церкві і її роковим святам. Бо неможливо, щоб нарід, який сотками літ ріс і виховувався в атмосфері богослужень, зв'язаних із церковними святами, не сформував був і своєї вдачі не менш глибоко й ідеалістично, та свого побуту не менш гарно й радісно.

Коли ідея кожного свята кинула свій рефлекс на вдачу й побут українського народу, то одне з найбільших свят — Різдво Христове, з усім своїм глибоким і таїнственним духовим змістом і своєю зверхньою літургійно-обрядовою пишнотою, не могло не залишити свого великого впливу на вдачу й побут народу.

Народження Божого Сина у Вифлеємському вертепі наш нарід убрав у таку багату форму радости, ніжности й любови, обсотав цю величню подію такою кількістю обрядів, звичаїв і вірувань, заквітчав її безконечною кількістю пісень, коляд, легенд і "вертепних" ігор, що треба було б написати цілу студію, щоби побачити те глибоке розуміння і належну оцінку великого таїнства Різдва Христового збоку нашого народу.

Коли тільки зачався Різдвяний сорокденний піст, зачинаються й приготування до Свят Христового Різдва, як у духово-релігійній ділянці під проводом Церкви, так теж у ділянці обрядово-побутовій.

Молодь вивчає коляди і драматичні "вертепні" ігри, зв'язані з подією Христового Різдва, хлопці приготовляють велику, гарно сконструйовану звізду, з якою підуть по селі Новонародженого Христа вітати, церковні братства стараються про належне прикрашення Божих храмів на таке велике свято, батьки приготовляють запашне сіно на Свят-Вечірній стіл, дідуха і солому на долівку, а матері приготовляють Святу Вечерю з дванадцяти страв.

"Можна сміливо сказати, що наші міста, особливо ж наші села майже два зимові місяці (грудень-січень) стоять під враженням свята Христового Різдва і тісно з ним — в ідейно-літургійному відношенні — зв'язаного Богоявлення. Увесь нарід просто дихає радісно-святочною атмосферою цих Свят.

На Боже Дитятко, що прийшло з неба на землю, глядить кожний як на своє власне дитя, хоч Боже є велике і славне, тому кожний в дусі тулить його до свого серця і огріває його своєю любов'ю, радіє його появою і тією радістю хоче поділитися з усіма: не тільки зі своїми найближчими, але й з усіма сусідами, знайомими, навіть із чужими, навіть із дотеперішніми ворогами. Серце кожного в день Христового Різдва налите вщерть ніжною і щирою любов'ю до Бога і до ближніх.

Тому й усе, всі обрядово-побутові дії того дня надихані тією любов'ю і радісним теплом.

Ця взаємна любов каже всім членам родини збиратись на Свят-Вечір до спільної вечері, прилаженої з найбільшою дбайливістю й любов'ю, ця любов каже відвідувати себе взаємно, обдаровувати, особливо дітвору, подарунками, приймати кожного, хто прийде в хату, обмінюватися з найближчими Святою вечерою та іншими подарунками, забувати всякий гнів і взаємно собі прощати.

Тоді, у Свят-Вечір, як тільки перша вечірня зірка замерехтить на небі, у кожній хатині, хоч би й найбіднішій так любо і так святочно-радісно. Усюди відчувається ніжне родинне тепло, всі зв'язані любов'ю, всі свідомі того, що вони, члени одної великої родини Божої, якій народилася нова Дитина, що на ім'я їй Еммануїл — З нами Бог, Дитина славна, могутня, що володітиме цілим світом, — яка прийшла "днесь із небес, щоб спасти люд свій ввесь". Прийшла на землю, щоб людський рід підняти до небесних висот і привести його назад до Бога, щоби принести людині правдиве щастя, щоб започаткувати нове життя на землі, сперте не на облудних гаслах, а на Божій правді й Божій любові.

І запалюється в серці народу ніжна сердечна любов до отієї маленької, а такої великої Дитини, любов, що просто грозі народу розпирає. І він виливає цю свою любов у безлічі пісень і коляд, що їх співає на честь Божого Дитяти, у драматичнім зображенні "Вертепу" та в інших обрядово-побутових святкуваннях, метою яких є звеличати предвічного Бога, що з любови до нас стався людиною і народився у Вифлеємі.

І відправляються врочисті богослуження та лунають чудові пісні-коляди на честь Новонародженого Дитятка Божого через усі дні Різдва, ба що більше — лунають вони вже заздалегідь до Свят, а ще більше по Святах. Співають їх у церквах, по хатах і на дворі під вікнами, співають їх старі й молоді і дітвора, співають їх щиро, радісно, з любов'ю і вдячністю до Того, Хто прийшов, щоб "землю з небом в одно злучити"!

ЄПИСКОПИ НА КУРСАХ

15 англійських єпископів, мабуть перших у світі, взяло участь на вишкільному курсі Католицького Національного Радіо-телевізійного Осередку в Гач Енд. Цей осередок-інститут був збудований жертвами англійських католиків. Починаючи від зими цього року будуть там вестися систематичні тримісячні курси, головно для священиків і монахів, які працюють у радіо чи телевізії.

ЕКЗЕКУТИВА СИНОДУ В РИМІ

Згідно з постановою Папського Єпископського Синоду, якого надзвичайне засідання відбулося в жовтні, Папа Павло рішив поширити постійний Генеральний Секретаріят Синоду, в якого склад мало б тепер входити 15 єпископів. 12 єпископів мало б належати через вибір членами Синоду, а трьох мав би номінувати сам Папа. Час урядування тих 15 єпископів — членів Синодального Секретаріяту був би між обома засіданнями Синоду, тобто около два роки. З уваги на те, що такий вибір не відбувся на останньому засіданні Синоду, члени Синоду мають вибрати їх з-поміж 12 єпископів листовно. Вибраний буде цей, хто дістане більшість голосів.

ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

ПАВЛО ЄПИСКОП
СЛУГА СЛУГ БОЖИХ
СПІЛЬНО З ОТЦЯМИ СВЯЩЕННОГО СОБОРУ НА ВІЧНУ ПАМ'ЯТЬ СПРАВИ

Душпастирська Конституція "ПРО ЦЕРКВУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ, зложена з двох частин, творить одну цілість.

Називається "душпастирська" тому, що — сперта на богословські засади — намагається визначити відносини Церкви до світу й до сучасних людей. Тому ані в першій частині не бракує їй душпастирського аспекту, ані в другій — богословського.

У першій частині Церква розвиває свою науку про людину і про світ, в якому людина живе, і визначує свої відношення до них. А в другій частині розглядає докладніше різні аспекти сучасного життя й людської суспільности, а перш усього ті проблеми й питання, які в наші часи являються найполеглівішими. Звідси й походить, що зміст другої частини, хоч і підпадає під доктринальні засади, то складається не тільки з елементів тривалих, але і з проминаючих.

Отож цю Конституцію слід пояснювати за загальними засадами богословського пояснювання, маючи на увазі — передусім у другій частині — ті змінні обставини, з якими порушувані справи природно пов'язуються.

ВСТУП

(Внутрішня злука Церкви з сім'єю народів)

1. — Радість і надія, смуток і журба сучасних людей, передовсім убогих і приноблених, є також радістю і надією, смутком і журбою Христових учнів; і немає нічого справді людського, що не знаходило б відгомону в їх серці. Бо їхня спільнота складається з людей, згромаджених у Христі, які в своєму паломничанні до Царства Отця кермуються Святим Духом, і які прийняли благовість спасіння, щоб її усім передати. Тому почуває вона себе справді тісно об'єднаною з цілим людським родом і його історією.

(До кого промовляє Собор)

2. — Тому Собор, Ватиканський Другий, глибше дослідивши таїнство Церкви, вже не до одних тільки синів Церкви і до тих, що призивають ім'я Христове, але і до всіх людей звертає без проволоки свою мову, бажаючи виявнити всім, як Церква уявляє собі свою присутність і свою діяльність у сучасному світі.

Отже стоїть перед її очима світ людей, тобто вся людська сім'я, в сукупності всіх речей, серед яких живе; світ, як театр історії людського роду позначений його працьовитістю, його невдачами, й досягами; світ, який — за думкою християн — постав й існує з любови Творця; і хоч він підлеглий неволі гріха, проте Христос — зломивши владу Лихого — висвободив його своїм розп'яттям і воскресінням, щоб — по волі Божій — переміпився він і осягнув своє звершення.

(На службі людині)

3. — А в наші часи людство, захоплене своїми власними винаходами й силою, ставить собі таки часто тривожні питання про сучасний розвиток світу, про місце і ролю людини у всесвіті, про глузд своїх окремих і громадських змагань та, вкінці, про остаточну мету людей і речей. Тому Собор, засвідчуючи і викладаючи віру зібраного Христом в одне Народу Божого, не може вимовніше показати свою єдність, пошану й любов до всієї людської сім'ї, до якої і він належить, як установляючи з нею розмову про всі оті різнородні питання, даючи зі свого боку євангельське світло та вділяючи людству ті спасенні снаги, які — під проводом Святого Духа — Церква сама одержує від свого Засновника. Бо треба спасти людину й обновити людську суспільність. Тому суттю цілого нашого викладу буде людина: єдина і ціла, з тілом і душею, з серцем і сумлінням, з умом і волею.

А тому Священний Собор, визнавши публично за людиною високе покликання та ствердивши в ній певне божественне начало, пропонує людству щиру співпрацю Церкви, для встанов-

ПРИЙМІТЬ СЛУЖБУ ПРИМИРЕННЯ!

о. Т. Олійник ЧСВВ

НАЙКРАЩОЮ СЛУЖБОЮ ПРИМИРЕННЯ НАШОГО НАРОДУ З ГОСПОДОМ БУДЕ ПРИНЕСЕННЯ НАШИХ СИНІВ У ЖЕРТВУ СВЯЩЕНОСЛУЖІННЯ

"Усьому час і пора під сонцем,
час розкидати і час збирати,
час шматувати і час зшивати" (Порп. 3, 5, 7)

Церква основана Христом, виявлена Святим Духом — увійшла в світ і скоро визнано їй право громадянства. Вийшовши на свободу, зараз таки люди почали вводити роздор у Церкві. Продовж 20 сторіч різні єретики, ті невдоволені духи, нещадно шматували Христову Церкву.

Це той пророчений час "шматувати і розкидати". Нині, можна бути певним, настала повнота того часу. Церкву вже зовсім порізнено... Та Господь чуває над Церквою й не дасть їй загинути. Тим то зродився в останніх роках новий дух. — християнство усвідомило собі, що вже настав час "зшивати і збирати" порозкидуване Христове стадо. Здається, що християни сьогодні готові вже принять службу примирення.

лення такого загального братерства між усіми людьми, яке відповідало б цьому покликанню. І не кермується в цьому Церква жадною земською амбіцією, а одне лише має на меті, тобто: за проводом Утішителя-Духа далі вести діло самого Христа, який прийшов у світ, щоб дати свідчення правді, щоб спасати, а не осуджувати, щоб послужити, а не щоб йому услугувано (2).

(2) Пор. Ів. 18, 37; 3, 17; Мат. 20, 28; Мар. 10, 45.

Людина охрещена, — присвячена Пресвятій Трійці

у Св. Миропомазанню ще й запечатана Святим Животворним Духом. Таким робом християнини "зодягнений" у Христа Бога, в Його силу і владу, — учасник у вічному священстві, у пророцтві й царстві Христа — живе на землі живим свідком живого Бога.

Як колись Бог-Слово втілився у Богородиці, так воно й сьогодні. Той же Богочоловік втілюється в людях, що його ім'я визнають, які примирені з Богом, ті ж люди становлять Божу Церкву — Боже Царство на землі — Царство миру, радости й любови в Святім Дусі. Така Церква є насправді Містичне Тіло Христове.

Християни, люд народжений із висот, із води й Духа, вони прияли високе післанництво: славне служіння вінправдання. Так усі прияли службу примирення — службу поєднання. На це вони створені й призначені.

Господь у своєму незбагнутому Провидінні, схотів включити теж і людину в діло спасіння людей, і то до тієї міри, що Бог спасає людей через людей, бо й Божий Син став Чоловічим Сином, щоб спасти людей.

До приходу Христа була вимагана повнота часу — повна міра гріха, і тоді лиш наступило відкуплення. Так і нині настала "повнота часу" — повнота церковних розподілів. Церкви і люди сьогодні збагнули таїну, — що об'єднана Церква прискорить прихід Христового Царства в силі на землі. Настав бо час — зібрати воєдино всіх порозпорошуваних Божих дітей!

У Христі Ісусі ми всі успадкували післанництво.

Ми, почувши слово правди, оту благовість нашого спасіння, що нею спасаємося, поставлені в світі працювати для повного визволення Христом відкуплених Божих дітей. Визволення це здійснюється пізнанням правди: "Пізнай правду, а вона визволить тебе". Правда ця ясна, залишена у Христовім заповіті всім нам: "Усіх зібрати воєдино". Тоді буде вповні об'єднана Церква, яка стане "повнотою того, що виповнює все в усіх". (Пор. Еф. 1).

Христос прийшов звістувати мир, мир між нами, бо через Нього всі ми маємо доступ до Отця нашого в одному Дусі.

Будуче одне в Христі, ми громадяни Божого Царства, і більш не чужинці. Ми — співгромадяни святих і домашні Божі. Ми — будова на підвалині апостолів і пророків, а наріжним каменем тієї будови — Ісус Христос. Уся ця будівля міцно споєна євангельським навчанням і вона повсякчас росте у Господі.

Апостол св. Петро навчає: "Приступіть до цього каменя живого, людьми відкинутого, дорогого. А й самі віддайтеся, мов живе каміння, щоб із нього збудувати духовний дім, на святе священство, щоб приносити духовні жертви, приємні Богові" (І Пет. 2, 4-5).

Щоб оця наша жива будівля "росла живим і духовним храмом", Господь закликає нас прийняти "службу примирення". Бог потербує нас людей, щоб через нас позбирати ту многоту "живого каміння", скрізь порозкидуваного, і розбудувати святиню, а із тих подроблених різних "самостійних" Церков створити одне Боже Царство. Отак поєднані в одній Церкві станемо "житлом Бога з своїм народом", а світ побачить силу об'єднаного християнства!

Спалахнув уже небувалий рух — всесвітній екуменізм.

Екуменізм — це великий змаг за єдність християнських Церков. Він, щоправда, жевріє століттями, і виник у протестантських колах, а виявлений нині Ватиканським Собором, полонив уми всіх тих, у кого Христовий Дух. Це підкреслює Владика Йосиф Мартинець ЧСВВ: "Ми є свідками всесвітнього руху за зближення й за єдність християнських Церков. Щораз більше зароджується в серцях усіх християн свідомість що всі й кожен зокрема, має обов'язок жертвувати за Христовий заповіт: щоб усі були одно".

Це й є остаточне призначення споконвічне мешканців землі. Це пекуча вимога нашого знедоленого часу. Наступила вже передбачена "повнота часу". Час уже дозрів до здійснення споконвічного задуму Божого: об'єднати все у Христі Ісусі!

Ми, будучи помилувані Богом, ростемо в Господній благодаті і стаємося тепер живим храмом. "Бог освітлив серця наші, щоб на нас сяяло знання Божої слави, що на обличчі Ісуса Христа" (2 Ко. 4, 6).

Ми, що маємо один і той самий дух віри, по кликані стати — новим створінням у Христі. М: — нова сучасна людина, що відкритим серцем вміє читати виразні знаки часу і рішуче відповідає новим вимогам Церкви.

Ми бо створені для добрих діл. Ті добрі діла нам Богом приготовані, а одне з них — це

Прийняти відкритим серцем /служіння примирення".

Старе минуло: старі роздори й релігійні війни прогули. Нове тепер настало. Вибила повнота часу: зібрати воєдино всі народи землі!

Усе від Бога приходять. Він примирив нас із собою. Він дав нам оте величне служіння "правдання" і "службу примирення". На це Господь призначив 20-те сторіччя: Поєднувати!

Ми бо — навчає Апостол — посли замість Христа в цей світ. Тож напоминає і нас усіх "Примиріться з Богом!" А примирені в Христі. — маючи завдаток Духа, покликані, як співробітники Спасителя — виконувати дбайливо службу примирення. І Божої благодаті не вільно нам змарнувати, бо ось тепер день спасіння, час сприятливий і пора поєднання...

Оті новітні апостоли повинні появити себе — бездоганними Божими Слугами і щиро прийняти службу примирення. Ставши мироносними послами, скрізь нести мир, мир із неба, — служити великій справі — з'єднанню християн.

Запалені Божим Духом нікому не даваймо ніякої нагоди до спотикання чи зневіри. Появляймо себе бездоганними Божими служителями: сміливими, відважними, довготерпеливими, лагідними; у Святім Дусі, у щирій любові у слові правди, у Божій силі. Маючи широке серце, одвертe до всякої правди, добра і краси, зроджуймо в собі непереможне наставлення: працювати для поєднання всіх християн в одній Христовій Церкві: що буде найкращою нашою "службою примирення", перед Господом і людьми

ЗАСТРІЛЕНО ЄПИСКОПА В ЛІБЕРІЇ

У Монровії, Ліберія, Африка. Біафранець Обі, якого вже зловила поліція, застрелив американського походження єпископа Т. Брачна — голову Єпископальної Церкви в Ліберії. Крім єпископа згинув іще канцлер єпископської канцелярії та були поранені два урядовці. Вбивник Обі був викладачем в одній із вищих шкіл, що їх веде Єпископальна Церква в Ліберії. Мотиви вбивства покищо невідомі.

УКРАЇНСЬКА РОДИНО, ЧИ ТИ ГОТОВА ЗРОБИТИ ЖЕРТВУ ДЛЯ БОГА И УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ — ДАТИ СВОГО СИНА НА СВЯЩЕНИКА?

о. В. Ваврик ЧСВВ

БРАТЕРСТВО ЯК ШЛЯХ ДО МИРУ

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА СІЧЕНЬ

Місяць січень проходить у нас у співах колядок, у різдвяному настрою. І часто пригадується нам, що на полях Вифлеєму в різдвяну ніч ангельські хори співали пісню хвали й надії: "Слава Богу... а на землі *мир* людям доброї волі!" Особливо тепер усі ми тужимо за миром. Не лишень старше покоління, що ще пам'ятає першу й другу світову війну. Що ж кажуть оті численні демонстрації молодого покоління по містах Америки й Канади? І вони прагнуть миру! Але мир між народами то така благодать, що її не годен комусь накинути: її мусять народи самі бажати і про неї старатись! І якщо той *мир* має бути правдивий і довготривалий, він мусить виходити з глибокого переконання, що всі нації є собі братні, не чужі, що їх усіх в'яже справжнє всесвітнє братерство. Свт. Отець Павло VI поручає членам Апостольства Молитви на місяць січень нового, 1970-го року отаке наміреннія: "Щоб люди достигли миру не через насилля, а в дусі справжнього братерства!"

Ватиканський Собор про мир

У великій і дуже цінній Душпастирській Конституції "Про Церкву в сучасному світі" Вселенський Собор наших часів присвятив цілий п'ятий розділ другої частини питанню "Про Плекання Миру і Міжнародньої Спільноти". На початку того розділу читаємо таке: "Собор, вияснюючи правдиве і шляхетне поняття миру, засуджуючи страхіття війни, закликає гаряче всіх християн, щоб вони за допомогою Христа, творця миру, співпрацювали з усіма людьми для укріплення між ними миру — в справедливості й любові"... (ч. 77).

У дальшім відступі Собор каже: "Земський мир, який постає з любови ближнього, є образом і плодом миру Христового, що походить від Бога Отця. Бо самий таки воплочений Син, князь миру, своїм хрестом примирив усіх людей із Богом, і обновляючи одність усіх в одному народі і в одному тілі, — у власному своєму тілі знищив ненависть і, прославлений своїм воскресінням, влив Духа любови в серця людей."

А трішки дальше говориться: "Наскільки люди є грішні, вони стоять і стоятимуть під загрозою війни аж до приходу Христа; а наскільки об'єднані в любові, перемагають гріх, то переможуть і насилля, аж доки не здійсниться слово: "І перекують вони мечі свої на рала, а списи свої на серпи. Народ на народ не буде меча піднімати, і не вчитимуться більше воювати" (Іс. 2, 4) ч. 78.

Собор підкреслює також благодатну працю Церкви в міжнародній спільноті для втримання миру. "Церква, коли з своєї Божої місії проповідує всім людям Євангелію і розподіляє скарби благодати, причиняється всюди до скріплення миру і до закладення твердих основ під *братерську* солідарність між людьми, тобто розуміння Божого і природного закону". (ч. 89).

"Що священний Собор пред'являє із скарбів науки Церкви, те має на меті помогти всім людям наших часів, — чи вірують вони в Бога чи його виразно не признають, — щоб, бачивши ясніше повне своє призвання: краще пристосували світ до чудової гідности людини, змагались за загальне і глибоко основане *братерство* і спонукані любов'ю, великодушним та спільним зусиллям подбали про невідкладні потреби нашого віку". (ч. 1).

Всесвітнє братерство

Ми щодня визнаємо всесвітнє братерство на землі в нашій молитві "Отче наш". Бо якщо Бог є нам усім небесним ОТЦЕМ, то ми всі собі БРАТИ! Що більше, наш божественний Учитель найвиразніше каже нам: "Ви всі БРАТИ!" (Мт. 23, 8).

Вже в Старому Заповіті було сказано: "Любитимеш ближнього твого, як самого себе: я — Господь!" (Лев. 19, 18). Коли опісля великий рабин Гілель (20 років перед Христом) шукав, як змістити ввесь закон в одному реченні, то додумався такого: "Не роби другому, що тобі немиле!" Христос те саме правило сказав у позитивній формі і тому вона ширша: "Все, отже, що бажали б ви, щоб люди вам чинили, те ви чиніть їм, — це ж бо закон і пророки" (Мт. 7, 12).

А що до слова "ближній", то Христос поширив його засяг поза границі Старого Завіту. Для жидів ближній то співгромадянин, другий Ізраільтянин, син вибраного народу. Хри-

"Приходіть до мене всі, струджені й обтяжені, а я вас усполню..."

(Мат. XI. 28)

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ

для членів Апостольства Молитви й всіх побожних душ

Божественне Серце [illegible] з тим наміренням і вкомі [illegible] славу Божої й [illegible] безупинно в Пресвятій [illegible] — жертвою Тобі, через Непорочне Серце Пречистої Діви, свої молитви, діла, слова, думки й терпіння [illegible] за [illegible] і від усіх людей. [illegible] Вітця Пана Рожанського за [illegible] за навернення грішників і за [illegible] Апостольства Молитви [illegible] на цей місяць і [illegible] день.

(300 днів відпусту раз в день)

ПОДЯКИ

Посилаємо $15.00 на Служби Божі: 1. за померлих родичів — Василя й Анну та Василя й Анастасію, 2. на всяке прошення і 3. за бл. п. Андрія Запаранюка, який згинув від кулі грабіжника. На пресфонд "Світла" $2.00

Йосиф і Меланія Крутиголова, Клівленд

Посилаю $3.00 на Службу Божу за моє здоров'я

Дарія Пенцан, Філядельфія

Залучую $3.00 на Службу Божу за покійних із моєї родини: Марію, о. Григорія, Романа й Ірину

Ярослава Калимон, Ірвінгтон Н. Дж.

У залученні $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за душу моєї покійної дочки Марії, як теж $10.00 на Службу Божу за покійних із моєї родини, яких імена подаю

Ксеня Гук, Манзонвіль, Квебек

Оцим сповняю мій обіт і складаю приходну подяку Пресвятій Богоматері, та св. Юд. Тадеєві за одержання ласк, про які я просила. Залучую $5.00 на подячну Службу Божу

Миколая Долинська, Ірвінгтон Н. Дж.

У залученні $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за мого покійного батька — о. Петра Барановського, який помер перед 2 роками

Ольга Весоловська, Ню Йорк

Залучую $10.00 на дві Служби Божі за моїх покійних 1 родичів — Андрія й Пелагію, брата Павла, сестру Теклю, 2 за покійного чоловіка Миколу

Каролина Ґорен, Гемтрамк, Миш.

Посилаю $30.00 на десять подячних Служб Божих у честь Пресвятої Богородиці за поміч у тяжкій хворобі, а $10.00 на світло на престол.

Григорій Лех, Філядельфія

У залученні $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за спокій душі покійного Івана

Тарас Печерський, Філядельфія

ПОЛЕНИЙ, ХТО ХОЧЕ, ЩОБ ВІДПРАВИТИ СЛУЖБУ БОЖУ В БАЖАНОМУ НАМІРЕННІ ЧИ ЧАС, ХАЙ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО МАНАСТИРЯ

BASILIAN FATHERS
3100 Weston Road, Weston, Ont., Canada

стос не хоче отих ограничень. Христос хоче, щоб наша любов ближнього розтягалась на всіх людей. Так як Бог любить усіх людей і каже сонцю світити на злих і добрих, на всіх, так і ми повинні любити всіх. Як Христос умер за всіх людей і всіх назвав братами, така повинна бути наша любов! Наша любов ближнього, любов брата, повинна огортати всіх, навіть наших ворогів! Христос не застановляється над тим, що воно тяжко й непсихологічно любити ворога, а ясно і з притиском каже нам: "Вам, що слухаєте, кажу: Любіть ворогів ваших, добро чиніть тим, які вас ненавидять. Благословляйте тих, які вас проклинають, моліться за тих, що вас зневажають... добро чиніть ворогам і позичайте, не чекаючи назад нічого, а велика буде ваша нагорода й будете синами Всевишнього, бо він благий для злих і невдячних... (Лк. 6, 27-36).

Як далеко поширив Христос засяг слова "ближній" у противенстві до Старого Завіту, що під словом "ближній" розумів лише синів вибраного народу, бачимо найкраще з притчі про милосердного Самарянина.

Читаймо уважно, що пише св. євангелист Лука. Якийсь законовчитель хотів "випробувати" Христа, запитав, щоб робити, щоб осягнути вічне життя. Ісус відповів йому питанням: "А що написано в законі? Як там читаєш!" — Законовчитель каже: "Люби Господа Бога твого... а ближнього твого, як себе самого". Христос похвалив добру відповідь. Тут св. євангелист додає дуже цікаву замітку. "Та той (законовчитель), бажаючи себе самого виправдати, каже до Ісуса: "А хто мій ближній?" (Лк. 10, 29). Він безперечно чекав відповіді в тоні Мойсеєвого закону. Але Христос у відповідь оповів притчу про бідного Жида, що впав у руки розбійників у дорозі з Єрусалиму до Єрихону. Вони його ограбили й тяжко покалічили. Його співгромадяни, і то священик якийсь та й левіт (також слуга при храмі), що проходили тою ж дорогою, поглянули і пішли дальше. Не помогли бідному! Аж прийшов там Самарянин: один із того народу, яким Жиди погорджували і ненавиділи. Він змилосердився, очистив його рани, обв'язав, висадив на свого осла, перевіз до гостинниці, там ще доглядав раненого, а як мусів виїхати, то наперед заплатив господареві, щоб той дальше опікувався недужим і обіцяв доплатити всі можливі видатки за той час. І сказав Христос самопевному законовчителеві: "Іди і ти роби так само!" (Лк. 10, 37). Цебто: маєш відповідь на питання: "А хто мій білижній?" Не лишень діти вибраного народу, але навіть вороги того народу, навіть погорджувані Самаряни і їм подібні, — всі вони твої ближні, твої брати; і їх треба любити, треба їм добро чинити! В любові ближнього знаходить свій вияв наша любов до Бога!

Що більше, Христос сказав: "Як я полюбив вас, так і ви любіть один одного" (Ів. 13, 34). Цеї міри любови так нам неможливе досягнути, як і того другого поручення: "Будьте досконалі, як Отець ваш небесний досконалий" (Мт. 5, 48). Але це є *нашим ідеалом*, до якого ми маємо стреміти!

Прошу відправити завпокійну Службу Божу за мого батька Юліяна, що недавно помер, пройшовши в своєму житті важкий і тернистий шлях. Жертвую $10.00.

Богдан Тарнавський, Ню Брансвик, Н. Дж.

Залучую $20.00 на чотири Служби Божі в таких наміреннях: 1. за покійну маму Анастасію, 2. за покійного батька Івана, 3. подяки й 4. за моє здоров'я.

С. Ґерула, Ірвінгтон, Н. Дж.

Жертвую $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за спокій душі мого покійного чоловіка Івана. Залучую також $10.00 на дві Служби Божі за здоров'я моєї сестри Василини, яка лежить тяжко хвора.

Д. Федорчук, Садбері, Онт.

Просимо ласкаво не турбуватися тим, що Ваша подяка ще не поміщена! З уваги на обмаль місця ми їх містимо в тій черзі, в якій вони до нас приходять. Служби Божі однак правимо згідно з бажанням і наміренням, яке Ви мали.

Посилаю $10.00 на дві Служби Божі за моїх покійних родичів — Микиту й Марту та за моїх сестер — Софію й Татіяну.

Василь Гнатюк, Елизабет, Н. Дж.

Прошу відправити 5 завпокійних Служб Божих за померлих: Марію, Катерину, Стефана, Йосифа й Григорія. Жертвую $25.00.

Анна Яворська, Менчестер, Ню Гемпшир

Посилаю $53.00 на завпокійні Служби Божі за душу померлого Нестора Шиманського, який упокоївся 25-го вересня 1969 р.

Марія Шиманська, Чікаґо

Залучую $5.00 на Службу Божу за наших померлих батьків, братів і сестер, що впокоїлися в Україні.

Олекса і Євдокія Дзем'юк, Чікаґо

Посилаю $5.00 на Службу Божу за здоров'я мого сина Василя й за його щасливий поворот із війська.

Мама Анна Миронюк, Чікаґо

Залучую $5.00 на Службу Божу за покійну Сестру Служебницю Методію Підгайну, яка померла у Львові.

Степан Ґельнер, Дітройт

НАШІ ВЧИНКИ

о. І. Назарко ЧСВВ

Чудовий учинок української людини! Українська католицька церква св. Андрія в Ліджомб, Сидней, Австралія.

"Радість людині, що любить добро чинити" — так каже пророк Соломон у своїх "Приповістях" (19, 22). Досі в попередніх статтях ми говорили про наші думки і слова. Але зверхнім і видимим виявом наших думок і слів є наші вчинки. Вчинок — це найкраща вимова слів і думок, бо з учинку ми у великій мірі довідуємося про те, що дана людина думає, чи говорить. Думка зверхньо ще нас не обов'язує, її наслідків ми не бачимо. Слово, що його ми висказали, вже нас обов'язує, але, як прийде до його виконання воно може прийняти іншу форму. Думка, а навіть слово реалізується щойно в чині.

Прикмети вчинків

Розрізняємо вчинки *примушені*, до яких нас хтось сильніший, або якісь обставини примусили; і вчинки *добровільні*, які ми пізнали й свідомо та добровільно виконуємо. Тут не буде мови про вчинки примушені, тільки про вчинки добровільні, бо тільки їх моральна богословія називає вчинками людськими. Добровільні вчинки людські можуть бути фізичні, як напр. фізична праця муляра, шевця, кравця і т. п. Крім цього добровільні вчинки людські можуть бути духові, напр. науковця, поета, маляра і т. п. Добровільні вчинки людські можуть бути *духовні*, напр, праця аскета над собою, праця священика в сповідальниці, при престолі і т. п. Нам християнам — ідеться про те, щоб усі наші вчинки: фізичні, духові, чи духовні були морально добрі. Кажучи простіше: нам залежить на цьому, щоб ми творили добрі діла.

Доручення Св. Письма

Як у Св. Письмі Старого Завіту, так і Нового Завіту читаємо часті доручення і заохоти чинити добрі вчинки. Пророк Міхей каже: "Я скажу тобі людино, що є добре і чого Господь вимагає від тебе: чини справедливо, люби вчинки милосердні й ходи в покорі перед твоїм Богом." Хто Бога почитає, бідного спомагає" (6, 8). Пророк Ісая каже: "Поділись із голодним хлібом і введи в хату беззахисного бурлаку... тоді у тьмі в тебе засяє сонце." (58, 7).

А в Новому Завіті сам Христос — відвічна Правда казав: "Будьте милосердні, як Отець ваш є милосердний" (Лук. 6, 36). На іншому місці Христос сказав: "Добро чиніть... а нагорода ваша буде велика". З опису страшного суду виходить, що кодексом, за яким нас судитимуть, будуть наші добрі діла. "Я був головний, а ви мене накормили... Я був спрагнений, а ви мене напоїли... Я був нагий, а ви мене приоділи..." і т. д. (Мат. 25, 31).

Але Христос не тільки словом доручав нам творити добрі вчинки, але й сам дав нам великий приклад виконування добрих діл. Усе життя Христа-Спасителя — це безустанне виконування добрих учинків. Скільки калік Він уздоровив, скільки голодних накормив, скільки грішників навернув...! І своїм словом і прикладом Христос заохочує нас до добрих діл. І горе тому, хто не послухає тієї заохоти, бо його чекає доля проклятої смоковниці: "Всяке дерево, що не родить доброго плоду, буде зрубане і вкинене в огонь" (Мат. 3, 10).

Золоте українське серце

Знаємо з історії України які добрі вчинки творив наш перший християнський князь Володимир Великий. Він часто давав на своєму дворі обіди для вбогих і калік та нераз, опережавшись фартухом, сам обслуговував тих бідаків. І його син Ярослав Мудрий наслідував у цьому свого батька. А князь Володимир Мономах у своєму "Поученні дітям" наказує їм так: "Не дозволяйте сильним нищити слабих. Самі розсудіть справу вдовиці... Переїжджаючи крізь свої землі, не дозволяйте кривдити ні своїх, ні чужих... Де пристанете, напійте й нагодуйте вбогого, навідайте хворого, проведіть покійника. Старих шануйте як батьків, молодих як бартів." — А Ярослав Осьмомисл занедужавши важко, скликав до свого двора бояр, духовних, службу та бідних і приказав наділяти їх усяким добром. І цю княжу милостиню розділювали продовж трьох днів. — Або візьмім приклад нам відомий із найновіших часів. Маємо на думці Слугу Божого Митрополита Андрія. Хто зрахує тих усіх сиріт, удів, опущених, безробітних батьків, яким Він помагав?.. Ті, що стояли близько цього Великого Митрополита, як напр. бл. п. крилошанин о. Василь Лициняк, запевняли мене, що Митрополит розділював місячно понад 10 тисяч золотих. А в час великої повені 1927 р., що залляла ціле Підкарпаття, сам Митрополит дав бідному населенню більшу поміч, як цілий державний уряд Польщі.

Нашими нерозважними вчинками в церковному та національному житті, а особливо нашою незгодою та нетолерантністю, доведемо до того, що отак будуть "заповнені" залі на наших імпрезах і то незадовго!

Чинім і ми добрі вчинки

Чому? Найперше тому, що вони дають нам радість серця. Один іновірець у Ню-Йорку почувши від нашого скитальця (а був це наш перебраний священик), що він щойно приїхав і не має праці, позичив йому кількадесят долярів. Після кількох місяців цей священик уже в кольоратці, віддаючи добродієві його гроші, спитав його: "Чому ви мені позичили ці гроші, коли ви мене не знали і могли сподіватися, що я їх не віддам?" Іновірець відповів: "Я зробив це тому, бо скільки разів я комусь добре вчиню, то мені якось легко на серці." І погладив себе по грудях.

По-друге: на порозі вічности нас судитимуть на основі наших учинків. Каже св. Павло: "Господь віддасть кожному за його вчинками" (Рим. 2, 6). Хтось мудрий сказав, що хто робить добре ближньому, особливо дає милостиню, то так, наче би вкладав свої гроші в Божий банк. І Бог віддає з високими, Божими відсотками.

Катехизм розрізняє такі добрі вчинки: молитва, піст і милостиня. Не жаліймо милостині вбогим, але ще більше давайме її на церковні й національні цілі. Колись у Галичині лунав клич: "Наріг собі!" Цей клич є ще більше актуальний тут за морем, бо ніякий уряд не поможе ні нашій Церкві, ні нашим установам, якщо ми самі собі не поможемо.

Знаємо легенду, яка оповідає, що якийсь багач після смерти станув у брамі неба. Св. Петро переглянув грубу книгу добрих учинків і при його прізвищу найшов тільки одне число, себто кількадесять долярів, які цей багач дав на дім старців, але з тим наміром, щоб про нього "газети писали". І так багач змарнував свій єдиний добрий учинок.

Чинім багато добрих учинків, але так, щоб "не знала лівиця, що дає праниця". Робім добрі вчинки не для признання, щоб "нам дали кредит", але з чистої любови до Бога, до ближнього, для добра нашого народу і добра нашої рідної Церкви. А такі наші добрі діла, як каже св. апостол Іван, "підуть слідом за нами у вічність" (Об'явл. 14, 13).

ПАПА ПАВЛО ПРОТИ ОБЕЗЦІНЕННЯ АВТОРИТЕТУ И ПОСЛУХУ

В одній із своїх промов Папа Павло живо займався справою взаємовідношення між авторитетом і послухом. Папа сказав, що відношення між авторитетом і послухом виводиться в першу чергу з Євангелія, а щойно другорядно з канонічного права. Авторитет і послух стали жертвою сьогоднішньої моди — соціологічної "контестації". Тому, що цього відношення авторитету й послуху на основі евіденції його божеського походження не можуть заперечити, то стараються його обезцінити. В дальшому Папа сказав, що треба берегтися фальшивого розуміння та пояснювання засади, що "авторитет — це служіння". "Метою авторитету є добро інших, — говорив дослівно Папа — але не в тому розумінні, що ці інші наче є джерелом авторитету. В своєму виконуванні авторитету Церква є демократичною, тобто спрямована до народу, але не в своєму походженні, бо її влада не виводиться від народу, тільки одиноко від Бога."

НОВІ ПОХОРОННІ ОБРЯДИ

Не думайте, що в нас! Ні, в нас скоро воно ще не буде!

У жовтні минулого року видано для латинського обряду нові норми щодо похоронних обрядів, які мали би бути остаточними. Їх видано на основі досвіду довше триваючих експериментів, які були проведені в душпастирствах у різних країнах. Ці нові похоронні обряди входять у силу з 1-им червня 1970 р., хоч поодинокі Єпископські Конференції можуть увести їх уже раніше. Своїм змістом і характером нові похоронні обряди спрямовані до розуміння християнської смерти під кутом воскресення. З поданих текстів священик може вибрати ті, що найбільш підходять до даних обставин.

ЗАВДАННЯ ПАПСЬКИХ ПРЕДСТАВНИКІВ

Представниками Папи в поодиноких країнах є нунції чи делегати, з яких одні мають дипломатичний характер, а другі ні. Про них і їх завдання тепер ведеться доволі широка дискусія в Церкві, а зокрема посеред єпископату. Про завдання папських представників між іншим сказав Папський Секретар Стану — "прем'єр" Ватикану — Кардинал Війо, що "завдання папських представників у ніякий спосіб не йде в розріз із завданнями місцевих єпископів... Папські представник допомагають єпископатам поодиноких країн удержати тіснішій зв'язок із Апостольським Престолом, як теж нерідко дають єпископам, і то багато частіше ніж думається, підтримку та заохоту в їх труднощах".

ЄПИСКОПИ "РЕВОЛЮЦІОНЕРИ" В ГРЕЦЬКІЙ ЦЕРКВІ

Синод Грецької Православної Церкви в Атенах змінив порядок, щоби п'ять митрополитів прийняло та виконало його рішення. У тім розпорядку говориться, що якщо вони не приймуть синодального рішення, то Синод буде змушений вжити супроти них конечних відповідних заходів, тобто іншими словами накласти на них відповідні правні покарання. Провина митрополитів лежить у тому, що вони поставили під сумнів важність нової Конституції Грецької Православної Церкви яку складено під впливом тепер діючого державного військового уряду та проголошено її в березні м. р. Також сам Архиєпископ Єронім — Первоєрарх Грецької Церкви був поставлений у свій уряд завдяки цьому ж військовому урядові.

СОВЄТСЬКІ СОЛДАТИ РЯТУВАЛИ ЦЕРКВУ

В теперішньому польському місті Лігниця на Шлеську загорілася одна з міських церков. Місцева пожежна сторожа не була в силі сама припинити вогню. Покликано на поміч у Лігниці стаціонуючий совєтський військовий гарнізон який спинив вогонь і врятував від повного згоріння церкву, як теж і сусідні домі, на які мав перекинутися вогонь. Представники польського духовенства склали офіційну подяку командуванню совєтського гарнізону.

ГИПІСИ МАТИМУТЬ СВОЇМ ПАТРОНОМ СВЯТОГО?

Перед 400 роками померлий польський Святий Станислав Костка міг би бути відповідним патроном гіпісів і "всіх молодих, які є противниками конформізму". Такий погляд висловив у своїй промові єзуїтський генеральний настоятель — о. Петро Аруппе, говорячи про згаданого Святого. Св. Станислав помер у 1568 р. як єзуїтський новик, а вже два роки опісля був проголошений Блаженним, а в 1726 р. Святим. Умираючи, мав він усього 18 років життя. Св. Станислав може бути патроном гипісів і неконформістів сьогоднішніх днів, бо він сам вів неконформістичний спосіб життя, протестуючи проти тодішнього способу життя, яке також не в усьому було чесне й справедливе, хоч на таке претендувало. Св. Станислав, будучи сам аристократом і маючи до диспозиції великі багатства, виступав рішуче проти "буржуазного життя" своїх братів. Він утік із рідної палати та подався в перебранні жебрака пішком аж до Риму, проходячи своїми ногами близько тисячу миль дороги, де вступив на новіцият до оо. Єзуїтів. Його мощі спочивають у церкві св. Андрія під Квіриналом у Римі.

Степан Гела

ЩУЧИНСЬКА ІКОНКА СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО

1

Великий київський князь святий Володимир або Володимир І Великий (979-1015) при хрещенні прийняв ім'я Василь, на честь свого шваґра царгородського імператора Василія II († 1025).

З історії знаємо, що цей імператор 987 року звернувся до київського князя за допомогою проти свого суперника і претендента до імператорського престолу Фоки та за те обіцяв видати за Володимира свою сестру Анну. Знову ж Володимир обіцяв охреститися. Коли союзники перемогли Фоку, імператор не спішився дотримати умову з Володимиром, бо відомо, що в розумінні Ромеїв-Візантійців ніякий володар світу, хоч би наймогутніший, не міг рівнятися з їх імператором. Тому Володимир Великий пішов походом на Крим, який тоді належав імператорові, обложив його столицю Корсунь (Херсонес) і таким чином приневолив гордого ромейського імператора видати свою сестру, "порфірородну доньку порфірородного імператора візантійського" за великого київського князя.

Іконка св. Василія Великого, що про неї говориться в статті

2

Святий патрон — Василь, це ім'я архиєпископа Кесарії Кападокійської (Мала Азія) св. Василія Великого, Грека, одного з Отців Церкви, великого асцета та славного вчителя й реформатора монашого життя Східньої Церкви.

Культ св. Василя і його твори поширилися на Руси-Україні вже в перших початках її християнства. Не входимо в те, чи цей культ виріс спонтанно для звеличання св. Володимира, чи був накинений Греками, які були першими духовниками Руси-України, і яких пізніше руcько-українські князі старалися замінити своїми, бо грецьке духовенство, особливо вище, узалежнювало одинокy тоді в Східній Европі Київську Митрополію від царгородського патріярха, а впарі з тим Київську Русь від царгородського імператора.

Це факт, що культ св. Василія найкраще розвинувся і поглибився в Руси-Україні, а доказом цього є різні культурні пам'ятки пов'язані з ім'ям цього Святого.

3

Кілька років тому поперек Дніпра, вище Канева, почали будувати велику греблю, яка мала піднести позем води в Дніпрі, щоб використати її силу для водно-електричної станції т. зв. Канівської ГЕС. Очевидно, будівельники греблі і станції передбачали, що піднесений позем води спричинить залиття деяких осель, які були низько положені на обидвох берегах Дніпра.

Тому, що історики й археологи знали, що деякі оселі постали ще в княжій добі а то ще скоріше, і що на їх теренах находяться різні культурні пам'ятки, у 1963-64 рр. переведено там археологічні досліди - розкопи. Хоч ті розкопи були переведені швидкоруч і без основної підготовки, все таки вдалося відкрити багато цінних культурних находок та бодай загально ви-

вчити життя-буття давніх мешканців тих осель.

Археологічні розкопи перевёдено теж на городищі біля села Балико-Щучинка Ржищівського району на Київщині, села яке постало зі злиття двох сусідніх сіл Балики і Щучинка. Історичні дослідники вказують, що назва Щучинка, це літописний Чучин, якого залишки-городище збереглося біля сучасної нам Балико-Щучинки, і який у 1110 році здобули Половці. У княжому Чучині жили професійні воїни-дружинники, яких завданням було стежити з города за рухами половецьких, а пізніше татарських загонів на лівому березі Дніпра, та на випадок небезпеки, повідомляти сусідні городи.

Тут, у Балико-Щучинці, на городищі княжого Чучина мія іншими культурними пам'ятками, в залишках житла-хати найдено мідяну прямокутну пластинку: висота — 9.5 см (3¾ цаля), ширина — 6 см (2⅜ цаля), на якій є по-мистецьки виштампована і гравірована постать святого. Висота постаті 8.5 см — 3⅜ цаля.

Досліди виявили, що ця пластинка походить із другої половини XI ст. і дослідники старовинних пам'яток припускають, що вона була виготовлена в Києві, чи не в іконописній майстерні Києво-Печерської Лаври, де в тому часі (кінець XI ст.) працювало багато місцевих мистців-майстрів під керівництвом відомого тоді в усій Русі-Україні мистця-іконописця Аліпія.

Мистець зобразив святого як стару людину з довгою бородою, тонкими вусами, довгим волоссям зачесалим на потилицю, з високим чолом, глибоко осадженими очима, з тонким простим носом та з чітко записаними бровами. В рисах лиця передана суворість і аскетичність. Голова обведена подвійним німбом. Святий одягнений у довгий, спадаючий гарними складками священичий одяг, прикрашений узорами. На лівій руці спочиває легко до грудей притиснена церковна книга оправлена в оздоблену обкладинку. Праза рука придержує книгу збоку. По правім і лівім боках голови святця є грецький напис "Св Василь". Пластинка має вздовж правого й лівого краю дірки які вказують, що вона була прикріплена певно на обкладинці книги.

Нема сумніву, що на пластинці маємо зображеного св. Василя Великого.

Чучинська пластинка-ікоінка своїм виконанням належить до високомистецького, ювелірного виробництва та є зразком високого майстерства мистця-ювеліра княжої Руси-України. Нічого дивного, що такі вироби ремісників-майстрів княжої доби вирізнялися великою популярністю не тільки в Русі-Україні, але їх теж експортували до країв Західньої Европи. Ми стрічаємо їх у Швеції. Оспівували їх у тогочасних французьких поемах а Італійці просто не мали для них ціни.

НЕМА ВИЗНАННЯ РІЗДВА В ЮГОСЛАВІЇ

Спільне прохання до югославського уряду, що його предложила Католицька Єпископська Конференція та Патріярх Сербської Православної Церкви, в справі встановлення Різдва святковим днем, уряд відкинув. У проханні подано дату Різдва для Хорватії та Словенії на 25-го грудня, а для Сербії 7-го січня, відповідно до того, де переважає католицька чи православна людність. Югославський уряд відповів, що кожному громадянинові прислуговує право на основі існуючого закону святкувати свята своєї Церкви, але задля того мусить узяти безплатну відпустку, як теж неможливо задля поодиноких груп громадян установляти нові, законом визнані, святкові дні.

ПЕРЕДШЛЮБНІ КУРСИ В РИМІ

Тоді, коли в інших католицьких країнах уже від давен-давна існували окремі курси чи інструкції для наречених перед шлюбом, то в Римі щойно вперше такі курси зорганізував душпастирський уряд римської єпархії. Ті курси складаються з доповідей одруженого інструктора, священика, лікаря та психолога. Поруч доповідей є ще розмови з нареченими.

ПАДЕ ЗАВЗЯТІСТЬ ШКОТСЬКИХ БАПТИСТІВ

З нагоди святкувань 100-річчя існування Шкотської Баптистської Унії відбувся національний конгрес в Едінбургу, на якому приготовлено різні резолюції, з яких не всі були конгресом прийняті, а між ними протикатолицькі. Резолюцію про виступлення Унії з Ради Шкотських Церков, бо Рада допустила католицьких обсерваторів, відкинуто 320 голосами проти 153. Також резолюцію про виступлення Унії з Ради, якщо Католицька Церква мала б стати повноправдивим членом Ради, відкинуто 211 голосами проти 197.

НОВІСТЬ: МИРЯНИН СЕКРЕТАРЕМ І ЦЕРЕМОНІЄРОМ ЄПИСКОПА

Австрійський єпископ Вебер із Грацу найменував своїм секретарем світську людину, а не священика як це було досі загальноприйнято. Ним став 24-літній студент класичних мов у Грацькому Університеті — Йосиф Гойбергер. Подібно поступив віденський єпископ-помічник К. Мозер, який найменував своїм церемоніємром теж мирянина — д-ра М. Кірхіна. В обох випадках узгляднено дуже реалістичну причину — брак священиків, яких можна використати до душпастирської праці, а згадані функції зовсім добре можуть виконати миряни.

ПЕРШИЙ УКРАЇНЕЦЬ У КАНАДІ?

о. Йосафат Жан ЧСВВ

В цьому році о. Жан відзначатиме 60-річчя священства та 85-річчя свого трудолюбного життя

Офіційно канадське правительство узнало за першого Українця в Канаді Василя Єлиняка, що приїхав до Канади 6-го вересня 1891 року. Це був мій великий приятель, котрому я дав останні Святі Тайни в Мондерським шпиталі 11-го січня 1956 р., один день перед смертю в 98-ім році його життя, а п'ять днів пізніше я був на його похороні в Чіпмані, де він жив із родиною. Але я певний, що ще перед ним були деякі Українці в Канаді.

Читаємо у скандинавських сагах Вікінгів, що якийсь Іван із "Кгольма" Йоаннес Сколмус відкрив береги Нюфавидленду, Нової Скошії і Лонг Айлянд, яку називав Вайнленд і ще 492 роки перед Христофором Колюмбом; але я його не беру до рахунку.

Жак Карт'є, прибувши на канадійську землю в 1534 році, поставив цей хрест у Гаспе, Квебек, і проголосив її власністю французького короля. Знимка зліва.

Мабуть без сумніву найстаршим може бути той, що його канадська історія називає "Грек", а якого губернатор Самуель де Шамплен спровадив до Канади в 1625 році. (Дивн "Історія Канади" у II-ох томах, пера Віліяма Кінсфорда, Том I, ст. 86, Торонто 1898).

Той чоловік, названий "Грек", не міг бути тієї ж народности, що Греки, бо вони не були католиками, а губернатор С. де Шамплен брав лише католиків до своєї обслуги. Отже той чоловік, названий "Грек", мусів бути католиком. Це є можливе, бо було воно вже 30 років по Берестейській унії. Нпр.: Аж до 1920 року, якщо ви спитали б українських іміґрантів до Канади: "Хто ви є?" — вони відповіли б: "Греко-католик", зазначаючи свою релігію. Отже той чоловік "Грекокатолик" міг бути Українцем, а може і козаком, бо приїхав туди навіть зі своїм конем.

Історик Віліям Кінсфорд дуже його хвалить та пише, що губернатор С. де Шамплен дав йому важні місії, які він точно сповнив, їздячи скоро своїм конем; а все поспівував "Я їду тра, ля, ля, ля, ля", що тутешні Французи перевели на: "Ля іту, тра, ля, ля, ля, ля". Його головне завдання було бути лучником між вартовим обсерваційним постом "Ле Пік" і столицею Квебеком, 180 миль дуже тяжкої дороги стежками. "Ле Пік" стоїть між двома парафіями: св. Фабіяна і св. Фабіяна-над-морем; ця назва "над морем" виглядає надто похвально, але вона є правдива, бо залив ріки св. Лаврентія є навіть більший як

наше українське Чорне Море. І я мав честь бути народженим та хрещеним у св. Фабіяні 19 березня 1885 року. Де був той обсерваційний пост, там є тепер пост, що надає радіо-телевізії для цілої полоси нижче Квебеку.

"Ле Пік" (вершок) панує над цілим св. Лаврентієм: звідтам можна бачити більше як 50 миль великого моря. Комендантом тієї важної позиції для цілої Канади був королівський пілот (заразом і перший канадський фармер): Абрагам Мартін. Він мав одного наймита, що день і ніч пильнував моря. Вночі полум'я вогню означало дорогу, а в день, коли було мрячно, він що 5 хвилин по пів мінути трубів через морську мушлю. Сам Абрагам Мартін мешкав зі своєю родиною на поблизькій фармі коло моря, а коли наймит завважив якийсь корабель, то зараз повідомляв свого пана. Якщо це був приятельський корабель, то його радо приймали, та сам Абрагам Мартін ласкаво давав указівки, як їхати до Квебеку. Також корабель брав там нову провізію свіжої води, найсмачнішої в Канаді. Коли корабель був ворожий, то Абрагам Мартін збирав довколишніх Індіян, що помагали відлякати ворога та зараз посилав про те новину до Квебеку.

Наш "Греко-католик" мабуть лишив деякі сліди свого перебування в св. Фабіяні, а це "Ляк Зеро", себто назва того озера, яке від 1870 р. називається "Ляк де ля стасіон", а перед тим "Ляк сент Фабіян", а перед 1830 "Ляк зеро", бо його форма виглядає як "зеро". По-правді могло бути, що наш Українець сказав "озеро", а тутешні люди затримали лише "зеро".

Іншим слідом, що міг лишити його наш Українець у моїх околицях це ім'я "Рімускі". На кожний раз, коли в Старім Краю я подавав своє місце народження: Сен Фабієн де Рімускі, питалися мене чи це українське місто, бо по цілій Канаді рідко знайти якесь місце, кінчаючи на "скі". Моя відповідь була, що можливо назва тієї великої ріки, що надала своє ім'я місту й околиці, була надана якимсь Українцем, бо від 1625 до 1628 р. перебував часто в тих околицях якийсь Греко-католик (Українець), що лишив кілька слідів своєї мови, як наприклад: "Озеро" і "Мало-без". Три милі на полудне від озера Мало-без є досить велика ріка, дуже неспокійна і рвучка, по французьки "Рему", де була дуже смачна риба форель, по французьки труіт, по англійськи травт. Наш Українець, коли перебував у "Ле Пік", часто ловив там свою улюблену рибу. Наші канадські історики перевели назву ім'я "Рімускі" з якогось нібито індіянського імени, що не має жадного значення (крот де шіен), тож вадіюся, що французький шовінізм не буде противитися цьому поясненню; наполовину по французьки "Рему" — "Вир" і закінчення українське.

Гадаю також, що наш "Греко-католик" навчив першого французького фармера Абрагама Мартіна, як зробити собі жорна, щоб кожний фармер міг достачити собі запасу муки на хліб.

У цілій Канаді був тоді лиш один млин, що його збудували Отці Реколєти в Лімоілю коло Квебеку. Перший канадський фармер мав досить збіжжя, а мав лише ті індіянські терлиці, що з великим трудом приносили одну миску муки на день. Наш Українець мусів їм дати іще, що було в кожній хаті України: жорна. Канадсько-французька форма жорен найбільше схожа на українську, то й на тій основі можна теж висловити таке припущення.

В літі 1628 р. англійська фльота під проводом Братів Кертк, по знищенню французьких постів ув Акадії і в Гаспе, удалася до Ст. Лаврентської ріки і до ріки Сагеня та взяла Тадуссек. Удалося Абр. Мартінові втекти до Квебеку зі своєю родиною і челяддю. Він хотів лишитися фармером у Канаді, тому губернатор С. де Шамплен дав йому красні землі коло самого міста Квебеку, що досі називаються: Плян д'Абрагам. Наш Українець також удався до Квебеку, та С. де Шамплен дав йому місію пильнувати руху Англійців коло Тадуссак. На весні 1629 р. англійська фльота рушала проти Квебеку, а губернатор через брак поживи мусів піддатися з цілим малим гарнізоном. Англійці зажадали, щоб Французи вернулися до Франції. На кораблі, що мав їх туди завести, вони дуже сумували, і тоді мабуть наш Українець зачав їм співати по французьки ту пісню, що найстарша в цілій Канаді: "Канд он а ту перді, ет к'он н'а плі д'еспоар, он пренд са кеу д'шеміз пур с'ан фер ен мушоар". Тоді з усіх сторін вибух сміх, і всі продовжали: Ля іту тра, ля, ля, ля, ля. Оце більш-менш переклад тієї пісні: "Коли все страчене й надії нема, виріж хвіст сорочки та зроби хусточки, щоб обтирати сльози". Варта надто дослідити чи в цій пісні є тодішні українські елементи в мелодії, бо гадаю, що вони є в ній.

Наш перший канадський Українець вернувся з губернатором С. де Шамплен до Франції, звідки правдоподібно переїхав назад в Україну.

СВЯЩЕНИК У "ПОБІЧНОМУ ЗВАННІ"

Вперше в латинському обряді висвячено на священика людину, яка не буде вповні займатися священичою працею, але — як основну працю — продовжуватиме свою дотеперішнє цивільне звання. Таким священиком буде перед 6 роками повдобілий Гельмут Генгельбрук — урядовець асекураційної агенції, якого висвятив єпископ Мюнстеру в Німеччині. Священичі функції виконуватиме в часі, коли він вільний від своєї асекураційної праці.

Розмови з молоддю:

СУЧАСНИЙ СВІТ І ЦЕРКВА

о. Р. Г. ЧСВВ

Оці друзі! Сьогодні порозмовляємо на тему подружжя..

Пробачте, що вже на самому початку перерву вам. Мені здається, що краще було б продискутувати таку життєву й актуальну справу, як любов...

Ваше завваження вірне. Все ж таки я розпочав від подружжя, бо не можемо заторкнути його, щоб одночасно, не заторкнути й любови. Любов є душею й вузлом подружнього життя. Так тоді зачнім з любови. Щб, на вашу думку, є любов?

Любов — це той вогонь, що спалахнув у серці людини та сповнює всю її істоту щастям.

Прегарне поетичне порівняння! Та це ще не все. Ви сказали, що любов охоплює "всю людську істоту". Цим ви бажали сказати, якщо не помиляюся, що любов якоюсь мірою ототожнюється з людським життям. Отже, питання, яке ми заторкнули, буде таке широке й багатогранне, як і життя.

Немає сумніву!

Попробуймо тоді доповнити ваші думки. Візьмім думки інших молодих дівчат-хлопців, наприклад, студентів, як і ви. У мене ось під рукою опитний листок на тему "Що є любов?" На це запитання сучасна молодь дала цікаві відповіді. Відчитайте їх у їхньому імені. Зачніть від оцього:

Студент Петро: "Любов — це: від інших нічого не чекати".

18-літня Йосифа: "Любов є найважливішою життєвою справою. В нашому віці це для нас велика проблема, це тема наших розмов. Про це ми, дівчата й хлопці, дискутуємо з великою свободою і, здається мені, воно дуже добре."

16-літня Марія: "Любов — це доповнення двох людських істот одної в одній, це обмін. Ні, це слово не є відповідне, бо вміщає в собі поняття торгу. Любов є радше самовідданням у комусь іншому та прийняттям когось іншого в себе. Це повна безкорисливість і, водночас, дозволеність утішатися без шкоди для іншого; утішатися ж під усіма оглядами: фізичним, моральним і інтелектуальним. Любов — це єдність."

Для доповнення додайте до цього ще й думку одного 20-літнього робітника. Оці рядки:

"Для мене, зарученого, любов є всім. Що це любов? Годі окреслити. Любиш, і все! Безумовно — це дар, це обмін... Чи він у мене вже остаточний? Авже ж, остаточний! Мені здається, що сучасна молодь шукає в любові чогось гарного. Тим часом якраз любов повсюдно є в погорді: на афішах, на фільмах, словом, усюди. Тепер любов до крайніх меж принижено. З любови робиться засіб для заробітку. Мені здається, що нинішня молодь шукає в любові чогось гарного, чогось чистого."

Бачите, як від серця говорить сучасна молодь про любов! Проаналізуймо їхні думки й вислови. На що вони найбільше звертають увагу? Що найміцніше підкреслюють?

Те, що сучасна молодь говорить про любов, можна б звести до наступних пунктів:

— Любов є доповненням двох людських істот;

— вона є повним і безкорисним самовідданням;

— є джерелом всебічної дозволеної утіхи духа і тіла;

— любов є найважливішою життєвою справою;
— є чимось дуже великим, гарним і частим;
— проте світ знецінює, принижує і збещещує любов;
— тим то є вона темою пожвавлених дискусій молоді.

Ви тільки що згадали про "доповнення двох людських істот", про "безкорисливе самовіддання в любові", про "дозволеність утіхи, яку дарує любов і духові, і тілу". Чи все це можна б охопити, виразити якимсь одним словом?

Думаю, що всім цим поняттям найкраще відповідає слово "подружжя".

Авже ж правда! Тому й зачали ми нашу сьогоднішню розмову якраз від цього слова. Коли уважніше перечитуємо те, що сучасна молодь сказала про любов, то переконаємося, що їхня дискусія розгорталася насправді довкола питання подружжя. З одного боку бачать вони високий ідеал любови, з другого ж — її знецінення, приниження, нехтування саме в подружньому житті, докладніше, в так званих "нещасливих подружжях". Це їх затривожує і каже шукати розв'язки на оте превважливе життєве питання.

Цікаво було б знати, яка ця розв'язка?

Можемо сказати, знову ж таки на основі анкетних листків, що приймають вони тут готову відповідь теперішнього загалу: 70 відсотків молоді вважають, що єдиним ліком на це лихо є розірвання подружнього зв'язку в отих, на їхню гадку, нещасливих подружжях, тобто "розвід". 20 відсотків займають непевне становище і лише 10 відсотків рішуче захищають нерозривність подружжя. Чи, на вашу гадку, [illegible] ляє собою [illegible]

Коли йти за цифрами [illegible] ло б, що так. Однак [illegible] й інші, ще успішніші [illegible] в одному журналі [illegible] одна 64-літня бабуся [illegible] зволите її коротко [illegible]

Певно! Це ж [illegible] таки життя. [illegible]

"Було мені 2[illegible] — [illegible] — коли я заявила батькам [illegible] між за [illegible] І тато, і мама остер[illegible] характер: само [illegible] ний. Я, однак [illegible] одружилися. Не[illegible] почали виникати щора[illegible] порозуміння. Після [illegible] ки я покинула чоловіка [illegible] хати. Проте батько з усією [illegible] щоб я верталася до свого [illegible] попереджали. Ти цілком [illegible] між. Твоє місце при твоєму [illegible] тинці, яка незабаром прийде [illegible] це прикро, все ж ти повинна [illegible] з усмішкою вийти назустріч своїй долі." Не було іншої ради, тож я повернулася до своєї хати. Поволі почала я завчати терпеливість, силувалася узгоджувати мій характер із характером чоловіка, намагалася, як повчав тато, з усмішкою виходити назустріч моїй долі. Поява першої нашої дитини допомогла чоловікові усвідомити дійсність та відповідальність супроти родини. Потім прийшло на світ ще п'ятеро дітей. За щоденною хатньою працею я забувала про себе і навчилася думати більше про дітей і чоловіка, бути супроти нього менше вимогливою. Так ото неспостережно, нашу родину почав щораз то тісніше в'язати вузол справжньої любови, тож урешті й наша родина стала не гіршою за інші. Наших дітей ми, Богу дякувати, виховали гарно. Всі вони вже на своїх становищах, ми ж старі доглядаємо внуків. Що ж до мене — [illegible] бабуся — то я переконалася, що [illegible] молодят і легкодушність батьків, з якою вона сьогодні дозволяють на розвід не цілком щасливих подруж своїх дітей, є причиною щораз то більшого числа розірваних подруж, а й отих нещасних [illegible] дітей [illegible] намножуються.

Кінце[illegible] бабуся [illegible] Н[illegible] має сумніву [illegible] режения подружньої любови [illegible] витривати у [illegible]

[illegible] приготу[illegible]. Мо[illegible] одного до[illegible] життя повин[illegible] подружніх пар [illegible] їх духовним [illegible] багато по[illegible] щоб про[illegible] приготування [illegible] розвиненого [illegible] щоб вони ви[illegible] не при[illegible] може бути їхні [illegible] життєв[illegible] Ю[illegible]ніон 196[illegible]

[illegible] приготування?

Завдання [illegible] приготування до [illegible] допомогти молоді, щоб вони усвідомили собі оці чотири речі:

1. Справжня любов не шукає себе, а того, кого любить, як це гарно висловив св. Бернард: Любов не шукає поза собою ані причини свого існування, ані користи. Користю любови є любов. Люблю — бо люблю. Люблю, щоб любити.

2. Безкорислива любов знає, що в подружньому житті, як зрештою в кожній серйозній справі, треба іноді довершити героїчних чин самозречення.

3. До героїчних чинів необхідно приготовлятися щодня невеликими героїчними вчинками терпеливости, лагідности, прощення, зречення своїх прав у користь тих, кого любимо.

4. Щойно така любов є повна, як це описує апостол Павло, повчаючи Коринтян: "Любов — повчає він — є довготерпелива, любов є лагідна, не чваниться, не надимається, не бешкетує, не шукає свого, не поривається до гніву, не задумує зла, не тішиться кривдою, радіє правдою; все зносить, у все вірить, усього надіється, все перетерпить. Любов ніколи не переминає" (І Кор. 13, 4-8). Додаймо до цього ще слова сучасного педагога, Ж. Бертелемі: "Тим то — приходить він до висновку — любов не є правдива, якщо вона не є вірна. Добавмо, що вірність супроти іншого є одночасно й вірністю супроти себе самого. Поза цим існує хібащо витрачання життєвих і почуттєвих сил, гайнування власного я, непостійність, тобто, слабкість внутрішньої людини, розладнання особистости" (Християнський погляд на людину, 1964).

ПАПА ІВАН І МИКИТА ХРУЩОВ

Попередній американський віце-президент Г. Гамфрі в своїй промові, яку він виголосив у Ст. Пол, Миннесота, сказав, що Папу Івана XXIII-го та Микиту Хрущова треба вважати за одних із найвизначніших людей XX-го сторіччя, бо оба вони зробили основний перелім у двох найсильніших сьогодні ідеологічних системах, якими є католицизм і комунізм. Хрущов "перемінив раз на завжди" комуністичний рух, який уже ніколи не повернеться до колишнього комуністичного "незрушимого бльоку". Папа Іван також повалив "систему". Скликанням Ватиканського Собору Папа Іван започаткував зовсім новий напрям і розвій у філософії та самій релігії, чи радше Церкві.

БОГОСЛОВ ОБРАЗИВ ЄПИСКОПІВ

Відомий католицький богослов — о. Кюнг перед засіданням Папського Єпископського Синоду в Римі писав у одній із своїх статтей, що африканські й азійські єпископи є ще надто консервативні. Це викликало живу реакцію збоку африкансько-азійських єпископів, які опрокидують таке твердження, мовляв, що вони зовсім не є консервативніші від інших, але проблеми, з якими їм доводиться зустрічатися є відмінні й тому їх методи праці є інші, при чому однак вони не в одному стоять попереду европейських і американських єпископів.

ЄПИСКОПИ "РЕЗИДУЮТЬ" У ШАТРАХ

Цієї осені навістив жахливий землетрус югославське місто Баня Луку, яке в значній мірі лягло в руїнах. Місцевгі католицький і православний єпископи, оставшись наслідком землетрусу без даху над головою, мусіли примістилися в цельтових шатрах на відкритій площі. Також майже всі манастирі були зруйновані. В листопаді-грудні вони будували провізоричні бараки для тимчасового мешкання. Старших священиків і монахів перевезено до Загребу, де їх приміщено в будинку духовної семінарії.

НЕЗДОРОВЕ ЯВИЩЕ

З ЯКИМ ТРЕБА БОРОТИСЯ

Євген Іванків

ДІЙСНО БОЖИЙ МІСІОНЕР ДИВИТЬСЯ НА ПЕРШОМУ МІСЦІ НА ДОБРО ДУШ, ДЛЯ ЯКИХ ПРАЦЮВАТИ ПОКЛИКАЛА ЙОГО ЦЕРКВА

У своїй статті "Нездорове явище, з яким однак треба числитися" п. Василь Стеблик так пише:

"Отих кілька скромних завваг це мої особисті гадки і погляди, хоч сподіюся, що не тільки я один так задивляюся на те важне питання в подібний спосіб і тому я був би радий почути більше голосів у цій так важній справі."

Ми одержали декілька таких голосів. Одні з них покриваються з поглядами п-а Стеблика й тому їх уже не будемо друкувати. Інші знову були відмінні. Саме з цих відмінних голосів ми вибрали для друку статтю п-а Євгена Іванкова, який у цілості висловлює погляди відмінних голосів. *Редакція*

Стаття "Нездорове явище, з яким однак треба числитися", що появилася у "Світлі" (листопад 1969), порушує незвичайно важливі питання, від яких правильної розв'язки залежить будучина цілої Української Католицької Церкви. Говориться тут про потребу введення англійської мови до нашої літургії. На цю тему багато в нас пишеться і дискутується, але всі аргументи "за" і "проти" далеко ще не вичерпані а важливість цієї справи вимагає основного й усестороннього насвітлення.

Пан Василь Стеблик у вище згаданій статті пропонує ввести англійську мову до наших богослужб, щоб так спинити в Українській Церкві асиміляцію та відчуження великої частини нашої молоді, яка або української мови цілком не розуміє, або слабо нею володіє. Коли б уведення неукраїнських літургійних мов справді запобігло цьому лиху, зміцнило та з'єднало Українську Католицьку Церкву в цілому світі та зберегло національну свідомість нашої молоді, то це безперечно треба б негайно таки зробити. Бо краще пожертвувати мовою, але зберегти українську душу нашого молодого покоління, ніж утратити одне і друге. Коли ж одначе передумаємо докладно всі наслідки такого радикального кроку то напевно переконаємося, що така реформа була б не спасінням, але загибіллю не тільки нашої Церкви, але цілої нашої спільноти в західньому світі.

Для підтримки своїх поглядів пан Стеблик подає два головні аргументи: и) незнання української мови серед великої частини нашої молоді. "Я бував у своєму часі на різних зборах чи з'їздах", — каже пан Стеблик. — "Говорили там промовці такі, що добре знали українську мову, але були і ті вже з молодшого покоління, між ними й деякі доктори, адвокати, ба навіть професори університету. А знали вони вже тільки примітивно українську мову..." Воно дуже дивно, що люди з університетською освітою, які вивчили стільки трудних предметів, опанували багато чужих мов, не можуть чомусь докладніше навчитись своєї рідної мови... Це тим більше дивне, що між нами стрічаємо священиків неукраїнського походження, що свобідно говорять українською мовою і проповідують у ній. Зрештою, щоб зрозуміти Св. Літургію не треба мати дуже

великого запасу слів і знати всі граматичні правила. В нас напевно є добрі англійські переклади Божественної Літургії з коментарями й поясненнями, так що людина, яка хоч дещо знає українську мову при крихітці доброї волі може основно запізнатися з нашими богослужбами та брати в них активну участь. Пригадаймо собі також, що в Західній Церкві цілими століттями виховувалися люди на мертвій латинській літургійній мові, з якої майже нічого не розуміли, але це їм не пошкодило, бо були ревними й побожними католиками, може багато більше побожнішими від їхніх нащадків, що розуміють тепер кожне слово своєї літургії.

Крім цього наші англомовні парохіяни мають проповіді в англійській мові, сповіді, публікації, радієві передачі, окремі сторінки в нашій епархіяльній пресі, так що неоправданим є закид пана Стеблика, що наша церква цурається своїх овечок, які не володіють українською мовою. Коли ми вже при англомовних проповідях і публікаціях, то треба звернути увагу на одно ненормальне явище: ці англомовні засоби в нашій церкві мають не відчужувати одну частину парохіян від другої, але навпаки єднати їх. Англійською мовою треба якраз запізнавати наших молодих людей з історією Української Церкви, з її обрядом, духовістю та з її особливими завданнями. У практиці діється на жаль щось цілковито протилежне. Коли читаємо англійські сторінки деякої нашої епархіяльної преси, то маємо враження, що читаємо якийсь орган латинської дієцезій: з української церковної тематики є дуже мало, про наші національно-громадські справи ще менше, про якусь усвідомлюючу працю нема й мови.

Чому при пиві й Іван і Джан мають спільну мову, а в Церкві цей самий Іван і той самий Джан мають стільки мовного клопоту? Цікавий ми народ!

2) Українська Католицька Церква з англійською літургійною мовою стане бороломом проти асиміляції нашої молоді в англо-саських країнах нашого поселення. Так думає пан Стеблик, ось і його слова: "Одинокою інституцією, яка може ще до якоїсь міри запевнити надальше їх національну, чи як тепер кажуть, расову окремішність це наша Українська Католицька Церква з її чудовим обрядом, котрий вони всі люблять, а навіть і багато чужих. Та на жаль велика більшість нашої молоді вже тепер або невдовзі не зможуть розуміти, а тим самим і оцінити ту велич і красу обряду і, хоч поневолі, пічнуть щораз більше відчужуватись... Одним із найбільш практичних засобів може бути: дозволити вживати в богослуженнях англійську мову." Чи справді воно так? У теорії між зберіганням східнього обряду та англійською літургійною мовою немає властиво противоріч. Може бути, що і в практиці можна б це десь здійснити, але хіба тільки в православних, а не у східньо-католицьких церквах, у яких відпорність на латинські впливи є і так дуже слабка. Якщо йдеться про специфічно українські церковні обставини, то така розв'язка мала б катастрофальні наслідки. Мусимо усвідомити собі, що за малими виїмками (до яких напевно належить і пан Стеблик) всі ті наші круги, які пропагують уведення англійської мови до нашої Літургії, є вороже наставлені проти нашого обряду, наших традицій, проти помісности Української Католицької Церкви, проти Патріярхії, проти Синоду наших Владик, проти релігійно-національного виховання нашої молоді. Ми вже тепер можемо запримічувати вмісне занедбування нашого обряду, щоб так приготовити підложжя для пізніших, далекойдучих латинізаційних реформ у нашій Церкві.

Але застановімся і над різними подробицями. Можна наперед сказати, що в англомовній Українській Католицькій Церкві в часі Христового Різдва ніхто не буде вживати привіту "Christ is born" (переклад нашого "Христос Рождається"), бо це буде неприродне, тільки будуть вітатись словами "Merry Christmas". У великодньому часі вірні не здоровитимуть себе привітом "Christ is risen", тільки в день Пасхи побажають собі "Happy Easter". А що станеться з нашими колядками? Чи знайдуться якісь англомовні ревнителі українських традицій, що схочуть перекласти ті колядки на англійську мову та відповідно пристосувати до мелодій? Напевно ні! Пощо труду, коли є гарні американські колядки... А що буде з нашими Вечірніми, Утренями, Великими Повечеріями, тощо? Чи хтось буде їх перекладати, зберігаючи наші напіви? Навіщо? Та ж маємо один чи другий молебень. А як буде представлятись справа з посною Літургією Преждеосвящених Дарів? Вона буде також непотрібною, ми ж

маємо францішканські хресні дороги. Спів у церкві також заникне, вистарчить рецитація на латинський лад. А коли десь треба буде щось заспівати, то це не будуть наші літургійні пісні, тільки західні релігійні гимни. Так отже пан Стеблик дуже помиляється, коли думає, що через англійську мову наш обряд стане доступним для широких мас нашої молоді; щойно тоді він стане цілковито недоступний для всіх нас без огляду на те, чи розуміємо ми українську мову, чи ні. Стане недоступній тому, що по ньому і слліту не залишиться.

Щоб бути справжнім членом нашої Церкви, не вистарчить почувати себе тільки загально "католиком" (звичайно латинського "крою"), але треба мати і плекати свідомість українського походження та обрядової й духової окремішности. Ті наші люди, які помимо всіх благань і переконувань не хочуть хоч трохи навчитись української мови, для яких наші богослужби задовгі, свят забагато, пости надто строгі, які захоплюються усім, що латинське — вони властиво вже перестали бути справжніми живими членами нашої Церкви. Вони можуть бути дуже побожними, добрими християнами і напевно нічого не втратять, коли перейдуть до латинської Церкви, або до англійщеної і златинізованої Закарпатської. Важне те, що вони і дальше залишаються при Католицькій Церкві. Але що робити з тими вірними (а також і духовними), що хочуть належати до автентичної Східньо-Української Церкви загарантованої нам постановами Берестейської Унії, численними запевненнями Апостольського Престолу та рішеннями Другого Ватиканського Собору? Чи буде воно справедливо ставити їх перед жорстокий і дуже кривдливий вибір: або залишитись при Католицькій Церкві і зректись усіх своїх законних прав, або відійти і створити собі іншу некатолицьку церковну одиницю. Такі події мали вже, на жаль, місце в історії нашої Церкви.

Якщо б п. Стеблик більше поцікавився планами наших церковних прогресистів, то він напевно переконався б, що ці одиниці навіть не думають зберігати обрядову й національну ідентичність нашої Церкви при помочі англійської літургійної мови. Вони плянують зорганізувати якийсь штучний тип — Американську, а може також і Канадійську Візантійську Католицьку Церкву, зліпленую з різних етнічних спільнот. Ясно, що така Церква не мала б нічого спільного не тільки з українством, але і з візантійством та східністю взагалі; це була б тільки якась обрядова відміна латинської Церкви і не східній католицький сразх, але латинський кардинал принимав би новонавернених священиків до цієї ж "візантійської" церкви.

"Треба сказати те тверде і рішуче слово" — у відповідь усім явним і скритим, чужим і своїм ворогам — заявив Верховний Архиєпископ на відкритті Синоду в Римі. Ця заява нашого Первоєрарха хай буде гаслом для всіх здорово думаючих Українців, хай усі рішуче стануть в оборонї рідної Церкви. 1968 рік був роком тріюмфальної поїздки нашого Архипастиря по континентах Америки й Австралії. У 1969 році довелось урочисте посвячення Собору Св. Софії в Римі та відбувся Синод наших Владик із домаганням Патріяршого устрою. Нехай же й цей новий 1970 рік принесе нам завершення помісности і єдности Української Церкви в Київсько-Галицькому Патріярхаті.

ЧИ ЗАВМЕРТЯ ЕКУМЕНІЧНОГО РУХУ?

Тепер прийшло деяке розчарування щодо екуменічного руху й декому здається, що він завмер. Причиною цього є мабуть те, що не стало великих зовнішніх "спектаклів", як це було раніше, як от напр. зустрічі Папи з різними високими достойниками Православ'я чи Протестантизму. Однак так направду не є, бо — хоч не стало "спектаклів" назовні — праця систематично поступає внутрі для добра самої справи екуменізму. Так заявив архимандрит Дамаскин який є керівником Секретаріяту для підготови Всеправославного Собору, якого осідком є Женева.

СЛОВАЦЬКЕ ПАЛОМНИЦТВО В РИМІ

При кінці листопада прибуло до Риму в числі около 600 осіб словацьке палоиництво, до якого Папа Павло виголосив промову, кажучи, щоб вони зажди черпали світло, потіху и певність із твердої скелі, якою є Апостольський Престіл, щоб бути сильними в вірі, цей скарб завжди краще любили, його зберігали, а зокрема промінювали довкруги себе тією спасенною силою, яка з нього випливає.

ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА ДЛЯ СЕМІНАРИСТІВ?

Церковні власті в Югославії звернулися були до уряду, щоб уряд звільнив від обов'язку військової служби до часу закінчення студій усіх тих, що студіюють у духовних семінаріях або інших священичих школах. Однак уряд відкинув прохання, бо сказав у своїй відповіді, що нема ніякої законної причини зрівнювати "священичих учнів" із рештою студентів. Однак зазначено, що уряд дасть відповідну інструкцію в цій справі з уваги на надмір зобов'язаних відбути військову службу, щоб прихилитися до прохання церковних властей, при чому теж зазначено, що це не стає ніякою правною засадою.

Казимир Грицина

СВЯТИЙ ЙОСИФ

Святому Йосифові належиться честь особливіша, бо Він був головою Пресвятої Родини і кормителем Божого Сина. Він виховував Ісуса Христа.

———

Коли зі сходу сунула чорна-пречорна хмара — большевики, і перед нами стало марево чужини — втеча, тоді станула нам перед очима втікаюча Божа Родина — Пресвята Родина. Правда — ми втікали, дехто може краще чи кращими засобами на возах, чи автами, чи беручи достатки — тягаровими автами.

Ми втікли так, що забрали старі речі а нові оставили. Але перед моїми очима заєдно стояла постать святого Йосифа, який піддавався Божій волі. Без нарікань читав цісарське зарядження про перепис населення. Без жадного "чому?" слухає в сні наказу Євангелист, "устав, взяв виконує, як зазначує Євангелист, "устав, взяв Дитя і Його Матір і удався до Єгипту". А ми, як утікали, то тисячі "чому?" гули.

А нас св. Йосиф провадив неначе чудесно. Скільки і яких клопотів ми не мали в дорозі!.. Свої люди скинули з фіри. Правда — другі свої взяли, але таки остаточно нас у Щавнім скинули. І ми лишилися мов на леді. А лявіна зі сходу — большевики — сунули. Який був страх. То антихристи йшли. Заливали все. І я вдивлявся у св. Йосифа. І молився. По дорозі польські партизани перед Щавним із ліса нас оглядали. На інших нападали й мордували. Але з нами йшов св. Йосиф! Дикі звірі на пустині, кудою йшла Пресвята Родина, вони пізнали Господа тоді, коли люди Його не пізнали і переслідували, то німина віддавала Йому честь — так і над нами і з нами йшов св. Йосиф патрон скитальців і чував над нами.

Нині по двадцять п'яти літах, коли роздумую над нашою втечею, то бачу, що направду, як би не св. Йосиф, ми були б серед зневіри пропали. І хоч нас свої оставили — скинули з воза — то ми не попали в руки новітніх Гунів, а Бог спас нас молитвами і заступництвом св. Йосифа, Якого ми вибрали собі на опікуна нашої втечі.

У Щавнім просто чудом удалося нам дістатися на останній потяг. Уже зі своїх людей ніхто не хотів нас відвезти до станції, то якийсь польський хлопчина, який віз якісь речи "бавдінсту", взяв нас і відвіз на станцію і нічого не хотів взяти, казав: Хай це буде Богу в офіру, щоб мене щось подібного не стрінуло в житті. Жінка два тижні по пологах не могла нічого, крім малої дитини, нести, а тут та наша злидниня така тяжка, як каміння. У вагоні цього військового поїзду була якась родина, якийсь директор Союзу зі Станиславова, їхали дуже вигідно, вагон так урядили, як покій, їх було четверо. Директор, жінка, донька і наречений доньки. Як почули, що є дитина, ні чути не хотіли, щоб біля них приміститися... Коли жінка прийшла і мені це сказала, я в душі благав помочі св. Йосифа.

І жінка знову пішла попри цей довгий потяг. А цей потяг супроводили два військових Німці. Один із них заговорив до жінки по українськи, — Чого плачете, пані? — Жінка спішно йому каже про наше положення, а він каже: — Як не боїтеся з нами їхати, то приміщуйтеся біля нас у вагоні. — Він сам ранений, рука на бандажах. Жінка приходить до мене і каже, а тут нова проблема: хто завдасть мені мішки на плечі? І ось сам директор тої станції підійшов і завдав мені їх на плечі, казав спішіться, бо за кілька мінут поїзд від'їде. Цей вояк, він був старшина, одною рукою брав річи з плечей і ставив у вагоні. Казав до нас: — Прикро мені, що не маємо харчів, щоб вам щось дати. Є сироп і сухарі, можете цього брати, скільки хочете.

І коли жінка казала до нього, що дитина напевно буде плакати, бо я стратила корму, а він на те: — Я жовнір і буду спати, не журіться тим. — Я йому кажу, не маю жадних документів, а він каже, не журіться, ви зайдете там без документів, де другі з документами. Пане, Німеччина валиться, хто буде питати про документи. Не журіться тим. — І ми їхали в куті цього вагону. А дитина плакала. Ми не мали що дати їй їсти, то гріли воду на свічці чи в устах і тим сиропом закроплювали.

У Бруку ан дер Ляйте стрінули ми на станції потяг наших людей і тоді вивантажилися з нашого поїзду; та на горе собі. Наш потяг від'їхав, а наші люди ніхто не хотів нас прийняти, бо у нас мала дитина... І мені стало перед очима місто Вифлеєм і та сцена, як св. Йосиф іде хата від хати і ніхто не хоче прийняти Пресвяту Родину. О! яке то було боляче для св. Йосифа. В той момент пані Рибчук із Городенки обізвалася: — Ладуйтеся досередини, то місце муситъ знайтися. — Дехто висловив своє невдоволення, але інші вговорили і ми доїхали до Грацу. Як би не до-

ОДИНОКА В ТОРОНТІ УКРАЇНСЬКА
КРАМНИЦЯ ЦЕРКОВНИХ РЕЧЕЙ
DIOCESAN CHURCH GOODS STORE
278 Bathurst St. — Toronto, Ont.
Великий вибір церковних речей. — Напрестольні Євангелія. — Церковні книжки. — Молитовники і багато інших речей.

вір'я до св. Йосифа, хто знає, що з нами було б. Про побут в Австрії і дальшу втечу напишу іншим разом. Багато ми пережили, але чоловік не звіз, все витримає.

Але те, що ми пережили, тепер згадуємо як страшний сон. А перед нами стелився тяжкий шлях.

Шевченко в поемі "Іржавець" так говорить про втечу козаків:

Як мандрували день і ніч
Як покидали Запорожці
Свою стару та славну Січ
Взяли з собою Матір Божу
А більш нічого не взяли.

Ми мали зі собою Ікону Божої Матері Неустанної Помочі і постать св. Обручника Божої Матері, якій нами опікувався і досі опікується. Довіряймо св. Йосифові і молімся до Нього з вірою, а Він нам завжди допоможе, Він же могучий заступник у Бога — Христа. Він бо на землі Ним опікувався.

МОЛІМСЯ ЗА ЖИВИХ І ПОМЕРЛИХ!
НАЙКРАЩА МОЛИТВА —
ЦЕ СЛУЖБА БОЖА!

УЖЕ Є В ПРОДАЖУ

КАЛЕНДАР

СВІТЛА

на 1970 рік

Друкований на гарному книжковому папері та має багато ілюстрацій-образків.

Зміст календаря присвячений головно

1900-ЛІТТЮ ЗНИЩЕННЯ ЄРУСАЛИМУ,

МАТЕРІ БОЖІЙ

1600-ЛІТТЮ АРХИЄПИСКОПСТВА СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО.

Ціна одного примірника $1.50.

Хто замовляє 10 до 19 примірників, платить по $1.10 за примірник. Хто замовляє 20 або більше примірників, платить по $1.00 за примірник.

Замовлення слати на адресу:

BASILIAN PRESS
236 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario, Canada

ВСЕКАНАДІЙСЬКА УПРАВА
УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО
ЮНАЦТВА

організує

ВЕЛИКУ ПОДОРОЖ ПО УКРАЇНІ І ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ

Ця подорож триватиме повних шість тижнів — від 6-го липня до 17-го серпня 1970.

Подорожуючи автобусом туристи будуть мати нагоду звидіти країни західньої Європи, як: Голяндію, Францію й Італію з їх Середземноморським побережжям, Австрію, Швайцарію, Німеччину, Мадярщину й Румунію, — оглянути важніші їх міста та приглянутися багатьом культурним пам'ятникам. У програму цієї частини входять:

авдіонція у Свт. Вітця, богослужба в Люрд, опера в Зальцбургу, страсна вистава в Обераммергав, мандрівка в Альпи

Зокрема подорожуючі будуть мати прекрасну нагоду провести кілька тижнів на рідних землях своїх батьків, землях, про які вони знають тільки або з оповідань або з шкільних підручників

Їхній шлях буде йти через такі українські міста як Ужгород, Львів, Київ, Чернівці та багато інших.

Група буде подорожувати під опікою двох священиків-капелянів.

Хто повинен голоситися до подорожі?

В першу чергу члени й членки УКЮ які або вже самостійно працюють або кінчать "гай скул" чи учащають на університет, а відтак і члени інших українських організацій.

Кошти подорожі, — помешкання, харч й особисті видатки будуть виносити приблизно $750.00.

Тому що число подорожуючих є обмежене, то зацікавлені цією поїздкою — молодь, родичі, опікуни молоді — нехай найдалі до кінця лютого ц. р. зголосяться писемне по інформації до ВУ-УКЮ. Першенство будуть мати ті, що зголосяться перші.

Писати на адресу:

U.C.Y. National Executive
3100 Weston, Rd., WESTON, Ont.

ДЕЩО З ХРОНІКИ НАШОЇ ЦЕРКВИ В ШОТЛЯНДІЇ Й ПІВНІЧНІЙ АНГЛІЇ В 1969 Р.

Довголітнім і заслуженим українсько-католицьким душпастирем на всю Шотляндію та північну Англію є Всеч. о. Микола Матичак СТЛ. із осідком у Едінбургу.

Редакція

УКРАЇНЦІ ВІТАЮТЬ КАРДИНАЛА ГРЕЯ

Одним із найбільших чужинецьких приятелів і прихильників, яких здобула собі наша скитальська спільнота на еміграції, є без сумніву шотляндський Архиєпископ Едінбургу, ВПреосвщ. Гордон-Йосиф ГРЕЙ. Коли перший раз, ще в 1953 р., навідався він до нашої, тоді дуже скромної каплиці в Едінбурзі, то в своїй довгій проповіді архиєпископ Грей виявив стільки батьківського серця до нашої скитальської громади, стільки зичливого вирозуміння до наших проблем та державницьких аспірацій, що наші вірні, мимовільно, казали між собою, що "він неначе наш рідний Владика!"

Від тоді, скільки то разів він навідувався до нашої Громади? Скільки разів брав участь у різних наших святкуваннях? Скільки разів пропонідував до наших вірних Боже Слово, та стававув обороні нашої переслідуваної Церкви й нашої поневоленої нації? Саме ж щасливе набуття в 1965 р. нашої рідної святині св. Андрія у столичному місті Шотляндії — це, у великій мірі сталося дякуючи його персональному зацікавленню, його помічному посередництву та заохочуючим, молитовним благословенням!

Длятого, коли в п'ятницю, 28-го березня 1969 року стало відомим, що Свт. Отець Папа Павло VI зволив номінувати його до Колегії нових Кардиналів Вселенської Церкви, то Українці з Шотляндії були одні з перших, які поспішили з сердечними висловами гратуляційних для нього привітань та молитовних побажань. Окремі письмові привіти були йому вислані цього ж дня і від імені нашого Душпастирства, і від імені всіх українських установ у Шотляндії.

І це він сам із вдячністю потвердив та підкреслив, коли у Празник нашого Великодня загостив знова до нашого Свят-Андріївського храму в Едінбурзі, щоб узяти участь у нашій пасхальній богослужбі. У своїй дуже зичливій проповіді Кардинал-елект сказав, між іншими, що "вважатиме це за велику честь бувати тепер у крузі таких великих людей, як український Ісповідник св. Віри, Кардинал Йосиф Сліпий..."

Отже випадало, щоб на врочистостях його кардинальської елевації в Римі, в день 1-го травня м. р., знайшлась делегація і від Української Спільноти в Шотляндії. Крім душпастиря, учасниками цих пам'ятних тоді святкувань були ще п. Дмитро Соколюк та пані В. Гаврилюк (із двома дочками) з Едінбургу. Підчас святочного прийняття в Шотляндській Колегії в Римі, ці наші дівчата привітали втішеного Кардинала китицею цвітів. Їхня світлина була відтак уміщена в шотл. катол. тижневику, "Скотіш Католік Обзервер".

Коли ж знову Кардинал Грей вернувся тріюмфально з Риму до свого столичного міста (в п'ятницю, 9-го травня), то серед великого збору народу привітали його також гуртки нашої молоді й шкільних дітей, у народніх строях, вручаючи йому знов китицю квітів, як це було видно із гарної світлини, що видніла в спеціяльному виданні згаданого шотляндського часопису.

На ці врочистості прибув із Лондону наш Єпископ-Екзарх Августин Горняк ЧСВВ, якого присутність була дуже оцінена шотляндськими колами та промінентно згадана в пресових органах.

У середу, 14-го травня, відбулось у найбільшому едінбурзькому готелі — репрезентаційне прийняття в честь ново-іменованого Кардинала, з участю понад 500 запрошених гостей — представників різних Церков, уряду й установ з цілої Шотляндії, підчас, якого наш душпастир був представлений також Державному Секретареві, Дост. В. Росс.

ШОТЛЯНДСЬКІ ПРОТЕСТАНТСЬКІ ДІТИ ВІДВІДАЛИ УКРАЇНСЬКУ ЦЕРКВУ В ЕДІНБУРЗІ

Від часу набуття нашої Церкви в Едінбурзі від одної шотл. протестантської парафії, розвинулись дуже приязні відносини між нашою а їхньою парафіями. Крім кількаразових уже спільних зустрічей між нашими і їхніми вірними, відбулись у неділю, 14-го травня 1969 р. милі відвідини нашого Свят-Андріївського Божого храму в Едінбурзі понад 100 дітьми з їхньої "Недільної Школи".

Підчас одно-годинного оглядання, діти та їхні вчителі дуже цікавилися нашим обрядом, Літургією та діяльністю нашої еміграційної спільноти. Довідавшись дещо більше про нашу переслідувану Церкву в Україні, вони радо відспівали один молитовний гимн у її наміренні. Одержавши на пам'ятку окремі медалики з образцями, вони радо залишали цей український Божий

храм, який донедавна був парафіяльною церквою їхніх Батьків.

ЕКУМЕНІЧНА СТРІЧА "ЗАХОДУ ЗІ СХОДОМ" В ЕДІНБУРЗІ

За благословенням місцевого Єрарха, створилась недавно в Гласгові окрема Організація Світського Апостоляту під назвою: "Ди Енконтер Груп", основним завданням якої є влаштовувати дискусійні вечорі між різними церковними деномінаціями, щоб через т. зв. "Екуменічний діялог" краще себе пізнавати і тим способом ефектовніше змагати до церковної єдности.

Коли минулого місяця березня відбувався там такий дискусійний вечір, присвячений Українській Східній Церкві (із доповіддю нашого душпастиря та висвітленням п. Ор. М. Лятишевським фільму про Відвідини нашого Первоєрарха-Кардинала в Торонті, серед членів цієї Організації зродилась тоді ідея — зорганізувати спільну поїздку для відвідин нашого Свят-Андріївського Божого храму в Едінбурзі.

І ось у неділю, 18 травня 1969 р. понад 150 членів цього ж Товариства прибуло 3-ма автобусами взяти участь у нашому недільному богослуженні.

Вислухавши тоді проповіді нашого душпастиря про Марійський Культ в Українському Народі, та прийнявши Св. Причастя перший раз у нашому Обряді, вони, після богослуження, оглядали нашу церкву, знайомилися із її обрядовими питоменностями, цікавились нашим історичним минулим та теперішною дійсністю. Зробивши спільну пам'яткову світлину, мали відтак спільний обід в одному поблизькому ресторані з участю 10-ох представників нашої Громади.

Після обіду прибули наші мистецькі гуртки та дали їх одно-годинну розвагову програму наших народніх мелодій та народніх танків.

Як дуже ці "гласгівські гості" були задоволені із такої дружньої стрічі між "Заходом і Сходом" може потвердити факт, що їхній духовний провідник, Всеч. о. І. Фріль, у своєму подячному слові висловив надію, що ця перша вдала стріча буде щасливим початком до повторювання в майбутньому подібних відвідин нашої церковної Громади.

АРХИЄРЕЙСЬКА ВІЗИТАЦІЯ ПРЕОСВ. КИР АВГУСТИНА ЧСВВ В КАРЛАЙЛ

Сповняючи уряд Доброго Пастиря, наш Преосв. Владика Августин Горняк ЧСВВ щасливо відбув дводневну Архиєрейську візитацію нашої досить малої громади в Карлайл (Півн. Англія), в днях субота-неділя, 24-25-го травня, м. р.

Перед 5-ма роками пощастило цій нашій Громаді в Карлайл набути від одної англійської катол. парафії будинок-залю, в якій була передтим їх парафіяльна церква. Дякуючи подивугідним зусиллям малого гуртка наших там людей, цей будинок основно відновлено, залю належно перебудовано і створено досить репрезентаційний Український Центр у цьому ж місті. З цього приводу всі дуже раділи, що цим разом була змога вітати в Карлайл нашого Архиєрея вже "у своїй, власній хаті..."

Цю першу нашу Архиєрейську Службу Божу в Карлайл зволив ще більше звеличати своєю приявністю англійський Єпископ - Помічник із Ланкастер, Преосв. Б. Пеарсон, який, разом із ще кількома англ. священиками (між ними був і один англіканський!), та з групою Сестер уважно слідкували за відправою нашої Богослужби яка була досить настроєво співана нашими вірними. Около 100 осіб приступило тоді до Св. Причастя, а між ними був заступник посадника міста, алдерман Кавен з дружиною.

Після цеї пам'ятної Богослужби започаткувалось у згаданій залі Українського Дому в Карлайл святочне прийняття в честь нашого й англійського Владик, з участю ще около 150 гостей, яке гарно приготовили наші Пані, при місцевому Відділі СУБ-у.

Про ці відвідини нашого Владики-Екзарха в Карлайл звітував відтак місцевий щоденник "Евенінг Нювс", з 27-го травня, у статті під заг. "Українці святкують у мійській церкві", ілюструючи її великою світлиною з процесійного походу Єрархів і Асисти до церкви св. Беди на Архиєрейське Богослуження.

ANDREW TAILORS

The place where CUSTOM clothes are made.

High-Grade Alterations, etc.

1076 QUEEN ST. W., TORONTO 3, ONT.

Phone: 536-0982

АНДРІЙ НАКОНЕЧНИЙ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ГУРТІВНЯ СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ

UBA TRADING CO. LTD.

300 Dwight Ave. **Tel.: 252-2246-7**

ЗАКІНЧЕННЯ ПРО РОЗМАЛЮВАННЯ ЕДМОНТОНСЬКОЇ КАТЕДРИ

о. Орест Купранець ЧСВВ

Христос Чоловіколюбець.

Малюнок проф. Ю. Буцманюка.

В'їзд Христа у Єрусалим

Друга картина — це торжественний в'їзд Ісуса Христа до Єрусалиму. Ця картина дещо відрізняється від інших. Коли інші картини наче тримаються стіни, так ця наче виходить із стіни. Це просто тому, що автором цієї картини був син мистця — Богдан Буцманюк, який пристосував тут свою техніку. Картина повна живих барв дає враження великої свіжости. Центральною особою є Христос, Який сидить на осляті з простягненою вперед правою рукою. На обличчі його слідна повага, що наче переходить у виразі очей у смуток, який можна спостерегти, приглядаючися далеко вп'яленому поглядові Христових очей. Народ, що вітає Христа, держить у руках пальмові вітки, а інші знову простеляють Христові дорогу тканинами. За тло вжив тут мистець одну із в'їздових Єрусалимських брам, з-поза якої видніють Єрусалимські узгір'я.

Христос-Чоловіколюбець

зображений у зовсім новій і оригінальній композиції. Маєстатична постать Христа-Чоловіколюбця — з повним любови обличчям — розпростирає свої пробиті руки, якими наче хоче пригорнути до себе всіх, хто тільки хоче віддатися в опіку цих святих рук. Дуже гарно змальована Христова мантія, яка ще більш підкреслює достойність особи Христа. На Христових грудях — на хресному підложжі — накреслене Пресвяте Серце, яке дало себе пробити з любови до людей. Цілість картини замикає терновий вінок у вигляді серця. Терня послужило при Розп'ятті за корону Христові від невдячного люду. Тут якраз мистець символічно сплів оці два елементи, серце й терня. Христову любов і людську невдяку, яка й сьогодні своєю чорною злобою наче коле терням Христове Серце.

Господнє Преображення

Врешті маємо картину Христового прославлення — Преображення на горі Тавор. Тут мистець придержується євангельської й малярської традиції у змалюванні картини. В горішній частині картини бачимо, на тлі засліплюючої ясности, Христа з Мойсеєм і пророком Іллею. Мають вони вигляд етеричних тіл. Христос із розпростертими руками наче благословляє світові. Мойсей держить таблиці Закону з десятьма Божими заповідями. Усі три постаті наче в льоті. Внизу картини повні захопленого подиву та своєрідного переляку три постаті Апостолів: Петра Івана і Якова, що були свідками Господнього Преображення на горі Тавор.

Ще залишився іконостас

Покійний проф. Юліян Буцманюк доконав великого й монументального діла, розмалювавши по-мистецьки катедру св. Йосафата в Едмонтоні. Завершенням розмалювання катедри мав бути іконостас. Однак сили все більше опускали нашого мистця і він не зміг його виконати, хоч почав. Невмолима смерть перетяла нитку його творчого життя.

Про розмалювання іконостасу скажемо в іншій нашій статті.

ДОЗВІЛ ЗАСНОВУВАТИ МАНАСТИРІ

Фінляндський парлямент виготовив недавно новий законопроєкт у справі усунення існуючого закону про заборону засновування в Фінляндії манастирів і чернечих поселень. У законопроєкті говориться, що існуюча заборона противорічить законові про релігійну свободу.

Ірина Захарків

"РІЗДВО ХРИСТОВЕ І БАТЬКІВЩИНА"

"Засяє зірка правди й волі
На благословенній Україні
І залунає прадідна пісня
"Возвеселімся всі разом нині".

Яків Білоус

Різдво, це радісна хвилина для всього християнського світу. Для нас Українців це особливіша радість, бо з кожними роковинами Різдва Месії, віра й надія наша кріпшають, що скоро Вільна Україна побачить у свободі першу зірку перед Свят-Вечерою.

Вглянувши в історію, нарід наш святкував Різдво Христове різно: — Ділились просфорою Січові Стрільці в окопах під звуки гармат і кулеметів, а відтак, у Західній Україні хоч не на вільній землі, у спокійних часах стрічали Боже Дитя колядками невинні діти, студенти та весь український нарід. Червоний Ірод двадцятого століття намагався розчавити Христову Віру, заливаючи Західню Україну переслідуваннями, але праця його була, є і назавжди залишиться безуспішною, бо немає певнішого місця для захоронення Найдорожчого Скарбу — Віри, як людські серця. І помилився червоний Ірод, коли думав, що каторгами приготованими для людей, чи приманчивою брехнею для збаламучення дітей, удасться йому якщо не знищити, то принаймеяше пригасити палаючу любов до Всевишнього.

Колись, діти, сестра з братом прикрасивши ялинку дома, перевіряли чи не забули чого.. горішки, яблука, всякого рода цяцьки блискучі ланцюжки, біленька вата [illegible] кий сніжок [illegible] Ялинка готова але засвітити її можна [illegible] Свят-Вечір

Зійшла [illegible] до Свят-Вечері готовилась велика "[illegible]" [illegible] А там ті самі сестра і брат [illegible] молодих оборонців Віри Христової та Батьківщини зони — повстанці. Кришталевий сніжок [illegible] ялинок іскрився у сяйві мільйонів "свічечок із неба", які освітили табір, де священик-повстанець благословив Свят-Вечерю. Молоді герої прикрасили ялинки не цяцьками, не горішками і не яблуками, але гарячими молитвами, любов'ю та бажаннями здобути Батьківщині Найдорожчий Скарб — Волю.

У той самий час святкували Різдво Христове Українці, чи то в далекій сибірській тайзі чи то по тюрмах, чи дома. І так у цілому світі. "Різдво і Батьківщина" живуть в українських серцях. Тут за океаном, батьки передають різдвяні традиції дітям, які, полюбивши Україну, горять тими самими бажаннями, щоб у близькій майбутності запалити свічечку на ялинці у Вільній Батьківщині. Від дня розлуки з Рідним Краєм пройшло 25 років, і за той час виросло нове вже покоління. Дехто з них пам'ятає Батьківщину, неначе чудовий сон, а ті що народилися поза межами України, знають її з оповідань від батьків та з історії.

Пригадую, як одної неділі під час пропозіді о. Ігумен І. Лотоцький ЧСВВ, парох нашої церкви "Непорочного Зачаття" в Гемтремк, Миш., пояснював значення присутности ікон у церкві, при чому додав: — "Також легше є молитися, коли ми можемо звернутися безпосередньо до Христа Спасителя чи до Божої Матері, помимо того, що це є лиш ікона". Таксамо можна висловитися про Українців старшого та середнього віку, яким є легко любити Україну, бо вони бачили й пам'ятають її. Зате, подивугідна є любов молодого покоління тому, що вони ніколи не бачили Батьківщини, але дуже часто люблять її гарячіше від декого з нас, тому що не захоплюються "уліпшеннями загарбників" на рідних землях. Прив'язання до рідної традиції завважується у середньошкільної молоді та студентів університету. Вони включаються в "кадри колядників" здобуваючи фонди на такі цілі як: — "Рідна Школа", "Українська Католицька Середня Школа", "Фонд Діти Дітям" і т. п., а тим самим підготовляються до майбутнього проводу.

Хоч новітні молоді герої у рядах УПА не принесли Батьківщині в дарі цінного скарбу — Волі тому що "встоятись не було сили", проте, вони зложили на жертівнику слави те, що в людини являється найдорожчим — своє юне життя. Пам'ятаймо, що герої всіх часів боролися, терпіли й умирали за те, "щоб усі були одно". Тому-то в Святу Ніч Христового Різдва пошлім молитви єдности у Рідний Край, на місце вічного спочинку де ворог навіть молитись не дає, та нехай витнії наших молінь будуть скромною нагородою за їхнє лицарство. Будьмо гідні слів сучасного українського Мойсея — Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого, який гостюючи в Дітройті сказав: — "Наше щастя в тому, що хоч ми слабнемо в Україні, то ви за океаном обороняєте українське ім'я". І коли при появі першої зірки на небі, ми засядемо до Свят-Вечері, призначімо головне місце при столі героям усіх часів, бо завдяки Їм, наші серця наповнені надією та вірою: скоро побачити першу зірку у Вільній Україні.

ХРИСТИЯНСЬКА ДУШЕ!
ХРИСТОС ЖДЕ НА ТЕБЕ В СВ. ТАЙНІ ПОКАЯННЯ!
ВІН ХОЧЕ ВОСКРЕСНУТИ В ТВОЄМУ СЕРЦІ!

Віра Смерека

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

(Продовження)

Він не докаєав своєї погрози, а Ірина стояла і не могла вийти з дива.

— Який він!... Від нього можна всього чекати!... Не даром батько бив його колись!...

— Ти вдягаєшся, чи ні?! — чує вона знову і дивиться в братові ясні, як у батька очі... Щось рідне добре сіяло з них, ніби звало її впевнено й нетерпляче кажучи: ну доки ще з тобою змагатися? Ми ж праві! Ти сама побачиш!...

І Іра, сама не вірячи собі, немов не словами, а голосом чогось невідомого в душі, відповідає братові. — Я поїду, Толю.

— То ж то! Давно пора... — кинув Анатолій удавано-байдуже, ховаючи усміх. — Скоріше ж одягайся! А я піду коней підгодую.

І за півгодини Ірина вже сиділа на возі, обгорнута пахучим сіном, а Анатолій, хльоскаючи пугою в повітрі, поганяв коня.

— Дай вам, Боже, щасливої дороги! — проводжала їх Іринина господиня, всміхаючись з-під білої хустини.

— Спасибі! — дякувала Іра. А до дітей, що махали на прощання своїй молодій учительці, гукнула: — Учіться добре і маму слухайте!

— Ліпше, як ти!... — кинув їй брат, пускаючи коня бігом.

Іра подивилася на нього і не сказала нічого.

Так мовчки і їхали. Один вітер, здавалось, говорив за них, несучи щось нове у своїм весняним льоті...

День був соняшний, теплий, один із тих неспокійних днів весни, коли на синьому небі несуться білі стаї хмарок, немов спішно їм до якоїсь одним їм призначеної цілі.

Назустріч розстеляли килими темні ще, місцями засніжені поля. Здавалось, парували у весняному вітрі, повні життя, м'які й привітні. На зміну їм, мов намальовані картини, підносились на синьому тлі неба високі ліси. В'їжджали у них, мов у таємні палаци, що виструнчилися до сонця і вітрів, готові от-от розпустити своє напукло-бруньковате багатство у день раю на землі. І скрізь пташині хори, дзвеніли, переливались між небом і землею, радіючи весні і сонцю. А воно, мов звільнене, дике і ясне сіяло подорожнім в очі і, здавалось, сміялося щасливо всьому новому в житті цієї весни в Україні...

Іра, схилившись на руку в пахучому сіні на возі, дивилась на краєвиди землі рідної, на сонце у небі одне віковічне, вслухувалась у вітер весняний, новий, у радісні хори пташок і помалу в очах її зникала задума, що була мов якась незбагнена пустка, а на їх місце в ясних зіницях її замерехтіла зорею радість. І немов зоря, розгнала вона темінь думок, прояснила замислене личко і ласкавим усміхом засіяла на устах.

Коли стали напувати коня, Іра скочила з воза, підбігла до Анатолія і, помагаючи йому тягати воду з колодязя, говорила про се й про те так лагідно й радісно, немов між ними нічого ніколи не було, крім спільного життя брата і сестри. Життя, в якому тепер вони є щасливими подорожніми в цім радісно-сліпучім сяянні сонця вітряно-нової весни.

І коли те сонце, напроти якого вони їхали, вже спустилося до землі і з'єдналося з нею у заході, радісним палом цілуючи все навкруги, Анатолій підняв пугу і вказав Ірині.

— Он село! Дивись! Пізнаєш?...

Іра підвелася на сіні і, стаючи на коліна, дивилася на знайомі місця. Щось давне, близьке й дороге будилося у її душі... Із завмерлим диханням зустрічала вона кожну знану з дитинства стежку, кожне дерево, кожний горбок. Непрошені сльози лились з її очей, так немов дощ весняний, що ось якраз зачав падати з набіглої хмарки, щоб змивши все, наповнити землю новим життям.

Анатолій погнав коня скоріше, а Іра не чуючи дощу, стояла на колінах і дивилася... На ті самі високі тополі... На ті ж величезні липи... На ті ж вулиці, сходжені і зміряні нею колись... А ось і млин, і річка, міст між вербами... Яке ж воно все рідне й дороге! Здається, що вічно була вона тут і є тепер, а все, що було, є лише сон, з якого прокинулась вона тепер тут... На своєму місці...

Он хтось знайомий біжить їм назустріч і махає рукою. Струнка, гарна дівчина з двома русими косами, що вибиваються з-під малинової хустки.

— Ніна! — Вона находу стрибає до воза й обіймає, цілує Ірину, каже радісно, щасливо.

— О, Іро! Ти приїхала! Мама яка буде рада! А тато!... О, ти!...

Кінь спинився під величезною, розлогою і до болю знайомою грушею. З білої хатини вийшла мама і кинулась до Іри, така тепла від печі, запашна, ніжна. Цілувала її, заглядала в очі і крізь сльози казала:

— Ірочко, дитино моя! Приїхала, рідна, при-

їхала... Ходи ж до хати! Скоріше, скоріше... Ви ж намокли... Ходім, ходім у хату скоріше!

Затерплі за довгу дорогу ноги, як чужі, ведуть Ірину через два знайомі східці на ґанок, заводять у темні сіни і через них у знайому сторожку — хатину. Тут тепло-тепло, пахнуть мамині приправи...

І те тепло і пахощі страв так приємно беруть її у свій полон, що Іра не чує більш себе, не знає, як мама скидає з неї промоклу одежу, хустку, черевики, як веде до теплої лежанки. Вона вся віддається у владу цього затишку, тепла й любови і не може ні думати, ні говорити, лише відчувати велике всеосяжне щастя у грудях...

— А де ж тато? — питає, не бачачи в хаті батька.

— Зараз прийде! Пішов причащати хворого, — каже, не відводячи ні на хвилину від неї очей, щаслива мама.

Пізно вже, коли всі зібралися біля стола, повернувся додому о. Симон. У руках ніс Святі Дари, врочистий і тихий.

— Іра?!... — сказав тільки зворушено.

І вже, як поставив на місце свою Священну Ношу, підійшов до неї.

Дитино моя... — обійняв її і безмовно гладив і голубив припалу до його грудей голову дочки. — Дякую тобі, що приїхала... Більше здавалося не знаходив слів.

Синій весняний вечір кидав сутінки крізь малі віконця хатини о. Симона, коли родина його сіла вечеряти. Вперше зустрілися за одним столом по довгих літах усі разом. У тій самій церковній сторожці, де пережили так багато і яку покинули колись із сльозами й розпукою. Дивилися одне на одного зворушено й радісно. Велика лямпа під зеленим абажуром розливала по кімнаті радісне сяяння ясного світла.

Щасливий батько на радість такої зустрічі знайшов навіть якийсь жовтий, гіркий напиток.

— Слава Богу! — промовив він, підносячи чарку. — Тепер ми всі разом! — Спасибі вам, мої дорогі, що не забували мене самого на обраній мною дорозі. Не знаємо, що нам вона принесе, але ми чуємося знову людьми, які мають право на життя!... Дякувати Господеві Богові, — підвів він очі до Святих Образів, що вдостоїв нас разом стрічати Світлий Празник Христового Воскресення!... За ваше здоров'я і щастя, мої дорогі! — ковтнув того жовтого напитку більш для звичаю.

— На здоров'я! На здоров'я! — доторкнулися всі до гіркого напою і почали вечеряти, радісні від зустрічі, щасливі всі.

Ірина довго не могла заснути тієї ночі. Лежала на тій самій лежанці, де мріяла колись про переміну і довго думала над усім...

— Завтра підемо на Страсті Господні... — переважаючи все, стукали в її голові слова, сказані мамою. — Оце твоя свічка. Я сама зробила для всіх і позначила...

Велика жовта свічка, обгорнена білим вирізаним у гармоньку папером, стояла тепер перед Іриними очима, нова ще, не палена.

— Моя свічка... — думала Іра і якось непомітно сльози потекли на мамину м'яку подушку і змочили її лице й волосся. Тоді вона перевернула подушки; тепла від лежанки друга сторона ніжно гріла її розпалену думками голову і скоро, як і всі, Ірина заснула тихим і глибоким сном.

Блідий місяць дивився у вікно і, як колись давно, грався білими тінями по затишній хатині. До нього озвався цвіркун і залив хату своєю таємною піснею.

Тиха ніч обгорнула все і мрійливо замислилась, мріями своїми скликаючи сни до людей, що віщували їм все щось нове і нове...

12

— Слава Страстям Твоїм, Господи... — лилося з високих хорів легко й побожно.

Тоді знов палилися сотні свічок у темноті, кругом освітленої постаті о. Симона в чорному оксаміті риз, і так же побожно звучали слова 12 євангелій до людей, які вщерть виповнили церкву.

А вгорі, на хорах, стояла його дочка Ірина і дивилась то на море золотих вогнів, що мигали сперед сотнями склонених у молитві людей, то на освітлену постать батька на невисокому підвищенні посеред церкви. Свічка в його руках освічувала одне лице і було воно сповнене сьогодні такої глибокої віри, що чим більше вдивлялася Ірина в нього, тим тяжче стискалося її серце...

Побожно вимовлювані, долітають до неї слова про муки Ісуса Христа.

А їй пригадуються всі ті муки, які зазнала ота так добре знайома їй людина в темних оксамитових ризах...

Як же широ, здається з цілого серця читає він ті слова!.. — думає Ірина.

Знизу замислено мигають до неї сотні золотих вогників і їй здається, що це душі вірних горять так же ясно серед темної церкви і притакують на її думки.

Бідний тату, — раптом вривається думка, — і я добавляла тобі страждань у твоїх тяжких пережиттях... Я, твоя дочка... — Сльози гарячі й болючі підступають їй до очей. Від них золоті вогники людських свічок здвоюються і зливаються в море все закриваючого світла, в якому вона раптом чується загубленою. Злякана тим, Ірина відводить погляд від людей і, ніби вперше помітивши, дивиться на свою власну свічку. Вона горить рівно й ясно в її руках, капаючи гарячим воском на біле кружальце паперу...

— Благообразний Йосиф плащаницею чистою... — лилося другого дня сумно й побожно і. о. Симон підносив до обходу святу плащаницю.

Сотні людей бажали приторкнутися до святині і зі сльозами провожали її кругом церкви. Побожно падали на коліна і плакали. Плакали голосно, навзрид. Плакали не тільки жінки і діти, плакали здорові кремезні мужчини. Такого спільного щирого плачу ще здавалось не було ніколи. Свята плащаниця — символ померлого Бога — втілився в людських душах у пережиту ними за ті довгі роки духову смерть і почування поклонення символові тієї смерти виливалось у сльозах...

Плакав разом із людьми щиро від серця і отець Симон. Перший упав на коліна і приклався до святої плащаниці. А за ним безмежне море людей, кожний із своїм вогником свічки, як символом віруючої душі, — всі падали на коліна, вклонялись і цілували святиню...

Серед них і Ірина тримала в руках свою свічку. Їй дивно ще бути вдень, серед людей, у церкві, падати на коліна та йти цілувати плащаницю. Їй здається, що всі дивляться на неї... Проте гарний побожний спів хору ось змушує вже відлетіти тим поганим думкам, а сила людської віри, що виливається в сльозах цієї величезної маси народу, скріпляє і її віру.

З острахом підходить вона до обставленого сотнями палаючих свічок і вгорнутого сивою хмарою диму Господнього Гробу.

Яка ж нечиста її совість і як шкода їй своїх колишніх думок! Як хотілося б їй легким серцем приложитися до цієї святині!

...А Він приймає й дозволяє вклонятися всім! Чистий чи нечистий совістю, грішний чи праведний, — Він здається бажає всім, хто прийшов до Нього нагадати про себе і тим навести на добрий, Воскресінням очолений шлях...

Приймає поклін і від з острахом підходячої Ірини.

Приймає і родить надію на очищення, ніби своєю смертю несучи в її душу велике воскресіння...

Другого дня, у страсну суботу, Ірина причащалась.

А коли ввечорі через святочну, повну передвеликодних запахів тишу їхньої хатини, освічену тільки червоним вогником лямпадки, пронісся врочистий, повільний дзвін — опові́сть Великодньої Ночі, на серці в неї було легко, спокійно й затишно. Рука сама, здавалося, піднеслася і зробила на грудях хреста.

— Слава Тобі, Христе Боже! — побожно промовив отець Симон, перехрестився до святих образів і поздоровив усіх з наступаючим празником.

А тоді тихо, немов боячись нарушити передсвяточну тишу, відійшов до церкви. Був сповнений радісним очікуючим передчуттям, воно віяло з цілої його постаті, з рухів, ходи, із просвітленого усмішкою лиця, із сяючого зворушенням погляду, з кожної хвилини очікування чогось великого, такого великого, як зміст його цілого життя, як його найвищий момент.

І ось той момент настав

(Далі буде)

НАЙНОВІША КНИЖКА ВІДОМОГО АВТОРА
Б. ПОЛЯНИЧА
п. н.
ЗАМОК ЯНГОЛА СМЕРТИ
сенсаційна повість із часів Гетьмана Розумовського вже вийшла з нашої друкарні.
Має 200 сторін друку на гарному папері
Ціна — $2.00
Замовляти через:
BASILIAN PRESS
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

НОВІСТЬ! **НОВІСТЬ!**
ПОЯВИЛАСЯ
ДРУКОВАНА КНИЖКА,
ПОТРІБНА СВЯЩЕНИКАМ,
А ХОСЕННА МИРЯНАМ п. н.
"ЦАРСЬКЕ СВЯЩЕНСТВО"
Проблеми життя і праці священика.
Автор довголітній виховник українських питомців у Римі —
О. ІРИНЕЙ НАЗАРКО ЧСВВ
Сторін 201. **Ціна $3.00**
Замовляйте:
Basilian Press
286 Lisgar St. — Toronto 3, Ont. — Canada

ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА

[redacted]
ВІЗНАЧНОЇ ДІЯЧКИ

Із глибоким жалем діляться з Українським Громадянством сумною вісткою, що в Торонті у вівторок, 11 листопада 1969 р., після довгої і важкої недуги, приймавши Найсвятіші Тайни, відійшла у Вічність на 64 році свого трудолюбивого життя

сл. п. КЕКИЛІЯ ПАЛІЙ

одна з найактивніших та визначних українських громадянок у ділянці виховання молоді на Рідних Землях і поза їх межами

Доцінюючи велике виховне значення української науки і культури, Покійна була ініціяторкою і співзасновницею Петронату Осередку Наукового Т-ва ім. Шевченка, Сарсель (Франція) у Торонті і до кінця свого життя залишилася його жертовною прихильницею і співробітницею

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Достойній Родині Покійної висловлюємо наше найглибше співчуття

Панахиди відправилися в четвер і п'ятницю, 13 і 14 листопада м. р. в похоронному заведенні Кардинала.

Похорон відбувся в суботу, 15 листопада м. р. з того ж заведення до церкви св. о. Миколая, в часі якої після жалібної служби Божої відвезено тіло на цвинтар Проспект в Торонті.

Для вшанування й утривалення пам'яти ініціятори і засновники Патронату творимо фунда ім. Кекилії Палій для заінвестування видання Енциклопедії Українознавства, на яку просимо складати датки на адресу:

Patronat NTSH, c/o Borys,
16 Bracondale Hill Rd.,
Toronto 4, Ont.

або:

Patronat NTSH,
c/o "PLY" Co-op, Ltd.
764 Queen St. W., Toronto 3, Ont.
Управа Патронату НТШ Сарсель (Франція) у Торонті

ВП. П. ПАВЛО ТРУСЬ
Торонто

25 листопада м. р. у вівторок після довгої й важкої недуги, упокоївся в Бозі бл. п. Павло Трусь

Павло Трусь народився 1902 р. в селі Островець, Теребовельського повіту. В молодих літах покинув родину і рідний край та переїхав до Канади. Після короткого побуту в Вінніпегу поселився в Торонті, де 1936 року одружився з Агафією Максимчук. Покійний був взірцевий муж та батько. Ціле життя тяжко працював, щоб добре забезпечити на життя свою улюблену дружину і сина Ярослава. Його жертвенність була необмежена, як для своєї церкви, так і для інших національних потреб. Двері їхньої хати завжди були відчинені для всіх. Завжди був готовий помогти другому, чи то порадою, чи то заохотою. Панувала в їх домі велика батьківська любов до свого українського брата.

Похорон відбувся в суботу, 29 листопада, м. р. з церкви св. о. Миколая. У панахиді й похоронній Службі Божій брали участь оо. Микитин, Сиротинський, Татарин, Мальований ЧСВВ та братанок покійного, о. Данило Гумницький, який прибув із Вінніпегу на похорон свого стрия. Тлінні останки спочили на цвинтарі "Проспект"

Бл. п. Павло залишив у глибокому смутку свою дружину Агафію й сина Ярослава в Торонті, дві рідні сестри в Україні та численні і дальшу родину в Вінніпегу й Торонті.

Вічна Йому пам'ять, а торонтонська земля, яку він так любив, хай буде йому легкою

В. Костецька

Бл. п. Павло Трусь

При тім дякуємо Впр. Отцям за похоронні богослужби, дорогій Родині, яка приїхала з Вінніпегу, всім Сусідам, Приятелям, Рідним, які зложили жертви на Служби Божі і на цвіти. Особливо о. Боніфатієві Мальованому, який відвідував і уділив останніх Св. Тайн дорогому Павлові

Дружина Агафія Трусь
і син Ярослав

ОКРУЖНИЙ З'ЇЗД ЛУКЖ
Мондер, Альберта

У неділю 26 жовтня 1969 р. в Народнім Домі в Мондер, Альберта, відбувся Окружний З'їзд Ліги Українських Католицьких Жінок, під проводом Єпархіяльної Комісії з Едмонтону, головно п-і Буртняк, п-і Прийма і п-і Гарапнюк, котрі через літню пору відвідували різні відділи ЛУКЖ в Альберті і Британській Колюмбії.

Прибули гості з окружних відділів Чипман, Гілярд-місто, Гілярд-фарми, Вегревіл і Борщів, і також членки римо-католицького відділу парафії Пресвятої Марії, Мондер.

Пані Філь, довголітня голова Мондерського відділу ЛУКЖ, привітала головних гостей з Едмонтону і покликала фінансову секретарку Розалію Поліщук, щоб відзначила їх корсажами і запровадила їх до стола президії. Голова п-і Філь, несподівано, також одержала корсаж, як нагороду за її довгу і щиру працю

Привітали також о. Рафаїла Мельника, нового пароха і духовного асистанта ЛУКЖ, який відкрив сесію молитвою.

Привітні цікавилися різними звітами про початки, поширяння членства, і знаменитну працю ЛУКЖ, їх ідеали, їх дбайливість про церкву, рідну школу й мову, обряд, культуру і т. д.

Пані Емілія Жук, рекордова

ЗНИМКИ З ЖИТТЯ ЛУКЖ У МОНДЕРІ

1)

ОКРУЖНИЙ З'ЇЗД ЛУКЖ У МОНДЕРІ, АЛЬБЕРТА

Зліва: п-і Розалія Поліщук, фінансова секретарка, Мондер; п-і Емілія Жук, рекордова секретарка, Мондер; п-і Шарун, Чипмен; п-і М. Малко, голова ЛУКЖ — Вегревіл; п-і П. Філь, голова ЛУКЖ — Мондер; Впр. о. Р. Мельник ЧСВВ, парох; п-і А. Буртняк, Едмонтон; п-і А. Прийма, Едмонтон; п-і К. Гарапнюк, Едмонтон.

2)

Діти Рідної Школи влаштовують концерт у честь св. Ольги в тисячоліття її смерти.

3)

Обжинковий стіл. — Зліва: п-і Лисак, Тимчишин і Фенюк з дівчатами Винничук і Шелест.

секретарка прочитала звіт праці і поступу за минулих два роки. Зложили на церкву $9500.00, крім різних інших харитативних пожертв. Праця в Мондері йде все вперед і чудово виконують усе, що пічнуть, хоч нераз труднощі, перепони і проблеми великі, однак спільна праця членства з головою, перемагають усе.

З Чіпман, п-і Шарун прочитала звіт праці в своїм відділі. Прийшла дискусія, були різні запитання й відповіді.

Пані Буртняк вручила грамоти трьох членкам Мондерського відділу, Павліні Філь, Ірині Фербей і Розалії Поліщук за довголітню працю при ЛУКЖ. Пані Фербей була першою головою ЛУКЖ.

Товариство ЛУКЖ у Мондері в короткім часі буде вшановувати тих старших членок, котрі вибули 25 або 20 літ при Сестринстві, або при ЛУКЖ, і їм вручать грамоти.

На закінчення з'їзду, Діти Рідної Школи, під проводом Сестри Йосафати, "представили" на сцені образ св. Ольги і дали короткий а гарний концерт з нагоди тисячоліття смерти св. Ольги, що дуже зацікавив приявних.

Панна Євгенія Поломарк збагатила програму прочитанням

рефераті про святу Ольгу і її великі діла.

Покінчилися сходини гарною перекускою, по котрій усі оглядали цікаво й гарно прибраний обжинковий стіл, який прибрали пані Фенік, Лисак і Кокотайло.

Господи благослови членство ЛУКЖ і їхню працю, та нехай ширяться по цілому світі та єдність і злука, яка зв'язує все українське католицьке жіноцтво, на хвалу Божу, на добро Церкви, Народу і Краю.

"ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ" СЕСТРИЦТВА НЕПОРОЧНОГО ЗАЧАТТЯ У ГЕМТРЕМК, МИШ.

Каже стара народня мудрість: "За працьовитих людей діла говорять". Цю пословицю можна гідно приміняти до різноманітної жертвенної праці тихих і скромних членок "Сестриства Непорочного Зачаття" в Гемтремк, а за їхні незрівнянні досяги нехай заступиться сума $90,277.51, яку вони придбали для церкви і школи протягом 50-літньої праці. Дня 19 жовтня 1969 р. Золотий Ювілей Сестриства записав ще одну сторінку історії церкви Непорочнього Зачаття в Гемтремк.

Святкування почалися Святою Літургією в год. 11-тій, під час якої 128 осіб прийняли Святе Причастя. Парох нашої церкви о. Ігумен І. Лотоцький відправив Богослужбу та, проповідуючи, привітав членок Сестриства, подякував за їх невтомну працю і побажав їм сили й витривалости на майбутнє. Хоч бенкет почався в 1-ій год. то вже цілу годину наперед парохіяни почали заповнювати залю, чим доказали свою пошану до найстаршої організації в Дітройті.

Голова Сестриства п-ні М. Явна, складаючи привіт зазначила, що ця скромна майстарша організація вже 50 років служить Українській Церкві і школі без реклями, а членки її працюють радісно, сповняючи необхідні завдання. І тільки Господь знає скільки добра вони зробили з любови до церкви і школи. Боже благослови нашу 50-літню працю, якої овоч видимий у школах, оселі, церкві й сиротинці. Дякую Господеві (продовжувала п-ні Явна) і складаю спасибіг не лише жінкам, але й мужчинам, що помагали в нашій праці. Відтак п-ні Явна попросила гостей пошанувати покійних сестриць повстанням з місць і молитвою, а опісля передала провід програми в руки о. Ігумена І. Лотоцького. До збагачення бенкету причинилася коротка, але добре підготована мистецька програма. Замість молитви хор церкви Непорочного Зачаття виконав "Отче Наш", а 4 сотні людей покірно вислухали молитви. Після того о. Ігумен І. Лотоцький поблагословив поживу. Мило несподіванкою був виступ дітей, які в збірній деклямації висловили свою вдячність Сестриству, а для "Жінок працівниць сплели вінок із китиць", який передали голові п-ні Явній. Деклямацію підготовила вчителька п-ні Ірина Тарнавська. Під проводом хореографа п-ни М. Макар гурт дітей виконав дуже гарно три народні танки.

Після, прийняття о. Ігумен Лотоцький представив преподобних Сестер та президію, що складалася з таких осіб: радний міста Гемтремк пан Едвард Кондрат, о. К. Височанський — секретар провінції ЧСВВ у ЗСА, член церковного комітету пан Деркач, о. Ю. Жидан ЧСВВ, о. прелат М. Бохневич, голова Сестриства п-ні М. Явна, секретарка організації п-ні Т. Стельмах, голова церковного комітету пан З. Василькевич і п-ні М. Бортник. Опісля о. Ігумен прочитав листу представників організацій, які зложили привіти й жертви з нагоди Золотого Ювілею, в такому порядку: Апостольство Молитви церкви св. І. Хрестителя, Марійська Дружина Непорочного Зачаття, Марійська Дружина ім. Зарваницької Божої Матері — Воррен, Миш., Сестрицтво ім. Святої Покрови — Воррен, Братство св. Михаїла, СУА відділ ч. 5, Золотий Хрест ч. 34, Тов. Просвіта і панство Деніси із родиною. Слідувала велика несподіванка, коли голова Сестриства п-ні М. Явна передала о. І. Лотоцькому чек на суму $12,000.00 на потреби церкви і школи, а публика приняла це шляхетне діло невгаваючими оплесками.

Мейор міста Гемтремк Дж. Гжецкі делегував на бенкет радного Едварда Кондрата, який прочитав Проклямацію і Резолюцію. У Проклямації мейор Гжецкі проголосив неділю 19-го жовтня 1969 р. "Днем Золотого Ювілею Сестриства Непорочного Зачаття в Гемтремк". В обох документах висловлюється признання подивугідній праці Сестриства для церкви і школи.

Слідував звіт із діяльности Сестриства, який опрацювала секретарка орг. п-ні Т. Стельмах. Надзвичайно цікавим змістом зуміла вона полонити публіку так, що протягом кількох хвилин на залі панувала повна тишина. Зі звіту ми довідалися, що праця Сестриства сягає ще до 1913 р коли була зорганізована наша церква в Гемтремк. Щойно 1919 р. за починів о. Дмитра Добрівтвора засновано жіноче тов. — "Сестриство Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії". Спершу мала організація, бо начислявна лише 20 членок, приняла на себе різноманітні відповідальности: Сестриство збирало фонди на утримання церкви, зорганізувало вечірні школи, влаштовувало забави, академії, тощо. Праця Сестриства видна у Сестер Василіянок у Гемтремк, при будові дому в Українськім Католицькім городі, жертвах на УВШ в Стемфорді, Духовну Семінарію в Вашінгтоні, Сиротинець у Філядельфії, допомозі інвалідам першої світової війни і т. п. У цьому Ювілейному Році Сестриство начисляє 111 членок, а в склад управи входять такі особи: М. Явна — голова, А. Буля — заступниця, Т. Стельмах — рекордова секр., Е. Пиндик — фінансова секр., К. Кобаса — касієрка. Багато жертвенности виявила ця організація в 1941 р., коли то в Гемтремк будували нову церкву, і в 1950 р., як будували парафіяльну школу. Відтак розмалювання нашої церкви вимагало нових великих фондів. Сестриці знайшли відповідь і на це — рішили придбати гроші по чивом і варениками. За сім років муравлиної праці, невтомні Сестриці мали чистого приходу за вареники $32,586.83. Математичні обчислення показує, що в тому часі Сестриці зробили понад пів мільйона тузенів вареників!

Кожного тижня в четвер приходять членки робити вареники, які опісля розпродують, а зароблені гроші дають на церкву і школу. В 1968 р. Сестриство вложило багато праці в підготовку бенкету для вшанування Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого.

Колись, молодими дівчатами приїхавши до Америки, не потонули Сестриці в морі чужого добра, а посвятилися корисній праці для своєї Церкви. На жаль молоде покоління не вступає в члени Сестриства, щоб заповнити ряди пророджені відходом у вічність старших сестриць. Звіт п-ні Т. Стельмах публика одобрила рясними невгаваючими оплесками. Від церковного комітету церкви Непорочного Зачаття зложив привіт голова — пан З. Василькевич. Гратулюючи Сестриству зазначив, що вони склали незрівняний іспит своєї праці для церкви і школи. У кінцевому слові о. Ігумен І. Лотоцький подякував публіці за те, що своєю чисельною присутністю звеличала Свято, комітетові та голові п-ні Явній за успішну підготовку, Клюбові Матерей за гарну обслугу при обіді під проводом п-і Скарш, а особлива подяка належить п-ні М. Бортник бо в її руках спочивав провід кухні. Необхідно підкреслити, що 84-літня сестриця п-ні М. Бортник хворіє поважно на серце. Також щира подяка провідникам мистецької програми — п-ні І. Тарнавській, дир. інж. Я. Филипову, і хореографці — М. Макар. При кінці програми управа Сестриства відзначила кілька сестриць за найдовшу працю гарними іконами "Мадонни" з Фльоренції. Такі пані були відзначені: Єва Пиндик, Олена Бабій, Анна Дирбавка, Марія Явна, Теодосія Стельмах і Анастазія Дем'ян. Особливе признання належить п-і К. Кобасі за асисту при опрацюванні історійки організації, та за те, що її стараннями була поміщена знимка Сестриства та історійка англійською мовою в часописі "Ситизен" у Гемтремк. Відтак господар бенкету о. Ігумен І. Лотоцький попросив о. прелата М. Бохневича, щоб молитвою закрив свято.

Прослухавши звіт великої праці, говорив о. прелат М. Бохневич, можна сміливо сказати, що кожна особа цеї організації просто золота.

Опісля о. прелат М. Бохневич прокязав молитву.

Ірина Захарків

ПОХОРОН ВЛ. П. СТАХА ДУЛЯВИ
Вернон, В. К.

Недавно відійшов від нас один із перших піонерів, що будували наше церковне та народне життя в Канаді, бл. п. Стах Дуляба, який попрощався з цим світом у суботу 20 жовтня 1969 р., прожившн 80 літ трудолюбивого життя.

Покійний народився 25 березня 1889 р. в м. Бродах, прибув до Канади 1900 р. малим хлопцем на 11-ому році життя, й іще маленьким почав заробляти на своє життя.

Ще за молодих літ купив собі землю, покриту лісом, та мав щастя збудувати родинне гніздечко — хату і розвести господарство. Одружився з Анною Глусь, 12 червня 1911 року. Пізніше перебралися вони ближче містечка Іннісфрі, де прикупили більше землі та далі вели гарно господарку аж до 1948 року. Того року покійний залишив фарму, бо здоров'я не дозволяло йому далі так тяжко працювати. З дружиною та частиною родини перебралися до Вернон. У 1949 р. Степан Дуляба пережив

Вл. п. Стах Дуляба

тяжку операцію в Мейо Клиник, Рочестер, ЗСА (були там два і пів місяця) та, Богу дякувати, ще міг продовжити своє життя 20 років. У Вернон також покійний і покійна відсвяткували свій п'ятидесятиріччий ювілей. (Двадцятип'ятиріччий ювілей святкували в Іннісфрі). Так проживали в мирі, доки Господь не покликав покійної Анни до себе 4 січня 1967 року.

Свої останні роки життя покійний провів у свого сина Едварда й невістки Катерини, які дуже дбайливо доглядали старенького, немічного батька.

В часі свого перебування у Вернон совісно виповнив свої церковні та парафіяльні обов'язки (так як і все попередо), щиро жертвував на потреби церкви і, хоч був пізніше дуже немічний, ходив до церкви на Службу Божу та приступав до Св. Тайн.

Похорон розпочався панахидою в середу 24 жовтня в похоронному домі в. Вернон, а 24 жовтня, в четвер, у парафіяльній церкві всі три вище названі священики, о. Д. Грещук з Калгарі, о. Р. Зубак з Келовна, й о. Марко з Кемлупс, відправили завпокійну Службу Божу й похорон, при чому о. Р. Зубак сказав похоронну проповідь, а о. Д. Грещук попрощав покійного від родини й громади.

На цвинтарі прощав від усієї родини, друзів та знайомих о. Р. Зубак.

Після похорону тлінні останки покійного зложено на місцевому цвинтарі поруч могили його дружини.

Під час Служби Божої всі діти покійного приступили до Св. Тайн. У великому смутку залишив покійний сина Едварда й дочку Параскевію Кульматиць-

ПОШТОВІ МАРКИ

купую.

Подайте, що маєте і скільки хочете.

Пишіть на адресу:

A. Moch
6 Churchill Ave.
Toronto 145, Ont., Canada

ку з Вернон, дочку Павліну Скоропад із Смоки Лейк, Альберта, дочку Ольгу Леслі з Торонто, сина Артура з Ванкувер, зятів, невісток і одинадцять унуків.

Після похорону відбувся в парафіяльній залі поминальний обід, який приготовило місцеве жіноцтво разом із дітьми покійного. Тоді о. Марко пращав покійного та своєю лагідною мовою гоїв свіж рани родини й приятелів по такій великій втраті.

Щира подяка всім тим що пожертвували так щедро на поминальні Богослужби.

Родина передала $10.00 на пресовий фонд "Світла".

Несім наші омлитви та просім Всевишнього, щоб приняв душу нашого покійного у вічний спокій.

Чи Ви вже маєте книжку

МОЄ РІДНЕ СЕЛО ЧЕРЧЕ

монографія пера
Осипа Дячишина

Багато ілюстрацій і цікаво написана книжка

Ціна $2.00

Замовляти на адресу:

A. Moch
6 Churchill Ave.
Toronto 3, Ont., Canada

Визначна сучасна католицька авторка це
М. Кузьмович-Головінська. Її книжки це:

1) **ЧІЧКА.** Новеля. Ювілейне видання. 1954. Ціна $1.75
2) **ГОРБАТЕНЬКА.** Оповідання. 1958. Ціна $0.50
3) **МАРІЧ.** Сценічна картина у 3 відслонах. 1962. Ціна $0.50
4) **ОСІННЄ ЛИСТЯ** — оповідання. 1966. Ціна $4.50

Найцікавіші, але і найбільш виховні твори, це **історичні** повісті. Виходять вони в нас у серії п. н. Бібліотека Історичних Повістей. Досі вийшли:

1) **В. Лозинський — М. Ценевич: ПРОКЛЯТИЙ КАМІНЬ.** Істор повість з часів Гетьм. Сагайдачного 1958. Ціна $1.50
2) **Володар Буженко: ІВАН СУЛИМА.** Історична повість із козацьких часів. 1961. Ціна $1.50
3) **Наталена Королева: ПРЕДОК.** З анналів і легенд. Історична повість. 1961. Ціна $3.00
4) **В. Гюнерман: НА БОЖИХ ОКОПАХ.** Історична повість з часів французької революції. Ціна $1.50

Замовлення слати на адресу:
Basilian Press — 286 Lisgar Street
Toronto 3, Ont. — Canada

Прецікаві й сенсаційні всі три книжки нашого автора **омм.**

Чи це буде книга п. н

ПОЯВИ ПРЕЧ. ДІВИ ВІД 1830 до 1950 рр. (багато ілюстрована) (Ціна $1.50) Досі продано вже 2.000!

чи книга про

КІНЕЦЬ СВІТУ (з сотнями різних пророцтв і їх поясненнями, багато ілюстрована — Ціна $2.00)

чи брошура про біснуватих п. н

ЧОРТ НАПРАВДУ! (Ціна 25 центів)

Усі ті книжки прочитаєте з великим зацікавленням, багато з них навчитеся, отворяться Вам очі на різні, досі незрозумілі речі — Замовляти.

Basilian Press — 286 Lisgar Street
Toronto 3, Ont. — Canada

"Життя Святих"

Автором "ЖИТТЯ СВЯТИХ" є відомий духовний письменник о. АНДРІЙ Г. ТРУХ ЧСВВ. [illegible] й добру тверду оправу. Чотири томи "ЖИТТЯ СВЯТИХ" [illegible] приступним і цікавим [illegible] Андрія Труха ЧСВВ.

Замовляйте ці томи [illegible] Нехай не забракне у Вашій хаті цих [illegible] щоб защепити собі духа [illegible] Святі.

Ціна кожного тому [illegible] $5.00, всі чотири томи $16.00.

ЗАМОВЛЕННЯ ПОСИЛАЙТЕ НА АДРЕСУ НАШОГО ВИДАВНИЦТВА
Basilian Press. 286 Lisgar St., Toronto 3, Ontario, Canada.

ПОГЛЯНЬ! ПОСЛУХАЙ! ПОДУМАЙ!

ПОГЛЯНЬ! — та зрозумій, який великий скарб держиш у своїх руках!
ПОСЛУХАЙ! — нашого щирого прохання, що ним звертаємося до тебе!
ПОДУМАЙ! — малу хвилинку і прочитай це письмо!

Дорогий Приятелю!

Без сумніву, кожного місяця Ви очікуєте нетерпляче нового числа "СВІТЛА", як свого найвірнішого і найлюбішого друга!

Ви певно читаєте його з великою приємністю і хвалитеся перед іншими, що маєте у своїм домі такий гарний і цінний католицький журнал!

Та чи Ви коли поважно призадумалися над тим, які великі користі приносить кожноразове читання цікавих статтей, матеріялів, вісток, оповідань і дописів у "СВІТЛІ"?

Вже 29 років постійно виходить "СВІТЛО" і за цей час журнал записався незатертими буквами в історії української католицької преси в Канаді і поза нею.

ЧОМУ "СВІТЛО" ПОВИННО БУТИ В КОЖНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ДОМІ?

СВІТЛО — дає духовну поживу для душі. Без тієї духовної поживи, що її дає католицька преса, душа доброго католика затрачує свідомість, вітріє й нидіє. Якраз "СВІТЛО" дає здорову поживу Христової науки у приступній формі.

СВІТЛО — поширює знання з різних ділянок християнської релігії, поглиблює християнсько-католицький світогляд, дає основні статті з історії рідної Церкви та боронить свою Церкву, віру й обряд від нападів і наклепів ворогів Христа й правдивої Христової Церкви.

СВІТЛО — подає огляд подій із світу й Церкви, насвітлює їх із погляду вічних правд Христової науки і дає християнам вказівки, як думати й поступати в хаосі сьогоднішнього зматеріялізованого світу.

СВІТЛО — подає також цікаві нариси, оповідання, новелі кращих українських письменників, або переклади з літературних творів різних чужомовних письменників.

СВІТЛО — має добрих редакторів, співробітників, репортерів і дописувачів не тільки з Канади, ЗДА, але теж і з Европи. Наш журнал дуже радо читають Українці по цілому світі і пишуть про нього вдячні листи.

СВІТЛО — найдешевіший український журнал, бо його річна передплата виносить тільки 4.00 дол., а кожне число журналу ма. 40 сторін друку великого формату.

З того всього, що тут сказано про "СВІТЛО", Дорогий Друже, просимо зробити заключення, що "СВІТЛО" повинно стати і для Вас і для інших українців найдорожчим другом і найлюбішим гостем. ПОМОЖІТЬ НАМ, ПОСИЛАТИ "СВІТЛО" В КОЖНУ УКРАЇНСЬКУ ХАТУ!

Будьте апостолами доброї преси — ПРИЄДНАЙТЕ БОДАЙ ОДНОГО ПЕРЕДПЛАТНИКА! У цей спосіб ОО. Василіяни, що видають "СВІТЛО" вже від 32 років, зможуть продовжувати своє апостольське діло між українським народом, для добра рідної Церкви і рідного народу.

Ви певно не відмовитеся від співпраці і помочі та ще й інших будете заохочувати до того!

Нехай Всевишній благословить Вас за Вашу співпрацю в поширенню рідної доброї преси і пішле Вам свої щедрі ласки.

Прохаємо ласкаво виповнити картку замовлення і переслати її на таку адресу:

"THE LIGHT", 286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

Щиро віддані Вам
ОО. ВАСИЛІЯНИ, Торонто

Книга, яка повинна бути в кожній хаті!

У ХАТІ КОЖНОГО СВІДОМОГО ХРИСТИЯНИНА ПОВИННА БУТИ КНИГА БОЖОЇ НАУКИ, ОБ'ЯВЛЕННЯ І ЗАКОНІВ.

ЦЕ КНИГА

СВЯТОГО ПИСЬМА

Стараннями оо. Василіян видруковано для українців католиків Святе Письмо **Старого і Нового Заповіту** в українській мові. Це нове видання має 1446 сторін, 14 ілюстрацій і 2 кольорові мапи.

Ціна цього нового і єдиного **повного** перекладу:

оправленого в штучну шкіру $12.00
в шкіру зі золоченнями $15.00
в люксусову шкіру зі золоченнями $20.00

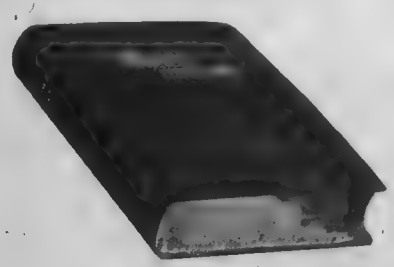

Замовлення слати на адресу:

BASILIAN PRESS
286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario — Canada

СВІТЛО
THE LIGHT

РІК XXXIII ЛЮТИЙ — 1970 — FEBRUARY Ч. 2 (566)

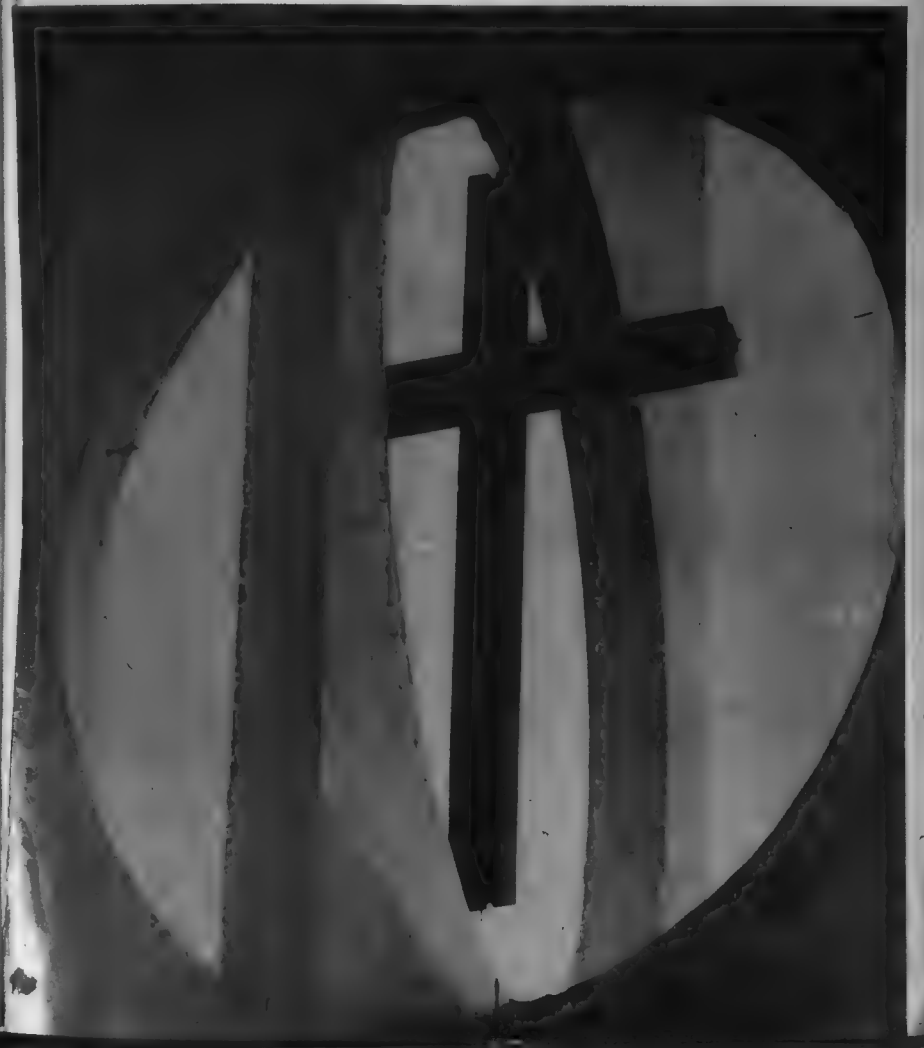

ПОГЛЯНЬ! **ПОСЛУХАЙ!** **ПОДУМАЙ!**

ПОГЛЯНЬ! — та зрозумій, який великий скарб держиш у своїх руках!

ПОСЛУХАЙ! — нашого щирого прохання, що ним звертаємося до тебе!

ПОДУМАЙ! — малу хвилинку і прочитай це письмо!

Дорогий Приятелю!

Без сумніву, кожного місця Ви очікуєте нетерпляче нового числа "СВІТЛА", як свого найвірнішого і найлюбішого друга!

Ви певно читаєте його з великою приємністю і хвалитеся перед іншими, що маєте у своїм домі такий гарний і цінний католицький журнал!

Та чи Ви коли поважно призадумалися над тим, які великі користі принесить кожноразове читання цілих статтей, матеріялів, вісток, оповідань і дописів у "СВІТЛІ"?

Вже 29 років постійно виходить "СВІТЛО" і за цей час журнал записався незатертими буквами в історії української католицької преси в Канаді і поза нею.

ЧОМУ "СВІТЛО" ПОВИННО БУТИ В КОЖНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ДОМІ?

СВІТЛО — дає духовну поживу для душі. Без тієї духовної поживи, що її дає католицька преса, душа доброго католика затрачує свідомість, вітрів й мліє. Якраз "СВІТЛО" дає здорову поживу Христової науки у приступній формі.

СВІТЛО — поширює знання з різних ділянок християнської релігії, поглиблює християнсько-католицький світогляд, дає основні статті з історії рідної Церкви та боронить свою Церкву, віру й обряд від нападів і наклепів ворогів Христа й правдивої Христової Церкви.

СВІТЛО — подає огляд подій із світу й Церкви, насвітлює їх із погляду вічних правд Христової науки і дає християнам вказівки, як думати й поступати в хаосі сьогоднішнього зматеріялізованого світу.

СВІТЛО — подає також цікаві нариси, оповідання, новелі кращих українських письменників, або переклади з літературних творів різних чужомовних письменників.

СВІТЛО — має добрих редакторів, співробітників, репортерів і дописувачів не тільки з Канади, ЗДА, але теж і з Европи. Наш журнал дуже радо читають Українці по цілому світі і пишуть про нього вдячні листи.

СВІТЛО — найдешевший український журнал, бо його річна передплата виносить тільки 4.00 дол., а кожне число журналу має 40 сторін другу великого формату.

З того всього, що тут сказано про "СВІТЛО", Дорогий Друже, просимо зробити заключення, що "СВІТЛО" повинно стати і для Вас і для інших українців найдорожчим другом і найлюбішим гостем. ПОМОЖІТЬ НАМ, ПОСИЛАТИ "СВІТЛО" В КОЖНУ УКРАЇНСЬКУ ХАТУ!

Будьте апостолами доброї преси — ПРИЄДНАЙТЕ БОДАЙ ОДНОГО ПЕРЕДПЛАТНИКА! У цей спосіб ОО. Василіяни, що видають "СВІТЛО" вже від 32 років, зможуть продовжувати своє апостольське діло між українським народом, для добра рідної Церкви і рідного народу.

Ви певно не відмовитеся від співпраці і помочі та ще й інших будете заохочувати до того!

Нехай Всевишній благословить Вас за Вашу співпрацю в поширенню рідної доброї преси і нагородить Вам свої щедрі ласки.

Прохаємо ласкаво виповнити картку замовлення і переслати її на таку адресу:

"THE LIGHT", 286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

Щиро віддані Вам
ОО. ВАСИЛІЯНИ, Т[оронто]

ПРЕДСТАВНИЦТВО "СВІТЛА" ЗАКОРДОНОМ

АНГЛІЯ:
Basilian Fathers
26 Fairfield Road
Bradford, 8, Yorks.
England

АВСТРІЯ:
Griechisch - katholisches
Zentralpfarramt zu St. Barbara
Wien 1, Riemergasse 1
Austria

АВСТРАЛІЯ:
Very Rev. D. Kachmar
35 Canning St.
North Melbourne, N. L, Vic.

АРГЕНТИНА:
Padres Basilianos
Curapaligue 760
Buenos Aires, Argentina

БРАЗИЛІЯ:
Padres Basilianos
Caixa Postal 24
Prudentopolis, Parana, Brasil

ФРАНЦІЯ:
Abbe Julien Prokopiw
2, Rue des Crignons
80 Amiens, France

ІТАЛІЯ:
Padri Basiliani
Via San Giosafat 8,
Rome (Aventino) Italy

ЗМІСТ:

Де людина не може, там Бог допоможе — *о. О. Купранець ЧСВВ* 42
Зустріч і прощання *о. І. Назарко ЧСВВ* 44
ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ 46
Схід перечить Бога, а Захід ігнорує — *о. С. Шевчук ЧСВВ* 47
Від Різдва до хреста *о. М. Марків ЧСВВ* 49
Єдність усіх християн *о. В. Ваврик ЧСВВ* 51
Наміреня Апостольства Молитви на лютий
СТОРІНКА АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ 52
Порятунок біснуватого *Василь Барка* 55
Батьки і священні покликання *о. С. Якимишин ЧСВВ* 57
Праведний Симеон — вірш *Василь Щурат* 60
Ой, дай Боже!... *Ю. Андреотті* 61
"Я тільки так називаюся" *о. Д. Ковалюк* 64
ЧИ ВИ ВЖЕ ЧИТАЛИ? 67
о. І. Назарко: Царське священство
Того ніколи не забуду! *Казимир Грицина* 69
Спомин із Тернополя про 1918 і 1919 роки
Даремно рвешся — вірш *Богдан Лепкий* 70
ДЕЩО З ХРОНІКИ НАШОЇ ЦЕРКВИ В ШОТЛЯНДІЇ Й ПІВНІЧНІЙ АНГЛІЇ В 1969 Р. 71
Христос Воскрес! — повість *Віра Смерека* 73
ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА — Дописи 76
ТІ, ЩО НАМ ПОМАГАЮТЬ (Пресовий фонд) 79
НАДІСЛАНІ ВИДАННЯ 80

ОБКЛАДИНКА:

Хрест — символ нашого спасіння.

СВІТЛО — український католицький місячник. Видають ОО. Василіяни. Головний редактор: о. Орест Купранець, ЧСВВ. Редакційна Колегія: о. Іриней Назарко, ЧСВВ, о. Василь Ваврик, ЧСВВ і ред. Олександер Мох.

Адреса редакції:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Адреса адміністрації:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Передплата на один рік: $4.00; поодиноке число 40¢

THE LIGHT — the Ukrainian Catholic Monthly. Published by the Basilian Fathers in Canada. Editor-in-Chief: Orest Kupranec, OSBM. Editorial Staff: Irenaeus Nazarko, OSBM, Basil Wawryk, OSBM, Alexander Moch.

Address:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Business Office:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Subscription rates: $4.00 per year. Single copy: 40 cents.

Second class mail registration number 1001

НА ТЕМИ ДНЯ

ДЕ ЛЮДИНА НЕ МОЖЕ, ТАМ БОГ ДОПОМОЖЕ

о. О. Куприянець ЧСВВ

Христова Церква, хоч і Божа в своїй суті установа, переходила різні фази в своєму земному існуванні та людському діянні. В історії Церкви читаємо про часи, які були часами ідеального внутрішнього миру та щирої співпраці що у висліді сприяло буйному розвоєві самої Церкви та поширенню Божого Царства на землі хоч у тому самому часі назовні горіли вогні переслідування Церкви. Але були теж у Церкві часи внутрішнього бурхливого напруження та сильних ударів між "центром" і "периферіями" тобто між вищим церковним правлінням і нижчими церковними правліннями чи між "правлячими" та "правленими". Наслідком того якщо в час не прийшло до відповідного договорення чи узгіднення щодо спірних справ. Церкву навішали великі нещастя, наносячи нерідко шкоду и самому Божому елементові. Бували часи коли наступала боротьба між поодинокими частинами Церкви в її людському елементі чого злощасних наслідків ми є свідками по сьогоднішни день. Прикладом того можуть послужити великі церковні роздори, як напр. роздор між Західньою та Східньою Церквою чи роздори з часів протестантської Реформації, коли то живцем люди роздирали на куски Христове Тіло — Його Церкву.

Де шукати причин того?

Причин було багато і треба їх шукати таки в людині. Людина може створити багато причин усякого лиха, коли призабуде та не оглядається на Божий елемент чи добро Божого Царства, або навіть на властиве завдання людини в Церкві, а руководиться виключно своїм людськими наставленнями, як теж тільки ним хоче розв'язувати справи Божого Царства. Такими витворами людини та її наставлення були всякі прояви її діяння, до яких нераз широко застосовувано і гордість, і злу волю, і підступ, і пімсту і брак любови та брак взаємного вирозуміння. Оті речі й доводили до того що церковні люди не знаходили між собою ні часу, ні місця ні потреби ні охоти, ні — передовсім — доброї волі, щоб спільно зійтися й під кутом добра Божого Царства чи навіть самої церковної людини довести спірну справу до щасливої розв'язки в Божому дусі. Тут можна б навести багато прикладів з церковної історії.

Вже між самими Апостолами існували нераз деякі різниці поглядів на різні справи і навіть можна сказати, непорозуміння, які однак задля добра самої Церкви — Божого Царства усувано взаємним договоренням і узгідненням. Спільну мову знаходжено на вселенських соборах помісних синодах, чи навіть дорогою приватного договорення й порозуміння. Якщо приходили в Церкві напруження та зудари щодо людських справ, то приходили вони часто через те, що одна а то и обі спорячі сторони, підходили до справи тільки по-людському; думаючи, що вони переможуть. Однак не завжди перемагали ті, що були певні своєї перемоги.

Воно теж близько до нас!

Чи треба далеко шукати за повище сказаним? Ні! Погляньмо тільки на нашу парохіяльну спільноту та пригляньмося всяким проблемам, що в ній існують, з яких одні приводять громаду до напруги та зудару, а інші, коли знайти на них правильну розв'язку служать для поглиблення взаємної гармонії та співпраці. Скільки нераз більшого або меншого спідного чи напруженого взаємовідношення між парохом, церковним комітетом, церковними організаціями та рештою парохіяльної громади? Скільки нераз клопоту й непорозуміння (напр. за те, що жінки передали гроші за голубці парохові до парохіяльної каси, а не жіночій організації!), звичайно, через несуттєві дрібниці, які можна дуже легко усунути, але треба тільки, і то нераз дуже мало, доброї волі й узаємного договорення, щоб у громаді знову запанував лад, і мир, і взаємна дальша співпраця й довір'я. А парохіяльна громада не є нічим іншим як Церквою в мініятурі, а кожний член Церкви є церквою-храмом Бога, про що так говорить св. Апостол Павло (І Кор., гл. 3-4):

"Як же між вами зависть і суперечки, то-хіба ви не тілесні і не поводитесь як звичайні люди?... Нехай же кожний уважає, як він будує. Іншої основи ніхто не може покласти, крім покладеної, якою є Ісус Христос... Хіба не знаєте, що ви — храм Божий, і що Дух Божий у вас перебуває? Коли хтось зруйнує храм Божий, Бог зруйнує того, бо храм Божий святий, а ним є ви. Нехай ніхто себе не обманює! Як комусь із вас здається, що він мудрий у цьому віці, хай дурним стане, щоб зробитися мудрим; бо мудрість цього світу — глупота в Бога. Написано бо: "Він ловить мудрих їхніми хитрощами"; і ще: "Господь знає думки мудрих, що вони марні"... "Що ви хочете? Щоб я прийшов до вас із палицею, — чи з любов'ю й духом лагідности?"

Бог уживає різних засобів

Так! Бог уживає різних засобів! Коли не помагає любов і лагідність, Бог бере в руки палицю, — якщо можемо символічно так сказати.

Як в особистому житті людини — отій "найменшій Церкві" — Бог уживає різних засобів, — нераз через виявлення поганости зла доводить до пізнання краси добра, — щоб людину спрямувати на правильний шлях, так само й у житті всієї Церкви. Нераз бо до людського елементу Церкви закрадаються деякі невластиві їй явища та невідповідні прояви. Бог любов'ю й лагідністю перестерігає й напоминає. Коли ж це не помагає, тоді Бог зсилає Свій допуст, хоч би в формі тяжкого удару навіть і по самій Церкві, що діється тепер на наших очах.

Бог не щадить Свого удару нікому

Нераз через удар і також через упокорення Бог допомагає людині там, де вона сама вповні не може зрозуміти Божих плянів та йти дорогою, яку їй указав Бог, але далі стосує свою людську мудрість. Коли ж ідеться про Церкву, то Господній удар іще сильніший, бо вдаряючи по деякому людському елементі, що не є здоровий, нищить його, а на його місце воскрешає Божий елемент і зроджує новий здоровий людський елемент, які вливаються, так би мовити, в "Церковні жили" свіжу кров — нове життя. Як колись через упокорення і смерть Ісуса Христа на хресті прийшла повнота спасіння та життя в Христі, так само воно стається й сьогодні через упокорення й удари по Церкві. Коли йдеться про впокорення й удари, то виглядає, що Бог нікого не щадить: ні папи, ні єпископів, ні священиків, ні монахів, ні мирян. Перед Богом усі вони тільки люди, які відповідно до свого стану чи уряду дістали різні харизми-дарування, про які так гарно говорить св. Павло в своєму І-ому Посланні до Коринтян (гл. 12-14).

Чим відвернути Божий удар?

Можемо ми відвернути Божий удар і впокорення від нас як членів Церкви та всієї Церкви? Можливе воно нам смертельним людям нашими людськими силами відвернути Господню палицю, а на її місце привернути знов Божу любов і лагідність? Так, воно можливе, коли застосуємо до нашого життя та нашої дії слова св. Павла (Фил., гл. 2), який каже:

"Не робіть нічого підо впливом суперечки, чи з марної слави, але вважаючи в покорі один одного за більшого від себе; майте на увазі користь не власну, а радше інших. Плекайте ті самі думки в собі, які були й у Христі Ісусі... Усе робіть без нарікання й мудрування, щоб ви були бездоганні й щирі, непорочні діти Божі серед лукавого й розбещеного роду... бо всі шукають чогось власного, а не Христа Ісуса."

СВІТЛО THE LIGHT
Український Католицький МІСЯЧНИК
СВІТЛО, ЛЮТИЙ, 1970 РІК XXXIII, Ч. 2 (366)

ЗУСТРІЧ І ПРОЩАННЯ

о. І. Назарко ЧСВВ

Картина "Стрітення" проф. Ю. Бутмаюка

Зустріч двох людей може бути різна. Деколи вона довершується на двох близьких і рівнобіжних стежках. Слід такої зустрічі в житті одної, чи другої людини, є — звичайно — плитки і поверховний. Одначе часто буває, що зустріч двох осіб відбувається не на рівнобіжних, але на "перехресних стежках". Це діється тоді, коли одна людина переходить, немов через самий осередок душі другої людини. І чим сильніші індивідуальності так зустрічаються, тим глибші наслідки такої зустрічі. Нераз наслідком такої зустрічі є нагле просвічення, пізнання якоїсь правди, або розширення тісних досі горизонтів. Іншим разом така зустріч подібна до тієї бурі, що розладовує й очищує атмосферу.

Зустріч Христа з людиною

Христос у зустрічі з людьми не має звичаю дотикати тільки "краю ризи" нашого чоловіцтва, ні не вдоволяється тільки маргінесом нашого життя. Христос завжди переходить через самий осередок нашої душі, через "святая святих" людського серця. Якщо цей перехід не завжди змінює біг життя даної людини, або не приносить спасіння — то це діється тому, що не кожні очі достережли і не кожне серце відчуло Христовий перехід. Христос — це Любов і Він вичікує взаємної любови від людини. В кожному серці, що його відвідує Христос, запалюється щось, немов цей біблійний корч Мойсея. Але, на жаль, не кожна людина знімає обуву й не кожна питається як Мойсей: "Хто Ти? Яке Твоє ім'я? Звідки приходиш? Що приносиш?"

Часто, без огляду на горіючий корч Божої присутности, душа залишається байдужа й холодна бо вона переладована множеством своїх дрібних справ. Інколи в другій душі палає інший вогонь потрійної "житейської пристрасти". Але, коли хтось здійме обуву, як Мойсей а вслухається в голос зустрічного Христа, для такого ця хвилина стається початком великої пригоди, яка варта цілого людського життя. Таку зустріч мав Христос зі св. Симеоном.

Наша св. Церква навіть святкує цю зустріч окремим святом і називає його змістовним словом "Стрітення" — від зустрічі. Від так званої протоєвангельської обітниці в раї аж до народження Христа був великий шмат часу, в якому людство могло забути цю обітницю. А люде були люди, які цю обітницю пам'ятали. Де них, як нас запевняє св. Євангелія, належав св. Симеон, "Це був чоловік праведний та богобоязливий, що ожидав потіхи Ізраїля і Дух Святий був у ньому. І було йому сповіщено Духом Святим що не побачить смерти, поки перш не оглядає Христа Господнього" (Лук. 2, 26-28). Отже Симеон тужив за обіцяним Месією. Що й інші віровідники тужили за Месією — це факт ствердний не тільки прихильниками, але й противниками релігії. У св. Симеона ця туга за Месією була особливо глибока й напружена. Хоч Христос у своєму провидінні вже від віків визначив собі зустріч зо св. Симеоном і пророчицею Анною, то одначе не покликав їх, як пастирів, чи мудреців до Вифлеєму, але сам прийшов до них принесений на руках своєї Матері. А Симеон "ведений Духом Святим прийшов у храм, коли родичі несли дитя Ісуса... і взяв його на свої руки"... (Лук. 2, 27).

Через велику й гамірну товпу людей, Марія і Йосиф, як убогі, переходять ніким не завважені. Треба мати в собі Св. Духа і Його світло в погляді, щоб у маленькому Дитятку розпізнати Бога. Але св. Симеонові не вистачає сама зустріч. Він бере Дитя на свої ставечі руки, хоче Його пригорнути і немов мати Його на власність. Ось так відбулася ця перед віками передбачена зустріч Христа з Симеоном.

Зустріч Христа із Старим Заповітом

Під час Стрітення зустрічаються два Заповіти: Новий із Старим. Новий Заповіт зачинає маленьке Дитя Христос, а представниками Старого Заповіту є святі: Симеон і Анна. Це покоління людей "закону і пророків", що жили надією й вичікуванням. Тим двоїм людям вистачає сама зустріч. Нове покоління вже питатиме за Іваном Хрестителем: "Хто Ти? Чи той, що має прийти, чи іншого нам вижидати?" (Лук. 7, 19). Представники Старого Заповіту: Симеон і Анна не ставляють таких питань. Їм вистачає те, що сповнилася обітниця. Вони тільки цього вичікували. Вся праведність і святість патріярхів і пророків, учених і мудреців ізраїльського світу завершилася при вступі до єрусалимської святині в дні Господнього Стрітення. Останні представники минаючої епохи: Симеон і Анна, в імені тих, які жили перед ними і перед ними очікували "світла на об'явлення поганам і на славу Ізраїля" (Лук. 2, 32), беруть сповнену обітницю, як останнє світло на дорогу до вічности.

Лебедина пісня

Всі знаємо, що таке "лебедина пісня". Оце кажуть природники, що благородна й сніжно-біла птиця — лебідь співає тільки раз у своєму житті, себто перед самою смертю. Заспіває свою пісню і гине...

Такою лебединою піснею, що її свята Церква співає на кожній вечірні, називають те пророцтво, (а може й пісню, бо вона має поетично-строфічну форму), що його висказав св. Симеон на прощанні з Дитям-Ісусом: "Нині відпускаєш слугу свого, Господи, за Твоїм словом, у мирі. Бо бачили очі мої спасіння Твоє, що його приготовив єси перед обличчям усіх людей; світло на об'явлення поганам і славу Твого народу Ізраїля (Лук. 2, 29-33).

Дитя принесене до святині має щойно сорок днів життя. Воно ще не тільки нічого не вчинило, але не промовило ні словечка, а св. Симеон уже так багато сказав про Нього. З його лебединої пісні можна вичитати глибокі таїнства Спасителя і Його Пресв. Матері, а в першу чергу власні таїнства людей. Тут зачинають "відкриватися думки багатьох сердець" —, як казав св. Симеон; сердець вірних, як Симеон і Анна, але й сердець зворохоблених, що Йому будуть противитися. "Думка серця" самого Симеона об'являється в тому, що він просить для себе смерти, бо його "очі вже бачили спасіння".

Існує велика ріжниця в тому, як на життя дивляться молоді люди, а як старі. Молоді мають усе до набуття, а старі — все до страчення. Старі люди, що їх у Євангелії репрезентують: Симеон і Анна, своїм досвідом доповняють не зовсім зрілу мудрість молодих. Симеон, держачи на своїх дрижачих руках маленького Ісуса і вдивляючись своїм пригасаючим зором у Його Боже личко, немов каже: "Я чекав на Тебе через довгі-довгі роки мого життя — і дочекався. Тепер я вже можу відійти. Не дивлюся вже на цей світ. Це для мене — скінчений розділ. Людські амбіції і прагнення, навіть найкращі й найшляхетніші, належать до моєї минулости. Але дякую Тобі за неї, бо вона була шляхом, що довів мене до зустрічі з Тобою. Тепер стою на порозі нового світу, мені невідомого, і на порозі таємної майбутности. Одначе те, що я тепер тримаю Тебе на своїх руках, і те, що Ти є мій, а я Твій — оце вся моя надія і ціле моє багатство, що його я беру з землі. Йду в невідому дорогу не сам, бо Ти зо мною. А Ти добре знаєш дорогу, бо Ти звідтам прийшов. Не піду в пітьму, бо Ти є 'світло світу', дане на просвічення всім".

Св. Павло каже, що, коли посідаємо Христа вірою й любов'ю — то через Нього кажемо до Бога "Авва-Отче". Тоді ми, як св. Симеон, дістаємо право до спільноти з Пресв. Трійцею і право до Божого синівства. "Якщо ж ми є сини — то й спадкоємці" — каже дальше св. Павло (Рим. 8, 15). Тоді перехід через цей поріг, що розділює дві форми життя: дочасного й вічного, є мандрівкою з Христом по спадщину, яка належиться дітям від Отця. Але треба за тим Христом тужити, як св. Симеон, треба бути праведним і богобоязним, як Симеон і станути на порозі життя з Христом, як Симеон. Тоді, як Симеон, і ми зможемо заспівати лебедину пісню свого життя: "Нині відпускаєш раба свого, Господи, в мирі".

ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Вступний виклад

ПРО ПОЛОЖЕННЯ ЛЮДИНИ В СЬОГОДНІШНЬОМУ СВІТІ

(Надія і журба)

4. — Щоб виконати таке завдання, Церква повинна завжди розпізнавати знаки часу і пояснювати їх у світлі Євангелії; щоб так — у зрозумілий для кожного покоління спосіб — могла вона відповідати на вічні питання людини: про глузд теперішнього й прийдешнього життя і про взаємовідношення між ними. Тому той світ, у якому живемо, треба пізнавати та розуміти його бажання й сподівання, а часто і його драматичні властивості. А деякі головніші риси сьогоднішнього світу можна б визначити ось як:

Сьогодні людство знаходиться в новій добі своєї історії, в якій поширюються на ввесь світ глибокі й швидкі зміни, виведені з людської інтелігентности й творчої працьовитости, вони впливають і на саму ж таки людину, на її погляди й бажання, окремі чи громадські, на спосіб її думання й поведінки супроти речей і людей. Тим то можна вже говорити про справжні соціяльні й культурні переміни, які впливають також і на релігійне життя.

Ця переміна несе з собою немалі труднощі, як це буває в критичному періоді всякого зростання. Отже: людина поширює далеко свою могутність, але не завжди вона спроможна вжити її на свою службу; проникаючи щораз глибше тайни свого духа, вона часто стає ще більш непевною себе; відкриваючи ступнево щораз краще закони соціяльного життя, вагається, яке надати йому спрямування.

Ніколи людство не користувалося такими великими багатствами, засобами й економічною силою, а одначе велика частина мешканців світу ще голодує й терпить недостатки, і величезна маса людей — це ще повні анальфабети. Ніколи передше не мали люди такого гострого відчуття свободи, як сьогодні, але в тому ж таки часі постають нові роди соціяльної і психічної неволі. Коли світ має таке живе відчуття своєї одности і співзалежности одиниць, а тому — і потрібної солідарности, в тому ж часі — в наслідок зудару протиставних собі сил — впадає воно в тяжкі контрасти; бо ще й далі тривають гострі політичні, соціяльні, економічні, расові та ідеологічні непорозуміння та й не виключена ще небезпека війни, яка могла б докорінно все знищити. Якже збільшається обмін ідеями, одночасно й самі вислови важливіших понять у різних ідеологіях набирають досить таки відмінного значення. А вкінці, коли людина так пильно шукає досконалішого матеріяльного ладу, не так само поступає її духовний ріст.

Багато наших сучасників, знайшовшись у таких складних обставинах, неспроможні спізнати справді вічні вартості й погодити їх правильно з нововідкритими; тому, борсаючись між надією й журбою, ставлять вони собі запит про сучасний розвиток, і тривожаться. А такий розвиток викликає, а то й примушує людей до відповіді.

(Основно змінені обставини)

5. — Сьогоднішнє душевне схвилювання й переміни в життьових обставинах, пов'язані з іншими переміна̀ми; вони спричиняють, що у вишколі набирають щораз більшого значення науки математичні й природничі, а то й гуманістичні, у порядку ж активности — виникаючі з тих наук технічні здобутки. Тож таке наукове думання, інакше як передше, оформлює і характер культури, і спосіб думання. Техніка доходить уже так далеко, що переформовує обличчя землі й старається підкорити собі навіть уже й позаземні простори.

Та й поза часи також поширює людський ум якоюсь мірою своє панування: у минуле — через історичне пізнавання, у майбутнє — засобами предвиджування й плянування. Ба й поступ біологічних, психологічних і соціяльних наук дає людині не тільки нагоду до кращого самопізнання, але й допомагає їй виконувати технічними засобами безпосередній вплив на життя суспільности. Одночасно ж людство щораз то більше

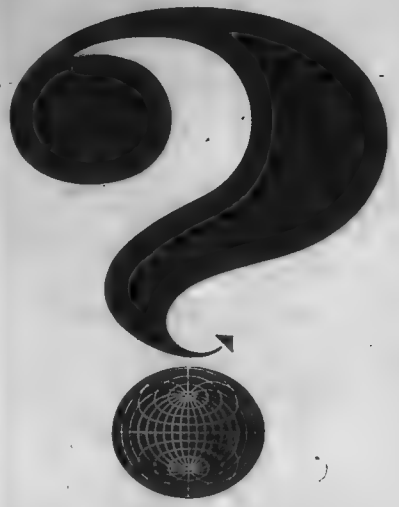

СХІД ПЕРЕЧИТЬ БОГА, А ЗАХІД ІГНОРУЄ

о. Севастіян Шевчук ЧСВВ

ЩО МИ РОБИМО: ПЕРЕЧИМО ЧИ ІГНОРУЄМО БОГА НАШИМ ЖИТТЯМ?

"Світ у злі лежить". Так колись схарактеризував світ св. Іван у своєму першому листі до вірних (I Ів. 5:19). Це були часи безпосередньо після-Христові... Ціль Христового приходу була: усунути зі світу зло, освободити його з-під правління диявола, поєднати людей із Богом... Та Його велика програма стрінулася вже у самих початках із труднощами. Він до своїх прийшов, та "свої Його не прийняли". І хоч люди, "що сиділи у тьмі побачили світло", то за ним не пішли. А коли Він сказав, "я світло світу, хто йде за мною, не ходить у темноті" — то люди радше полюбили тьму, як світло... Світ проти Нього повстав... Свої Його зненавиділи... Проти Нього збунтували нарід, вимусили для Нього засуд ганебної смерти і зраділи, коли побачили Його на хресті.

Вже на відході

Та Христос, переможений у п'ятницю став у неділю ранком переможцем: переміг смерть і ворогів. Воскрес! Ще 40 днів і покине землю, повернеться до Вітця Небесного. Вернеться, щоб наче здати звіт із свого побуту на світі між людьми. Повернеться, та Його праця на світі не устане. Діло відкуплення буде продовжуватися. На це ж Він лишає своїх Апостолів. До тієї праці Він їх підготовив. Навчав Він їх три роки. З початку думали вони, що Він відновить земне царство для Жидів та освободить їх з-під пануванння Римлян... Та остаточно зрозуміли, що Його царство не є "з цього світу", що воно є царство духове, царство панування Христа в людських душах... Були вони також і свідками, як воно з великим трудом здобуває собі прихильників... Бачили, які труднощі, підступи, ненависть, інтриги, вітали найкращі зусилля Христа, щоб приєднати до себе людей... Та апостоли свідомі, що Христос відходить від них. Лишає їх на своєму місці. Не сподіваються прихильного для себе приняття від світу... Бо ж і Христос їм на це пригадує: "Не є слуга більший над пана... Як мене вигнали, так і вас виженуть... Перед суддів вас по-

Закінчення: "ЄДНІСТЬ УСІХ ХРИСТИЯН"

призадумується над прогнозами і наладнанням свого демографічного зростання.

А сама таки історія так швидко йде вперед, що одиниці ледве встигають за нею поступати. Доля людської громади стає спільною і вже більше не розгублюється поміж різними історіями. Отак то людство переходить від статичного розуміння ладу до розуміння радше динамічного й еволюційного, звідкіля й походить, передовсім, ота нова складність проблем, що вимагає нових аналів і синтез.

ставлять... Будуть вас переслідувати... із зібрань вас виженуть..." Три роки їм про ці речі Христос говорив. Тепер ще лишається Йому 40 днів. Використовує їх, щоб дати своїм наслідникам останні вказівки. Апостоли жадібно слухають Його слів, замикають їх у своїй пам'яті... І ось останній сороковий день. Остання розмова учнів із Учителем. Диплом для учнів. Не на папері, але словний: "Дана мені всяка власть... Ідіть навчайте всі народи... навчайте їх заховувати все те, чого я Вас навчив. — Ідіть, ви вже готові, знаєте, що маєте робити, коли я відійду, бо я вас учив, приготовляв до цеї хвилі. Маєте страх? Не бійтеся. Ви не самі. "Це я з вами до кінця світу."

Спаситель відійшов у небо

На землі лишив 12 Апостолів. Перед ними величезна місія — навернення цілого світу, всіх народів. І знов перед ними світ: зматеріялізований, розпусний, поганський, ворожий новим кличам, новій науці, яка закликає до зміни життя, до любови ближнього, справедливости, миру, пошани родинного життя, любови ворогів, праці над освяченням душі та надії на вічне царство з Богом після закінчення життєвої подорожі на світі. Станули перед тим світом Апостоли з тим самим кличем, що св. Іван Предтеча й Ісус Христос: "Покайтеся і наверніться, бо приблизилося небесне царство!"

Та світ мав своє царство, свій погляд на життя, на вартість людини, свої закони, свої пляни. Не хотів, щоб хтось мішався до його справ, давав йому вказівки, зв'язував його законами, обіцював вічні багатства, які на думку мудрих і могучих цього світу були витвором фантазії недоуків, маніяків. І поділився світ на два табори собі противні — ворожі. В одному зібралися Апостоли й ті всі, що пішли за їх наукою, тобто християни, — а в другому ті, що противилися їх навчанню, не зрезиґнували зі своїх пересяклих поганським матеріялізмом позицій... Роки минали. Одних людей усували зі світу, — других приносили. Та границі між цими двома таборами не усунули, не затерли... Двотисячлітня історія Христового царства на землі записалася і великими геройськими ділами християн і також жорстокістю тих, що старалися спинити поширення Христової науки, призначеної для всіх народів.

Образ теперішного світу

Перед декількома роками святий, учений, ревний апостол, аскет, намісник Христовий бл. п. Пій XII сказав ось такі слова: "Хто не зжахнеться на вид ненависти й жорстокости, якими вороги, переповнені ненавистю до Бога, стараються знищити все, що є християнське й Боже..." Який вірний відгомін слів, що їх тому дві тисячі літ сказали діти вибраного Богом народу: "Не хочемо, щоб цей панував над нами... не маємо царя, лише цісаря!..."

Можна сказати, що сьогодні світ поділений не на два, але на три табори, а то й чотири. Матеріялістичний світ ділимо на дві части; так його поділив кореспондент одного із великих ванкуверських щоденників, коли пару років тому подав він ось такий заголовок: "Схід перечить Бога, — захід Його ієнорує!" Та й християнський світ можна поділити на дві части: одна, — це правдиві, глибоко-віруючі християни, — а друга це ті, що їм свідоцтво виставив сам Святий Дух словами:"цей нарід лиш устами мене почитає, а серце їх далеке від мене".

---

61 ВІДСОТКІВ ОХРЕЩЕНИХ У СОВЄТСЬКОМУ МІСТІ

Російський молодіжний часопис "Молодий комуніст" у місті Горкій, що нараховує 1.140.000 мешканців, жаліється, що в Горкому около 61 відсотків новонароджених дітей було охрещених. За діючими в СССР законами (очевидно, що ті закони також існують радше в теорії), новонароджена дитина може бути охрещена, якщо обоє з батьків дали свою згоду, але охрещення дитини треба зголосити державним чинникам.

ІНДІЯ РАДО ВІТАЄ КОЛЬОРОВИХ МІСІОНЕРІВ

Індійський міністер Гуйраль, який виголосив промову на конґресі Всеіндійської Конференції Індійських Христин, заявив, що азійські й африканські місіонери мають краще відношення та розуміння індійської культури. Те саме ствердив і сам конґрес, що до кольорових нема стільки недовір'я як до европейських чи американських місіонерів, яких масово останніми часами видалено з Індії.

ЧЕРНЕЧІ НАСТОЯТЕЛІ ДО ЄПИСКОПСЬКИХ КОНФЕРЕНЦІЙ

За практикою Католицької Церкви до Вселенського Собору входять із самого свого уряду головні настоятелі чернечих спільнот як повноправні члени. Також до звичайного та надзвичайного Папського Єпископського Синоду входять представники головних настоятелів чернечих спільнот. Подібно повинні би входити чернечі настоятелі до краєвих Єпископських Конференцій як повноправні члени, бо вони репрезентують значну частину діючого духовенства в поодиноких країнах якщо навіть не творять більшости, а зокрема в місійних країнах. За допущенням чернечих настоятелів як повноправних членів Єпископських Конференцій висловилися деякі визначні одиниці католицьких кругів у Німеччині.

ВІД РІЗДВА ДО ХРЕСТА

о. Максим Марків ЧСВВ

Св. Євангелист Матей пише, що Господній Ангел з'явився св. Йосифові та сказав йому, що Пречиста Діва Марія "породить сина, і ти даси йому ім'я Ісус, бо він спасе народ свій від гріхів їхніх" (1, 21). У наступному стишку пишеться: "а сталося все це, щоб здійснилося Господнє Слово" (1, 22).

Здійснилося Христове народження!

Сповнилося спасіння людського роду!

Звершилася теж і хресна жертва відкуплення на відпущення людських гріхів!

У началі віків вирішив Господь сотворити людину на подобу Свого Предвічного Сина. І прикрасивши небеса синявою блакиту, вдягнувши землю зеленню трав, квітів і дерев, спорудив Бог прекрасний рай, а в нім примістив людину, яку сотворив на подобу свого Єдинородного Сина. На небесах стався бунт Люципера та його ангелів і цей бунт кинув на земний рай велику тінь. Людина пристала також до збунтованих ангелів. Божа подібність у людині потемніла, затерлася, споганіла.

Але Небесний Отець у Своїй безконечній доброті схотів привернути людині її первісне достоїнство, гідність і славу. То ж вирішив післати в в світ на землю свого Єдинородного Сина, щоб у Нім світ пізнав, якою за Божими плянами та бажаннями мала бути людина. І постановив Господь, що Його Син стане колись сам людиною, щоб людей зробити знову синами Божими. Отак вийшло те чудо, можливе лише для самої Божої всемогучости та любови: Бог з упадку людини випровадив величне й святе діло спасіння, відкуплення роду людського, привернення йому достойности Божих дітей. Великі то були й дуже широкі Божі пляни і дуже святі та дивні дороги здійснення тих плянів.

У Божих плянах відкуплення й спасіння людського роду співдіють ті самі моменти, які й спричинили упадок першої людини. Але всі вони виправлені, всі вони освячені. Замість непослушного Адама бачимо послушного Христа. Замість гордої Єви, бачимо покірну Пречисту Діву Марію. Замість забороненого дерева в середині раю, бачимо животворне дерево хреста на Голготі. І так спасіння стає тепер у цю Велику П'ятницю через смерть Христа Спасителя на хресті довершеним ділом, звершеним актом. Звершилося! — сказав Христос.

Христос відкупив нас ціною своєї Пресвятої Крови. Здобув Він нас собі в боротьбі з дияволом, як Давид із Голіятом. Але вийшов Він на ту боротьбу не з п'ятьма камінцями як Давид на Голіята, але з п'ятьма своїми ранами, болючими жахливими ранами на руках, ногах і в Своєму серці. Христос здобув нас собі не залізною зброєю, що блистить у проміннях сонця, але Своїм немічним Тілом, що зависло на хресті

ганьби під затемненим небом неначе подерта, пошарпана одежина. Здобув нас у боротьбі, якої кличем не було: вбивати, різати, нищити, але в боротьбі, де пролунав досі нечуваний клич: "Отче, прости їм, бо не знають, що творять". Христос здобув нас собі в боротьбі, де не було свисту куль, але де тихо й повільно скапувала з ран Його Пресвята Кров. У цій боротьбі перемогу осягнув переможений, а зневажений і висміяний здобув остаточний і вічний тріюмф. І так довершив Він завдання вложене на Нього Небесним Вітцем, довів до самого кінця, то й міг тепер сказати: Звершилося! Ось мистець: кладе останню риску на свій архитвір і радісно виливає свою тріюмфальну пісню: Совершишася, звершилося!

Так! Христос свої завдання звершив! Але ми? Чи ми вивершили наші?

Христос придбав нам бездонне джерело Божих ласк. Але від нас залежить, чи ми тими ласками наповнимо наше порожнє серце-душу! Христос поклав основи до будівлі нашого спасіння, але від нас залежить дальше діло будови. Він наче Ной у час потопу збудував нам корабель на спасіння, але від нас залежить, чи ввійдемо ми до того корабля. Він стоїть при самих наших дверях і стукає, та лише ми самі можемо ті двері Йому отворити. Христос на наших престолах кладе перед нами своє Пресвяте Тіло і Кров, але від нас залежить чи ми до того престолу наближимось, щоб запричаститись!

Христос вислужив нам вічне щастя. Але від нас залежить, чи ми те щастя осягнемо. Бо для того треба нам старанно виповняти всі наші обов'язки в дома, в родині, в громаді, в парафії, як люди, як Українці, як християни... Христос перевів діло відкуплення до кінця, але щоб те діло для нас мало вислід, треба нам самим приступити до Христа, ставати подібними до Нього, як Христові учні, як християни жити Христовим життям Його Велика П'ятниця, Його терпіння, муки й страсті не придбають нам багато, якщо ми самі не будемо переживати їх у своїй душі-серці, якщо не буде знам'я Господнього хреста видно на нашім особистім, родиннім й громадськім житті.

Христос сповнив волю Свого Небесного Вітця, прославив свого Отця на землі, Своє післанництво свято довершив і міг сказати: Звершилося! А ми, що є Його подобою, образом Божого Сина чи ми направду як у Христа хрестились, так і Христом приодягнулись? Чи ми живемо в своїм домі і в нашій родині як Божі діти, чи як не-божі сотворіння? Чи ми і наша родина молимось, чи ми і наші діти ходимо до церкви, чи спомагаємо свої установи, свої школи, свої церкви? Це ж наш християнський обов'язок.

Вступаємо в час Великого Посту! Але чи ми його добре закінчимо, чи ми завершимо цей святий час по божому? Чи будемо постити ми, будемо молитися більше як звичайно, приступати до Св. Тайн, чи вирівняємо наші рахунки з Богом і з людьми? Подамо ми милостиню потребуючим, навідаємося до недужих або забутих наших сусідів? Втремо ми хоч одну сльозу кому, розвеселимо хоч одне засмучене лице? Не переводім часу цього Посту, не завершивши його добре! Робім так, щоби при кінці ми могли таки сказати: Звершилось усе, все виповнено! Бо тільки тоді ми зможемо сказати слова св. ап. Павла: "Змагався я доброю боротьбою, біг свій закінчив, віру зберіг. На останок же мені призначено вінок справедливости, який мені дасть того дня Господь Суддя праведний, і не тільки мені, але й усім, що прихід його полюбили!" (2 Тим. 4, 7-8)

ОКУПАЦІЯ КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

В Міляно, Італія, студенти окупували католицький університет, бо — як подають звідомлення — існує велике розходження поглядів між студентами та консервативним правлінням університету. Однією з безпосередніх причин окупації університету мала бути відмова студіювати якійсь молодій студентській парі, яка не мала церковного, але тільки цивільний шлюб. Знов управа університету зробила студентам закид, що подавані ними причини це тільки заслона за якою криється радикалізм. Ватиканський офіціоз "Ль Оссерваторе Романо", пишучи про цю справу, каже, що кожний студент користується правом особистої свободи, в тому теж і щодо вибору місця своєї освіти. Раз він у своїй свободі вибрав католицьку освітну інституцію, то повинен із звичайної льояльности достосуватися до її вимог.

ДУХОВНІ ПРОТИ ПОКРОВУ БОГОРОДИЦІ НАД ДЕРЖАВОЮ

Дивно воно звучить, що духовні особи та віруючі католики виступають проти віддання Аргентини під покров Божої Матері, але — як виглядає — то зовсім слушно! Пропозицію віддати Аргентину під покров Непорочного Серця Марії піддав президент держави — генерал Онганія. Це викликало гостру критику збоку різних священичих і мирянських кругів. Президентові закидують, що це звичайне зловживання релігійного акту для власної політики, щоб у такий спосіб закрити всі невдачі своєї політики. Тим актом президент хоче відсунути відповідальність за долю держави від себе, а "приписати її небу" мовляв, "Богородиця зле опікувалася Аргентиною".

о. В. Ваврик ЧСВВ

ЄДНІСТЬ УСІХ ХРИСТИЯН

Намірення Апостольства Молитви на лютий

У місяці лютім цього року членам Апостольства Молитви Ств. Отець Павло VI поручає молитися, "щоб усі християни, роз'єднані чимнебудь між собою, наблизилися до себе думкою й серцем через терпеливість, любов і молитву"... Намірення саме собою не нове; воно часто повторяється і буде повторюватися, доки вкінці не здійсниться ця вимріяна й усіма бажана єдність.

Та дехто каже, що така мрія, то *лише мрія* і вона ніколи не стане дійсністю. Це лише "утопія", це лише нездійсниме бажання!

Чи справді єдність християн це "утопія"?

Протестантський екзеґет і обсерватор Ватиканського Собору, Оскар Кульман, каже: "З'єднання і єдність християн у вірі є неможливі! Це чиста "утопія"! Таке з'єднання коштувало б різних християнських груп зректися своїх особливіших вірувань. А тому, що такого зречення неможливо собі уявити, то і з'єднання християн є неможливе!"

Інші кажуть, що католики пододавали за останніх сто років багато нових правд віри, які Папи проголосили як зобов'язуючі всіх. Наприклад: Непорочне Зачаття Діви Марії, примат і непомильність Папи, Внебовзяття Діви Марії... Тих правд християни не визнавали за обов'язуючі всіх правди; то й не будуть їх визнавати тепер, хоч Рим їх проголосив...

Ще інші кажуть: єдности у вірі всіх християн нема що тепер сподіватись, бо взагалі християни остигли у своїй вірі; їх віра стала мала й дальше маліє...

Все таки є і познаки можливости з'єднання у вірі!

Між протестантами і православними Церквами вже давно створено Світову Раду Церков, яка зміряє до поєднання християн. Сам Папа Пій XII казав, що той рух між протестантами і православними, їх Світова Рада Церков, то знак діяння Св. Духа та й знак загального бажання поєднання християн, бажання одної Церкви у світі! Особливо під загрозою всесвітнього атеїзму віруючі кажуть собі: мусимо зійтися разом, злучитися в один фронт проти безвірства! Ми маємо багато спільного, і більше такого, що нас єднає, як того, що нас роз'єднує! Щобільше: питаються тепер християни себе, чи сьогодні, по 900 роках розриву Сходу і Заходу і по 400 роках відлучення протестантів від католицької Церкви, чи нині ще важні причини цього розриву й відлучення?

Другим знаком можливости з'єднання християн є теперішня нова "атмосфера", новий настрій у відносинах між різними християнами: Римський Папа був у Св. Землі з патріярхом Атенаґором. Атенаґор був у Римі в Римського Папи; відвідують Папу голови різних протестантських і англіканських Церков. Римський Папа був минулого року в Женеві в осідку Світової Ради Церков; відбувся Ватиканський II Собор, на якім були обсерватори від різних православних і протестантських Церков. Собор видав 21-го листопада 1964 року осібний декрет "Про Екуменізм", себто про діло зближення між християнами. У цім декреті кажеться на вступі: "Господь віків, що постанови своєї благодати щодо нас грішних мудро й терпеливо звершує, останніми часами почав щедріше розбуджувати серед християн, роз'єднаних між собою, скруху сердець і бажання єдности. Цією ласкою багато людей скрізь були зворушені та й між нашими роз'єднаними братами щораз розгортається, за діянням ласки Святого Духа, змагання за установленням єдности всіх християн. У цьому русі до єдности, що називається "екуменічним", беруть участь усі... Майже всі, хоч і нарізно, простують до одної і видимої Церкви"... Бо, каже Собор: "розділ Церков противиться і виразній Христовій волі і є згіршенням для світу та приносить шкоду святій справі проповіді Євангелія всьому творінню".

Ми бачили, як відкликано взаємні виклинання себе, — як багато вияснилося, що не було ясне, — як зменшилися непорозуміння, — як затихли полеміки, висмівання, карикатури одних другими, — як замовкли перекручування правди й історії друком і в проповідях. У всіх християн збудилося сумління, щоб старалися не ставити перепон молитві Христа за єдність християн.

Христова молитва за єдність християн

Єдність між християнами мусить бути можлива, бо ж за неї молився сам Божий Син по Тайній Вечері! А якщо Він за таке молився, то видно цього хотів, і воно мусить бути можливе!

Христос так торжественно проказав свої слова прохання: "Отче Святий! Заради імени твого бережи тих, яких ти мені передав, щоб були одно, як ми... Та не лише за цих молю, але і за тих, які завдяки їхньому слову увірують у мене, щоб усі були одно, як ти, Отче, в мені, а я в тобі, щоб

"Приходіть до мене всі, струджені й обтяжені, а я вас успокою..."
(Мат. XI. 28)

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ

для членів Апостольства Молитви й усіх побожних душ

Божественне Серце Ісуса. У злуці з тим наміренням, у якому Ти на землі віддав славу Богові й тепер прославляєш Його безупинно в Пресвятій Євхаристії — жертвую Тобі, через Непорочне Серце Пречистої Діви, свої молитви, діла, слова, думки й терпіння нинішнього дня, як винагороду за ті зневаги, що їх зазнаєш від мене й від усіх людей. Особливо жертвую їх за Святішого Вітця Папу Римського, за св. Церкву, за навернення грішників і за всі наміреня Апостольства Молитви, призначені на цей місяць і нинішний день.

(300 днів відпусту раз у день).

ПОДЯКИ

Пересилаю **$400.00 на завпокійні Служби Божі** за спокій душі бл. п. Марії Писків, яка залишила названу суму на цю ціль у своєму тестаменті.

Марія Регімбольд, Монреаль

Жертвую $6.00 на дві Служби Божі за покійного нашого пароха — о. проф. Миколу Кушнірика.

І. і Н. Гнесько, Монреаль

У залученні $10.00 на Служби Божі: дві за мосї сестри покійного мужа Кирила Тополянцького, а одна за Пилипа. $1.00 на пресфонд "Світла".

Павлина Федорів, Торонто

Прошу відправити дві завпокійні Служби Божі: 1. за мого мужа Йосифа і його родичів Антона й Розалію, 2. моїх родичів — Теодора й Анну. Жертвую $10.00.

Текля Шпак, Філядельфія

Посилаю $5.00 на Службу Божу за душу мосї жінки Теклі, за її родичів і за тих, що нема кому за них помолитися. Подаю імена

Михайло Желізко, Торонто

Складаємо найщирішу подяку Господеві нашому Ісусові Христові і Пречистій Діві Марії, що дозволили нам щасливо прожити 87 років та залучуємо жертву $10.00 на подячну Службу Божу.

Семен і Євфимія Головайчук, Смоки Лейк, Алта.

У залученні передаю $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за покійного Теодосія Шепета.

Семен Левицький, Торонто

У залученні посилаю $5.00 на завпокійну Службу Божу за мого вуйка — о. Василя Зварича.

Н. Томків, Су Ст. Марі, Онт

Дякую св. Антоніеві за поміч у віднайденні одної важливої згуби. Залучую $1.00 на пресфонд.

Марія Чопій, Ньюарк, Н. Дж.

КОЖНИЙ, ХТО ХОЧЕ, ЩОБ ВІДПРАВИТИ СЛУЖБУ БОЖУ В БАЖАНОМУ НАМІРЕННІ ЧИ ЧАСІ, ХАЙ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО МАНАСТИРЯ:

BASILIAN FATHERS
3100 Weston Road, Weston, Ont., Canada

і вони були в нас об'єднані: щоб світ увірував, що ти мене послав" (Ів. 17, II. 20. 21).

Христос молився за єдність християн, бо предвидів, що вони поділяться і що треба Його молитви за їх з'єднання! Єдність християн залежить і від ласки та волі Отця! Тому Христос просить: "Щоб світ увірив, що ти мене послав... і що ти полюбив їх" (Ів. 17, 21, 23). А світ має увірувати в посланництво Божого Сина не аж при самому кінці віків... це має статись за нашої історії!

Молитва Христа за єдність християн накладає на християн обов'язок, і то важний обов'язок: старатись і молитися за єдність між нами! І коли ми сповнимо наш обов'язок, можемо сподіватись, що Христос дасть ту єдність, до якої нас закликає і за яку молився. Дасть нам її, якщо ми будемо досить вірити і щиро любити!

Заклик св. ап. Павла до єдности християн

Св. апостол народів Павло так закликав християн до єдности: "Благаю вас я, Господній в'язень, поводитися достойно покликання, яким вас візвано, в повноті покори й лагідности, з довготерпеливістю, терплячи один одного в любові, стараючись зберігати єдність духа зв'язком миру. Одне тіло, один дух, а й ув одній надії вашого покликання, яким ви були візвані. Один Господь, одна віра, одне хрещення. Один Бог і Отець усіх, що над усіма й через усіх і в усіх"! (Єф. 4, 1-6).

Чи ж ці слова не накладають на нас обов'язку старатись і молитися за єдність усіх християн? І хто після таких слів не вірить у можливість, а то і в колишній факт єдности християн, то він не вірить достаточно! Він сумнівається в Божу силу і могутність впливу Святого Духа!

Історія вчить нас

Історія вчить нас, що колись напочатку Церква була одна, що християни напочатку були "одне серце й одна душа!" (пор. Діяння 2, 42-47). Якщо так було колись, то може бути й тепер! Роз'єднання християн не прийшло з волі Христа, а з недосконалої волі християн! Розрив стався через людей, і люди мають його направити! Заперечити історії не можна: була єдність, прийшов розрив! Але можемо направити те, що самі попсували! Маємо направити кривду, заподіяну Христовій Церкві! Не сміємо поглиблювати пропасти, що нас розділила! Почнім нову добу з'єднання, добу екуменізму! В ім'я Христа, в Якого віруємо всі! В ім'я Христа, Який казав: "і буде одне стадо і один пастир" (Ів. 10, 16). В ім'я нашого "Вірую", коли визнаємо щодня: "Вірю в одну, святу, соборну й апостольську Церкву!" Зробім на ділі те, що словами визнаємо й сповідуємо!

Люди зробили з Христовою Церквою те, що самі хотіли! І вийшло зле! Чи не час подумати нам, щоб зробити Церкву такою, якою її хотів мати Бог?

Бачимо в Бозі: Три Особи творять Трійцю,

Щиро дякую Розп'ятому Спасителеві та Страдальній Божій Матері за вислухані молитви та одержані ласки в усьому моєму житті.

Докія Федорчук, Судбури

У роковини смерти моєї дорогої Мами Катерини прошу відслужити Службу Божу. Залучую $5.00.

Анна Тарнавська, Ню Брансвик, Н. Дж.

Посилаю $3.00 на завпокійну Службу Божу за о. Маріяна Цурковського в перші роковини його смерти.

Колишня Парохіянка з родиною, Престон, Онт.

Просимо ласкаво не турбуватися тим, що Ваша подяка ще не поміщена! З уваги на обмаль місця ми їх містимо в тій черзі, в якій вони до нас приходять. Служби Божі однак правимо згідно з бажанням і наміреням, яке Ви мали.

Посилаю на дві Служби Божі $6.00: 1. як подяку Господеві нашому Ісусові Христові, Преч. Діві Марії Неустанної Помочі, св. Йосифові й св. Юді-Тадеєві за одержані ласки; 2. за померлих: мого мужа Григорія, сестру Марію Паук і швагра Івана Бобовського.

Софія Дзюбинська, Чікаго

У залученні $3.00 на подячну Службу Божу в моєму наміренні за заступництвом Святішого Отця Івана XXIII-го та Слуги Божого Митрополита Андрія Шептицького.

Стефанія Варека, Йонкерс, Н. Й.

Посилаємо $5.00 на Службу Божу за померлих: Ірину, Стефана й Володимира.

Омелян і Марія Стефанишини, Маттава, Онт.

Складаю прилюдну подяку Пресв. Христовому Серцю, Діві Марії, св. Йосафатові, Митрополитові Андрієві Шептицькому та о. Василькові Скубленому ЧСВВ за вислухання молитов і одержані ласки, яких ми зазнали в часі війни й уже тут. Залучую $6.00 на дві подячні Служби Божі.

Стефан Медвідь, Вінніпег

ЄДНІСТЬ УСІХ ХРИСТИЯН

(Закінчення із стор. 53)

але одного Бога! Чи не гарно було б, щоб католики, православні і протестанти зробили одну Церкву з трьох?

Заклик Собору до католиків

У декреті "Про Екуменізм", ч. 4, Ватиканський Собор II пише так: "Тому, що сьогодні в багатьох країнах світу, під подихом ласки Святого Духа, багато є зусиль молитвою, словом і ділами, щоб дійти до тієї повноти єдности, що її бажає Ісус Христос, цей Священний Собор заохочує усіх католиків, щоб вони, спостерігаючи знаки часів, пильно брали участь в екуменічному ділі".

"Під екуменічним рухом треба розуміти ті дії й започаткування, які постають і організуються відповідно до різних потреб Церкви та обставин часів для сприяння єдности всіх християн, як наприклад: найперше, всякі зусилля, щоб вилучити з ужитку всі слова, погляди та вчинки, які не відповідають по-правді та слушності обставинам нез'єднаних братів, і тому утруднюють взаємні відносини з ними; далі діялог між добре вишколеними знатоками на спільних конференціях, зорганізованих між різними Церквами і громадами, в релігійному дусі, в якому кожний виклав би глибше науку власної спільноти та ясно з'ясував її характер..."

"Все те, якщо робитиметься розсудно та терпеливо вірними католицької Церкви під доглядом своїх пастирів, допоможе справедливості й правді, згоді й співпраці, братерству і єдності; щоб із часом цим шляхом, перебороввши перешкоди, що перепинюють досконалу церковну спільноту, всі християни, у спільному празнуванні Пресв. Євхаристії зійшлись разом в одності одної і єдиної Церкви, що її Христос спочатку дав своїй Церкві, а яка, як віримо, знаходиться незнищима в католицькій Церкві, та сподіємось, зростатиме щораз, аж до кінця віків!"

Вкінці Собор (ч. 24) заявляє, що знає, "що ця свята постанова об'єднати всіх християн в одній і єдиній Христовій Церкві перевищує людські сили та спроможності! Тому вповні покладає свою надію на молитву Христа за Церкву, на любов Отця до нас та на силу Святого Духа. "Надія ж не засоромить, бо любов Бога влита в наші серця Святим Духом, що нам даний" (Рим. 5, 5).

НЕ ВПУСТИЛИ ПАПСЬКОГО ПРЕДСТАВНИКА

Колишній Апостольський Делегат у Канаді, а теперішній секретар св. Конгрегації для Поширення Віри, Архиєпископ Сергій Пінєдолі, їздив до Вієтнаму як надзвичайний відпоручник Папи, маючи деякі завдання щодо справи миру та провірення стану Церкви. Однак Північний Вієтнам ніяк не дав йому дозволу на в'їзд, помимо всіх можливих старань. Це вже вдруге Ганой не дав папському представникові дозволу на в'їзд. Північно-вієтнамські єпископи — сказав Пінєдолі — не мають змоги вдержувати регулярний контакт із Римом навіть листовно, хоч у поодиноких випадках північно-вієтнамські єпископи звертаються до Апостольського Престолу.

При відвідинах Полудневого Вієтнаму Пінєдолі переконався в тому, що, не зважаючи на війну та всякі інші потрясення країною, Церква в Полудневому Вієтнамі належить до найбільш оживлених і активних місцевих Церков у світі. Стверднв він теж дуже відрадний факт узаємної співпраці між поодинокими релігіями на терені Полудневого Вієтнаму.

КАРДИНАЛ ФЮРСТЕНБЕРГ У ПРЕЗИДЕНТА НИКСОНА

Недавно побуваючий у Америці Кардинал Максиміліян де Фюрстенберг — префект св. Конгрегації для Східніх Церков, відвідав президента Никсона в Білому Домі. Речник Білого Дому, Роналд Зіглер, заявив, що ця зустріч відбулася в "рамках американської політики", тобто, щоб держати близький контакт із Ватиканом. У дальшому Зіглер сказав теж, що президент Никсон не має наміру нав'язувати дипломатичних зв'язків з Ватиканом, однак він того погляду, що воно дуже важливе бути в близьких стосунках із Ватиканом.

КОМУНІСТИЧНЕ ВІДЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ПАТРІЯРХА

З нагоди свого 70-річчя життя болгарський Патріярх Кирило був відзначений "Орденом Народньої Болгарської Республики Першої Кляси". Орден вручила йому президія болгарського парляменту за заслуги "в церковно-патріотичній, історично-науковій праці та за зусилля щодо світового миру". Водночас дістав він титул "народній культуротворець". Комуністичний уряд не відзначає церковних мужів без рації!

НАЙСТАРШИЙ ЄПИСКОП У СВІТІ

Найстаршим єпископом у світі є тепер колишній австрійський єпископ Каринтії — єпископ Адам Гефтер, який має тепер 99-ий рік життя. Він народився 6-го грудня 1871 року в Прін. Задля злого здоров'я він зрезигнував із правлячого єпископа в 1939 р. і тепер проживає в своєму родинному Прін/Кімзе.

ПОРЯТУНОК БІСНУВАТОГО

Василь Барка

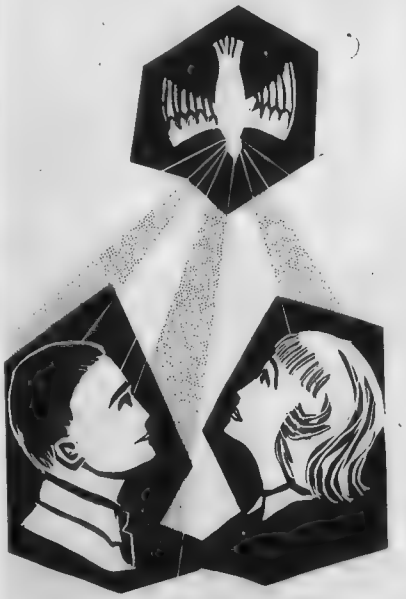

ХТО ПРОСВІЧУЄ НАШІ УМИ Й СЕРЦЯ: СВЯТИЙ ДУХ ЧИ ЗЛИЙ ДУХ — БІС?

Сьогодні світ збурений і "кипучий". Во, через події життя, наостанок борються сили судного значення. Чи здійсниться головна заповідь Христа — любов і всепрощення: в мирі, правді, радості, з якими для душі починається царство небесне вже тут, на землі. Чи навпаки: ненависть, облуда і помста, завершені в біснуватості, розкриють земне пекло з глибиною безладдя і муки, як у душі скаженця, з євангельського оповідання.

Американський єпископ Окснам казав: "Припустім, стіни Кремля розпалися в пил" і "воєнна сила зникла", — "чи наші проблеми проминуть?" Ні, "наш світ, голодний, темний, хворий", ще довго буде "кипучим".

Це правда. *Ввесь світ хворий;* зокрема і Росія, з грізною недугою, відзначеною давно. В народі часто нуртувала звістка, що цар — антихрист. Декабристи Муравйови писали: в Росії царство сатани здійснюють царі, прокляті Богом. Вони правдомовців звуть "сумашедшімі". Філософ Чаадаєв складав "Апологію божевільного", з марою про "Некрополіс" — Город мертвих. У цій примарі Гоголь знайшов на дні народної душі "ветхі страшилища", психологічний "звіринець", личини демонів, що спотворюють життя. Писав і Пушкін про бісів, які заморочують душу. Тоді ж демонщина віддзеркалилася в поезії Лермонтова.

Опанування Росії демоніяками зобразив із моторошною візійністю і геніяльною аналізою Достоєвський — у романі "Біси". Він пророкував, що бісівщина знесе "сто мільйонів голів" і залле світ кров'ю. В напис для роману він узяв рядки з євангельського оповідання про біснуватця. У Достоєвського один із "бісів" наставляє: передусім треба зруйнувати ідею про Бога, а натомість підняти велетенську гордість. Людина схоче стати на місці Бога і скаже: "все дозволено". Тоді створиться заколот, хаос, "диявольський водевіль", де запанує "страшний дух небуття". Головний біснуватець, Верховенський, питає меншого, Кірілова: "Ну, а якщо ви — Бог?" Кірілов закричав: "Зрештою ти зрозумів!" І продовжує: "Я три роки шукав... і знайшов: атрибут божества мого — Своєволіє". Інші однодумці там шукають практичних доріг, наприклад Шігальов, що точно зобразив здійснення бісівщини. Так, Росія покривається "безконечною мережею вузлів", у якій кожна з діючих "кучок" збирає прихильників і ширіться боковими відгалуженнями. Завдання — *скрізь породити "цинізм і скандали, повне безвір'я в що б то не було", і ввергнути країну "в відчай".*

Роман Достоєвського був фактично заборонений аж до смерти Сталіна, при якому візія біснуватців здійснилася, як у душі Гадаренського скаженця.

Гадарена — земля на східньому березі Галилейського озера. Коли туди прибув Христос із учнями, назустріч вибіг демоніяк. Він не одягався.

Жив у могильних печерах і гробах. Люто нападав і наводив жах на всіх. Розбивав кайдани і розривав ланцюги, якими його сковувано. Серед скель мучився, б'ючись із криком об каміння.

Побачивши Христа, прибіг і поклонився. Закричав: "Ісусе, Сину Бога найвищого... не муч мене!" — бо Христос звелів демонові вийти. На запитання, як звуть, демон відповів: "легіон" мені ім'я — бо багато нас". І дуже просили духи про дозвіл увійти в гурт великих свиней, що паслись на горі. Сказав їм Ісус: "Ідіть!". Вони ввійшли в свиней і ті, сказившись, кинулися з кручі в глибину моря і потонули.

Мешканці побачили, що біснуватець тихо лежить, одягнений і притомлений біля стіп Ісуса, і полякались; і просили відійти з їхнього краю.

Ісус сів у човен — плисти в Галилею. Уздоровленому звелів зостатися для проповіді.

Мабуть не легко прийшлося тому чоловікові, бо тамошні мешканці, за висловом Івана Золотоуста, були не боголюбці, а свинолюбці. Подібні їм урядували при "культі" над колгоспниками. Коли пропадали свині, то про кожний випадок у газетах зчинявся різкий крик. А про смерть мільйонів людей з голоду в 1932-34 роках в Україні й Кубані, — жадного слова не було в тих газетах, керованих свинолюбними демеляками.

Через них зайшов "легіон" войовничий збір темних духів.

Вигнати бісівщину зможе тільки одна сила — божественне слово Христа. Почавши чудо довершить його. Геть вийдуть демони, що женуть до загибелі в безодні.

Очищення народної душі станеться не через ненависть, бомби і програми з "ізмами". Але через добро, через Євангеліє правди і святості рук для неї: як дарування народові всіх етичних скарбниці духовних цінностей християнства в безперестанному наступі світла Божого — проти біснуватих.

Тепер живемо, як у тривогах IV-го століття, коли Константин і його військо побачили видиння сяючий хрест і літеря — "Цим переможеш". Незабаром знамення справдилось.

Воно, мов на царгородській корогві, входить і в наш "кипучий" світ.

І КОРОЛІ ХОЧУТЬ ПІДВИШКИ ПЛАТНІ...

При кінці минулого року доволі голосною справою була справа підвищення платні для членів англійського королівського роду, чого речником був принц Филип — муж королеви Єлисавети, мовляв, нам замало платять. Однак як виглядає, то платні не будуть піднесені, бо існує "певність", що королівський англійський дім не піде "на страйк"...

Головні члени англійського королівського до-

Buckingham Palace — королівська резиденція в Лондоні

му дістають такі платні (в дужках подасмо суму в англійських франках): Королева Єлисавета — $1.140.000 (475.000), з чого для неї приватно припадає $144.000 (60.000), а решта на палатні видатки; принц Филип — $96.000 (40.000), королева-мати Єлисавети — $168.000 (70.000), принц Чарльз — $72.000 (30.000), принцеса Маргарета $36.000 (15.000). Хоч англійський королівський двір найбільш коштовний у всьому світі, а помимо всього ще замало... Та не треба забувати, що напр. в ЗСА одні вибори президента коштують (що чотири роки) яких 8-10 мільйонів доларів.

СПРАВА ЖУРНАЛІСТІВ ПРИ ВАТИКАНІ

Керівництво Ватиканського Пресового Бюра подало до відома всім журналістам, акредитованим при Ватикані, що всі пресові виказки, видані пресовою службою при "Ль'Оссерваторе Романо", тратять свою важність із кінцем 1969 року. В майбутньості такі виказки видаватиме тільки Папська Комісія для засобів суспільного повідомлення, куди журналісти мають зголоситься по свою акредитацію. Рівночасно видано нові норми для акредитованих журналістів. Вони небагато різняться від попередніх, хоч і є деякі нові як напр. що пресова виказка може бути відібрана тим журналістам, які на ватиканський осуд матимуть некоректне становище супроти Церкви чи Апостольського Престолу".

ЗАНЕПАД ПОКЛИКАНЬ

У Німеччині за останні роки в дальшому зменшується занепад духовних покликань. У деяких єпархіях, приріст духовних покликань злетів до 50 відсотків, як теж ніщо не заповідає, щоб ситуація мала змінитися на краще в найближчих роках.

БАТЬКИ І СВЯЩЕННІ ПОКЛИКАННЯ

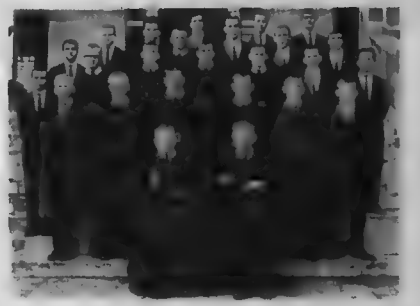

о. Северіян Якимишин ЧСВВ

Важливі проблеми з життя Української Католицької Церкви цікавлять і журять нас сьогодні: справа патріярхії, справа збереження обряду серед молодшого покоління, справа літургійної мови, справа наших традицій, і тому подібне. Але замало таки зацікавлення про добробут і розріст Церкви, який є неможливий без священних покликань, без осіб посвячених на особливішу службу Богові і Його Народові. Життя Церкви, її діяльність і розвій, у великій мірі залежать від її духовенства. Тому ведений тією думкою, Другий Ватиканський Собор почав декрет "Про Священичий Вишкіл" такими словами: "Бажане обновлення всієї Церкви у великій мірі залежить від служби священиків, оживленої Христовим духом..."

Для кориснішого зрозуміння справи священних покликань, візьмім таке тло: Українська Католицька Церква буде мати стільки і таких священиків і духовних осіб, скільки і яких дадуть їй українські католицькі родини.

Маючи цю справу на увазі, розгляньмо витяги зарізних документів Другого Ватиканського Собору, які повинні би християнським батькам, а

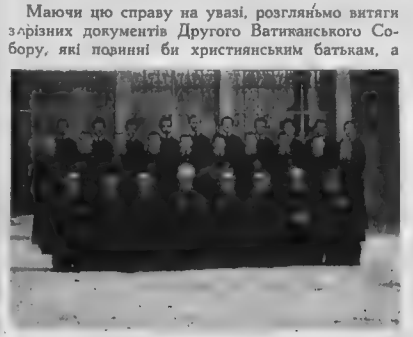

навіть цілій родині, підказати думку про привілей і обов'язок відносно плекання покликань до священичого й духовного стану. — В декреті "Про Церкву" (ч. II) говориться про велич і значення святої Тайни Подружжя та про обов'язки батьків, включно з обов'язком плекання священних покликань: "Християнські подруги, силою святої Тайни Подружжя, якою виявляють та участвують таїнство одности та плідної любови між Христом і Церквою (пор. Еф. 5:32), взаємно спомагають себе в подружньому житті та родженні й вихованні дітей для досягнення святости, і тому в своєму стані й у своєму чині мають своє окреме дарування в Божому Народі (пор. І. Кор. 7:7). Бо з цього подружжя виростає сім'я, в якій народжуються нові громадяни людської суспільности, що, благодаттю Святого Духа, через хрещення стаються Божими дітьми, для увіковічнення Божого Народу в ході століть. У цій немов домашній Церкві, батьки для своїх дітей, словом і прикладом, є першими провідниками віри; то треба, щоб плекали вони в кожній дитині властиве їй покликання, а для священного покликання мали окреме старання".

Говорячи про обов'язок батьків відносно навчання дітей, декрет "Церква у світі" (ч. 52) подає таке поучення: "Дітей необхідно так вихозувати, щоб згодом, у дозрілому віці, могли вони з повною свідомістю відповідальности піти за своїм покликанням, також і священним...". —

ВГОРІ ЗПРАВА: Новіціят ОО. Василіян у Іванх, Парана, Бразилія. Це кандидати до монашого й священичого стан'в.

ВНИЗУ ЗЛІВА: Василіянські студенти - богослови в Куритибі, Парана, Бразилія. Сьогодні-завтра вони стануть священиками.

Ми в Канаді й Америці маємо гроші, але не маємо духовних покликань і через те нашій Церкві грозить тут завмертя!

Зинов же декрет про "Апостолят Мирян" (ч. 30) додає: "Належить до батьків, у сім'ї від дитинства настроювати своїх дітей до пізнання любови Бога до всіх людей, та постепенно, передовсім прикладом, навчати їх мати старання про потреби ближніх, і матеріяльні і духовні. Тим то ціла сім'я та її спільне життя нехай стануть немов новіціятом апостольства. Дітей треба так вихозувати, щоб, переступаючи межі сім'ї, вони відкрили свою душу для спільнот — і церковних і дочасних".

"Християнські подруги собі взаємно, своїм дітям і іншим доморощям є співпрацівниками благодати і свідками віри. Своїм дітям є вони першими проповідниками віри й виховання; словом і прикладом формують їх до християнського й апостольського життя; у виборі їхнього покликання розсудливо їм допомагають, а відкривши в них може священне покликання, старанно його плекають". (Апостолят Мирян, ч. 11) — "Батьки, виховуючи дітей у християнських обичаях, нехай плекають і зберігають у їх серцях чернече покликання". (Про Чернече Життя, ч. 24).

Обов'язок плекати священні покликання, який лежить на раменах батьків (тут можна також віднести це применення до духовних батьків: священиків, братів, сестер і хресних батьків), які за першенством є вчителями своїх дітей, буде легше сповнити, якщо вони самі будуть жити повним християнським життям. Тому декрет "Про Священичий Вишкіл" (ч. 2) каже: "...найбільше до цього причиняються ті родини, які, оживлені духом віри, любови й побожности, стаються немов першою семінарією..."

Прочитавши повищі твердження, вгляньмо в щоденне наше життя і на початку цього Нового 1970 року зробім собі позитивні рішення, якими ми могли б поліпшити справу покликань серед наших українських католицьких родин. Головні питання, на які конечно треба батькам відповісти, є: Чи наше життя, як батьків, чи як родини, творить таке оточення, серед якого могло б виплекатися священне покликання? Чи ми дійсно щиро витривалі й совісні у сповненні наших християнських практик і обов'язків? Чи ми зрівноважені в оцінці матеріяльних і духовних цінностей? Які наші наставлення відносно священного покликання котрогось із членів нашої родини? — Якщо відповіді на те будуть позитивні, ми не маємо чого журитися про кризу в покликаннях. Добрі українські християнські родини подбають щоб наша Українська Католицька Церква мала досить приросту нових священних покликань.

ЗНИМКИ ЗЛІВА ДО ПРАВА (58-59 сторінки):

1) Церква й монастир ОО. Василіян у Іваях, Парана, Бразилія, де примішується новіціят.

2) і 3) Будинок Духовної Семінарії ОО. Василіян у Куритибі, Парана, Бразилія, де вчаться студенти — кандидати на священиків.

4. Церква ОО. Василіян у Куритибі в будові.

У Бразилії не мають грошей, але мають поликання! Поможім їм їх виконати, а вони поможуть нам священиками!

Пожертви просимо висилати на адресу:

REV. MARKIAN PENSAK, OSBM
Rua Martim Afonso 441,
Curitiba, Parana, Brasil

ПОДЯКА З БРАЗИЛІЇ ДОБРОДІЯМ У КАНАДІ

Під час минулого посту, з приводу "Кампанії Братерства", зродилась думка попросити допомоги у наших Владик і вірних Канади для наших збіднілих громад у Бразилії.

Отже мушу тут признати, що наші Владики і вірні дуже щедро спомогли своїх бідних братів у Бразилії. Перші пожертви прийшли від Українських Владик: Митрополита Максима Германюка, Єпископа Н. Саварина й Єпископа А. Роборецького. А за ними від: о. Г. Миколова, Пань ЛУКЖ з Вініпегу, п. И. Іванчина, С. Козака, п. М. Свидницького та з Америки від п-і С. Шевчук, Союзу Українок, п-і Н. Цегельської і з Гемтремк від пані А. Дербавка.

Всіх пожертв грішми прийшло $1.297.57 і багато пачок доброго одіння. Доляри проміняно на тутешню валюту, що дало понад 4 мільйони крузейрів. За них куплено ліки для хворих дітей та багато добірного насіння, щоб таким чином поліпшити продукцію й спонукати до кращої обробки землі. Цокищо поліття догідне й можна сподіватися гарного врожаю.

Тож в імені тих добрих і глибоко релігійних наших людей складаю щиру подяку Добродіям з Півночі та запевняю, що за Вашу матеріяльну допомогу оті добрі люди щиро моляться, щоб Господь винагородив усіх кріпким здоров'ям та щедро благословив.

А що більше, відрадне й те, що в заохочених такою добротою відродилася надія на кращу долю.

Так то спільними силами піднесемо наших братів із занепаду. Отже в імені споможених щиро дякую, нехай Господь усім стократно винагородить.

Всевдячний
о. Тарас Олійник ЧСВВ
завідатель місії Антоніо Олінто
Парана, Бразилія

Василь Щурат

ПРАВЕДНИЙ СИМЕОН

Лук. II. 29

Дивився Симеон, як падає народ,
як гине той народ, що був ізбран у Бога;
дивився і в'яв як цвіт, коли на огород
у хмарі градовій насунеться тривога.

Спасення все бажав,
бо гірко в гріб нести
у серці зболеним
холодний біль розпуки.
Аж вчув Господній глас:
"Коли бажаєш ти,
то й вір, що сам приймеш
Спасителя на руки".

І вірив Симеон так сильно, як бажав.
І з вірою зустрів спасення перед сконом.
В глибокій старості спокійно смерть стрічав.
Блажен, хто вірує й бажає з Симеоном!

БЛАГОВІЩЕННЯ СВЯТКОВИМ ДНЕМ У НАЗАРЕТІ

День 25-го березня, тобто день свята Благовіщення, повинен бути проголошений публичним святковим днем в області Назарету, бо за євангельським звідомленням тут жила Пречиста Діва Марія та тут з'явився Їй Архангел Гавриїл, благовістуючи народження Ісуса Христа. Таке подали оба посадники Назарету, тобто посадник арабського старого Назарету та посадник жидівського нового Назарету на одній конференції.

АМЕРИКАНСЬКІ "ПІДПІЛЬНІ ЦЕРКВИ"

В останніх роках в Америці зродилося поважне число т. зв. "підпільних Церков", які стоять в опозиції до "урядової Церкви", тобто властивої Церкви, яку очолює правильна єрархія. Таких "підпільних Церков" ув Америці нарахову-ють сотки. Про цю справу — на основі довших дослідів — пише о. Ричард МекБраєн, викладач теології в Бостонській Колегії. Хоч він зазначує, що в тих "підпільних Церквах" є доволі багато "ідеалізму", але водночас він не бачить можливости, щоб вони могли зберегтися на довший час і вони за якийсь час мусять завмерти, бо їм бракує передовсім будьякої структуральної побудови та взаємної співпраці. До майже всіх тих "підпільних Церков" належать теж і деякі священики. Членами "підпільних Церков" є переважно люди віком 25-45 років, які рекрутуються в основному з "середньої кляси"; теж мають між собою значне число осіб з академічною освітою. "Підпільні Церкви" є двох напрямків: "правого" та "лівого". Подавляючу більшість "підпільних Церков" творять "ліві", які противляться теперішньому способові керування Церквою та її правному оформленню або — як вони кажуть — вони є проти "establishmentu". В своїй дії "ліві" дуже часто виявляють свою симпатію нігерський "Блек повер" і беруть участь у всяких "рухах за мир", як теж кажуть, що вони борються проти збогости. Однак найслабшою сторінкою "підпільних Церков", на гадку МекБраєна, є таки відсутність будьякої церковної свідомости.

ЧОМУ РУМУНСЬКИЙ ЄПИСКОП НЕ ПРИЇХАВ?

Щойно тепер починає бути відомим, чому румунський єпископ Аарон Мартон не приїхав на засідання Папського Єпископського Синоду, що відбувся в Римі в місяці жовтні, хоч мав особисте запрошення від Папи. За звідомленнями німецької пресової католицької агенції єпископ Мартон одержав дозвіл на виїзд до Риму від комуністичного уряду Румунії. Але дозвіл на виїзд не дався ще нічого, бо рівночасно виринула інша велика проблема. На запитання єпископа в уряді, чи буде йому теж даний дозвіл повороту до Румунії уряд не відповів нічого. І тому Єпископ зрезигнував із дозволу на виїзд, бо передбачав, що його не впустять назад до його епархії.

ЖИДАМ ЗАВЖДИ КРАЩЕ ВИХОДИТЬ!

Мадярський комуністичний уряд дозволяє передавати через радіо кожної неділі одну релігійну радіопередачу — богослужения. Недільні радіопередачі розподілені поміж поодинокі християнські Церкви. Римо-католики, які становлять близько дві третини з майже 11.000.000 мешканців Мадярщини мають 16 таких передач у році. Греко-католики, яких є около чверть мільйона мають дві передачі. Жиди, яких є всього около 80.000 мають аж 12 передач у році.

ПРОТИЄЗУЇТСЬКА ЗАБОРОНА В ШВАЙЦАРІЇ

Швайцарський уряд запитує тепер поодинокі кантони (— 22 країни, з яких складається Швайцарія) в справі знесення Єзуїтам заборони заложувати свої манастирі на терені Швайцарії. Заборона вийшла ще в 1847 році як вислід зудорів між католицькими та ліберальними кантонами.

"ОЙ, ДАЙ БОЖЕ...!"

Промова Достойного Посла Ю. Андреотті з нагоди посвячення собору Святої Софії

Вельми Достойні Еміненції, Ексцеленції,
Браття-Українці, що сьогодні зібралися в Римі!

Уважаю великою честю для себе, а водночас я до глибині зворушений, коли забираю слово на цім вийнятковім і незвичайнім зібранні. Думаю, що в трьох коротких думках зумію схопити повноту спільних почувань, що ворушать мою душу. Перша думка — така: Не було легко додати до списка, може, вже й неначе повного, римських церков, таких численних і таких багатьох стилів, — не було легко долучити до видатного числа научних і культурних установ, італійських і чужих, які знаходяться в нашому граді, долучити щонебудь нового. А проте, саме таке сталося: Собор, присвячений Святій Софії, і прибічна будівля Українського Університету купно становлять дві нові появи, супроти яких, — і я в це вірю, — християнський Рим та й цілий світський Рим, — може й повинен зайняти гідну поставу, з признанням і подивом!

А втім — це звено, яке долучується до ланцюга прадавнього походження у взаєминах між Римом і Українською Нацією. Якщо навіть захочемо залишити без уваги посередні розгляди пам'яток старинного Риму, пам'ятоk Венеції, або точок спільних з отими скандинавськими Норманами, які, — перше, заки прийшли до південної Італії, прибули до вашого Києва, — ми можемо поставити як вихідну точку, початок цього ланцюга, на посольстві, що його 977-го року, Папа Венедикт VII вислав до Князя Ярополка Святославича. А кілька років пізніше, Князь Володимир Великий почав висилати різні посольства, між ними одне, дуже важливе, яке прибуло сюди до Риму в 981 р., несучи з собою, як про це дослівно говорили, "з любов'ю, з почитанням і приязню", мощі св. Климента з поклоні для Папи. Тут, із Риму, в 1253 році Інокентій IV висилає посольство, щоб занесло королівську корону для князя Данила, цієї оборонної твердині проти монгольської загрози.

Тут, у Римі, в одній із таких численних церков, привсячених св. Власієві, — а історики нараховують їх посеред церков і молитовниць аж 54, — в одній церкві св. Власія над Тибром перебував Київський Митрополит, Кардинал Ісидор. Він є головною постаттю того Фльорентійського Собору, який, мабуть, має свідчити про те, як на великих закрутах історії ні в якому випадку не вистачають завзятість і воля, але деколи потрібні мудрість та більш повільне поступования, бо, зрештою великі ідеали можуть також виявитися як невдалі і з приводу зовнішніх обставин.

Тут, у Римі, в 1483 р. видав свій перший твір "Юдіціюм прогностікум" Українець Юрій Дрогобич, що пізніше був ректором Університету в Больоні. Тут, у Римі, в 1595 р., — 350-літній ювілей цієї події обходжено тут незвичайно торжественно, — представники українського єпископату заключили унію з Римом. Вони торжественно відновили взаємини, після того, як глибоко продумали ціле поступования. І це становить справді зразковий і твердий пункт в історії взаємин. Від тоді українські студенти приходять сюди до Грецької колегії при вулиці Бабуїно, а близько церкви святих Сергія й Вакха, у старому місті Монті, постає культурний і релігійний центр, що має своє велике значення упродовж досить довгого періоду. В тій самій церкві, року 1643-го, похоронено іншого Київського Митрополита, Рафаїла Корсака.

А втім, я бажав би, — згадавши тільки мимоходом, — сказати, що ми, Римляни, і ми, Італійці, не завжди свідомі тієї незвичайної важливости, що її має приявність церковних колегій різних національностей тут у Римі; вони, між іншим спричинюють те, що дробина італійської мови стає відома в так багатьох країнах світу. І коли б не було цієї дійсности, напевно і того не було б. Колегію св. Йосафата пізніше, в 1929 році, перенесено до власного гідного приміщення на Джаніколо.

Тут, у Римі, отець Дженоккі, який був колись Апостольським Візитатором України, довгий час, аж до своєї смерти, продовжував у манастирі Пресвятого Серця на П'яцца Навона своє апостольство та взаємини з чималим числом людей, приналежних до цієї славної нації. Тут, у Римі, постійно перебувають отці й монахині Святого Отця Василія; є тут також Служебниці Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії при вулиці Кассія; є тут Мала Українська Семінарія при вулиці Боччеа в сусідстві нового храму, якого народження тепер святкуємо. Тут також, кілька кроків за Римом при вулиці дей Лягі находиться Студіон.

Це, направду, ланцюг, що збирає в Римі Україну, яка не скорається. Цього ланцюга напевно не надщерблено об'явами спокусливого недовір'я, об'яви якого завжди зустрічали глибокий опір, як це напр. було після останньої війни, коли роблено в тому напрямі деякі спроби, переплутуючи, як це буває, — справи політичні зі справами Божими. Були спроби знайти слабі місця, які надщербили б цю єдність. Беззастережний опір тридцятьох священиків, які своїм ім'ям і прізвищем потвердили акт небувалої відваги супроти цивільної

влади, створив чудову сторінку в новіших взаєминах. Отой ланцюг, що сполучує Рим і Україну, спирається на пересвідченні, якого ніхто не в силі розірвати, якого ніхто не зуміє ніколи здавити.

Друга думка — це, — якщо я маю її в короткому охоплюючому огляді, як оцей, висказати, — це, повторяю, дві характеристичні фундаментальні прикмети українського народу: я сам і ми всі обов'язані сказати: З одного боку, це — безмежна любов до волі, і — з другого боку — неймовірний спротив переслідуванню та фізичним терпінням. Якраз через оту любов до волі один письменник, якого напевно не можемо вважати своїм, а саме Вольтер, натрапивши в житті шведського короля Карла XII на його зв'язки між Швецією й Україною, — неначе синтетично окреслює: "Україна завжди прагнула бути вільною". А ми знаємо, що за цю волю приходиться гірко платити, і що ця воля постійно горить палахкотіючим полум'ям, як той ідеальний смоловий наперекір усім переслідуванням.

Минають роки і століття, зміняються політичні ситуації, протиставляються собі і розриваються союзи й об'єднання, Європа й Азія зодягаються в такі чи інші шати, — та залишається одне болюче незмінне: хвиля переслідувань, яка в наших новітніх часах завжди зривається з ланцюга проти українського народу. І хочу сказати, що в тому нема різниці між іменами, з інших причин більше відомими і, може, більш славними, давніх царів, від Петра Великого до Катерини II, аж до імен, — яких не можна окреслити, що вони славні, — великих сучасників чи неначе ще сучасників. Тому я дозволю собі на одну єдину цитату, не бажаючи, очевидно, змішувати святе і профанне, тобто вартості духові і вартості політичні; та з уваги на її джерело цю цитату можна безбоязно навести:

Коли на-зовні продісталося відоме звідомлення Хрущова про злочини Сталіна, Хрущов, який безпосередньо знав Україну, написав оті слова, які являються офіційним коментарем одного життя, що є наскрізь одною програмою: "Українці могли уникнути, — каже Хрущов перед Найвищим Совєтом, — могли уникнути того самого нещастя, тобто депортацій-заслання, тільки тому, що їх надто багато, і тому не було можливо знайти місце, куди їх заслати. Якщо б це було сталося можливим, то Сталін був би депортував також і їх". А офіційний коментар Найвищого Совету каже між рядками: "Сміх та живе зрушення на залі". Не каже цей коментар, що, можливо, і Хрущов міг також думати, що, в 1938-1949 роках, власне він самий був одним із високих вельмож в Україні, і тому, в цих злочинах він не міг бути тільки стороннім хронікарем, але що він знав безпосередньо ті злочини, а, може, і ніс за них якусь відповідальність.

Ми знаємо, що впродовж цілої вашої історії Україні, є оцей змисл терпіння, який передає народня традиція, так що має на собі характеристичну печать, яка може нагадує характеристичні ряси Жидів у часах неволі. В одній з ваших народніх пісень, до речі, дуже гарних, говориться: "Ой біда, над беріжком берізка стояла, на берізці зозуля кувала. Вона дерева питала: Чому ж ти біла, не зелена? — Як я можу зеленою бути? Під мною Татари стояли. Копитами коні землю стоптали. Шаблями галузки рубали". А втім, ми знаємо, що не поборюється так жорстоко і так довго народу, до якого не мається респекту. Бо ось поборюють і стараються викорінити і знищити вашу культуру власне тому, що бояться сили тієї культури, цінности тих ідей, могутности тієї традиції.

Третє й останнє в моїх мислях, це те, що має бути нічим іншим, як моїм салютом-привітанням! Ми знаємо, що сьогодні відбувається діялог з відділеними Церквами. Ми всі повинні усучаснити способи поступування й ідеї в цьому вийняткову зусиллі, щоб з'єднити всіх, хто тільки в якийсь спосіб вірує в Бога, бо вони ініціюють те під тими, які в Бога не вірують і його поборюють. І вірю, що всі ми переконані в тому та що почуваємо себе об'єднаними і зобов'язаними здійснювати задум Божого Промислу наших днів. Та мені здається, що — коли це можливо тут, у проглядній синтезі, сказати, — покращання, якого ми собі бажаємо в узаєминах з російською православною Церквою, як також з іншими православними Церквами, — що те покращання, без уваги на можливість їхньої прогресивної зміни політичної системи, — може також наступити у висліді взаємного порозуміння з Українцями католиками. Цей діялог не сміє відбуватися проти вас, але з вами і через вас!

Моє закінчення — це мій особистий поклін Вам, Владико Кардинале Йосифе Сліпий! Коли Ви мали вибирати свій герб — не знаю, чи це було неначе якесь передчуття — Ви написали у своєму гербі: "Пер аспера ад астра — Через колюче терня до ясних зір". Якщо зорі мали б бути пропорційні до терня, що визначувало Ваше життя — священика, Верховного Архиєпископа—тоді ми з певністю повинні б предсказати емпіричні зони, дотепер ще не знані, ні неописані. Мудрість, про яку нащадки скажуть, чи вона справді є мудрістю, ця мудрість хотіла, щоб усе те, коли Ви прибули до Риму, відбулося тут перед нами, католиками римлянами, під своєрідною заслоною мовчання. Дивний цей наш світ! Бо це світ, у якому стільки разів мається страх віддати пошану переслідуваному, керуючися бажанням перешкодити в тому, щоб, бува, переслідувач не взяв

цього як виклик, чинити ще більше зло від того, яке він творив аж до цього моменту. Ми були б привітали Вас з такою радістю, з якою католики Риму вітали св. Петра тоді, як його звільнено. Як св. Петра, який у Вашому житті мав оту таку різну наявність Божої руки, наявність ангелів, і який пізніше встановив також, як тривалий знак, Вашу приявність тут, у Римі.

У 1948 р., Еміненціє, вийшла книжка, що її видала "Чівільта Каттоліка", про положення християнства в Совєтському Союзі. В цій книжці на стор. 282-ій сказано: "Одинадцятого квітня 1945 року деяких єпископів заарештовано: Митрополит Сліпий, про якого загально говорили, що він помер, на підставі найновіших вісток мав би ще знаходитися між живими". Оцей теперішній світ, який відважився робити закиди Пієві XII за те, що він у час не довідався про те все, що, потайки, діялося в концентраційних воєнних таборах, цей самий світ після закінчення війни і після того, як наступив мир, у 1948 р. все ще не міг знати, Еміненціє, чи Ви може вже вмерлі, а чи може ще живі. На превелике щастя, Ви є "вмерлий", що говорить, і не тільки той, хто "говорить", але такий, що творить. І з ваших мовчалливих творів, у деяких рамках явности, ми могли дещо з того пізнати.

За хвилинку, як тільки скінчу, дозволю собі, Еміненціє, вручити Вам у цей пам'ятний ден маленький дарунок, що бодай якимсь способом, не кажу, — напевно винагороджує стільки днів смутку для Вас, але який представляє свіжий подих у душі, якої направду не могли і не потрапили зламати ані терпіння, ані в'язниці, ані присуди. Передаю до Ваших рук цей маленький дар, що його, — це хочу сказати, переховували ми вже від деякого часу: Ми очікували якоїсь нагоди; і ця нагода сьогодні надійшла. Та моє закінчення є таке: Ми находимося в навечер'ї Синоду. Ввесь католицький світ живе в очікуванні цієї події, яку ми бачимо, як послідовне звершення Вселенського Собору Ватиканського II. Отже, хочемо дати, і нехай мені, мирянинові, буде вільно це сказати, оцей невеличкий вияв ініціятиви. Хочемо дати Отцям, які прибудуть сюди на Синод, до читання ті думки, які є тими самими, що їх 2 грудня 1594 р. Митрополит і сімох українських єпископів приймали як офіційну мотивацію своєї унії з Римом. Ці думки передаємо до уваги не тільки відділених братів, але також Отців і братів невідділених:

"Ми з велетенським болем розглядали, — казали українські єпископи, — вернувшися до Риму, — з великим болем ми розглядали, які великі перешкоди для спасення мають люди без тієї єдности Божої Церкви, в якій перебували наші попередники, починаючи від Христа, нашого Спасителя, і від його святих апостолів, ісповідуючи, що є тільки один Найвищий Пастир і перший єпископ у Божій Церкві тут на землі, і таких, не інших, немає поза Святішим Папою Римським". Бароній додає в своїх анналах: "Аж до того часу, як це тривало і Папі в усьому повинувалися, завжди був у Божій Церкві порядок і зріст Божого почитання".

Лекція вірности Святій Столиці, яку ви, католицькі Українці, заплатили засланнями, всякими родами жертв і стільки мучениками, нехай буде живим для кожного, хто тільки бажає служити в смиренності і з відповідальністю справі людства і Божої Церкви!

Я закінчую закликом з іншої вашої народньої пісні: "Ой, дай Боже..."!

Рим, Авдиторія св. Пія X
28 вересня 1969 р.

ТРЕБА ПОВНІСТЮ ІНФОРМУВАТИ

Архиєпископ Г. О'Браєн із Гартфорду та єпископ В. Кертис з Бриджпорту з натиском вказують на обов'язок католицької преси інформувати про все, якщо навіть вістки мали б викликати "замішання" серед читачів. Вони підкреслюють таку конечність для католицької преси, бо католицькі вірні, які сьогодні знаходяться в постійно зміннім внутрішньо- й зовнішньо-церковній ситуації, мають бути "інформовані повністю". Архиєпископ О'Браєн каже, що католицька преса мусить "чесно й об'єктивно" звітувати, а саме про події які є "злі й добрі". Єпископ Кертис пояснює, що всі католики з "різнобічности думок" повинні робити свій висновок, щоб прийти до кращого "власного осуду".

НЕ ВСІ ПРОТЕСТАНТИ ОДНАКОВІ!

Головна Рада протестантської Реформованої Голяндської Церкви звернулася з проханням до ірляндського католицького єпископа з Белфасту, Північна Ірляндія, щоб він вислав до Амстердаму, Голяндія, двох католиків із своєї дієцезії, які будуть гостями Голяндської Реформованої Церкви. Отим запрошенням Реформована Церква хоче заявити, як говориться в листі-запрошенні, що існують теж інші протестанти, які дивляться інакше на взаємовідносини між католиками та протестантами, ніж відомий ненависник католицизму — протестантський екстремістський пастор Пайзлі.

о. Д. Ковалюк

"Я ТІЛЬКИ ТАК НАЗИВАЮСЯ..."

Було це під час великих військових маневрів на суші й на морі, що тривали більше місяця. Вищий старшина роздер був собі плащ. Казав зараз прикликати кравця, щоб чим скоріше зашив йому роздерте місце. Кравець здвиг раменами і сказав: "Пане сотнику, це зайшла помилка, бо я тільки називаюся "Кравець", але я на кравецтві нічого не розуміюся. Я зі звання столяр". Старшина велів йому відійти, і закликати правдивого кравця, який зашив йому роздертий плащ.

Те, що було помилкою при війську, не є помилкою серед багатьох християн. Багато між християнами таких, що мають тільки ім'я — Христа, але не мають християнського життя. Поправді, записані вони в метрикальних книгах у парафії — але не фігурують вони у божому реєстрі. Християнин, що носить тільки ім'я Христа, — а не старався жити за зразком Христа, не має ані сильної віри в Бога, ані надії, ані любови. Такий не дбає про Божі заповіді, про Святі Тайни, [illegible] молитву. В очах Бога і Церкви він є безвартісною людиною — хоч би в спільноті був першим чоловіком.

Про тих християн із самого тільки імени так говорить св. Яків: "Віра без діл мертва" [illegible]

"Діла". Зацікавлений таким написом подорожній спитав весляра, що мають означати ці слова? "Зараз вам покажу практично", відповів весляр. І зачав веслувати тільки одним веслом, а човен чи мале судно крутилося довкола на тому самому місці. Тоді взяв він друге весло і зачав веслувати обома, човен уже не крутився на тому самому місці, а плив до пристані і вкоротці вони причалили до берега. У пристані звернувся до свого подорожнього і сказав: Як одним веслом не можливо добитися до берега дочасної пристані, але мусимо обома веслувати, подібно і самою вірою без добрих діл не можливо ніколи доплисти до небесної пристані вічного щастя.

Це зовсім слушне і справедливе. Християнин тільки з імени приймає все, що Христос навчав, нічого не відкидає ані не заперечує, але в своїм житті йде проти Христових засад. Такий [illegible] що є Бог справедливий суддя, але [illegible]

багато є таких, які не завдають собі найменшого труду рятувати свою душу. То й коли промине час ласки, стріне таку людину доля фігового дерева: мов це фігове дерево буде вона усунена з божого царства й вічного спасіння, бо "Всяке дерево, що не родить доброго плоду, рубають і в огонь кидають". (Мат. 7, 19).

Само ім'я "християнин" ще нікого не спасло, не спасе, і не всилі спасти, а може це зробити тільки християнське життя. Вічний суддя не буде колись питати за метрикою, але за добрим життям. На божому Господньому суді не книга народин, не книга твого хрещення буде рішати про твою вічність, але книга твого життя, чи воно було повне добрих діл, покаяння й чеснот.

Християни тільки з імени є перешкодою до навернення поган. До одного славного єпископа-місіонаря Гаєра, що працював серед чорних, приступив один мурин і заявив йому: "Якщо б ваші всі білі люди, що живуть у нашій країні, заховували засади вашої християнської віри, яких Ви нас навчаєте, то в короткому часі ви навернули би половину Африки. Але ми бачимо, що вони живуть далеко більш неморально у християнській вірі, чим ми в своїй поганській. Вони тільки кличуть себе християнами, але їхнє життя гірше від поган. Їх можна би прирівняти до гнилого овочу, що відпав від шляхетного дерева; гниль нікого до

Хіба ж ми знаємо, як він називається?

себе не притягає, бо не має в собі животньої сили. Тому погани, бачивши таке, не спішаться переходити на християнство, бо воно не родить, видно, овочів кращих від нашої поганської віри". "Ви пізнаєте їх за плодами їхніми... кожне добре дерево — родить гарні плоди, а лихе — лихі". (7, 16-17).

Християни з імени, чи з метрики, а не з життя, це наче ці залізні ланци-кайдани, які спинюють поширення християнської віри серед поган і не дозволяють їй поширитися.

Справді наша католицька Церква налічує поверх 500 мільйонів членів, але скільки між ними таких, що є християнами тільки з метрики! Доказом цього сумного явища є сучасна життя. У всіх европейських державах заведено цивільні подружжя і дуже багато людей, якщо не більше, як половина, живе без церковного вінчання, хоч усі знають, що цивільне вінчання перед Богом це один безперервний гріх і згіршення. А воно не краще і в заморських країнах. Чого це ознакою? Що такі з християнством нічого спільного не мають, хіба тільки одну подібну науку.

Багато в світі церков, але світять вони пусткою у свята й неділі. Віденський кардинал Keніг заявив, що тільки 30% ходить до церкви, а де ж тих 70%? А ґрацький єпископ на проповіді заявив, що в містах ледве 5% відвідують Божий дім. Ще гірше є зі сповідями.

Щодня відновляється на престолах Господня хресна жертва, але мало хто бере в ній участь.

Щодня божий слуга-священик словами: "Со страхом божим і со вірою приступіте" запрошує до Св. Причастя, Господнього Тіла й Крови, але мало хто приступає до цеї Господньої трапези, щоб скріпити себе Божим Тілом і Кров'ю.

Усе те переконує, що нема багато християн із життя, а їх багато тільки з імени, тільки з метрики. Для них Божа воля, Божі заповіді це незнані речі, бо не йдуть за ними і на все вони мають вимівку. Всі такі подібні до того жовніра-вояка Кравця, що сказав сотникові: "Пане сотнику, я не є кравцем, я тільки називаюся "Кравець". Багато християн, на жаль, мусить сказати собі: Я тільки називаюся християнином, але ним не є, бо я не знаю християнського життя. Я є деревом, але без овочу: горіхом без зерна, я християнин, але без християнського життя. Метрика в мене християнська, але життя повне гріхів, без найменшого покаяння".

До всіх таких християн — із метрики, а не з добрих діл — треба б сказати те, що сказав був славний македонський вождь і король до одного вояка, що носив його ім'я, але був великим боягузом і не любив ні військового життя, ні карности: "Або поправся, або перестань носити моє найславніше ім'я".

ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ТОРТУРИ В БРАЗИЛІЇ ПОВИННІ БУТИ ПОКАРАНІ

Досі бразилійський уряд рішуче заперечував, що бразилійські урядові, а зокрема поліційні чинники, стосували до в'язнів звироднілі тортури, в тому теж і до священиків і монахів. Однак коли чужинецькі круги та власні громадяни почали цю справу видвигати, то уряд признав уже правдивість цього сумного факту. Між іншим бразилійський міністер справедливости Бузаід заявив на інтернаціональній пресовій конференції, що всі відповідальні за ті тортури будуть притягнені до найстрогішого покарання. Однією з "улюблених" тортур бразилійської політичної поліції було вішати тортурованого за ноги й "наелектризувати" електрошоками та "доповняти" ударами. Це також ствердив архиєпископ із Рібейра в Прето, що таку методу стосовано до 13 ув'язнених монахів-домініканців. Він теж кинув клятву на двох поліцаїв-тортурників. Останньо військовий уряд Бразилії навіть одному єпископові приписав зв'язок із "підривними акціями". Другий із бразилійських єпископів, що з повною відвагою виступив проти тих знущань над священиками, — це Кардинал Шерер із Порто Алегре, який домагається, щоб уряд і поліція публично подали докази на сповидні провини священиків, але уряд і досі цього не зробив.

"КОЛОНІЯЛЬНИЙ СТАН ЦЕРКВИ В ПОЛУДНЕВІЙ АМЕРИЦІ"

Таке заявив перуанський Кардинал Ляндазурі-Рікеттс у доповіді в Міляно, Італія. Цей колоніяльний стан не збагачує Вселенську Церкву, але робить її біднішою. Велика соціяльна несправедливість у країнах Полудневої Америки теж стоїть на перешкоді діяльности Церкви. При цій нагоді сказав ще, що Церква в Полудневій Америці не може забути тієї великої допомоги, яку їй дає Европа та Північна Америка, без чого її положення було б іще гірше.

МОНСТРАНЦІЯ ЗА $400.000

У катедральній церкві в Ріобамба, Еквадор, є надзвичайно цінна монстрація, яку латинники вживають для благословення Найсв. Тайнами. Вона походить іще з XVI-го сторіччя. Її висота — 1 метер і 10 сантиметрів, тобто около 44 інчі. Зроблена вона з масивного золота та прикрашена дорогоцінними камінними. Місцевий єпископ запропонував музеєві Центрального Банку Еквадору купити цю чашу. За здобуті гроші єпископ бажає причинитися до господарського й соціяльного розвою Чімборазо.

ЦЕРКВА НІ НЕ ОДРУЖУВАЛАСЯ, НІ НЕ РОЗВОДИЛАСЯ

"Церква з ніякою політичною партією не одружилася, але теж з ніякою партією не розвелася" — сказав єпископ Вебер із Грацу, Австрія. — "Ми вважаємо себе за Церкву і я вважаю себе за єпископа для всіх людей." Очевидно, що кожний священик має право мати свої політичні переконання, "але я даю строге доручення всім священикам, щоб вони в своєму уряді держалися здалека від усякого політично-партійного впливування" як шкідливого Церкві й священичому урядові.

НІМЕЦЬКИЙ ЄПИСКОПАТ ПРОТИ МОРДУВАННЯ ІНДІЯН

Предсідник Німецької Єпископської Конференції — Кардинал Юлій Депфнер звернувся окремим письмом до урядів Бразилії, Колюмбії та Перу, щоб згадані уряди притягнули до карної відповідальности всіх тих, що на них тяжить відповідальність за вимордовування місцевих Індіян. До відповідальности повинні бути потягнені — пише Депфнер — також ті особи, що "стоять по заду" без уваги на те, яке вони становище займають. Кардинал апелює до згаданих урядів у зв'язку з цим, щоб вони облегшили працю пов'ірних слідчих комісій і в майбутньості більше забезпечували індіянське населення проти таких нападів.

КОНФЕРЕНЦІЯ ЄПИСКОПІВ ІЗ СВЯЩЕНИКАМИ

Досі було звичайно так, що священики фактично не мали ніякого голосу щодо правління епархією чи щодо розв'язки навіть важливих справ у епархіях, бо про це рішав сам єпископ із найближчими своїми дорадниками. Однак від часу Собору багато в тому напрямі змінилося. Тепер деякі красні єпископські конференції починають уже кликати священиків, чи радше вибрані ними делегатів, на свої засідання, щоб розв'язати деякі справи, що відносяться зокрема до співпраці та взаємовідношення між єпископами і священиками. Таку спільну конференцію відбув уже минулого року французький єпископат. Таку ж саму заповів тепер еспанський єпископат, бо в Еспанії панує велике напруження між єпископатом і священиками, а особливо між єпископами "старої дати" та "народніми священиками", які проти тісної співпраці єпископату з політичним урядом.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЧИТАЛИ?

о. Іриней Назарко, **ЦАРСЬКЕ СВЯЩЕНСТВО.** Проблеми життя і праці священика. "Українська Духовна Бібліотека", В-во ОО. Василіян, Рим 1969 р., стор. 202, ціна $3.00.

У наших часах "шукань, тривог і нових дерзань", якраз на часі появилася потрібна книжка з-під пера знаного виховника й духовного провідника, о. д-ра Ірини Назарка ЧСВВ, названа "ЦАРСЬКЕ СВЯЩЕНСТВО". Цим новим здобутком наш Автор не тільки збагатив українську духовну літературу, але вправно накреслив шлях узнеслого служіння Богові й Божому Людові, щоб допомогти "українським священикам у здійснюванні їхнього священичого ідеалу" (ст. 8).

Згадана праця — збірка реколекційних наук, складається з двох частин: *аскетичної* та *душпастирської*. В аскетичній частині, турбуючись Божим життям українського священика, щоб він "не затратив, що у священстві істотне і вічне" (стор. 18), о. Назарко заторкнув такі важні справи аскетичного життя, як головні моменти сучасного духовного життя священика: життя молитви (приватної й літургійної), значення віри й релігійности; потребу духа жертви і покори, вогонь духовної ревности, очищення серця й значення Пресв. Євхаристії та Богородичного культу в житті священика. Два останні розділи — про інтелектуальне життя (стор. 88-94) та кризу проповідництва (стор. 95-101) — на нашу скромну гадку — ліпше було вложити до другої частини.

Другу частину — *Проблеми священичого духа* — ліпше було назвати *"Напрямні сучасного душпастирювання"*. В ній Автор суцільно і по-майстерськи накреслює головні течії сучасного навчання і дію св. Церкви в світлі II Ватиканського Собору. Тут заторкнені такі основні питання, як новітнє вчення про Церкву (*"Пособорова еклезіологія"*), змагання *"Обнови морального богословії"*, новіші змагання маріологів "до узасаднення великої гідности, привілеїв і слави Марії" (стор. 141), значення навчання про Містичне Тіло Христа в сучасному душпастирстві, історичний шлях екуменічного руху в здійснюванні ідеї церковного з'єднення, євхаристійний культ упродовж тисячорічної історії українського християнства та, нарешті, напрямні новітньої філософії історії, про що в нас мало хто й згадує.

Широко начитаний автор і промовистий викладач основно обгрунтував свої докази сучасними дослідами та достовірними джерелами, звертаючи більше уваги на інтелектуальну сторінку духовного життя й душпастирювання. Тим Автор, мистець слова, бажав усунути перебільшену емоційність духовних наук і побудувати життя й діяльність священика на здорових засадах навчання св. Церкви й об'явленої правди.

У своєму вірлиному полеті, піднявшись понад довгі сторіччя кристалізації християнської думки, Автор, часом, дав себе пірвати реторичним патосом (напр. *"Ісповідую... оставленіє грѣховъ"* стор. 69, замість "Ісповідую одно хрещення..."; *"проповідь має спиратися на догмі"* — стор. 97, хоч не всяка об'явлена правда є догмою, тощо), захоплюється ідеєю одинокого автора (напр. у нотці *"За обнову морального богословії"* — стор. 128-137, хоч сам о. Герінг від 1954 р. вже змінив деякі свої погляди), а своїми *"глобальними"* узагальненнями в дечому затемнює чи насилує історичну правду (напр. утотожненням "християнської віри" з "вірою в Євхаристійного Христа" — на стор. 164; чи приписання Керуларієвої схизми "вижолобленню віри в Пресв. Євхаристію" — стор. 165 тощо). У праці, що заторкує різні новітні напрямки богословських наук, так і відчувається брак бодай короткої науки про соціяльну й суспільну ролю св. Церкви, на що богослови, історики та толкуваті Св. Письма звертають сьогодні велику увагу.

Цих кілька академічних чи методичних недоліків ніяк не зменшують духовної і практичної вартости цінного твору, що в українській бібліографії являється рідкісною ластівкою. Тим то Впр. о. д-р Іриней Назарко ЧСВВ зробив в українській духовній літературі переломовий крок та подав збентеженому українському священикові солідний корм для серця й душі. Накінець слово признання і для В-ва ОО. Василіян, які з такою жертвою й відданістю розвивають серед українського суспільства важний апостолят друкованого слова.

"ХРИСТОС ХОТІВ ЖИТИ МІЖ БІДНИМИ"...

Протестантський пастор д-р Юджін Блейк — генеральний секретар Світової Ради Церков, у своєму різдвяному посланні до всіх християн підкреслює конечність християнської дії в творенні світового миру та соціяльної справедливости. Ісус — говориться в посланні — хотів жити між бідними й слабими, щоб у них влити надію. В часі усього Його (— Христа) земського життя противився тим, які спиралися на власну силу та

охороняли своє багатство й свої привілеї. Ісус дає Свою справедливість і Свій мир тим, які живуть на окраїнах суспільства й усім тим, що позбавлені спадкоємства. Для всіх тих, що живуть у солідарності та єдності з бідними, Різдво приносить справжню радість.

ЮВІЛЕЙ 50-РІЧЧЯ СВЯЩЕНСТВА ПАПИ

В цьому році, дня 29-го травня, Папа Павло відзначатиме 50-річний ювілей своїх священичих свячень. Кардинал Дель'Аква — папський генеральний вікарій для Римської єпархії, якої єпископом є сам Папа, у своєму зверненні каже, що 1970 рік повинен бути "роком молитви за Папу". Дель'Аква апелює теж до римлян, щоб вони виявили свою жертвенність і придбали одну нову парохіяльну церкву в Римі, яка буде даром для Папи від його єпархії та пам'яткою цього ювілею.

І МІНІСТРАМ І АРХИЄПИСКОПАМ НЕ ЗЛЕ ПЛАТЯТЬ

Члени англійського парляменту дістають річну платню в сумі $7.800 (3.250 фунтів). Більшість державних міністрів дістає річної платні $20.400 (8.500 ф.), а якщо є членом парляменту, то ще додатково $3.000 (1.250 ф.).

Англіканські церковні достойники, а саме: Кентенберійський архиєпископ як примас усієї Англії дістає річної платні — $18.000 (7.500 ф.), лондонський єпископ — $13.200 (5.500 ф.), декан Вестминстеру — $7.200 (3.000 ф.), архиєпископ Йорку як примас Англії дістає річно — $14.400 (6.000 ф.).

АФРИКАНІЗАЦІЯ ЦЕРКВИ В ГАБОНІ

Новий Архиєпископ у Лібревіль, Габон, Африка, по нарадах із своїми священиками, випрацював програму "африканізації Церкви в Габонії", що вносить доволі основні зміни в цілій структурі місцевої Церкви. Досі африканські священики були помічниками білих місіонерів, а від тепер буде противно. До того часу вживані означення "місія" й "місійна станиця" будуть заступлені означеннями "парохія" та "душпастирство". Дотеперішній архиєпископ — французький уродженець, якому сповнилося щойно 69 років життя, але який працював яких 40 років у Габоні, просив нового архиєпископа-африканця, що дозволив йому далі залишитися в одній із місій, яку він заснував.

"ДОСИТЬ НЕПЕВНЕ ЧИСЛО"

Генеральний вікарій шведської єпархії в Стокгольмі звідомив, що під цю пору є в Швеції 52 365 осіб — католиків (на кругло 8.000.000 населення Швеції). Це мало би бути "офіційне число", хоч воно дуже непевне, бо католиків у Швеції напевно вдвоє стільки, але вони не обхоплені церковною статистикою через брак контакту церковними колами. На 99 священиків у Швеції є тільки 9 уроджених Шведів, а всі інші чужинці-заграничні. Також сам єпископ є Американець — Джон Тейлор.

І КОРОНА ІЙ НЕ ПОМОГЛА

Деякі турецькі літописи записали цікаву подію, що мала статися по упадку столиці Візантійської імперії — Царгороду в 1433 році. Між невільниками, що їх захоплено в часі здобуття Царгороду була загально шанована дівиця Ірина яка своєю красою так очарувала турецького султана Магомеда III-го, що він забажав її взяти за свою жінку та проголосити султаншею, якщо тільки виречеться християнства та прийме мусульманство. Засліплена обітницями та привидом високих достойнств і розкоші життя Ірина заявила свою готовість виректися християнської віри. Султан уже визначив день проголошення її султаншею. Однак військо загрозило, що вчинить бунт, якщо він візьме її за жінку та проголосить султаншею. Султан Магомед рішив успокоїти військо. Казав на означений день приготовити на найбільшій царгородській площі підвищення, а на ньому величавий трон, як теж приказав появитися там усім достойникам, війську й народові. Ірині доручив якнайкраще прибратися й бути готовою на означену годину, бо буде перед народом проголошена султаншею Турецької імперії.

Прийшла означена година. Ірина, чудово вбрана, ступає разом із султаном на підвищення. Стануши на підвищенні, на трикратне запитання чи хоче виректися Христа та почитати Магомеда, заприсягнула "Так, я хочу!". Тоді султан Магомед поклав на її голову султанську діядему. Ірина поступила пару кроків наперед, щоб показатися й поклонитися зібраному народові. Тоді султан вийняв із піхви шаблю й на очах тисячі іззаду відтяв їй голову, яка разом з короною покотилася по підвищенні. Копнувши від себе труна Ірини, султан Магомед закликав до народу: "В моїй особі маєте султана, який не тільки над вами, але й над собою вміє панувати!" — Оце доля відступника-зрадника своєї віри та свого народу!

І сьогодні повторяються подібні історії, навіть на наших очах!

Казимир Грицина

ТОГО НІКОЛИ НЕ ЗАБУДУ!

Спомин з Тернополя про 1918 і 1919 роки

Першого року мого побуту в Канаді я мив посуду в одному ресторані при вулиці Квін у Торонті. Це найбільш міжнародня вулиця Торонта.

Одного ранку в червні чекаю на отворення ресторану. Отвирали власники п'ять минут до восьмої. Переходить жінка, з вигляду, як би наша, кажу, добрий день! Добрий день, відповідає. Ви Українка? Так! А ви давно тут? О, давно. А з краю звідки? З Тернополя! З Тернополя?! З котрої вулиці? Я дуже зрадів, думаю, може яка сусіда. Я не з вулиці. Я вирячив очі. Як то не з вулиці? О бо я з Підволочиськ. Та ж це від Тернополя сорок два кілометри, чому ж ви не кажете, що ви з Підволочиськ? Та бо про Підволочиська мало хто знає, а про Тернопіль усі знають.

Одні кажуть, що Тернопіль заложив польський магнат Тарновський, а другі кажуть, що Тернопіль походить від тернових піль. Але ми в те не будемо вглиблюватися, бо це річ учених істориків, щоб не заплутатися, так, як один польський професор географії, який учив перед війною, чи не в Городенці, і назву Львова виводив від цього, що мовляв, там де Львів лежить, то були пущі і там виводилися леви... Навіть його колеги професори Поляки висміяли і він мусів перенестися аж десь до Сербії. Часом не дуже добре вдавати вченого.

Церква Христового Різдва в Тернополі Вигляд з 1938 р.

Як жив Папа Іван XXIII і його відвідав один протестантський богослов, як прощався з Папою, то Папа спитав, хто він, а він каже богослов. А Папа питає, а дуже вчений? Він каже: Середний, а чому Ваша Святість питають? Бо я дуже боюся вчених богословів, бо вони завели нас у кут, що не знати, як тепер із нього вийти.

Ну, але казала ця стрічна жінка, що про Тернопіль усі знають. Тернопіль знаний через своє положення. Всі війни пересувалися через Тернопіль. Як була друга світова війна і Німці посувалися на схід, то через Тернопіль такі транспорти йшли, як день так ніч, що аж земля стогнала. Зі станції, що чотири чи п'ять минут виходив потяг, п'ятдесят, сімдесят, сто і стоп'ятдесят вагонів. То страх було дивитися. Що п'ятдесят чи що тридцять вагонів одна машина, а разом стоп'ятдесят.

Як би Гітлер був ішов з Богом, то напевно був би виграв. Вояки мали на спряжках "З нами Бог", але то був лише напис. Їх віра зовсім не вказували, що Бог був із ними. Як казав один німецький санітет, що був священиком, у німецькому війську не було капелянів, до Владики Миколая Чарнецького ЧНІ, що з погляду католицької Церкви треба молитися, щоб Гітлер програв, бо якби виграв, то так переслідував би християн, як ніхто досі в історії.

І як Німці відступали, то за Тернопіль ішли страшні бої і в Тернополі камінь на камені не стояв. Большевики його відбудували і, як очевидці кажуть, то тепер має бути щодо краси, по Києві одне з перших міст.

Я маю писати про 1918 і 1919 роки, оті роки, що творять найкращу казку нашого життя, хто їх пам'ятає. Ми не довго мали державу, але бачите, що таке державність! Пів сотки років минуло, а цеї хвилини не годен забути. Наші Мама вмираючи оставляли нас дрібних дітей, але казали, нічого мені не жаль, тільки того, що наша Україна не встоялася, що наша держава впала.

Перед першою світовою війною збулася така

подія в Тернополі, про яку оповідали мені мої стрийко. Там біля жидівського "окописка", так називали цвинтар Жидів, була фігура св. Теклі. На чиїм полі, не тямлю. Якогось нашого селянина жінка була хвора. Він собі зробив добру постанову, що коли жінка подужає, то він на своїм полі поставить фігуру. Як жінка подужала, то він отягався. "Як тривога, то до Бога, по тривозі, то й по Бозі". Але як умудрився наш селянин! Вертаючись пізно вечором раз із фірманки, украв він ту фігуру і поставив на своїм полі. В тому часі серед Жидів вибухла якась пошесть. Кагал, рада Жидів, зійшовся і всі ствердили, що це Бог карає їх за те, що фігуру св. Теклі хтось украв, а вони не доложили старань, щоб її відшукати і поставити на краще місце. І ось головний рабін проголосив велике благословення для кожного, хто цю фігуру віднайде, і для його роду до далеких поколінь. Крім цього грошеву нагороду. В тих часах не було такої сполуки, як нині.

Один Жид купець мав якусь справу до Чорткова і найняв фіру міщанина, який фірманив та поїхав. Десь за Копичинцями він звертає увагу на одну фігуру. Стримує фіру, злізає. Оглянув, кличе міщанина. Оглядають разом. Стверджують, що виглядає, як би це була пропавша фігура. А був час гречаних жнив. Люди були по полях. Кличуть людей. Жид розпитує, коли ця фігура поставлена. Виходить, що час сходиться. Тоді той купець не їде за своїм інтересом, а вертається до Тернополя, запевняючи нашого міщанина, що віднайдена фігура св. Теклі для нього великий зиск, бо вдостоїться благословення й нагороди.

По його приїзді Жиди зробили рух. Зібралася рада. Зложили великі гроші, щоб цю фігуру спровадити торжественно. Звернулися до пароха Тернополя о. крилошанина Володимира Громницького і цю фігуру при великім числі духовенства та непроглядних масах народу, в тому і Жидів, спроваджено й уставлено вже всередині міста на високому обеліску, щоб уже ніхто не міг її вкрасти. Хто знає, як би це було закінчилося для цього селянина, бо рада Жидів внесла проти нього скаргу, та вибухла перша світова війна.

Тернопіль був далеко молодший від Львова. Поляки, як окупанти за моїх часів, не дуже дбали про красу міста. Їм ходило про його польськість, а не за вигляд іззовні. Вулиці по передмістях були страшні. Як мав приїхати який панок із Варшави, то одну-дві вулиці сяк так відновили і туди його повели і все було в порядку. Щось, як тепер большевики нашим і ненашим туристам показують. А як хто сам сяк так умудрився і огляне сам, то йому, як він не большевик, в очах зробиться темно, а як большевик, але з розумом, то йому стане ясно. Польські пани не вмудрювалися, вони знали, що на окраїнах міста живуть "русіні", то й можуть ходить по болоті, хоч би по коліна.

В Тернополі було три церкви. Парохіяльна Різдва Г.Н.І.Хр., фундація князя Острозького з 1600 року. Вміщала до дві тисячі людей. Називали її середня, бо стояла посередині міста при вул. Руській. Друга, і найстарша, Воздвиження Чесного Хреста, або надставна, бо великий став припирав до неї. З вежі цієї церкви забили ханового сина, як Турки облягали Тернопіль, називався Бакай. Там, де його забили, поставили обеліска і загін тих піль звали Бакаїха; то була полуднево-східня частина піль над рікою Серетом у сторону Березовиці Вел. В цій церкві були пару років оо. Василіяни по 1900 році. Спровадив їх наш отець парох. Умову зробив таку, що вважав їх за своїх сотрудників. Перший Ігумен якось витривав, а бл. п. о. Гура ЧСВВ не хотів бути сотрудником, бо це не годилося з Правилами Чину (про це в іншій статті опишу) і ображений виїхав. Отець парох тим чином дуже зразив до себе міщан.

Богдан Лепкий

ДАРЕМНЕ РВЕШСЯ

В світ пішли ми, і тепер нам
Ані з хати, ні до хати,
Поза нами вже й дороги
В рідну землю не видати.

Перед нами лиш чужина,
А за нами тільки мрія,
В очі б'є нас хуртовина,
З ніг валить нас суховія:

Даром рвешся, даром б'єшся,
Ніби мушечка під дзвоном.
Плачеш кров'ю, а сміешся
Не сміхом, лише проклоном.

Горе тим, що там остались,
Горе, що пішли світами,
Ріки горя розіллялись
Перед нами і за нами.

Ріки горя розлилися
И берегів їм не видати:
В світ пішли ми і тепер нам
Не вернутися до хати.

Стоять, присягають тобі на шаблях,
І жити і вмерти з тобою,
І прапори рідні в кривавих боях
Ніколи не вкрити ганьбою.

ДЕЩО З ХРОНІКИ НАШОЇ ЦЕРКВИ
В ШОТЛЯНДІЇ Й ПІВНІЧНІЙ АНГЛІЇ В 1969 Р.

НАШІ БОГОСЛУЖЕННЯ У ФРЕЗЕРБУРГ І АБЕРДІН СПІВАНІ ШОТЛЯНДЦЯМИ

На запрошення і за стараннями Всеч. о. Р. Стюарта, пароха Шотл. Катол. Церкви у Фрейзербургу (мале шотл. приморське містечко, 50 миль на північ від Абердія), наш душпастир відправив там у вівторок вечером 30-го червня м. р. співану Службу Божу, при співучасті мужеського хору, зложеного із співаків шотляндських парафій (між ними і протестантських!), під проводом згаданого священика. Кількадесят учасників прийняло тоді Св. Причастя, перший раз під двома видами.

Другого дня, в середу 40-го червня, подібне богослуження відправилось у шотл. катол. катедрі міста Абердін, де нашу Літургію співали Сестри Пресв. Серця, із гуртом їхніх дівчат-учениць під проводом цього ж самого о. Стюарта. Знова кілька десятків вірних причащалось у нашому обряді. Приявний на цім богослуженню місцевий Єпископ, Преосв. М. Фойлян, будучи нашим великим приятелем, сердечно вітав чашого душпастиря та висловив свою велику радість, що оце вперше у його Дієцезії відправились Св. Літургії в українсько - візантійському обряді. У своєму подячному слові наш душпастир щиро погратулював о. Стюартові за таке успішне підготовлення цих двох шотляндських хорів до відспівання нашої Літургії, як теж подякував Преосв. Єпископові й усім учасникам за їхні молитви в наміренню нашої переслідуваної Церкви в Україні та за наш поневолений Нарід.

Слід згадати, що цей шотляндський священик написав був і опублікував у льокальному тижневику "Фрейзербург Геральд" дві обширні статті. Першу на тему "Літургія св. Івана Золотоустого", а другу про "Українців у Шотляндії". Також шотл. катол. тижневик "Скотіш Католік Геральд" умістив про ці події обширнішу статтю, ілюстровану світлиною з фрагменту читання Св. Євангелія.

УКРАЇНСЬКИЙ ТАНЦЮВАЛЬНИЙ ГУРТОК "ДНІСТЕР" З ЕДІНБУРГУ — МИСТЦЕМ НА ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОМУ ФЕСТИВАЛІ НАРОДНІХ ТАНКІВ

Як відомо, кожного року літом відбувається в Едінбурзі тритижневий Інтернаціональний Фестиваль Музики й Драми. Цю основну подію звичайно попереджає одно-тижневий Інтернаціональний Фестиваль Народніх Танків.

Підчас кількох попередніх років у цім мистецькім змаганні брав участь наш славний Балетний Ансамбль "Орлик" із Манчестеру, під проводом відомого нашого маестра, п. П. Дністровика, здобуваючи, два рази, перші місця в цих змаганнях, та потверджуючи свої перемоги одержанням великої перехідної чаші-кубка.

Цього ж року, перший раз, цю важливу ролю манчестерського "Орлика" перебрав успішно наш місцевий, недавнощо зорганізований, Танцювальний Гурток СУМ-у "Дністер" з Едінбургу, під умілим керівництвом нашого молодого балетмайстра — Михайла Поляка.

Фінальне закінчення цього ж Фестивалю Народніх Танків у Едінбурзі відбулося в суботу 2-го серпня 1969 у великій, репрезентаційній "Мюзік Голл", з участю численної різно-національної публики.

І ось, не зважаючи на досить поважну компетицію зі сторони інших національних ансамблів (головно турецького й ірляндського), наш "Дністер" із 10-ма парами юних танцюристів, зумів так захопити своїм "Гопаком" членів оціночного журі, що вони, ріжницею лише одного пункту, таки приділили перше місце для Українського Гуртка, вручаючи йому згадану перехідну чашу.

Був це справді дуже зворушливий момент, коли цей наш Гурток входив на сцену, з національним та сумівським прапорами, для одержання грануляційного признання і здобутої чаші, під звуки довготривалих оплесків врадуваної публики, для якої мусів відтак ще повторити "Переможній танок".

"ЦЕГОЛКА" НА УКРАЇНСЬКИЙ СОБОР СВ. СОФІЇ В РИМІ

Коли стало відомим, що при кінці місяця вересня 1969 р. відбудеться торжественне посвячення нового Українського Собору Св. Софії в Римі, так щасливо здвигненого нашим Блаженнішим Верховним Архипастирем, то Українська Спільнота в Шотляндії і в Півн. Англії радо пішла за покликом нашого Преосв. Владики Августина, щоб своїми щирими пожертвами допомогти нашому Блаж. Кардиналові для достойного вивінування цеї нашої репрезентаційної святині у Вічному Місті.

На розіслані спеціяльні збіркові листи скоро почали впливати спонтанні пожертви як від поодиноких вірних, так і від наших установ і організацій.

Вислідом цеї ж збіркової акції, в цій душп. окрузі, була загально зібрана сума Ф 503:12:0,

яку переслано на руки нашого Преосв. Владики Августина для передання її, разом із зібраними пожертвами від других наших Душпастирств в Англії, для нашого Верховного Архиепископа.

Було нам відтак дуже любо довідатися, що підчас цих історичних "українських днів" в Римі, в четвер, 2-го жовтня, "Блаженніший Йосиф прийняв на авдієнції українську групу з В. Британії около 70 осіб на чолі з Преосвященним Августином, підчас якої Владика Августин склав від імені всіх Українців-католиків у В. Британії привітання, передав пожертву на собор Св. Софії, поновив запрошення відвідати Українців на Британських островах та висловив надію, що наші спільні мрії про завершення Церкви Патріярхією будуть вкоротці здійснені."

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛУЖБА ТА ВИСТУП НАШИХ МИСТЕЦЬКИХ ГУРТКІВ У ГЛАСГОВ

Перед трьома роками була основана в Гласгов нова шотл. кат. парафія св. Гелени, якій пощастило набути парафіяльну церкву, в цей сам спосіб, як був набутий наш власний Божий храм в Едінбурзі — закупленням порожнього будинку одної шотл. протестаитської Конгрегації. Після основної перебудови та віднови ця церква стала тепер одною з найбільш популярних шотл. катол. церков у Гласгов, головно дякуючи подиву-гідній діяльності її відданого пароха-основника — Всеч. о. Деніса Ганнінґа.

Довершивши цього великого діла, о. Ганнінґ рішив передати його молодшим наслідникам, а самому посвятитись місійній праці в Півд. Америці (в Перу).

З цього приводу, ця парафія влаштувала йому прощальний концерт, у неділю 12-го жовтня, до виконання якого були запрошені також наші мистецькі гуртки з Едінбургу — мандолінова оркестра СУМ-у "Трембіта" і танцювальний ансамбль "Дністер".

Сам концерт попередила врочиста Служба Божа в українському обряді, яка, на запрошення о. Ганнінґа, була відправлена в цій церкві в год. 6 вечора. Служителями були, крім нашого душпастиря, ще о. С. І. Шавель ЧНІ із Торонта.

У вщерть виповненій церкві загомоніли наші літургійні пісні, які мусіли зробити помітне враження на численних шотл. учасників, головно тепер, коли вони приготовляються до введення нової форми богослужби лат. обряду (т. зв. "Місса Нормативa"). Чимало з них приступило до Св. Причастя — перший раз під двома видами. При кінці богослуження наш душпастир, привітавши від імені українських вірних усіх чужинецьких учасників та повідомивши, що ця богослужба була жертвована в наміренні їхнього відїжджаючого пароха, узяв літургійне многоліття за Боже благословення для його успішної місійної праці в Півд. Америці.

Прощальний концерт в год. 7.30 веч. у поблизькій міській залі, по береги виповненій добірною публикою, відбувся з великим успіхом у дуже настроєвій атмосфері. Основними точками 3-годинної програми були таки виступи наших мистецьких гуртків, головно Мандолінової орхестри, яка була ще успішно доповнена нашою молоддю з Данді (всіх разом около 40 юнаків і юначок), під умілим проводом її відданого керівника п. Павла Дем'янчука.

Про ці пам'ятні події була вміщена відтак у "Скотіш Католік Обзервер-і" з 17-го жовтня обширніша згадка зі світлиною привяних священників на тлі наших "Дністровиків".

—

ЗАПОЧАТКУВАННЯ БУДОВИ УКРАЇНСЬКОЇ КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ В ДАНДІ

Як звітувала наша преса, на закінчення недавніх "Українських Римських Днів", наш Блаженніший Кардинал Кир Йосиф, у своїй прощальній промові підніс оклик: "Україна живе і не хоче вмерти!" Цей одушевляючий висказ нашого Верховного Архипастиря може потвердити, бодай у малій мірі, такий потішаючий факт, що наша досить нечисленна Громада, у найбільш на північ Вел. Британії висуненому осередку — Данді (з около 80 активними вірними з цілої околиці), приступила недавно до побудови більшої концертової залі, при своїм Громадськім Домі СУБ-у (1, Веллінґтон Стр.).

Є сподівання, що заля ця (на около 200 місць) буде щасливо збудована спочатком наступного року (може підчас Різдвяного сезону), і тоді відбудеться там її врочисте відкриття із репрезентаційним Різдвяним концертом, у виконанні недавно-що зорганізованих там наших мистецьких гуртків, при співпраці наших едінбурзьких сил

Щасти їм, Боже, в цьому великому й корисному ділі!

ANDREW TAILORS

The place where CUSTOM clothes are made.

High-Grade Alterations, etc.

1076 QUEEN ST. W., TORONTO 3, ONT.

Phone: 536-0982

АНДРІЙ НАКОНЕЧНИЙ

Віра Смерека

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

(Продовження)

У врочистій тиші завмерла повна народу церква. Тиша, таемна чеканням. Тиша, серед якої має статися щось надзвичайне. Тиша перед чимось великим і значним. Свята і довгожданна така тиша...

І нагло серед неї в напружені чеканням серця доноситься звідкись здалека радісна оповість священика:

— "Воскресіння Твоє, Христе Спасе..."

— "Ангели оспівують на небесах", — підхоплює хор.

— "І нас на землі сподоби — співають усі, — чистим серцем Тебе славити".

Море народу ожило. Тиша сповнилася співом, рухом, хвилюванням.

Немов щось сталося, море голів заворушилось, блискучі хоругви здійнялись, поплили над головами у руках молодих, здорових хлопців, статочно ступали поважні чоловіки, бережно тримаючи св. євангелію, дарник і ікони в вишиваних рушниках. Наперед вийшов староста з великим дерев'яним хрестом пов'язаним білим рушником. Хресний похід рушив із церкви. Отець Симон у світлих блискучих ризах із святим хрестом у руках ішов спереду хору і вів той величний похід із церкви в світ, щоб звістити йому велику радість Воскресіння Христового. І темна ніч світу прояснилася від світла людських свічок, пуста тиша його сповнилася радісним співом хору, небо, немов зрадівши, засяло зорями і ввесь світ наповнився великим урочистим гимном Воскресіння.

Радісно дзеленькали дзвіночки на стовпі біля церкви. Не було дзвініці, що колись у такі хвилини гриміла дзвонами й сяяла барвою світел. Не було дзвонів, величних дзвонів, що сповіщали радість Воскресіння в далекі простори. Та були дзвонарі і вони вміло творили радісний дзвін із малих дзвіночків на стовпі біля церкви, і під спів їх линули в небо й простори воскресні гимни хору й народу. Тиха ніч не тушила свічок у руках людей; вони тримали їх, як невгаслий вогонь своєї віри та разом із зорями на небі творили одну сяючу радість неба й землі...

У дзвініці, перед закритими церковними дверима, отець Симон підніс догори хрест і врочисто оповістив таке давно нечуте, дороге і вічно-знайоме: "Христос воскрес із мертвих..."

Хрестом розчинив двері до церкви. Радісну оповість підхопив хор і могутнім співом поніс велику вістку над морем народу в урочисту тишу Святої Ночі.

— Нехай воскресне Бог і розвіються вороги Його..." — пролунало в тиші ночі.

— "Христос воскресе із мертвих смертю смерть подолав"... — радісно заспівав хор.

Розкрилися двері церкви і сильне світло оновленою радістю залило входячих до неї людей. Посеред церкви, замість темного хреста, підносився серед квітів, світла і білих хмар ладану, великий кольоровий образ Воскресіння Христового. Скрізь горіли свічки, красувались білі рушники, обруси, квіти. Скрізь було світло, радість, торжество. Люди зо свічками в руках виповнювали церкву, молилися до образу Воскреслого Христа і всміхалися щасливі.

На паперті, перед царськими вратами, з'явився отець Симон. У блакитних із сріблистим полиском ризах, з трикірієм у квітах і кадилом у руках, він стояв серед білих хмар пахучого ладану і радісно вітав людей.

— Христос воскрес!

— Воістину воскрес! — відповідала йому переповнена народом церква і відповідь ця, мов грім весняний, радісно котилася з усіх кінців, немов світ увесь відповідав і стверджував велике чудо Христового Воскресіння.

Тричі вітав отець Симон народ і тричі здригалася церква від громової відповіді з тисячних грудей.

А тоді отець Симон зійшов до людей. Повільно й тихо, вклоняючись до всіх, із кадилом повним пахощів ладану, він ішов у найдальші кутки великої церкви, як символ походу у світ до народу, щоб сповістити скрізь радісну вістку: "Христос Воскрес!"

— Воістину воскрес! — відповідали, розступаючись люди, вклонялися і з любов'ю дивилися на світлу постать свого знаного батюшки, отця Симона.

А він, здавалось, не чув більше ні своєї ходи, ні самого себе, не жив більше цим людським життям, лише чув одну велику радість у своїй душі, радість, яка могутньою хвилею охоплювала його всього і виливалась у два коротці слова: — Христос Воскрес! І він ніс їх своєму народові...

А в одному кутку, загублена в натовпі народу стояла його дочка Ірина. Вона не бачила батька за стіною людських плечей, що тісно окружили її, лише чула час-від-часу його знайомий голос.

Але ось люди розступилися і просто перед нею з'явився він.

Уклонявся, кадив і говорив радісно і тихо, немов до неї самої: — Христос Воскрес!

У блакитно-сяючих ризах, із квітами і тризкіріей у руках, огорнутий хмарою пахучого ладану з кадила, з дивним надземним сяянням на блідому лиці, він здавався Ірині не її батьком, а символом віри духа його, що перемежно з'явився перед нею у своїй найбільшій красі...

...Перед її очима стає раптом ліс... За возом, повним дров, босий оббризканий грязюкою їде... Цей самий чоловік... І наспівує церковні псальми...

...А ось він зігнутий над хідником, поміж купою каміння, замашений пилюгою і глиною, насунувши низько на очі кашкет, мостить хідники... Люди проходять байдуже: знайомі не хочуть помічати, а часом ще хтось штовхне, немов спіткнувшись на камінь.

...А це звов стривожений посеред грязюки, з відстобурченими на плечах грошима, спішить роздати їх людям, щоб не були вони в нужді, спішить на виклик на тривогу над містом, гуркіт ворожих літаків і гарматні стріли наступаючого фронту.. Такий марний, убогий і збитий життям... І такий великий у своєму терпінні й чесноті...

...І ось тепер... Той самий дорогий її батько... У світло-блискучім уборі, з квітами й свічками в руках... Сяючий радістю, повний сили і краси! ...Такий, як колись, давно... Та ж борода, тільки засріблена сивиною... Те ж шовковисте, лише біле від сивини волосся... Коли б не та сивина, що немов освячує його тепер, здавалося б, нічого не сталося... Ось та ж сама тиха радісна усмішка... Ті ж теплі, сяючі любов'ю очі...

Зворушено, крізь сльози, Ірина дивиться в батькове дороге лице, сповнене тепер якимсь далеким від неї сяянням, і у відповідь шепче йому чудесний привіт.

— Воістину воскрес!.. — І чує в серці те чудо... І хочеться їй раптом упасти на коліна і поклонитися тому чуду... Чуду, яке пережила на собі ця людина, її дорогий батько... Яке переживає вона...

Воістину воскрес! — думає Ірина. — Воістину не воскресіння з мертвих! Як це не вірити Йому? Не поклонятися!? Він — Символ нашого життя, світлий ведучий вогник у наших терпіннях... Він — зміст нашої віри, нашого буття!..

І свідомість викреслює нові життєві істини для Ірини, і знає вона, що будуть вони для неї вже вічні...

Немов у відповідь їй, із висоти церковних хорів несуться радісні напіви Світлої Великодньої Утрені.

"Цей урочистий і святий, усім суботам цар і Господь, Свято над Святами, і торжество з торжеств! У цей день благословімо Христа навіки!"

— Які чудові слова! — думає Ірина, уперше в своєму свідомому житті вслухаючись у Великодні напіви.

— "Цей день сотворив Господь, радіймо й веселімось у цей день! Пасха красна, Пасха Господня, Пасха преславная нам засяла! Пасха радісно обіймім один одного! О, Пасхо, визволення від скорбот, сьогодні бо із гробу, наче з палати, засяяв Христос! І жони радість наповнив, мовивши: Благовістіте Апостолам"

Які мудрі слова! Які величні напіви! Як радісні й прості змістом!.. Як можна жити не знати їх, шукаючи істини життя? — раптом усвідомлює Ірина. І немов у відповідь їй побідно й радісно звучить хор:

"Воскресіння день і просвітімся торжеством, і один одного обіймемо! Скажімо, Браття, і тим, що ненавидять нас! Простім усе для Воскресіння: так взаймо: Христос воскрес із мертвих смертю смерть подолав і тим, що в гробах, життя дарував!"

Стихли співи. У ясним сяянні світла побідно скромно і велично підноситься над морем народу образ Воскресшого Господа Ісуса Христа. Ірина дивиться в Його переможно-ясний погляд і тиха, ніколи незнана ще їй радість, освячує її, сповнену вірою душу.

На папері з'являється світла постать отця Симона і до тисячного народу линуть торжественно-побідні слова Великоднього Привіту:

"Хто побожний і боголюбивий, нехай насолодиться з цього врочистого і Світлого Свята!. Хто слуга благорозсудливий, нехай увійде в радість Господа свого!.. Хто від години першої, тобто змалку працював для Бога, нехай отримає сьогодні заплату, яку заробив!... Навіть той, хто настів на годину одинадцяту, і той нехай ні трохи не боїться, що спізнився! Бо Милосердний Владика приймає останнього, як і першого!...

Тому ввійдіть усі в радість Господа свого!... Всі насолодіться Святом Віри!..

— Де твоя перемога, пекло?! — Христос Воскрес! — І ти звалене!... — Христос Воскрес! — І впали демони... Христос Воскрес! — І радіють Ангели... Христос Воскрес! — І життя вільно пливе!..."

Отець Симон побідно підніс угору сяючий золотий хрест.

— Христос Воскрес! — поблагословив він народ, і як символ доторку до святині, поцілував хрест, а тоді підніс його до цілування людям.

Народ ожив. Усе довкола сповнилось рухом, радісним віддихом, життям. Світла Заутреня Свята Оповість і цілування хреста кінчалось

і народ, немов прийнявши святе благословення великого Воскресіння, став оновленим. Неначе впізнаючи один одного, люди із сльозами на очах, дивилися собі в очі, а тоді щиро обіймались і тричі цілувалися. Всі. Море народу перетворилося раптом у братів і сестер, які зустрілися знову по довгій і тяжкій розлуці. Струшуючи з марних і пожовтілих своїх лиць тихі непрошені сльози, люди всміхалися одне до одного і зворушено промовляли святий привіт.

— Христос Воскрес, Іро! — це мама відшукала її поміж людьми, обіймає й цілує тричі.

— Воістину воскрес! — каже Іра і раптом хочеться їй крикнути цей радісний привіт так голосно, щоб почули його всі, хто ще не знає про чудо Христового Воскресіння...

— Іро, — каже тихо їй мама, — дивись, кого я зустріла в церкві!

Сповнена переживань Великодньої Ночі, Іра зворушливим поглядом дивиться на високу, по-міському одягнену жінку, такого ж елегантного з рижими вусиками мужчину і сивоголового, сповненого гідности бувшого свого директора школи.

— Людмило Миколаївна?... Андрію Андрійович?... Ви тут?! Ви в церкві? — здивовано питається Іра.

— Христос воскрес, Ірино Симонівно! — просто й звичайно, немов так було, є і має бути, подають їй руку колишні вчителі та тричі цілують її в щоку. — Ви ж наша наймолодша вчителька в районі!..

— Воістину воскрес! — відповідає Іра. — А як ви сюди заїхали?

— Не дивуйтеся, — говорить привітно Людмила Миколаївна. — Ми почули, що тут буде богослужения і приїхали. Тепер же не скрізь є церкви. Мама моя хворує, просила священого перед смертю. І за Михайла хотіла помолитися, — сині, як у Михайла, очі Людмили Миколаївни наповнились сльозами.

— За Михайла? — здивовано спитала Ірина. — Де він тепер? Що з ним!?

— На Чорному морі... В боях... Остання вістка була з-під Одеси... Писав, що живий, ненавидить війну і жаліє, що не може вчитися... За місяць — писав — не навчився того, що колись за день... — Людмила Миколаївна усміхнулася і довірливо глянула на Іру. — Ви ж знаєте, який він був!

Іра тихо опустила очі.

Чи знає вона Михайла?... Чи став би він тут у церкві?... З гідністю, не з гордістю!.. З пошаною...

— Такого Михайла я не знаю, — раптом подумала Ірина. — Той загонистий розум, вічно спраглий і голодний навіть у боях... Бо не знає він Світла Істинного... І хоч би всі науки світу перебрав, не знатиме спокою... О, як би він пізнав це чудо Воскресіння! Цю радість повного життя у Світлі Правди!... Тоді оновлений розумів би він усе інакше... Тоді б може знала я його...

(Далі буде)

ОДИНО́КА УКРАЇНСЬКА ГУРТІВНЯ
СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ
U B A TRADING CO. LTD.
300 Dwight Ave. — Tel.: 252-2246-7

ОДИНОКА В ТОРОНТІ УКРАЇНСЬКА
КРАМНИЦЯ ЦЕРКОВНИХ РЕЧЕЙ
DIOCESAN CHURCH GOODS STORE
278 Bathurst St. — Toronto 2B, Ont.
Великий вибір церковних речей. — Напрестольні Євангелія. — Церковні книжки. — Молитовники і багато інших речей.

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!
ПОЯВИЛАСЯ
ДРУКОВАНА КНИЖКА,
ПОТРІБНА СВЯЩЕНИКАМ,
А ХОСЕННА МИРЯНАМ п. я.
"ЦАРСЬКЕ СВЯЩЕНСТВО"
Проблеми життя і праці священика.
Автор довголітній виховник українських питомців у Римі —
О. ІРИНЕЙ НАЗАРКО ЧСВВ
Сторін 201. Ціна $3.00
Замовляйте:
Basilian Press
286 Lisgar St. — Toronto 3, Ont. — Canada

КУПЛЮ КНИЖКИ давнішого видання, також збірки ПОШТОВИХ МАРОК. Подайте, що маєте й за кільки на адресу:
А. МОСН
6 Churchill Ave., Toronto 145, Ontario, Canada

ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА

НОВИЙ РОБІТНИК У ХРИСТОВОМУ ВИНОГРАДНИКУ

Монреаль

Дня 14 грудня 1969 р. у Монреалі Владика Ісидор у сослуженні: о. секр. Віктора Сороки ЧСВВ, делегата о. протоігумена, о. д-ра Ігоря Мончака, адміністратора парафії св. арх. Михаїла, о. декана Антона Цимбалістого, рукоположив на священика о Романа Кравця ЧСВВ. Дияконував о. Никон Свірський ЧСВВ, і до "Іже Херувими" теж диякон Кравець. Співав хор дочерної парафії Непорочного Зачаття з Роземонту, яким дириґував Ростислав Куліш.

По торжестві свячень відбувся обід у домі панства Кравців для Владики і священиків. Було коло 20 осіб при столі, між ними: о. Іван Гаврилюк, що вчив о. Романа катехизму на середньошкільних курсах, о. Бринявський Василь, що провадив літну оселю довгі роки, де о. Роман був кілька років, як теж п. І. Ґнесько, заслужений член комітету.

Свою першу **співану** Службу Божу відправив нововисвячений отець Роман 21 грудня 1969 р. в парафії св. Михаїла, в асисті о протоігумена Мирона Дацюка та о. д-ра Модеста Ґнеська, як теж отців М. Зазулі та Т. Сенишина, всіх ЧСВВ. О. д-р Ігор Мончак, адміністратор парафії, привітав нового священика та попросив виголосити проповідь. У своїй проповіді, о. Роман підкреслив потребу покликань та згадав, які існують стисло українські чернечі й черничі Згромадження. Наприкінці, о. Кравець подякував парафіянам за їх участь і молитовну підтримку, як теж за добрий приклад, який вони давали під час його молодости, що й могло спонукати його стати священиком, на їх службу. По Службі Божій о. новоєрей уділив свого першого благословення.

У парафіяльній залі зібралися запрошені гості на обід, під час якого майстер церемонії, шановний пан Іван Ґнесько, довголітній член церковного комітету і відданий працівник на користь парафії, просив до слова такі

о. Роман Кравець, ЧСВВ

ссоби: паню Стефанію Ґенґало, що вчила отця Романа в першій і другій клясах Рідної Школи, пана професора Романа Бриковича що вчив його на вищих курсах українознавства ім митр Андрія Шептицького, пана Дмитришина, голову Товариства молодих католицьких мужчин при парафії Успення ПДМ, котрий, привітавши новоєрея, попросив пана професора Євгена Крука вручити отцеві Романові подарунок в імені товариства. Професор Крук викладав отцеві Романові латинську мову в середній школі, що йому дуже придалося в Римі. Пластун сеньйор Богдан Ковалюк привітав о. Кравця в імені Пласту, як колишнього пластуна, і як такого, що далі вважає себе пластуном. Отець проф д-р Модест Ґнесько в своїм короткім слові підкреслив труднощі на які молодий священик натрапить, головно з огляду на ворожнечу до Василіян, яку тепер стрічаємо Проте, завважив отець професор, добрий василіянин буде рівночасно добрим священиком і добрим Українцем, так що конфлікту бути не може. Батько о. Романа, п. Кравець, коротенько з'ясував своє наставлення до задуму сина: "Я його до манастиря не виганяв, ані не заборонив", лише звернув йому увагу, "як собі постелиш, так будеш спати". Накінець о. приміціянт подякував усім приявним, згадавши теж вплив на його рішення покійного пароха, бл. п отця Миколи Кушнірика. Отець Корнило Пасічний ЧСВВ, професор на Оттавському університеті, коли о. Роман побирав там філософію, молитвою закінчив зібрання.

Життєпис о. Романа Кравця ЧСВВ. Один рік після висадки союзних військ у Нормандії. 6 червня 1945 р. прийшов на світ у Райхенбаху (східня) Німеччина, **Роман Лев Кравець**, син Дем'яна й Катерини Мирон. Батько походить з Букови, коло Старого Самбора. Мама є зі Сокальщини, село Варяж, тепер Нова Українка Боячись, щоб маму не завернули на "родіну", батько виїхав до Франції, де він був іще перед війною та звідки приїхав до Німеччини. У Франції, вони мешкали п'ять років, спершу на фермі, а відтак у містечку Везін. Романа хрестив о. Григорій Брездень, що ще живе коло Орлеану

У Франції розпочав о. Роман початкову школу. Пізньою осінню 1951-го року переїхали до Канади, до Монреалю. Батько мав запоруку праці в одного українського фармера з Альберти, але рішив залишитися в Монреалі бо вже знав французьку мову

В Монреалі о. Роман ходив до англомовної школи, вечорами до Рідної Школи при філії УНО й на лекції гри на скрипці. 1961 р закінчив середньошкільні курси українознавства ім. митр А Шептицького. Був членом Пласту, з чого має приємні спомини нпр. у липні того ж року брав участь у посвяченні пам'ятника Т. Шевченка у Вінніпеґу та на Пластовому з'їзді. У серпні 1961 року вступив на новіціят оо. Василіян у Мондері, де перебув два роки. По новіціяті переїхав на філософічно-богословські студії до Оттави, де студіював два роки, а опісля чотири роки в Римі, де 2 липня 1969 р. зложив на руки о. Протоархимандрита торжественну професію, і взяв собі за патрона св. Бориса.

Присутній

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ПАРАФІЇ СВ. МИКОЛАЯ У ВІННІПЕҐУ

В неділю, 22-го листопада 1969 року, відбулися річні Загальні Збори парафії св. Миколая у Вінніпеґу при співучасті досить поважного числа парафіян. Збори були після обіду в парафіяльній залі під церквою, при вулиці Арлінґтон і Ваннерман. Збори відкрив Голова Парафіяльного Комітету п. Іван Музичка, який привітав усіх та попросив о. пароха В. Шевчука ЧСВВ провести молитву. Після молитви вибрано президію Зборів, а по принятті програми Зборів і відчитанню минулорічного протоколу та принятті його, приступили до звітування поодинокі члени Комітету. Найбільше зацікавлення викликав рахунковий звіт, що його відчитав і пояснив Фінансовий Секретар п. Йосиф Вавриков. Усі прибутки до каси протягом звітового року виносили кругло сто тисяч долярів! Ця сума вказує на дуже велику жертвенність загалу парафіян. Гроші прийшли до каси не лише у формі вплати готівкою, але були здобуті також працею поодиноких організацій, що діють при парафії як теж і поодиноких парафіян, що помагають при різних імпрезах, що приносять дохід до каси.

Парафія має великі заборгування й усі приходи до каси мали відразу відкриту дорогу для виходу з неї. Одначе при добрій волі, жертвенності і праці загалу парафіян, всі довги будуть сплачені а їх зусилля будуть напевно присвячені духовому ростові парафіян, у першу ж чергу молодому поколінню, що йде на зміну своїм батькам.

Збори ухвалили подяку заслуженому секретареві п. Володимирові Рибчукові, що вірно й точно виконував уряд секретаря ще від 1948 року. Стан його здоров'я не дозволяє йому дальше виконувати таку працю, отже на його місце вибрано його сина п. Нестора Рибчука.

Після звітувань, дискусії, приняття внесків, побажань та уділенню абсолюторії уступаючому Зарядові, вибрано новий Заряд у такому складі:

Голова: Іван Музичка, Містоголова: Йосиф Войтович, Секретар: Нестор Рибчук, Фінансовий Секретар: Йосиф Вавриков. Члени Заряду без спеціяльних функцій: Степан Лебітка, Василь Костера, Михайло Вербицький, Олег Романів, Григорій Мельничук, Дмитро Мазур Никола Маланчук, Павло Михайлишин, Никола Ониський. Комітет для рахування грошей з недільних та святочних свят: панни Олена й Оля Ґошуляки та Ярослава Колач. Старший Брат: Семен Риж.

До Провірної Комісії вибрані: Петро Квасниця, Михайло Дутка і Володимир Ґошуляк.

У часі Зборів переведено як щороку збірку на пресу, з чого половину призначено на тижневик "Поступ" і половину на місячник "Світло".

Отець парох В. Шевчук закінчив Збори молитвою. **С. Р.**

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Бл. п. Теодор Марущак

Блаженної пам'яти Теодор Марущак народився 1903 року в селі Озеряни, Борщівського повіту. Вселюдну школу скінчив у ріднім селі, а гімназію в Чорткові. В 1944 році разом із своєю дружиною розпочав скитальщину та по тяжких перепонах і невигодах опинився в Німеччині. В 1949 р. за допомогою панства Івана й Анни Масляків із Дітройту, прибули до Америки та поселилися в Понтіяк, Мишиґен. Покійний був великим любителем книжки, нераз відмовляв собі необхідного, а скуповував книжки. Це переважно книжки, видані на еміґрації, перевидання давних, та деяке число книжок, що появилося ще на рідних землях. Переважає красне письменство але є багато вартісних книжок наукового змісту та видань, що торкаються подій наших визвольних змагань. Крім книжок залишив покійний дуже вартісну збірку марок. Тяжка невилічима недуга, що мучила покійного 2 роки, забрала його передчасно з цього життя. Як на рідних землях, так і на еміґрації покійний із дружиною брали участь у громадянському життю, жертвували чималі суми на різні громадянські цілі. Бібліотеку вартости 18.000 долярів, разом із збіркою марок покійний доручив своїй дружині передати Інститутові Тараса Шевченка, в Ню Йорку, але дружина в посмертнім болі по втраті свого подруга життя і боячись смерти, лишила все невпорядкованим та попросила паню Марусю Бек передати все до Ню-Йорку. Однак пані Маруся Бек відрадила їй та запропонувала передати все до Сарселю на руки професора В. Кубійовича. На кошти пересилки покійний залишив 2.000 дол. і дружина оплатила все та крім того переслала ще 1.000 дол. готівки на руки проф. Кубійовича. Проф. Кубійович разом з Управою переслав дуже дорогого листа з подякою та обіцяв, що бібліотеку Покійного поставить в осібнім відділі під назвою жертводавців, також обіцяв прислати знимку дружині Покійного. Крім того, згідно з волею Покійного, його дружина купила до української церкви в Дітройті іконостас, що був посвячений 5 листопада минулого року та ще докупила три дзвони.

Бл. п. Теодор Марущак

ПІОНЕР НОВОГО КИЄВА ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ

22 вересня, заосмотрений Св. Тайнами, відійшов на 86-му році життя до вічности Микола Савчук. Тому, що він належав до родини Савчуків, які перші з Українців католиків замешкали в так званій тоді Фармілії (фармерській фамілії), пізніше названій Новий Київ, то для історії Києва слід подати дещо більше про родину Савчуків.

Мабуть, буде це належати до рідких випадків, що вже пра-

правнук першого Савчука Івана проживає на фармі, свідомий свого національного походження і володіє добре українською мовою як і англійською. Це доказ, що можна бути добрим Українцем і Канадцем рівночасно.

Микола Савчук син Івана й Олени, народився 1883 р. в Ланівцях Борщівського повіту в Галичині. Через матеріяльні недостатки рішили його родичі, разом з дітьми виїхати до Канади. Діти були: Стефан і Варвара Савчуки, Григорій і Марія Савчуки, Анна, Антін і Марія Пенарська та й Іван і Микола. З порту Бремен дістали повідомлення, що для всіх нема місця на виїзд, бо квота еміґрантів на цей рік уже перейшла своє число. Можна ще чотирьом особам дістати місце на кораблі. Ці місця вибрали Стефан і Варвара Савчуки, їх трирічний синок Адам та 14-літній брат Іван. Решта сім'ї мусіла вертатися до Ланівець і чекати своєї черги на переселення. Коли Стефан приїхав до Мондеру в Алберті 1899 р., дістав гомстед три милі на захід від Мондеру. За рік, тобто 1900 р., приїхала вся проча залишена родина і замешкали у Стефана. Зґтісне було піонерське мешкання для всіх, тож Григорій Савчук узяв гомстед на Фармілії, що відтак звали Ворвіком, а остаточно назвали Новим Києвом. До нього переходить жити вся рідня, крім брата Стефана, що остався на своїм місці ще три роки. Спільними силами корчують ліси, роблять місце під хату, звозять "льокси" так, що впродовж кількох місяців хата була готова, в якій замешкали на зиму чотири родини. Трудно собі уявити трудноші піонерського життя тим, що їх не переживали. Що буде дальше, до чого взятися, як вижити? З весною дехто подався шукати роботи, інші взялися до господарки, бо з роду в рід любили землю. Не було що їсти, бо не було на чім змолоти пшениці, тож батько Іван задумав змайструвати млин, бо він був у Галичині мельником. Понаходив відповідні каміння і так зробив жорна, великий це був осяг на піонерські часи. Так молов муку і собі і англомовним сусідам. Одного разу знайшов відповідний камінь на жорна, то двигав його цілу милю. Подвигався, захворів та по кількох місяцях відійшов до вічности. Смуток від смерти батька огорнув усю родину. Тепер зайшло питання, де поховати батька, в чому та з ким? Цвинтаря нема, цвяхів нема, щоб збити з осикових дощок домовину, нема хреста ні священика гріб запечатати. Перший похорон у Новому Києві — дзвони не дзвонять, тільки крик ворон розноситься кра-кра-кра. Копають гріб для тата на межі фарми сина Григорія. Завивають тіло в простирало та в примітивній домовині спускають до гробу. На похороні навіть і всіх дітей не могло бути, бо, пішовши на роботу, не знали, що тата вже нема між живими. Коли покійний Микола вернувся з роботи, то довго оплакував смерть батька. Однак діти зберегли по татові "Вічну пам'ять" та передали її наступним поколінням.

Удова покійного Івана, Олена, осідає на фармі, дві і пів милі від сина Григорія, бо згідно з тодішніми приписами мусіла вона жити на своїй фармі, в противному випадку тратила право власности. Вечором ходила ночувати до сина, бо лякалася самітности, а вранці йшла на свою фарму до роботи. Там уже мала свою хатинку, стаєнку та дещо оранини. Від неї та й від її родини вийшло вперше бажання мати для заспокоєння релігійних потреб свою рідну церковцю. Під будову церкви за приписами закону вимагалося 40 акрів землі. Це вже було враховане і на цвинтар. Цю справу беруть серйозно так, що вже 14 липня 1903 року приїздить бл. п. о. Платонід Філяс ЧСВВ з Мондеру. Приїхав у суботу, охрестив семеро дітей, а в неділю ще п'ятеро було до хресту. В хаті Семена Кіца відправилася перший раз Служба Божа. По Службі Божій о. Філяс разом із приявними людьми пішли дві милі піхотою посвятити подароване під церкву і цвинтар місце. Людей прибувало чимраз більше. Подароване місце на церкву не виглядало людям відповідним через віддалення, тому зроджуються розмови, щоб дістати нове місце. Син Олени, Григорій, у заміну за 40 акрів, відпускає десять акрів зі своєї фарми на будову церкви. Зглядно він узяв тільки 36 акрів, бо на чотирьох акрах був уже посвячений о. Філясом цвинтар і там ховали мертвих аж до 1912 року. Там поховано 30 осіб. Згодом цей цвинтар заріс травою й кущами і щойно в 1966 році за почином одного з родини Савчуків цвинтар упорядковано: дали дротяну огорожу, поставлено залізного хреста, засіяно траву. Посписувано врешті покійників, що їх там поховано.

На цих десятьох акрах землі взялися вірні 1904 р. до будови каплиці. Скоро викінчили її так, що вже в 1905 р. була капличка, яку назвали св. Миколая. До часу вибудування каплиці богослужби правилися в домі Миколи й Парані Яхімців. Ця перша церковця, чи як її звали: каплиця, була справді Божим Домом для наших побожних поселенців. Не було неділі ні свята, щоб наші вірні, навіть із подальша, не зіздилися на Службу Божу. Коли не можна було мати священика, то самі старі й молоді співали, молилися й заносили свої щирі молитви до Триєдиного Бога і Його Пресвятої Матері — Матері Нашого Краю. Нераз піхотою кільканадцять миль серед непогоди спішили, щоб бути на богослужбі. Не важилися йти в торги з Богом, що казав: "Пам'ятай день святий святкувати".

Ця сильна віра і любов Бога практикуюче християнське життя та й любов ближнього, коли ділилися зі сусідами кусень хліба, змеленого на жорнах, була завдатком успіхів наших піонерів. Вони не пропали безслідно в хащах Канади, а при Божій помочі добилися кращої долі. Серед своїх осель залишилися їхні церкви і цвинтарі, а в їх дітях живе любов до своєї церкви, обряду та народу. В наших церквах зберігаємо свої скарби: св. Віру, плекаємо братню любов та живемо надією, що ми в Канаді не пропадемо. Обставини розсіяли родину Савчуків із прибраного гнізда. З родини Івана й Олени залишилося вже четверте покоління в Новому Києві. По Іванові заняв фарму Стефан, опісля дістав її Василь, а тепер як сказано вище, продовжує роботу пра-прадіда Володимир Савчук син Василя, що вірно держиться своєї Церкви й народу.

Покійний Микола Савчук, як згадано вище, приїхав до Канади зріднею 18 травня 1901 року. В 1905 р. одружився з Марією Волошин та осіли на власній фармі в околиці Іннісфрі. Тут перебули аж до 1947 р. Того року переносяться до містечка Мондеру та проживають тут аж до пізньої старости. Характеристичною рискою Покійного була глибока релігійність і любов ближнього в практиці. Вистачило сказати, що той чи та потребують помочі і треба їм допомогти, а звичайно Микола відповідав "як треба, то треба" і разом із своєю жінкою радо годилися на поміч потребуючим. Хто пише ці рядки, був нераз свідком такого його благородного серця. Попри це Господь не забував про Миколу, посилав йому хрестики - терпіння. Довга недуга докучала покійному, але скарги з його уст не можна було почути. Терпеливо, в згоді з Божою волею, переносив він ті свої терпіння. Особливо ж терпіння його змоглися на 14 місяців перед смертю. Відвозять його в лікарню до Веґревил, там він упав, поранив собі ногу. Приготовляючися частим Св. Причастям до стрічі з Богом, там же в лікарні перейшов до своїх предків вечором 22 вересня. 24-го була панахида в Народнім Домі в Мондер, а 25 вересня Сл. Божа і похорон у новій церкві, до якої Покійний щедро причинився своїми жертвами. Похований на цвинтарі св. Ап. Петра й Павла. Похорон і останнє Слово сказав о. Йосафат Концак ЧСВВ. Останні хвилини життя осолоджував своєму стриєві й стрийні Олекса Савчук. Нехай праведне, милосердне для ближніх життя Покійного буде йому найкращим пам'ятником перед Богом і людьми а канадська земля нехай буде легкою до часу, коли встане з гробу в останній день світу, щоб дістати прилюдну нагороду від Христа і Спаса нашого.

Вічна Йому пам'ять!

Подяка. Жінка Покійного, Марія, що разом із ним співтерпіла, оцим щиро дякує Отцям за похоронні богослужби, всім учасникам похорону, Олексі Савчукові і всім із родини за розраду в тяжкім горю. Також і похоронному заведенню за ніжну обслугу в часі похорону. Всім учасникам нехай Бог щедро заплатить.

Марія Савчук

ТІ, ЩО НАМ ПОМАГАЮТЬ

(ПРЕСОВИЙ ФОНД)

По 50 центів: Марія Павлишин, Торонто; С. Годований, Торонто; Зиновія Терлецька, Філядельфія; Роман Брикович, Монреаль; А. Король, Торонто; П. Бабяк, Чікаґо; о. А. Хлистун, Вілкбері; П. Прус, Бімсвіл; Марія Іссак, Торонто; М. Ґаладза, Ембридж; С. Повч, Ґерисбурґ; А. Мовчко, Ст. Кетеринс; Іван Будурович, Торонто; А. Хухра, Кергонксон; К. Вітюк, Тундер Бей; Роман Вітровий, Аллентавн; Б. Климовський, Монреаль; Ц. Адамець, Едмонтон; д-р М. Фішер, Кенкекі; П. Боцян, Едмонтон; о. Б. Лозинський, Калґарі; Л. Проскурняк, Едмонтон; І. Крупп, Тренскона; М. Сачків, Едмонтон; Й. Надворний, Едмонтон; Й. Станько, Венкувер.

По $1.00: Л. Войтів, Едмонтон; Л. Семенович, Торонто; Іван Петик, Гемтремк; Т. Скрипечайко, Едмонтон; Е. Сиротюк, Торонто; Марія Чолій, Нюарк; Омелян Старанишин, Мотава; Л. Семенович, Торонто; М. Шеремета, Торонто; П. Кравчук, Ріджайна; Ольга Фалінська, Торонто; Богдан Маланчук, Пітсбурґ; Скруп, Бонивіл; Іван Стечинський, Кемровз; А. Комарницький, Торонто; В. Сироїд, Еспаньоля; М. Леонтович, Транскона; С. Цвяк, Торонто; К. Воловець, Торонто; Н. Бужанко, Веляид; Й. Юник, Торонто; Й. Москаль, Ст. Кетеринс; Й. Карпішка, Верден; Тарас Григорський, Торонто; Н. Гриців, Ту Гилс; Єва Гарах, Редбері; Й. Литвин, Вестчестер; М. Рибак, Монреаль; Н. Височанський, Олифант; Марія Мізур, Торонто; Роман Мізур, Мидел Вілледж; Катря Недошитко, Торонто; М. Голинський, Едмонтон; Іван Доцяк, Геверфорд; Н. Д. Турко, Алонза; Й. Гіщак, Лондон; Д. Днесь, Кенора; о. В. Ґалярник, Принс Джордж; А. Хом'як, Дітройт; Й. Величковський, Дітройт; Стефанія Васильовська, Лонґ Айленд; М. Поточняк, Бруклин; Іван Лучканич, Ля Корей; В. Феданків, Биґгемптон; М. Тим'юк, Балтімор; Агафія Дойко, Шамблі; Г. Курилишин, Монреаль; С. Красільчук, Брюс; Анна Заяць, Бофало.

По $1.25: О. Захарків, Овн Парк; Е. Марш, Монреаль.

По $1.50: Микола Роменко, Торонто; Дмитро Култун, Торонто; Д. Мельник, Гемилтон; Н. Заяць, Монреаль; Проць Ясищук, Торонто; Степан Федущак, Монреаль; Й. Балицький, Ґадсон Бей; Іван Процишин, Честер; П. Дробай, Торонто; С. Гребеняк, Лондонвіл; Петро Малий, Віндзор; М. Комарницький, Монреаль; Стефанія Осадца, Ввайт Плейнс; М. Д. Грабець, Голден; М. Попик, Торонто; А. Соханівський, Торонто; М. Горбовий, Дірборн; Й. Тростянецький, Лос Енджелес; Й. Кубрак, Веґревил; Г. Хомляк, Чипмен; Й. Пастернак, Дітройт; Богдан Горечко, Сан Педро; Іван Хрін, Торонто; М. Тарнович, Судбури; П. Кавчук, Вінніпеґ.

По $2.00: Н. Микицей, Торонто; д-р Павло Таращук, Монреаль; М. Площанський, Гемилтон; М. Крутиголови, Клівленд; С. Різун, Едмонтон; П. Береза, Оттава; Й. Вересюк, Ст. Кетеринс; М. Ґураль, Торонто; Гр. Кисіль, Кармель; М. Стецюк, Ґвелф; Анна Ворона, Ріджайна; М. Шпитко, Кемлупс; А. Гнатів, Форт Вільям; Іван Стоцький, Ґайнс Крік; К. Грудень, Транскона; М. Джиджора, Джерзи Ситі; О. Куницький, Ню Йорк; П. Лещишин, Рочестер; Ю. Міський, Мондер; Єва Бедзик, Парма; М. Сенів, Джансон Ситі.

По $1.75: Д. Стасюк, Гемилтон.

По $2.25: Н. Банира, Дезеронто.

По $ 2.50: М. Ганяк, Монреаль; П Стрижаченко, Рочестер; Анастасія Сушко, Едмонтон; Марія Рибчук, Вінніпеґ; К. Маринюк, Вінніпеґ; Марія Нагірна, Монреаль; Г. Ковальчук, Дітройт.

По $3.00: С. Дольницький, Торонто; д-р М. Бойко, Сарнія; П. Марцінюк, Кридор.

По $3.50: Д. Федорчук, Судбури; М. Пороновил, Іслінґтон; П. Іванець, Едмонтон; В. Станчук, Анґусвіл; Є. Петранюк, Форт Вільям.

НАДІСЛАНІ ВИДАННЯ

Атанасій Г. Великий ЧСВВ. НАРИС ІСТОРІЇ ЗГРОМАДЖЕННЯ СС. СЛУЖЕБНИЦЬ ПНДМ, Українська Релігійна Бібліотека, Видавництво Сестер Служебниць, Рим, 1968. стор. 768, ціна $6.50.

В наступному числі помістимо ширшу рецензію на цю цінну працю з історії українського церковного життя.

о. Ір. Назарко ЧСВВ. ЦАРСЬКЕ СВЯЩЕНСТВО, Проблеми життя і праці священика, Українська Духовна Бібліотека, Видавництво ОО. Василіян, Рим, 1969, стор. 202, ціна $3.00.

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА, Словникова частина, Головний редактор проф. д-р Володимир Кубійович, Видавництво "Молоде Життя", Випуск 25, стор. 1921-2000. Гасла: Павлусевич — Перемишляни".

Д-р Михайло Кушнір, ВЕЛИЧ МИСТЕЦТВА Й ВІДРОДЖЕННЯ КУЛЬТУРИ, Торонто. 1968, стор. 54.

Д-р Михайло Кушнір, ГОЛОВНІ ОСНОВИ КАТОЛИЦЬКОЇ ІДЕОЛОГІЇ, Видавництво "Америка", Філядельфія, 1969 стор. 24.

Д-р Михайло Кушнір, ГАБРІЄЛЬ МАРСЕЛЬ І ХРИСТИЯНСЬКИЙ ЕКЗИСТЕНЦІЯЛІЗМ, Нью-Йорк, 1968, стор. 20.

ШАШКЕВИЧІЯНА, Вінніпег, 1969, ч. 12.

ЛОГОС. Богословський Квартальник, Йорктон, 1969, т. XX., ч. 4.

Роман Метельський, МІЙ РІДНИЙ КРАЙ, Поема, Накладом автора, Пассейк, Н.Дж., 1969, стор. 128.

ВИЗВОЛЬНИЙ ШЛЯХ, Суспільно-політичний і науково-літературний місячник, Лондон, 1969, Річник XXII, Кн. 12.

ЛІКАРСЬКИЙ ВІСНИК, Журнал Українського Лікарського Товариства Північної Америки, Грос Пойнт, Мишн., 1969. ч. 3-4 (54-55).

ІНФОРМАТИВНИЙ ЛИСТОК, Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів, Чікаго, 1969, Рік XX, 76-77.

Athanasius Pekar, OSBM, OUR SLAVIC HERITAGE, Byzantine Seminary Press Publications, Pittsburgh, 1969, p. 44.

THE UKRAINIAN QUARTERLY, A Journal of East European and Asian Affairs, Published by the Ukrainian Congress Committee of America, New York, 1969, Vol. XXV, No. 3

DIAKONIA, A Quarterly Devoted to Advansing Orthodox-Catholic Dialogue, Published by the John XXIII Center for Eastern Christian Studies, Fordham University, Bronx, N.Y., 1969, Vol. 4, No. 4

PROBLEMS OF COMMUNISM, Washington, 1969. Vol. XVIII, No. 6.

ONTARIO
PROVINCE OF OPPORTUNITY

Government Information

З ДЕПАРТАМЕНТУ МУНІЦИПАЛЬНИХ СПРАВ

ПРОВІНЦІЯ ПЕРЕБРАЛА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЛЯ ОЦІНКИ ПОСІЛОСТЕЙ

1-го січня 1970 року, Провінційний Уряд перебрав на себе відповідальність, яка впливатиме на кожного оподатковаого в Онтаріо — нове оцінення власностей по ринковій вартості.

Метою Урядy є:

1. Здобути однозгідність в оцінці майна через поновну переоцінку всіх посілостей у провінції на однаховій базі — по ринковій ціні. Уряд має в пляні це виконати до 1975 року.

2. Осягнути рівність і справедливість у податках від посілостей.

Найдрібніші рати (міл рейт), встановлені льокальними урядами, базовані на оцінках оподаткування. Якщо дані для двох однакових посілостей є непослідовні або невідповідні, або зібрані різними способами, тоді трапляється несправедливість в оподаткуванні.

3. Створити новий Суд для перегляду оподаткування, який розглядав би апеляції щодо оподаткування.

4. Призначити більше часу для власників посілостей для перегляду їхнього оподаткування і внесення відклику.

Переоцінення по ринковій ціні означатиме те, що деякі власники посілостей завважать, що їхній рахунок за податок виноситиме більше, або менше, а деякі залишаться незмінними. (Це не має нічого спільного з загальним підвищенням у найдрібніших ратi(міл рейт).

Основна частина цього широко-провінційного переоцінювання по ринковій ціні почнеться у 1971 році.

Провінцію поділено на сім оціночних дільниць, кожна очолена оціночним керівником.

Кожна оціночна дільниця поділена на 4 або 5 районів відповідно до густоти посілостей і географічної величини.

Новий Суд для перегляду оподаткування перебере більшість оціночних функцій, якими раніше керували суди для відкликів Голова, і заступник голови будуть членами онтарійської адвокатури.

Стосовно часу для апеляції власників посілостей, період є продовжений під умовою, що оцінкові повідомлення будуть вислані 15 днів перед датою для звороту оціночного реєстру, замість в той сам час. Обмежений час для внесення апеляції або зажалення залишається 14 днів після дати для повернення реєстру.

Цей виправлений закон для оцінки, призначений для спрощення і для забезпечення кращої безсторонности і справедливости, як для муніципалітетів так і для платників податків.

The Hon. John Robarts
Prime Minister of Ontario

ДУХОВНА БІБЛІОТЕКА

ЦЕ КНИЖКИ КОНЕЧНІ ДЛЯ КОЖНОГО ХРИСТИЯНИНА

ДОСІ ВИЙШЛИ:

ВЕЛИКІ ЛЮДИ. Життєписи великих християн. о. Іриней Назарко, ЧСВВ. — Стор. 156, 20 образків. — Ціна $2.00.

ВЕЛИКОДНІ ДЗВОНИ. Збірка української великодньої поезії. о. Г. Кінах, ЧСВВ. — Стор. 240. Ціна $2.00.

ВИБРАНІ ЛИСТИ СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО. Переклав о. С. Фединак, ЧСВВ. — Стор. 216. Ціна $2.50.

ВСЕЛЕНСЬКИЙ СОБОР — ВАТИКАНСЬКИЙ ДРУГИЙ — ДІЯННЯ І ПОСТАНОВИ.

Том I. Діяння Ватиканського Собору. Стор. 320. — Ціна $4.00.
Том II. Свята Літургія. Засоби повідомлення. Стор. 194. — Ціна $2.00.
Том III. Церква. Східні Церкви. Екуменізм. Стор. 214. — Ціна $2.50.
Том IV. Боже Об'явлення. Духовенство і миряни. Виховання. — Стор. 285. — Ціна $3.00.
Том V. Церква в світі, свобода і місії, нехристияни. Стор. 266. — Ціна $3.00.

Всі 5 томів, у яких подано хід і рішення Вселенського Собору, коштують $14.50.

ЄВАНГЕЛЬСЬКІ Й АПОСТОЛЬСЬКІ ЧИТАННЯ на неділі і свята. — Українською мовою з наголосами. Ст. 200. Ціна $4.80 (в оправі).

ІСТОРІЯ БІБЛІЇНА СТАРОГО І НОВОГО ЗАВІТУ. о. Володимир Бурко, ЧСВВ. Видання для шкіл і народу. Стор. 240, 54 ілюстрації. — Ціна $2.00.

МИ — БОЖІ ДІТИ — о. І. Назарко, ЧСВВ. Стор. 196. Ціна $2.00.

МИТРОПОЛИТ РУТСЬКИЙ — Життя великого подвижника Унії і його часи. о. д-р Стефан Семчук. Сторін 104. — Ціна $1.50.

РІЗДВЯНА МІСТЕРІЯ. Збірка української різдвяної поезії. о. Г. Кінах, ЧСВВ. — Стор. 234. Ціна $2.50.

СВЯТИЙ ЙОСАФАТ КУНЦЕВИЧ. Його життя і доба. о. М. М. Соловій, ЧСВВ і А. Г. Великий, ЧСВВ. Стор. 463. Ціна $4.50, в оп. $6.00.

СЛОВА СВЯТОГО ПИСЬМА — під розвагу всім і для проповідника. Українською мовою подав о. М. М. Гнесько, ЧСВВ. — Вискази св. Письма на відповідні теми за альфабетним порядком. — Стор. 136. Ціна $2.00.

Хто замовить усі випуски "Духовної Бібліотеки" дістане 10% знижки.

Замовляти на адресу:

BASILIAN PRESS
286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario — Canada.

Книга, яка повинна бути в кожній хаті

У ХАТІ КОЖНОГО СВІДОМОГО ХРИСТИЯНИНА
ПОВИННА БУТИ КНИГА БОЖОЇ НАУКИ,
ОБ'ЯВЛЕННЯ І ЗАКОНІВ.

ЦЕ КНИГА

СВЯТОГО ПИСЬМА

Стараннями оо. Василіян видруковано для українців католиків Святе Письмо **Старого і Нового Заповіту** в українській мові. Це нове видання має 1446 сторін, 14 ілюстрацій і 2 кольорові мапи.

Ціна цього нового і єдиного **повного** перекладу:

оправленого в штучну шкіру	$12.00
в шкіру зі золоченнями	$15.00
в люксусову шкіру зі золоченнями	$20.00

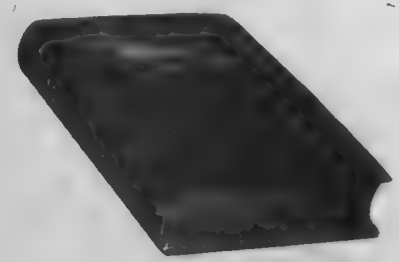

Замовлення слати на адресу:

BASILIAN PRESS
286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario — Canada

СВІТЛО
THE LIGHT

XXXIII БЕРЕЗЕНЬ — 1970 — MARCH / Ч. 3 (567)

ONTARIO
PROVINCE OF OPPORTUNITY

Government Information

З ДЕПАРТАМЕНТУ СПРАВЕДЛИВОСТИ

Поправлений Закон щодо власника і рентівника з 1968-69 рр.

Онтарійський Уряд вніс до Парляменту законопроект для поправлення закону щодо власника і рентівника. Закон схвалено і він став Законом 1968-69 для власника і рентівника. Закон став правосильним з днем 1-го січня 1970 року.

Основні умови в законі стосовні, незважаючи на те, про що говориться в контракті, є такі:

1. Власник повинен передати рентівникові вповні виповнену і підписану копію контракту впродовж двадцять одного дня після підписання контракту і передання його рентівником.

2. Нові завдатки для гарантії, закон забороняє з днем 1-го січня 1970 р., за виїмком вплати ренту за один місяць як завдаток-гарантія на покриття заплати ренту за останній місяць, від цієї суми власник має платити 6% річно. Гарантовані завдатки вплачені перед 1-им січня можуть бути задержані аж до кінця сторку контракту, коли ж контракт є відновлений, то 6% від тих завдатків на гарантію, річно належить заплатити впродовж 15 днів по закінченні терміну винайму. Виїмок може бути, коли рентівник сам погодиться, або буде судовий наказ, що власник має право задержати собі певну суму.

3. Власник не має права конфіскувати меблі чи речі рентівника з причини не заплачення ренту.

4. Умови винайму підлягають тим повідомленням має він право но відносяться до контрактів.

5. За винятком наглих випадків, власник не має права входити до винайменого помешкання, тільки на підставі написаного двадцять чотири години перед тим повідомлени має він право вступу і тільки в годинах денних, зазначених в повідомленні.

6. Власник не має права вимагати, щоб рент був плачений "постдатованими" чеками.

7. Власник дозволить доступ у помешкання кандидатам на публічні пости і різним продавцям.

8. Зміна замків під час винайму — заборонена, за виїмком взаємного договору між власником і рентівником.

9. Власник відповідає за вдержання винайменого помешкання у доброму стані, гідному для для мешкання, натомість рентівник відповідає за вдержання чистоти у винайменому помешканні і за ремонт пошкоджень спричинених ним, або особами, які перебувають в помешканні.

10. Якщо не був заплачений рейт, рентівник має право відновити контракт при вплаченні залеглого ренту і таким чином не допустити до зірвання контракту згідно з умовою винайму.

11. Якщо не існує специфічного договору, обов'язують нижчеподані способи виповідження винайму.

Власник або рентівник може дати повідомлення про виповідження винайму особисто або на папері. Повідомлення про виповідження тижневого винайму мусить бути доручене один тиждень наперед, щоб було важне на останній день винайму.

Повідомлення про виповідження місячного винайму мусить бути доручене один місяць наперед, щоб було важне на останній день винайму. Повідомлення про виповідження винайму з року на рік, мусить бути доручене 60 днів перед останнім днем річного винайму, щоб було важне на останній день року винайму.

Власникові належиться винагорода від рентівника, який не вибереться в час і дальше вживає помешкання після виповідження винайму, згідно з повідомленням.

12. Власник не має права перебирати посідання помешкання без дозволу рентівника або судового рішення.

13. За непідпорядкування з вимогами закону щодо завдатку, конфіскування власности, зміни замків і заборони вступу продавцям і ін., власник може наразити себе на кару $1.000.00.

14. Муніципалітети авторизовані створити дорадчі бюра для власників і рентівників.

The Hon. John Robarts
Prime Minister of Ontario

Визначна сучасна католицька авторка це **М. Кузьмович-Головінська.** Її книжки це:

1) **ЧІЧКА.** Новеля. Ювілейне видання 1954. Ціна $1.75
2) **ГОРВАТЕНЬКА.** Оповідання. 1958. Ціна $0.50
3) **МАРІЯ.** Сценічна картина у 3 відслонах. 1962. Ціна $0.50
4) **ОСІННЄ ЛИСТЯ** — оповідання. 1966. Ціна $4.50

Найцікавіші, але і найбільш виховні твори, це **історичні повісті.** Виходять вони в нас у серії п. н. Бібліотека Історичних Повістей. Досі вийшли:

1) **В. Лозинський — М. Ценевич: ПРОКЛЯТИЙ КАМІНЬ.** Істор. повість з часів Гетьм. Сагайдачного. 1958. Ціна $1.50
2) **Володар Буженко: ІВАН СУЛИМА.** Історична повість із козацьких часів. 1961. Ціна $1.50
3) **Наталена Королева: ПРЕДОК.** З анналів і легенд. Історична повість. 1961. Ціна $3.00
4) **В. Гюнерман: НА БОЖИХ ОКОПАХ.** Історична повість з часів французької революції. Ціна $1.50

Замовлення слати на адресу:
Basilian Press — 286 Lisgar Street
Toronto 3, Ont. — Canada

ПРЕДСТАВНИКИ "СВІТЛА" ЗАКОРДОНОМ

АНГЛІЯ:
Basilian Fathers
26 Fairfield Road
Bradford, 8, Yorks.
England

АВСТРІЯ:
Griechisch - katholisches
Zentralpfarramt zu St. Barbara
Wien 1, Riemergasse 1
Austria

АВСТРАЛІЯ:
Very Rev. D. Kachmar
35 Canning St.
North Melbourne, N. 1., Vic.

АРГЕНТИНА:
Padres Basilianos
Curapaligue 760
Buenos Aires, Argentina

БРАЗИЛІЯ:
Padres Basilianos
Caixa Postal 24
Prudentopolis, Parana, Brazil

ФРАНЦІЯ:
Abbe Julien Prokopiw
2, Rue des Crignons
80 Amiens, France

ІТАЛІЯ:
Padri Basiliani
Via San Giosafat 8,
Rome (Aventino) Italy

ЗМІСТ:

Як краще: з жінкою чи без неї...? *о. О. Купранець, ЧСВВ* 82
Христос Воскрес — Воістину Воскрес! *о. І. Лужецький* 85
Вони судили й засудили *о. Максим Маркіз, ЧСВВ* 89
Поступ наук, зосереджений у Бозі, звернений на людину *о. В. Ваврик, ЧСВВ* 91

Наміреня Апостольства Молитви на березень

ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ 94
Ви нас запитуєте?... *о. С. Якимишин ЧСВВ* 95
УКРАЇНСЬКИЙ ЮНАЧЕ! 97
Особисте навернення *о. Т. Олійник ЧСВВ* 99
Скупий Шкот, вирахований Німець, щедрий Американець, ну й відгадайте, а який Українець? *о. О. Купранець ЧСВВ* 101
За відмолодження наших організацій 104
Правда "Неофітів" *В. Барка* 107
Того ніколи не забуду! *К. Грицина* 109
Вони творять історію *о. І. Назарко ЧСВВ* 111
НАДІСЛАНІ ВИДАННЯ 112
Христос воскрес! Повість *Віра Смерека* 113
Мало бракувало і міг би був стати комуністом! *Ю. Маєрнік* 116
ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА — Дописи 118
ТІ, ЩО НАМ ПОМАГАЮТЬ — *Прес фонд* 119

(ПРОСИМО ВИБАЧИТИ! — Через недогляд були переставлені сторінки, 109 на 117, а 117 на 109).

ОБКЛАДИНКА:

Руйнуються в Україні такі дорогі нашому серцю наші прекрасні церковці!

СВІТЛО — український католицький місячник. Видають ОО. Василіяни. Головний редактор: о. Орест Купранець, ЧСВВ. Редакційна Колегія: о. Іріней Назарко, ЧСВВ, о. Василь Ваврик, ЧСВВ і ред. Олександер Мох.

Адреса редакції:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Адреса адміністрації:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Передплата на один рік: $4.00; поодиноке число 40¢

THE LIGHT — the Ukrainian Catholic Monthly. Published by the Basilian Fathers in Canada. Editor-in-Chief: Orest Kupranec, OSBM. Editorial Staff: Irenaeus Nazarko, OSBM, Basil Wawryk, OSBM, Alexander Moch.

Address:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Business Office:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Subscription rates: $4.00 per year. Single copy: 40 cents.

Second class mail registration number 1001

ЯК КРАЩЕ: З ЖІНКОЮ ЧИ БЕЗ НЕЇ...?

о. О. Купранець ЧСВВ

Таке питання сталося сьогодні питанням дня для католицьких, як теж і для некатолицьких кругів, коли йдеться про латинсько-католицького священика та його особистий стан, тобто: чи він має бути одружений, чи ні? В цю справу замішані всі: Папа, єпископи, духовники, миряни, віруючі та навіть невіруючі. Всі висловлюють свої погляди та становище щодо розв'язки цього "гарячого" питання. Одні підходять до нього позитивно, другі негативно. Здається, що ніхто не хоче "попустити" нічого зо свого становища.

Проблема священичої жонатости на Сході

Питання жонатости чи безженности духовенства має свою довгу історію боротьби, юридично-дисциплінарного нормування та життєвої реалізації, при чому воно розвивалося двома окремими шляхами у Східній і Західній Церквах.

На церковному Сході питання жонатости чи безженности духовенства розвивається від ранніх початків християнства в напрямі закріплення за священиками права легальности їхнього одруження. Остаточно це право закріплюється на Трулянському Синоді в 692 р., якого канони стають практичною нормою по сьогоднішній день у Східніх Церквах.

Цей канон звучить: "Тому, що дійшло до нашого відома; що в Римській Церкві поставлено за закон, щоб ті, які мають бути поставлені у диякона чи священика, складали приречення, що вже більше не будуть приставати зі своїми жінками, ми, придержуючися давнього канону апостольської установи й ладу, бажаємо собі, щоб законні подружжя тих осіб, що є поставлені в святих чинах, оставали й опісля в своїй силі, тобто ані їх злуки зі жінками не розв'язуємо, ані подружніх зносин у відповідному часі їм не забороняємо. Тому, коли хто виявиться задля інших даних гідним свячень на піддиякона, диякона чи священика, не кажемо відмовляти йому допущення до тих чинів через ту причину, що живе зо законною жінкою. Ані також у часі свячень не домагатися від нього приречення, що буде повздержуватися від пожиття зо законною жінкою, бо не хочемо, щоб через те робив нам хто закид, що зневажаємо Богом установлене і Його присутністю освячене подружжя, коли виразно стоїть у Євангелії: "Що Бог получив, людина хай не розлучає", і Апостол учить: "Подружжя хай у всіх буде в пошані і ложе хай буде без плями" та "А зв'язаний ти з жінкою? Не шукай розв'язатися".

Становище Папів до східнього права і практика

Хоч Папи фактично ніколи формально не визнали правосильности канонів і норм Трулянського Синоду, все ж таки на практиці потвердили його канони щодо одруженості священика для Східніх Церков. Прикладом того може послужити конституція Папи Венедикта XIV-го для Італьо-Греків із 1742 р., в якій говориться таке:

"Хоч було б дуже побажаним, щоб Греки, що є поставлені в святих Чинах, зберігали чистоту подібно як Латиняни, однак Римська Церква не забороняє, щоб їх клирики, піддиякони, диякони та священики задержували при своєму уряді жінки, коби тільки перед священнями побирали дівиці, а не вдовиці або вже зіпсуті"... "Грецькі священики, які приступить служити Святу Літургію, хай старається здержуватися від жінки

СВІТЛО

Український Католицький МІСЯЧНИК

СВІТЛО, БЕРЕЗЕНЬ, 1970 РІК XXXIII, Ч. 3 (367)

ХРИСТОС ВОСКРЕС! – ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

З НАГОДИ СВІТЛОГО ПРАЗНИКА ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ ВСІМ НАШИМ ШАНОВНИМ І ДОРОГИМ ЧИТАЧАМ І СПІВРОБІТНИКАМ, ЩО СВЯТКУЮТЬ ЗА ГРИГОРІЯНСЬКИМ КАЛЕНДАРЕМ, ШЛЕМО НАЙЩИРІШІ ПОБАЖАННЯ ЩЕДРОГО БОЖОГО БЛАГОСЛОВЕННЯ Й УСЬОГО НАЙКРАЩОГО!

Редакція й Адміністрація СВІТЛА

ВОСКРЕСНА ПІСНЯ

Христос Воскрес! Христос Воскрес!
Радість з неба сяє ясна,
Завитала Пасха красна,
Всі возрадуймося нині,
Бог дав щастя всій родині,
Бог дав радість нам з небес —
Христос Воскрес! Христос Воскрес!

Христос Воскрес! Христос Воскрес!
В Правді Божій просвітімся,
В правді Божій звеселімся!
Щезне вже страшна неволя,
Завитає краща доля,
Доля Божа із небес —
Христос Воскрес! Христос Воскрес!

через тиждень або три дні" (Etsi Pastoralis, 26. V. 1742, § VII. 26. 28).

Справа священичої безженности на Заході

На Заході мається справа зовсім інакше і в юридично-дисциплінарному нормуванні і в практичній реалізації. Захід поставився до питання священичої безженности дуже ригористично і то вже від самих ранніх сторіч. І так бачимо, що вже Синод в Ельвірі, Еспанія, у 306 році проголошує такий 33-ій канон:

"Сподобалося (Синодові) наказати всім єпископам, священикам і дияконам і всьому клирові поставленому в (священо-) служіння повздержуватися від подруг і не родити дітей; хто поступив би інакше, має бути позбавлений клирицької гідности". Це є перше й основне законодавство в латинському обряді для безженности духовенства. На ньому базуються всі інші закони, включно з постановою II-го Латеранського Собору з 1139 року, на якому остаточно закріплено формально целібат латинського духовенства по сьогоднішній день. Усі пізніші законодавства щодо безженности латинського духовенства — це тільки юридичні доповнення, догматичні уточнення й пояснення аскетичного розуміння целібату, а не щось нове в Католицькій Церкві латинського обряду.

Справа священичої безженности за наших днів

У наших днях справа целібату в латинському обряді стала вже не тільки "гарячим", але "розпеченим до червона залізом". Вона вирнула вже в часі Ватиканського Собору, однак ні під час нього, ні по ньому не була "завершено розтрясена", а залишилася відкритим питанням, яке вичікує своєї нової розв'язки, або задержить давнішу, тобто обов'язковий целібат. Досі Папа Павло ставиться наскрізь негативно до будь-якої дискусії на цю тему. Папа займає в цій справі своє авторитативне становище, з якого рішуче виступає проти жонатости латинського духовенства, обороняючи всякими доступними йому засобами дотеперішній стан безженности клиру. Таке становище Папи й Ватикану!

Яке ж становище всіх, що не є Папою та Ватиканом? Різне! Одні виразно стоять по боці становища Папи, другі неозначено-вичікуюче, а інші проти. Із тих, що "проти" — наче оживлений вулкан — стоять голяндські католики, яких речником мав би бути Голяндський Національний Собор, який недвозначно поставився проти обов'язкового священичого целібату, а навіть пішов радикально так далеко, що запропонував допущення до священичого стану жінок...

А як у нашій Церкві?

У нашій Українській Католицькій Церкві справа жонатости чи безженности духовенства завжди була ясна і з формального і в практичного боку. За жонатістю чи безженністю нашого духовенства були церковний закон, довго-вікова традиція і життєва практика, починаючи від днів прийняття християнства за часів Володимира Великого в 988 році. Коли мова про це питання в сьогоднішніх днях у нашій Церкві, то для цього питання далі служать за норми постанови Берестейської Унії з 1595 р. і Львівського Синоду з 1891 р., на основі яких подружжя священиків є не тільки допускальним, але фактично і практично вповні законним та, можна сказати, самозрозумілим. Також досі обов'язуюче канонічне право для Східніх Церков не зносить цих постанов. Очевидно, що всякі рішення для латинського клиру щодо целібату не мали ні реального, ні формального пристосування до духовенства нашої Української Церкви, хоч були випадки, що поодинокі деякі наші єпископи — за латинським зразком — намагалися впровадити целібат теж і для нашого епархіяльного духовенства в своїх епархіях.

Тому, реасумуючи все повище сказане, можемо сказати, що питання жонатости чи безженности духовенства в нашій Церкві є зовсім неактуальне. "Гарячим" питанням у нас є радше — брак усяких священиків.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

"Христос Воскрес" — дяки співають
Пан-отець кропить, над село
Весняне сонце підійшло,
І квіти пахнуть, дзвони грають.

Щасливі ті, що паску мають!...
Газдині в біле полотно
Склали посвячене добро,
Мужам завдали і манджають.

Між ними підросток — хлопчина
На силу двигає свячене,
Аж лляться піт і гнеться спина.

Та занесе... Він ще дитина...
Торік покійні несли тато...
Тепер черга на нього, нене.

Богдан Лепкий

ХРИСТОС ВОСКРЕС —

ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

о. І. Лужецький

Такий уже закон людського життя, що і найсвятіші речі через привичку з часом буденніють. Подібне сталося зі словами Великоднього Привіту. Ми привикли до них так, що виголошуємо їх механічно, без застанови, не думаючи про те кажемо, не звертаючи уваги на їхню глибину, вагу і важливість для нас.

Не багато є сьогодні людей, які відважувались би заперечувати історичність особи Ісуса Христа

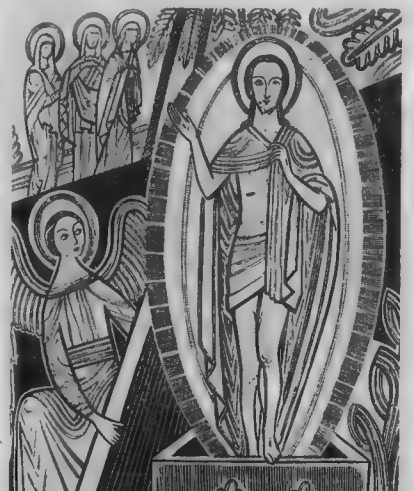

Картина Мирона Левицького

з Назарету, чи висловлювали сумнів щодо самого факту Його існування та Його смерти на хресті в Єрусалимі. Зате чимало є таких, які з різних причин заперечують Його воскресення.

Чому ж це так, чому головно воскресення?

Тому, що це незбитий доказ Його Божества. Вже чуда Христа взяті разом так, як їх передають Євангелисти, є доказами Його божественного посланництва, хоч деякі з них, взяті поодиноко, без зв'язку між собою, можна б іще пояснити якось у природний спосіб, то: автосугестією товпи, гіпнози, чи дією якихось ближче невідомих сил. Не так же справа з воскресенням. У природний спосіб його ніяк не можна пояснити, тим більше, що Христос його наперед предсказав. Це стверджують недвозначно Євангелисти:

"З того часу Ісус почав виявляти своїм учням, що йому треба буде іти до Єрусалиму, там постраждати багато від старшин, первосвящеників і книжників, вбитому бути та на третій день воскреснути". (Мт. 16, 21. Мк. 8, 31. Лк. 9, 22. та Мт. 17, 22-24. Мк. 9, 31. Лк. 9, 44). Коли ж прийшла та година здійснення, то учні Христа в своїй простоті забули за ці слова Христа, які в той час могли стати промінчиком надії в розпачі і зневіренні. Зате пам'ятала добре ці слова жидівська старшина, коли ішла до Пилата і просила сторожі для охорони гробу. "Ми пригадали собі, пане, що той обманець (Христос) ще за життя сказав був: Я по трьох днях воскресну. Отже звели стерегти гріб аж до третього дня, щоб учні його не прийшли і не вкрали його, та не сказали народові, що він воскрес із мертвих. І буде ця остання омана ще гірша за першу. Ось маєте сторожу, відказав їм Пилат. Ідіть і забезпечте, як знаєте. Вони пішли і забезпечили гробницю, запечатавши камінь і поставивши сторожу". (Мт. 27, 62).

Звичайна смертна людина, яка померла від

важких мук, не може зі своїх власних сил повернутись до життя, відвалити камінь гробниці та вийти з гробу. Це може зробити в своїй [illegible] сті лиш один Бог. Коли ж Небесний [illegible] трьох днях Христа із смерти воскресив [illegible] Він це наперед, на доказ свого божества [illegible] післанництва, предсказав, то тим [illegible] наглядний і торжественний спосіб посвідчив і потвердив правдивість Його слів. Його науки. Тоді Христос не звичайна собі людина, хоч би і найбільш геніяльна, тоді Він, за словами апостола Петра — Христос, Син Бога Живого (Мт. [illegible] 16). Тоді все це підноситься на вищу [illegible] дістає іншу вагу, інше значення. Тоді слова Христа не є собі слова і наука якоїсь приватної людини тоді, чи комусь це подобається чи не подобається, вони дістають зобов'язуючу силу [illegible] дуть нас колись судити. Від вірности чи невірности їм буде залежати наша вічність. У цьому ж і лежить для багатьох ціла трудність прийняти і приняти факт Христового воскресення та відповідно до нього застосувати своє життя. Тому вже віддавна були намагання пояснити факт Христового воскресення в якийсь природний [illegible] чого незобов'язуючий спосіб.

Перші, що були змушені дати вже в перших днях пояснення щодо порожнього гробу [illegible] про появу Воскреслого Христа — це були жид[illegible] [illegible] старшина, книжники і фарисеї [illegible] [illegible] була проста. Апостоли, помимо сторожі і запечатаного гробу, вкрали тіло Христа [illegible] — теорія вкрадення [illegible] вже Євангелист Матей [illegible] 28 главі свого євангелія.

Відтак прийшла ще інша „теорія позірної смерти":

Ця теорія каже, що будьмто Христос [illegible] на хресті не був мертвий, лише при[illegible] [illegible] [illegible]

На кінець прийшла ще [illegible] [illegible]

Щоб [illegible] Христа [illegible] [illegible] Гріфін та [illegible] [illegible]

Д. Мур

ПЬЄТА

Під блискавки стріл порозсіваних громів
Голготу притьмарила темінь густа...
Роздерлась завіса Господнього Дому
І смерть усмирила страждання Христа

На мить не згасає біль-мука вогниста
Сталить і вбиває у серце мечі:
В Твоє непорочне і чисте, Пречиста
І блідістю жаль цвіте в лиці.

Твоя не пробігла Голготи дорога —
Прошибнув спис серце, струмить кров свята
Збичоване тіло безсмертного Бога,
На руки й коліна складають з хреста

У мармурній тверді Твій біль кам'яніє
Та ніжністю рук знов до повних грудей
Пригорнеш і серця любов'ю зігрієш
Предвічне і Вище Спасіння людей

Свята Пієто! Твої муки і болі
Небесного царства сягнули вінця
Проси Свого Сина нам кращої долі,
Щоб наші Голготи добігли кінця.

ВОСКРЕСНИЙ ГОМІН

Гомін Воскресний несеться
Від селищ і піль і лук,
Заграли дзвони і серця
В один могутній звук.

Слухаймо, друзі, що мовить
Дзвонів музика й сердець, —
Христос нам благословить
Терновий наш вінець!

Над нашим знімає руки
В сяйві весни заграв,
Христос, що терпів муки,
Христос, що смерть здолав!

О, сяйво променисте,
О, хвилі живущі пісень!
Ми віримо, віримо, Христе,
У наш воскресний день!

М. Підгір'янка

Картина Мирона Левицького

ника, заховавшись зі страху й сорому десь у якомусь кутку, та "плакав гірко".

Коли перелякані жінки в неділю ранком принесли Петрові відстку, що гріб порожній та що вони бачили ангела, який їм сказав, щоб не шукали живого між мерлими, бо він воскрес, — то це для нього та Івана було вповні новістю.

"Слова жінок видавались їм пустим верзінням, і вони не повірили їм. Коли ж пішли до гробу й побачили гріб порожній, дивувались тому, не розуміючи, що сталось". (Лк. 24). Отже воно психологічно не можливе, щоб ці два могли вкрасти тіло.

"Теорія позірної смерти" відпадає також

Христос помер від удушення, чи розриву серця внаслідок страшних мук, висячи на хресті. Доказом його смерти вже перед зняттям із хреста є слова євангелиста Івана: "Коли воїни підступили до Ісуса й побачили, що він уже мертвий, то голінок не ломили йому, лиш один із вояків проколов йому списом бік. І потекла ж негайно кров і вода".

На кінець остання "теорія апостолів обманців"

Це абсолютно не до подумання, щоби перестрашені і зневірені апостоли зійшлися разом та змовилися пустити чутку, що Христос воскрес. Ціла розповідь про події у зв'язку з воскресенням Христа в усіх чотирьох Євангелистів досягає ледве 4% тексту. Аж страшно подумати, що найважливішій події з життя Христа, яка є одинокою основою цілого християнства, Євангелисти присвятили всього 4% тексту. З кожного їхнього речення відчувається тут стриманість. Про ці всі події говорять вони нерадо, кажуть лише те, що мусять сказати, обмежуються лише до сухого вичислення фактів, без жадного їх розмалювання, розповідають неохоче, хоч і правдиво, бо ця розповідь є "компромітуюча", не приносить жадної чести апостолам. Тут у повній наготі виходить на яву вся обмеженість, страх, невірство отих, що були вже "стовпами Церкви" тоді, коли ці події списувано. Коли б це була змова, тоді розповідь і опис тих подій виглядали б зовсім інакше.

Та й для чого мала їм ця "змова" послужити?

Це був визов могучим цього світу, всім власть імущим. Римляни карали смертю за профанацію гробів, за нарушення спокою померлих. Жидівська старшина, розп'явши Христа, не могла тайком залишитися нечинною на вістку про Його воскресення. Зрештою з цілого опису всіх тих подій бачимо, що апостоли аж до зіслання на них Святого Духа залишились у зневірі й сумніві, що межував майже з чистим невірством. Христос по своєму воскресенні мусів ще 40 днів залишатись поміж ними, щоб їх переконати й утвердити у вірі, що це все мусіло з Ним статись, так як Він їм це предсказав наперед, щоб "сповнилось писання": що Він мусів страдати і вмерти та що Він дійсно воскрес. Багато разів з'являвся він зовсім несподівано поміж ними, казав давати собі їсти, дозволяв себе дотикати (апостолові Томі), щоб їх переконати, що Він той самий, що Він не привид, бо "привид ні тіла ні костей не має". Відтак знову щезав несподівано, так як появлявся.

Для багатьох сьогодні звучить воно мов казка

Та це не казка, а дійсність. Дійсність, як казав Паскаль, яка дає досить світла для тих, що хочуть бачити й вірувати, але яка залишає і досить тіні для тих, що бачити й вірувати не бажають. У тім то лежить ціла заслуга нашої віри. Бо коли б це все було таке ясне, як 2+2, коли б ці докази були так змушуючі та евідентні, що жадного сумніву не допускали б, тоді і наша "віра" не мала б жадної заслуги. Вона була б вимушеною, а не свобідним поривом нашого люблячого серця, керованого розумом.

Значення Христового Воскресення не обмежується лише до Його повернення до життя, але йде дальше. Воскресення це був лише перший крок, засіб, видимий знак невидимої дійсности, яку можна схопити тільки вірою. Воскресення, це було видиме і найбільш торжественне потвердження Його Божественної місії, але одночасно це було і Його вивищення — "щоби перед ним усяке коліно приклонилося: на небі, на землі й під землею, і щоб усякий язик визнав на славу Бога Отця, що Ісус Христос є Кіріос-Господь". (Филип'ян 2, 103). Це було проголошення домові Ізраїля, що Бог учинив Господом Того, що Його вони розп'яли (Діяній 22), та що немає в нікому іншому спасіння. (Діян. 4, 12).

У відповідь тим, що сумнівались, чи воскресення мертвих є можливе, св. апостол Павло в І. листі до Коринтян (15, 1-29) з таким глибоким переконанням дає вислів своїй вірі у Христове воскресення, що не можливий тут жадний сумнів. Ця його віра основана на фактах, можливих до перевірення. При тому Апостол указує і на наслідки Христового Воскресення в Його космічно-трансцендентальнім вимірі, щоб "Бог був усім в усьому", та на глузд, який воскресення дає не тільки для нашого індивідуального життя, але для всієї історії людства.

Без віри у розп'ятого за нас, воскреслого і прославленого Христа нема християнства

Це його основа, його фундамент. Ціла книга Апостольських Діянь, листи св. Павла це в своїй суті проповідь і проголошування цієї одинокої істини. Завдання Церкви — громади його учнів — те саме: проповідувати розп'ятого, воскреслого і прославленого Христа і то так, щоб кожна людина, що прийшла у світ, була поставлена перед вибором та щоб у повній свідомості й свободі могла сказати так чи ні до воскреслого Христа.

Але часи змінюються і сама "проповідь" сьогодні вже не вистачає. Від християн, учнів Христа, слід жадати більше: щоб були вони свідками, живими свідками Христового воскресення, щоб ціле їхнє життя, було життям із віри у Воскреслого Христа. Усі, що так живуть, усі, що стараються так жити в постійному змаганні до вірности Христові, можуть бути певні, що не на піску, а на незрушимій скелі будують вони майбутнє своє і своїх дітей. Бо не на проминаючу річ, яка б узнесла вона й не була, бо не на людину, яка мов тінь, мов подих зникає, поклали вони свою надію, але на Господа сильного і вірного, на Воскреслого і Прославленого Христа.

Нехай же в цей Воскресення День слова Великоднього привіту перестануть бути висловом, що нічого не каже і до нічого не зобов'язує, але нехай стануть виявом нашої живої, глибокої віри у Воскреслого і Прославленого Христа, нашої надії і любови!

ХРИСТИЯНСТВО В ЛІБІЇ ПІД ЗНАКОМ ЗАПИТУ

Лібія має приблизно 1,800.000 населення, з чого 93 відсотки припадає на музулман. Число католиків виносить усього 34.000 душ. До католицьких шкіл ходить 2.400 дітей. Католики втримують чотири добродійні заведення та три шпиталі. Всіх духовних є: 37 священиків — італійських францисканців, 283 монахинь і 15 монахів-братів. По останній війні Італія втратила Лібію як колонію, а з тим також зменшилося число католиків, бо впало з 123.000 до 40.000. Дотеперішній лібійський король Ідріс (1951-1969) визнавав діяльність католицьких священиків і охороняв їх перед музулманськими екстремістами, які домагалися їх видалення. По останньо переведеній революції та зміні уряду положення змінилося в некористь християн, зокрема ж католиків.

ВОНИ СУДИЛИ Й ЗАСУДИЛИ...

о. Максим Марків ЧСВВ

І МИ СТАНЕМО НА СУД,
І НАС СУДИТИМУТЬ
НАШІ ВЛАСНІ ДІЛА
В СВІТЛІ БОЖИХ ЗАПОВІДЕЙ
І ГОСПОДЬОГО ХРЕСТА!

НЕ ЧЕКАЙМО АЖ ВИБ'Є
ОСТАННЯ НАША ХВИЛИНА,
АЛЕ ВЖЕ ТЕПЕР ПІДІМ
У ЦЕЙ СВЯТИЙ ЧАС
ДО ДЖЕРЕЛА БЛАГОДАТІ
ТА БОЖОГО МИЛОСЕРДЯ —
СВ. ТАЇНИ ПОКАЯННЯ!

У Франції 18-літній Еміль Сандт убив стареньку жінку Розалію за кілька її мізерних франків. Його зловили й судили. Суддя питав його, чи йому жаль; але він сказав, що ні. Нащо того старого черепа на світі, він нам заважає! — Отже ти признаєшся, що вбив? — Так, і я щераз те саме зробив би! — Тут оборонець хлощя, адвокат Опперт сказав до присяжних: — Що ж тут боронити, він признався до вбивства! Але я хочу тепер сказати вам, панове, одне: що властивий злочинець тут не він, а наше суспільство. А те суспільство ви представляєте. І я оскаржую вас і через вас те суспільство, що нічим не перепиняє зіпсуття молоді, але ще до того помагає. Тут у судовій залі є хрест на столі. Чому його нема там, де вчать наших дітей, де виховують молодь? Чому підсудний побачив хрест щойно на суді? Бо не було його в його домі, не було в школі. Ніхто не вчив його про Бога, про Божі й людські закони. Він жив як звірина по стрихах, по парках, у підземках. Нині суспільство вирікається його, на смерть судить. Каже його вбити, повісити! Це вас судити треба за злочини молоді, зіпсутої суспільством і безбожною школою. Ви осудили його, а я кличу вас усіх перед суд Божої справедливости. Ви осудили його, але цей Розп'ятий — і вказав рукою на хрест — Він колись осудить вас!

Усі ми тепер журимося нашими дітьми. Хочемо з них виховати потіху для родини, славу для народу й Церкви. Але бачимо, як воно тяжко осягнути це в школі, яка ніколи не згадує дітям про Бога. Діти такі легко підпадуть пізніше під злі впливи товариства, злих журналів і злих кін. Родичі часто майже в розпуці кличуть: хто ж нам поможе рятувати наших дітей. Є хтось такий?

Є такий, хто нам допоможе! Господній хрест і на ньому Розп'ятий Христос! Це найкраща школа для нас і для наших дітей!

Уже ось вступили ми в круг Великого Посту. В час того святого Посту наша Мати, св. Церква ставить нам перед очі хрест Христовий, терпля-

чого Христа. І в великому Пості ввесь християнський світ розважає та почитає страсті-муки Ісуса, співчуває з Ним, а наш побожний український народ у Великому Пості ще доземні поклони б'є, співаючи велично: "Претерпівий за нас страсти, Ісусе Христе! Сине Божий, помилуй нас!"

Казали Святі Отці й Учителі Церкви, що роздума про муки й страсті Христові цініша як сам піст, аніж покута. Така роздума найбільше зближує нашу душу до Бога. Бо й хто ж не розжалиться над страстями Ісуса? Голова Його свята, терниною зранена, не має місця склонитись. Його руки й ноги роздерті цвяхами, Серце проколене. Він опущений усіми, терпить на тілі, терпить на душі. Про Нього казав пророк: "Я хробак, а не людина. Ви всі, що проходите дорогою, поглянь-те, чи є болізнь як болізнь моя!"

Із високого неба зійшов Він до нас на землю. Для всіх нас отворив своє Боже Серце. Кликав нас: Прийдіть до мене всі, що терпите, що носите в грудях зранене серце, кого доля побила, а Я вас потішу, горе ваше злегшу, терпіння осолоджу. Для всіх Він добро діяв: сліпим очі отвирав, калік лікував, грішників приймав, мертвих воскрешав. Став правдивим чоловіколюбцем! А погляньмо, як люди Йому за те заплатили?

Його судили, по лиці били. Божого Сина мізерні люди по лиці били! І плювали на нього і пакості Йому діяли. На смерть засудили, на Його пресвяту голову терновий вінок клали. На Його плечі жорстоко хрест тяженький завдали і як останнього злодія на Голготу пігнали. І там між небом і землею Його повісили на хресті, на хресті розп'яли.

Три години висить Христос на хресті. Конає... Підійдімо і ми до хреста. Гляньмо на Ісуса. Він умирає. Послухаймо, що Він перед смертю скаже. Звичайно останні слова вмираючої людини дуже цінні і дуже важні, бо то людина перед смертю промовляє востанне і слова ті тестаментом довічним остають! Такі були й останні слова Христа на хресті. В тих словах ми бачимо степенування Його любови:

перші слова звернені до ворогів: Отче, прости їм!

Другі слова до грішників: Сьогодні будеш зо мною в раю!

Треті до святих: Жено, це син твій.

Вороги, грішники, святі!

Це степенування Божої любови.

Нарід зібраний під хрестом Ісуса чекав на Його слово. Неодні сподівались почути плач, нарікання, проклони навіть. Бо Сенека каже нам, що розп'яті на хресті проклинали день свого народження, своїх катів, плювали на своїх катів. Римське право казало, що вмираюча людина недоторкаєма, не вільно їй докучати. Та не так було з Христом. Із Нього глумились, докучали, докоряли, не давали спокійно вмерти.

Що ж на це Христос? Чи громами в них кине? Чи пімстою вдарить? Слухаймо: Розп'ятий Божий Агнець тихо молиться. Глянувши кругом на заїлу кровожадну товпу, підносить очі до неба й кличе: "Отче, прости їм, бо вони не знають, що роблять!" Це вперше Христове слово на хресті.

Отче! Я син твій. У моїх грудях Твоя любов. Благаю Тебе, не карай їх, не побий. Прости їм. А нам здається: кому простити, ворогам? Тому, що бив його по лиці? Пилатові, безхребетному політиканові, що несправедливо, "для святого спокою" Його осудив на смерть, ще й руки собі вмив і витер? Чи Іродові бездушникові, що на Божу Премудрість з погордою накинув хламиду дурнуватих? Чи Анні й Каяфі, що Його зневажали та осудили? Чи катам, що Його розп'яли? Чи тим усім? Так їм усім! Прости, Отче, бо не знають, що роблять!

Такого слова світ ще не чував. Усі здивувались. — Колись жив старий добрий Ной, але він сина свого Хама, що з тата насміхався, прокляв. І Бог те прокляття потвердив. І остав Хам проклятий по сьогодні! Добрий був пророк Єлисей, але дітей, що його висмівали, прокляв і ведмедиця роздерла 42 дітей. А Христос за ворогів молиться, їх боронить. За них себе посвячує, щоб їм Отець небесний простив! Бо вони не знають, що творять...

Схилімо голову, вдармось у груди. Бо тут і за нас Христос молиться! Для нас Він благає прощення. Биймося в груди та з митарем кажімо: — Боже, милостивий будь мені грішному! Боже, очисти гріхи мої, без числа я нагрішив, Господи, прости мені!

Благаймо Христа, щоб нам простив "вся наша вольная і невольная", "вся яже в відінії і невідінії" вчинені провини, нам і всьому нашому народові. Щоб Він простив нам так, як ми прощаємо братові, сестрі, сусідові, ближньому й далекому. І щоб так Боже прощення, Божа ласка і благословення на нас сплили. Щоб Бог був Батьком нашим, а ми дітьми Його.

СЛАВА СТРАСТЯМ ТВОЇМ, СЛАВА ДОЛГОТЕРПІННЮ ТВОЄМУ, ГОСПОДИ!

ПРОТЕСТ ПРОТИ ЗІГНАННЯ ПЛОДУ

В Данії мають перевести новий закон про зігнання плоду чи переривання вагітности. Проти цього запротестували католики, як теж інші громадянські круги, щоб дати знати данському парляментові, що не всі громадяни з такими проектами на дозвіл убивства дітей погоджуються.

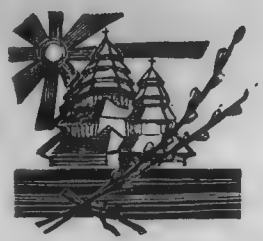

о. В. Ваврик ЧСВВ

ПОСТУП НАУК, ЗОСЕРЕДЖЕНИЙ У БОЗІ ЗВЕРНЕНИЙ НА ЛЮДИНУ

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА БЕРЕЗЕНЬ

Живемо в часах небувалого розвитку науки й техніки, в часи атому, міжпланетарних полетів, перещеплення серця людини і т. д. Все те відбивається на модерній людині, на її розумі, душі, переконаннях. Живемо на порозі нової ери людства. Собор Ватиканський II каже: "Соціяльні і культурні обставини сучасної людини глибоко змінилися, так що можна говорити про нову епоху людської історії. Але серед суперечностей (які виринають між поступом науки й техніки та релігією, слід сьогодні розвивати культуру так, щоб вона, у належному порядку, розвивала цілу людську особистість і помагала людям у виконуванні тих обов'язків, до яких покликані всі, а передовсім християни, по-братерському об'єднані в одній людській сім'ї". (Душпастирська Конституція про Церкву в сучасному світі: ч. 54 і 56). Для тієї мети маємо в місяці березні молитися з доручення Папи Павла VI: "Щоб технічний і науковий поступ віддав хвалу Творцеві та причинився до охорони й розвитку гідности людини".

Історія повторяється

Подібні великі переміни в культурі й житті людства були вже в історії. Професор історії в гарвардському університеті (ЗСА), Самуїл Еліот Морізон так пояснив наслідки великого чину Христофора Колюмба, себто відкриття Нового Світу — Америки 1492 року. Західня Европа в ті часи (а тоді Европа була одиноким носієм культури), жила в переломових хвилинах. Тодішнє сучасне було сумне, а будуче страшне і мрячне! На тронах сиділи придуркуваті королі й князі, що вели війни-усобиці, Папою був Александер VI, один із найгірших Папів, інституція Церкви, школи й політики була в розкладі. Панувало розчарування й безнадія! Міцніші умом утікали до вивчення старовини, вивчали поганську культуру, набиралися класичного смаку в мистецтві, архітектурі, поезії. Творили нове життя, оглядалися за новими горизонтами, за новими світами. А слабші умом кидалися до чарівництва, до чорної магії, панувало збочення релігійного почування, панувала астрологія (ніби-знання про вплив зір на життя людини).

Подібність до наших часів превелика. І тепер панує поділ думок та страх, що буде далі. Віджили поганські погляди на життя, які суто матеріяльне. Люди віддаються всяким збоченням: як напр. "гіппіс", наркотики (ЛСД), обниження моралі, розпаношення сексуалізму.

У ті давні часи, напр. Нюрнбергська хроніка з 12 липня 1492 р., говорила про близький кінець світу через потоп і вогонь. І минулого року заповідали, що 15 квітня цілий стейт Каліфорнія зісунеться в Тихий Океан... Не бракує і тепер "пророків" близького кінця світу. А чи мало тепер і в найбільших містах культурних народів ворожбитів і ворожок? Чи нема "поважних" часописів, що точно на кожний день подають "гороскопи", вияснення долі людей, що родились під даною планетою або зорею?

Але тоді з'явився Христофор Колюмб, відкрив Америку і це відкриття змінило цілу Західню Европу. Почалась нова ера: місіонарі з великим запалом кинулись апостолувати в нових землях, піднісся релігійний запал. Помалу творився новий тип цивілізації. Релігія, політика, торгівля, ціла культура набрали нової сили й енергії. Люди покидали ворожбитство, магію, астрологію, кинулися творити нове мистецтво, нову архітектуру, нову музику й театр, пішли нові зацікавлення цілим світом. Зник настрій розчарування-, — зродилися нові надії і нові бажання. Чарлс Оман каже: тоді виринули нові погляди на світ; люди вже не відхали за минулим золотим віком, а думали про можливий золотий вік будучности.

Астронавти отворили нам тепер вступ у позаземні простори, долетіли, станули, ходили й досліджували місяць, цю першу станцію в будучих міжпланетарних полетах. Наша техніка тепер просто застрашаюча. Що принесе отой поступ науки й техніки для людей? А на полі релігійнім, що означає для католиків останній Ватиканський

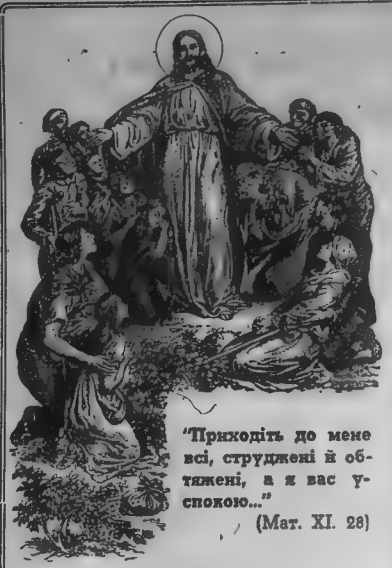

"Приходіть до мене всі, струджені й обтяжені, а я вас успокою..."

(Мат. XI. 28)

ПОДЯКИ

Просимо відслужити дві Служби Божі за нашого сина — брата Михася, який несподіяно відійшов у вічність, проживши 16 років. Залучуємо пожертву $10.00.

Родина Кузнів, Елмгерст, Н. Й.

У залученні посилаю на Службу Божу за покійного о. Ру.

Михайло Янчинський, Дугал, Ман.

Посилаю $6.00 на дві Служби Божі за бл. п. інж. Ананія Мельничука, який згинув трагічно в Сарнії, Онт.

Мирон Маланюк, Чікаго

У залученні посилаємо $5.00 на Службу Божу за нашу покійну Маму Марію.

Родина Еміля Куманець, Торонто

Жертвую $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за спокій душі покійного Теодосія Шепета.

Семен Левицький, Торонто

Просимо відправити **30 григоріянських Служб Божих** за спокій душі нашої покійної Мами Лікерії Філіпчук. Залучуємо $100.00.

Дочки: Анна Гайда й Марія Городек, Бронкс, Н. Й.

Прошу відслужити Св. Літургію за мого покійного брата — о. Василя Зварича. Залучую 5.00 долярів.

Анна Зварич, Су Ст. Марі, Онт

Прошу відправити подячну Службу Божу в перші роковини народин мого сина Петра. Жертвую $5.00.

Тереса Глух, Гартфорд, Коні.

Посилаю $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за мого дорогого покійного мужа.

Агафія Фіца, Чікаго

Складаю найщирішу подяку Найсолодшому Христовому Серцю, Божій Матері, св. Юді-Тадеєві та св. Йосафатові за вислухані молитви. Жертвую $10.00 на дві Служби Божі: 1. за здоров'я Євгена й 2. за здоров'я Романа.

Ярослава Цегельська, Парма, Огайо

Залучую $18.00 на дві Служби Божі в наміренні мого хворого мужа Ігнатія

Марія Бурий, Су Ст. Лукаут, Онт.

Прошу відправити Службу Божу в мосму наміренні. Залучую $2.00.

Ажна Гнойова, Торонто

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ

для членів Апостольства Молитви й усіх побожних душ

Божественне Серце Ісуса. У злуці з тим наміренням, у якому Ти на землі віддав славу Богові й тепер прославляєш Його безупинно в Пресвятій Євхаристії — жертвую Тобі, через Непорочне Серце Пречистої Діви, свої молитви, діла, слова, думки й терпіння нинішнього дня, як винагороду за ті зневаги, що їх зазнаєш від мене й від усіх людей. Особливо жертвую їх за Святішого Вітця Папу Римського, за св. Церкву, за навернення грішників і за всі намірення Апостольства Молитви, призначені на цей місяць і нинішній день.

(300 днів відпусту раз у день)

КОЖНИЙ, ХТО ХОЧЕ, ЩОБ ВІДПРАВИТИ СЛУЖБУ БОЖУ В БАЖАНОМУ НАМІРЕННІ ЧИ ЧАСІ, ХАЙ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО МАНАСТИРЯ:

BASILIAN FATHERS
3100 Weston Road, Weston, Ont., Canada

Собор? Це також щойно початок, а не кінець нової епохи! Вона покажеться нам у своїй красі за яких 20 років! Тоді дійде до розквіту отой відроджуючий рух, що його хотів створити Собором Добрий Іван 23-ій. Він має відновити Церкву так, щоб усі бачили її неземну красу та цілим серцем її полюбили, до неї пристали. Покищо ще панує хаос, замішання, навіть огірчення до Собору, бо з'явилися мовби то наслідком Собору всякі "нові погляди" навіть серед католиків і священиків. Але оті нові відкриття, отой останній Собор викликали також своїх оборонців. Настає пробудження, опам'ятання; відрух проти "новітніх", занадто вже ліберальних пояснень навчання Собору. Цей благодатний рух і спротив росте, набирає сили. Він переможе помалу всі оті погубні рухи й гадки, новими словами об'яснить традиційну науку Церкви для сучасної людини. Історія і тепер повториться! Наступить правдиве відродження, великий християнський — католицький ренесанс!

Але для того треба, щоб поступ науки й техніки йшов на *славу Бога* і на *добро людини!*

Поступ на славу Бога!

Коли астронавти, які перші вступили на місяць, повертались до землі від місяця, відчитали перші рядки книги Буття про створення світу Богом. "Небеса бо оповідають славу Божу, і діло рук його проголошує твердь небесна" (Пс. 19, 2). "Це ж бо Він (Бог) обдарував людей знанням" (Сирах, 38, 6). А як те знання їх від Бога, то для Бога, для слави Божої воно має служити! Не може бути суперечностей між знанням і вірою, яка приносить славу Творцеві, бо з одного джерела вони обоє.

Тому Отці Ватиканського II Собору написали: "Хоч Церква багато причинилася до поступу культури, то однак досвід доказує, що погодження культури з християнським світоглядом, через припадкові причини, не завжди поступає без труднощів. Ті труднощі не конечно чинять шкоду для життя з віри; що більше, вони можуть побуджувати духа до основнішого й вищого розуміння віри... В душпастирстві треба достатньою мірою приймати й користуватися не тільки богословськими засадами, але також здобутками цивільних наук... щоб і віруючі доходили до чистішого й більше зрілого життя з віри... Отже вірні нехай поєднують знання нових наук і доктрин, а то й нових винаходів із християнськими звичаями та пізнаванням християнського вчення, щоб релігійна культура й доброчесність поступали в них рівнобіжно зі знанням науки і з поступом техніки"... (Про Церкву в сучасному світі: ч. 62).

Просимо ласкаво не турбуватися тим, що Ваша подяка ще не поміщена! З уваги на обмаль місця ми їх містимо в тій черзі, в якій вони до нас приходять. Служби Божі одначе правимо згідно з бажанням і наміренням, яке Ви мали.

Поступ на охорону й розвиток гідности людини

Господь сотворив видимий світ з усіми творінями його для людини та віддав їх їй у володіння і підкорив їх їй. (Пор. Бит. 1.). Служити має людині цілий світ; для добра людини має служити й наше знання, наш поступ у науці й техніці! Людина тепер для нас неначе сам Христос, бо "що ви зробите найменшому, мені ви зробите!" Так і дві найперші заповіді збирають в одно Бога і нашого ближнього, Бога і людину. Але говорить нам пророцтво Христа Господа про Страшний Суд, що там будуть нас судити в міру наших відносин до ближнього, до людини подібної нам! Отже треба ту людину шанувати й любити та для неї добро творити! Наша християнська мудрість, наш поступ у науці й усіх знаннях та техніці мають їти на добро близької людини, для добра цілого людства! Треба нам дбати про охорону й розвиток гідности людини! Про це маємо цього місяця молитись!

"Слід нам наполегливо працювати над тим, — каже Ватиканський II Собор, — щоб усі люди стали свідомі свого права на культуру, і свого обов'язку вдосконалювати самих себе та спомагати інших! Тому, що тепер є спроможність визвободити багато людей від нужди й незнання, то найбільш відповідним обов'язком нашого віку, передовсім же християн, є: ретельно працювати над тим, щоб... усюди було виразне і здійснене право всіх на людську і громадську культуру, відповідну достойності людини, без різниці походження, статі, нації, релігії чи соціяльного положення". (Про Церкву в сучасному світі: ч. 60).

Дальше Собор говорить таке: "Кожній людині залишається обов'язок зберегти поняття цілої людської особистости, в якій визначаються вартості розуму, волі, сумління і братерства, що мають основу свою в Бозі-Творцеві та в Христі були чудово уздоровлені й піднесені!" (Там же, ч. 61).

Кілька місяців перед смертю великий Папа Пій XII говорив, що він не може зрозуміти страху й песимізму людей супроти нашої близької будучности. Новий поступ і нова техніка та знання мають відродити в нас довір'я до Бога: що все вийде нам на Його славу й наше добро, добро людини, добро людського роду!

ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

(Продовження)

(Соціяльні переміни)

6. — Тим самим і традиційні місцеві спільноти, як патріярхальні сім'ї, родини, роди, села, різні громадя і громадські відносини, проходять щораз основніші переміни.

Помалу поширюється індустріяльний тип суспільности, даючи деяким націям економічний достаток, але й основно перемінює розуміння і століттями формовані умовини соціяльного життя. Подібно розвивається й поступає урбанізація: чи то зростом числа міст і їх мешканців, чи через отой рух, яким міський спосіб життя поширюється й на сільське населення.

Нові й відповідні засоби суспільного повідомляння причиняються до пізнання подій і швидкого поширення поглядів і переконань, викликаючи так багато складних наслідків.

Та не слід маловажити і того, що — з різних причин люди, змушені еміґрувати, зміняють тим свій спосіб життя.

Так ото постійно зростають стосунки людини до людини, та й сама соціялізація вводить нові стосунки, хоч і не завжди розвиває відповідну зрілість одиниці та її справжню особистість.

Цей розвиток проявляється виразніше серед тих народів, які вже користуються вигодами економічного й технічного прогресу; але хвилює він також і ті народи, які щойно змагаються за свій розвиток, і які бажають здобути для своїх країн блага індустріялізації й урбанізації. Ці ж самі народи, прив'язані передовсім до своїх давніших традицій, випробовують рівночасно і свої сили у зрілішім і особистім уживанні свободи.

(Психологічні, моральні й релігійні переміни)

7. — Зміна поглядів і структур дуже часто ставить під знак запиту традиційні вартощі, передусім серед молоді, яка часто втрачає терпець, а то й бунтується з-за своїх турбот, і — свідома свого значення в соціяльному житті, — бажає щоскоріше брати в ньому участь. А звідси нерідко батьки й виховники, при виконуванні своїх обов'язків, досвідчають щораз більших труднощів.

А й самі традиційні установи, закони та й спосіб думання й відчування, здається, не завжди можна добре пристосувати до сьогоднішніх обставин: звідси виникає велике замішання і в поведінці, і в самих засадах поведінки.

Вкінці, нові обставини впливають теж і на саме релігійне життя. Бо, з одного боку, загострена снага розмірковування очищує його від якогось магічного розуміння світу і від ще й досі поширених забобонів, вимагаючи рівночасно щораз більшого особистого й діяльного сприймання віри: і так багато людей зростає в щораз живішому відчуванні Бога. З другого ж боку, щораз густіші маси народу відходять у практиці від релігії Сьогодні, відмінно як у минувшині, не є вже чимсь незвичайним і особистим заперечувати Бога й релігію або на них не зважати: бо сьогодні нерідко вважається це начебто вимогою науково-го поступу або якогось то нового гуманізму В багатьох країнах усе це проявляється не тільки в поглядах філософів, але має широкий вплив на літературу, мистецтво, на пояснювання гуманістичних і історичних наук, а то й на самі громадянські закони, викликуючи в багатьох замішання.

УВАГА!

Дуже перепрошуємо наших читачів і співробітників, що в лютневому числі зайшли деякі помилки, що сталися не з нашої редакції.

Зокрема перепрошуємо ВПреп. о. д-ра Атанасія Пекара, ЧСВВ, що його ім'я було пропущене при його статті "Чи ви вже читали?" на 67-ій сторінці.

Редакція

ВИ НАС ЗАПИТУЄТЕ...

о. Северіян Якимишин ЧСВВ

Кожна людина має в своєму релігійному чи особистому житті якусь трудність, проблему чи нужденність! Не соромітеся запитати нас! Радо відповімо!

Чи можна би порівняти покликання до духовного стану — священства чи чернецтва — до кар'єри? (І. Б.)

Духовне покликання можна би порівняти до кар'єри, щоб дати пояснення якоїсь одної точки, але стисло кажучи, ледве чи можна духовне покликання клясифікувати між кар'єрами як: адвоката, лікаря, учителя, письменника, інженера, чи інших. Тут треба зробити розрізнення: чим людина є в житті, — а що людина робить — чим займається в житті. Чим людина є, означає — детермінує її стан у житті — священичий, чернечий, мирянський, самітний чи подружній; а чим занимається, детермінує її кар'єру, професію чи роботу. Отже здається, що через неясність у поняттях цих двох розрізнень, багато молодих людей мають трудність у виборі стану чи покликання і тому не все вдоволені у своєму житті. Також конфузія на цій точці є причиною, чому таке мале число молодих людей вступає у стан духовного життя — священства чи чернецтва. Молоді люди в більшості такі захоплені вибором того, чим вони будуть заниматися, звичайно, міряючи заняття кількістю заробітку, що вони мало звертають уваги на сам вибір вибір стану: Чим я буду в житті?

Для багатьох навіть подружжя (яке є дійсним станом, а не кар'єрою) є чимось другорядним; у нього входять без приготування, нераз навіть ще в часі свого вишколу, без грошевого забезпечення свого родинного гнізда. Отак у сліпім залюбленні побираються, а відтак скоро зорієнтуються, що в них властиво не було любови, правдивого взаємного зрозуміння і відповідального рішення про своє подружжя, то подаються на розвід. — Отже подружжя не є кар'єрою, професією, а станом, до якого людина покликана з природи її Божого сотворення.

Так само священство чи чернецтво, це не кар'єра, не професія, а стан, до якого Бог кличе осіб окремою ласкою, на яку вони годяться, її приймають. А ласку покликання до священства чи чернецтва не можна називати кар'єрою. Тому то так багато вимагається від того, хто приготовляється до священства чи чернецтва, щоби покликаний зрозумів: чого піднімається в даному стані. Тому й Церква вибирає з-поміж кандидатів, беручи до уваги чи мають вони до цього здібності, фізичні, моральні, інтелектуальні, психологічні. І кандидатів до священства чи чернецтва, щойно після довгого приготування і проби, допускається до зроблення заяви, що вони хочуть добровільно піднятися даного стану і його обов'язків. Уже в даному стані — священства чи чернецтва — можна б сказати, що хтось має якусь кар'єру: проповідництва, місіонарювання, парохування, організаторства; може бути й письменником, професором у школі або університеті, може бути адвокатом у церковних судах і т. п. Але саме священство і чернецтво це є стан.

Минулого тижня я відвідала одну мою сусідку, і ми при чайку говорили собі про деякі наші родинні проблеми, а між ними про справу духовного-релігійного виховання, яке, на мою гадку, належить до батьків. Сусідка була трохи недобра, коли я сказала їй, що воно справа батька й матері навчати дітей молитов і християнських засад та практик. Вона настоювала, що це має зробити Церква і Школа — вона має досить клопоту, щоб дітей убрати, нагодувати, обіпрати, дати їм дах над голову і до школи післати. — А що Отець на це скажуть? (Н. Н.)

Ця тема дуже важна в сьогоднішніх часах загального розгнуздання й матеріялізму та в погоні за заспокоєнням земних—тілесних забаганок, не кажім уже тут: потреб. Люди нераз такі захоп-

лені часовими справами й потребами та забаганками, що забувають про духовні справи, занедбують їх, а то й спихають їх на інших; деякі навіть уважають їх за непотрібні в житті.

Щоб Церква має обов'язок давати духовний провід і батькам і дітям — це правда. І Церква старається його давати і дає, очевидно, для тих, що з нього хочуть користати: дає тим, що беруть участь у Літургії, тим що приступають до Св. Тайн, тим, що слухають проповідей і місійних наук, тим, що беруть участь у науці релігії-катехизму, тим, що читають католицькі книжки й часописи, тим, що слухають релігійних програм у радіо й на телевізії, тим, що беруть участь у церковних організаціях, тим що посилають дітей до католицьких шкіл, тим що приходять до своїх духовних провідників-священиків за порадою.

Коли мова про обов'язок батьків щодо духовно-релігійного виховання, то треба сказати, що без жадних зовнішніх законів Церкви чи уряду, батьки з самої природи є першими і головними виховниками своїх дітей, і в справах природних і в надприродних — духовних-релігійних. Крім старання про фізичний добробут дітей, батьки мають тяжку відповідальність спомагати дітей у їх духовному виробленні. Щоб це осягнути, батьки мусять дописати в цьому власним прикладом, наукою й чуванням.

Приклад. У вихованні молодих нема нічого, що могло б заступити добрий приклад. Коли діти завважать, що їх батьки занедбують свої духовні обов'язки, або мають тільки поверховне зацікавлення духовними справами, то вони дуже мало заохочені до щиро християнського життя. Якщо батьки звикли проклинати, нескромні у своїх словах, поведенні чи ноші; якщо в їхньому житті нема любови до ближнього, якщо неправдомовні і несправедливі, то нема що дивуватися, коли цих звичок-прогріхів наберуться самі діти. Поведення батьків більше впливає на дітей, як їхні слова, та лишає у дітей незатерте враження.

Наука. Батьки, від раньої молодости дитини, повинні вщіпляти в її душу зерна здорової набожности до Божих речей. Вони повинні навчати дітей правильного поведення, в міру їх віку і здібности таку науку сприйняти і з неї скористати. Вони повинні вчити їх молитися. Вони повинні створити для дітей християнське окруження у власнім домі. Вони повинні надхнути дітей любов'ю до Ісуса Христа, до Пречистої Діви Марії, до Святих, та повчати дітей набожности до Них, щоб часто випрошували в Них надприродні ласки й заступництво. Релігійні образи-ікони багато поможуть створити в домі молитовний настрій, сприятливий молитві й побожности. Родичі повинні подбати, щоб діти мали достаток добрих книжок і журналів, головно, щоб у домі була добрай підручна бібліотечка з катехизмовими книжечками, з історійками зі Св. Письма, Святим Письмом, молитовником та подібним, яких загально в школі не мають.

Батько і Мати мають привілей і обов'язок привести своїх дітей до Спасителя, якому діти такі дорогі, що й Сам сказав: "Пустіть дітей, нехай ідуть до Мене, не бороніть їм: таких бо Царство Боже" (Лк. 18:16). Отже християнські батьки повинні подбати, щоб їх діти були завчасу хрещені й миропомазані та щоб їх невинними привести до Євхаристійного Ісуса у Першім Св. Причастю.

Чування. Батько і Мати мають тяжкий обов'язок чувати над дітьми, віднаходити їхні блуди та завчасу справляти їх на добру дорогу. Діло виховання дітей на взірцевих християн дуже важне і трудне. Батьки мусять чувати, щоб усунути від дітей причини спокус: злих товаришів, злу літературу й образи; повинні провірювати кіна, контролювати телевізію. Навіть малі діти можуть бути введені до злих діл прикладом своїх товаришів у забаві. Спокійна, повна любови чуйність батьків напевно встереже дітей від зла.

Тут тільки коротенько натякнули ми на обов'язки батьків у вихованні дітей, але вже можемо бачити, що того обов'язку не можна спихати тільки на Церкву і Школу. Цей тяжкий обов'язок перш за все належить виключно батькам, без виїмку. Для потвердження цього наведу тут слова з декрету Другого Ватиканського Собору "Про Християнське Виховання" (ч. 3): "Батьки, тому що дали дітям життя, мають тяжкий обов'язок виховати своїх дітей; тож мусять бути визнані за перших і головних виховників. А цей обов'язок є такої велякої ваги, що де його занедбано, там ледве чи можна його будь-чим заступити. До батьків належить створити таке родинне середовище, любов'ю й пошаною до Бога і людей, яке б сприяло повнокровному вихованню дітей, індивідуальному і соціяльному... Передовсім же в християнській родині, збагаченій ласкою й обов'язком святої Тайни Подружжя, треба, щоб діти вже від ранньої молодости навчилися, відповідно до одержаної в Св. Хрещенні віри, пізнавати і почитати Бога та любити ближнього..."

Запити просимо слати:

Rev. S. Yakymyshyn OSBM
520 Driveway
Ottawa, Ont., Canada

250 ДОМІВ ЗА ПАПСЬКІ ГРОШІ

У двох місцевостях у Ґватемалі будуватиметься 250 домів для тих, що минулого року потерпіли від вибуху вулькану.

УКРАЇНСЬКИЙ ЮНАЧЕ!

- ХОЧЕШ знайти щастя і вдоволення в служінню для свого Українського Народу і Церкви?
- ХОЧЕШ стати духовним провідником своїх ровесників — української молоді — дітвори і старших, бути їх священиком?
- ХОЧЕШ бути одним із перших місіонарів, що буде готовий поїхати до Рідного Краю Батьків, на місійну працю для нашого Українського Народу, що вже стільки років виголоднілий — спраглий духовної обслуги: своїх священиків і місіонарів?
- ВСТУПАЙ У РЯДИ ВАСИЛІЯН! — Нагоди допомогти потребуючим — через твою посвяту і любов до свого народу і Церкви — великі й різні у спільноті Василіянського Чину Святого Йосафата.
- *ВАСИЛІЯНИ ДІЮТЬ:*
  - екуменічно
  - проводять місії й реколекції
  - працюють у парафіях
  - беруть участь у школах і університетах
  - пишуть і видають книжки й часописи
  - дають провід молоді
  - організують товариства
  - провадять літні оселі для молоді й дітвори
  - працюють в адміністрації
  - виконують різні фахові ремесла
  - можна сказати, роблять усе, що треба зробити, щоб ширилося Христове Царство на землі.

Справді є ще багато речей, які треба зробити, то в них Василіянин не різниться від інших християн. Але Василіянин старається вийти понад буденність і як особистість-індивід старається розвинути свої вроджені таланти, щоб в особливіший спосіб посвятити причинитися до служіння Богові і Його Народові.

ОТЖЕ, *ЮНАЧЕ*, якщо почуваєш у серці Божий поклик до життя духовного — священичого, то не тільки думай, але зроби конкретне рішення. Якщо хочеш у своєму житті зробити жертву служіння Українській Церкві й Народові як Василіянин — священик чи брат — удайся до:

Vocational Director
Basilian Fathers
737 Bannerman Avenue
Winnipeg 14, Manitoba

Vocational Director
Basilian Fathers
Box 231
Glen Cove, L.I., N.Y., USA

Vocational Director
Basilian Fathers
520 Driveway
Ottawa 1, Ontario

"ПАПА ДОБРЕ ПРИЙНЯВ І ЗАПЕВНЯВ"

Польський єпископат звернувся був до Папи, щоб уже якось раз упорядкувати справу дієцезій на теренах, що були раніше німецькими, а по війні їх прилучено до Польщі. Польський єпископат мотивував справу "закріпленням церковної організації", яка вможливить відповідне ведення душпастирства. Як подав Кардинал Вишинський, — то меморіял польського єпископату був радо прийнятий і Папа запевнив, що Апостольський Престіл добре розуміє проблему польського єпископату, як теж піддасть цю справу провірці. Польському єпископатові фактично йдеться про те, щоб Ватикан визнав за Поляками як польські дотеперішні німецькі дієцезії, проти чого однак протестують німецькі церковні кола, що в висліді створює дуже складну ситуацію, від якої Ватикан, очевидно, хоче якнайдалі відсунутися. Признає Ватикан рацію Полякам, то буде мати неприхильність Німців. Признає право Німцям, то таку ж саму неприхильність матиме збоку Поляків.

МИРОВИЙ ПРОЄКТ ВАТИКАНУ

Апостольський Делегат Піо Лягі в Єрусалимі — як подав італійський тижневик "Панорама" — мав передати урядам Єгипту, Йорданії й Ізраїля конкретний плян Ватикану щодо припинення непорозумінь на Близькому Сході. За цим проєктом мала би бути створена "буферна" держава, яка відділювала б ворожі сторони. Територія цієї державки мало б винности 5.900 квадратних кілометрів, а сам Єрусалим мав би бути під інтернаціональною адміністрацією. Ватикан цієї вістки не потвердив, ані не заперечив.

"АПЕЛЬ 100.000 ДО ПАПИ"

Промотором такого апелю є італійська секція "Інтернаціонального Комітету для Оборони Християнської Культури". Цей "апель" — це відкритий лист "оборонців старої латинської літургійної традиції". У листі вони пишуть: "Ми є голосом тієї переважаючої італійської більшости католиків, які в ході історії Христа і Його Церкви досі тихо й безперервно остались вірні. До глибин зажурені в нашій совісті, звертаємося з дитячим довір'ям і тремтливою надією до Найвищого Пастиря. Літургійні реформи, які проти всіх — похірних і визначних — напімнень апробовано та введено в Італії, вповні нас здезорієнтували й зажурили. Як вірні піддані Вашої Святости почуваємо себе управненими, а то й зобов'язаними, домагатися ревізії цих приписів та змоги зберегти старинну латинську григоріянську Літургію".

Цей "Комітет Оборони" теж на інших місцях виступає публично проти нововведень у латинському обряді. Велику піддержку й заохоту до акції дали йому протести куріяльних кардиналів Оттавіяні та Баччі, які теж не погоджуються з літургійними змінами.

ЗВІТ ДЛЯ ПАПИ ПРО ТОРТУРИ У БРАЗИЛІЇ

За звідомленнями з Риму Папа Павло мав особисто одержати звіт про тортури, практиковані на священиках, монахах і мирянах-католиках яким бразилійський військовий уряд робить закиди якихсь сповидних протиурядових злочинів. У міжчасі бразилійський єпископ із Вольта Ротонда, який публично виступав проти тих тортур був поставлений перед державний суд — як перший єпископ у країні — за "очорнювання армії". Єпископ заявив зі свого боку: "Якщо мовчати мемо, то будемо співвинними несправедливости й нелюдяности, що їх мусять зазнавати політичні в'язні Бразилії".

КЛОПІТ ІЗ ЖІНКАМИ-ДИПЛОМАТАМИ ПРИ ВАТИКАНІ

Уряд Західньої Німеччини призначив на члена амбасади при Ватикані п-ню Єлисавету Мюллер що Ватикан відкинув. Ця справа була теж темою на конгресі, який відбула европейська секція "Світової Унії Католицьких Жіночих Організацій". На пропозицію німецької делегації жінок конгрес зробив відповідну резолюцію, в якій протестується проти такої дії Ватикану, що відкинув жінку від дипломатичної служби при Ватикані як теж у резолюції жінки домагаються, щоб Ватикан змінив свій протокол для дипломатичного корпусу, тобто узглядинив жінку-дипломатку.

"ЗО СВОБОДОЮ МУСИТЬ РОСТИ ТЕЖ ПОЧУТТЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТИ"

Про свободу та відповідальність Папа Павло виголосив промову до 500 учасників національного конгресу католицьких академіків Італії. Папа м. ін. сказав до них: Про свободу не можна говорити відокремлено, а говорити треба разом і темою, яка її доповняє, тобто треба говорити теж і про відповідальність. "У своїй духовній суті людина не може в своєму моральному зобов'язанні в своєму дочасному й вічному призначенні відлучити свободу від відповідальности. Свобода шукає норм, які не є ні сліпо, ні нелогічно покладені але в правді, у Божій волі предложені".

ОСОБИСТЕ НАВЕРНЕННЯ

о. Т. Олійник ЧСВВ

Біблія — одверта книга — спрямовує заклик до всіх народів: покайтеся! Як було колись до Ізраїля кликав пророк: "Повернись до Господа Бога твого, бо ти спотикнувся об твою беззаконність" (Осія, 14, 2). Те саме слово й сьогодні звернене до кожного жителя землі.

Пророк Йоїл настирливо закликає: Земля сумує. Прокинтесь, п'яниці, і плачте! Ридай, як дівчина по нареченому свого юнацтва. Надягніте, священики, покутне вереття і плачте! Призначіть піст, зберіть усіх мешканців у Божий дім і взивайте до Господа!

Час-до-часу мусить з'явитися і "бич божий", щоб здригнулося закостеніле сумління; таку хвилину відвідин, пророки називали "Господній день". Він немов руїна злітає на землю пустошити всі вчинки людської гордости. І наша земля чекає на нове очищення вогнем, як була за Ноя очищена водою.

Тоді то — каже пророк, — ви зрозумієте, що Господь Бог посеред Вас і іншого нема. Покищо час навернення. І заклик Божий чекає на відповідь свобідної людини. А Боже довготерпіння веде до покаяння: "Сповнився час, — час найвищий, покайтеся і вірте в Євангелію".

Бог не хоче рабів, нікого насилу не бере, закликає синів, які спотикнулися і на манівці збилися, тож і усвідомлює їх через Єремію: "Коли хочеш повернутись, то повернися до мене".

Людині мусить вибити рішальна хвилина, коли вона змерзить свою нужду й щиро рішиться всеціло шукати Бога.

Щире навернення — це особистий акт здорового розуму й сильне рішення волі. Розум просвічений вірою, пізнає, що "святий Господь Вседержитель, що вся земля повна Його слави". У світлі Божої ласки людина пізнає також і свою власну нужду й нічогість, як колись пророк Ісая, побачивши лиш крайчик Божої слави, закликав: "Горе мені! Пропав я! — бо я людина нечиста, а очі мої бачили Царя, Господа сил".

Без правильного уявлення Святого Бога нема зрозуміння гріха, ні щирого навернення. Світло віри проймає душу, западає в самі її надри і виявляє людину реально. Тоді то людина відчуває те, про що впевняв Христос: "Без мене нічого не зробите. Ніхто не зможе прийти до мене, якщо Отець небесний не приведе його".

Кожний блудний син мусить пізнати свою мізерію і те, що він затратив; отоді зроджується сильне особисте рішення волі: "Встану й піду до дому свого". А відчуваючи своє безсилля стануги перед святістю живого Бога, зачне благати: "Наверни мене, Господи, до себе, і я повернуся, ти бо Господь Бог мій. Вилікуй мене, Господи, щоб я одужав, спаси мене, щоб я врятувався, бо ти моя надія" (Єр. 17, 14).

Людина, яка все життя не затратить тяготіння до Бога, пройде безпечно поверх моря гріха і спасеться.

Лихо в тому, — пише Барка, — що люди, йшовши до Ісуса, раптом забули про Нього — про джерело сили і спасіння. (Світло ч. 554).

Христос учора, нині і завжди той самий. Приймає кожного, хто до нього приходить. Христос і сьогодні проходить невидимо світом і кличе блудного сина, шукає загубленої овечки, стукає до сердець і чекає відповіді.

Хто шукає Христа, той знайде Його і почує миле слово Спасителя: "Сьогодні спасіння цьому чоловікові".

Справжнє покаяння це особиста зустріч із Христом

Модерна людина мусить колись зустрінутись із Спасителем світу. Христос виходить назустріч людині. Він Спаситель і нема іншого. Христос колись зустрів апостола Андрея і сказав лиш: "Іди за мною". Зустрінув Самарянку і викрив їй усе, що вона вчинила. А приловлена грішниця почула слово: "Іди і не гріши більше".

А коли зустрінувся з Савлом гонителем, що став Апостолом Павлом, то повівся з ним, як вояк — повалив його з коня й заставив замислитись: "Савле, чому ти мене переслідуєш?" Не знав Савло, хто він, то й спитав: "Хто ти?" Коли почув, що це Ісус, відразу заявив свою готовість і спитав: "Що маю робити?" Ось правдиве покаяння й щире навернення: залишити попереднє життя й учинки, а віддати себе всеціло Христовому Царству. Як і Павло, коли пізнав Христа, від-

тоді не хотів нічого більше знати, крім Христа. Для нього посвятив усе життя і за Христа помер мучеником.

Такі то плоди покаяння.

Правдиве навернення до Бога й щире розкаяння виявляються плодами

Так було вимагав великий проповідник — Іван Предтеча: "Покайтеся і принесіть плоди покаяння!" І хто щиро зустрінув Христа, той мусить виявити своє покаяння ділами. Христос виноградина, християни гілки. Гілки, нащеплені на виноградині, тягнуть соки спасіння й приносять щедрий плід.

Головний плід — це оновлення людини — нове серце і новий дух, новий спосіб думання, щира молитва, піст і всякі діла милосердя. Бо хто зненавидів зло, той вірно буде робити добро, і так надолужувати за сповнене зло. Тоді кожний зрозуміє те слово: "Старайтеся перш усього за Царство Боже". І такі апостоли й проповідники Царства Божого сіятимуть небесним сяйвом, і ті навернуть багатьох до праведности, неначе зорі навіки назавжди". (Дан. 12, 3-7).

УПРИВІЛЕЙОВУЮТЬ ПРАВОСЛАВ'Я В ПОЛЬЩІ

У порівнянні до інших церковних свільнот у Польщі Православна Церква займає упривілейоване становище та може вповні свобідно розвивати свою діяльність, навіть під матеріяльним оглядом. За державною допомогою Православна Церква в Польщі будує нові та реставрує старі церкви. У протиставленні до СССР, у Польщі Православна Церква може навчати свобідно дітей релігії. Це подав православний єпископ Ніканор — єпископ Білостоку та Данцігу. Його епархія має 52 парохії в п'ятьох деканатах із 70 церквами та каплицями. Священиків має 50.

ОПИТУЮТЬ ІТАЛІЙСЬКИХ СВЯЩЕНИКІВ

В Італії проведено опитування священиків щодо різних священичих проблем. Священиків є там около 40.000. Анкета мала 212 питань. На питання священики давали відповіді на деканальних зібраннях. У дальшому це переходило до ординаріятів епархій, де роблено зіставлення для регіональних єпископських конференцій, щоби зробити загально-італійське зіставлення на Всеіталійській Єпископській Конференції.

Спосіб переведення анкети викликав доволі багато критики, полеміки та негодування, що теж у великій мірі слушне. Головні закиди такі: особисті чи довірочні опитування треба було переводити поодиноко чи анонімно, бо тоді була б відповідь набагато ближча до дійсности, ніж та, що була дана в присутності настоятелів, та питання були занадто загальникового характеру. Вони побоюються, що через усі "зіставлення" тих питань на різних службових площинах правдивий образ буде пофальшований.

БРАЗИЛІЙСЬКИЙ УРЯД ЗАБОРОНЯЄ КАТЕХИЗМ

Бразилійський уряд декретом міністерства освіти заборонив навчати в публичних школах із катехизму, що його апробувала краєва Епископська Конференція. Бразилійський уряд подає, — основу заборони, — що катехизм "націьковує до підривности" щодо держави. У відповідь на це Кардинал Шерер, монах із Чину оо. Маріяністів із Порто Алегре, приказав далі навчати з того катехизму в католицьких школах. Автор катехизму знаходиться тепер у в'язниці, бо його теж арештували під закидом, буцім то він підтримував протиурядові рухи.

АФРИКАНСЬКІ ЄПИСКОПИ ПРОТИ ЕВРОПИ І ЗСА

"Африканці сьогодні мусять бути місіонерами самі для себе" — заявив архиєпископ Б. Ганті із Котону. Він каже, що африканські єпископи дуже нерадо дивляться на те, щоб їхні семінаристи їхали на студії до Европи чи ЗСА, бо через кількарічний побут поза своєю країною вони тратять опісля контакт із людьми, серед яких мають працювати.

ПЕРШИЙ ХОРВАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ СВЯТИЙ

У червні ц.р. вперше за 1300 років християнства в Хорватії буде Хорват проголошений Святим. Ідеться про блаженного Миколая Тавеліч, який народився 1340 р. в місті Шибенік. Будучи францисканським монахом-священиком, він поїхав до Єрусалиму, де 14. XI. 1391 р. був замучений і спалений Сараценами. На місці його мучеництва стоїть сьогодні музулманська мошея Омара. Миколай Тавеліч був проголошений блаженним за Папи Лева XIII-го. Від того часу Хорвати робили постійні старання, щоб його проголосити Святим, та це щойно в цьому році увінчалося успіхом. Успіх треба завдячувати одинокій обставині, що префектом Св. Конгрегації для Віровчення став Хорват — Кардинал Франьо Шепер, який поставив справу на власні рейки.

СКУПИЙ ШКОТ,

ВИРАХОВАНИЙ НІМЕЦЬ,

ЩЕДРИЙ АМЕРИКАНЕЦЬ,

НУ Й ВІДГАДАЙТЕ, А

ЯКИЙ УКРАЇНЕЦЬ?

Оцей знак став одинокою ціллю та змістом життя не однієї нашої людини!

о. О. Купранець ЧСВВ

Після щасливого й успішного польоту на місяць американський президент Никсон тріюмфально заявив усьому світові, що "цей тиждень був найбільший в історії людства від створення світу". Оту заяву Никсона дуже влучно скритикував один з найбільших сучасних проповідників Божого слова — дійсно Богом обдарований проповідник — Біллі Грем, який між іншим сказав, що Никсон не вповні правильно продумав свою заяву. Грем зовсім слушно сказав, що Різдво Христа, Його смерть і Його воскресіння мали куди більше значення для людства, бо вони справді змінили світ.

Поза християнством ніяка інша релігія, ніяка ідеологія, ані ніякий напрямок не мали такого широкого й великого впливу на життя людства, як саме християнство і то в кожній ділянці людського життя, бо одиноке християнство проголосило людству:

Бог стався людиною з любови до людини!
Бог замешкав між людьми!
Бог наче ототожнився з людиною!
Бог Безконечна Доброта чинить добро людям!
Бог навчив людей чинити добро!
Бог влив у серце людини доброту!
Бог дав довір'я людині до доброти другої людини, що вона їй допоможе в її потребах!

Чи дала це поїздка на місяць?

Поїздка на місяць цього не дала, бо вона не принесла зі собою ані зміни людини на краще, ані нічим не допомогла тим, що потребують тієї християнської любови й доброти. І тому надалі найвеличнішою подією в історії людства остається від дня створення світу — прихід Христа й місія Божої любови супроти людей!

Християнська віра в Безконечну Божу Доброту зроджує теж довір'я в доброту других людей, то й шукають люди взаємної допомоги, бо бачать у людях наче відблиск Божої Дороги. Це довір'я дає їм силу в труднощах та надію сповнити своє завдання, бо самі вони не в силі!

На жаль, не всі християни підходять до тієї великої ідеї Божої Доброти однаково, хоч сам Христос і безконечні ряди Його визнавців прикладом і життям засвідчили цю могутню ідею. Теж і сьогодні поміж християнами є такі люди, які, хоч і бачать Божу Доброту супроти себе, але вважають, що вона має служити тільки їм, їхньому добру й їхньому збагаченню. Вони не оглядаються довкруги себе, і не бачать вони тих, що потребують, хоч могли б легко їм допомогти. Чомусь хочеться порівняти їх з африканським племенем Массаїв, про яких говорить, — хоч це в

іншому континенті, — монсіньйор Девіс Нгонг, який прожив між ними 14 років: ..."товсті корови й здорові дівчата — це їм вистачає. Вони, правда, вірять у якогось Бога, але вони не знають нічого про близькість Бога до людей.."

Проте на щастя, можна сказати, не всі християни є такого наставлення, бо і сьогодні є такі християни, які пам'ятають про Христові слова: "...дай бідним і будеш мати скарб на небі" (Мат 19, 21) та "...Хто напоїть... одного з цих малих тільки кухликом холодної водиці, істинно кажу вам, той не втратить своєї нагороди" (Мат., 10, 42). І саме про таких християн хочемо подати декілька прикладів!

Скупі Шкоти!

Загально всюди говорять, що Шкоти дуже скупі, що скупість — це їх національна познака чи характеристика. Однак тяжко чомусь їх посуджувати в аж такій великій скупості, коли взяти отакий приклад:

Минулого року близько 27.000 фунтів стерлінгів, понад $65.000, зібрали члени шкотської дитячої організації "Скаттиш Кетолик Чилдрен" на місійні цілі в Індії й Африці. Зібрані гроші вони вислали до 19 осередків, щоб там допомогти будові шкіл, сиротинців і шпиталів. І тому цілком оправдано з гордістю міг сказати національний директор того товариства — о. Джан МекКен, що "шкотські діти належать до найкращих 'давців' у світі". Коли взяти до уваги, що Шкотів-католиків є около 800.000 душ і що живуть вони на не надто високому матеріяльному рівні, то це дійсно велика жертва. (Подано за "Ль'Оссерваторе Романо", 29. І. 1970).

Вираховані Німці!

Про Німців знову кажуть, що вони дуже вираховані. Це правда! Але їх вирахованість має великі позитивні сторінки, чого багато не хочуть бачити. Німець дасть, але хоче знати, на що він має давати.

У 1961 році німецькі католики заснували своє допомогове товариство "Адвеніят", щоб допомагати католицькій місії в недорозвинених чи бідних країнах, зокрема ж у Полудневій Америці. І вони допомагають щедро! За роки 1961-1968, тобто за вісім років, "Адвеніят" передало для Полудневої Америки круглo $70.000.000. Цю організацію з тим кольосальним фондом веде всього 16 осіб в Ессені, Німеччина, яких оплачують з відсотків. Фонди приходять головно з збірки, передовсім на Різдво, до якої закликають німецькі єпископи своїх вірних, щоб вони [illegible] свою жертву висотою 10 відсотків своїх різдвяних видатків. І вираховані Німці це роблять!

Крім "Адвеніят" існують інші [illegible] з подібною метою — товариства, як напр. "Мізереор", що кожнорічно також великі мільйони долярів жертвують на різні місійні цілі, не враховуючи тут усяких приватних осіб, що безпосередньо посилають свої пожертви. (Подано за американським католицьким тижневиком "Де Нешенел Реджістер" 25. V. 1969).

Знову в Австрії пересічно виходить около $2.00 на практикуючого католика як його річну жертву на місійну ціль у недорозвинених країнах ("Катпрес", 20. VIII. 1969).

Щедрі Американці!

Той же самий "Реджістер" подає для порівняння німецької щедрости до американської, що в 1962 р. група американських єпископів на [illegible] ми церемонії в "Брістоль-Берліні" готелі в [illegible] передала тодішньому віцепрезидентові "Папської Комісії для Полудневої Америки" архиєпископові (тепер кардиналові) А. Саморе $1.000.000, як дар американських католиків, а Німці [illegible] цієї церемонії передали йому $8.000.000. У 1968 році "щедрі" Американці передали $1.052 [illegible], хоч "вираховані" Німці в тому ж самому [illegible] передали $12.000.000. Коли порівняємо до [illegible] числа, то маємо ясний образ: Американців-католиків є около 50.000.000, а Німців-католиків є около 30.000.00, не згадуючи вже про матеріяльний рівень обох країн.

УКРАЇНСЬКА РОДИНО, ЧИ ТИ ГОТОВА ЗРОБИТИ ЖЕРТВУ ДЛЯ БОГА Й УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ — ДАТИ СВОГО СИНА НА СВЯЩЕНИКА?

А як з Українцями?

Скупі? Вираховані? Щедрі?

Відповідь на це дістаємо без ніякого пояснення! В Українців, на жаль, покищо ніщо подібне не існує! Нема ніякого такого товариства, нема й ніяких пожертв на подібні цілі, не враховуючи принагідних збірок, що тут-і-там одноразово відбудуться на якусь принагідну ціль.

Виринає питання, чому нема такого посеред нашого народу? Відповідаємо коротко: нема відповідного зрозуміння для таких речей, як теж нема й відповідного до цього виховання, щоб бути великодушним на місійні цілі, тобто виявити свою доброту в світлі Божої Доброти та допомогти

другій потребуючій людині, зокрема ж місійній праці своєї Церкви. Ми радше можемо почути від наших людей, які, дякувати Богові, живуть в Америці й Канаді в достатках, що: "хай Церква дасть" або "цей — чи — той має більше, ніж я, то може дати!" А звідки наша Церква візьме, коли наша християнська людина не дала Церкві?

Кому ми мали би помагати?

Не мусимо слати якимсь чужим місіям, бо нашим місійним тереном є передовсім Бразилія, яка помимо всього належить до недорозвинених країн. Наші люди в Бразилії, коли порівняти їх життя з життям наших людей у Канаді чи Америці, живуть дуже вбого. Їм потрібно помочі в будьякій формі зі зовні, тобто від нас. Ми не вірили б може, що це правда, бо воно дійсно неймовірно звучить, але між нашими людьми в Бразилії є теж декілька місцевостей, де кинулася свого часу навіть проказа.

У Канаді й Америці ми маємо гроші, але не маємо священичих і монаших покликань, а в Бразилії їх мають, але не мають грошей, щоб могти їх виховати та вивчити. Хто й скільки з нас досі пожертвував на оту ціль, хоч усі ми свідомі того, що наша Церква без священичого доросту виставлена на самоліквідацію? Ми болієм над тим, але нічого не робимо. Досі ми не мали ніякої системи в тому, щоб спомагати наші місійні терени, але мабуть прийшов уже останній час, щоб над цим застановитися та розпочати якусь систематичну працю, бо й потреби є великі і грошей маємо немало в обох північних країнах Америки.

Заки прийде якась нашою Церквою зорганізована праця й система, просимо Ваші ласкаві щедрі пожертви слати на адресу Преосв. Владики Йосифа Мартинця або Духовної Семінарії:

Most Reverend Bishop J. Martenetz
Caixa Postal 2845
Curitiba, Parana, Brasil

Ukrainian Catholic Seminary
Rua Martim Afonso 441
Curitiba, Parana, Brasil

Хати наших бразилійських поселенців нічим або малощо різняться від отих "старокраєвих хат". Порівняймо наші "гавзи" в Канаді й Америці, в яких ми живемо!

ЗА ВІДМОЛОДЖЕННЯ НАШИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

ХОЧ Я МОЛОДИЙ, АЛЕ Я ТЕЖ ДУМАЮ І НЕ В ОДНОМУ НАВІТЬ ДУЖЕ ПРАВИЛЬНО!

Поніжче передруковуємо з "Америки" (1969, ч. 165) редакційну статтю, яка яскраво змальовує нашу дійсність, зокрема під кутом нашої майбутньости та взагалі нашого дальшого існування в широкому світі. — Редакція

Недавно на зустрічі Пластового Загону "Червона Калина" один із дискутантів висунув домагання, щоб відмолодити проводи всіх наших товариств і організацій, включно з Пластом. Він аргументував, що як би у проводах наших товариств були молоді люди, тоді вони мали б і молоде членство.

Це така самозрозуміла правда й потреба, що її не потрібно ширше доказувати. Передусім — необхідно відмолодити проводи наших молодечих товариств, бо це одна з причин їхнього слабого зросту. Хоч число членів наших молодечих організацій зростає, таборя молоді мають значну фреквенцію, але це все діється під натиском батьків молоді. Досі не маємо статистики нашої молоді: скільки належить до українських організацій, скільки до американських, а скільки нікуди не [redacted].

Також усі інші наші організації повинні одержати подібну зміну, з тим одначе, що в кожній управі повинна бути найменше половина старших членів. Одна частина членів управи повинна мати досвід у праці, а друга, молодша, повинна вносити нові ідеї, нові методи праці, притягнути молодше членство.

Це нормальний перехід проводу від старших до молодших, що повинен відбуватися без ніяких перешкод.

Одначе деякі наші старші люди вважають себе незаступимими й необхідними, словом — без них занепаде дане товариство. Вони не допускають ніякої критики їхньої діяльности. Такі многоліття "де Голі" трапляються часто в товариствах і нераз важко їх переконати, що вони повинні зробити місце молодшим. Це особливо дається відчувати в організаціях наших комбатантів, коли головою повинен бути найстарший рангою. Але — "до часу збанок воду носить", як каже наша народня приповідка, і також кожна людина має обмежений вік, коли може працювати видатно для громади. А коли перейде цей вік (у різних людей він різний) — тоді годі силувати людину до сповнювання громадських обов'язків. Тоді є почесне членство чи головство, але ділова управа повинна бути в руках молодших, навіть і молодих, якщо вони добре підготовані.

Це треба пам'ятати завжди при різних зборах, з'їздах чи конгресах, де часто до проводу вибирають найповажніших людей, але... вже за старих, щоб могли успішно проводити наради. Неуспіхи деяких наших зібрань треба приписати власне деяким заавансованим віком громадянам, що мають за собою великі заслуги, але до ведення многолюдних зборів чи з'їздів треба енергії, сильних нервів, рішучости й витривалости, якої їм уже бракує.

Одначе молодших громадських діячів треба впровадити у працю, щоб не робили непотрібних

промахів із недостачі досвіду. І тут велике й почесне поле до праці наших многолітніх діячів, що вже поступово відходять від громадянської праці. Варт уладжувати час до часу окремі семінарі чи панелі про успішне ведення громадської праці. Довголітні наші діячі з великим громадським стажем повинні передати свій досвід молодшим від них, і зовсім молодшим, що вийшли з американських університетів.

Добре було б, як би хтось із досвідчених діячів написав короткий правильних ведення громадянської праці: засідання, загальних зборів, ширших сходин, окружних з'їздів, конгресів тощо. Які обов'язки голови, заступника голови, секретаря, скарбника, культ.-освітнього референта, імпрезового, пресового, зв'язкового та інших. Часто буває в менших наших осередках, що голова зборів не вміє їх вести, секретар не вміє написати протоколу, поодинокі референти не вміють здавати звітів, але говорять "святочні промови", голова контрольної комісії не вміє поставити внесення на уділення абсолюторії, тощо.

Тому добре було б описати, як треба вести засідання, сходини, збори, як писати протоколи, як здавати звіти, подати їх зразки для наслідування.

У дискусії часто наші люди відходять від теми, порушують різні справи, незв'язані з предметом нарад. Обов'язком голови засідання, чи зборів є спрямовувати дискусію на властиву дорогу, хоч при тому можна наразитися на деякі неприємності. Деякі наші люди не можуть стерпіти, що хтось має іншу гадку — вони вважають такого не тільки особистим ворогом, але й "ворогом народу"... Через те буває стільки непорозумінь, люди відходять від громадського життя, відказуються від участи в управах, а навіть і від членства в товариствах.

До того приходять численні наші "лінії поділу": віроісповідні, календарні, територіяльні, політичні, освітні, економічні, товариські й інші, що дуже утруднюють гармонійну співпрацю в наших товариствах.

Ще досі існують поважні ріжниці між давніми й новішими емігрантами, між заробковою і політичною еміграцією, уродженцями Америки, або такими, що приїхали дітьми до Америки. Молоді люди вже не мають таких проблем, і вони скоріше погодяться між собою та стануть спільно до гармонійної співпраці. На щастя — маємо чим раз більше число наших молодих професіоналістів, що їх треба конче втягнути до наших товариств і до їхніх управ. Це внесе "молоду кров", деякі сучасні методи громадської праці, пожвавить наше гормадське життя. Не треба боятися, коли молоді люди внесуть нові ідеї, нові погляди на наше громадське життя. В резолюціях Світового Конгресу Українського Студентства є багато здорових думок, що їх треба взяти до уваги та передискутувати в наших товариствах.

Треба відрізнити єрархію, черговість наших обов'язків і завдань, на довшу й коротшу мету, і відповідно до того уточнити діяльність наших товариств. По всіх великих війнах і революціях завжди відбувалися переоцінки цінностей, необхідні реформи, зміни в різних ділянках. Одначе в нас деякі люди поступають так, якби не завважили нічого за останні 50 років...

І власне тому треба відмолодити наші товариства, усучаснити їх, зробити цікавішими для молодого покоління. Завжди були, є й будуть розходження між поколіннями, але треба їх розумно полагоджувати. Сучасне наше розходження, "ген оф дженерейшен" особливо глибоке, бо на те склалося багато причин. Наше старше громадянство повинно ступнево передавати провід у всіх наших організаціях людям молодшим, але добре приготованим до великої відповідальности за долю нашої спільноти поза Україною, свідомим потреби духового зв'язку з українським народом на рідних землях, що бореться за свої Богом дані права на вільне життя у своїй незалежній державі.

НАША МОЛОДЬ КАЖЕ:

МИ НЕ ХОЧЕМО БУТИ ТІЛЬКИ ЛЯЛЬКАМИ-ПАЯЦАМИ В РУКАХ СТАРШИХ, ХОЧ І ШАНУЄМО ІХ!

ОПРОКИНУТО ЯК НЕПРАВДИВЕ

У зв'язку з загостреною ситуацією щодо целібату в Голяндії, а в дальшому з центральним управлінням Церкви у Ватикані, поширилися різні чутки, а саме, що Голяндії грозить схизма, що самі проголосять внесення целібату, що Папа викличе до Риму предсідника голяндської Єпископської Конференції — Кардинала Альфрінка, як теж що Папа відмовиться прийняти на авдієнції Кардинала Альфрінка, та багато інших. Однак повищі вістки опрокинуто як неправдиві, а бодай компетентними чинниками не потверджені.

ПРОДОВЖУЮТЬСЯ ВИКЛАДИ В УНІВЕРСИТЕТІ В САЛЯМАНЦІ

По двомісячній перерві знову розпочалися виклади на Папському Університеті в Саляманці, Еспанія. До тимчасового університетського управління належать, поруч представників професорської колегії, теж три студенти як представники теологічного та філософічного факультетів. Довготривала боротьба за реформу богословського факультету закінчилася щойно після інтервенції спеціяльного апостольського візитатора, який пішов дуже далеко в узглядненні різних домагань студентів. Тепер опрацьовують нові статути університету.

ЮГОСЛАВСЬКІ СВЯЩЕНИКИ ДОМАГАЮТЬСЯ

Об'єднання православних югославських священників домагається реформи церковних законів у Югославії. Старий церковний закон не відповідає новим життєвим обставинам, які існують у Югославії, бо дає багато можливостей для зловживання збоку державного уряду. Крім того священики домагаються теж соціяльного й пенсійного забезпечення священиків. Вони теж хочуть, щоб радіо й телевізія служили для релігійних потреб православних вірних, бо — як кажуть у домаганні — церковні пісні заслуговують на публічне допущення, хоч би з уваги на їх мистецьку вартість.

ГАРНО СОБІ ПРОЖИЛА!

У січні ц.р. в манастирі СС. Уршулянок у Бріг, Швайцарія, померла сестер Альойзія Ціммерман, яка прожила 105 років, будучи найстаршою монахинею в Швайцарії, бо була нею 85 років! За час свого життя тільки один раз у 1938 р. захворіла. Вже як 100-річна вона вставала разом з іншими монахинями о 5-ій годині ранку на молитви.

ПОЛЯКИ ПОЧИНАЮТЬ ТУРБУВАТИСЯ СВОЇМ ПОМЕНШЕННЯМ

Посол польського парляменту із групи "Зяк" Януш Заблоцкі виступив перед парляментом із промовою, вказуючи на те, що в останніх роках природний приріст населення, а тим самим польського народу, сильно зменшився. Причиною того є введення в 1956 році закону про дозвіл на контролю народин і припинювання чи переривання вагітности. Католицька група послів внесла вже також раніше окремий меморіял у цій справі до міністерства справедливости і здоров'я.

НЕПРАВДА ПРО ЗНИЩЕННЯ ПЛАЩАНИЦІ

Свого часу поширилися чутки про знищення "Христової Плащаниці", тобто полотна, яке зберігається в Турині, Італія. За дотеперішньою християнською традицією це полотно мало би бути дійсною плащаницею, в яку був Христос обвинений і покладений у гріб, а темні плями на ньому мали би бути правдивою кров'ю Христа, що з ран сплила в полотно. Ватиканські круги заперечили вістку про знищення плащаниці та вважають її смішною.

ПОТВЕРДЖЕНІ ВІСТКИ ПРО МАСАКРУ ІНДІЯН У БРАЗИЛІЇ

Бразилійський місійний єпископ Гайнріх Рют, родом із Ессену в Німеччині, якого осідком є Крузейро до Суль у північно-західній Бразилії, потвердив вістки про масакри Індіян у Бразилії, про що вже перед тим писала німецька преса.

НАЙСТАРШИЙ СВЯЩЕНИК — 123 РОКИ

Уважають, що найстарший священик, який сьогодні живе, це православний священик Дмитро Ліонтос, який 28-го січня 1970 р. святкував 123-ті роковини народин. Одна з його доньок, що ще живе, має тепер 80 років. Він має поверх 70 внуків і правнуків.

ЄПИСКОПИ ЗАБОРОНИЛИ КАТОЛИЦЬКИЙ ЖУРНАЛ

П'ять католицьких єпископів у східній Колюмбії, Полуднева Америка, заборонили на терені своїх епархій поширювання ілюстрованого журналу "Ля Гора", що його видає Колюмбійська "Карітас". Причиною такого рішення є те, що журнал, трактуючи сексуальні проблеми в Колюмбії, "орудував нечесними методами, які межували з непристойністю".

ПРАВДА "НЕОФІТІВ"

Василь Барка

Українське католицьке юнацтво (УКЮ) з Канади перед пам'ятником Шевченка в Канові

Вершинний твір Тараса Шевченка — це поема "Неофіти" ("Нововірні" — "Новохрещені"). Шевченко написав її в кінці 1857 року, коли вертався з заслання. Був зруйнований фізично, але мав життьову мудрість і ясновидність, яку з'являє страждання за правду і геній.

Його поема — пророча. Бо, через минувшину, не тільки викрито злу сучасність, але дано також вірний прообраз майбутности. Муки перших християн марилися Шевченкові в прийдешній Україні. Вже в присвяті Щепкіну він сказав про свою думу: "І огнем-сльозою упаде колись на землю і притчею стане розпинателям народним, грядущим тиранам".

Передбачення повністю здійснюється якраз і виключно від 1917 року. При диктаторському "культі" Українську Церкву знищено (зоставлено декотрі храми, з не-українською мовою та єрархією).

Багато вірних відійшло в новочасні катакомби; — в завішених хатніх кутках відбувається молитва. Святині України — Лавру і Софію в Києві — обернено в глумливі "заповідники"-"музеї". Заборонено Українцям мати Біблію рідною мовою. Навіть заборонено в поемі "Неофіти" писати слово *Бог* — з великої літери, як робив поет.

Він, глибоко віруючий, взяв для "Неофітів" напис із пророцтва Ісаї: про близькість милости. Тут — ключ до розуміння поєми; в ній світло милости Божої веде душі, через смертні терпіння і жертву життя, до перемоги над злом.

Герой поеми, Алкід — римський юнак; але, коли мати шукає його, висланого на каторгу, то йде в Сибір. І зразу ж Шевченко справляє удавану помилку: "в Сибір чи тее... в Скитію". У вступі теж, після молитви до Богоматері — "молю ридаючи", — Шевченко вказує на Україну. А далі складає натхненне славлення Христа-страстотерпця:

> той святий,
> той Назорей, той Син єдиний
> Богом ізбранної Марії.

Дорогою Христа провадить Шевченко свого героя-юнака, при істині Євангелії, про яку сказано: "...святої правди і любови зоря всесвітняя зійшла". Прямуючи до Риму, апостол Петро звернув напитися в гай, де юнак був присутній на поганських веселощах. Петро благовістив "добро найкращее на світі то братолюбіе", "і слово з уст апостола святого — драгим єлеєм потекло". Ті, що увірували, пішли в катакомби — печери під Римом. Апостола схоплено і розп'ято; а юнака в кайданах погнано на каторгу.

Шевченко означив терор, який діяв і в Україні при "культі" диктатора: "нема сім'ї, немає хати, немає брата і сестри, щоб незаплакані ходили, не

катувалися в тюрмі або в далекій стороні". Так само — матір "не допустили й подивитись" на сина.

У столиці празниковано: на честь кесаря. Скрізь несено його зображення. Патриції вихваляли кесаря аж до огиди: знов, як "культового" вождя; і однаково проголосили, що кесар "більш од Бога". Мати молилась на кесаря, — звичайно, одурена. І тут Шевченко додав заповітні слова:

Молітесь Богові одному,
молітесь правді на землі,
а більше на землі нікому
не поклонітесь!

Цю правду зберіг юнак, що уже став "апостол великий Христового слова". Прикутий до щогли, він співав псалом з одновірними, яких названо в Шевченка: "Христові воїни святії", "лицарі", "стратеги Божі". Без огня і ножа стануть, — "і тьми і тисячі поганих перед святими побіжать"; їм "во віки-віки похвала". Приведено їх на арену Колізею і там їх розтерзали звірі. "Ликує Рим". "Руїну слави... пропиває". Кесар, оточений трьома рядами сторожі, посміявся з мученицької смерти юнака.

Зоставшися самотньою, мати з розпачу вдарилась головою об мур і впала непритомна. Вночі Колізей чорнів, як гора на долі, а над ним, із-за річки Тібру, місяць сходив. Мати мученика, опритомнівши, пішла за возами, на яких "сірооки скити" відвозили трупи до річки — годувати рибу для стола кесаря. Стихли круги на воді: тоді мати "тяжко, страшно заридала і помолилась в перший раз — за нас Розп'ятому". Вона "живого істинного Бога" — "слово празди понесла".

В поемі Шевченка — вся Україна, з її горем-долею і покликанням; вся в постаті матері: серед духовної ночі, на березі Тібру чи Дніпра, при світлі кривавого місяця. То прозріваюча мати самоможтовного неофіта, від цілого покоління, що покинувши поганські несамовиття і прийнявши Христа, іде на подвиг і страждання в Його імені. Поетом цієї нової, духовної України і провісником її доріг був Шевченко в останню і вершинну добу своєї творчости.

Він — великий проповідник євангельського світла поруч із іншими загальнолюдськими речниками в письменстві: Франциском Асизьким, Данте, Мільтоном.

Але зовсім не ступайко заштатно-сірих північних безвірників ряду Чернишевського, як пишуть офіційні теоретики.

Наші брати і сестри в Україні стають гідними спадкоємцями правди "Неофітів", яка завінчує геніяльну поезію в "Кобзарі": дзеркалі нашої історичної долі.

СПРОТИВ ПРОТИ ОБ'ЄДНАННЯ

300 англіканських духовників Англії мали б — як подає голяндська пресова агенція — перейти до Католицької Церкви. Причиною цього мала би бути спроба злиття Англіканської та Методистської Церков. Саме з уваги на те справа злиття згаданих Церков відсунена на пізніше, зокрема ж на синод Англіканської Церкви, який має відбутися осінню 1970 р.

Тих 300 англіканських духовників є членами заснованого 1855 р. товариства "Сосаєті оф де Голи Крос", якого дальшою ціллю є об'єднання Англіканської Церкви з Римом. Це товариство змагає до того, щоб на зразок східніх Католицьких Церков створити осібну церковну одиницю з власним обрядом і традицією, яка була б однак окремим тілом від існуючої в Англії Католицької Церкви латинського обряду.

ЗАВМИРАЄ ЕКУМЕНІЧНИЙ РУХ?

На своєрідне завмирання екуменічного руху, яке мало б в останньому часі наступити, наріка єзуїтський римський журнал "Чівільта Каттоліка". Католицька Церква в останніх роках зробила великі кроки на дорозі до поєднання Церков, однак не видно того самого збоку Православних і Протестантських Церков, які викликають радше вражения, що сам Рим має прокласти всю дорогу до єдности. При кінці статті автор висловлює надію, що теж інші церковні спільноти, крім католицької, вчинять такий відважний крок, що його вчинила Католицька Церква, починаючи від Ватиканського Собору.

МАБУТЬ БУДЕ ПРОГОЛОШЕНИЙ СВЯТИМ

Апостольський Престіл дав свою згоду розпочати вступний інформаційний процес для проголошення святим всесвітньо відомого стигматика о. Пія, монаха з Чину оо. Капуцинів. За свого життя він тішився великою пошаною та своєрідним почитанням мов святий. З усього світу вірні просили його про молитви та вірили, що вони їм допомогли.

ХОЧЕ ЗАВЕСТИ ЦЕРКОВНЕ ОПОДАТКУВАННЯ

Мадярський архиєпископ Брезаночі з митрополії Ягеру звернувся з проханням до всіх вірних митрополичої єпархії, щоб вони себе добровільно оподаткували в користь єпархії, яка фінансово стоїть дуже зле. Нехай жертвують не багато, та бодай пів відсотка своїх приходів.

пояснювали вже суть життя, походження, ціль життя й інше "філософічно". Жалію, що оцих пояснень я не любив трохи більше, щоб тепер, пам'ятаючи їх, міг розбирати їх зміст і "правильність"; але читачеві менш-більш відомо, що означає марксистсько-ленінська ідеологія й матеріялізм.

У нас "танкували" патріотизм до держави, любов до комунізму і нелюбов до капіталізму, до західнього світу, де є казкові багачі і нелюдськи бідні, де одні вмирають від голоду а другі сиплють пшеницю в воду щоб не збанкротувати, щоб не стратити капіталу. Це все пояснювалось рафіновано і з великим пафосом, що, мушу признатися, мало деякий вплив і на мене. Любов до "визволителів", до Радянського Союзу була на щоденній програмі. Фактами з їхніх книг і газет нам доводили, за що бореться Союз "вільних і суверенних" 16-ти республик, яка правильна його ідея, який благородний він для нас. Ми мусимо бути вдячні за "визволення", за те, що він прийняв нас під свою опіку, і багато інших пустих фраз.

Найновіше, як слідкую, то вже треба казати, що Чехословаччина мусить бути вдячна Совєтам за допомогу "у придушенні контрреволюції" в серпні минулого року... Направду, які вони добрі й жертвенні задля чужого добра!.. Інтернаціонально допомагають бідним народам у Вєтнамі, Єгипті, в Кореї і де лише, щоб ці народи могли свобідно розвиватися, щоб не були утискувані колоністами, та, зрозуміло, щоб сплачували довг у вигляді прийняття ідей комунізму і тим самим здалися до їх "благородних" рук, бо вони з увеценням комунізму мають уже досвід і практику. Такі й інші "любови" й "пошани" "помпували" у нас, що й не здорово було, але результати це приносило, бо інших джерел не було, щоб порівнювати, знаходити диференції і неправду, а тим самим і самостійно думати. Книги видані на Заході це було сміття, випари хворого мозку, а все, що писали вони і пишуть, це має називатись "Правда" з великого "П". Але виходить воно інакше. Ця "правда" якась покручена, терпить паралічем, недостачею ясности і чим далі більше блідне, а хто-зна як вона буде виглядати ще пізніше.

Союзівцем має бути кожний до 24-го року свого життя. Щоб належно дозрів, щоб був добре приготованим, бо тоді слідує "найрадісніша" хвилина: коли я стану комуністом. Одним із носіїв шляхотних ідей, носієм свободи, миру, щастя і братерства а все це реально, математично і всяким іншим способом дорівнює, що я стану носієм супербрехні. Читаючи в ЧС. газеті "Правда" з дня 19-го квітня ц. р. життєпис нового секретаря КП Чехословаччини др. Гусака, можна дізнатись, крім іншого, і те, що він 16 річним вступив до комуністичної партії. Отже дальші коментарі до того безпідставні...

З усього попереднього виходить, — так могло б здаватися, — що молодь ведуть по справжній дорозі життя, застосовують правильні методи підготовки, щоб бути щасливим, а все таки останнім часом можна яскраво бачити, що це не є так.

Молодь неспокійна і домагається кращого пояснення змісту життя, щастя, смерти, просто духова сторінка молоді не розв'язана і завжди чогось домагається. Факти про це починають признавати й самі виховавці комуністичної молоді, починає їх це тривожити і тому знов шукають дороги як би молодь потішити, довести, що все таки методи, що вони їх уживають, правильні.

Чи вдасться їм?

На мені їм не вдалося, бо я таки не став комуністом!

НАЙНОВІША КНИЖКА ВІДОМОГО АВТОРА
В. ПОЛЯНИЧА
п. н.
ЗАМОК ЯНГОЛА СМЕРТИ
сенсаційна повість із часів Гетьмана Розумовського вже вийшла з нашої друкарні.
Має 200 сторін друку на гарному папері
Ціна — $2.00
Замовляти через:
BASILIAN PRESS
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

НОВІСТЬ! **НОВІСТЬ!**
ПОЯВИЛАСЯ
ДРУКОВАНА КНИЖКА,
ПОТРІБНА СВЯЩЕНИКАМ,
А ХОСЕННА МИРЯНАМ п. н.
"ЦАРСЬКЕ СВЯЩЕНСТВО"
Проблеми життя і праці священика.
Автор довголітній вихователь українських питомців у Римі —
О. ІРИНЕЙ НАЗАРКО ЧСВВ
Сторін 201. **Ціна $3.00**
Замовляйте:
Basilian Press
286 Lisgar St. — Toronto 3, Ont. — Canada

1600 року. Тільки з великою різницею до нашої церкви Рождества. Церква битком набита вміщала ледве дві тисячі людей, а костел був великий і легко вміщав яких п'ять тисяч. Острозький був не менший магнат від Потоцького. У нас нема розмаху. Почаїв тому такий величний, бо його теж фундував Потоцький, а як би який наш це робив, а в тім часі ми мали нагнатів, то Почаїв напевно не був би такий величний. Правда, що в нас буває таке, що на Різдво й Великдень, і то лише на перші дні, треба великої церкви, а потім треба би звузити ту, яка є. Недарма ж була в нас, і є, пословиця: "Коли прийду до церкви, то все паску святять".

Другий костел був оо. Ісусівців, або, як ми любимо казати, Єзуїтів. Дехто з вас любить оо. Єзуїтів так, "як сіль в оці". Але то не так уже оправдане. Зате їх любив наш найбільший політик і дипломат, великий Гетьман Іван Мазепа. І якщо ми були б мали Єзуїтів від тоді, відколи вони заіснували в Польщі, то ми мали б Україну. Зрештою, чому спихаємо вину на когось? Дивімся на себе. Те, що було колись на рідних землях і що тут діється, це вина нас самих, нашого лукавства. В нас, як хтось виб'ється на якесь становище, то зараз другий хоче вийти на те саме місце і починаються інтриги або, як ми кажемо, "вища політика". Чому він, а не я? — і те "чому" не дає нам спати. А скільки зла буває в нашому народі через заздість! Народна мудрість охопила це пословицею "Господи, дай, щоб моєму сусідові корова здохла, бо йому занадто добре поводиться". Або кажемо "він чорта має", а в Канаді кажемо, "він мусить щось від большевиків діставати".

Чи багато з нас сповідаються з гріха зависти?

Наш покійний парох о. крилошанин — Громницький питав нас при Св. Сповіді — "гніву — зависти не маєш?" Тепер усі спішаться, і священики не питають, треба самому це сказати. Каже хлопець "я курив", то не гріх, ти говори гріхи; якщо хлопець сказав "я курив", а священик уважає, що це не гріх, бо якраз тепер, з огляду на рака легенів, курити є гріхом, це вже твердять богослови, то треба би спитати, чому ти вважаєш, що це не гріх? Бо тато казали (тато, то все, казали, тато казав, то не українське), ага, то видиш так тому, що тато казали, так це є гріх проти четвертої Заповіди Божої, бо тата треба слухати, як хочеш, щоб тобі було добре на цім світі. Я думаю, що згодитеся зі мною.

Але вертаймося до костела оо. Єзуїтів у Тернополі. ОО. Домініканців довго не було в Тернополі і вони відступили костел і манастир оо. Єзуїтай. А коли згорів парафіяльний костел, то і парафія перенеслася до костела оо. Домініканців. Як де є дві господині, то скоро прийде до непорозумінь. Але й між двома господарями теж прийде до незгоди. От і зачалися в костелі непорозуміння. Їх нема лиш у небі, а на землі серед людей всюди є непорозуміння. Коломбіян Марміон бенедиктинський архимандрит у книжці "Христос зразком для монаха" каже, що як би ангели мали на собі тіло, то теж між ними були б непорозуміння і вони б сварилися. А св. Павло каже: гнівайтеся, але не грішіть. Бо дехто скаже, а то гарно, духовні особи і непорозуміння. "Де є люди, там і блуди". Але щоб непорозуміння не продовжувалися, то парохія звернулася до оо. Домініканців, щоб вони продали парохії костел. І вони продали. Але коли Потоцький будував цей манастир, то зробив умову, що як би задля якихсь причин оо. Домініканці не могли тримати цієї фундації, то вона має перейти на той Чин, де буде нащадок його роду; а що в оо. Єзуїтів був тоді Потоцький, то вони висунули домагання, що костел має прийти для них. Тоді оо. Домініканці виповіли одним і другим і самі обняли костел із великим манастирем. Але в них було лише трьох священиків і брат. Манастир був у середині міста, то й кущі й усякі підприємства винаймали частину забудувань.

(Далі буде)

БОГОСЛУЖЕННЯ В МОСКВІ

Як подає один югославський репортер, то в Москві під цю пору є 40 церков, у яких постійно або принагідно дозволено служити богослужіння. Церковні громади, яким дозволено існувати управляються "двадцяткою", тобто комітетом складеним із двадцяти осіб, яких контролюють знов державні контрольні органи. Завданням тісі "20"-тки є дбати про те, щоб не були порушені карні совєтські закони, а зокрема, "щоб релігійна діяльність не була шкідлива здоров'ю або не притягала совєтської молоді".

ПРАВОСЛАВНІ НОВОГО ОБРЯДУ

За звідомленням "Християнського Сходу", німецького журналу, що появляється в Вюрцбургу, в м. Авгсбург у Німеччині засновано православну парохію, яка не служить за візантійським обрядом, але зовсім новим. Парохія є в юрисдикції Московського Патріярхату. Фактично цей новостворений західній православний обряд і німецька мова в богослуженні мали б служити принадою для католиків і протестантів, які ставали б опісля православними. Творцем цього обряду та засновником станиці є єпископ Олексій — колишній католицький священик, який у 30-му році життя перейшов на православ'я.

о. І. Назарко ЧСВВ

ВОНИ ТВОРЯТЬ ІСТОРІЮ

Атанасій Г. Великий ЧСВВ. НАРИС ІСТОРІЇ ЗГРОМАДЖЕННЯ СС. СЛУЖЕБНИЦЬ П.Н.Д.М., Рим 1968, стор. 767.

Перед нами імпозантна книга історії Згромадження відомих у нас Сестер Служебниць. Після короткої й гарної "Передмови" Головної Настоятельки Згромадження М. Єроніми Химій, Автор книги, нестружений Протоархимандрит А. Великий ЧСВВ подає глибокий вступ. У ньому пише: "Знання своїх предків та плекання їх культу є, звичайно, показником висоти людської культури та ушляхетнення людського єства. Зі свого минулого і з минулого своїх предків людина черпає вказівки для життя сучасного і предвиджує в ньому своє майбутнє. Саме історія дає людству спромогу бачити себе і своє життя в трьох розмірах: у минулому, сучасному й майбутньому, поширюючи так його горизонти понад часи і простори, а тим і збагачуючи його... Тому не дивно, що людина-одиниця, а ще більше людина-громада усвідомлює свою історію, її плекає та її записує і передає нащадкам. Це робить кожна цивільна чи духовна громада... Так робить і Церква Христова, це ж роблять і всі клітини Церкви Христової. Зокрема пильні були в тому чернечі громади... Тому не дивно, що і чернече Згромадження Сестер Служебниць знайшовшись на 75-му році свого існування, відчуває сьогодні невідкладну потребу пізнати себе краще в своєму минулому, щоб усвідомити свою сучасну сутність та глядіти з більшим довір'ям у своє майбутнє".

Після цього історіософічного вступу Автор заподає на вісімнадцятьох сторінках джерела й бібліографію, що їх він використав. Далі в десятьох окремих розділах змальовує історію Згромадження за десятиліттями від 1892 до 1967 року, закінчує все глибокою синтезою (ст. 587-595), а врешті у двох "Додатках" подає показники й документи про початки Згромадження. Отже ціла праця з таким апаратом має характер суто науковий. До цього достосований високий стиль і мова.

Не маючи змоги переповідати всього змісту, звернемо увагу Читачів бодай на більш маркантні моменти тієї цінної праці. У вступному розділі (стор. 4-44) Автор з'ясовує рік народження СС. Служебниць 1892, говорить про першу іскру в Жужелі, про перший устав, першу Сестру і перший дім там же (в Жужелі).

На нашу скромну гадку, найважніший розділ тієї праці — це розділ другий про перше десятиліття Згромадження 1892-1902. Вже тоді виникало питання: Хто є властивим основником Згромадження? Чи його духовний провідник — о. Єремія Ломницький ЧСВВ (1860-1915), чи парох Жужеля — о. прелат Кирило Селецький, у якого парафії постав перший дім Згромадження? Пізніше на цю тему розгорілася справді гаряча полеміка на сторінках наших часописів. О. Великий, як фаховий історик, після глибинного проаналізування документів, доходить до такого висновку: "Основником і Настоятелем був і лишається для історії о. Єремія Ломницький ЧСВВ, Правним Прокуратором і економічним опікуном був о. Кирило Селецький. За їх життя, розділивши між собою два основні завдання; духовне і матеріяльне, вони працювали для одного діла, якому ймення: Згромадження Сестер Служебниць Преч. Діви Марії. По першім п'ятиліттї, о. Є. Ломницький об'єднав у своїй особі обі частини, і підготовив Згромадження до перебрання самоурядування, яке відбулось року Божого 1902". Після такого ствердження і так удокументованого дискусія на тему основника Згромадження СС. Служебниць, повинна бути скінчена.

В другому десятиліттї дійшло до здійснення Головного Заряду Згромадження, вибрано т. зв. Сестру Старшу, з яких першою була С. Йосафата Гордашевська, відтак С. Василія Мишок, а вкінці С. Віталія Мікусь. У цьому ж десятиліттї перші Сестри виїхали вже на місійну працю за синій океан... до Канади 1902 року, а відтак до країни Південного Хреста — Бразилії 1911 року.

На третє десятиліття (1912-1922) припадає перша всесвітня війна, яка принесла Згромадженню великі страти в особах і втрати матеріяльні, але теж принесла здобутки Сестрам, бо тоді з'явився новий тип Сестри Служебниці — воєнної мед-сестри, чи Сестри-жалібниці, також тип Сестри-опікунки воєнних сиріт, а Згромадження в Галичині зросло на 15 нових домів. Це Шан. Автор описує нераз дійсно зворушливо, в четвертому розділі (ст. 176-230).

У п'ятому розділі Автор обговорює післявоєнну кризу Галицьких Служебниць та її санацію; інституційну кризу Канадських Служебниць і змагання до об'єднання Бразилійських Служебниць.

Важне для цілого Згромадження було п'яте десятиліття 1932-1942, бо тоді Апостольський Престіл перевірив і потвердив Устав Згромадження Сестер Служебниць у 1932 р., тоді канонічно об'єднано Згромадження в одну цілість, поділено його на провінції, а 1934 р. переведено першу Генеральну Капітулу Згромадження у Львові, де вибрано однодушно Головною Настоятелькою С. Вероніку Гаргіль, дано їй 4 дорад-

ниці, секретарку та справничку. Головна Настоятелька назначила окремі провінціяльні Заряди для Европи, Канади й Бразилії. Вже 1936 р. Головна Настоятелька перевела канонічну візитацію в Канаді й Бразилії та на початку 1937 р. представила компетентним чинникам Апост. Престолу особисто стан Згромадження за океаном. По дорозі з Риму Головна Настоятелька звізитувала ще доми Сестер у Югославії й Чехословаччині, а відбувши подібну візитацію Галицьких домів, Гол. Настоятелька мала повний образ Згромадження. Вислідом цієї першої візитації був перший урядовий "Каталог Згромадження СС. Служебниць ПНДМ" з 1938 року. З цього Каталогу довідуємося, що ціле Згромадження на початку 1938 р. нараховувало: 124 домів, а в них 711 Сестер. Отже Бог благословив Згромадження гарним розвитком.

У сьомому розділі Автор описує в жахливих образах те, як у шостому десятилітті свого існування Згромадження СС. Служебниць опинилося в буревію другої світової війни. Галицьку провінцію спльондровано цілковито, натомість у Римі постав новий осідок, де примістився Головний Заряд і постали нові віцепровінції в Польщі, Чехословаччині та Югославії.

У сьомому десятилітті 1952-1962 рр. Апост. Престіл затвердив дефінітивно 1956 року попередній Устав Згромадження з деякими малими змінами, бо попередній Устав був потверджений тільки на пробу. В цьому ж десятилітті (1956 р.) відбулася в Римі друга Генеральна Капітула надзвичайним способом, бо 23. III. 1956 р. померла Гол. Настоятелька С. Вероніка Гаргіль, рік перед закінченням четвертого шестиліття свого урядування. Другою Гол. Настоятелькою Згромадження вибрано С. Єроніму Химій — членку Канадійської Провінції. В час свого першого шестиліття вона виїздила тричі урядово за океан, а вислідом цього було назначення нових Зарядів для Провінцій і Віцепровінцій. Вона розбудувала дім Ген. Курії в Римі, за неї постали нові осідки Сестер у Парижі й Брадфорді (В. Британія) та видано заходом о. А. Великого ЧСВВ дуже практичний і зручний часослов для Сестер українським друком, вона брала участь у II Ватиканському Соборі, як авдиторка, за неї Згромадження торжественно відсвяткувало своє 75-ліття. Не дивно, що на останній Ген. Капітулі в Римі 1968 року С. Єроніму втретє перевибрано Гол. Настоятелькою Згромадження, яким вона вміло послугує сьогодні править.

Ось так представляється короткий зміст тієї цінної книги, якої СС. Служебницям можуть позавидувати старі й заслужені Чини. Тепер залишається Сестрам написати ще бодай короткий життєпис першої Генеральної — С. Вероніки, тим більше, що її глибоке надприродне життя та її чернечі чесноти заслуговують на те, щоб Сестри їх наслідували.

Книга прикрашена численними ілюстраціями осіб, домів і гербів — роботи С. Василії. Одначе ми особисто воліли б світлини осіб, тим більше що деякі особи (нпр. Архиєп. Бучка, С. Андрей) майже неподібні, коли одночасно герби С. Духа Многострадальної Матері Божої і деяких домів — прекрасні.

Майбутнє Згромадження СС. Служебниць у руках Божих. Одначе можемо бути певні, що воно дальше буде гарно розвиватися, якщо остане ться вірне своїй меті, для якої його засновано і якщо Сестри залишаться вірні своїй Церкві обрядові й народові, з якого вони вийшли, як його доньки.

КУПЛЮ КНИЖКИ давнішого видання, також збірки **ПОШТОВИХ МАРОК. Подайте, що** маєте й за кільки на адресу:

А. МОСН

6 Churchill Ave., Toronto 145, Ontario, Canada

НАДІСЛАНІ ВИДАННЯ

"ПРАВДА", журнал присвячений українській християнській культурі та розвазі, число 3-4, за 1969 рік. Стор. 176. Ціна $2.00.

АЛЬМАНАХ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ НА РІК 1970, Річник 60, Видавництво "Свобода", Джерзі Сити - Нью Йорк, ст. 256.

КАЛЕНДАР "ПРАЦІ" НА 1970 РІК, Видавництво ОО. Василіян у Бразилії, Пруденгопіль, ст. 132.

КАЛЕНДАР "СЛОВО" НА БОЖИЙ 1970 РІК, Видавництво "Вільне Слово", Торонто, ст. 144.

ІЛЮСТРОВАНИЙ КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ "КАНАДІЙСЬКОГО ФАРМЕРА" НА РІК 1970, Календа: зредагував Мирослав Роман Шкварикто, Накладом "Канадійського Фармера", Вінніпег, ст. 192.

ВИЗВОЛЬНИЙ ШЛЯХ, Суспільно-політичний і ме уково-літературний місячник, Лондон, 1970, ч. 1

НАША ДОРОГА, Журнал Ліги Українських Католицьких Жінок Канади, Квартальник, 1970, Рік І, ч. 1, ст. 48.

РОЗШУК

Пошукую **Павла й Йосипа Пужак**, народжених селі Мокротині на Коробрівці, повіту Жовква, воєводство Львівське. Їх пошукує найстарша їх сестра з Рідного Краю — Параска Пужак. Просимо відізватися! Вони виїхали по 1-ій світовій війні: один до Канади, другий до Аргентини. Може хтось знає про них або їхніх дітей, то нехай ласкаво подасть усяку вістку на таку адресу:

Mrs. H. Hoszowski
60 Denison St., Willawood 2163
Sydney, N.S.W., Australia

Віра Смерека

ХРИСТОС-ВОСКРЕС!

(Продовження)

— Не журіться, Людмило Миколаївно, — каже Іра просто його мамі, — Михайло ще вернеться додому! Я знала його... І вірю в це!

— Такі, як Михайло не пропадуть! — додає впевнено Андрій Андрієвич. — Не плачте, в цю ніч не годиться! Вірити треба!... Христос Воскрес!...

— Як дивно почути ці слова від вас! — каже Ірина, і ясним питаючим поглядом дивиться на своїх бувших учителів.

— Нащо ж ви говорили нам, що Бога нема?! — думає Іра і думки ті, як грім б'ються об її свідомість питаннями і піднімають у душі цілу бурю протесту. — Нащо ж ви так палко оповідали нам про героїв, які заперечували Бога? Нащо ви так ясно викладали науку Дарвіна і ніби доказували з неї неіснування Бога?... Навіщо ж ви прищеплювали нам ідеї матеріялістичного світогляду?.. Чому? О, чому ви вчили нас того, у що не вірили самі?... Не вірили, бо ви в церкві тепер!... У церкві, де служить мій батько, про звання якого я тремтіла перед вами зі страху признаватися... Ви приїхали по свячене для вмираючої мами, яка не хотіла нас колись і знати... Ви приїхали помолитись за Михайла, якого ви самі виховали без Бога... О, як можна так поступати в житті?!...

— Вам дивно почути ці слова від мене, Ірино Симонівно, — каже їй у відповідь Андрій Андрійович, пронизуючи своїми карими розумними очима Ірин погляд і, немов вичитуючи в ньому кожну думку, що піднялась у її душі, він чистою, тихою вимовою, як колись, поривае її увагу і говорить тихо й упевнено:

— Ви ще молоді і перед вами велике життя. Пам'ятайте, що Бог, це не тільки слово! Це не тільки сьогоднішне Великодне Богослужения! Не тільки церква, назва, вираз!... Бог — це Вічна Всемогуча Духовість!... Нам у школі не дозволено було про це говорити, проте ми хотіли вкласти в душі ваші розуміння Бога без права назвати Його цим словом! Ми вчили вас любови до прекрасного, вчили бути чесними, справедливими і сповненими великих стремлінь! Ми хотіли прищепити в душах ваших ідеали перемоги добра над злом, чести над безчестю, краси над брудом, — дати вам зрозуміти оте найвище в людському житті, без права назвати його Словом, яке тепер у кожного на устах...

Андрій Андрієвич не скінчив. Раптом почувся вистріл за церквою.

— Партизани!... — Пронеслося по народі і юрба кинулась до виходу.

— Бачите, Ірино Симонівно,, — спокійно продовжував Андрій Андрієвич, — нарід дорожить своїм життям... Це одне, на що він має право... А ми теж люди...

Вони вже хотіли виходити, як знов пронісся шепіт, що постріл зробив якийсь п'яний поліцист. Заспокоєні, люди верталися в церкву...

— Заходьте до нас, коли будете в місті! — запрошувала Іру Людмила Миколаївна. — Німцем більш не налякаємо, — додала з усміхом, — Ліда вже більш не приймає їх у хаті. Ви добре тоді повелися...

Іра безмовно дивилася на Людмилу Миколаївну. Це вперше хтось одобрив її поступок, поставив на цисоту її залякане "я". Людмила Миколаївна була мудра вчителька...

Погляд Ірин раптом спинився на батькові. Через розкриті царські врата він стояв біля св. Престолу і приготовлявся до початку Літургії.

— Це я в нього вчуся, Людмило Миколаївно, — показала Іра поглядом на світлу постать отця Симона. — Бути собою... Завжди і скрізь!

Людмила Миколаївна схилилася ближче до Ірини і защептала їй на ухо:

— Знаєте, в нашому місті там, де церква Миколаївська стояла, а тоді пам'ятник Ленінові, коло якого збиралися на демонстраціях... Німці зірвали Леніна, а на тому місці, на тому самому місці, де була церква, поставили вішаницю і вішають на ній людей... Цілими днями й ночами висять трупи...

— Ой, що ви кажете?! — вжахнулася Ірина.

— Приїдьте самі в місто, побачите... А молодь у Німеччину вивозять... Ліда теж тепер боїться... — Людмила Миколаївська перестала шептати і сумно схилила голову.

— О, що то ще буде?! — зітхнула Ірина.

І, немов шукаючи опори, подивилася на сповненого гідности, як завжди спокійного й упевненого, директора школи.

Він чув їхню розмову, чи може знав про неї, бо поміж учителями говорилось про це раніше. Уважно пронизавши Ірину синім своїм розумним поглядом, він тихо сказав:

— Не годиться зітхати в цю ніч, кажуть наші люди!... — І впевнено дивлячить на тисячне море народу, якимсь особливо-піднесеним голосом, почав говорити, немов читав давно-завчену лекцію в серці своїм, сповненім багатством знань і життевого досвіду:

— Люди!... Гляньте на них!... Люди, наші люди, і скільки їх! Народ! Скільки народу, нашого народу! Це й ми!... І не є нарід наш!... Між двома силами, між всіма силами — ми є нарід і ми є сила! Нас ніхто не переможе, ніколи! Ми були, є й будемо!... І які б терпіння не доводилось ще переходити в житті, — вірте, — прийде час отакого Воскресного Ранку і нарід, мов оновлений, обійметься знову і заживе своїм життям!...

Сині розумні очі його спинялися на образі Воскресіння Христового, немов хотіли ствердити віру в сказані слова...

Ірина зворушено дивилася на своїх колишніх учителів. Така зустріч. Такі розмови. Така чудесна Великодня Ніч! — думала вона.

— Дякую вам! Дякую вам тисячу разів за ваші добрі слова! — простягла руку директорові школи. — Для мене сьогодні воістину — Христос Воскрес!

Вони потисли руки і розпрощались. Перерва між Світлою Заутренею і Великоднім Богослуженням кінчалася.

Щаслива, впевнена в собі, Іра, здавалось, виросла за цю Великодню Ніч і стояла дорослою поміж дорослими своїми вчителями... Поміж дорослим народом довкола неї, що ось вітав її тепер з усіх сторін, бо знали її тут усі, бо була донькою їх улюбленого батюшки отця Симона.

Ось він уже знов, осяяний світлом, із хрестом і трікірієм у руках, обкаджує церкву і з'являється в усіх кінцях її, засвідчуючи прихід свій радісною вісткою: — Христос Воскрес!

У напруженій тиші народ чекає на початок Служби Божої і на освячення пасок. Після раптової тривоги, люди, немов радіючи, що скинули маску страху, спокійно сяяли тепер очима і, підносячи очі вгору, шептали свої молитви до Бога.

— Благословенне Царство Отця і Сина і Святого Духа, нині і повсякчас і навіки вічні... Христос Воскрес із мертвих... — торжественно розпочав Святу Великодню Літургію отець Симон.

У відповідь йому загримів хор. Той хор, який зібрався в такій кількості, що молодий енергійний диригент не знав, як звести всі ті голоси разом, щоб відтворити давно не чуті великодні напіви. Та хористи, мов надхненні, співали й співали. Чисті народні голоси звучали так гарно й непомильно, так велично й радісно, такою могутньою хвилею чудесного співу, немов управляв їх хтось у тому співі ціле життя.

А коли скінчилося богослуження, море народу з хрестом, хоругвами, св. Євангелієм, образами в рушниках, дарником на вишиваним обрусику, — вилилося з церкви у синій світанок тихого весняного ранку.

Довкола білої, з відтятим верхом церкви, на зеленім моріжку першої трави, розміщалися люди з пасками. Скільки їх! Скільки народу! Скільки пасок!

— Немов не було тих років заборони! — думає Ірина, обходячи разом із хресним ходом довкола церкви: — Немов не було переслідувань... Немов не було вічного! Неначе так було, є і буде вічно!

Біля кожної паски горіла свічка, переливалася вогником у ранньім світанку і раділа, здавалось, високій пасці, писанкам, салу, маслу. Хоч яке воно різне у декого, але в кожного є! І вишивка барвиста, вишивка народу з чорних і червоних хрестиків, мов шлях його тернистий і побідний...

— Як радісно сяють очі в людей! — дивиться Ірина довкола себе. — Як гарно переливаються золоті вогники свічок у ясній синяві ранку, що ось розвиднюється на погожий день. Ані подиху вітру! Тихо-тихо довкола, тільки хор звучить радістю пісень святих, і пробуджені пташки співають свої перші веселі пісні.

Радісно Ірі і бачить вона, що всі радіють, радість ту свідчать запалені свічечки, як символ віри у кожному серці оцього тисячного народу...

— Здається ще ніколи не було такого ранку в Україні! Ущухли всі вітри... Тихо-тихо, ані шерехне ніде!... Немов святочні стоять могутні дерева довкола церкви... Он на сході загоряється зоря, що звіщає схід сонця...

Мелодійними хвилями лине у тишу ранку побідний спів хору. В тон йому дзвенять пташки з дерев. Дерева ті вклоняються першою зеленню весни і могутніми своїми коронами свідчать про час, роки і життя, яке, вони бачили і ще побачать... А тепер радіють цьому Великодньому ранкові!...

Хресний похід тричі обходить довкола церкви. Обкаджує паски отець Симон перед тим, як почати великий чин освячення... Освячення, на яке з таким нетерпінням чекає кожний, чекав уже стільки років!

— Боже Всесильний, Господи Вседержителю!... — почав молитву Освячення отець Симон. — Зглянься на хліб цей, благослови і освяти його!...

— Хліб!... — Услухується в молитву його дочка Ірина. І пробує розуміти великий зміст. — Хліб — джерело життя людства! І благословення його!...

— Щоб ми у цей Світлий, преславний і спасительний День Пасхи учасниками Твого Небесного Благословення стали! — продовжує молитву отець Симон зі сльозами зворушення в голосі. — І всяку хорість і ведуги від нас віджени, Твоєю Силою здоров'я всім подаючи!... Бо Ти є Благословення і Податель зцілення!... І Тобі славу віддаємо, Безначальному Отцеві з Єдинородним Твоїм Сином, Благим і Животворним Твоїм Духом нині й повсякчас і навіки вічні!...

— Христос воскрес із мертвих! — побідно підхоплює хор і несеться у ясність ранку велика радість.

— Який же великий і глибокий зміст у Чині Освячення! — з захопленням уперше усвідомлює Ірина. — Скільки краси в ньому, змісту, добра для людей!... Як можна було забрати це все від народу?!... Ограбити його душу... Щоб не мала вона ніколи спокою... Ось чому ці тисячні маси народу!... І безсмертна віра його!...

Іра глянула довкола себе. Люди не плакали більше. Люди раділи. Люди з трепетом у руках загортали свячене і бережно несли його. Скоріше, скоріше додому, щоб розговітися й попробувати оцього всього добра, на яке так чекали і тепер посвятили, щоб споживати на здоров'я й силу, на радість Великодня!...

— Он, гляньте, сонце сходить! — пронісся раптом шепіт по народі. — Сонце сходить і грає!... Грає, грає сонце!... Гляньте! Правду казали люди!

Іра глянула на схід. Велике золоте сонце підносилось над обрієм і переливалось-грало сяянням своїм, немов сміялося, раділо й веселилось... Такого сходу сонця вона ще не бачила ніколи. Люди скидали шапки і хрестилися. Стояли, обернені до сонця і дивувалися разом з Ірою старовинній вірі народу, що сонце грає на Великдень... Вони, вони були свідками того...

— Боже, Боже, отак щоб сонце сходило! — шептали жінки і бачила Іра сльози на їх очах, сльози радости і зворушення.... Упевнено хрестилися старенькі бабусі, немов не було для них дива, немов знали вони це все своє життя і тепер раділи правді, раділи Великодні...

А сонце, вітаючи великий День Воскресіння, побідно підносилося на синьому небі і мов радістю наповнювало золотим сяйвом землю і все живе на ній....

Залиті тим радісним золотим сяянням сонця, люди зі свяченим поспішали додому.

(Закінчення в наступному числі)

ХРИСТИЯНСЬКА ДУШЕ!
ХРИСТОС ЖДЕ НА ТЕБЕ В СВ. ТАЇНІ ПОКАЯННЯ!
ВІН ХОЧЕ ВОСКРЕСНУТИ В ТВОЄМУ СЕРЦІ!

НАЙНОВІША КНИЖКА
М. Головінської
ОСІННЄ ЛИСТЯ
оповідання й нариси
Стор. 392. Ціна $4.50
Замовляти:
BASILIAN PRESS
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

НОВА КНИЖКА
ВЕЛИКІ ЛЮДИ
Життєписи славних людей у християнському насвітленні
о. Іриней Назарко ЧСВВ
Ціна $2.00
Замовляти:
BASILIAN PRESS
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont. — Canada

ОДИНОКА В ТОРОНТІ УКРАЇНСЬКА
КРАМНИЦЯ ЦЕРКОВНИХ РЕЧЕЙ
DIOCESAN CHURCH GOODS STORE
278 Bathurst St. — Toronto 2B, Ont.
Великий вибір церковних речей. — Напрестольні Євангелія. — Церковні книжки. — Молитовники і багато інших речей.

ANDREW TAILORS
The place where CUSTOM clothes are made.
High-Grade Alterations, etc.
1076 QUEEN ST. W., TORONTO 3, ONT.
Phone: 536-0982
АНДРІЙ НАКОНЕЧНИЙ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ГУРТІВНЯ
СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ
UBA TRADING CO. LTD.
300 Dwight Ave. — Tel.: 252-2246-7

Ю. Мацрнік

МАЛО БРАКУВАЛО І МІГ БИ БУВ СТАТИ КОМУНІСТОМ!

Як пояснюють суть життя молоді в Радянському Союзі і його колоніях

"Нема більшої глупоти як твердити, що матерія і сліпа фатальність витворила розумні єства".
(Монтеск'є)

Знайшовшись у так званому "вільному світі" я, "один із майбутніх будівників щасливого комуністичного суспільства" Чехії часто повертаюсь думками до шкільних лавок, до мого виховання у країні під Совєтами. Дякуючи Богові що маю змогу свобідного думання й розважання, часто розбираю своє минуле і свої минулі погляди на життя. Певно, що думав я багато про це ще дома (бо інакше б я тут не був), але тут я маю широке поле науки, різні джерела пояснення, що мене часто примушує застановлятись. Застановляюсь і тривожусь. Куди поведе комуністичне виховання молодь до яких цілей, як пояснити суть життя молодим людям і т. д.

"Молодь — майбутнє народу". Комунізм — це молодість світу", "Молодим усюди в нас дорога", такі й інші гасла можна читати або чути там на комуністичному Сході. А все таки молодь і там чим далі неспокійніша. Неспокійна і кладе собі питання: Чому ми живемо? Який зміст це має? Що це взагалі життя? Кладе собі питання і, наперекір цим гаслам, наперекір методам виховання, що їх там уважають за правильні й остаточні. Ось які ці методи, яке це виховання.

Малим дітям, які починають школу — і які приходять з різного середовища чи вже християнського, менш християнського або безбожницького — філософії зрозуміло вже спочатку не дають, але замість того причеплюють їм на грудях червоні звіздочки, дають їм різні імена як "малята", "іскрички". Взимку, замість свята св. Миколая, готовлять їм "Діда Мороза", що розносить подарунки. Також вивчають віршики про маму, про маму-батьківщину, а пізніше по-трошечки і про Леніна і про партію. Самозабою діти тішаться щасливі, що прийшов до них "Дідо Мороз", приніс іграшки, шоколяди і под. Таким чином приготовляється їх до стану "піонер". Вони складають щось подібне як присягу, що будуть добре вчитися, будуть вірними своєй батьківщині і т. п. Вони вже носять на шиї червоний "галстук" — символ ніби пролитої крови за свободу трудящих цілого світу. Вони повинні вивчати тоді складніші вірші про Леніна й партію, вже одержують різні пояснення світу. Починають розказувати про походження землі про "виникнення" людини, пояснюють "забобони" про Бога й інші проблеми, що цікавлять 10-15 річну молодь. Про Бога їм розказують приблизно так, що Він був щось подібне як індійські факіри, що був якимсь чарівником, що просто знав підводити людей і ті йому вірили, боялись Його і таким чином панували. Зрозуміло, що цих пояснень вони мають багато і я їх усіх уже не пам'ятаю або не хотів пам'ятати, щоб не згіршити батьків.

Пам'ятаю добре один випадок, коли мене батьки хотіли вписати на релігію, а вчителі старалися цьому перешкодити.

Одного дня взяли мене до канцелярії директора і кількох ідеологів почали мене переконувати, що це зайве, та насміхались. На запит чи я вірю, що Юрій Гагарін (тепер уже небіжчик) був у космосі, я відповів, що вірю хоч тепер якось тяжко авторитетно це повторити, де всюди він літав. Отже після мого ствердження "вірю" дали мені маленьку книжочку-брошуру написану отим славним космонавтом про його ніби спостереження в космосі, що він зовсім не бачив неба, не бачив Бога, не стрінув ангелів, і подібне.

Значить учитель сконстатував "факт", із якого певно і сам насміхався. "Полемізували" ми довше і все не пригадую, а скінчилося тим, що мене на релігію не вписали, чому я певно і тішився, що не мушу довше як інші сидіти в школі що інші не будуть з мене насміхатись.

Коли я вже скінчив обов'язок піонера, став я вже союзівцем — членом Спілки молоді. (У СССР "Комсомол").

Союзівець — це остання стадія перед "прекрасною метою" стати комуністом. Я вже мусів платити членські внески, що мені зрозуміло не подобалось, бо гроші міг використати інакше. Це було переважно життя в середній школі. За моїх часів авторитет Спілки молоді почав уже падати і де-не-де починали констатувати, що вона не сповняє ідеї виховання і не готовить молоді якраз до комунізму. Але все таки казали, що хто не буде в Спілці молоді, той не має права вступити на університет, що бувало дуже часто.

Союзівці передо мною мали це гірше життя. Бути союзівцем (комсомольцем) означало відкидати навчання Церкви, відкидати існування Бога, не вступати в церкву навіть для цікавости, бо це загрожувало розпрощанням зі школою. Я вже такого наказу не мав і міг ходити до церкви будь коли. Ну а якщо хтось із властей про те дізнався, то насміхався й бувало, що на лекції або при іншій нагоді і мстився. На лекціях нам

Казимир Грицина

ТОГО НІКОЛИ НЕ ЗАБУДУ!

(Продовження)

домішканський. Фундація Потоцького, теж із

У Чеснохреснівській церкві була чудотворна Ікона Божої Матері. Вона вславилася чудами у приватній хаті, але ці люди передали її до тієї церкви, яка тоді була парохіяльною. Перед першою світовою війною перенесли ікону до церкви Різдва. Туди попереносили і грамоти, деякі понищивши, але багато їх іще в моїх часах висіли в дорогих оправах на стінах церкви, деякі в польській мові, яка тоді панувала в нашій церкві, та були і в латинській мові. Пам'ятаю підписи Йосифа Шумлянського, Варлаама Шептицького, то єпископи львівські, а були підписи і київських митрополитів Лева й Атанасія Шептицьких. Ікону мали два рази процесійно обносити по місті, але за моїх часів цього не роблено. Чому? — думаю з недбальства, бо чейже такі процесії мали не лише релігійне, але й народне значення. Національне. Поляки цього дуже боялися і раділи, що ми цього не робили.

Хіба хто пам'ятає Йордан чи свято Божого Тіла у Львові, то знає, яке то велике значення мали ці свята для нас, як поневоленої нації. Ті свята наскрізь релігійні прибирали народний характер. Та хто зможе повести лінію і розділити релігійність від національности і сказати, отут

Одна з міських площ у Тернополі

кінчиться релігійність, а тут зачинається національність? Цього ніхто не потрапить, і вони, ті свята, показували окупантам, хто є автохтоном цієї землі. Це не важне, що вони називали нас Русинами, а ми називали себе Українцями, бо ми є Українці і ми є Русини, бо то наша стара назва. Дорожім стариною. Не відрікаймося її, бо не все можна на тім добре вийти. Так треба справу провадити, щоб кожний знав, що коли мова про Русинів, то це про Українців і коли мова про Українців, то це мова про Русинів. Є деякі народи, що мають більше як одну назву на означення своєї народности. Через наше недбальство не одне ми загирили, а потім спихаємо на чужинців.

Релігійність, то невіддільна частина нашого "я". Той, що говорить, "нема Бога", про нього псальмопівець каже, що дуреиь у своєму серці каже, нема Бога, отже той, хто перечить Богу тим самим потверджує Його існування, бо цього, чого нема, ніхто не перечить. За большевиків начальник одного підприємства сказав до себе, коли був сам і мій брат: "Ой! Боже, Боже!" А брат йому каже, що ви сказали?, а він каже "Боже, Боже", а брат йому каже, таж ви кажете, що Бога нема? Він на те: "Дорогий, як би ти таке пережив, що ми пережили, то й ти так говорив би, але що є тут, і показав на серце, — "то цього ніхто не побачить, ані сто Сталінів".

О! яке то щастя бути віруючим! Як прийшли большевики й поарештували знатних людей, то поарештували теж давніших комуністів. В одній в'язничній кімнаті сиділи професор, полковник, високий урядник і один наш купець, та й Жид-комуніст. Усі рано й вечором гарячо молилися. То той Жид-комуніст казав до них: які ви щасливі, що ви маєте віру, а я пропащий, я затратив віру, ви всі вийдете, а я пропаду. І так сталося.

Третя церква була Успення Божої Матері. І большевики разом із славною дзвінницею висадили при кінці листопада 1962 року. Ця церква до якої на Успення тисячі й тисячі прочан ішли, вже не існує. О! Ви всі, що йдете мимо, гляньте, чи є біль більший, як біль наш тернопільців? Церква Божої Матері не існує! Мені! Уви мні! братесестро!

Вона називалася загально Манастирська. Тут були оо. Василіяни. Йосиф II австрійський цісар скасував манастир. Монахи перейшли до Золочева. 1931 року у вересні до неї прийшли оо. Редемптористи. Про це ще напишу.

У Тернополі було і три костели. Найстарший

(Продовження на стор. 110)

ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА

ВЕСІЛЛЯ НА ПРИХОДСТВІ

"Благослови Боженьку,
Благослови Боженьку
І Ти Божа Мати
Молодому дитяти
Весілля справляти"

(Українська весільна пісня)

В суботу, 3 січня ц. р. в церкві св. о. Миколая у Філядельфії відбулося вінчання Ірини-Марти Бариляк із Богданом Цегеликом.

І коли у вщерть виповнений, святочно прибраній зеленню та мерехтливими різдвяними свічечками церкві чекали ми на прихід весільного хору, завважила моя сусідка: "Який щасливий день у нашій парохії. Це вперше за час її існування відбудеться весілля на нашому приходстві".

І дивно, звичайне, здавалося б, ствердження викликало цілий рефлекс думок і почувань. Це дійсно велика подія, на жаль, уже неповторно проминаюча, весілля на українському католицькому приходстві. Приходстві, — що відограло домінуючу ролю в усьому релігійно - громадському й культурному житті довоєнної Галицької области, а в соціяльному побуті зайняло ролю українського Білого дому, на який звертали очі ширша і вужча громади. Приходстві, яке витворило свій єдиний своєрідний стиль побуту, заступаючи прогалину яку створила втрата української поміщицької верстви.

І склалось так, що Ірина-Марта не тільки дочка священика о. Томи Бариляка, колись пароха Чесника біля Рогатина, а в Америці пароха Алентавну, а тепер св. о. Миколая у Філядельфії, але й унучка о. Івана Ліцовського з Іспаса коло Коломиї, а молодий — д-р Богдан Цегелик син знаного реальтора мґр. Омеляна Цегелика та внук визначного діяча Лемківщини о. декана Івана Цегелика зі села Загутинь біля Ся[illegible]

Всч. о. монс. Мирослав Харина, о. проф. Михайло Пиріг та о. Роман Дубицький товариш дитячих років молодої, звінчали молодят, прегарних у своїм щасті, нащадків славних українських священичих родів — при співі місцевого церковного хору під диригентурою мґр. Романа Книша.

Крім згаданих отців, у церкві та на весільному прийнятті були ще оо. декан Юрій Дубицький, Володимир Грабець та Іван Бігун. Дружками молодої були товаришки зі студій: Марія Вус з Алентавну, Христя Заброцька, Ірина Левицька та маленька Дануся Змій, унучка о. Бариляка з Нюарку, а дружбами молодого українського професіоналіста-лікаря — його товариші студій: д-р Юрій Ісаїв, д-р Ігор Бариляк, мґр. Орест Ковальчук та молоденький Андрій Лишак, унук хресного батька Богдана інж. Володимира Батицького, який приїхав на весілля з далекого Едмонтону зі своєю дружиною Ольгою й дочкою Марією. Ролю української "світилки", а тут звуть її "дівчиною цвітів", сповняла друга внучка о. Бариляка золотоволоса Хр. Змій з Нюарку

Обов'язки весільного старости впевнено, із притаманною йому рутиною виконував п. Володимир Ґентиш, керівник мистецьких програм на Союзівці, найкращий друг із молодечих років батька молодого, також син священика о. сов. Миколи Ґентиша із Загір'я на Лемківщині, а чарівною старостиною була п-і Стефанія Бернадин, також дочка священика о. Осипа Олійника з Ліщина біля Львова.

У прегарно зеленню і цвітами прибраній залі, що кольорами червоного золота зливалися з оксамитом суконок дружок, на великому головному столі красувалось українське весільне обрядове печиво: коровай, дивень та перепієць, яке так прекрасно підготовила та згідно з традицією прибрала символічними виробами з тіста, знаками сонця та голубами як також пшеницею, барвінком, яблучками, цукерками та кольоровими стрічками синова о. декана Богдана Іжака — п. Христика Іжак. Особливо прекрасні мініятурні пташечки, вироблені з тіста на довгих зелених гилках, що символізують відліт молодих дітей та творення ними нового родинного гнізда.

Під час весільного прийняття староста відчитав листовні привіти від Верховного Архиєпископа Йосифа Кардинала Сліпого, митрополита Амврозія Сенишина та хресної матері молодої п Ірини Савчак з Австралії.

Дуже гарно і зворушливо промовляли о. проф. Михайло Пиріг, о. монс. Мирослав Харина, п Стефан Гробельський, о. Іван Бігун, п. Стефанія Бернадин, п Оксана Рудакевич та д-р Роман Смик, хресний батько молодої, що приїхав із своїм сином з Чікаґа.

Усі промовці підкреслювали дбайливе релігійно - національне виховання й високу освіту, які молодята одержали, та просили їх завжди пам'ятати, які відповідальні обов'язки й надії покладає на них поневолена Батьківщина.

До танців приґравала оркестра Ігоря Раковського, який чарував приявних прекрасним співом українських пісень.

Пізно розходилися гості, а серця їх, особливо старших, "тих, що пам'ятають", огортала ностальгія за чимось прекрасним, рідним неповторним, настроєм, що витворити його змогло тільки українське католицьке приходство.

Володимира Ценко

БЛ. П. ЛЕВ МІЗУНЬ

Куксвил, Онт.

У Старечому домі Брантон, Онт,. в п'ятницю, 17 жовтня м.р впокоївся у Бозі один зі старих піонірів бл. п. Лев Мізунь на 86-му році життя. Народився він 23 грудня 1883 р. в селі Перегінську повіту Долина в Галичині До Канади приїхав 1911 р. в Торонто. 1929 року переселився до Куксвіл, на фарму, а його три дочки вступили до манастиря одна йомерла, а одна перебуває у Віндзор, Онт., друга в Йорктон Саск. Мав іще двох синів Йосифа й Володимира та чотирьох унуків. 27-го жовтня 1968 року померла його дружина Магдалина у 84-му році життя. Л. Мізунь у 1967 році дістав параліч та до смерти перебував у лікарні старечому домі. Похорон відбувся 21-го жовтня; Службу Божу відправили Преосв. Ісидор Борецький із Торонта, о. В. Дзюрман із Віндзору та о. М. Берк з Куксвилу. Промову в церк сказав Преосв. Владика Ісидор Борецький. Згадав, що пок. Лев Мізунь був піоніром двох церков: у Торонті св. Йосафата і в Куксвил. Лев Мізунь залишив гарний спомин за собою, бо за стараннями його і пок. о. Михайла Городиського збудовано церкву й залю коло церкви в Куксвил. Пок. Лев Мізунь дав півакрову площу на церкву і бльоки, а пок. о. М. Городиський пішов за збіркою по Торонті. Також закупив пок. Л. Мізунь до церкви кивот, евангеліє, фелон, павука, вишивані обруси і под. В той час було ще досить мало парохіян, який один десяток, а ще грошей не було. Але була Віра і Відвага, місцеві ж вірні також зложили свої жертви, члени парафії самі почали копати й заливати основи, пізніше будову перебрав п. Дмитрів з Торонта.

Бл. п. Лева Мізуня похоронили при участі багатьох людей на цвинтарі Меморіял Ґарин / на Українській Секції біля своєї дружини й дочки Марусі. Після похорону в церковній залі відбувся поминальний обід.

Спи, Дорогий Піоніре, і нехай канадійська земля буде Тобі легкою!

Приявний

ТІ, ЩО НАМ ПОМАГАЮТЬ

(ПРЕСОВИЙ ФОНД)

По 50 центів: Й. Томашевська, Вінніпеґ; Ґ. Гунчак, Ґлен Спей; Іван Ґутнян, Едмонтон; Д. Станько, Монреаль; К. Брадвю, Ґримшав; О. Тишовицький, Лос Енджелес; М. Склепкович Ню Йорк; П. Микитюк, Вернон; Й. Сич, Ню Бритейн; Іван Стерпак, Філядельфія; Г. Маслюк, Ґлендон; Г. Курило, Едмонтон; С. Пуцак, Ниаґера Фолс; М. Ґайдук, Калмар; Д. Шульган, Едмонтон; А. Микитюк, Віндзор; С. Ляхович, Чікаґо; М. Твардовський, Едмонтон; Ґ. Ратвой, Венкувер; Ірина Павлічко, Рочестер; о. Яр. Гайманович, Монреаль; В. Чума, Ляшін; Й. Шура, Ґренд Прері; о. А. Тимків, Парма; Й. Р. Винник, Дейсленд; Іван Заблоцький, Чікаґо; Софія Дацишин, Едмонтон; Л. Марків, Ню Гейвен; Вол. Лотоцький, Ардмор; М. Лужецький, Філядельфія; Іванна Білан, Ню Йорк; А. Федорук, Ланкастер; Й. Тритяк, Філядельфія; о. В. Лучків, Ніпава; Й. Пачовський, Текома Парк; А. Алишевич, Джемейка; Й. Заполюк, Пинконинг; М. Ратич, Торонто; Н. Мадурас, Асторія; В. Циган, Філядельфія; Й. Кмец, Венкувер; о. С. Клепарчук, Пасейк; П. Ошуст, Стар; М. Борисюк, Стемфорд; Й. Придаткевич, Гамилтон; Анна Залєпа, Бреденвил; І. Федорів, Філядельфія; М. Іванюк, Торонто; М. Блідий, - Чікаґо; Р. Косіковський, Віндзор; Марія Свистун, Торонто; О. Процишин, Чікаґо; Т. Ґелемей, Клифтон; І. Вирста, Рочестер; А. Шпиталь, Чікаґо; Лев Маркусь, Нюарк; В. Сич, Ґей Лейкс; С. Войтас, Вест Бенд; М. Понятишин, Вева; Марія Флис, Патакет; Т. Вацик, Джонсон Сіті; о. С. Гарванко, Саскатун; О. Дзєм'юк. Чікаґо; П. Наум, Райкрафт; П. Карроль, Едмонтон; Е. Лущак, Сиракюз; Теодор Коцур, Йонкерс.

По 80 центів: С. Юник, Пріснил.

По $1.00: Єва Піскор, Вінніпеґ; о. П. Шуфлят, Вунсакет; С. Панищак, С. Емейбл; о. І. Лебедович, Чіспік; Василь Берко, Чікаґо; Т. Мулак, Сидні; Т. Ґановський, Ґримсби; С Бережницький, Філядельфія; С. Шиповський, Ст. Кетеринс; Анна Шешко, Монреаль; Ґ. Михальчишин, Вінніпеґ; Н. Бім, Чікаґо; Анна Костюк, Вудсайд; Дм. Одинський, Айрон Ривер; П. Боднар, Давнсвю; К. Датків, Менчестер; Романа Попович, Гартфорд; С. Шепелявий, Бафело; Л. Ґеска, Кіченер; Мих. Підперигора, Елфрос; Т. Рудник, Торонто; У. Василевський, Оввбурн; Вас. Воробець, Ірвінґтон; Іван Лакоцький, Бронкс; Іван Гевусь, Виндзор; Ц. Шимко, Веґревил; Стефанія Вареха, Йонкерс; А. Антоняк, Ню Йорк; С. Ходновський, Метючин; М. Барановський, Дірборн; Софія Момотюк, Торонто; В. Романишин, Лямаказа; Стефанія Вернюк, Райкрафт; О. Овсянецька, Ню Йорк; К. Павликовський, Ривергед; С. Цецюра, Джерзи Сіті; Оксана Салдит, Бафело; М. Медвідь, Нюарк; Й. Федорів, Давфин; Марія Івахів, Філядельфія; Й. Гузар, Вестфилд; К. Грабовський, Трентон; Анна Кулак, Веґревил; М. Малярчин, Гемилтон; С. Мельник, Гобокен; Анна Дерлиця, Н. Йорк; А. Пертко, Філядельфія; Адам Музика, Філядельфія; В. Пирський, Філядельфія; Н. Третяк, Йорктон; Стефанія Демчук, Клівленд; М. Дикун, Ню Бритейн; С. Горняк, Ст. Мішель; С. Сидорович, Арґентина; Ст. Соболта, Арґентина; І. Збир, Філядельфія; о. В. Феделеш, Маямі; П. Биковський, Тінек; С. Вінцент, Ню Вестминстер; І Телішевський, Мензонвил; Т. Глива, Торонто; П. Балко, Едмонтон; П. Крижановський, Едмонтон; А. Ґабрій, Кемровз; Анна Ґриґус, Ню Йорк; М. Борачок, Бафело; Д. Бабій, Миликен; Й. Попик, Едмонтон; М. Семенюк, Венкувер; Мартин Зимровз, Вадена.

По $1.20: С. Шиповський, Ст. Кетеринс.

По $1.45: Анна Яворська, Менчестер; Й. Пімин, Бирмінґтон.

По $1.50: Стефанія Каратницька, Ню Йорк; М. Крук, Ню Йорк; Анна Біловус, Стейтен Айленд; Роман Петрушевич, Монреаль; М. Левицький, Вінніпеґ; Павло Чорнобай, Лудло; Дорис Мальована, Едмонтон; М. Граб, Квейкертавн; Т. Решетило, Лайма; Й. Нагура, Торонто; Домка Фірманюк, Едмонтон; Іван Макаревич, Ню Йорк; Е. Ярема, Голден; В. Бурко, Едмонтон; Анна Зварич, Су Сен Мери; М. Чорнодольський, Бронкс; Анна Андрухів, Гемпстед; Марія Волошин, Вадена; О. Вернер, Едмонтон; Ю. Кричук, Канора; Й. Кузьо, Кенора; Розина Івасиків, Джемейка; М. Мищатин, Парма; В. Шеремета, Рочестер; Н. Ракусь, Маямі; Н. Лисак, Едмонтон; Гнат Коник, Ню Бритейн; Й. Байкунич, Дітройт; Н. Балицька, Чікаґо; Й. Кулеба, Торонто; Юлій Куцина, Ворен; Анна Хемій, Торонто; Анна Чорній, Балтимор; Вол. Олійник, Лонґ Айленд Сіті; Петро Дідух, Ню Йорк; Текля Іванчина, Монреаль; Й. Чуб, Нокс; М. Курлан, Бафело; Анна Московита, Форкс; Т. Домитрук, Кіченер; Г. Пирожинський, Бруклин; о. Б. Каричек, Атабаска; С. Смулка, Мінеаполіс.

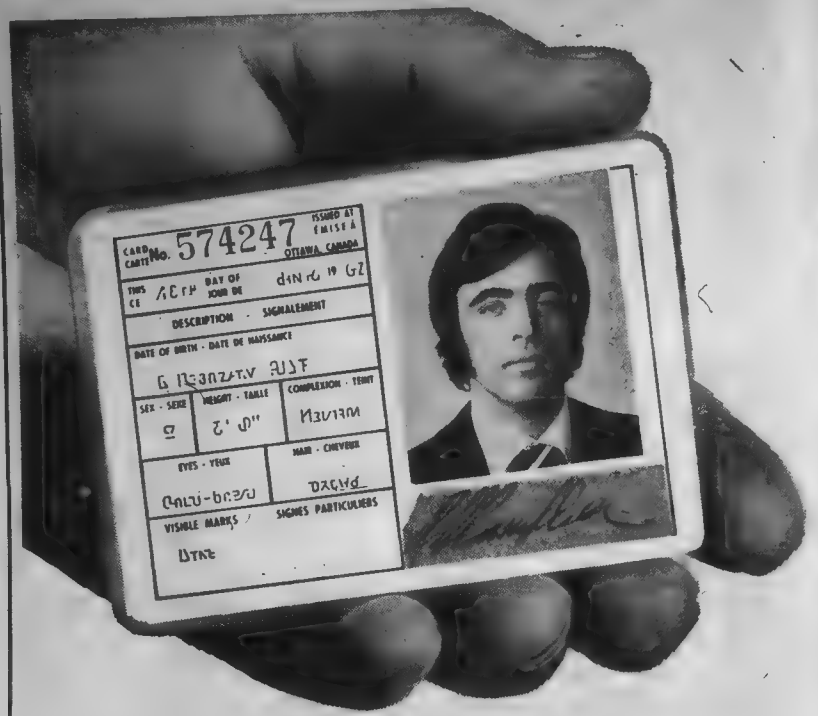

"Я СТАВ ГРОМАДЯНИНОМ КАНАДИ НА ВЛАСНЕ БАЖАННЯ"

"Мені не треба було тут народитися, щоб відчути гордість та задоволення громадянина Канади".

"Прийнявши громадянство країни, яку я сам вибрав, я свідомий мого права приймати повну участь в майбутній долі цієї величезної країни волі і можливості покращання майбутнього".

GOVERNMENT OF CANADA

STÁŇTE SA KANADSKÝM OBČANOM
BLI KANADISK STATSBORGER
PALIEKAT KANADĀS PILSONIS
STAŇTE SE KANADSKÝMI OBČANY!
POSTANITE KANADSKI DRŽAVLJANI
「我自願成為加拿大公民」
TAPK KANADOS PILIEČIU
Diventare Cittadino Canadese
カナダ市民になります。
Werden Sie kanadischer Staatsbürger!
Przyjmujcie obywatelstwo kanadyjskie
FAÇA-SE CIDADÃO CANADIANO
POSTANITE KANADSKI DRŽAVLJAN
Приймайте громадянство Канади
Tule Kanadan kansalaiseksi
"Γίνε Καναδός ὑπήκοος"
Bliv Kanadisk statsborger
Wordt Canadees!
Bliv Kanadensisk Medborgare
„Прийми Канадийскае Грамадзянства"
VÁLJON KANADAI ÁLLAMPOLGÁRRÁ
pú ættir að gerast Canadízkur ríkisborgari

"Канадський прапор є моїм прапором, і я радію з того, що маю однакові права на покращання свого добробуту й на обов'язки з усіма тими, для кого він майорить".

Чи Ви маєте право на використання привілеїв? Чи готові Ви прийняти на себе обов'язки канадського громадянина? Довідайтеся про це в найближчому до Вас суді відділу Канадського громадянства. Суди цього роду знаходяться до Ваших послуг в слідуючих містах: в Галіфаксі, Монктоні, Монтреалі, Оттаві, Содбері, Торонті, Гамільтоні, Сент-Катеринс, Кіченер, Лондоні, Віндзорі, Вінніпеґу, Реджайні, Саскатуні, Калґарах, Едмонтоні та Ванкувері. Ви також можете писати на слідуючу адресу:

REGISTRAR OF CANADIAN CITIZENSHIP, SECRETARY OF STATE DEPARTMENT, OTTAWA

Книга, яка повинна бути в кожній хаті!

У ХАТІ КОЖНОГО СВІДОМОГО ХРИСТИЯНИНА
ПОВИННА БУТИ КНИГА БОЖОЇ НАУКИ,
ОБ'ЯВЛЕННЯ І ЗАКОНІВ.

ЦЕ КНИГА

СВЯТОГО ПИСЬМА

Стараннями оо. Василіян видруковано для українців католиків Святе Письмо **Старого і Нового Заповіту** в українській мові. Це нове видання має 1446 сторін, 14 ілюстрацій і 2 кольорові мапи

Ціна цього нового і єдиного **повного** перекладу

оправленого в штучну шкіру	$12.00
в шкіру зі золоченнями	$15.00
в люксусову шкіру зі золоченнями	$20.00

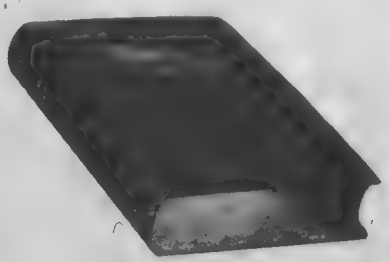

Замовлення слати на адресу:

BASILIAN PRESS
286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario — Canada

СВІТЛО
THE LIGHT

РІК XXXIII | КВІТЕНЬ — 1970 — APRIL | Ч. 4 (568)

ЧИ МИ ЗАЦІКАВЛЕНІ ПРАВОСЛАВНОЮ ЦЕРКВОЮ?

о. О. Купранець ЧСВВ

Очевидно, що так! І то навіть дуже сильно! Зрештою, чому б ми не мали бути зацікавлені нею? А цікавимося життям Православної Церкви хоч би тому, що

це одна з Християнських Церков, яка навчає Христового Закону й веде людей до осягнення їх вічної мети — спасіння людини в Бозі,

як теж і тому,

що сьогодні ведеться доволі широко закроєна екуменічна акція між Католицькою та Православною Церквами.

Точніше означім наше поняття!

Говорити про Православну Церкву — це занадто широке поняття і не надто точно звучить. Нам треба це поняття звузити й точніше означити, бо існує не одна, але багато Православних Церков як самостійних одиниць. Ми виберемо з них тільки одну одиницю, а саме Українську Православну Церкву, яка, на жаль, у своєму нутрі теж не творить одної цілости, бо поділена на кілька юрисдикцій, що від себе незалежні.

Беремо до уваги лиш Українську Православну Церкву, бо вона нам найближча і ми безпосередньо зацікавлені нею з таких причин:

це ж Церква; якої визнавцями є більшість нашого народу;

це ж Церква; з якою ми ділили радісні й трагічні моменти нашого історичного буття;

це ж Церква, з якою може в скорому часі прийдеться спільно розв'язувати різні всенародні проблеми, а не тільки самого церковного характеру;

це ж Церква, з якою приходиться нам рятувати душу нашого українського народу тепер тут на землях нашого нового поселення, а колись і на землі наших батьків, де сьогодні панує безбожництво;

це ж Церква, яка має — подібні до наших — релігійно-церковні та душпастирські труднощі й проблеми, що їх зроджують обставини нашого життя, а зокрема серед молодшого покоління.

Яке становище Православної Церкви?

У тому часі, коли становище Католицької Церкви у відношенні до Православної Церкви вповні ясне, бо означене декретами Ватиканського Собору та Римського Апостольського Престолу, становище Православної Церкви доволі неясне з уваги на те, що нема одного авторитету, який говорив би чи рішав у її імені. Поодинокі православні церковні достойники тут-і-там висловлюють свої становища чи наставлення, але це не має всеправославного значення, хіба що локальне або особисте. Всеправославне становище міг би висловити всеправославний собор, який — як виглядає — таки буде мабуть у найближчих роках дійсністю, хоч у зв'язку з цим теж є дуже багато труднощів, а зокрема виринає головне питання:

хто має силу авторитету скликати такий собор, бо Царгородський Патріярх Атенагорас є фактично тільки почесним головою Православної Церкви?

Хоч Патріярх Атенагорас поназначував різні передсоборові комісії, які тепер уже працюють, досі ще не знати: де й коли відбудеться цей Собор, бо на нього мусять дати згоду проводи всіх Православних Церков, а не може тільки Патріярх Атенагор його проголосити.

Московський Патріярх уважає, репрезентуючи

СВІТЛО
Український Католицький МІСЯЧНИК

СВІТЛО, КВІТЕНЬ, 1970 РІК XXXIII, Ч. 4 (568)

ХРИСТОС ВОСКРЕС! — ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

З НАГОДИ СВІТЛОГО ПРАЗНИКА ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ ВСІМ НАШИМ ШАНОВНИМ І ДОРОГИМ ЧИТАЧАМ І СПІВРОБІТНИКАМ, ЩО СВЯТКУЮТЬ ЗА ЮЛІЯНСЬКИМ КАЛЕНДАРЕМ, ШЛЕМО НАЙЩИРІШІ ПОБАЖАННЯ ЩЕДРОГО БОЖОГО БЛАГОСЛОВЕННЯ Й УСЬОГО КРАЩОГО!

Редакція й Адміністрація СВІТЛА

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос воскрес!... Воістину воскрес!...
Стук-стук хрестом... Роздалась навстіж брама.
Десь морок днів страсних імлою щез...
З осяяного радісного храму
лине у ніч воскресний спів небес.
Воскресли й голоси дзвінкі церков
та з вітром весняним на перегони
перекликаються через ліси ізнов
метальних мов лункі потужні тони.

О, смерте! Де тепер твоє жало?
О, пекло! Де твоя поділась сила?
Довкола сяйво, квіти і тепло...
Христос воскрес!... Тендітний брязк кадила...
Старих хрестів заквітчане чоло...
І жайворонків пісня многокрила.
Ні, ми не вмерли! Лиш тамуєм дих!
Бо Він не мертвих Бог, але живих!

Леонід Мосендз

найчисленнішу Православну Церкву, що він мав би мати перше слово в цій справі!

Деякі передумови успіху Собору

Запланований Усеправославний Собор, поруч догматичних, літургійних, канонічно-правних і інших внутрішніх питань, мав би теж уставити, чи принаймні ясно поставити, принципи щодо взаємовідношення до інших Християнських Церков, у тому теж і до Католицької Церкви. Однак, заки це станеться, Православна Церква мусить перейти деякий внутрішній процес, щоб могти мати успіх у переведенні Собору та в його наслідках. Дуже влучно говорить про це православний грецький богослов — д-р Григорій Ларендзакіс ("Ворт унд Варгайт", 1970/1):

"Проблеми сьогоднішнього Православ'я можуть бути правильно й з успіхом розв'язані тільки через систематичне самоосвідомлення. Це самоосвідомлення знову супонує інтензивний і екстензивний розгляд власної традиції, особливо ж илясичного часу неподіленого християнства. Також не сміє бути переочений досвід II-го Ватиканського Собору. І так можна сподіватися, що успіх прийдешнього Всеправославного Собору матиме значення не тільки для самого Православ'я, але теж і для розв'язки загально християнських і людських проблем нашої доби".

Так у найкоротшому виді виглядає ситуація на всеправославному фронті.

А як на українському православному фронті?

Ситуація доволі складна, бо Українська Православна Церква, поділена на кілька від себе незалежних юрисдикцій, не може мати одного фронту супроти Католицької Церкви, Протестантських чи інших Православних Церков, не маючи одного фронту в своєму нутрі. Те ж саме можна сказати і про її відношення до Української Католицької Церкви.

Другим невідрадним явищем у житті Української Православної Церкви треба безсумнівно вважати те, що вона стоїть осторонь усесвітнього церковного руху, через що вона себе вповні ізолює та звужує круг своєї дії назовні, якщо зовсім не виключає. Українська Православна Церква, оскільки нам відомо, не належить:

ні до Світової Ради Церков, у якій об'єднуються різні Православні та Протестантські Церкви;

ні до ніякого екуменічного руху, що відбувається тепер між поодинокими Християнськими Церквами;

ні до Світової Ради Церков, у якій об'єднує з Українською Католицькою Церквою, що є окремою нашою темою в наступному ж числі.

А велика шкода!

Кажемо, що велика шкода, бо через те Українська Православна Церква сама виключила для себе багато можливостей на всесвітньому полі боротьби за своє існування та оборони наших українських церковних і національних інтересів.

Вже сама приявність Української Православної Церкви в усесвітньому церковному русі принесла б багато користи, бо тоді вона принаймні була б зорієнтована з власного досвіду в ситуації, а не мусіла б довідуватися тільки десь "збоку", щоб діється в усесвітньому церковному житті. Будучи членом Світової Ради Церков чи Конференції Православних Церков або учасником у підготовній праці до Всеправославного Собору, Українська Православна Церква мала б неодну нагоду, поминаючи вже сам факт заманіфестування її фізичного існування, станути в обороні наших православних братів, яких через те — силою факту — репрезентують у всесвітньому церковному житті та різних екуменічних рухах Московська Патріярхія і всякі Російські "Зарубежні" Церкви тим самим заперечуючи існування Української Православної Церкви, а в дальшому й Українського Народу.

Чи не варт було б нашій Українській Православній Церкві цим зацікавитися, над цим застановитися та перевести в життя її участь у всесвітньому церковному русі, щоб не стояти — наче сирітка — осторонь, будучи нікому невідомою

Висловлені в цій статті думки не вважаємо критикою Української Православної Церкви, але просто "реєстрацією фактів", чого теж і свідома Українська Православна Церква.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ВІДКИДАЄ ОБМЕЖЕННЯ ХРИСТИЯНСЬКИХ МІСІЙ

Ізраїльський парлямент — "кнессет" великою більшістю відкинув законопроєкт про обмеження діяльности християнських місіонерів і організацій в Ізраїлі. Законопроєкт був виготовлений ортодоксально-юдейською частиною послів. За причину для появи такого законопроєкту подали вони, що християнські організації "всюди в країні" купують земні посілості та нерухомості та "проти волі" населення "поширюються". Такий розвиток повинен бути припинений. Міністр освіти Ігаль Адльон сказав у часі парляментарної деб над згаданим законопроєктом, що Ізраїль ви засаду релігійної свободи та признає всім в сповідним спільнотам свободу діяльности. жання когось переконати є дозволене, як до не є воно зв'язане з якимсь примусом.

В останніх часах ортодоксальна група Ж вела сильну пресову кампанію проти христ ських місій, бо вважає, що ці місії є для Жид — "духовим винищенням", бо фізичне відбулос за Гітлера...

ВЕЛИКДЕНЬ УКРАЇНСЬКИХ РОДИН

о. Роман Лободич

1.

Могутньо загомоніли дзвони. Християнські церкви наповнилися людьми, які вірять у Воскреслого Ісуса Христа. Із мільйонів людських грудей пливе до неба спільна пісня: "Христос воскрес" та проголошує перемогу Спасителя.

Картина Мирона Левицького

Ісус Христос, замучений на хресті, переміг людську ненависть, смерть і сили темноти. Він воскрес, то Він Бог і правдива віра наша, правдива Його наука. Коли Христос воскрес, то сповняються Його обітниці. Якщо те все схоплюємо і серцем і розумом, то також можемо зрозуміти вагу Воскресення і глибину релігійних почувань, які родяться в цей Великий День в душах віруючих християн. У розважанні цього празника розгляньмо питання фундаментального значення для життя: чим є святкування Великодня для українських родин у наші часи.

2.

Велике свято Воскресення є для наших родин відсвіженням їхнього співжиття. Це свято родинного характеру, подібно як свято Христового Різдва. З його богослужб, а головно воскресної Утрені, обходу довкола церкви, свячення пасок і воскресних пісень, вливається в душу якась свіжість нового життя всім родинам. Побільшує її Божа ласка в серцях членів родини, які відбули добре Св. Сповідь і прийняли до душ Тіло і Кров Господню у Св. Причасті. Скріплює її взаємне ділення "свяченого яйця", яке є символом Воскресення Христа і знаком нового життя тих, які увірили в Нього.

Добре відсвяткований Великдень стає джерелом нових життєвих сил для християнської родини. Цю правду можна було зрозуміти особливо в часах війни й ворожої окупації. Коли на свято збиралась родина, а не завжди було воно легко і просто, то сходила на неї немов частина сили Воскреслого. Тоді, здавалося, зникала нужда воєнного лихоліття і безнадія дальших днів жаху. Родина кріпилася новою силою, відроджувалася, бо від Христа-Переможця черпала нові сили.

3.

Воскресення Христа об'єднує родину передовсім у церкві. Цілком певне, що в свято Великодня майже всі парафіяни є на богослужбах. У церкві є майже всі члени кожної родини, а це ще більше зближає й об'єднує їх тією великою силою віри, що вони собі близькі не тільки з тіла, але і з Бога, Котрий устав із гробу й хоче, щоб усі члени кожної родини були зі собою об'єднані і скріплені любов'ю.

Великдень об'єднує нас богослужбою Воскресення; об'єднує навіть часом уже зовсім розбиті родини. У церкві віднайшли себе знову чоловік і дружина, розділені від себе. Дружина прийшла з малими дітьми на воскресну Утреню і пригадала собі, як давніше приходила на неї разом із чоловіком. Була тоді щасливою! Та чоловік покинув її. Тепер жила у злиднях з малими дітьми і в страшній самоті. В часі богослужби плакала. Та на воскресне богослужения прийшов також її чоловік; побачив дружину і діти; побачив сльози і зрушилась його совість. Із воскреслої Утрені вернулися разом до дому.

Великдень об'єднує родини при великодньому столі. Споживання свяченого яйця, яким урочисто діляться члени родини — це немов видимий знак щирої любови. Проминуть літа, настануть зміни, а залишиться незмінною любов родини, та любов, яка зроджувалася і скріплялась у свято Великодня. Любимо слухати споминів про свята в родинному домі, про свята Великодні чи Різдвяні. Велика любов об'єднує членів родини при столі вдома та в церкві при Євхаристійній Трапезі. По довгих десятках років згадуємо про це з радісними почуваннями.

Спільний родинний стіл Святого Вечора чи Великодня — це свого роду святість, яка має особливе значення для кожної родини. У спомнах із минулих літ виринають ясні картини святочних богослужб у церкві та родинний дім із його святочним настроєм: Також біля церкви родини беруть участь у спільній забаві. Співи, хороводи, гагілки — це вислів загальної, великої святнової радости, що її переживає родина.

4.

Празник Воскресення має свій прообраз у Старому Завіті. Жиди обходили празник Пасхи на пам'ятку, що Господь вирятував їх з єгипетської неволі. Перехід ангела смерти по-жидівськи називається Песах Пасха. Цей перехід попри двері домів урятував жидівських синів.

Свята і невинна Кров Непорочного Агнця Ісуса Христа спасла новий Ізраїль — нас. Жиди пекли "маци", а ми маємо паску, що символізує самого Христа. Тому серед народу така радість

спричину свята Паски. Великий день, святочний настрій, щаслива родина — ось це є Празник Світлого Воскресення для кожної людини в нашому народі. Просім у наших молитвах Воскреслого Ісуса, щоб зійшов до наших родин та щоб святкування Празника Воскресення скріпило, підсвіжило й об'єднало Українську Родину на Божу славу та добро нашої спільноти.

НЕОБХІДНІСТЬ ПОКАЯННЯ

Латинський покаянний обряд "посипування голови попелом" сягає своїм історичним корінням ще Старого Заповіту: "порох єси і повернешся в порох" (Бт. 3, 19). Ці слова дають повчання про минущість людського життя, про нашу моральну нужденність і нашу неспроможність самим піднестися, щоб осягнути Божі таємниці. Ліком на це є покаяння. Його необхідність підкреслив Ісус словами: "Якщо не покаєтесь, усі загинете так само!" (Лк. 13, 5). Але слова покаяння чужі людині модерного світу, яка шукає лише розваг, самозадоволення й усяких приємностей. "Церква — заявив Папа — не тільки не буде виступати проти законного добробуту, але й сприятиме йому. Все ж таки вона зрадила б своє післанництво, яке напрямлюється до справжнього добра людини, якщо б залишала людину в омані, мовляв, сам добробут вистачає, щоб вона стала щасливою..." Далі Павло VI пригадав відомий факт, що "гедонізм приводить людину до того, що вона зостається у своїх власних межах, щоб не виходити поза себе, проти свого основного призначення. Тоді в безконечність помножуються її прагнення і, врешті, людина починає їх задовольняти на щораз то нижчих ступнях свого розумного зросту, який повинен підноситися до позазмисловних таїнств релігії; тоді людина намагається заспокоювати ненаситні прагнення в низьких пожадливостях, занехаявши вищу мету, у вадах або терзаннях".

В ЮГОСЛАВІЇ ПРИПИНИЛИ КАТОЛИЦЬКИЙ ЧАСОПИС

Найбільший у Югославії католицький часопис "Глас Конціля", який появляється хорватською мовою в Загребі, часово урядовими чинниками припинений. В урядовому державному звідомленні подано причину, а саме: в "Гласі Конція" мала появитися стаття з нагоди 10-річчя Кардинала Степінача. Однак у статті мали бути якісь "фальшиві" (очевидно з комуністично-урядового боку!) твердження, які могли послужити для викликання публичного неспокою.

Картина Христини Дохват

ДО ДЖЕРЕЛ

Василь Барка

ВОСКРЕСНИ, ГОСПОДИ, І ЗАСІЯЙ СВІТЛОМ ТВОЄЇ СЛАВИ НАД НАШИМ УКРАЇНСЬКИМ СІОНОМ — КИЄВОМ І ЛЬВОВОМ!

Найбільш покоряє страждання ради інших: з милосердя. Всесвітлий вияв любови — це та, що сталася ради всіх.

Страстотерпництво Спасителя, прибитого на хресті, не забувається, як пригасаючі спогади наші про пережиті болі; ні, в незримій дійсності світить вічно, і кров страждання горить завжди, зверх часу і світів, відкупляючи наші гріхи — минулі, сучасні й майбутні.

Від часу тієї самопожертви, приймаємо, як крихту з сонця, з тіла Христового — частку в причасті; і, як сяєво вкруг неї — краплі крови дорогоцінної. Здається, брама розкрита в незримому всесвіті, коли ми допущені до причастя і, при свідченні всіх світлих могутностей, приймаєм огонь і сяєво: тіло і кров, до сфери нашої душі. Всепалимою силою причастя знищується навіки чорнота її. Дотеперішній гріх згоряє, як тлінність на душевних ранах, що назавжди гояться.

Частка Божого єства, мов благословенна зірка, горить — освітлює небесним днем склепіння душі і всю сферу, вивсь лан її. Ми споріднені з Спасителем. І вирвані від гріха — від зв'язку з безоднею лукавого.

Але потім, коячи гріх, знов закриваємо душу хмарами темряви і, на жаль, не завжди звертаємося до блискавки, що її прорізує й розвіває.

Марія Я. Косовичева

МРІЯ

Львів знаю я! — Люблю я Львів! —
А все ж про Київ мрію!
Про чар Дніпрових берегів,
Про храм — Святу Софію!

У Львові Юр всіх стереже —
У Києві: Софія!
Я знаю Юр! — Софію ще
Узріти — в мене мрія!

Почути дзвін веселих свят,
Як прийде щасна зміна:
Впаде загарбник-ворог-кат...
Устане Україна!

Зустріне великодній спів
Свята Софія в славі!
Засяє Київ наш і Львів
В одній своїй Державі!

Назва огненної сили: слово Боже. Незбагненну потужність його побачив апостол Іван у символічному образі — полум'яний "меч обоюдний, гострий", що виходить із уст Спасителя. Читаючи Писання, входимо в духовний поверх світу, в якому діє огненна зброя проти мороку душевного.

Страждання стало дорогою перемоги. Бо любов могутніша, ніж ненависть. Ненависть пекла поникла, смертельно поранена, коли на хресті здійснилася самопожертва ради людини. Гріб Господній став найсвітлішою світлицею всесвіту і джерелом вічного сіяння — радісного, всепокоряючого сіяння перемоги, яким усе сповнюється навіки. Від нього матеріяльні і духовні світи стали назавжди інші, ніж були.

У найповнішому світлі ввесь шлях спасіння пізнаємо від духовних джерел: це — Писання.

Григорій Сковорода, мандруючи по землях батьківщини, в торбі носив тільки одну книгу — Біблію; а з нею сопілку, на якій приграває мелодії до своїх віршів.

Читаючи Старий Заповіт, філософ знаходив сокровенний зміст, що вказує ввесь час на прихід і вчення, самопожертву і воскресіння Спасителя. І вся Біблія, на погляд Сковороди, становить окремий "символічний" космос, крім інших двох: загального — всесвіту, і часткового — світу окремої людини.

"Здається мені, — писав старчик, — що Біблія утворена Богом із святих таємних образів. Небо, місяць, сонце, зорі, вечір, ранок, хмара, веселка, рай, птахи, тварини, люди та інше. Усе це образи височини, небесної премудрости..."

"Святе Письмо подібне до ріки або моря... відкривається глибина, що її не легко бачать навіть ангельські очі".

Христос велів *"досліджувати Писання"* (Іван V:39). Виконуючи цей заповіт, старчик мав силу від Духа Святого: будити український нарід із страшного — чорного сну неволі. Розгорілося полум'я, що вибухнуло в вулькан "Кобзаря" і далі пройшло через життя.

Але дослідження ми занедбали.

В одному з посмертно надрукованих віршів Леся Українка питалася: який ми злочин проти Духа вчинили? — коли такі нещастя падають на батьківщину.

Відповідь означалася в самому запитанні. Ми винні, що відійшли від духових джерел: ніде, мабуть, так мало не досліджують Писання, як у нашому "інтеліґентному суспільстві". Тьмочисленні брошури в нас — на різні теми; також і часописи і сила книжок і журналів. Про всякі і невсякі речі ми пишемо і переписуємо. Всього дошукуємося, крім найвищих правд, що їх заповідано нам *шукати*.

Деколи роблять помилку: відкидають Старий Заповіт, приймаючи тільки Заповіт Новий, Євангеліє, і проходячи мимо слів Спасителя про древні Писання — як святі, як джерело Божої правди.

Увесь текст їхній свідчить про Ісуса Христа як внутрішність олтаря відбиває в собі ласкавий огонь світильника, що на престолі; хоч для будівлі самого олтаря вжито, крім коштовних металів, також і невблаганого заліза і каменя. Але все призначене для свого місця — мудрістю Будівника.

Писання вказують на офіру Ісуса Христа. Розп'яття Його відбулося за межею міста, біля брами. Це місто має значення вічного символу, в назві царства Божого: "Нового Єрусалиму, що сходить з неба..." (Одкр. Івана 3:12).

Про новий Єрусалим віщує Ісая, книга якого вся — ясновидницька: в ній такі вірні свідчення про прихід Христа, що пророкові іноді дають ім'я "п'ятого євангелиста".

"Встань, заясній, Єрусалиме: зійшло бо світло твоє і слава Господня зійшла над тобою. Ось бо, — темрява вкриватиме землю, і поморок — народи, а над тобою засіяє Господь, і слава Його з'явиться над тобою. І поприходять народи до світла твого..."

У єрусалимському храмі мав з'явитися Спаситель.

Коли ж храм був зруйнований, а бракувало сил і засобів відбудувати, — тоді твориться чудо: приходять пророки, що огненним словом піднімають народ на відновлення святині.

З чудесною точністю вказано порядок жертвоприношень у храмі; і ось — апостол Павло пояснює: "Котрих бо животин кров уносить у святиню архиєрей за гріхи, тих м'ясо палиться осторонь стану. Тим і Ісус, щоб освятити людей своєю кров'ю, осторонь воріт постраждав" (Євр. XIII:11-12). Кров Христа, пролита за нас коло Єрусалиму, це — "кров *завіту вічного*". Через неї спасіння. Вона заповідана в гебрейських книгах Старого Заповіту, які ввесь час свідчать про Христа.

Як на скорий схід сонця вказують сузір'я [illegible] в своєму місці і законі, в чудовому блиску, р[illegible]ого кольору й мерехтіння, — отак усі книги [illegible]рого Заповіту мають в собі провісний зміст [illegible]о наступний світанок: безмежний подвиг Спаси[illegible]

Христос, проти безодні смерти і пекла, [illegible] вічні душі: через святу переміну, що сталася від Його крови і сяйва Його страстотерпництва на хресті.

В наш час, коли, згідно з пророцтвом ап. [illegible]ла: "від істини слух відвернуть, а до байок [illegible]хиляться" (Тим. IV:4), — ми так часто бе[illegible] в душу неістотність. Пора відвернути слух [illegible] цього і прийти до єдиного джерела всіх істи[illegible]

ДВА ПРОТИВНІ ТАБОРИ І ХРИСТОВА ЦЕРКВА

о. *Севастіян Шевчук ЧСВВ*

Не легко Папі кермувати кораблем Христової Церкви посеред розбурханих хвиль — "противних вітрів" — ворожих таборів.

Над одною великою частиною світу запанувала безбожність

Богові відібрано тут право громадянства, Його закони усунено, волю потоптано... В інших частинах світу не заперечують існування Бога, але і зовсім не дбають про Нього. Там люди живуть так, наче б Бога не було. Обходяться без Нього. Для них віра в Бога, релігія — це особиста справа кожного... В багатьох країнах християнські засади не мають уже застосування... Школи безконфесійні, література матеріялістична, телевізія, кіна, театри покриті грубою верствою неморальности, родинне життя загрожене різного роду пропаґандою, яка піддержує вільну любов; понижує подружні гідність та святість, висміває материнську гідність, похвалює розводи, оправдує чужолозтво... І так загрожена основна клітина суспільности, що нею являється родина, загрожена духова сила народу... Далі — відповідальні становища в урядах, промислі, торгівлі, державі, законодавстві — займають невідповідальні люди, що мають на думці тільки власне особисте добро... поширення фальшивих ідей... Не краще й на міжнародньому полі. Мир, що його світ бажає, загрожений. Кожної хвилини може вибухнути вогонь війни та перемінити світ у нечувану досі руїну. Слова пророків сьогодні можуть бути вжиті до опису світу: "Чекаємо на рятунок, а немає нічого доброго,—уздоровлення, а перед очами погибель... ждемо миру, та нема добра, ждемо одужання — а це тривога" (Єр. 8, 14). "Руки опоганені кров'ю, пальці беззаконнями, уста торочать лож, язик говорить неправду... в руках здирство... ноги швидкі до зла... гадки безбожні... дороги їх криві... дожидаємо світла, а ось темрява, — ясности, а ходимо у тьмі" (Іс. 59).

Це такий образ світу. Це так у таборі, де немає Бога.

А що бачимо у таборі християн, а тимбільше в таборі католиків?

Завважуємо: низький рівень релігійного знання, нехіть до релігійної літератури та брак її по домах, брак релігійного виховання молоді, нераз і брак релігійного — божого духа навіть при церковних організаціях, критика церковних заряджень, явні і тайні виступи проти церковних заряджень, проти церковних властей: єпископів, священиків, парохів, незадовільна участь у богослуженнях і в католицьких школах. Постають нові церкви, школи. Тішимося, що католицька Церква росте... тішимося тим, що бачимо... та багатьох не здає собі справи з того, що ще багато інших повинні бути з нами, а ми їх не бачимо ні в церквах, ні у школах. У Ванкувері, як каже католицька преса, десь "пропало" 40.000 католиків. Державна статистика подає їх місце побуту Ванкувер, а парохії про них не знають,

де вони, що роблять, куди належать. Та й родинне життя їх не в найкращому стані, загрожують розводи, сепарації, сліпий брак поваги до подружнього життя, розбиті родини, діти ждуть на адоптацію... Та й у громадському житті не завжди вони є світлом світу — світлом доброго прикладу... Неодин поступає так, начеб мав дві совісті: інша в публічнім житті, інша в приватнім; у приватнім побожний нераз аж до пересади, а у відношенні до ближніх начеб ніколи не чув про любов ближнього... інакший дома, інакший поза домом... Інакший у неділю, інакший серед тижня... інакший перед священиком, інакший поза його плечима й очима... Між своїми найбільший знавець віри, найвідважніший її оборонець, але коли справді треба виступити в її обороні, то він останній... Інакшу має мораль чи моральні закони для других — інакшу для себе.

Христова Церква бачить цей стан

І знані нам заклики Христових Намісників. Вони кличуть людей доброї волі, людей перенятих духом ревности про справу і славу Божу, щоб не лише самі були добрими, релігійними, побожними, але й щоби працювали над тим, щоб і других наблизити до Христа.

"Якщо суспільність має вилікуватися, то вона не вилікується в жадний інший спосіб, як тільки через поворот до християнського життя" (Лев XIII).

"Криза (духова), що її ми переживаємо, є одинока того роду в історії... Нехай кожний пам'ятає, що має виконати важкий обов'язок... місію щоб привести світ до Христа" (Пій XI).

"У нашому віці треба конечно, щоб усі були апостолами, воно абсолютно конечне, щоб світські люди не сиділи безчинно, а були готові на поклик єрархії, даючи їй сильну підтримку". (Пій XI).

"До світських людей у тім, так критичнім для Церкви і для людства часі, пересилаємо наше батьківське благословення, нашу глибоку вдячність, нашу сильну надію" (Пій XII).

А скільки закликів Івана XXIII-го та Павла VI-го?

Це заклики шляхотні, заклики до великої й важливої праці, що її започаткував сам Христос "Спасти те, що погибло..." завернути людські душі з дороги, що веде до загибелі... Вказати світові на дійсного Провідника, дійсного Вчителя повного любови, сили, мудрости, святости, Вчителя, що хоч на світі обіцює хрест, та за те дає вічність повної безмежної радости, багатства, щастя... Наклонити людей, щоб дійсно признали Христа своїм царем добровільно, з вибору, з охоти. Царем світу є Він через сотворення.

Ця праця — це привілей, це співучасть в апостольстві, це буде також і співучасть колись у вічній нагороді. І клич цей, Богу дякувати, прийнятий. Маси починають реагувати. Питають, що, як робити? Розглядають терен, пригляда-ються умовинам, мірять свої сили.

Зі сказаного досі бачимо той сумний образ, що його нам представляє теперішний світ. Він є відлучений від Христа так, як галузка від життєдайного дерева, як вітка від виноградини. Відлучення від Христа є перепоною в спасенні. А Бог хоче, щоб усі спаслися і прийшли до пізнання правди. На те Він послав був на світ свого Сина, на те Його Син послав у світ Апостолів, і на ту працю приведення світу до Христа посилає нас.

ЗАКЛИК ПАПИ ДО ВЕЛИКОДНІХ МОЛІНЬ

Його Святість Павло VI поїхав з Ватикану до базиліки святої Сабіни в Римі, на Авентині, щоб там особисто дати почин традиційним великопісним молінням—першої "стаціональної церкви". У давнину протягом Чотиридесятниці відбувалися величаві походи, які мали свої зупинки — "стації" в давніх базиліках. Цьому звичаєві дав литургійне оформлення святий Папа Григорій Великий під кінець VI-го сторіччя. Процесійні зупинки назвав він "стаціо". Це колишня військова назва яка означала відпочинок війська під час походу. Життя кожної людини є своєрідним воєнним походом; ще більшою боротьбою є життя християнина — змагання за досконалість похід до вічности. Також у цьому поході є необхідні відпочинок, хоч він іншого, бо духового порядку.

У своїй пригадній проповіді Його Святість указав найперше на потреби Церкви, яка під сучасну пору зазнає чимало випробувань, отже потребує допомоги від тих, які вміють співпраждати з розп'ятим Христом. Далі звернувся з закликом до учасників цих великопісних молінь: "Добре відбувайте цю Чотиридесятницю власне заради святої Церкви, щоб свята Церква відчула в собі спасительну Христову наснагу".

У ВІЄТНАМІ ДОЗВОЛИЛИ ВІДНОВИТИ КАТОЛИЦЬКИЙ ЖУРНАЛ

Католицький щоденник "Гао Бінь" ("Мир") дістав по двотижневому закритті дозвіл знову появлятися. Дозвіл видало міністерство інформації Повудневого Вітнаму. Часопис закрили були під закидом, що подана в ньому карикатура "нарушувала честь вієтнамських збройних сил". Другою причиною мала бути стаття "Я вбити президента?", в якій часопис висловив деякі думки щодо замордування колишнього вієтнамського президента Ню Дінь Дієм. Вієтнамський уряд уважав, що стаття могла викликати негативні реакції проти теперішнього уряду.

Щоб не розплинутися в чужомовному безкрайому морю, потрібна сильна організація. Найперше свої церкви: добитися відкриття позамикаиих і всюди будувати нові, бо щойно біля церкви гуртується все християнське й народне життя. При церквах треба конечно будувати школи, в яких молодь має отримувати освіту і християнське виховання. Організація власного, рідного шкільництва, наука у школах рідної мови, своєї історії, культури, обряду й духа своєї Церкви, це одно з найважніших і найбільш пекучих завдань. А побіч церкви повинен станути дім для сходин і товариських зустрічей, — якщо товариства не розвинулися вже так, що мають уже свої окремі домівки. Одночасно повинні поставати і економічні установи, щоб створити свою власну господарську базу та прийти з допомогою своїм потребуючим. Усюди повинна бути своя преса, бодай тижневики. Тоді вже до якоїсь міри українське громадянство в поодиноких державах було б забезпечене. Дуже відрядним обявом в останніх роках є те, що вже видно Українців на провідних наукових і державних становищах, а навіть у найвищих досягненнях людини в учорашньому минулому: в леті на місяць брали участь і Українці.

(З послання Верховного Архиєпископа, Різдво, 1969 — 1970)

Василь Щурат

НЕ БІЙСЯ!

Лук. V, 4.

З тихих вод Генесарету
повернули два човни.
Рибарі всю ніч не спали
й дарма мучились вони.

"Випливіть й закиньте мережі!" —
каже рибарям Христос.
Злинули човни на море,
як вітри на верболоз.

Злинули човни на глибінь,
впали мрежі з них — і вмить
де й та риба не взялася —
мало не порветься сіть.

І зжахнувшись перед чудом,
впав Петро Христу до ніг:
"Пане, я нужденний грішник!
Я не варт чудес Твоїх!"

А Христос на те: "Не бійся!
Був ти грішним нуждарем.
Від сьогодні в мене, Петре,
будеш першим рибарем!"

Ол. Олесь

ЖИВИ, УКРАЇНО!

Живи, Україно, живи для краси,
Для сили, для правди, для волі,
Шуми, Україно, як рідні ліси
Як вітер в широкому полі.

До суду тебе не скують ланцюги
І руки не скрутять ворожі,
Стоять твої вірні сини навкруги
З шаблями в руках на сторожі.

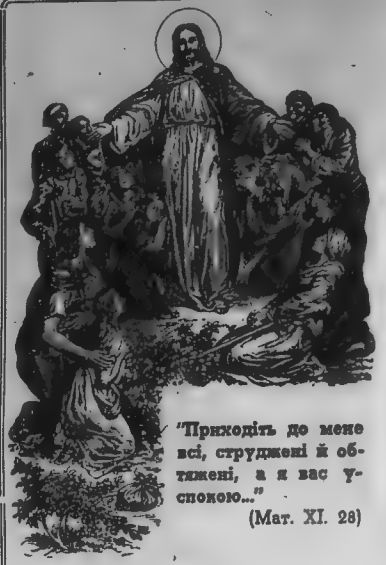

"Приходіть до мене всі, струджені й обтяжені, а я вас успокою..."

(Мат. XI. 28)

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ

для членів Апостольства Молитви й усіх побожних душ

Божественне Серце Ісуса. У злуці з тим наміренням, у якому Ти на землі віддав славу Богові й тепер прославляєш Його безупинно в Пресвятій Євхаристії — жертвую Тобі, через Непорочне Серце Пречистої Діви, свої молитви, діла, слова, думки й терпіння нинішнього дня, як винагороду за ті зневаги, що їх зазнаєш від мене й від усіх людей. Особливо жертвую їх за Святішого Вітця Папу Римського, за св. Церкву, за навернення грішників і за всі наміріння Апостольства Молитви, призначені на цей місяць і нинішній день.

(300 днів відпусту раз у день).

ПОДЯКИ

Передаю на Служби Божі за мого покійного чоловіка Антона $12.00, які склали мої добрі сусіди.

Ольга Соломка, Дітройт

У залученні $4.00 на благальну Службу Божу за здоров'я моїх дітей, унуків і правнуків

Анна Німчук, Лемонт, Алта.

Прошу відправити Службу Божу, як вияв моєї глибокої вдячности Всемогутньому Богові, Пресв. Серцю Ісуса та Божій Матері, за привернення мені здоров'я після тяжкої операції та в наміренні здоров'я мого, дружини та сина. Залучую $5.00.

М. Лисий, Оттава

Посилаю $10.00 на дві Служби Божі за здоров'я осіб, яких імена подаємо.

Василь і Агафія Вох, Джерсі Сити

Прошу відслужити завпокійну Службу Божу за: о. Володимира, Анну й Теофіла. Залучую $5.00.

М. і З. В.

У залученні $5.00 на Службу Божу за померлих членів моєї родини.

Іван Іваницький, Кантон, Огайо

Жертвую $10.00 на дві Служби Божі за покійних: батька Григорія, маму Марію, брата Осипа та батька моєї жінки Дмитра.

Іван Дзядик із Родиною, Катедж Гилс, Іпл

Прошу відправити Службу Божу на інтенцію Олега. В залученні $5.00.

Ярослава Дуткова, Ірвінгтон, Н. Дж

Жертвую $5.00 на Службу Божу в моєму наміренні — за здоров'я.

с. Євсевія, Служебниця.

Айтуна, Саск

Складаю найширшу подяку Найсв. Христовому Серцю й Пресв. Діві Марії Заступниці за вислухання молитов і повернення до здоров'я мого зятя Ярослава. Залучую $5.00 на Службу Божу за його здоров'я.

Я. Бринська, Монреаль

Посилаю $3.00 на Службу Божу в наміренні Богдана, щоб Господь вислухав молитви в його наміренні.

Анна Гнойова, Торонто

КОЖНИЙ, ХТО ХОЧЕ, ЩОБ ВІДПРАВИТИ СЛУЖБУ БОЖУ В БАЖАНОМУ НАМІРЕННІ ЧИ ЧАСІ, ХАЙ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО МАНАСТИРЯ:

BASILIAN FATHERS
3100 Weston Road, Weston, Ont., Canada

о. В. Ваврик ЧСВВ

ЛОШАНА Й ОХОТА ДО СВЯЩЕНСТВА МІЖ МОЛОДДЮ

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА КВІТЕНЬ

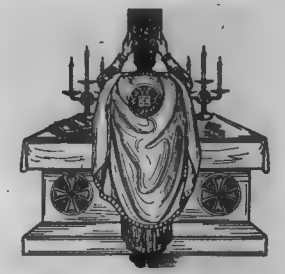

Тижневик "Тайм" із 23-го лютого ц.р. має титулову сторінку, що збуджує нас до надуми: фіолетовий хрест, з його боків обличчя одного американського католицького єпископа (Джеймса Шаннон) та бувшої генеральної настоятельки Сестер Непор. Серця Марії (Аніти Каспарі), що недавно полишили своє покликання. На жовтій перепасці короткий напис: "Католицький "ісход" — Чому священики й монахині покидають" (свій стан). У відділі "Релігія" цього тижневика на сторінках 63-69 поміщено дуже добре написану студію-дослід про священиків і монахинь, які "йдуть своєю дорогою", залишають своє покликання. Там кажеться: "Ніхто того точно не знає, скільки їх це робить рік-річно, бо тепер дуже легко священикові-братові-монахині забратися і не вернутися. Дальше читаємо: один ватиканський урядник обчислює, що в минулому році 6.500 монахинь покинули свій стан. Дальше: в урядах Ватикану лежить 10 тисяч подань від священиків, щоб їх звільнити з їх зобов'язань. А скільки їх узагалі не просять, лише покидають своє священство?! В самій Америці (ЗСА) коло тисячі католицьких священиків покидають свій стан річно. Дальше написано: "Навіть ці застрашаючі числа не виказують ще вповні глибини деї кризи!" Католиків у світі зростає річно на чотири й пів мільйона. А число семінаристів-кандидатів до священства річно паде по три і пів тисячі. Себто: свічка тут горить з обох боків! Тисячі покидають своє священство, а зголошується щораз менше кандидатів. Автор признає, що завжди бували в католицькій Церкві відступлення з духовного стану; але колись воно діялось поодинокими випадками, — тепер це діється "батальйонами".

Хоч в українській католицькій Церкві ця криза покликань не є аж така застрашаюча, але ж і ми терпимо дуже дошкульно через брак нових покликань до духовного стану. Бо в нас більшість священиків уже по п'ятдесятці, з них багато вмирає щороку, а нових кандидатів щораз то менше зголошується! Тому члени Апостольства Молитви з волі Свт. Вітця будуть у місяці квітні щиро молитися в такім наміренні: "Щоб у зісвітченому світі *наша молодь* заховала й скріпила в собі *пошану й охоту до священства!*"

Просимо ласкаво не турбуватися тим, що Ваша подяка ще не поміщена! З уваги на обмаль місця ми їх містимо в тій черзі, в якій вони до нас приходять. Служби Божі однак правимо згідно з бажанням і наміреннями, яке Ви мали.

Гідність священства

Щоб ми когось шанували, мусимо знати його гідність. Знаючи гідність священичого уряду, можемо шанувати його. Маючи знання гідности й шануючи її в священикa, можемо другим про це сказати. Якщо хочемо, щоб наша молодь шанувала священичий стан і пізніше сама діставала охоту вступити в цей стан, ми, старші, повинні їм про це говорити. Яка ж є гідність священства і яку пошану ми для нього повинні мати?

У СВІТЛІ за лютий ц.р. (ст. 67) подано коротку оцінку цінної книжки "Царське священство", написаної довголітнім виховником майбутніх священиків, широко звісним автором і проповідником о. Іринеєм Назарком ЧСВВ. Хоч ця книжка в першу міру написана для священиків і кандидатів священства, але з найбільшою користю прочитає її кожний віруючий Українець-Українка. Бо й справді, як багато вони знають про священство? А в цій книжці маємо майстерно вироблені різні питання та подані доцільні відповіді й вияснення про священство. З якою насолодою наприклад кожний прочитає і за дві-три мінути зрозуміє велич священства Нового Завіту,

коли отворить цю книжку на сторінці 7-ій. Там написано:

"Священикові Христос передав: *своє післанництво* — "як мене послав Отець, так я посилаю вас"; *свій авторитет* — "хто вас слухає, мене слухає"; *свої повноваженості* — "це чиніть на мій спомин; кому відпустите гріхи, тому відпустяться"; *свої терпіння* — "слуга не більший від свого Господа; як мене переслідували, то й вас будуть переслідувати"; *свої успіхи* — "як моє слово зберігали, так і ваше збережуть"; *свою славу* — "іду приготовити вам місце, щоб де я є —там і ви були". Тому, за загальним розумінням християнської старини, священик становить одне з Христом: "Священик — другий Христос!"

Собор Ватиканський II про священство

Останній Собор, такий просто невичерпаний у своїх навчаннях і рішеннях, багато разів говорить у своїх документах про гідність священства, про визначність пресвитерського стану в Церкві. Згадати б лише документи: "Про Святу Літургію", "Про Церкву", "Про пастирський уряд єпископів у Церкві", "Про священичий вишкіл". Але найбільше про це читаємо в осібнім декреті: "Про служіння і життя пресвитерів", що був проголошений Папою Павлом VI 7-го грудня 1965. в базиліці св. Петра в Римі.

Вже на вступі до декрету про священиків читаємо короткі, та дуже високі слова: "Пресвитери, — священням і посланням, яке одержують від єпископів, — поставляються на служіння Христові *Вчителеві* (проповідь), *Священикові* (Святі Тайни), *Цареві* (заряд вірними), беручи участь у Його службі, якою тут на землі Церква будується в Народ Божий, у Тіло Христове й у Храм Св. Духа" (ч. 1). Це про достойність священичого стану, що лежить у злуці священика з Христом Первосвящеником.

А дальше Собор говорить про становище пресвитерів у світі, про їх відношення до вірних. "Пресвитери, — взяті з-поміж людей і для людей поставлені в тому, що відноситься до Бога, щоби приносити жертви за гріхи (пор. Євр. 5, 1). — спілкують з іншими людьми немов із *братами*. Так і Господь Ісус, Син Божий, чоловік, посланий від Отця до людей, мешкав між нами і бажав у всьому бути подібним до братів, за винятком гріху. Його ж наслідували апостоли, а блаженний Павло, учитель народів, вибраний для євангелії Божої, свідчить, що він став усім для всіх, щоб усіх спасти. Пресвитери Нового Завіту, своїм покликанням і посвятою, якоюсь мірою, в сукупності Народу Божого є відділені від інших, але не на якесь відокремлення від нього, ні від жадної іншої людини, лише на те, щоби повнотою посвятитися ділу, на яке їх Господь покликав. Вони не могли б статися слугами Христа, якщо б не стались вони свідками життя іншого, як тільки оте земське, та його розподільовачами; але й не могли б вони служити людям, якщо б стали вони чужими для їх життя і для їхніх обставин. Саме їхнє служіння... вимагає, щоб жили вони в цьому світі між людьми і, як добрі пастирі, знали свої вівці, а то й старалися шукати і тих, хто не з цієї кошари, щоб і вони почули голос Христа і щоби постало одне стадо й один пастир" (ч. 3)

***

Отже якщо ми так будемо нашій молоді виясняти гідність священичого стану і якщо будемо їм виказувати, який то потрібний є священик для народу, з якого він покликаний і вибраний для добра душ того народу, — тоді зможе і зродитись у молодих юнаків не лише *пошана* для священства, але ще прийде й *охота* вступити у ряди священиків Нового Завіту. Чи не варт Христос наших юнаків? Чи не потребує їх наш нарід? Направду величне звання: бути *Христовим* священиком для свого *народу!* Говорім про нього нашій молоді; заохочуймо її до нього; та й молімо для нашої молоді багато покликань до священичого стану!

ЗВУЧИТЬ ДУЖЕ ТРАГІЧНО

Як виходить із статистики "Річника діяльности Апостольського Престолу" за 1969 рік, то священичі покликання дуже сильно впали. В 1965 році число священичих кандидатів у західніх країнах виносило ще 166.940 осіб, а в 1968 році злетіло значно вниз, бо до 146.996 кандидатів. Тут не включені священичі кандидати місійних теренів, які є в юрисдикції Конгрегації Поширення Віри та Конгрегації для Східніх Церков. Передовсім Африка виявляє останньо значний приріст священичих покликань.

В Європі припадає один священик на 1.191 католиків, в Америці один священик на 4.220, а в Азії та Африці на 10.413. Число подане для Америки обхоплює обі Америки, тобто Північну й Полудневу і тому воно таке низьке, бо в Полудневій Америці є обмаль священиків у протиставленні до Північної.

РОЗУМІЮТЬ СПРАВУ

Польський католицький університет в Любліні має під цю пору 2000 вписаних студентів. Це одинокий католицький університет на цілому сході Европи. В основному фінансує його Товариство прихильників католицького університету в Любліні", яке нараховує кругло 90.000 членів.

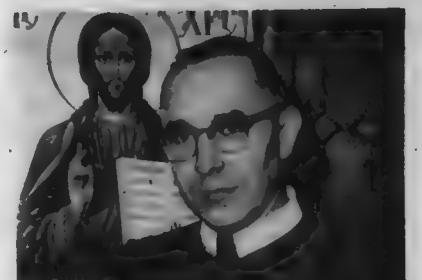

У 25-РІЧЧЯ

СВЯЩЕНСТВА

ПРЕОСВЯЩЕННІШОГО ВЛАДИКИ

АВГУСТИНА ГОРНЯКА

ЧСВВ

ШЛЕМО

ПОБАЖАННЯ

ВСЬОГО НАЙКРАЩОГО

НА МНОГАЯ І БЛАГАЯ ЛІТА!

ПАПА НЕ ПОЇДЕ ДО ЯПОНІЇ

Всупереч усім дотепер курсуючим віткам, що Папа Павло відвідає цього року Японію з нагоди 25-річчя скинення атомової бомби на Гірошіму та Всесвітньої Виставки в Осака, Ватиканська пресова служба заявила, що Папа таки до Японії не поїде.

ПАПА ЗАПРОШЕНИЙ ДО БРАЗИЛІЇ

Папа Павло мав би дістати запрошення прибути до Бразилії на закінчення торжеств VIII Бразилійського Національного Євхаристійного Конгресу, який починається 27-го травня ц.р. у новій столиці Бразилії. Таке звідомлення подав архиєпископ Й. М. де Альмейда і губернатор із Гванабара. Папа мав би теж посвятити нову катедру Бразилії. Це звідомлення не було ні потверджене, ні заперечене Ватиканом. Нова столиця Бразилії називається теж Бразилія.

"ПРОСВІЧЕННЯ СВЯТИМ ДУХОМ НЕ Є ПРИВІЛЕЄМ НАСТОЯТЕЛЯ"

"Ваша співпраця є незаступима, бо єпископ без своїх священиків не може вести повіреної йому громади", — таке заявив Кардинал Анджельо Дель'Аква, який сповняє уряд папського генерального вікарія для дієцезії Ряму, що її єпископом є сам Папа. Заявив теж на першому засіданні римської Священичої Ради, в склад якої входять члени: 50 вибраних представників єпархіяльного духовенства, 5 делегатів від чернечих чинів і згромаджень та 12 особисто йменованих Кардиналом Дель'Аквою.

Дель'Аква закликав Священичу Раду до поважної співвідповідальности при розв'язці численних проблем, що їх має Римська єпархія. Намічене Собором оновлення Церкви переводитиметься в Римі теж без трудностей. Оновлення не повинно переводитися ні тріюмфалістичним, ні непоступливим духом, але радше через братній діялог і через спільне шукання за найкращими розв'язками. Священики без страху повинні висловлювати свої застереження, критику та пропозиції, — говорив Кардинал Дель'Аква. — Єпископ не має права не брати до уваги поглядів своїх священиків чи мирян, бо просвічення Святим Духом не є жадним привілеєм настоятеля.

...НАПРАВДУ ШОКУЮЧЕ...

Англійський Кардинал Гінен висловлює в своєму посланні домагання, щоб католики Великої Британії припинили між собою всякі спори. "Це направду шокуюче, щоб одні католики говорять і пишуть про других католиків, з якими вони не погоджуються".

ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

(Продовження)

(Брак рівноваги в сьогоднішньому світі)

8. — Така швидка, та ще й часто безладна переміна, ба й саме таки ясніше усвідомлення суперечностей у світі, продовжують і збільшуються способом теоретичного думання, який не встигає вже опановувати багатства своїх знань, ані переводити відповідні синтези. Постає також брак рівноваги між вимогами практичного успіху і вимогами морального сумління, а часто також між обставинами громадського життя і вимогами особистого думання, а то й світогляду. Заіснує також незрівноваженість між спеціялізацією людської діяльности і загальним світоглядом.

Та й у сім'ї виникають суперечності, чи то під натиском демографічних, економічних і соціяльних обставин, чи з тих таки труднощів, що постають із чергування поколінь, а чи й із нових соціяльних відношень між чоловіками й жінками.

Не менш великі існують суперечності і між племенами, а то й між різними клясами суспільности; між народами багатими і менше заможними, а то й убогими; вкінці, між інституціями міжнародними, що зродилися з мирових прагнень народів, і намаганнями ідеологічної пропаганди та колективними упередженнями націй чи інших громад.

А звідси — взаємне недовір'я і ворогування, спори і горе, в чому людина є рівночасно і причиною і жертвою.

(Загальніші прямування людства)

9. — А тимчасом зростає переконання, що людство може і повинно не тільки щораз більш укріпляти свою владу над сотворіннями, але, понад це, може встановити такий політичний, соціяльний і економічний лад, який щораз краще служив би людині та допомагав і одиницям і громадам у закріплюванні й плеканні властивої собі гідности.

Тому то багато людей рішуче вимагають тих благ, що їх вони усвідомляють і живо собі уявляють: мовляв, позбавлено їх несправедливістю або неслушним розподілом. Народи, в своєму етапі розвитку, а також і ті, що тільки що недавно здобули собі самоуправу, бажають своєї частки у благах сьогоднішньої цивілізації, не тільки в ділянці політичній, але також в економічній, та щоб свобідно виконувати свою ролю в світі; а тимчасом щораз більше зростає їх віддаль, а часто й економічна залежність від багатших народів, які розвиваються швидше. Голодуючі народи вступають в опозицію до народів заможніших. Там, де ще цього не здобуто, жінки вимагають правної й фактичної рівности з чоловіками. Робітники й селяни бажають не тільки здобути собі необхідне на прожиток, але і вишколювати працею свої особисті дарування; що більше: бажають брати участь у наладнуванні життя економічного, соціяльного, політичного й культурного. Сьогодні, вперше за свою історію, цілі народи прийшли до переконання, що культурні блага можуть і, на ділі, повинні бути доступні для всіх.

А під усіма цими вимогами скриваються глибші й загальніші прямування: одиниці і громади прагнуть повного, свобідного й гідного людини життя, підкорюючи собі на послуги все, що сьогоднішній світ може їм так щедро дати. А, крім того, народи щораз настійливіше змагають і до того, щоб добитися до якоїсь загальнішої спільности.

Якже ж воно так, то сьогоднішний світ являється одночасно і сильним і слабким; здібним чинити речі і найкращі і найгірші, тоді як перед ним лежить шлях до свободи або неволі, до поступу або занепаду, до братерства або ненависти. Крім того людина стає свідома, що від неї залежить правильно кермувати тими силами, що їх вона розбудила, які однак можуть її придушити або ж їй служити. Тому і вона сама собі ставить проблеми.

ВИ НАС ЗАПИТУЄТЕ...

о. Северія Якимишин ЧСВВ

Останніми часами чуємо багато про священиків, які лишають священство. Подають різні причини цього, а найголовніші це доктринальні незгоди з навчаннями піддержуваними Папою Павлом VI, та щоб одружитися. Чи Ви могли би подати приблизні числа, скільки священиків відступило від священства в минулих роках? І. Ж.

Це правда, що з різних джерел довідуємося про священиків, що лишають священство. Багато про це пишеться і навіть боронять таке їх поступування чи думання. Кажуть, що вони мають свободу до подружжя, тільки що Церква нерозумно робить, що ще узаконнює целібат; що Церква занадто консервативна щодо нових концептів у навчанню й у законодавстві та звичаях. Деякі хотіли б, щоб усі зміни в навчанню та в законах і звичаях Церкви, які були набуті досвідами віків, зробити всі тепер. — Та дивне, що всі звертають увагу тільки на той %, що лишає священство, ще й дають їм найбільший розголос. Тим самим уводять у сумнів і знеохоту молодих юнаків, які мають покликання до священства, та витворюють недовір'я до єрархії і священства серед загалу вірних. Чому таким самим відрухом не дають признання, похвали й розголосу тим 99% добрих священиків, душпастирів і місіонарів, що невтомно трудяться над душами Божого Народу? Чому так мало згадується про тих, що вірні Церкві, що вірні своїм священичим і чернечим присягам? Чому їхніми ідеалами і прикладом їхньої посвяти не заохочують молодих юнаків до священства? Чому позитивним розголосом про ідейних священиків не заохочують людей цінити більше священичий стан, щоб батьки заохочували своїх синів до священства, щоб нарід шанував тих священиків, що їх має? — Цих кілька питань для застанови.

Відхід священиків додає Папі ще новий тягар у несенні Господнього хреста!

Але я відійшов від теми, бо йдеться про те, щоб відповісти на повищий запит. — У звідомленнях пресового бюра "Рейтерс" подано, що найбільшою причиною, чому священики лишають свій стан, є невдоволення з наставлення Апостольської Столиці до целібату. З досліду зробленого в жовтні 1969 р., на підставі вказівок Папи Павла VI, показалося, що в останніх шістьох роках 7137 священиків просили звільнення з обіту целібату. В Полудневій Америці було таких прохань найбільше — 661, у Франції 553, а в Північній Америці (ЗСА і Канада) 455.

На підставі частинної інформації, півурядове інформаційне бюро в Брукселі "Про Мунді Вітє" обчислило, що пересічно з духовенства цілого світу, один на кожних сто священиків просить звільнити його з целібату. Щодо священиків із чернечих чинів і згромаджень, то пересічне число є два на сто, а деякі навіть чотири на сто.

Яких 71 відсотків прохань про звільнення з целібату є задовільнені.

Дальше, "Про Мунді Вітє" начисляє, що в Голяндії від 1965 року 145 з-поміж 8000 священиків відступило; в Еспанії було 350 з-поміж 25,000; в ЗСА 1171 з-поміж 59.000 полишили священство в часі останніх двох і пів року. В Італії з-поміж 62,000 священиків 1400 лишили священство від 1964 року.

Бруксельське бюро подає, що різного віку священики полишають священичий стан, але найбільше їх у перших п'ятьох роках священства.

Відступлення від священства є всесвітнє і всенародне. Певно що в тих обчисленнях є також відступства українських католицьких священиків, які в останніх пособорових часах замінили священство на стан подружній і мирянський.

У нашому містечку ми створили батьківський дискусійний гурток, у якому розглядаємо й дискутуємо різні життєві проблеми. Два тижні тому ми дискутували над проблемою п'янства, що ширіться між нашою молоддю. Ми вглянули теж у причину, що молодим хлопцям і дівчатам-недоліткам — алкогольних напитків достарчають старші, і що таких треба навіть заскаржити до поліції, як руйників молоді. Але ми властиво звернули увагу на себе — батьків, що це наш обов'язок виховувати дітей так, щоб вони не вживали самовільно алкогольних напитків аж будуть мати 21 літ. Деякі були противні тому, щоб родичі заборонювали дітям і молоді — недолітком (тінейджерам) уживати таких напитків, бо це не є Божий закон. Другі були тієї гадки, що на підставі небезпек пов'язаних з уживанням молоддю алкоголю, і на підставі державних законів, які забороняють продаж оп'янюючих напитків неповнолітним, родичі мають повне право і підставу домагатися від своїх дітей аж до 21-го року життя цілковитого їх здержання від алкоголю. А ще треті були тієї гадки, що коли це є родинним звичаєм уживати вина чи пива при столі, то поміркованє вживання не повинно бути заборонене, коли неповнолітні діти п'ють з батьками й гістьми; але, було додано, батьки в такім випадку повинні серіозно перестерігати перед уживанням алкогольних напитків поза домом, головно на побаченнях (дейтс). — Чи Ви могли б нам подати якісь певні норми в цій справі?

Цеї справи не можна розв'язати в одній хвилині, або одною нормою, яка мала б відношення до цілої справи всебічного способу виховання дітей від ранньої молодости.

Немає сумніву що всі батьки мають право вложене в їх обов'язок виховання дітей, щоб дітей провадити дорогою чесноти поміркованости і укладати норми своїм дітям щодо вживання оп'янюючих напитків, включно з пивом і вином. Мя певні, що є тисячі батьків які правильно і вчило вжили свого авторитету та прикладу і так спонукали своїх дітей до цілковитої повздержности від оп'янливих напитків аж до 21-го року життя. А ще: в усіх отаких випадках родичі здобули глибоку пошану і любов у своїх дітей упродовж цілого їх життя, від їх народження, і тому могли їм роз'яснити та переконати їх, коли вони підросли, що їм буде краще не вживати трунків, доки не доживуть повноліття. Щó ми хочемо тут зазважити, так це те, що ті батьки, які не зробили такої жертви, щоб здобути у своїх дітей любов і довір'я, знаходяться тепер у такім положенню, що не можуть уже вгамувати своїх дітей ані порадою ані пересторогою, навіть ані гострою забороною. Це ще тим більше трудно зробити, коли одне з батьків, або ще гірше, обоє непоміркованої в уживанні алькогольних напитків.

Бувають батьки, які мають родинний звичай при святочних нагодах уживати умірковано пива чи вина при столі та дозволяють і своїм дітям уживати тих напитків від ранньої молодости. Багато з дітей таких батьків у пізнішому житті можуть справедливо сказати, що такий звичай не приніс їм жодної шкоди, бо добрим прикладом батьків і їх навчаннями вони збагнули потребу поміркованости в цій справі. Але з другого боку знаємо також випадки, що таке раннє впровадження-призвичаєння до трунків, хоч батьки визначалися поміркованістю в родинному домі, довело до непоміркованого пиття поза домом.

Із цього можемо заключити й порадити, щоб батьки виховували своїх недолітніх синів і дочок у заховуванні трьох дуже важних засад: 1. Ніколи не вживати оп'янюючих напитків підчас побачень ("дейтс"), чи їх там буде більше, чи тільки хлопець і дівчина. 2. Рішуче не пити по автах з іншими недолітками, "тінейджерами", хоч би як до цього намовляли товариші. 3. Ніколи не пити трунків підчас мішаних забав "тінейджерів", чи це буде в домі батьків, чи поза їх домом. Ці норми відносяться і до пиття пива і вина, і до різних горівок. Незахування цих норм веде до змисловой розгнузданости, до автомобілевих випадків, до нарушення законів автомобілевого руху, і до ескапад насильства й нищення. Це все непотрібне, бо недолітня молодь "тінейджери" не потребують аж штучної підохоти алькоголем, щоб себе чесно забавити.

Запити просимо слати:

Rev. S. Yakymyshyn OSBM

520 Driveway, — Ottawa 1, Ontario

УКРАЇНСЬКИЙ ЮНАЧЕ!

- ХОЧЕШ знайти щастя і вдоволення в служінню для свого Українського Народу і Церкви?
- ХОЧЕШ стати духовним провідником своїх ровесників — української молоді — дітвори і старших, бути їх священиком?
- ХОЧЕШ бути одним із перших місіонарів, що буде готовий поїхати до Рідного Краю Батьків, на місійну працю для нашого Українського Народу, що вже стільки років виголоднілий — спраглий духовної обслуги: своїх священиків і місіонарів?
- ВСТУПАЙ У РЯДИ ВАСИЛІЯН! — Нагоди допомогти потребуючим — через твою посвяту і любов до свого народу і Церкві — великі й різні у спільноті Василіянського Чину Святого Йосафата.
- *ВАСИЛІЯНИ ДІЮТЬ:*
  - екуменічно
  - проводять місії й реколекції
  - працюють у парафіях
  - беруть участь у школах і університетах
  - пишуть і видають книжки й часописи
  - дають провід молоді
  - організують товариства
  - провадять літні оселі для молоді й дітвори
  - працюють в адміністрації
  - виконують різні фахові ремесла
  - можна сказати, роблять усе, що треба зробити, щоб ширилося Христове Царство на землі.

Справді є ще багато речей, які треба зробити, то в них Василіянин не різниться від інших християн. Але Василіянин старається вийти понад буденність і як особистість-індивід старається розвинути свої вроджені таланти, щоб в особливіший спосіб посвяти причинитися до служіння Богові і Його Народові.

ОТЖЕ, *ЮНАЧЕ*, якщо почуваєш у серці Божий поклик до життя духовного — священичого, то не тільки думай, але зроби конкретне рішення. Якщо хочеш у своєму житті зробити жертву служіння Українській Церкві й Народові як Василіянин — священик чи брат — удайся до:

Vocational Director
Basilian Fathers
737 Bannerman Avenue
Winnipeg 14, Manitoba

Vocational Director
Basilian Fathers
Box 231
Glen Cove, L. I., N.Y., USA

Vocational Director
Basilian Fathers
520 Driveway
Ottawa 1, Ontario

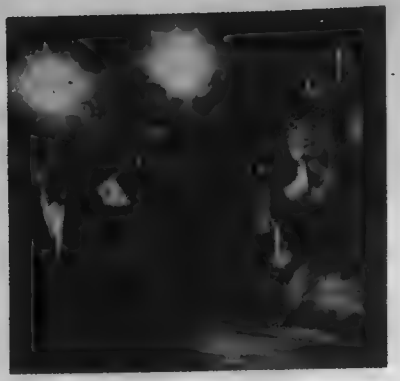

РОЗДІЛЕНИЙ ДІМ

Ярослав Чуман

Часто, на жаль зачасто, деякі наші родини живуть чи радше животіють у розділеному домі. Дім цей буває іноді дуже коштовний, вибагливо влаштований, але потіха з того мала, бо він поділений, не фізично але духово, поділений на кілька частин.

Перший поділ буває між батьками. Безліч причин їх роз'єднує, а коли є мало доброї волі, згідливости, покори й вирозуміння — постає в хаті непрохідна стіна, немов той берлінський мур: чоловік із жінкою починають говорити до себе чужими, незрозумілими мовами, тратять зі собою зв'язок і тільки нетерпляче чекають, щоб звільнитись з непосильного ярма.

Цей жалюгідний поділ неминуче веде до іншого: до поділу між батьками і дітьми. Не знаю просто випадку, де діти із розсвареної хати жили б у згоді з батьками. Існуюча і без того прірза між поколіннями прибирає тут розміри гордійського вузла, якого не можна звичайними засобами розв'язати.

Із черги наступає третій поділ на подобу хвиль на плесі озера, викликаних кинутим камінцем. Поділена родина відчужується від життя своєї громади і починає клигати, не жити, немов на заповітренім острові.

Кожний поділ є послабленням цілости. Св. Письмо каже, що поділена держава не встоїться, а старий Макіявелі давно вже — за старо-римською засадою — дораджував, що найкращим засобом перемоги над противником це divide et impera, поділи і пануй. Ми Українці знаємо це з гіркого досвіду. Наші політичні невдачі у великій мірі були жахливим вислідом наших невзгодин, роз'єднання.

Поділений дім — це перший крок до упадку родини. Але тому, що спільнота складається з родин, то дезинтеграція складової частини, хочне-хоч веде до дезинтеграції цілости, тобто і упадком родин починається упадок спільноти.

Поет каже, що всі ми, ви і я, у якійсь мірі відповідальні за долю спільноти. Наша громада в загальному дає чимало доказів такої турботи за своїх братів. Допомога жертвам землетрусу — Українцям у Югославії, будова дому для старих у Торонті — це тільки два, перші-ліпші приклади. На жаль, про збереження української родини, її моральне здоров'я, досі ми, як треба, не подбали.

Перш за все необхідно знайти корінь лиха та поставити правильну діягнозу: чому родинний дім ділиться, чому його члени стають собі байдужі чи навіть ворожі. По-друге: як зарадити вадам існуючій у родині, як зберегти її цілість, а врешті-решт як урятувати дітей із поділеного і розбитого дому?

Інші питання відносяться до моральної постави молодого покоління до життя взагалі і до подружжя зокрема. У цій останній справі розповсюджений справжній хаос. Молоді люди, кандидати до подружжя, справила не мають поняття про демографічні, економічні, соціяльні і моральні труднощі подружнього життя. Буває знаються три дні, люблятьця три тижні, живуть добре три місяці, а пізніше... сваряться тридцять років.

А тимчасом родина, згідно з навчанням нашої віри, це так би мовити, перша церква і школа, основи суспільства, передумова гуманного виховання (гл. постанови II Ватиканського Собору про родину), від культури якої залежить доля або недоля її членів.

Хто має допомогти нашій родині в потребі? Кожний, що має змогу. Але тому, що багато родин у потребі, було б добре підійти до справи зорганізовано. Гадаю, що дуже на часі було б покликати до життя напр. товариство Українська Родина, або при існуючих організаціях, передусім церковних, зорганізувати секції присвячені справам родини.

Далі, цією справою повинні більше займатися наші священики. При кожній парохії треба б зібрати добровольців, що послужили б усякого роду допомогою розділеним родинам. В одному випадку такі родини потребують поради й заохоти, в іншому знов матеріяльної підтримки. При канадсько-англійських парафіях такі охотники справила існують та сповняють велике завдання милосердного самар'янина.

Та й наша преса, в першу чергу католицька, мусить присвячувати справам української родини більше часу й уваги. Від фізичного й морального здоров'я наших родин залежить існування нашої спільноти: Ставка велика. Варт і треба віддати їй, більше як досі, наших сил, ініціятиви й візії нових можливостей покращати співжиття в українських родинах. Наківець звертаюся до Достойних Читачів "Світла" та прошу ввічливо висловити Вашу гадку: як найкраще допомогти родинам, що переживають затяжну кризу?

Буду Вам вдячний за Вашу відповідь на такі запитання:

1. Хто повинен допомогти родині, що переживає важку кризу спричиненої непорозумінь між батьками або батьками й дітьми?

2. Якими засобами лагодити непорозуміння в родині і як відбудувати розділений дім?

Зліва вгорі: президент Джан Кеннеді зі своєю жінкою Джекелиною на вершку її слави. Всі її величали, як зразок жінки та матері - католички...

Зправа внизу: ця ж сама Джекі зі своїм теперішнім подругом життя Арі Онасисом. Вчора и сьогодні її супроводив широкий розголос! Тільки вчора й сьогодні цей розголос інакше звучить...!

ВОЮЮЧІ ПРОТЕСТАНТИ ДЕМОНСТРУЮТЬ

Англіканський Примас М. Рамзей у лютому ц.р. запросив був Кардинала Марті — архиєпископа Парижа на екуменічні "приязні відвідини" до Лондону. Кардинала Марті прийняла теж королева Єлисавета, але не як королева, тільки як голова Англіканської Церкви. Саме в часі побуту Кардинала Марті воюючі протестанти почали під королівською палатою демонстрацію, в якій узяли участь теж і деякі протестантські духовники. Маніфестанти мали між іншим теж і транспаренти з такими кличами як "Геть із папістами" чи "Викиньте того попа з палати" і т. п.

Подібне мусів перебути Кардинал Віллебрандс, який кілька тижнів раніше на запрошення Англіканської Церкви прибув до Ліверпулу з нагоди Всесвітнього Тижня Молінь за християнську єдність. Також і тоді воюючі протестанти робили демонстрацію та старалися перешкодити в екуменічному богослуженні.

"АКТ ЛАГІДНОСТИ"!

У радіокоментарі з Лагос, Нігерія, коментатор, закидуючи місіонерам, що через них була продовжена громадянська війна в Біяфрі, сказав, що вони "заслужили на найтяжчі покарання", а викинення місіонерів із Нігерії "треба вважати актом лагідности уряду Нігерії".

"ЧЕРВОНИЙ АРХИЄПИСКОП" - ГЕЛДЕР КАМАРА - "БАТЬКО БЕЗСОРОЧНИКІВ"

[illegible] ЧСВВ

"Червоний Архиєпископ" є відомий в усьому світі з преси... Тут створюється образ зачаро[illegible]ної особи, відкриваються риси мужа... Тут теж сам Архиєпископ просто в дитячій простоті розказує зо свого життя, тут знову відчуваєте [illegible] компромісового борця за права бідних і по[illegible]лених права... У власних вибраних поезіях [illegible]ляється глибокий релігійний мислитель і [illegible] На кожній сторінці відчувається силу цієї особистости, відчувається щось із боротьби та перем[illegible]ги, з надій і невдач... і незламного оптимізму [illegible] якого не можете відтягнутися!" — Так пише [illegible] із рецензентів на одну з книжок (Й. де Бр[illegible] Дом Гелдер Камара. Ді Ляйденшафт дес Фр[illegible]денсштіфтерс. Переклад із французької [illegible] Грац, стор. 248) про всесвітньо-відомого [illegible] за соціяльну справедливість — бразилійського Архиєпископа Гелдера Пессоа Камару [illegible] однією з найбільш контроверсійних постатей [illegible]ред усесвітнього католицького єпископату. [illegible] вважають його за святу людину, який [illegible] особливе доручення боротися за права [illegible] покривджених, а інші знову називають [illegible]муністичним агентом і провокатором в [illegible]ській рясі.

Дещо з особистих даних Архиєпископа

Архиєпископ Гелдер Камара народився [illegible] 1909 року в Форталезі, Бразилія. Священ[illegible]чення одержав дуже молодим, бо вже 15. VIII. 1931 р., а єпископські свячення 20. IV. 1952 р. Як єпископ був зразу єпископом-помічником [illegible]диналові-архиєпископові Й. де Барр[illegible] з Ріо де Жанейро. Тут відразу він [illegible]пом "безсорочників", тобто тієї жахливої [illegible] що прибуває сюди з усіх-усюдів Бразилії [illegible] великому місті шукати кращої долі [illegible]гальному і тут не знаходить. Оті [illegible]ляс" — отой "слам", якого не можна [illegible] ніякий спосіб порівняти до [illegible]ських "сламів", — як кажуть ті що [illegible] — стали головною базою дії єпископа Кам[illegible] він побачив усю трагедію людської [illegible]чиненої соціяльною несправедливістю та [illegible] в'ям визискувачів, тих у чиїх руках [illegible] сила влади та закону. Він остаточно [illegible] йти з незначною групою багатіїв-ви[illegible] державною владою, яка стоїть по сторо[illegible] хоч особисто було б йому з тим добре [illegible]ся піти з біднотою та покривдженим[illegible] символом боротьби за соціяльну спр[illegible] і рівноправність у розподілі багатств [illegible] починається його життєва дійсно хресна [illegible]

Не всі його розуміють!

У 1964 р. Камара стає архиєпископом [illegible] й Ресіфу, — архидієцезії, яка нараховує [illegible] мільйон (1.320.000) вірних, але має [illegible]

[illegible] бідноти та неграмотности [illegible]

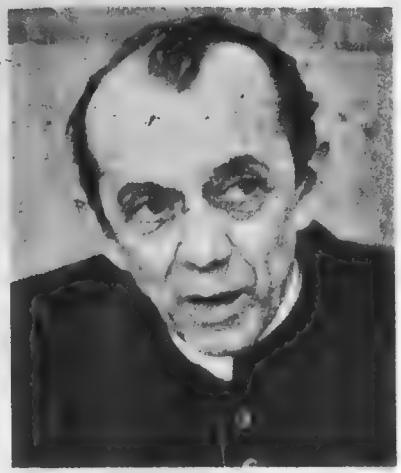

своїх позицій боротьби, але продовжувати її, маючи віру в кінцевий успіх.

У своїй боротьбі за соціяльну справедливість і проти визиску Камара не злякався досі — уже кількох — пляново зроблених на його життя замахів, із яких він щасливо вийшов. Не злякався він ніяких очорнень і шикан збоку багачів і навіть уряду. Не злякався він теж і того, що деякі його церковні співробітники — бразилійські єпископи під проводом архиєпископа з Діямантіни хотіли його скомпромітувати, публично обвинувачуючи Камару, що він піддержує комуністичну роботу в Бразилії.

Акція проти Камари і його руху

Очевидно, що акція Камари та його соціяльного руху не дає спокою багатьом у Бразилії, зокрема ж тим "католицьким" кругам, у чиїх руках багатство й визиск бідноти. Вони почали організувати протиакцію. І так улітку 1968 року звертається "Бразилійське Товариство для оборони традиції власности й родини" до Папи Павла окремим письмом-проханням, щоб Папа "поклав край поступовим священикам і мирянам, які сприяють комунізмові" в Бразилії, щоби "перетворити на комуністичний уряд, обезсилити армію й залізною рукою створити диктатуру". Очевидно, що на першому місці йшлося про Архиєпископа Камару. На це письмо збирали підписи по всій Бразилії. І так з близько 90.000.000 мешканців зібрали півтора мільйона. Між іншими це письмо підписало також 4 архиєпископів і 4 єпископів, очевидно, здеклярованих противників Камари, які стоять за збереження дотеперішнього соціяльно-економічного ладу, тобто: величезні багатства в руках малої групи людей, а нужда для загалу населення.

Камара не стоїть одинцем

У тому ж 1968 р. за ініціятивою Архиєпископа Камари створюється організований рух єпископів "Акція миру й справедливости", до якого включаються 34 єпископи. Така постава Камари викликала реакцію також із церковного боку, бо 12 єпископів під проводом єпископа Кандіда Падіна з Льорени публично виступили проти Камари та вислали письмо до тодішнього президента держави зі "запевненням", що "велика частина духовенства Бразилії не стоїть за Архиєпископом Камарою". Знову ж Архиєпископ із Діямантіни зробив новий закид Бразилійській Єпископській Конференції, що вона сприяє "поступовим єпископам" і знову публично обвинуватив Камару в підтримуванні у Бразилії комунізму.

В основному ідеологію руху "Акції за мир і справедливість" можна звести до слів висловлених самим Архиєпископом Камарою:

"Я не маю ніяких революційних ідей. Я дію завжди й тільки в рамцях навчання II-го Ватиканського Собору... Я хочу цілком ясно висловити, що зміна структури в Полудневій Америці є конечна. Широкі народні маси щораз більше й більше витиснені на окраїни господарського, політичного, соціяльного й церковного життя. Однак це конечне, щоб вони були інтеґровані. Я хотів би бажати, щоб це могло статися без насильної революції... Коли мова про реформи, то не йдеться в ніякий спосіб про дрібниці... Насильна революція в Полудневій Америці може спровокувати інтервенцію ЗСА... Це була б імперіялістична війна проти визвольної війни, бо ЗСА не будуть більше терпіти другої Куби... Мусить прийти соціялізація Полудневої Америки..., але не соціялізація через Росію, тільки своя власна соціялізація, в якій залишиться пошана до людської особи; християнство мусить узагалі соціялізуватися... Ми хочемо освободити мільйони людей нашої країни й нашого континенту, які живуть на окраїнах господарського, культурного, полі-

Зліва внизу: "фовеляс" — "слам" у Ріо де Жанейро, де панують прямо нелюдські життєві обставини. Знимка взята з книжки соборового коментатора — о. Маріо фон Ґалчі "Собор і його наслідки".

Зправа вгорі: "Червоний архиєпископ" — Гелдер Камара.

тичного, соціяльного та релігійного розвою. Ми далі будемо боротися за основні права людини всюди там, де вони прибрали форму невільництва..."

Відповідь Камари на обвинувачення

На різні обвинувачення, що їх постійно роблять противники Камари, він сам відповів таке:

"Я знаю, що мене багато людей критикує і знаю також їх обвинувачення. Їх є три: по-перше — мене обвинувачують у демагогії, по-друге — вони є того погляду, що я перебільшую в екуменічному аспекті, по-третє — що я перетягаю соціяльну лінію мого уряду. Отже я відповідаю на це, що я є єпископом такої области, де дві третини вірних живе в таких життєвих обставинах, які не можна назвати людськими. Я не підходжу до них тільки як до душ, але як до людей. І є моїм обов'язком їм помогти, щоб осягнули вони якийсь людський рівень. Якщо я є змушений до цього шукати помочі в протестантів і Жидів, то я роблю це в усякій покорі й серіозності".

Не зважаючи на всякі обвинувачення й наклепи на нього, Камара далі веде свою боротьбу не тільки на бразилійському терені, але по всьому світі, бо він дуже часто доповідає на різних інтернаціональних конгресах і з'їздах, інформуючи широкий світ про дійсну ситуацію в Бразилії та Полудневій Америці взагалі.. Він вірить, що способом його мирної боротьби та моральної пресії вдасться змінити, або принаймні поліпшити кривдливу соціяльну й економічну структуру так, що люди зможуть жити нормальним життям, а не будуть використовувані групою багачів — людських паразитів.

А як наші в Бразилії?

Загал нашого поселення в Бразилії належить до бідної кляси, бо тільки тут-і-там змогла наша одиниця вибитися й дійти до більшого майна. І тому боротьба Архиєпископа Камари є теж боротьбою за краще завтра і нашої української спільноти в Бразилії.

Ми віримо, що наші багаті поселення в Канаді й Америці спроможні теж самі від себе допомагати нашим у Бразилії, висилаючи грошеві пожертви чи навіть одяг на такі адреси:

Most Reverend Bishop J. Martenetz
Caixa Postal 2845
Curitiba, Parana, Brasil

та

Ukrainian Catholic Seminary
Rua Martim Afonso 441
Curitiba, Parana, Brasil

Група української молоді в Іваях, Парана, Бразилія

РЕВОЛЮЦІЯ ПРОТИ МОНАХІВ-МІСІОНЕРІВ

Ватиканське радіо в одному зо своїх коментарів про положення в Полудневій Америці, а зокрема в Бразилії, подало наприкінці за різними звідомленнями, що в поодиноких частинах Колюмбії грозять революційні заворушення. Невдоволення спрямовується не тільки проти Церкви але теж і проти місіонерів, які за останнє 60-річчя своєї діяльности в тих околицях придбали кольосальні земні посілості й опанували там живучих Індіян на спосіб середньовічних метод. Каже Ватиканський радіокоментатор, що нерідко буває що місіонер сповняє там теж і уряд поліційного префекта. Коментатор закінчив напімненням, що Церква "в інтересі справедливости й миру" повинна в дальшому продовжувати дослідження таких відносин.

МОНАХИНІ БУДУТЬ СЛУЖИТИ БОГОСЛУЖЕННЯ?

Це питання вже від довшого часу доволі широко дискутоване, а подекуди монахині дістали дозвіл виконувати деякі літургійні функції, очевидно не такі, що є стисло священичого порядку. Кажуть, що виглядає, що Ватикан схильний дати монахиням дозвіл у всій Католицькій Церкві виконувати такі літургійніго характеру функції уділювати Св. Причастя, правити молебні, служити похорони та хрестини. Уділення тих повластей монахиням не означало б однак оновлення жіночого дияконату. В цій справі мали б вийти відповідні правила, які регулювали б виконування згаданих функцій відповідно до обставин, особливо там, де є великий брак священиків.

ЖИТТЄВІ НЕСПОДІВАНКИ

о. І. Назарко ЧСВВ

ЛЮДСЬКЕ ЖИТТЯ НАЧЕ ГРА В РУЛЄТУ!

Хоч ми всіми зусиллями стараємося передбачити по змозі всі життєві випадки, які можуть стрінути нас і наших рідних на життєвому шляху, одначе буває й таке, що життя встругне нам нераз таку життєву несподіванку, якої ми аж ніяк не могли би передбачити. Від тієї несподіванки наше життя мусить цілком змінити свій напрям, наші життєві досвіди не придаються на ніщо, ми мусимо переставити себе самих на 180 ступнів, щоб віднайти себе в тих нових заскакуючих обставинах.

Несподіванка в житті Апостолів

Христос згромадив біля себе дванадцятьох Апостолів, які зв'язали з Ним свою майбутність. Одначе заки ще Апостоли таке вчинили, кожний із них старався передбачити й уявити собі, бодай у головних обрисах, як виглядатиме їх майбутність. Брали до уваги те, що Христос називав себе Богом, брали в обчислення Його силу творити чуда і широкі перспективи накресленого Ним Царства. Всі ті дані вказували, що їх майбутність буде безпечна і багата в різні цінності. А проте... У днях страждань і Христової смерти брутальна дійсність сподіяла їм жахливу несподіванку. Все скоїлося цілком інакше, ніж Апостоли передбачували. В очах Апостолів велич обітниці й чудес, ідилля спокійного життя забезпеченого чудесною силою Христа, десь загубилися. Давні формулки думання, сперті на Христовій науці, немов не приставали до нової ситуації. Щойно проголошена їм благовість, немов стратила зв'язок із життям, що пішло собі своїми шляхами. Щойно народжене християнство загубилося, немов стратило свою актуальність і було вже не на часі.

Саме так укладалися думки й розмови двох учнів, що йшли до Емаусу. З великою зневохотою залишили вони Єрусалим з його інтригами і незрозумілими подіями останніх днів. Правда, в їх серцях тліла ще мала іскорка надії, але вона вже не підтримувала їх на дусі, а навіть перейшла в якесь розжалення: "А ми сподівалися, що це Той, що має спасти Ізраїля" (Лук. 24, 21).

Христос вияснює несподіванку

Аж треба було, щоб утаєний Христос долучився до цих двох учнів, щоб поговорив із ними і показав їм у новій перспективі події, які довершилися. Тоді в свідомості учнів, Христова благовість нав'язала знову контакт із життям і стала Євангелією на сьогоднішній день.

Від цих двох учнів, що йшли на село, Церква навчилася, що Христос має звичай долучуватися до своєї Церкви, провадити з Нею діялог, у якому вказує нові перспективи та ті стичні точки, в яких Його правда знаходить контакт із сучасністю та стається правдою на сьогодні. Сам же Христос говорив колись до народу, що царство небесне подібне до господаря, який добуває зо своєї скарбниці речі нові й старі. Старі правди незмінні, але нові перспективи і нові точки стичности з життям, яке ставляє актуальні сьогодні питання і хоче дістати відповідь актуальну на сьогоднішній день.

Наше завдання полягає в тому, що нам треба йти терпеливо з Христом, розмовляти з Ним, розламати з Ним Хліб, себто стрінутися з Ним у Пресв. Євхаристії, та взяти всі духовні цінності, які Христос залишив своїм учням. О, тоді людині широко розкриваються очі, і вона пізнає нову ситуацію, в якій вона найшлася.

Несподіванки в житті Церкви

Історія Церкви засвідчає нам, що життя раз-у-раз ставляє Церкву в заскакуючих умовинах, повних несподіванок. Саме тепер, після II Ватиканського Собору Церква переживає один із таких моментів. Декому деякі правди св. Євангелії видаються сьогодні неактуальні, перестаріли, наче б вони не дотримували кроку модерній сучасності. Не бракує таких, які гадають, що деякі вимоги Церкви не тільки неактуальні, але й нелогічні.— З другого боку песимістам здається, що ціла будова євангельської конструкції життя провалюється, а всі великі надії погребані під руїнами. Катастрофа видається їм тим більша, що сподівання їх і надії були великі й сягали поза дочасність. У дійсності Євангелія не тільки удержує зв'язок із сучасним життям, але ще й це життя обумовлює і його насичує, бо засадничим змістом Євангелії є Христос, який про Себе сказав: "Я є життя".

На жаль, ми такі короткозорі, ми маємо такі тісні горизонти, ми не добачуємо дійсного стану та думаємо так: тому, що я не бачу тих явищ, у яких Євангелія стикається з сучасним життям, тому їх нема. Так, як сліпий казав би: тому що я не бачу сонця, тому його нема.

По-друге: ми сьогодні надто перевражливі на те, що називається новим словом усучаснення, новітність і т. п. Тому притупилася в нас вражливість на справжні євангельські цінності, які є понадчасові й позачасові і не підпадають ніяким змінливим химерам часу. Ті цінності такі самі як Христос, про якого каже св. Павло: "Христос той самий учора, сьогодні і на віки". А ми часто переочуємо багато явищ, які біля нас діються. Там, де життя укладається рівно й спокійно, де все розвивається за нашим пляном, там вірність Христові відносно легка. Але, коли нам у житті зачинає все плутатися, коли нові життєві події в нашому особистому житті, чи в житті Церкви стають нам незрозумілі, тоді вірність Христові може статися для нас важким хрестом. Тоді не залишається нам нічо інше, як тільки скористати з досвіду двох Христових учнів, що йшли до Емаусу і випросити собі ласку, щоб до нас і до нашої віруючої спільноти, долучився невидимий Христос та показав нам те, чого ми нашими очима не можемо добачити, ні нашим розумом зрозуміти, щоби показав нам ті нові шляхи, якими незмінні Божі правди доходять до сьогоднішнього життя одиниць і до життя Церкви. Бо може бути таке, що ми вичікуємо при тих дверях, яких Бог уже сьогодні не відчиняє.

Якщо перед Христом розкриємо наостіж наші душі, як оті згадувані два учні, якщо засядемо з Ним до стола і в Пресв. Євхаристії відновимо з Ним наші найінтимніші зв'язки, тоді широко відкриються наші очі і ми побачимо, що й у сучасному світі Бог є та спостережемо ті пункти стичності сьогоднішнього життя з Христовою Євангелією, яка не знає ні часу минулого, ні будучого. Це тільки ми, немов розп'яті між минулістю і майбутністю, між сумними досвідами минулости і між надією та страхом перед тим, що прийде.

Христос був тільки раз розп'ятий. А потім воскрес і засів по правиці Отця у вічній сучасності, де нема ніяких несподіванок, ані таємниць та кермує звідтам нашим життям.

Супроти того, яка ж гарна наша св. християнська віра, що успокоює нас серед різних несподіванок, розв'язує сумніви, просвічує уми та наповняє серця солодкою надією!

НЕ ДОЗВОЛЯЮТЬ НА ОБОРОНЦЯ!

Головний редактор католицького бразилійського часопису "Возес" Сінваль і Леав у листі, який удалося йому в якийсь спосіб тайно передати до своєї мами, пише, що в'язничні наглядачі його тортурують. Леав сидить у в'язниці від листопада м.р. Йому теж відмовили — як багатьом іншим політичним в'язням — правного оборонця, до чого він має повне право.

СПРОБА ЦЕРКОВНОГО ЗБЛИЖЕННЯ В АФРИЦІ

За ініціятивою обох Церков, Грецького Православного Патріярхату в Олександрії, Єгипет та Етіопської Церкви (в Абесинії) засновано Товариство грецько-етіопських студій", якого завданням є плекати богословський діялог і наукову співпрацю між обома групами.

ПЕРШИЙ ЕСКІМОС ГРЕНЛЯНДІЇ КАТОЛИКОМ

Минулої осени вперше в новітній історії Гренляндії один Ескімос став католиком. Ідеться про одну Ескімоску, яка одружилася з одним Данцем-католиком. Так число католиків у Гренляндії зросло до числа 40. Уся Гренляндія, яка є найбільшим островом світу, а при тому малощо не вся вкрита вічним ледняком, має всього около 40.000 населення. До 1953 року одинокою дозволеною там релігією була лютеранська. Першим Гренляндцем-католиком у новітніх часах є о. Фінн Лінге, монах-брат, який має тепер 36 років життя і є одиноким католицьким душпастирем у Гренляндії для 40 душ. Він став католиком, маючи 19 років життя, коли був студентом університету в Копенгазі.

ДІЯЛОГ ВІРУЮЧИХ ІЗ НЕВІРУЮЧИМИ

З нагоди існування 5-річного Ватиканського "Секретаріяту для невіруючих" його президент Кардинал Ф. Кеніг виголосив у Римі спеціяльну доповідь, у якій звітував про працю Секретаріяту, як теж висловив свої погляди в цій справі. Кеніг сказав, що між іншим праця Секретаріяту в децентралізованому виді виявила позитивні наслідки. Саме національні секретаріяти поклали велику працю в питання діялогу з невіруючими. Підкреслюючи важливість діплогу в наші дні, Кардинал Кеніг вказав теж на великі труднощі, які виринають при тому, бо: офіційний діялог із "східнім світом" — підкомуністичним світом, де безвірство є державною нормою, практично не знаходить місця; не менше важливий діялог із практичним безвірством "західнього світу" є тяжкий тому, бо релігійний індиферентизм як партнер діялогу є "несхопний".

"ПЕРЕЦІНЮВАННЯ СИНОДАЛЬНИХ ПРИНЦИПІВ"

Регенсбурзький єпископ Рудольф Грабер перестерігає перед перецінюванням синодальних принципів і недоцінюванням "анонімного вірного католицького життя". У своїй статті, що появилася в "Дойче Тагеспост", він пише, що рішення перед Богом не ставилися в конференційних залях через голосування, "але в молитві перед кивотом, на ложах хворих, де віруючі люди жертвували свої болі за Матір-Церкву, в батьках, що сповняли свій католицький обов'язок, у відважному спротиві наших віруючих проти писем і передач засобів сполуки, що нищать віру, та в свідомому відкиненні себе від усього, що загрожує вірі й обичаям".

ЦІКАВИЙ ПРОЄКТ ЩОДО КАТОЛИЦЬКОЇ ПРЕСИ

Визначний часописознавець д-р Ганс Вагнер у Мюнхені, Німеччина, висловив дуже цікавий проєкт щодо католицької преси в Німеччині: *Церква повинна заснувати один часопис, який давала би безплатно всім своїм членам.* Такий часопис, що має бути для кожного католика, матиме велетенський наклад, а тим самим велику фінансову базу. Вагнер не бачить ніякої трудности в фінансуванні такого часопису, бо — на його гадку — його кошти покриються самими оголошеннями. Далі д-р Вагнер каже, що Церква не дає ніякої обслуги своїм вірним тим, що видає багато часописів. Різнородність різних пресових органів не є розв'язкою, але треба дати різнородність в одному органі. Такий часопис був би теж напевно на високому журналістичному рівні...

ПО 20 РОКАХ ЗАВВАЖИЛИ "НЕЛЕГАЛЬНИЙ ВЪЗД"

Уряд Нігерії викинув із своєї території єпископа Йосифа Б. Вілена, який працював у Нігерії вже поверх 20 років. Разом із ним викинули з Нігерії: 18 ірляндських місіонерів, 1 італійського священика, 8 ірляндських і 1 американську монахиню. Усі вони прибули до Риму.

КАРДИНАЛ ВІЛЛЕБРАНДС БУДЕ В БРАЗИЛІЇ

Кардинал Віллебрандс — президент Ватиканського Секретаріяту для Єдности Християн—запрошений узяти участь у V-му всесвітньому з'їзді Лютеранського Світового Об'єднання, що відбудеться в липні в Порто Алегре, Бразилія. Віллебрандс матиме доповідь про вклад Католицької Церкви в екуменічний рух.

ЗА ДОЗВІЛ НА МІШАНІ ПОДРУЖЖЯ

Скандинавська Єпископська Конференція на своєму пленарному засіданні в Маріягольм біля Осльо, Норвегія, висловилася за загальним дозволом на заключування подружжя між католиками й протестантами. Конференція звернулася з проханням до Папи Павла, щоб у новому канонічному праві знесено існуючі норми щодо мішаних подруж.

ЧАС НА ЗМІНУ В ЕСПАНІЇ

"Я переконаний, що прийшов час, щоб еспанській державі, як строго конфесійній, у конкретному випадку строго католицькій державі, надати нову форму", сказав архиєпископ Фльоридо на пресовій конференції. — "Ми єпископи мусимо зрезигнувати з привілеїв, які припали нам в ході історії. Але з іншого боку мусимо дістати запоруку, що Церква в Еспанії буде автономна, отже незалежна від держави".

ВИДАННЯ ВАТИКАНСЬКИХ ПОШТОВИХ МАРОК

Ватиканська пресова служба повідомила, що в майбутньому Ватиканська пошта подаватиме докладне число виданих надзвичайних маркових серій, як теж важність їх не буде часово обмежена. При цій нагоді подано до відома, що надзвичайна маркова серія, з нагоди Всесвітньої Виставки в Осака, Японія, видана в накладі 1.650.000 примірників.

ЯПОНІЯ - КРАЇНА СХОДЯЧОГО СОНЦЯ

о. О. Купранець ЧСВВ

Японські [illegible] идуть до праці [illegible]

Японія — країна сходячого [illegible] країна квітучої вишні! Япон[illegible] — [illegible] Японія — країна чаю! Японія — [illegible] Японія — країна краси [illegible] країна вірности традиції! Японія — [illegible] ринної містери и модерного [illegible]

Такі и подібні вискази [illegible] цього року з нагоди Все[illegible] "Експо", яка відбувається в [illegible] чення 100-річчя ювілею відродження [illegible] вступлення на новий шлях життя.

Всі повищі вискази не [illegible] мають свою основу в [illegible] "країни сходячого сонця" що [illegible] но-легендарну основу. За [illegible] "Ніппон" — Японія — це [illegible] сонця". Основою для назви [illegible] сонця" служить старинна [illegible] легенда, що перший японський [illegible] від "богині сонця", як теж що [illegible] покланялися сонцю. [illegible] бути теж і те, що старинні [illegible] островів чи навіть частин [illegible] тиненту думали, що саме [illegible] починає сходити сонце [illegible] кулею, як теж що "світ" [illegible] Тихого Океану який до того [illegible] переплив, щоб знати, що [illegible] нент.

Дещо з геогр[illegible]

Японія — це країна остр[illegible] азійського континенту, які тя[illegible] з півночі на південь довж[illegible]

Внизу Японський [illegible] сушить риж на [illegible]

Із сходу обливають Японію води Тихого океану а з заходу японські острови відділює від континенту Японське море. Основу Японії творять чотири острови, від півночі йдучи: Гоккаідо, Гоншу, Шікоку та Кюшу крім яких є ще понад 3000 малих островів і острівчиків. Головним островом, який творить "материк" Японії — це острів Гоншу, на якому лежить столиця Токіо — найбільше місто світу з поверх 11.000.000 мешканців, інші більші міста та основна індустрія.

Вся територія Японії виносить 142.722 квадратних миль, а живе на ній поверх 100.000.000 населення.

Хоч і невелика територія Японії, а при тому розбита на острови, й основну частину займають ланцюги гір, залишаючи незначні клаптики низовин, з яких найбільша є в околиці Токіо. Японські гори належать до вульканічної смуги, бо мають 192 вулькани, з яких около 40 усе ще час-до-часу діють. Найвищою горою є Фуджіяма — 2.395 стіп висоти. Фуджіяма — зо своїм білим [illegible] покритим вульканічним вершком — уважається "священною" та має в Японців почесну [illegible] матері гір.

Річки в Японії короткі, бистрі и многоводні та часто, поруч землетрусів і тайфунів спричинюють природні катастрофи — нищівні виливи — повені.

Через видовження Японії з півночі на південь є там декілька кліматичних полос, бо від полудневої субтропічної з гарячим літом і лагідною [illegible] до північної з холодним літом і гострою [illegible] зимою. На просторі Японії температура [illegible] ступенях улітку від 60 до 80 узимку від 15 до 45 залежно від положення. Відповідно до [illegible] та терену Японія має різні полоси [illegible]

Економічне життя Японії

Гострий терен Японії не дає багато можливостей ширшому розвиткові хліборобської господарки, бо всього 16 відсотків території надається до управи, хоч земля — як вульканічна почва — доволі врожайна. Брак землі для управи заставляє Японців "красти" землю від гір, будуючи на узбіччях гір тераси, які знову штучно наводнюють. Не зважаючи на те, Японія не в силі сама себе прогодувати. Важлива є лісова господарка та риболовство.

Хоч Японія має деякі власні корисні земні копалини, то однак вона не спроможна обслужити ними навіть власних краєвих потреб, а мусить імпортувати різні сирівці, що служать могутній індустрії, яка ставить Японію на одне з перших місць світу, як передову індустріяльно-економічну потугу. Майже нема ділянки в індустрії, що не була б у Японії заступлена. Японські товари не тільки значно дешевші від інших, але теж визначаються потрібною якістю. Сьогодні майже нема держави, з якою Японія не торгувала б або якій не доставляла б своїх товарів.

Людність Японії

Японці як народ розвинулися з мішанини двох основних расових типів, як кажуть антропологи та й створили один із найбільш "клясичних" народів з-посеред усіх азійських народів, і то щодо фізичного та щодо культурного виду. Від малайсько-полінезійського расового типу Японці одідичили свій невисокий і стрункий ріст та темне волосся, а від монголо-китайського типу основні риси обличчя, мовні та культурні первні. Японська мова належить до групи монгольських мов. На острові Гоккаідо збереглася невелика група людей, яка не належить расово до обох повище згаданих типів. Це Аіну й Кумасо група, яка расово належить радше до кавказького типу. Думають, що це залишки первісного населення Японії.

Характеристичними рисами Японців уважають: тісний родинний зв'язок, послух, чемність, чесність, чистоту, працьовитість, витривалість і завзятість. Загально відомий японський патріотизм — любов свого народу й батьківщини, для яких вони готові на всяку жертву. Вміле пов'язання старинних традиційних і модерних елементів створило з Японців наскрізь модерну й поступову націю, яка не боїться затрати своєї ідентичности.

Шкільне навчання для дітей є обов'язкове в 6-15 роках. У Японії є поверх 250 академічних шкіл університетського типу, які дають задовільне число висококваліфікованих професіоналів. У загальному в Японії нема неграмотности.

Однією з найважливіших проблем Японії стає перенаселення, яке зроджує дальші проблеми, а зокрема щодо: місця поселення, прохарчування та праці, хоч у Японії безробіття ще не є першорядною проблемою, бо є всього один відсоток безробітних, через що теж і еміграція Японців є відносно мала.

НОВА КНИЖКА

ВЕЛИКІ ЛЮДИ

Життєписи славних людей у християнському насвітленні

о. Іриней Назарко ЧСВВ

Ціна $2.00

Замовляти:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar St., Toronto 3, Ont. — Canada

СЛОВІНСЬКІ ЄПИСКОПИ ЗАТРИВОЖЕНІ

Словінські єпископи видали недавно до всього словінського народу своє окреме послання, в якому висловлюють свою журбу про дальшу долю словінського народу, а головно, за проблему еміграції Словінців у чужі країни. В останніх десятиріччях словінська еміграція була така сильна що малощо не зачепила кожну словінську оселю. Як кажуть єпископи в посланні, "цей постійний і сильний відплив нашої крови" звучений із щораз слабшим числом народин у Словенії стає небезпекою "постійного й постепенного завмирання народу". Єпископи закликають усіх що думають еміґрувати, щоб вони в совісті перед Богом розважили, чи справді їм потрібно виїздити залишаючи свою батьківщину. Звертаються вони теж і до тих, що покинули Словенію, щоб училися мови свого нового місця поселення, але при тому зберігали тісний зв'язок із своєю "духовою спадщиною", яку вивезли із своєї батьківщини зокрема ж віру, культуру, мову, традицію та християнський спосіб думання.

ЩЕ ОДНА СТАТИСТИКА

Тепер Голяндія викликала [illegible] всьому католицькому світі. [illegible] з другої [illegible] засмученість. [illegible] факт [illegible] що така дійсність у Голяндії [illegible] факт що Національний Голяндський Церковний Собор викликав [illegible] [illegible] також [illegible] [illegible] Церквою та церковними [illegible]

З половини лютого до [illegible] засідали [illegible] діб голяндських католиків. На питання чи вважають Голяндський Собор [illegible] відповіло 59 відсотків — "так", 32 — ні (зокрема старше покоління), 9 — "не знають". На питання про [illegible] жонатости священиків відповіло 72 відсотки — "так", 22 — "ні"

ВАЖЛИВА Й СИЛЬНА ПЕРЕСТОРОГА!

Голяндський університетський викладач — о. д-р Губерт ван Дейк, монах Сакрекер Конгреґації, будучи обсерватором на останній сесії голяндського Національного Собору, помістив дуже цікаву статтю в берлінському католицькому часописі "Петрусблят". Він пише, що німецькі єпископи повинні вже тепер подбати про відповідне забезпечення німецького Національного Собору щоб до нього не попали на провідні становища різні радикальні чи ліберальні елементи, але такі що направду по-католицьки думають. Отець ван Дейк каже, що так звані "прогресивні кружки" зробили "велику службу" Церкві вже хоч би тим що ясно показали німецьким єпископам, що вони мають робити, тобто "що вони: або не відбувати ніякого собору, або відбудуть такий що ньому зовсім виразно буде поважаний їх авторитет".

СОВЄТСЬКІ МАТЕРІ ПРОТЕСТУЮТЬ

За звідомленням французької "Інформасіон Католік Ентернасіональ" 1453 матерів із 36 совєтських міст вислали до "русскої тройки" (Підгорного, Коситіна та Брежнєва) свої зажалення про переслідування дітей, які походять із релігійних родин, як теж самих родин, які належать до різних релігійних віровизнань. У письмі вони пишуть: "Тому, що ми любимо наших дітей ми не можемо позіставити їх самими. Ніхто не може нас із цього обов'язку звільнити... Тисячі листів ви вже одержали з усіх сторін нашої великої країни. Всі вони мали прохання, щоб управильнити відносини між правлячими чинниками та віруючими. Замість того прийшли ще тяжчі переслідування. Тепер ми знов апелюємо до вас тим чого ми можемо вповні правно вимагати що ви покладете кінець тим переслідуванням"

ПОЛЯКИ ХОЧУТЬ МАТИ ЯДВІГУ СВЯТОЮ

Польська молодь Кракова молилася в катедрі на Вавелі за скоре проголошення польської королеви Ядвиги блаженною. У 1384 р. вона була коронована на королеву Польщі. Вийшла заміж за литовського князя Володислава Ягайла, який опісля був теж польським королем.

ОДИНОКА В ТОРОНТІ УКРАЇНСЬКА

КРАМНИЦЯ ЦЕРКОВНИХ РЕЧЕЙ

DIOCESAN CHURCH GOODS STORE

278 Bathurst St. — Toronto 2B, Ont.

Великий вибір церковних речей. — Напрестольні Євангелія. — Церковні книжки. — Молитовники і багато інших речей.

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ГУРТІВНЯ СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ

U B A TRADING CO. LTD.

300 Dwight Ave. — Tel.: 252-2246-7

о. Василь Каменецький ЧСВВ

ТРЕТІ ЧИНИ В КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ

Християнське життя дуже розлоге, бо обіймає всіх людей, усіх Божих дітей, усіх вірних Христових слуг. Усі мають одну мету: Бога пізнавати, Його любити, Йому служити і так осягнути вічне щастя в небі. Це ціль усіх людей без вийнятку, багатих і бідних, учених і невчених, здорових чи хворих. Усі з Божої волі мають дійти до неба і тому мають заховувати Божі заповіді. "Як хочеш дійти до неба, заховай заповіді" — каже Ісус Христос.

Ці Божі заповіді мусить кожний заховувати — від них ніхто на світі не є звільнений. Усі мають служити Богові як своєму Творцеві, Батькові й Панові.

Одначе ця служба може бути різна. Може хтось служити Богові й повнити Його св. волю так, що буде старатися сповняти ті Божі прикази, що обов'язують під тяжким гріхом і хто їх не сповняє, то заслуговує на вічне відкинення від Бога.

Годі сказати, щоб таке повнення Божої волі не було службою Г. Богові, але дуже недбайливою і треба подивляти безмірне Боже милосердя, що навіть і таку службу приймає. Однак ніхто не може сказати, що така служба бездоганна.

Але ще є і другий спосіб служіння Богові, коли людина старається сповняти не тільки важні Божі прикази, але навіть і найменші. Певно, що милішим Господеві є такий слуга, що старається в усім Йому догодити, та ні в чім, хоч би найменшім, Його не засмутити. Про такого слугу мусимо сказати, що він любить Г. Бога, бо ж як сказав Христос: "Цей, хто знає мої заповіді і заховує їх, він любить мене". І справді, хто старається те все сповняти, що миле Богові, той любить Господа. І так повинен поступати кожний

ПЕРШИЙ ВІДДІЛ ТРЕТЬОГО ЧИНУ СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО В МОНДЕРІ, АЛВЕРТА, оснований 8 жовтня 1961 року.

Знимка взята з нагоди візитації Всесв. о. Протоархимандрита Атанасія Великого, що заразом є і Верховним Настоятелем Третього Чину.

Сидять від ліва: о. В. Каменецький, місцевий провідник Чина, Впр. о. протоігумен М. Дацюк, краєвий провідник Чину, Впр. о. Боніфатій Слобода, виступлений протоігумен, Всесв. о. Протоархимандрит Атанасій Великий, Юрій Мицій, настоятель місцевого відділу, Максим Кітлярчук і Павло Рогаль.

чоловік, бо кожний має дбати про те, щоб Бога нічим не образити, нічим не согрішити, але бути невинним і чистим так, щоб статися, скільки це в наших силах, подібним до Самого Бога. "Будьте совершені, як і Отець Ваш небесний є совершенний" — кличе Спаситель. Правда, ніхто не може бути таким святим, як Сам Господь Бог. Але кожний може старатися бути бодай трохи подібним до Нього, тобто, щоби гріх не мав приступу до його серця.

Над цими двома родами людей, або радше над цими двома служіннями Господу, є ще третій найвищий і найдосконаліший, котрий лежить у тім, що чоловік не тільки сповняє всі Божі заповіді, не лише старається в усьому, хоч би найменшому, подобатися Богові, слухати Його та не тільки не ображати ні одним гріхом, але старається сягати ще вище.

Щоб це краще зрозуміти, зробім собі одне порівняння. Батько має трьох синів. Один є собі добрий чоловік. Сам вправді до роботи не хоче братися, але як батько скаже, посварить і ще погрозить, то він тоді послухає і зробить те, що йому наказано, але от так, щоб не наразитися на гнів батька.

Другий син цілком інакший. Почувши якийнебудь приказ родичів, береться скоро до роботи, працює аж доки не скінчить цілої роботи геть до чиста. І як з першим сином має батько досить клопоту, так другому не має що закинути, бо кожну роботу син якнайстараннішe виконує, а це батькові дуже мило. Це образ тих, що вірно служать Г. Богові та ревно повнять Його св. волю, заховують усі заповіді і бояться чимнебудь Бога засмутити.

Але є іще третій синочок. Що то за добра дитина! Батько не може собі його нахвалити! Любить родичів цілим серцем. Йому не треба нічого наказувати, бо він немов відгадує думки родичів. Він лиш уважає, якби то справити родичам приємність; тож береться до всякої роботи, працює-гарує доки не скінчить усього, а коли вже скінчив, то йому ще й того замало. Він береться до порядкування, замітання, поробить усюди лад, повичищує, попрятає, поскладає так, що родичам аж серце радується з утіхи, що мають таку добру дитину.

Це образ дього третього служіння Г. Богові. Про це читаємо в св. Євангелії таке: Приходить до Ісуса один молодець і питає: "Учителю добрий, що я маю робити, щоб спасти свою душу?" А Христос відповів йому: "Якщо хочеш увійти до вічного життя, спасти свою душу, то заховай заповіді". "Які заповіді?" — питає молодець. — "Не вбий, не чужолож, не кради, не свідчи ложно, шануй свого батька і свою матір".

— "Та я, відколи живу, то я це все заховую" — відказав молодець.

Тоді Ісус поглянув на нього ласкаво і ка "Якщо хочеш бути звершеним т. є цілком добр то йди, продай усе, що маєш, роздай бідни наслідуй мене, а будеш мати скарб у небі".

Ось маємо три способи служіння Богові. П ший, коли зберігається всі великі Божі запо другий, коли заховується завжди навіть і м Божі повеління; а третій — коли хто наслі Христа.

Цей третій спосіб не є приказаний, але за лений. Ісус Христос не приказує, але радит тому цей спосіб зветься "захованням Євангельських рад".

Радить Христос, щоб Його наслідувати, то є старатися бути таким як Він. А яким же ж був Христос? — Був убогим, бо як Сам каже: "Пт бесні птиці мають гнізда, а лисиці ями, а Він не має, де голови склонити". Живе в милостині, нічого свого не має, вмирає нагий на хресті та навіть і в чужім гробі Його поховали. Одним словом, Христос був убогий.

Крім цього дивімся як Христос любив свяу невинність, чистоту. Родиться на світ із Пречистої Діви, пригортає до себе невинних дітей, найбільше любить св. Івана Євангелиста і за його чистоту при смерти вручає йому Свою Найсвятішу Матір, віддає в опіку, чистому невинному учневі.

Та надівсе був Христос послушний. Про це Він сам говорить багато разів, що Його кормом є "сповнити волю Отця". В Оливному саді, коли вже мав віддатися на муки, то молиться до Небесного Вітця і каже: "Отче, не моя, але Твоя нехай станеться воля". А коли вже вмирав на хресті, то останнім Його словом було: "Сповнилося", себто: "Я все сповнив, що мені Небесний Отець доручив, я послухав Його".

Оце три євангельські ради: Вбогість, Чистота й Послух. Хто ці ради сповняє, цей найліпше служить Г. Богові. І власне роблять таке ті, що віддаються на цілковиту службу Богові в манастирях або, як ми кажемо, живуть у якімсь черньчім Чині. А цей спосіб служіння Господеві тому найсовершенніший, бо ті, що його практикують, зобов'язуються присягою, або обітами чи шлюбами, що будуть до смерти ці євангельські ради заховувати. (Далі буде)

ANDREW TAILORS

The place where CUSTOM clothes are made.

High-Grade Alterations, etc.

1076 QUEEN ST. W., TORONTO 3, ON.

Phone: 536-0982

АНДРІЙ НАКОНЕЧНИЙ

ВЛАДИКА ПАВЛО ГОЙДИЧ

ЦІКАВИТЬСЯ ВБОГИМИ

Бр. Симон Бужара ЧСВВ

ВЛАДИКА ПАВЛО ЧАСТО ЗАХОДИВ ДО ВБОГИХ ХАТИНОК СВОЇХ ВІРНИХ ЗО СЛОВОМ І ДІЛОМ

(Уривок із недрукованих споминів)

Одного разу, коли Преосв. Павло був у нас, може то було зараз по реколекціях, вже не пам'ятаю, каже до мене:

— Брате Симеоне, ви вже стільки літ живете в цій околиці, знаєте добре людей, то прошу я вас, запровадьте мене до найбіднішої родини в селі.

Зібралися ми та й ідемо помаленьку. Подорозі розпитує мене Владика з чого ті люди тут живуть, коли поля не мають. Я оповідаю йому, що село Подмонастир маленьке. Ледве кілька господарів, що мають трохи свого поля, коней, волів. Інші люди живуть з манастиря. Від ранньої весни до пізньої осени працюють коло нашої винниці і так собі на хліб насушний заробляють. При копанню працює нераз 40-50 робітників. Деяким дуже бідним родинам манастир дає землю на весну вже виорану, засаджену картоплею чи квасолею, а вони літом самі собі її обробляють, а потому діляться з манастирем наполовину. В такий спосіб манастир їм допомагає, бо йнакше не вижили б.

Поволеньки доходимо до одної бідної вдовиці з двома маленькими дівчатками 4-5 літніми. Вона дуже бідує. Мешкає у винаймленій хатині, яка більше виглядає на кучу. Заходимо на подвір'я. Не видно нікого. Навіть курочки нема, така бо біда! Розглядаємося краще і бачимо, що на вікні сидять обидві дівчинки лише в подертих сорочинках, напів голі. Відчиняємо двері і входимо, здоровлячи:

— Слава Ісусу Христу!

Бідна вдовиця навіть забула відповісти "Слава навіки". Відразу в сльозах скрикнула:

— Йой, та ж то пан Біскуп прийшли! То ви їх, Добродію, до мене запровадили?

І ще щось зачала говорити, але сама забулася про що. Діти, побачивши, що мама так розпучливо говорить, зчинили рейвах. Вдова побоюючись, щоб діти не попадали на землю, здіймила їх з вікна. Провадить їх до епископа. Маленькі брудні, обсмаровані. Мама сподом суконки обтирає лице й ніс, така змішана, що вже не знає, що дальше зачинати. Тримаючи дівчаток за руки, каже:

— Цьомай в руці!

Я порадив, щоб залишила діточок у спокою та посадила їх на лавці. Бідна вдова, заплакана з радости, що такого достойного гостя в себе має, хоче його десь посадити. Дивиться розгублена сюди й туди, а тут нема на чім. Ще більше стидається.

Тоді Владика починає розпитувати вдову, коли помер її чоловік, як називаються діти, а вкінці питає:

— Скажіть-но мені, з чого ж ви з тими діточками живете? Де заробляєте на утримання?

А вона, успокоївшися вже трохи, відповідає:

— Іду кожного дня до міста Мукачева. Там у знайомих уже панів-жидів порядки роблю. Приходжу вже над вечером. Приношу дітям булочку та й ще дещо, а вони заплакані завжди мене очікують.

— А що ж діточки роблять самі в хаті? — розпитує дальше Владика. — Не втікають на вулицю? Ріка близенько. Можуть і втопитися.

— Я їх позамикаю в хаті, а сусідки попрошу, щоб заглянула вполудне до них і дала їм їсти. Я рано зварю їм бараболі та, як удасться, поста-

Сиротинець, що його збудував Владика Павло Ґойдич і віддав під опіку СС. Студитів.

раються для них молока. Сусіда їх нагодує, і знов замкне хату, а вони бідні мусять вичікувати аж поки я з роботи не повернусь і щось їм не принесу їсти.

Преосвященного ці слова вдови дуже зворушили. Стали йому сльози в очах. Обертається до мене й каже:

— Знаєте що, брате Симеоне, я тих сиріток хочу забрати з собою до Пряшева. Там наші сестри мають сиротинець. Вони їх виховають, дадуть їм школу, а коли підростуть і вивчаться, то, як схочуть, підуть до новіціяту сестер або десь знайдуть собі роботу та й ще мамі в біді допоможуть.

— Добре, — кажу я, — але яким способом завезти їх так далеко, аж до Пряшева?

— Ви, брате, завезете їх туди. Я вам дам чек. У "Подкарпатському Банку" в Мукачеві візьмете грошей скільки буде треба, щоб їм справити все потрібне. Крім того, візьмете й собі на дорогу тай відвезете їх через Батю-Чоп через Словаччину аж до нас до Пряшева.

— Так, але що мама на це все скаже? Та ж то її рідні діточки! Чи схоче вона їх відпустити в таку далеку дорогу?

— Я спитаю — каже Преосвященний. І звертаючись до вдовиці: — Мамуню, ви такі бідні тай маєте стільки клопоту з дітьми. Цілий час про них думаєте, як їм дати кавальчик хліба. І хоч як стараєтеся, то не можете їх убрати. Я забрав би їх на виховання до сиротинця, а там уже сестри-монахині про них гарно подбають.

— Ой, пане Біскуп, через вас Панбіг говорить! Впущу! Впущу! Але як вони в таких лахах з Вами туди поїдуть? Зрештою, будуть плакати за мною, а й мені за ними буде шкода. А коли пан Біскуп їх беруть? А я мушу їхати? — не вгаває розпитувати вдова.

Владика тоді вказує на мене, пояснюючи:

— Їх відвезе бр. Симеон. Ви мусите їх тільки на станцію привести. Вам не треба з ними їхати. Коли маєте їх привести, то бр. Симеон скаже.

Я тоді ще заплопотаній вдові пояснюю:

— Найперше Марія Вішова пошиє їм сукенки і все потрібне накупить, а як усе буде готове, тоді я вас повідомлю. Усі видатки заплатять п. Біскуп.

А тоді звертаюся до дівчаток, які вже мене знали, і питаюся:

— Ну, діточки, хочете їхати з паном Біскупом?

Біднятка хоч і нічого не розуміють, але як зачули слово "їхати", так і сплеснули в долоні одноголосно, якби змовилися, і заговорили: "Поїдемо! Поїдемо!"

Вдовиця з радости впала на коліна, почала дякувати Преосвященному цілуючи руку. Так заплакалася, що ледве вимовила:

— Ах! Пане Біскуп! Най вам Бозя з високого неба заплатить! — Ті слова ще досьогодні звучать у моїх вухах.

Подорослі—Преосвященний зворушений сказав:

— Таких бідаків я ще не бачив. А чи є ще тут у Подмонастирі такі як оця вдова?

— Ні! — кажу. — Це найбідніша. Інші ще бодай щось трохи мають.

— Я завтра виїжджаю додому. Лишу вам чек до банку, а як буде все готове, напишіть мені листа до Пряшева, щоб там хтось на двірці зачекав. Я все розповім о. Ігуменові та й попрошу, щоб вас з дітьми пустив.

— — — — —

Коли дівчаткам пошито всі потрібні речі, я повідомив удову про день від'їзду. Раненько привела вона своїх діточок на залізничну станцію. Тішилася, що вони їдуть, що не будуть уже так бідувати, але й заразом шкода їй було розлучатися від своїх дітей.

Прийшов потяг. Удова востаннє поцілувала своїх любих діточок і відійшла, бо дано знак до від'їзду. Коли потяг рушив, діти зачали плакати й кричати: "Мамо! Мамо!" Я старався їх зацитькати цукорками, шоколядками й приговорюваням, але дарма! Та якось знайшлися якісь добрі жінки, що їх успокоїли. Коли дізналися, що то сиротки, то з великою любов'ю опікувалися ними всю дорогу.

Вечером на станції у Пряшеві чекав уже від. Сестри забрали дітей до сиротинця, а я попрямував до палати Преосвященного. Владика втішився, що добре їхалося і запросив до вечері. Таки того самого дня хотів він бачити, як убрані та як почуваються маленькі сиротки.

По вечері пішли ми до сиротинця. Стара дівчинка тільки нас побачила, відразу питається: "А де мамця?" Може була б і плакала, але сестра зараз зачала гладити її по голівці, бідне дівчатко забуло за маму.

Преосвященний Павло був дуже радий, що міг допомогти тим бідним дітям. При відході просив сестер, щоб якнайкраще опікувалися тим сирітками.

Казимир Грицина

ТОГО НІКОЛИ НЕ ЗАБУДУ!

(Продовження)

Домініканський костел у Тернополі, що його на державний кошт відновили большевики.

До костела оо. Домініканців ходила польська "вища сфера". Там була чудотворна Ікона Божої Матері св. Вервиці. 1927-го року один славний місіонар-домініканець через цілий місяць жовтень говорив проповіді про любов. Цілий тиждень говорив про подружню любов. Під час одної науки говорив про ксьондза Мацоха, павліна з Ченстохови. Подія з ним була в 1908 році. Той ксьондз Мацох викрадав гота від чудотворної ікони і підпомагав свою любку — жінку брата, а брата вбив і вкинув до ріки. Але нема нічого тайного, щоб не виявилося. І коли це виявилося, його передали світському судові, який засудив його на смерть. У "дорозі ласки" цісар Франц Йосиф І замінив кару смерти на досмертну в'язницю. Тоді ксьондз Мацох звернувся до Апостольського Престолу, щоб дозволив йому, як слузі, відбувати ту кару в манастирі у Ченстохові. Чому? Бо казав той місіонар, що духовні особи це щось величнього і шляхетного, але такої погорди і зневаги, яку духовні зуміють виявити, ніхто хіба не потрапить. Отже отець Мацох, усвідомивши собі великість гріха, який він допустився, вважав, що найкраще він спокутує його у цьому манастирі, де він учинив злочин. І кінчив місіонар цю свою науку: так, як жив отець Мацох і поступав, нехай мене і вас Господь Бог боронить і захоронає, але так, як ксьондз Мацох покутував і вмирав — дай, Боже, мені і вам. Боже милосердя без границь. А він покутував глибоко, страшно упокорюваний собратами. І зносив те упокорення аж до смерти. Такої смерти дай, Боже, мені і вам.

Коли ж Чин оо. Домініканців виповів оо. Єзуїтам і парафії, одні і другі взялися до будови власних домів. У повіті був, у селі Острів, граф Баворовський. Він знаний був із цього, що коли львівський архиєпископ Більчевський (Поляк-шовініст, міщанського роду) заповів візитацію Тернопільщини, то граф виїхав за границю, бо "не хотів з хлопом бачитися". Але коли наш Митрополит Шептицький заповів візитацію Тернопільщини, то граф Баворовський зарядив вимостити гостинець із Березовиці Великої до Острова. А це був тоді ще одинокий гостинець, який лучив села в Тернопільщині. Граф вернувся з заграниці, дав фільварочні коні для бандерії і повіз для Митрополита, а на палаті в Острові казав зависити український прапор на час побуту нашого Митрополита. Аристократ вітав аристократа. Як би наші аристократи були нас не покинули, ми давно були б інакше стояли.

Але цей граф Баворовський мав залишки української крови, бо теж не любив Єзуїтів. Раз Єзуїти вислали одного свого священика в Острів до графа Баворовського просити жертви на будову костела й манастиря. Єзуїт вибрався під вечір і як увійшов на подвір'я палати Баворовського, просив повідомити "ясновельможного пана графа", що він монах-єзуїт просить послухання. Коли граф почув про єзуїта, впав у злість, вийшов на ганок і почав лаяти Єзуїтів та грозити, що псами буде його тровити. Єзуїт спокійно вислухав обиди, покірно вибачився за турбування, але просив графа, щоб з огляду на стару польську гостинність дозволив йому десь у кутку палати переночувати, а рано він собі піде, бо тепер уже ніч. Граф згодився. Аристократи і в гніві вміють бути панами. Тому коли прийшла пора, попрядсили того єзуїта до вечері. При столі розговорилися. А ранком отець-єзуїт дістав десять тисяч гульденів на будову костела... Тоді морґ поля коштував сто гульденів. Отже граф дав вартість сто моргів поля! Графський повіз відвіз єзуїта до Тернополя. Правда, що по аристократичному!

Каже "Лис Микита", що "пан гонет, як дає, то дає, або нічого не дає". А хлоп, як дає, то так, як би з-під серця живцем добував". І дає на будову церкви, в нинішніх канадійських умовинах, аж два долярі! А на свята купує п'ятнадцять пляшок горілки, коби лиш по три доляри, то кілько то ей? Але то ми тут так схлопіли, бо на рідних землях я, працюючи в Т-ві "Сільський Господар" і маючи до діла з нашими селянами, часто бачив, які то з них були аристократи духа. Бо можна бути аристократом із походження, але не конче ним бути, а можна бути селянського походження і можна бути аристократом душі і таких ми мали, а на таких стоїть нація. Такі менше критикують, а більше творять.

Будову вели своїми інженерами, будівничими і мулярами-монахами. Там працював якийсь час о. І. Бейзим — українського походження, пізніше місіонер між прокаженими на острові Мадагаскарі, де й помер, як прокажений. І оо. Єзуїти збудували і костел і великий манастир. Як вони ще містилися в костелі оо. Домініканців, то недалеко манастиря мешкали мої дідо з родиною. І найстарший син, стрий Григорій, ходив до оо. Єзуїтів і навчився служити до "мші", Служби Божої. Тоді наші священики не правили щодня, лиш у неділі і свята. І стрий служив щодня, за це о. ігумен брав його щодня до рефектара на сніданя, а на кожного першого в ковертi діставав від о. ігумена п'ять корон за служення до Служби Божої. Тоді, як стрий був "міністрантом", помер у Довжанці, Тернопільського повіту, хтось із родини дідича, і о. Ігумен сказав до стрия "ти поїдеш з нашим отцем на похорон". Третього дня по похороні о. Ігумен дав стрийкові коверту і каже, то від дідича для "міністранта". Стрий узяли коверту і пішли додому та дали родичам. Ці відкрили коверту, а там було шістдесят ринських. З радости почали плакати, та коли прийшли до себе, зібралися і пішли до міста, позичили в касі ще сорок ринських і купили морг поля.

Коли мали будувати парафіяльний костел, то й нашим треба було церкву більшу збудувати. А тоді зближалися вибори до сойму у Відні. Багатир Жид Галь кандидував, а протикандидати були о. прелат Громницький і польський парох. Галь запропонував отцеві Громницькому, що він збудує церкву, щоб той зрікся кандидатури в його користь, але отець прелат Громницький не схотів. Польський парох зрікся і Галь виборів виграв та збудував костел, який легко вміщав до сім тисяч людей. Ті всі історії оповів мені стрий Григор, який прожив до 1940 р., маючи 88 років.

Була в Тернополі фундація князя Острозького "Заведеніе". Це був дім при вул. Острозького і триста шість тисяч моргів поля в полудневосхідним напрямі в сторону Березовиці Вел. З цього мали користати зубожілі міщани України. Фундацією заряджувала куратория з дев'яти міщан. Це була не платна, а почесна служба. В моїх часах у цім домі містилася захоронка, яку вели СС. Служебниці. Зубожілі міщани діставали допомогу збіжжям, або грішми, около десять злотих на місяць.

Така сама фундація була для польських міщан, а що їх у моїх часах було всього щось п'ять родин, то ця фундація, згідно зі завіщанням Острозького, перейшла на польську парафію. Десь по 1930 р. польський уряд завзявся зліквідувати цю фундацію і назначив комісарів будівничого Фалендиша і нотаря Коблюка, назначивши їм високі платні. Ті платні були б з'їли фундацію, чого й хотіли Поляки. Захоронка вибудувала собі дім, площу дарував бл. п. Трач, поштовий урядовець, а в домі фундації десь по 1935 р. жили вже зубожілі міщани. Ними опікувалися СС. Служебниці.

Що то за зубожілі міщани? Ви знаєте, як було у нас. Міг хтось зубожіти від пожежі, хвороби, чи як був якийсь мор на худобу, але по більшій части добрі родичі записали майно, та нічого в завіщанні не застерегли собі, а лукаві діти потім гоніли родичів. Знаю такий випадок, що мативдова записала майно синові, а невістка довела до такого, що син одного дня *вдарив матір у лице*. Мати з болю збожеволіла. Вкоротці найшли нещастя на цього сина. Якогось дня бідна божевільна мати надбігла і підпалила обійстя і все згоріло до тла. І вони скапарилися та перед часом повмирали.

(Далі буде)

НАЙНОВІША КНИЖКА
М. Головінської
ОСІННЄ ЛИСТЯ
оповідання й нариси
Стор. 392. Ціна $4.50
Замовляти:
BASILIAN PRESS
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

ХРИСТИЯНСЬКА ДУШЕ!
ХРИСТОС ЖДЕ НА ТЕБЕ В СВ. ТАЇНІ ПОКАЯННЯ!
ВІН ХОЧЕ ВОСКРЕСНУТИ В ТВОЄМУ СЕРЦІ!

Віра Смерека

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

(Закінчення)

А як повернулися з церкви, Іра тривожно чекала на батька.

Стояла біля вікна доросла, вся гарна у блакитній своїй сукні і оновлена в яснім сяйві радости з її ясних очей.

Дивилася на першу прозелень трави і втішалась, як колись давно, картиною, яку творили люди, поспішаючи з білими вузликами свяченого додому. Вони привітали її й Іра усміхалася їм, а сама думала: — Якими словами скаже вона батькові про те, що пережила цієї Великодньої Ночі... Про те нове Світло, яке пізнала вона з Воскресінням і усвідомила з своїми вчителями...

Аж ось і він! Як колись давно повернувся з церкви з сяйвом і радістю на лиці... Свіжістю й пахощами віяло від цілої його постаті у темній рясі з наперсним хрестом на грудях і сивиною в волоссі.

— Христос воскрес! — привітався він до всіх, усміхнений, ласкавий і добрий. Підійшов до образів, перехрестився, скинув срібний наперсний свій хрест, бережно поцілував його і положив на столику під іконами святими.

А тоді обернувся до родини. Найперше похристосувався з мамою. А тоді підійшов до Іри.

— Христос воскрес, Ірочко! — і немов не було між ними ніколи нічого тричі поцілував її в щоки.

Воістино воскрес, папа! — відповіла Іра, лишаючись в його обіймах. — Тату... — хоче сказати йому щось Іра і не може. Тільки дивиться в його ясні добрі очі і немов просить прочитати те все, що сталося в її душі.

— Папа... — Все ж знаходить слова Іра і каже тихо, опускаючи погляд: — Колись давно я просила тебе доказати мені існування Бога... Сьогодні на Великодній Заутрені, коли з'явився ти переді мною у своїй сяючій одежі, я відчула Його сама... Він є символ і зміст нашого життя... Прости мені, тату... Я була молода... Нас так учили... А сьогодні і вчителі мої були в церкві... О, папа, ти правий, правий!.. — Іра схилила голову на його груди, щоб заховати лице, заховати сльози в очах і велике зворушення в серці.

— Іро, дитино моя!... — стривожено говорив отець Симон і сам не міг стримати підступаючих сліз. — Спасибі тобі, дорога!... Тепер у мене останній камінь упав із серця... Не треба ж плакати: сьогодні — Христос воскрес!... — Він гладив м'яке шовковисте волосся своєї улюбленої дочки і ніжно пригортав її до серця. — Ходім, ходім розговлятися! — І з тими словами він повів Іру до стола, святочного великоднього стола.

Застелений старинним одиноко - збереженим обрусом, стіл пишався сьогодні багатством приправ, якого вже давно не було в родині отця Симона.

Висока паска з цукровим білим верхом була убрана квітами. Довкола неї барвистими кольорами розсипались писанки. На білих тарілках приманливо пахли жовто-підсмажені ковбаси, м'ясо, сало, навіть маленьке рум'яне поросятко тримало хрін у зубах і манило до стола. Сирна паска і масло виложені сушеними ягодами звіщали всім Великодній Привіт у двох великих буквах — Х. В. Поміж стравами — перша весняна зелень. У сяянні ранку блищить посуда. Від запаленої свічки переливаються кольорами гранчасті чарочки.

Звідкись невидимо підносився синій димок ладану. Він обкурює стіл священими пахощами і від того здається він якимсь святим місцем, за яким має причаститися повної радости цього Воскресного Ранку Родина отця Симона.

А на покутті перед святими образами тепліться тим же самим червоним вогником незмінна лямпада. Пір її світлі Спаситель в часі моління о чаші, немов оновлений у цей Великодній Ранок, із спокійною вічністю в погляді свідчить про своє славне Воскресіння.

Емілія Василівна у світлій вишиваній сукні всміхається від стола назустріч отцеві Симонові з Ірою, які все ще тримаючи руки, якісь оновлені і сяючі своїм розумінням, підходили тепер до стола. Розумними очима мати читала все, що сталося між батьком і дочкою, і зітхнула легко, немов і в неї впав із серця якийсь невидимий тягар...

Підійшли Ніна й Анатолій.

У рожевій сукні з такими ж стяжками в золотистих євоїх русих косах, Ніна була сьогодні, як ніколи гарна. Отець Симон радісно всміхнувся своїй найменшій пестунці і тричі поцілував її в рум'яні щічки.

А тоді поважно, як до дорослого, підійшов до Анатолія. Батько з сином міцно обнялися і щиро тричі поцілувалися. В темному вбранні, з пишною чуприною каштанового, як у батька волосся, Анатолій, як ніколи, здавався сьогодні високим і цілком дорослим.

— Які ж ви всі великі вже й хороші! — радісно промовив отець Симон, із щасливою

усмішкою дивлячись на своїх дітей. — Здоровлю вас із Воскресінням Христовим, дорогі мої, Слава Богу, діждались ми цього Світлого Празника! Сідайте ж розговлятися, радійте всьому, що Бог послав!

Велика всеобіймаюча радість сяяла з цілої його постаті і лише сивиною освітлене волосся одиноке здавалось свідком і ореолом пройдених шляхів...

Усі зайняли свої місця. Помолилися.

Емілія Василівна попросила зачинати. Її змучене пожовтіле лице було сьогодні гарне тим щастям, яке сяяло з нього і розливалося на всіх. Ніжна усмішка з любов'ю ласкала кожного. Сплакані очі були спокійні. Немов усе, що було, так мало і має бути...

— Христос воскрес! — радісно промовив отець Симон і підняв свячену паску. Украяв хрест зісподу.

— Воістинно воскрес! — відповіла йому хором родина.

Отець Симон краяв велику жовту паску. Емілія Василівна ділила свячене яєчко. Анатолій наливав у блискучі чарочки якийсь жовтий напиток. Ніна нарізувала м'яса, сала, ковбас. А Ірина сиділа, дивилась на все і в очах у неї виступали сльози...

— І я не хотіла їхати... — картала її останнім докором думка.

— Христос воскрес, Іро! — немов у відповідь на її думки, промовив батько і подав кусок свяченої паски.

— Воістину вокрес, тату! — відповіла Іра і вийшло воно в неї таке щире й сердечне, немов хотіла, щоб усі знали, як вона вірить у ці слова...

Першим узяв барвисту писанку отець Симон і, похристосувався з усіми набитки, так вона цілою й зосталася у нього.

А тоді Анатолій обернувся до Іри з зеленою крашанкою і сміхом в очах.

— Ну, Іро, Христос воскрес!... Задоволена, що приїхала?..

— Воістину воскрес! — обпалила його поглядом Ірина і вдарила своїм рожевим яєчком об зелене. — Спасибі, що приїхав... — І побачила, що її крашанка розбилася.

— Я виграв! — переможно сказав Анатолій. — Моя писанка!

— Твоя й правда! — віддаючи розбиту свою крашанку всміхнулася Ірина.

— Іро, тепер ти будеш жити з нами? — сяючи радісним поглядом спитала Ніна.

— З вами!... Далеко чи близько, але завжди з вами!... — відповіла задумано Ірина.

— О, цього року в нас справжній Великдень! — радісно вигукнула Ніна.

— Довго ж треба було чекати, а ще більше переживати, щоб дочекати цього Великого Дня! — спокійно сказала Емілія Василівна, ... гідним поглядом дивлячись на свою родину.

— "Слава Тобі Господи, Христе Боже, Спасителю наш!" — побожно зводячи очі до святих образів, молитвою відповів отець Симон. — "Ти еси сповнення дія добрих... Наповни ж серця наші радістю і втіхою, і спаси нас, Многомилостивий!..."

Велике золоте сонце піднімалося з-за дерев і залило веселим світлом маленькі віконця білої церковної сторожки — хатини отця Симона.

Через них золотим стовпом упало на святочний стіл, за яким розговлялася його родина.

Здавалося: небо теж посилало свій привіт у маленьку хатину простого сільського священика отця Симона.

Вже появилася в продажі
нова книжка
улюбленого всіми автора
сенсаційних повістей

Б. ПОЛЯНИЧА

СІМ ЗОЛОТИХ ЧАШ

Стор. 224, в гарній двобарвній обгортці
роб. мистця М. Левицького.

Коштує $2.00

Замовляти на адресу:

Basilian Press
286 Lisgar Street
Toronto 145, Ont. — Canada

Д-р Богдан Казимира. РЕЛІГІЙНО-ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ В УКРАЇНСЬКІЙ КАТОЛИЦЬКІЙ МИТРОПОЛІЇ В КАНАДІ. Стор. 102 + 11 таблиць. Ціна $1.00.

о. Дамаскин Поповнч. БОГ І ЛЮДИНА. Допоміжник тим, що шукають Правди. Стор. 75. Ціна 75 центів.

Замовляти через:
BASILIAN PRESS
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

УКРАЇНСЬКА РОДИНО, ЧИ ТИ ГОТОВА ЗРОБИТИ ЖЕРТВУ ДЛЯ БОГА И УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ — ДАТИ СВОГО СИНА НА СВЯЩЕНИКА?

Бл. пам. о. радник ДАНИЛО ДАМ'ЯН КОВАЛЮК

упокоївся в Бозі дня 14-го лютого 1970 р. у Ґрацу, Австрія, на 74-ому році життя.

Покійник відомий проповідник і місіонар, ревний душпастир, щирий патріот і капелян-сотник І. Української Дивізії УНА, співробітник нашого журналу "Світло", для якого ще перед смертю вислав деякі матеріяли, які будуть згодом друковані.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

"СВЯТА МІСІЯ"

"СВЯТА МІСІЯ" — під таким заголовком видали ОО. Василіяни в Прудентополі, Бразилія, нову книжку в рамках Української Духовної Бібліотеки. Автор книжки, о. Микола М. Іванів ЧСВВ, довголітній місіонер у Бразилії та колишній професор красномовства.

Книжка має 367 сторінок друку та 60 сторінок уведення. У Введенні автор подає коротку історію місій в Україні та напрямні місійного З'їзду Василіянських місіонарів у Галичині. Учасниками з'їзду були такі знані місіонери, як: оо. Й. Чепіль, С. Решетило, Я. Сеньківський, П. Теодорович, усі вже покійні та І. Назарко — всі ЧСВВ. Тут також подані різні проєкти плянів місій, з узглядненням тривання і числа місіонерів.

Увесь матеріял місійних наук розділений на шість розділів та міститься в 43 проповідях.

Перша частина має 10 проповідей. Це основні, т. зв. вічні правди нашої віри: мета людини, відвернення від мети — гріх, наслідки його та поворот до милосердного Бога.

Друга частина це норми нашого життя — Божі Заповіді. Заповіді, які зближені матерією, є в одній проповіді — 6 і 9 та 7 і 10 Заповідь.

Третя частина це про Люд Божий — св. Церкву. Прикмети Христової Церкви та її вказівки — заповіді.

У четвертій частині автор всебічно пояснює про джерела ласки — Св. Тайни. Крім загальної проповіді про Св. Тайни, є сім проповідей на тему кожної Св. Тайни окремо. Тут можна б зробити мале побажання: що корисно було би подати про Св. Літургію дещо ширше. Вправді автор зробив дещо з цього в іншому розділі, але там під іншим кутом. Треба було підкреслити, що Св. Літургія це невід'ємна частина нашого християнського життя. Христос не тільки перебуває у Кивоті, але Він кожного дня приносить себе в жертву за нас. Отже не може того робити без нас!

П'ята частина, це п'ять проповідей т. зв. станових. Є тут окреме слово до мужчин-чоловіків, жінок, дівчат, хлопців і дітей.

Остання, шоста, частина місійних наук це погляд на Христа Чоловіколюбця, Богоматір, взаємне прощення та вічну нашу нагороду.

Автор підходив до свого завдання психологічно й опрацював свої проповіді вичерпно. Цілість дає нам ясний плян нашого життя: у що маємо вірити, як маємо жити, чого вживати, щоб осягнути свою вічну мету. Тому книжка надається для священика, як матеріял до проповідей, а світській людині на духовне читання для поглиблення свого релігійного життя.

Технічно книжка видана добре. Вона гарна й симпатична. Папір добрий, друк читкий та проглядний.

Автор у своєму вислові старався бути ясним і коротким, бездоганним. Мова добра. Зміст глибокий та добре продуманий.

Автор о. Микола М. Іванів ЧСВВ, син Долинщини. Професор у Галичині, а потім місіонер у Бразилії. Він знавець слова, майстер стилю та багатий матеріялом. Сьогодні живе в Прудентополі, де місіонерює та допомагає при парафії оо. Василіян.

Вітаючи Шановного Автора з появою його книжки "Свята Місія", бажаємо дальших успіхів у його корисній та жертвенній праці, а нашому загалові поручаємо поцікавитися та набути цю корисну книжку. *(омен)*

МОЛІМСЯ ЗА ЖИВИХ І ПОМЕРЛИХ!
НАЙКРАЩА МОЛИТВА —
ЦЕ СЛУЖБА БОЖА!

ТІ, ЩО НАМ ПОМАГАЮТЬ

(ПРЕСОВИЙ ФОНД)

По 50 центів: М. Всякий, Гастінгс он Гадсон, Сильв. Стібак, Ґілмен, М. Гіщинський, Кепітол Гейтс, о. В. Фляк, Кадворт, П. Банира, Монреаль, П. Дармограй, Л. Айленд, Анна Гончарик, Гартфорд, Т. Дмитрів, Маямі, д-р Й. Мосійчук, Бафело, Й. Лужецький, Філядельфія, Т. Кокорудз, Емстердам, Володимира Русинко, Бафело, О. Атановський, Чікаґо, П. Ковальчук, Лімінґтон, Ю. Мисишин, Спрінґфилд, М. Сарабура, Торонто, Т. Порада, Едмонтон, А. Борецький, Віндзор, П. Польний, Мондер.

По $1.00: о. І. Черкавський, Дервент, Н. Кравчук, Виндзор, о. В. Волошин, Едмонтон, К. Запісоцький, Ст. Кетеринс, К. Швець, Торонто Богдан Білинський, Ірвінґтон, Єва Мацур, Філядельфія, М. Коваль, Вінніпеґ, П. Оліярник, Вінніпеґ, К. Фаріон, Чікаґо, Богдан Гасяк, Філядельфія, М. Мультан, Велланд, Н. Черемшинський, Вінніпеґ, Н. Тихий, Пелетайн, Д. Гарасимчук, Торонто, А. Косіковський, Віндзор, Т. Бантрох, Вудсток, Ц. Магена, Мондер, Г. Гнатюк, Елизабет, М. Строїч, Венкувер, Марія Процик, Філядельфія, І. Сілецький, Торонто, С. Пристанський, Портедж ля Прері, М. Бойчук, Філядельфія, О. Гриньків, Дітройт, М. Андрухів, Монреаль, Н. Филипович, Чікаґо, Г. Домашовець, Ввайд Ввотер, Богдан Козак, Гарт Форд, Г. Савчук, Веґревил, д-р Г. Скорецька, Ню Йорк.

По $1.50: М. Абрам'юк, Н. Йорк.

По $2.90: о. С. Кулак, Сенді Лейк.

По $2.00: С. Лозинський, Виндзор, Степан Франків, Монтреаль, Т. Грицак, Вальпарайзо, Е. Кекиш, Ню Йорк, Анна Кузьма, Гартфорд, С. Головайчук, Смовки Лейк, Роман Тимчук, Ню Йорк, Роман Ґнот, Ню Йорк, В. Шевчук, Торонто, Анна Никифорян, Ню Йорк, С. Дзюбинська, Чікаґо, Ю. Шніцар, Чікаґо, Текля Кондро, Едмонтон, А. Сеньків, Сіббоид, М. Дем'янчук, Мурставн, А. Сворак, Ню Йорк, Й. Дубик, Принс Альберт, І. Пашковська, Чікаґо, В. Кінаш, Ошава, К. Козак, Філядельфія, М. Горняк, Торонто, Анна Юрчак, Чікаґо, Є. Филипович, Чікаґо, А. Тарапацький, Інісфрі, Й. Налепа, Сидней, Ф. Мартинюк, Ґримсби, Петро Корженьовський, Питсвил, Г. Мілян, Равдон, о. С. Дмитришин, Мюнхен.

По $2.50: Іванна Жуковська, Калумет Сіті, М. Ґадовська, Кінґстон, М. Войнар, Торонто, Емілія Білик, Мондер, О. Кузьмин, Ню Йорк, Н. Стефанів, Філядельфія, Марія Фаріон, Парма, А. Крушельницька, Віль де ля Саль, Т. Равлів, Торонто, М. Дем'янів, Вінніпеґ, С. Прокопович, Дітройт, Г. Мостовий, Торонто, Люба Яремчук, Н. Йорк, Анна Коваль, Рочестер.

По $3.00: о. В. Грабець, Палмертон, Марія Лоїш, Мек Кіс Рокс, А. Климко, Форт Франсис.

По $3.50: Е. Камінський, Джексон Гайтс, С. Кальмук, Торонто, Е. Клюфас, Патакет, Василь Муха, Чікаґо, Анна Московита, Форкс, Марія Рудницька, Ню Гайвен, П. Матусяк, Чікаґо.

По $4.00: П. Шеремета, Трентон, Й. Дзядик, Катедж Гилс, М. Лесин, Йонкерс, Марія Козак, Дітройт, М. Волянський, Ютика, С. Ґелнер, Дітройт, др. М. Кухаришин, Монреаль.

По $4.50: К. Горбань, Люблин, Степан Рудий, Бафело, Ю. Войтович, Батенфорд, П. Пуцило, Чікаґо, Марія Прибега, Парма, А. Якубовський, Бафело, Й. Дячишин, Ляшін, Семен Клюка, Ню Бритейн.

По $5.00: о. Онуфрій Волянський, Лител Фолс, Катерина Фейда, Мінеаполіс, о. М. Мищишин, Елмайра Гейтс.

По $6.00: Др. М. Середа, Едмонтон, М. Пшик, Ню Йорк, Манастир оо. Василіян, Ґлен Ков

По $8.50: Варвара Горбай, Флашінґ.

По $9.00: Д. Кравец, Дюверней.

По $10.00: Із річних Заз. Зборів парафії св. о. Николая, Вінніпеґ, 22-ий Відділ Союзу Українок Америки в Чікаґо від Івана Коцур, Похорон бл. п. Миколи Савчука, Київ, А. Криницький, Теривил

По $12.00: Перший Відділ Третього Чину св. Василія Великого в Мондері.

По $14.00: Й. Гринчишин, Чікаґо.

По $20.00: З нагоди 1-ших роковин смерти бл. п. Теодора Марущака, Понтіяк.

"Життя Святих"

Автором "ЖИТТЯ СВЯТИХ" є відомий духовний письменник о. АНДРІЙ Г. ТРУХ ЧСВВ. Кожний примірник оправлений у гарну й добру тверду оправу. Чотири томи "ЖИТТЯ СВЯТИХ" дуже дбайливо зредаґовані і написані легким, приступним і цікавим стилем. У додатку подано життєпис самого бл. п. о. Андрія Труха, ЧСВВ.

Замовляйте ці томи життєписів Божих угодників. Нехай не забракне у Вашій хаті цих настільних книг, на яких повинен виховуватися український нарід, щоб защепити собі духа героїзму і правдивого християнського життя, яким присвічують Святі.

Ціна кожного тому (в полотні) є $5.00; всі чотири томи $16.00.

ЗАМОВЛЕННЯ ПОСИЛАЙТЕ НА АДРЕСУ НАШОГО ВИДАВНИЦТВА:

Basilian Press, 286 Lisgar St., Toronto 3, Ontario, Canada.

ПОГЛЯНЬ! ПОСЛУХАЙ! ПОДУМАЙ!

ПОГЛЯНЬ! — та зрозумій, який великий скарб держиш у своїх руках!

ПОСЛУХАЙ! — нашого щирого прохання, що ним звертаємося до тебе!

ПОДУМАЙ! — малу хвилинку і прочитай це письмо!

Дорогий Приятелю!

Без сумніву, кожного місяця Ви очікуєте нетерпляче нового числа "СВІТЛА", як свого найвірнішого і найлюбішого друга!

Ви певно читаєте його з великою приємністю і хвалитеся перед іншими, що маєте у своїм домі такий гарний і цінний католицький журнал!

Та чи Ви коли поважно призадумалися над тим, які великі користі приносить кожноразове читання цікавих статтей, матеріялів, вісток, оповідань і дописів у "СВІТЛІ"?

Вже 29 років постійно виходить "СВІТЛО" і за цей час журнал записався незатертими буквами в історії української католицької преси в Канаді і поза нею.

ЧОМУ "СВІТЛО" ПОВИННО БУТИ В КОЖНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ДОМІ?

СВІТЛО — дає духовну поживу для душі. Без тієї духовної поживи, що її дає католицька преса, душа доброго католика затрачує свідомість, вітріє й нидіє. Якраз "СВІТЛО" дає здорову поживу Христової науки у приступній формі.

СВІТЛО — поширює знання з різних ділянок християнської релігії, поглиблює християнсько-католицький світогляд, дає основні статті з історії рідної Церкви та боронить свою Церкву, віру й обряд від нападів і наклепів ворогів Христа й правдивої Христової Церкви.

СВІТЛО — подає огляд подій із світу й Церкви, насвітлює їх із погляду вічних правд Христової науки і дає християнам вказівки, як думати й поступати в хаосі сьогоднішнього зматеріялізованого світу.

СВІТЛО — подає також цікаві нариси, оповідання, новелі кращих українських письменників, або переклади з літературних творів різних чужомовних письменників.

СВІТЛО — має добрих редакторів, співробітників, репортерів і дописувачів не тільки з Канади, ЗДА, але теж і з Европи. Наш журнал дуже радо читають Українці по цілому світі і пишуть про нього вдячні листи.

СВІТЛО — найдешевіший український журнал, бо його річна передплата виносить тільки 4.00 дол., а кожне число журналу ма. 40 сторін друку великого формату.

З того всього, що тут сказано про "СВІТЛО", Дорогий Друже, просимо зробити заключення, що "СВІТЛО" повинно стати і для Вас і для інших українців найдорожчим другом і найлюбішим гостем. ПОМОЖІТЬ НАМ, ПОСИЛАТИ "СВІТЛО" В КОЖНУ УКРАЇНСЬКУ ХАТУ!

Будьте апостолами доброї преси — ПРИЄДНАЙТЕ БОДАЙ ОДНОГО ПЕРЕДПЛАТНИКА! У цей спосіб ОО. Василіяни, що видають "СВІТЛО" вже від 32 років, зможуть продовжувати своє апостольське діло між українським народом, для добра рідної Церкви і рідного народу.

Ви певно не відмовитеся від співпраці і помочі та ще й інших будете заохочувати до того!

Нехай Всевишній благословить Вас за Вашу співпрацю в поширенню рідної доброї преси і пішле Вам свої щедрі ласки.

Прохаємо ласкаво виповнити картку замовлення і переслати її на таку адресу:

"THE LIGHT", 286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

Щиро віддані Вам
ОО. ВАСИЛІЯНИ, Торонто

Книга, яка повинна бути в кожній хаті!

У ХАТІ КОЖНОГО СВІДОМОГО ХРИСТИЯНИНА ПОВИННА БУТИ КНИГА БОЖОЇ НАУКИ, ОБ'ЯВЛЕННЯ І ЗАКОНІВ.

ЦЕ КНИГА

СВЯТОГО ПИСЬМА

Стараннями оо. Василіян видруковано для українців католиків Святе Письмо **Старого і Нового Заповіту** в українській мові. Це нове видання має 1446 сторін, 14 ілюстрацій і 2 кольорові мапи.

Ціна цього нового і єдиного **повного** перекладу:

оправленого в штучну шкіру	$12.00
в шкіру зі золоченнями	$15.00
в люксусову шкіру зі золоченнями	$20.00

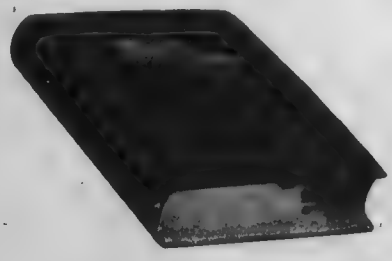

Замовлення слати на адресу:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario — Canada

СВІТЛО
THE LIGHT

РІК XXXIII — ТРАВЕНЬ — 1970 — MAY — Ч. 5 (569)

ДУХОВНА БІБЛІОТЕКА

ЦЕ КНИЖКИ КОНЕЧНІ ДЛЯ КОЖНОГО ХРИСТИЯНИНА

ДОСІ ВИЙШЛИ:

1. Назарко І., ВЕЛИКІ ЛЮДИ. Бібліографічні сильветки історії й сучасности, Рим 1964, ст. 156 — [illegible]

ВСЕЛЕНСЬКИЙ СОБОР — ДРУГИЙ ВАТИКАНСЬКИЙ
Діяння і Постанови

2. Том I: ДІЯННЯ ВАТИКАНСЬКОГО СОБОРУ, Рим 1966, ст. [illegible] — [illegible]
3. Том II: СВ. ЛІТУРГІЯ. ЗАСОБИ ПОВІДОМЛЕННЯ, Рим 1966, ст. [illegible] — [illegible]
4. Том III. ЦЕРКВА, СХІДНІ ЦЕРКВИ, ЕКУМЕНІЗМ. Рим 1966, ст. [illegible] — [illegible]
5. Том IV. БОЖЕ ОБ'ЯВЛЕННЯ. ДУХОВЕНСТВО І МИРЯНИ. ВИХОВАННЯ. Рим 1966, ст. 286 — [illegible]
6. Том V: ЦЕРКВА В СВІТІ. РЕЛІГІЙНА СВОБОДА. МІСІЇ. НЕХРИСТИЯНИ. Рим 1966, ст. 266 — [illegible]
7. Назарко І., МИ БОЖІ ДІТИ, Торонто 1963, ст. 196 — [illegible]
8. ВИБРАНІ ЛИСТИ СВ. ВАСИЛІЯ В., з гр. пер. о. С. [illegible], Ню Йорк 1964, ст. 216 — [illegible]
9. [illegible] В., ІСТОРІЯ БІБЛІЙНА СТ. І НОВ. ЗАВІТУ, Прудентопіль 1966, ст. 240 — [illegible]
10. ЄВАНГЕЛЬСЬКІ Й АПОСТОЛЬСЬКІ ЧИТАННЯ НА НЕДІЛІ І СВЯТА Прудентопіль 1966, ст. 200 — [illegible]
11. Семчук С., МИТРОПОЛИТ РУТСЬКИЙ, Торонто 1967, ст. [illegible] — [illegible]
12. [illegible] М. - [illegible] А., СВ. ЙОСАФАТ КУНЦЕВИЧ. [illegible] доба. Торонто 1967, ст. 464 — [illegible]
13. ВЕЛИКОДНІ ДЗВОНИ. Збірка української Великодньої поезії. [illegible] о. [illegible] Кінах. Рим 1968, ст. 240 — [illegible]
14. РІЗДВЯНА МІСТЕРІЯ. Українська Різдвяна поезія. [illegible] Кінах. Рим 1968, ст. 234 — [illegible]
15. СЛОВА СВ. ПИСЬМА — під розвагу всім і для проповідників. [illegible] о. [illegible] М., Торонто 1968, ст. [illegible] — [illegible]
16. [illegible] Ів., СВ. ВАСИЛІЙ ВЕЛИКИЙ. Перек. о. [illegible] [illegible] 1968, ст. 200 — [illegible]
17. [illegible] А., ДОСКОНАЛИЙ ХРИСТИЯНИН. [illegible] Ню Йорк 1968, ст. 224 — [illegible]
[illegible]
25. [illegible] М., СВЯТА МІСІЯ. Прудентопіль 1969, ст. [illegible] — [illegible]

Хто замовить усі випуски "Духовної Бібліотеки" дістане [illegible]

[illegible]

BASILIAN PRESS

286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario, Canada

ПРЕДСТАВНИКИ "СВІТЛА" ЗАКОРДОНОМ

АНГЛІЯ:
Basilian Fathers
26 Fairfield Road
Bradford, 8, Yorks.
England

АВСТРІЯ:
Griechisch - katholisches
Zentralpfarramt zu St. Barbara
Wien 1, Riemergasse 1
Austria

АВСТРАЛІЯ:
Very Rev. D. Kachmar
35 Canning St.
North Melbourne, N. 1., Vic.

АРГЕНТИНА:
Padres Basilianos
Curapaligue 760
Buenos Aires, Argentina

БРАЗИЛІЯ:
Padres Basilianos
Caixa Postal 24
Prudentopolis, Parana, Brazil

ФРАНЦІЯ:
Abbe Julien Prokopiw
2, Rue des Crignons
80 Amiens, France

ІТАЛІЯ:
Padri Basiliani
Via San Giosafat 8,
Rome (Aventino) Italy

ЗМІСТ:

Навіть не стараємося того пояснювати! — *о. О. Купранець ЧСВВ* — 162
Діялог із Марією — *о. І. Назарко ЧСВВ* — 164
Нев'ялий вінець — вірш — *Ольга Сиротинська* — 166
Скорбна Мати — вірш — *Павло Тичина* — 166
У травневий тихий вечір — вірш — *Євген Войтович* — 167
ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ — 168
Над колискою — вірш — 168
Ти наша, ми Твої! — *о. М. Марків ЧСВВ* — 169
НАШИМ ДОСТОЙНИМ ЮВІЛЯТАМ У СВЯЩЕНСТВІ — 171
СТОРІНКА АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ — 172
Єпископи — Вчителі віри — *о. В. Ваврик ЧСВВ* — 173
Наміpення на травень
Молитва за переслідувану Церкву — *Папа Пій XII* — 175
УКРАЇНСЬКИЙ ЮНАЧЕ! — 176
Поїде Папа до Японії, чи ні? — *о. О. Купранець ЧСВВ* — 177
Ви нас запитуєте? — *о. С. Якимишин ЧСВВ* — 179
Вже досить гарних слів! — *о. О. Купранець ЧСВВ* — 181
Велике слово: Мама — *Ярослав Чумак* — 184
Греті Чини в Католицькій Церкві — *о. Василь Каменецький ЧСВВ* — 189
Гострий напад на югослав'янського єпископа — *о. О. Купранець ЧСВВ* — 190
Того ніколи не забуду! — *Казимир Грицина* — 191
Доля в руках розбишак? — *Оксана Сембай-Галицька* — 193
Чим є мати для дитини — *о. М. Ничка ЧСВВ* — 195
10-ліття Української Вищої Школи в Дітройті — *Ірина Захарків* — 195
Опіка матері — *О. Куницька* — 197
ДОПИСИ — 199

ОБКЛАДИНКА:

Пресвята Богородиця з Апостолами в часі Зіслання Св. Духа. — Картина М. Дмитренка в церкві ОО. Василіян у Дітройті-Гемтремку.

СВІТЛО — український католицький місячник. Видають ОО. Василіяни. Головний редактор: о. Орест Купранець, ЧСВВ. Редакційна Колегія: о. Іриней Назарко, ЧСВВ, о. Василь Ваврик, ЧСВВ і ред. Олександер Мох.

Адреса редакції:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Адреса адміністрації:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Передплата на один рік: $4.00; поодиноке число 40¢

THE LIGHT — the Ukrainian Catholic Monthly. Published by the Basilian Fathers in Canada. Editor-in-Chief: Orest Kupranec, OSBM. Editorial Staff: Irenaeus Nazarko, OSBM, Basil Wawryk, OSBM, Alexander Moch.

Address:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Business Office:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Subscription rates: $4.00 per year. Single copy: 40 cents.

Second class mail registration number 1001

НАВІТЬ НЕ СТАРАЄМОСЯ

ТОГО ПОЯСНЮВАТИ!

о. Ю. Купранець ЧСВВ

Щораз частіше читаємо в пресі про те, що праця Ватиканського Секретаріяту для невірую-чих має незначні, якщо ніякі, успіхи, хоч і не говориться про це надто відкрито, а радше потішається, що воно прийде "з часом". Тут-і-там читаємо, що такий чи інший — більший або менший — достойник Ватикану відвідав, чи то явно чи тайно, Москву. Теж не без коментарів читаємо, що якийсь достойник Московського Патріярхату відвідав у "мирних цілях" чи з бажання "виявити дружбу" або "пошану" такому чи іншому Ватиканському достойникові, відзначаючи його якоюсь медаллю або орденом. Не чужим є теж пресі і те, що Ватикан переслав із "широго наставлення" якийсь дарунок або "в дусі братньої любови" письмо Московському Патріярхові.

Це факти наших днів, що їх принесло життя а за ним світова та католицька преса. Одні їх осуджують, другі вихваляють, мовляв: такі факти не повинні були зайснувати, або кажуть що добре, сталося, що вже до того дійшло. Ми особисто здержуємося і від осуду і від похвали тих фактів, хоч, очевидно, маємо свою власну гадку про ті справи, бо мусимо її мати, але не мусимо бачити розумної причини ту нашу гадку висловлювати, бо факти такі багатомовні що сам, за себе говорять.

Чи можна однак це зрозуміти?

Не тільки можна, але й треба зрозуміти, хоч би було й тяжко! І воно дісно тяжко приходиться.

Тяжко зрозуміти, зокрема ж старшому поколінню, яке було виховане на давніших ідеях які ще так недавно були наче непорушними догмами щодо взаємовідносин між Католицькою та некатолицькими Церквами, не згадуючи вже про відношення Католицької Церкви до СССР і комунізму як такого.

Нам Українцям ще тяжче це зрозуміти, бо питання взаємовідносин Ватикану та СССР у будьякій формі відразу нас насторожує та викликає слушні чи неслушні підозріння, порушуючи нас — як кажуть — "до живого" з уваги на те що тут вирінає і заторкує наше найбільш життєве питання — наше "бути чи не бути". Це ще тимбільше для нас Українців драгливе й болюче що ідеться про пересправи в церковних питаннях із Московським Патріярхатом, який знищив нашу Українську Католицьку й Українську Православну Церкви, будучи виконавцем волі безбожницького комунізму. Хоч би ці пересправи були навіть дуже невтрального" чи навіть "абстрактного" характеру але вони є між тим, кого ми вважаємо нашим приятелем і опікуном — Ватиканом і між тим кого ми маємо смертельним ворогом, з пильністю надслухує, щоб почути наш останній відгук, — Москвою. Це ж незаперечний факт життя.

Не тільки ми не можемо багато дечого в цьому зрозуміти, але ми певні теж того, що й папи Пій XI-ий і Пій XII-ий теж мабуть не могли б того зрозуміти, бо мусіли б самі себе заперечити. Тож і Пій XI-ий і Пій XII-ий були здекларованими ворогами комунізму та всякого контакту з ним. Вони строго засуджували нам комунізм і всяку співпрацю з ним. Їх наставлення до комунізму та СССР було безкомпромісове.

Виходячи з такого становища, очевидно важко зрозуміти сьогоднішнє становище й деяких Ватикану відносно СССР і комуністичних правителів і то хто б вони не були й під яким б вони іменням не виступали. Коли ми виходимо тільки з такого становища, тобто з передсобо-

СВІТЛО THE LIGHT
Український Католицький МІСЯЧНИК
СВІТЛО, ТРАВЕНЬ, 1970 РІК XXXIII, Ч. 5 (369)

становища, та переходимо безпосередно до сьогоднішнього, то само собою мусимо мати труднощі чи тяжість зрозуміти справу. Однак, коли ми переочуватимемо деяких постанов останнього Ватиканського Собору й деяких його конкретних наслідків у цьому питанні, то напевно не матимемо тих труднощів зрозуміти справу.

Останній Ватиканський Собор, бачивши, що дотеперішня метода тільки самого осудження та боротьби нічого доброго не принесла, але навіть навпаки, хотів виявити збоку Церкви добру волю — волю людини, яка хоче дійти, не до спільної згоди з комунізмом, бо такої не може бути, але до спільного людського вирозуміння, а принаймні звичайної толеранції. І саме тут можемо знайти зрозуміння і щодо діялогу і щодо деяких потягнень збоку Ватикану супроти СССР й комунізму.

Замало доброї волі тільки з одного боку!

Ватикан виявив свою добру волю говорити на звичайній людській площині. Такої ж самої доброї волі чи чесности в говоренні не виявив комуністичний бік, про що говорять різні факти, хоч би той, що його тут подаємо:

"Львів, 25. III. 1970 (Катпрес). Тайно висвячений українсько-католицький єпископ Василь Величковський, який перед деяким часом був арештований совєтською тайною поліцією, є — як тепер стало відоме — засуджений на три роки. Величковський тим самим є вдруге засуджений совєтським судом. Вже 1946 року, коли Українська Католицька Церква стала урядово забороненою, згляднo насильно вчленована в православ'я, Величковський був поставлений перед суд і був засуджений на смерть. Засуд смерти перемінено опісля на 10 років лагеру праці".

"Від деяких" років Величковський жив як "рентівник" у Львові. Як усім українсько-католицьким духовникам, які не включилися до Православної Церкви, була і йому всяка душпастирська діяльність якнайстроґіше заборонена. Тому однак, що тайна поліція підозрівала Величковського, що він не придержується цієї заборони, від довшого часу за ним слідкували. Коли він був у Львові покликаний до якогось хворого, щоб його висповідати та запричащати, його арештовано. Тілесна ревізія дала відповідний доказовий матеріял: хрест, служебник і дароносицю".

"Єпископ Величковський був довший час задержаний у слідчому арешті. В тому часі він дістав атаку серця й довший час хитався між життям і смертю. Неправдивою виявилася вістка, що єпископ помер наслідком атаки серця. По своєму виздоровленні Величковський був поставлений перед суд. Як пише орган військової округи Підкарпаття "Слава Родіни", Величковський провинився 'під релігійним закривним плащиком ("Декмантель")' щодо 'виконуваного ідеологічного саботажу в користь інтернаціонального імперіялізму' і тому він був засуджений на три роки в'язничної кари".

Ми подали цей факт за віденською католицькою пресовою агенцією в дослівному перекладі.

Що ж ми на це маємо сказати?

Могли б сказати багато, але не завжди воно можливо сказати все те, що бажалося б сказати, бо з одного боку воно не завжди вказане; а з другого питаємо себе, чи буде якась користь зо сказаного?

Однак Ватикан — як виглядає — на дальшу мету не втратив надії і мабуть сподівається деяких осягів, а при тому виглядає, що вже дещо навіть осягнув, чого прикладом може бути Литва. В Литві в останніх роках комуністичний уряд дозволив не тільки висвятити декількох єпископів, але навіть дозволив висвяченим єпископам сповняти їх єпископські функції, як теж цей же большевицький уряд дозволив литовським єпископам бути в безпосередньому контакті з Ватиканом.

Чи тепер буде на черзі наша Українська Церква? Хто знає?...

Те, що сьогодні можемо певно сказати, так це те, що досі для нас не було з усіх взаємовідносин Ватикану з совєтськими кругами ніякої користи, а навпаки, принаймні покищо, крім однієї — звільнення нашого Блаженнішого Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого. Може матимемо якусь користь із таких розмов у майбутньому, хоч у це тяжко повірити, бо Москва напевно не погодиться на віднову нашої Церкви в Україні чого, дай Боже, щоб ми були фальшивими пророками!

ДІЯЛОГ ІЗ МАРІЄЮ

о. І. Назарко ЧСВВ

В'єтнамська Богородиця
Малював Ле Ван Де

Хоч сьогодні багато говориться і пишеться про т. зв. діялог, то проте мало-коли людина скаржилася так на осамітнення і мало-коли шукала так когось, хто б її вислухав, як саме сьогодні. Коли я після 13-ох років побуту в Европі, знову вернувся до Канади та питав своїх друзів (які вже й розбагатіли): як вони почуваються? — то кілька з них відповіли мені, що вони почуваються осамітнені, без щирих друзів і повірників серця, хоч довкруги багато людей. Скарга на осамітнення серця не є чимсь тільки Канаді притаманним, бо вона загальна і майже повсячасна, хоч може деколи й підсвідома. Вже у Св. Письмі Старого Завіту читаємо, що сам Бог сказав: "Не добре чоловікові бути самому" (Бит. 2, 18). І хоч ця самітність така давня, як сама людина, то мабуть ніколи перед тим не була вона така гостра і в'їдлива, як сьогодні. Що більше, вся наша культура нап'ятнована турботою про нав'язання зв'язку з дійсністю, що нас окружає. Нам дуже залежить на тому, щоби почути слово бодай одної людини, яка хотіла б нас радо вислухати та обдарувати справжньою жичливістю й приязню. Може якраз це стало одною з головних притаманностей нашої постійної й неспокійної цивілізації? Конче хочемо врятувати той діялог, що так часто врівається, а з ним врятувати те почуття людської спільноти, якого брак стається близькою й конкретною небезпекою.

Тому св. Церква в травні місяці видвигає перед нами Преч. Діву Марію, якій поруч давніх епітетів, можемо дати ще й модерний епітет "Матері святого діялогу".

Марія і діялог

Зовсім справедливо можемо так назвати Марію, бо Вона не тільки вміла розмовляти з Богом і з людьми, але вміла й уміє бути щирою повірницею нераз важко зранених сердець. Марія не перейшла і тепер не переходить мовчазно крізь нашу історію. Її слова висказані майже перед двома тисячами років, розуміє і приймає людина всіх часів. Що більше, вони заохочують сучасну людину до діялогу.

Пригадаймо першу картину св. Євангелії, таку опромінену невимовною радістю й небесним привабом, у якій уперше з'являється Марія. Це картина Благовіщення, яку середньовічне іконописання старалося представити якнайкраще. Підхід Марії до правди про Воплочення Слова. Її тривожний запит про власне дівництво. Її зріла второпність у розмові з Ангелом — будуть назавжди типовим прикладом серіозного й шанобливого трактування Асистента Божого трону, як співрозмовника й учасника глибокого діялогу. Або візьмімо другу сцену діялогу Марії зо св. Єлисаветою. Такий він повний глибокої пошани супроти своєї старшої своячки, що Єлисавета аж чудується кажучи: "Відкіля мені це, що Мати Господа мого прийшла до мене?" (Лук. 1, 43). А незрівняний гимн Марії "Величає душа моя Господа" виливає найперше радість її духа, що Господь зглянувся на смирення своєї раби, що від сьогодні її ублажатимуть усі роди, бо вчинив їй велике Сильний і милість Його від роду в рід" (Лук. 1, 46-50). Цей славень Марії — це запрошення і для нас, щоб ми в сердечному діялозі висловилися, чим для нас є світ Божих правд і ласк, якими Сильний і нам учинив велике і хай Його милість буде від роду в рід.

Японська Богородиця
Малював Такаліро Тода

Візьмім до уваги ще іншу подію, в якій Марія веде діялог зо своїм Сином — Ісусом. Було це тоді, коли дванадцятилітній Ісус після великодньої прощі залишився в Єрусалимі без відома батьків. У тривожному пошукуванні, в пригнобленні й сльозах минуло два повні дні, довгі-предовгі, немов два віки. Аж третього дня Марія відшукала Ісуса в святині, як Він сидів посеред учителів, слухаючи та запитуючи їх" (Лук. 2, 46). Живо забилося в грудях Її материнське Серце, Марія підбігла до Ісуса й питає Його: "Дитино, що це таке вчинив Ти нам? Ось Твій батько і я, боліючи, шукали Тебе". А Ісус спокійно звернув на Матір свої очі, глибокі, голубі, як небо, і сказав: "А чого ж ви шукали мене? Хіба ж ви не знали, що в тому, щó Отця мого, треба мені бути?" (Лук. 2, 49). Тут Марія станула перед незглибною тайною Божої волі, яка своєю важливістю перевищає світ усіх природних почувань, навіть почувань материнського серця.

Окремої уваги заслуговує ще одна подія, в якій Марія веде діялог з Ісусом. Маємо на думці весілля в Кані Галилейській. Коли Марія спостерегла, що новоженцям забракло вина, підійшла до Ісуса і сказала потиху: "Вина не мають". Ісус поглянув на Матір і відповів: "Щó мені й тобі, жінко? Ще не дрийшов мій час". У цих дивних словах Марія не відчула відмови, тільки зрозуміла, що Її Син застеріг Собі вибір моменту чуда, тому сказала слугам: "Зробіть усе, щó вам скаже" (Ів. 2, 3-6). Цей наказ Марії перейшов часи й кордони і сьогодні пригадує нам, що завжди треба чинити все, що накаже нам наш Спаситель і Господь.

Врешті кінцева сцена діялогу Марії з Ісусом відбулась у Велику П'ятницю під хрестом на Голгофті. Не маючи вже нічого на землі, тільки свою єдину Матір, Ісус хотів і Її нам віддати. Тому звернув свої очі на Марію і сказав: "Жінко, — це син Твій". Хоч Марія нічого не відповіла словами, тільки може склонила голову та в глибокому підкоренню Божій волі, прийняла в особі св. Івана нас усіх за своїх дітей. А кожна мати любить вести діялог і розмовляти зо своєю дитиною. Тому ми — сини Марії ніяк не можемо скаржитися на осамітнення. Колись скаржився на це праведний Йов. Свідомий своєї нужди, він не просив привернення йому багатства чи здоров'я, а виразив таке прохання: "Хто дав би мені когось, щоб вислухав мене?" Ми не потребуємо на це жалуватися, бо Марія кожної хвилини готова нас вислухати. Тільки в цьому ввесь трагізм, що сучасний Йов не хоче або не вміє до Неї звертатися в сердечному діялозі.

Хоч би християнство не відрізнялося від релігій нічим іншим, тільки почитанням Марії — то це чудо, що ним є Марія, вповні вистачило б щоб християнство перевищило кожну іншу релігію. Бо почитання Марії двигнуло дуже високо материнську любов, дівицтво, покору й інші чесноти, визволило жінку з її поневолення, сталося силою мужчин, відродило молодь та підняло людей високо понад усе приземне.

Не диво, що й наш український нарід так сердечно захоплювався набожністю до Пресв. Богородиці. Ця набожність перейшла в кість і кров нашого народу. Вона проникає все наше життя: наше письменство, наше мистецтво, науку, архітектуру тощо. Починаючи від катедри в Галичі а кінчаючи на дерев'яній церковці в глухому селі — це храми, посвячені Божій Матері. В самій Галичині понад 150 чудотворних ікон Богородиці — які це величні столиці Марії!

Окремим об'явом почитання Марії були до війни травневі богослуження. У другій половині минулого століття, коли загальний упадок віри ширив свою руїну, оо. Василіяни (Філяс, Лончина, Стех) почали ширити травневе богослуження серед нашого народу в Галичині. Згодом це богослуження продісталося до всіх парафій у Старому Краю. Наш нарід сердечно його полюбив. Бувало прийде травень, у полі робота аж кипить. Наш селянин у поті чола працює цілий день і то до пізньої години як ми тут — в новому світі. А як тільки заграє вечірний дзвін селянин перериває й найпильнішу працю, забуває перевтому, прибирається святочно і спішить до церкви, щоб віддати честь Богоматері. А в церкві старші й молодь співають та моляться перед престолом Марії аж душа радується. Оце був колись наш діялог із Богородицею, що "пробивав небеса".

А сьогодні там "на наших пустих вівтарях лиш вітер віє, Маріє" — можемо повторити за вчасним П. Тичиною. А тут — у вільних країнах скаржаться наші священики, що кожного року меншає число учасників на травневих богослуженнях. Це сумний об'яв бо таж ми — Українці, що з гордістю називали себе "Марійським народом" між усіми слов'янськими народами чи віддали б цю почесну назву іншим. Не сміємо цього знищити! Бо Марія — Мати українського народу, наше прибіжище і наша надія.

Тому обновімось у травневих богослуженнях, поглибімо Марійський культ в наших серцях, родинах і парафіях. У травні до Марії звертаймо свої молитви в наших особистих потребах, потребах наших родин і всього українського народу. А певно виможемо собі ласку, що прийде й завтра промінно-ясний день тріумфу Марійського народу! Бо з ким Марія, з тим перемога!

Ольга Саротинська

НЕВ'ЯЛИЙ ВІНЕЦЬ

У красних городці фіялки зацвіли
І рожі пахучі, лелії.
Дитя їх збирало й що днини вкрашало
Ікону цариці Марії.

А Мати Пречиста ті цвіти дрібненькі
У красний віночок звивала
І щастя і долю дитині маленькій,
І втіху у серце вливала.

Змарніли вже цвіти, пов'яли і рожі,
Садок уже в'яне, марніє.
Цвіте лиш віночок розкішний і гожий,
Дитини дар для Марії.

—

Павло Тичина

СКОРБНА МАТИ

I

Проходила по полю.
Обніжками, межами.
Бить серце спроміннє
Блакитними очами!

Поглянула — скрізь тихо.
Чиїсь труп в житах чорніє.
Спросоння колосочки:
Ой радуйся, Маріє

Спросоння колосочки:
Побудь, побудь із нами!
Спинилась Божа Мати.
Заплакала сльозами.

Не місяць і не зорі.
І [illegible] мов не [illegible]
Як страшно! — людське серце
До краю обідніло.

II

Проходила по полю —
Зелене зелениться.
Назустріч Учні Сина.
Возрадуйся, Маріє

Возрадуйся, Маріє:
Шукаємо Ісуса.
Скажи, як нам простіше
Пройти до Емауса?

Звела Марія руки,
Безкровні, як лілеї:
Не до Юдеї шлях вам,
Вертайте й з Галілеї.

Ідіте в Україну,
Заходьте в кожну хату —
Ачей вам там покажуть
Хоч тінь Його розп'яту.

III

Проходила по полю.
В могилах поле мріє —
Назустріч вітер віє —
Христос воскрес, Маріє!

Христос воскрес? — не чула,
Не відаю, не знаю.
Не будь ніколи раю
У цім кривавім краю.

Христос воскрес, Маріє!
Ми — квіти звіробою,
Із крови тут юрбою
Зросли на полі бою.

Мовчать далекі села.
В могилах поле мріє.
А квітка лебедіє:
О зглянься хоч Ти, Маріє!

IV

Проходила по полю...
— І цій країні вмерти? —
Де Він родився вдруге, —
Яку любив до смерти?

Поглянула — скрізь тихо.
Буяє дике жито.
— Защо Тебе розп'ято?
Защо Тебе убито?

Не витримала суму,
Не витримала муки, —
Упала на обніжок,
Хрестом розп'явши руки...

Над Нею колосочки
"Ой радуйся!" — шептали.
А янголи на небі —
Не чули і не знали.

Скорбна Мати з "Пієти"
Михайла Ангела

Євген Войтович

У ТРАВНЕВИЙ ТИХИЙ ВЕЧІР

Знов гомін вечірнього дзвону —
Для мене це радість одна.
Прожив я цей день по закону,
Великого мого Творця.

Молитвою день цей кінчаю.
Молюся в чужій стороні.
І пісню подяки співаю,
За ласки в прожитому дні.

У тиху, вечірню годину,
Як місяць на небо зійде,
Як туга до мене прийде,
Я серцем до матері лину.

На поклик святої ідеї,
Покинув я матір свою,
За правду вітчизни моєї,
Стою в затяжному бою.

Хоч стільки прийшлось натерпіти,
Хоч стільки зазнав я тривог,
Зберіг мене Бог в чужім світі.
Направду: Великий є Бог!

ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

(Продовження)

(Глибші проблеми людства)

10. — Справді, та незрівноваженість, яку виявляє сьогоднішній світ, пов'язується з тим основнішим бралом рівноваги, що має своє коріння в людському серці. Бо й у самій таки людині багато елементів знаходяться в боротьбі між собою. Коли вона, як сотворіння, з одного боку, досвідчає свою обмеженість, то з другого — почувається в своїх бажаннях необмеженою й покликаною до вищого життя. Їй, звабленій різнородними благами, постійно доводиться між деякими вибирати, а деяких — зрікатися. Більше того: слабка вона і грішна, творить часто те, чого не бажає, а те, що бажала б чинити — не чинить (1). Тому і роздерта вона сама в собі, а звідси і в громаді виникає багато великих непорозумінь. І чимало є таких, яких життя заражене практичним матеріялізмом, тож неспроможні вони пізнати цього драматичного положення; або — придавлені нуждою — не встигають його якслід доглянути. Багато думають, що вони знайшли мир у різнородних тлумаченнях подій. А дехто надіється повної і правдивої свободи для людського роду від самих лише людських зусиль та вважає, що якесь майбутнє царство людини на землі виповнить усі бажання її серця. Не брак і таких, які — втративши віру і глузд життя — похваляють одчайдушність тих, хто — вважаючи людське існування за позбавлене всякого властивого собі глузду — силкується надати йому якесь виключно земське значення. Але, супроти сьогоднішнього розвитку світу, зростає щораз більше число тих, хто ставить собі самі основні питання, або відчуває їх з новою чіткістю: Хто є людина? Який є глузд терпіння, зла, смерти, що й далі існують, не зважаючи на такий великий поступ? Нащо всі ці здобутки, придбані такою високою ціною? Що може людина дати громаді, а чого від неї сподіватися? Що наступить після цього земського життя?

І навпаки, Церква вірить, що Христос, — померлий і воскреслий за всіх (2) — може дати людині, через свого Духа, світло і силу, щоб могла вона відповісти своєму найвищому покликанню; та що немає в людей на землі іншого імення, в якому могли б вони знайти спасіння (3). Подібно вірить вона, що ключем, осередком і ціллю всієї людської історії є її Господь і Вчитель. А, крім того, Церква стверджує, що в усіх перемінах є багато чогось такого, що є незмінне, і має свою основу в Христі, який є той самий учора, сьогодні і навіки (4). Отож, у світлі Христа, який є образом невидимого Бога і первородний усього сотворіння (5), Собор бажає говорити з усіми, щоб вияснити їм таїнство людини та співпрацювати для знайдення розв'язки головних питань нашого часу.

(1) Пор. Рим. 7, 14 сл.
(2) Пор. 2 Кор. 5, 15.
(3) Пор. Діян. 4, 12.
(4) Пор. Євр. 13, 8.
(5) Пор. Кол. 1, 15.

НАД КОЛИСКОЮ

Не спить мати тої ночі,
Сина доглядає,
Над колискою дитині
Пісеньку співає.

Рости, рости, мій синочку,
Та будь мені гідний,
Та доглянь мене на старість
У мій вік послідний.

А дитина усміхнулась,
Начеб говорила:
"Буду гідний, буду добрий,
Моя мати мила..."

ТИ НАША, МИ ТВОЇ!

о. Максим Марків ЧСВВ

Пресвята Богородиця з іконостасу в церкві св. Варвари у Відні

Колись світлий ангел зійшов із ясного неба, Господній посланець злетів на чудові галилейські лани, пройшов повз хати багатих і зайшов до вбогої хатини покірної Діви з Назарету, що саме затоплена була у св. молитві, та промовив до неї таке: — Радуйся Благодатна! Господь з Тобою! — І Слово воплотилося й замешкало між нами. — Це було перше благовіщення.

По якімсь часі той самий Божий ангел зійшов із небесних висот до вбогих пастирів, що сторожили своїх стад на юдейських горах, навчив їх співати радісну пісню: Слава во вишніх Богу — і звелів їм іти та поклонитися Божій Дитині в яслах. Тоді вічність перемінилась у час. Божество у воплочення. Бог у людину, Богочоловіка. Всемогутність оповилась пеленами. Це було перше Різдво!

Опісля місце Назарету займає Голгота. Великі столярсько-ковальські цвяхи стають знаряддям людської злоби, ненависти, підлоти. Люди Бога до хреста прибили. Із хреста Ісус диктує свій останній заповіт-тестамент. Своїй Церкві записує-жертвує свою Святу Кров. Ворогам лишає свою скривавлену ризу-одежину. Розбійникові дарує своє царство. Землі-гробові ось-ось віддасть-передасть своє тіло, а Небесному Вітцеві свою душу! Кому ж віддасть найдорожчий свій скарб, кому запише те, що найбільше любив на світі: свою Маму? І кому поручить найлюбішого свого учня Івана? Дасть одне одному! Своїй Мамі дає свого учня за сина, своєму учневі Марію за маму! "Жено це син твій", ось слова *другого* благовіщення. — "Сину, це Мати твоя!" — ось слова *другого* Різдва.

Коли Марія родила свого первородного Сина у вифлеємській яскині, тоді не зазнала ніякого болю материнства. Під хрестом Іван стає її сином серед терпінь і страждань. Там вона терпіла й страдала не лише задля Івана, але й за мільйони тих, що народяться в християнські віки як діти Марії!

Тільки тепер ми можемо ще краще зрозуміти, чому евангелисти називають Ісуса Христа первородним сином Марії: Не лише тому, що Він був єдинородним сином Марії, але й тому, що Марія, Мати Божа, стала під хрестом Ісуса матір'ю всіх людей, а стала нею серед болів-терпінь свого серця й душі. Богом наложена на Єву кара відновляється тепер на другій Єві, на Преч. Діві, що під хрестом Ісуса стала страждучою матір'ю всіх людей, усіх нас!

Так, Марія є не лише матір'ю Христа! Вона також є нашою Ненькою. Через свій непослух перша Єва в раю занапастила під заказаним деревом своє призначення бути "матір'ю живих". Друга Єва, Марія своєю жертвою й покорою під

деревом хреста здобула знову те призначення матері людського роду, матері живих. Яке ж то нам щастя мати Божу Матір за свою маму!

Вона, Пречиста, Матір українського краю. Мати рідного народу. Не інакше називає її наш побожний нарід: Божа Мати, наша Матінко! На нашій рідній землі в нашому народі Вона страдальна Мати, плачуча Мати, що з нашим народом лихоліття, панщину, неволю пережила, терпіла з народом, плакала над його недолею, кріпила його.

А наш нарід любив Її, на Неї надіявся, до Неї прибігав... У Її руки, на Її мамине серце клав свою долю і життя. Вона одна його розуміла, бо і Вона, як найбідніша з усіх, не в хаті, не в палаті, а в яскині, на пустині в яслах Сина народила. Як перша скиталка зі Сином від Ірода на чужину втікала, у Єрусалимі Сина загубила, а як Її Сина на хресті повісили-розп'яли, Вона в тім горю як мама під хрестом стояла, на Сина гляділа, мовчала, серцем-душею з Ним умирала. Вона в нас Ясна Пані зо зараненим серцем, плачуча Мати з сімома мечами у грудях...

Тобі, наша Матінко, наш доземний поклін, наша чолобитня зі щирого серця. О наша Мати, наша небесна плачуча Мамо, підтримай українську страдальну маму, що сама-саміська своїх дітей із Сибіру, Казахстану, Мордви, що вмерти не хоче, доки їх не поцілує, не поблагословить востанне.

— Небесна Мамо, покрий нас своїм маминим омофором, недолею гнаних, долею битих своїх дітей! Кріпи нас видержати! Дай нам остатися вірними Богові, Тобі, Церкві, народові й мамі рідній. Терпляча Нене, долю рідного народу в свої руки візьми, і всіх нас тут, а на рідній землі український народ цілий у своє мамине серце скрий і заховай та кращу долю, золоту свободу-волю йому скоро пошли. Радуйся, Мати, між нами! Хай до нас і між нас прийде царство твого непорочного Серця. Ти наша, ми Твої!

Пресвятая Богородице, спаси нас!

ВИКИНУЛИ ЖУРНАЛІСТА З РОДЕЗІЇ

Африканська держава Родезія, яка проти волі Англії проголосила свою незалежність, є під постійною критикою, зовнішньою та внутрішньою, через расове питання. Вся Родезія має 4.500.000 мешканців, з чого білих усього поверх 200.000, які однак мають повну владу й усі права, а чорні далі залишилися поза рамками права. Про це свідчить хоч би заробітна платня, яка річно припадає пересічно на голову: на білого — поверх $3.500, а на чорного — $320. Цю ситуацію критикує теж і Церква, засуджуючи політику урядну. Останньо через те викинено в Родезії журналіста, який декілька разів критично висловився в цій справі в католицькому часописі "Мото", як теж декілька днів перед тим викинено головного його редактора, який водночас був і місіонарем.

ВІРМЕНСЬКИЙ КАТОЛІКОС ІЗ СССР У ПАПИ

Голова Вірменської Церкви в СССР — Католікос Васкен І-ий — офіційно відвідає Папу Павла в днях 8-12 травня ц.р. Під час своєї візити Васкен мешкатиме в забудуваннях Ватикану. У програму візити входить: офіційне прийняття в Папи, спільне моління Папи й Васкена, приватна авдієнція в Папи, врочисті відвідини чотирьох головних римських базилік і прийом у куріяльного Кардинала Агаджаніяна, який є Вірменином. Чи справді різні офіційні підсовєтські провідники церковних спільнот нараз так дуже відчули "екуменічного духа" супроти Ватикану?..

НІМЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ СОБОР

У березні ц.р. в усіх церквах Німеччини прочитано пастирський лист німецьких єпископів у справі загального Німецького Собору, якого перше засідання мало б відбутися на початку наступного року, а в міжчасі мали би працювати різні підготовні комісії. На гадку єпископів успіх Собору залежатиме від того, що члени Собору шукатимуть не за вигідними, але правильними розв'язками. Це вимагає відваги, щоб не достосовуватися до хвилевого смаку. Німецькі єпископи, між іншим кажуть теж, що цей Собор муситъ будувати "на ясному пізнанні ситуації". У зв'язку зі Собором будуть проведені різні анкети й опитування посеред вірних. Опісля прийдуть докладніші повідомлення про вибір делегатів на Собор. Кожний із вірних повинен висловити свої гадки й бажання в різних ділянках церковного життя та переслати їх церковним урядам, як теж брати живу участь у виборах делегатів.

ВПЕРШЕ СТРАЙК У ВАТИКАНІ

У половині березня ц.р., вперше за час свого існування, Ватикан пережив страйк. Около 100 працівників Ватиканського музею не хотіло зийти на працю, домагаючися вищої підвищки платні. В тому ж часі, коли перед входом до музею стояли величезні черги відвідувачів-туристів, переговори з працівниками вів уповноважений Ватикану. За півтора години страйк припинено.

НАШИМ ДОСТОЙНИМ ЮВІЛЯТАМ У СВЯЩЕНСТВІ

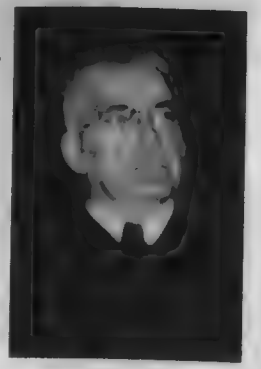

о. місіонар Максим Марків ЧСВВ
40-річчя священства

о. д-р Іриней Назарко ЧСВВ
40-річчя священства

СОТВОРИ

о. д-р Йосафат Жан ЧСВВ
60-річчя священства

ГОСПОДИ

о. Протоігумен Мирон Дацюк ЧСВВ
25-річчя священства

о. д-р Модест Гресько ЧСВВ
25-річчя священства

МНОГАЯ І БЛАГАЯ ЛІТА!

"Прийдіть до мене всі, струджені й обтяжені, а я вас успокою..."

(Мат. XI. 28)

ПОДЯКИ

Жертвую $10.00 на дві Служби Божі за покійного батька, бо померший приснився, як забутий найближчими.

Син, Америка

Найщиріша подяка за Служби Божі, молитви та вислови співчуття за нашу дорогу покійну Маму. З цієї нагоди складаємо $30.00 на Служби Божі за спокій душі покійної Мами

Михайло й Анна Капусти, Торонто

Прошу відправити **30 григоріянських Служб Божих** за спокій душі мого покійного мужа Стефана. Залучую $100.00.

Марійка Семак із Родиною, Дітройт

Залучуємо $5.00 на Службу Божу за покійного о. Осипа Крису, що впокоївся в Україні

С. Слонська й Г. Середницька,
односельчани, Сиракюз, Н.Й.

Посилаю $5.00 на Службу Божу за мого покійного батька Івана в 12-ті роковини його смерти.

С. Г., Ірвінгтон Н.Дж.

Складаю прилюдну подяку св. Йосифові та св. Риті за одержання ласк, про які я просив. Залучую $5.00 на подячну Службу Божу

Д. Ковальчук, Торонто

У залученні $10.00 на дві співані Служби Божі за спокій душі моєї сестри Василини, яка впокоїлася по тяжкій і довгій недузі.

Докія Федорчук, Судбури, Онт.

Посилаю $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за спокій душі мого покійного мужа Богдана

Олімпія Гайдучок, Филаделфія

Прошу відслужити подячну Службу Божу в честь Божої Матері, в Якої заступництва й опіки благаю. Залучую $5.00

А. Радевич, Гартфорд, Конн.

Складаю прилюдну подяку Господеві нашому Ісусові Христові та Пречистій Діві Марії за вислухання молитов і прошу дальшої опіки для моїх дітей. Залучую $5.00 на подячну Службу Божу.

Н. К., Ню Йорк

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ

для членів Апостольства Молитви й усіх побожних душ

[illegible]

КОЖНИЙ, ХТО ХОЧЕ, ЩОБ ВІДПРАВИТИ СЛУЖБУ БОЖУ В БАЖАНОМУ НАМІРЕННІ ЧИ ЧАСІ, ХАЙ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО МАНАСТИРЯ:

BASILIAN FATHERS
3100 Weston Road, Weston, Ont., Canada

о. В. Ваврик ЧСВВ

ЄПИСКОПИ -- ВЧИТЕЛІ ВІРИ

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ТРАВЕНЬ

У травні будуть члени Апостольства Молитви молитися за те, "щоб єпископи в злуці з Христовим Намісником вірно навчали і боронили католицького вчення віри". З одного боку виглядає нам, що таке намірення не є чимсь новим, про нього говориться в наших церквах від століть. А з другого боку те, що воно тепер нам пригадане і приписане, має також своє значення. Тож іще всі ми добре пам'ятаємо, яке замішання викликала енцикліка Папи Павла VI про вживання пілюлі проти запліднення. Багато не лише священиків, але і єпископів, якщо не перечили словам Папи, то признавали появу такої енцикліки не на часі, а ще більше не було їм до вподоби те, що Папа проголосив її, не порадившись наперед єпископів світу. Недавній Ватиканський Собор дуже виразно виложив науку про колегіяльність єпископів, себто що вони творять собою колегію на взір і на місце колегії апостолів. І хоч ніхто з католицьких єрархів чи священиків або вірних не сумнівається, що Папа є наступником св. апостола Петра і тому він і є головою колегії (збору) єпископів (як св. Петро був головою колегії апостолів), то тепер чуємо чимраз більше голосів, щоби Папа не проголошував сам якогось письма у справах, що заторкують цілу Церкву, без поради й не вислухавши гадки єпископів католицької Церкви.

Від 11-го до 28-го жовтня минулого року відбувався в Римі другий Синод єпископів католицького світу і там якраз обговорено справу колегіяльности єпископів, себто їх спільної відповідальности з Папою за навчання й управу Вселенською Церквою. Чути було голоси єпископів, які нарікали: Собор виразно вияснив справу тієї колегіяльности, а ось по Соборі на практиці її не

Посилаю $5.00 на подячну Службу Божу за вислухання молитов і повернення здоров'я моїй дружині та доні. Складаю щиру подяку Пречистій Діві Марії та праведникові о. Леопольдові Богданові Мандичеві за заступництво.

Православний, Н.Дж., ЗСА

Залучую $7.00 на Службу Божу за спокій душі бл. п. інж. Павла Танчака в перші болючі роковини.

Дружина Марія Богуслава Танчак,
Торонто

Просимо ласкаво не турбуватися тим, що Ваша подяка ще не поміщена! З уваги на обмаль місця ми їх містимо в тій черзі, в якій вони до нас приходять. Служби Божі однак правимо згідно з бажанням і наміренням, яке Ви мали.

Складаю найщирішу подяку Найсв. Серцю Ісуса та Божій Матері Неустаючої Помочі за заступництвом Митрополита Андрія Шептицького за щасливо перебуту операцію. Залучую $5.00 на подячну Службу Божу.

Марія Наорлевич, Ірвінґтон, Н. Дж.

У залученні посилаю $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за мою покійну дружину Марію. **С. Гаврищук,** Елизабет, Н.Дж.

Прошу відслужити заупокійну Св. Літургію за нашу покійну маму Катерину в перші роковини її смерти. Залучую $5.00.

Софія Хомин, Вестон, Онт.

Прошу відслужити дві Св. Літургії: 1. подячну в честь Божої Матері Люрдської за вислухання молитов, 2. подячну в честь Божої Матері за вислухання молитов за заступництвом Слуги Божого Митрополита Андрія й Архимандрита Климентія Шептицького. Залучую $10.00. **Казимир Грицина,** Торонто

заховано і тому було стільки болючих наслідків та замішання. Папа був на всіх засіданнях цього Синоду, слухав уважно своїх братів-єпископів, навіть тоді, коли вони просили, щоб відтепер уже ніколи не повторилося подібне і щоб не поминено колеґії єпископів, коли Папа буде забирати прилюдно голос у навчанні віри або моралі! І це є щось для нас нове, бо ми привикли вже від сто років до того, що Папа, як найвищий Учитель в Церкві, нераз навчав сам і всі єпископи його навчання без сумніву приймали.

Ватиканський Собор про уряд єпископів

У декреті "Про пастирський уряд єпископів у Церкві" читаємо: "Єпископи, поставлені Святим Духом, наступають на місце апостолів, як пастирі душ, і разом із Найвищим Архиєреєм та під його владою, післані для увіковічнення діла Христа, вічного Пастиря. Бо Христос дав апостолам та їх наслідникам доручення і власть, щоб навчали всі народи й освячували людей у правді та й пасли їх. Тому єпископи, через Святого Духа, який був їм даний, стали правдивими й автентичними Вчителями віри, Архиєреями і Пастирями. Цей свій єпископський уряд, що його вони одержали єпископськими свяченнями, беручи участь у стараннях про всі Церкви, єпископи виконують під владою Найвищого Архиєрея в тому, що відноситься до навчання та пастирського заряду, об'єднані всі в колеґію, тобто в одне тіло відносно до цілої Божої Церкви". (чч. 2-3).

Трошки дальше читаємо таке: "Єпископи, силою таїнственної висвяти і єрархічною злукою з Головою Колеґії та її членами, стаються членами єпископського тіла. "Чин же єпископський, що наслідує колеґію апостолів у навчанні та пастирському правлінні, що більше: в якому апостольське тіло постійно перебуває, разом із своїм Головою, Римським Архиєреєм, і ніколи без цього Голови, є також підметом найвищої і повної влади в цілій Церкві, і така влада може бути виконувана тільки за згодою Римського Архиєрея. А ця влада виконується торжественним способом на Вселенському Соборі. . . . Та сама колеґіяльна влада, спільно з Папою, може бути виконувана єпископами, розсіяними по світі, як тільки Голова Колеґії їх до такої колеґіяльної дії покличе, або принайменше таку об'єднану дію розсіяних єпископів апробує, або свобідно приймає так, що постає справдешній колеґіяльний акт" (ч. 4).

Єпископський обов'язок: навчати

Той же Ватиканський Собор у тім же декреті, в числі 12-ім, говорить про навчання віри єпископами, як про їх найважніший обов'язок. "У виконуванні свого навчального уряду нехай єпископи звіщають людям Христову Євангелію, що належить до найважливіших обов'язків єпископа, закликаючи їх силою Духа до віри чи утверджуючи в живій вірі; нехай предкладають їм повне Христове таїнство, тобто ті правди, яких незнання є незнанням Христа, а також і той шлях, що був божественно розкритий на прославу Бога і тим самим на досягнення вічного блаженства. — Крім того нехай указують, що і самі земські речі та людські установи в Божому творчому пляні укладені на спасіння людей і тому можуть немало спричинитися і до будування Христового Тіла".

У дальшім числі (13-ім) Собор повчає про спосіб навчання. "Християнське вчення нехай викладають способом пристосованим до потреб часу, тобто таким, що відповідав би труднощам і проблемам, якими найбільше журяться і страждають люди; оте вчення хай також зберігають, навчаючи і самих вірних, як його захищати і поширювати. У подаванні його нехай покажуть материнське піклування Церкви про всіх людей, чи то віруючих чи й невіруючих, а в окремому старанні нехай мають бідних і слабших, до яких післав їх Господь із благою вісткою".

"А що треба, щоб Церква увійшла в діялог з людською суспільністю, серед якої живе, то є обов'язком передовсім єпископів наблизитися до людей і старатися ввійти з ними в діялог та його підтримувати. Щоб у тих спасительних діялогах завжди були поєднані правда з любов'ю, зрозуміння з прихильністю, треба, щоб визначалися вони ясністю мови разом із смиренням і лагідністю, а також належною розсудливістю, поєднаною з довір'ям, яке — піддержуючи приязнь — є спосібне з'єднати душі".

"Нехай для проповіді християнської науки стараються вживати різнородних засобів, які є до розпорядимости в сьогоднішніх часах, себто передусім проповіді та катехитичного вишколу, які завжди займають передове місце; але нехай викладають її і в школах, академіях, на конференціях і конґресах усякого роду, а то й поширюють її публичними заявами, з нагоди різних подій, пресою і різними засобами суспільного повідомляння, якими взагалі треба користуватися для проповіді Христової Євангелії".

***

Пригадаймо собі під кінець дві речі:

Св. апостол Павло сам признається в ли[illegible] до Галатів, що він "виступив одверто проти [illegible]тра йому в вічі, тому що заслужив на докір" (2 [illegible]1). І це не пошкодило св. Церкві та не поп[illegible]ало приязні, що була між апостолами. — А [illegible]уге: Христос запевнив своїх апостолів, а через [illegible]их і їх наслідників-єпископів, коли вони будуть [illegible]чати всі народи, берегти все, що Він їм зап[illegible]дав: "Отож я з вами по всі дні аж до кінця [illegible]ку" (Мт. 28, 20). Христос збереже згоду на[illegible]ання між Папою і єпископами аж до кінця віку"

Символ духово-релігійної та церковно-національної самобутньости нашого Народу — катедра св. Юра у Львові, Українська Католицька Церква, скована кайданами неволі, вже 25 років страдає в комуністично-московському переслідуванні.

МОЛИТВА ЗА ПЕРЕСЛІДУВАНУ ЦЕРКВУ

СКЛАВ ПАПА ПІЙ XII

Господи Ісусе Христе, Царю мучеників, Ти потіха засмучених і підпора тих усіх, що страждають за те, що Тебе люблять і за те, що є вірні святій Матері Церкві, Твоїй Обручниці — вислухай ласкаво наші гарячі благання за наших братів із тієї Переслідуваної "Мовчазної Церкви", щоб вони не тільки ніколи не заломалися в боротьбі ані не захиталися у вірі. Нехай вони радше відчують ту солодку потіху, яку Ти даєш тільки тим душам, що їх Ти зволив покликати, щоб разом із Тобою несли тяжкий хрест.

Будь непохитною кріпостю для тих, що мусять зносити муки й насилля, голод і тяжкі труди, щоб їх скріпити в їхніх небезпеках і клевнити їх про неминучість нагород, обіцяних для тих, що витривають до кінця.

Будь світлом для тих, що є змушувані різними моральними натисками, дуже часто настільки більше небезпечними, бо більше підступними. Будь для них світлом, що просвічує розум так, щоб вони бачили, де є дійсна правда. Будь для них силою, що скріпила б їхню волю для перемоги над усіма заломаними, над усіма ваганнями, над усіма немочами.

А для тих, що не мають змоги явно визнавати свою віру, ані жити правильним християнським життям, ані приймати часто Св. Тайни, ані користати по-синівськи з духовного проводу своїх духовних провідників, будь Ти, Господи, потайним вівтарем, невидимим храмом, преобильною ласкою і батьківським голосом, що спомагав би й уздоровляв би їхні зболілі душі та й давав би їм радість і мир.

Нехай наша гаряча молитва буде для них поміччю. По нашій братній солідарності з ними, нехай вони відчують, що вони не самі, не опущені. Нехай їхній приклад буде повчаючий для цілої Церкви, а зокрема для нас, що з такою великою любов'ю про них згадуємо.

Господи Ісусе Христе, скороти дні їхньої проби і дай, щоб незабаром вони всі — разом з їхніми наверненими гнобителями — могли свобідно Тобі служити і покланятися Тобі, що разом з Отцем і з Святим Духом, живеш і царюєш на віки вічні. Амінь.

УКРАЇНСЬКИЙ ЮНАЧЕ!

- ТЕБЕ ПОТРЕБУЄ Українська Церква і Нарід.

- ТЕБЕ ПОТРЕБУЄ Українська Молодь — твої ровесники, дітвора і старші, щоб ти був їх священиком.

- ТЕБЕ ПОТРЕБУЄ Рідний Край твоїх батьків, щоб поїхати туди на місійну працю, як священик-місіонар, для нашого Українського Народу, що вже стільки років виголодніли — спраглий духовної обслуги.

- ВСТУПАЙ У РЯДИ ВАСИЛІЯН і своєю посвятою й любов'ю до свого народу і Церкви задовільниш ці потреби.

- ОТЦІ ВАСИЛІЯНИ ПРИЙМАЮТЬ КАНДИДАТІВ до священичого і чернечого стану з початком 1970-1971 шкільного року.

Виховний центр для виховання молодих юнаків на священиків-місіонарів у Василіянському Чині, для Канади і ЗСА знаходиться тепер в Оттаві, у манастирі св. Йосафата, колишня резиденція папського делегата для Канади, 520 Драйвей, Оттава І, Онтаріо. — Місце чудове своїм положенням: на горбку, серед гаю дубів, клепів, в'язів та тополь, над історичним каналом Рідов, між двома університетами — Оттавським і Карльтонським. Із манастиря студенти мають вигідний доїзд до університету власним автобусом, а хто не спішиться, може легко за 15-20 мінут ходу зайти на виклади в університеті. У манастирі студенти-кандидати мають опіку досвідчених Отців — настоятелів і виховників; дістають помешкання й харчування; ходять спільно з іншими членами дому на літургійні відправи й молитви; мають спільну трапезу, рекреацію і спорт; а також ділять спільно обов'язки порядків і охайности в домі. — Кожний студент-кандидат мусить сам чи через своїх батьків або опікунів постарати ся про оплату за студії в університеті, за книжки, за вбрання, за медичні потреби і за всі подорожування. А помешкання і харч має даром хіба він сам або батьки схочуть зробити за це якусь жертву на виховання священиків-місіонарів.

На нашу гадку, це дуже вигідне "купно" для когонебудь — без ніяких зобов'язань, без усяких контрактів чи присяг. Це золота нагода для тебе, Юначе, вдевнитися чи дійсно твої мрії, твоє бажання, твоє покликання є дійсним; довідатися чи ти дійсно хочеш бути священиком.

Отже, Український Юначе, якщо почуваєш у серці Божий поклик до духовного — священичого життя, то не тільки думай про те, а зроби конкретне рішення. Скористай із тієї нагоди і вже зроби подання на вписи до Оттавського Університету: Office of Admissions, Ottawa University, Ottawa 2, Ontario, Canada, вписуючи себе на філософійний факультет "Артс", на перший рік. — Також зроби вже й подання до Отців Василіян, щоб мали для тебе місце та прийняли тебе як кандидата. По дальші інформації пиши до:

Vocational Director
Basilian Fathers
520 Driveway
Ottawa 1, Ontario
Canada

ПОЇДЕ ПАПА ДО ЯПОНІЇ, ЧИ НІ?

о. О. Купранець ЧСВВ

На це питання вже майже два роки стараються різні круги відповісти, однак укінці далі не мають ніякої відповіді. Хоч Ватиканська пресова камера формально подала до публичного відома, що Папа не поїде, а принаймні їх нічого не відомо про таку поїздку, при чому шеф Ватиканської пресової камери не виключив уповні можливости поїздки, коли сказав: "Нам нічого не відомо! Папа завжди сам проголошує свої поїздки і то без того, щоб раніше свої пляни завішувати на великому дзвоні". Багато, і водночас нічого не сказано! Не зважаючи на те, є тут багато моментів, що промовляють проти такої поїздки Папи, хоч із другого боку і є не менше таких, що промовляють за поїздкою.

Один переочений, а може недоцінений момент

Майже переоченим остався один момент щодо поїздки Папи до Японії, який заіснував зовсім принагідно минулого року в березні, коли то один визначний Японець-католик був на авдієнції у Папи. Ним є професор Шін Анзаї з Католицького Софія-Університету в Токіо. Він є членом Світової Ради Мирян при Апостольському Престолі в Римі. У такому теж характері був він на авдієнції в Папи. Вже при кінці розмови, коли проф. Шін Анзаї прощався з Папою, Папа сказав до нього на прощання такі слова, що їх професор опісля розповідав: "Сподіваюся Вас знову побачити в Японії!" Очевидно, що це могла бути тільки звичайна "фраза куртуазії" — думають одні, але другі думають, що в цих словах криється — до деякого часу ще не виявлена — дійсність.

"Золотий Павільон" в Кіото. Збудований у XIV ст. Від 1408 р. буддистська святиня. Первісно знутра й ззовні вкритий золотом. Згорів у 1950 р. Точне відтворення зроблено в 1955 р.

Поїде до Гірошіми?

Дня 27-го травня 1968 р. Папа Павло прийняв на приватній авдієнції посадника міста Гірошіми — Сетсуо Ямада, який тоді офіційно від свого міста запросив Папу прибути до Гірошіми в 1970 р. Притокою до того мали би бути 25-ті роковини знищення Гірошіми американськими атомовими бомбами. Тоді Папа Павло відповів посадникові Гірошіми, що він має велике зацікавлення Японією і навіть дуже склонний до того, щоб Японію відвідати, "якщо нам буде можливо". Однак у міжчасі більш або менш виразно Ватиканські кола заперечили вже таку можливість відвідин, хоч фактично сам Папа досі в цій справі ніколи публично не вислозився, бо як сказав шеф пресової камери Ватикану, "Папа не завішує своїх плянів на великому дзвоні".

Відвідати Гірошіму з нагоди її трагічних роковин було б збоку Папи гарною річчю, але водночас дуже-дуже незручною, так би мовити, з політичного боку справи. Хоч-не-хоч Папа мусів би сказати якесь слово, а воно неможливе, щоб не згадати про американське бомбардування атомовими бомбами цивільного населення та його знищення. Тим самим мусів би принаймні "злегка" осудити Американців і їх воєнну діяльність у той час, чим Папа поставив би проти себе загал

американського світу, на що Папа не може собі дозволити.

Дуже поважною причиною, що промовляла би проти відвідин Папи в Гірошімі та взагалі в Японії, особливо ж у липні-серпні, є те, що на той час уже тепер підготовляються дуже позажні демонстрації проти американсько-японського "пакту безпеки". У Японії всі релігії втішаються повною свободою. Якщо ж навіть ніхто в японському суспільстві не мав би якогось закиду проти Папи чи християнства взагалі, то відвідини Папи могли б у тому часі стати причиною того, що навіть саме наставлення до християнства могло б узагалі змінитися. Різні ворожі християнству чи католицизмові чинники могли б використати цю нагоду, щоб пояснити це, мовляв, Папа приїхав, щоб тут робити американську пропаганду.

Всесвітня вистава нагодою для поїздки?

Папа Павло, будучи водночас теж головою держави, якою є Ватикан, дістав — як і всі інші голови держав — запрошення прибути на Експо. Однак у випадку Папи годі розлучити папу як такого та як голову Ватиканської держави.

Цього року Ватикан не влаштовував свого осібного павільону, як це було на Експо в Ню Йорку, але включився в загально-християнський павільон, щоб тим мабуть виявити екуменічного духа. Між іншими президент Організаційного Комітету Християнського Павільону протестантсько-єпископальний єпископ Гінсуке Яшіро збирав навіть підписи до запрошення для Папи. Також не привезено до павільону — як до Ню Йорку — славної різьби Михайла Ангела "Пієта" з Риму, але випозичено для Експо ґобеліни "Франциск Ксаверій", що їх нариси приготовили колись мистці Рафаель і Ван Дейк. Св. Франциск Ксаверій — це перший великий католицький місіонер у Японії. Які б моменти не зв'язувати з християнським павільоном, то помимо всього вони не вистачальні, щоби Папа їхав до Японії. Отже і друга притока для папської поїздки теж і невідповідна і недостатня. Зате кажуть, що найсильнішою причиною евентуальної папської поїздки буде

Всесвітня Конференція для релігії та миру

яка мала б відбутися в давній столиці Японії — в місті Кіото на початку вересня цього року. За дотеперішніми звідомленнями у тій конференції мало б узяти участь яких 300 провідних і визначних особистостей різних релігій, які вже зголосили свою участь у конференції, а між ними представники більших релігій, як: буддисти, шінтоїсти, магометани, гіндуїсти, юдисти, католики, протестанти та православні, не рахуючи дрібніших груп. Саме таку причину вважають за найбільш підхожу для Папи Павла багатьох, а притому за найбільш відповідну, бо вона виключає чи принаймні віддалює будьяке політичне тло від особи Папи, як теж сподіваються, що в тому часі вже перейде головна хвиля антиамериканських демонстрацій і замішань. Саму релігійну конференцію ледве чи зможуть пропагандивно зловжити для того, щоб посудити Папу в якихось там політичних цілях. І тому багато тих, що докладно орієнтуються в японській ситуації та атмосфері Ватикану, гадають, що формальною ціллю поїздки Папи Павла не буде ні Гірошіма, ні Євхаристійний Павільон на Всесвітній Виставці, але таки Всесвітня Конференція для Релігії й Миру, яка буде водночас і великим досягом у дусі екуменізму, бо це вперше, здається, в історії людства представники малощо не всіх релігій у світі засіли б за одним столом, де говорили б не поодинокі віровизнання, але люди, що вірять у Бога. А це був би навіть дуже великий осяг!

А покищо на питання чи Папа поїде, чи ні, до Японії, відповідаємо: не знаємо!

ДО ЧОГО ДОВОДИТЬ СОЦІЯЛЬНА НЕСПРАВЕДЛВІСТЬ!

Як відомо, Бразилія належить до недорозвинених країн: там велетенська частина населення перебуває в нужді й злиднях, використовувана невеликою групою багатіїв, за якими стоїть уряд. Соціяльно-економічна несправедливість привела подібно як і в інших країнах Полудневої Америки, до створення всяких "ґверілляс" — повстанських загонів, як теж і до створення знаменитого підложжя для пропаґування комунізму за що несе остаточно відповідальність не біднота але таки пануюча кляса, яка не хоче допустити до будьякої зміни соціяльно-економічної структури.

В усіх тих неспокоях і протидіях бачимо теж постаті духовників, які пішли на сторону "ребеліянтів", а між ними деяке число монахів із Чину ОО. Домініканців, яких арештовано. Їх відвідав у в'язниці в Сан Павло Апостольський Нунцій у Бразилії — Архиєпископ Умберто Моццоні. Туди теж поїхав представник генерального настоятеля Домініканців із Риму. Один із монахів — о. Алєнкар по кількамісячному побуті у в'язниці та мабуть по тортурах і по 11-годинному поліційному допиті хотів собі відібрати життя, протинаючи собі жили, однак його врятовано.

МОЛІМСЯ ЗА ЖИВИХ І ПОМЕРЛИХ!
НАЙКРАЩА МОЛИТВА —
ЦЕ СЛУЖБА БОЖА!

ВИ НАС ЗАПИТУЄТЕ...

о. Северіян Якимишин ЧСВВ

Кожна людина має в своєму релігійному чи особистому житті якусь трудність, проблему чи неясність! Не сороміться запитати нас! Радо відповімо!

Важливим питанням, а то й проблемою є мова, якої вживаємо в відправі богослужень у нашій Українській Католицькій Церкві. В нас Українців мова повинна би бути українська, хоч ще далі вживається мови старослов'янської, яку не всі вповні розуміють, хоч нею моляться і відправляють і за себе і за нас. До того чуємо про домагання молодого покоління Українців, поселених у різних країнах світу, які домагаються відправи богослужень у знаних їм мовах тих країн, де вони народилися і зросли як третє і четверте покоління, що вже затратило знання української мови, однак свідомі свого походження і прив'язані до своєї Церкви й обряду. На цю тему мови вже різні різно писали, різними арґументами за і проти. Я ще ніде не читав, щоб хтось доказував про цю справу зі Святого Письма. Чи могли б Отець показати, де є мова про справу мови у богопочитанню і проповіді Божого слова. Інших арґументів вже не подавайте, бо я їх вже начитався і наслухався. — Ф. Т.

Так як прошено, подаємо відповідь на питання, цитуючи з Першого Листа св. Павла до Коринтян. У цьому листі св. Павло, Апостол Народів, хоче повчити, що треба вживати такої мови в проповіді (пророкуванню) і в молитві, яка є корисна і для духа і для розуму тих, що її вживають і слухають. Із його слів виходить, що людина повинна розуміти щó говориться і про щó молиться. Отже, цитуємо тут за листом св. Павла: Глава 14.

"Змагайте до любови, але бажайте гаряче духовних дарів, особливо ж дару пророцтва. А хто говорить мовами, той не людям говорить, лише Богові; бо ніхто його не розуміє: він говорить духом таємні речі. Хто ж пророкує (проповідує, навчає), то говорить людям: на повчання, попередження, розраду. Хто мовами говорить, той сам себе повчає; хто ж пророкує, той повчає Церкву. Я хочу, щоб усі ви пророкували; бо більший той, хто пророкує, ніж той, хто мовами говорить, — хібащо він пояснює, щоб Церква мала повчання.

"А тепер, брати, якщо б я прийшов до вас і заговорив мовами, яка вам користь із мене, коли я, говоривши до вас, не вділю вам ні об'явлення, ні знання, ні пророцтва, ні науки? Так само воно і з бездушними речами, що дають звук, чи то сопілка, а чи то цитра: коли не видають із себе різних звуків, як розпізнати, що грається на сопілці чи на гуслях? Як же сурма лунає невиразно, хто приготується до бою? Отак воно і з вами: коли ваша мова не має в собі ясних слів, як зрозуміти те, щó ви говорите? Ви будете на вітер говорити! Є їх чимало, тих усяких мов на світі, і ні одна з них не позбавлена значення. Та коли я не розумію значення слів, я буду тому хто говорить, чужинцем, і той, хто говорить, буде мені чужоземцем. Тим то й ви — коли вже так їх прагнете, отих духовних дарів, — старайтеся їх мати подостатком на збудування Церкви.

"Тож, хто говорить мовами, хай молиться, щоб умів вияснити. Бо коли я молюся мовами, дух мій молиться, а розум мій без плоду. Що ж, отже, робити? Буду молитися духом, а й розумом буду молитися. Буду співати духом, а й розумом буду співати. Інакше бо, коли благословитимеш духом, то як проста людина скаже "Амінь" на твою подяку, коли вона не знає, щó ти кажеш? Ти гарно дякуєш, та другий тим не повчається. Дякую моєму Богові, що я більш усіх вас мовами говорю; але в Церкві волію п'ять слів розумом моїм сказати, щоб навчити й інших, ніж десять тисяч слів мовами...

"Тому, брати мої, прагніть пророкування, і говорити мовами не бороніте, але все нехай діється пристойно і докладно".

Інших арґументів і пояснень не подаємо.

Чи вже колись буде щось зроблене з календарями, які заховують християни різних віроісповідань? Візьмім приклад: цього року були одні, що святкували Празник Воскресіння Христового 29-го березня, а інші аж 26-го квітня. Чому вже хтось не зробить якогось рішення, чи не дасть розв'язки, щоб уже раз усі християни могли одним серцем і одною душею, в один день святкувати Великдень? — П. Ц.

Ваше питання заторкує дуже делікатну справу, бо в деяких християн справа календаря є майже така важна як правда віри; зміна календаря для деяких це те саме, що зміна обряду чи народньої приналежности; хоч нераз через той календар не можна правильно виконати всіх своїх християнських і національних зобов'язань, практик і традицій, бо треба йти до роботи в той день, що його повинен би чоловік святкувати... Але нащо нам знов заторкувати цю справу?...

Що можна щось зробити з календарем, то історія показує нам, що воно можливе. Поминаючи те, що є різні календарі серед народів світу: гіндуський, жидівський, музулманський, хінський, які були створені і змінювалися для точнішого числення, тут тільки згадаємо про календар римський, який заховується загально в цілому світі. Римський календар був уложений, як приписує історія, Ромулем, основником міста Риму. Цей календар мав тільки десять місяців. Пізніше Нума Помпілій, другий король Риму (716-673 р. перед Христом) додав ще два місяці: Януарій — січень і Февруарій—лютий, так укладаючи дванадцятимісячний рік. 46 року перед Христом, Юлій Цезар приняв науку александрійського астронома Сосігена про неточність календаря, бо за тодішнім численням календаря календарне рівнодення різнилося від астрономічного рівнодення трьома місяцями. Із тієї причини за Юлія Цезаря додано між місяцями листопадом і груднем ще 67 днів, роблячи тодішній рік довшим на 445 днів. — На честь Юлія Цезаря в 44 році перед Христом змінено ім'я місяця "квінтіліс" (п'ятий) на Юлій.

За 38 років показалося, що і цей календар Юлія, через додання днів став знов неточним, і Цезар Август, у 7 році перед Христом знову сказав його справити і для того додав до місяця "Секстіліс" (шостий) ще один день та перезвав його Августом (наш серпень) у свою честь.

Щоб зробити цей Юліянський календар ще більше точним, Папа Григорій XIII, дорадженій неапольським астрономом і лікарем Альойзієм Лілієм і німецьким математиком Ісусівцем Христофором Клявіем, ще раз справив календар. Тоді день 5-го жовтня 1582 року став днем 15-го жовтня — переступаючи десять днів; а щоб оминути дальші помилки, ухвалено, щоб наступні роки в століттях, які можна поділяти через 400, були переступними (ліп-їр), значить у місяці лютім, у тих роках буде все 29 днів, замість як звичайно 28. — Через неточність Юліянського календаря, для тих, що його заховують, неповижні свята припадають 13 днів пізніше як за Григоріянським, а за явийсь час буде спізнення на 14 днів. Але в цивільнім порядку увесь світ прийняв Григоріянський календар.

Найновішу розв'язку на святкування спільно всіма християнами дня Празника Христового Воскресіння, подав Константинопільський Патріярх Атенагорас I. Він запропонував усталити дату святкування Празника Воскресіння, а саме все в другу неділю квітня. Речник із Ватикану Монсіньор Фавст Валлейнк сказав, що Апостольська Столиця в принципі погоджується на пропозицію його Блаженства, Патріярха Атенагораса I.

Ця дата дуже підхожа, бо за дослідами вчених дата, коли відбулося розп'яття Ісуса Христа було 7-го квітня 30-го року. Коли далі слідкувати за словами Євангелія від св. Марка 16:1, "Як же минула субота... Рано-вранці, першого дня тижня... Він воскрес", то з того можна заключити що Воскресіння Спасителя сталося 9-го квітня 30-го року. З цього виходить, що коли ми хочемо заховати приблизну точність дати Христового Воскресіння, то друга неділя квітня все була б найближча до 9-го квітня — до історичної дати того Першого Великодня. Розуміється, що за числення григоріянського календаря, якого придержується більшість християн і цілий світ у порядку цивільного життя.

Чи дата пропонована Патріярхом Атенагорасом I і прийнята Апостольською Столицею буде колись примінена в життя — ще не знати. Однак це є в інтересі християнського об'єднання, щоб уже раз, після довгих віків усяких прозінень нарешті всі християни світу могли в один день поклонятися Чесному Хрестові у Велику П'ятницю, а також спільно вітати Спасителя Світу пам'ятний день Його Воскресіння.

Запити просимо слати:

Rew. S. Yakymyshyn OSBM
Driveway
Ottawa, Ont., Canada

ЯК ТО МІНЯЮТЬСЯ ПОГЛЯДИ

У Тюбінгені німецький Вікерт-Інститут д опитування публичної гадки перевів недавн публичне опитування про наставлення людей щодо целібату духовенства. 85 відсотків заявилося за знесенням обов'язкового целібату. Ш перед трьома роками в подібному опитуванні з збереженням целібату заявилося 73 відсотки.

ВЖЕ ДОСИТЬ ГАРНИХ СЛІВ!

о. О. Купранець

Такі різкі слова висказав бразилійський Архиєпископ Гелдер Камара на "Всесвітній конференції про екуменічну поміч для проектів розвитку" в недорозвинених країнах, яку влаштувала в січні 1970 р. Світова Рада Церков у Монтре, Швайцарія. Взяло в ній участь около 140 представників від різних Християнських Церков і церковних спільнот, у тому теж і від Католицької Церкви.

Деякі з гадок Камари на конференції

Структуральна переміна в недорозвинених країнах не можлива без структуральної переміни у високорозвинених країнах. "Трагічна дійсність" світу лежить хоч би в тому, що 80% світових дібр належить до 20% людей, які постійно далі накопичують багатства, а вся решта людей бореться з убогістю й нуждою. Якщо ситуація не зміниться, то прийде трагічний кінець. За це паде відповідальність на тих 20% людей, які у своїй сліпоті того не бачать і вважають такий стан "нормальним". Видають річно 150 більйонів долярів на узброєння, а на економічну та соціяльну співпрацю всього 10 більйонів долярів.

Християни повинні посідати настільки покори, каже Архиєпископ Камара, та признати, що вони великою мірою несуть відповідальність за цей трагічний стан у світі, бо несправедливість має свій початок у північній земній півкулі, яку назнаменувало християнство. Раніше зроблені прогріхи можуть бути сьогодні направлені.

Архиєпископ Камара каже, що християнам вистачають уже документи, що були досі видані в Меделлін, Упсалі та Бейруті, як теж енцикліка "Поступ народів" Папи Павла про соціяльні та розвиткові проблеми. Тепер ідеться про те, щоб усі ті чудові теорії перевести на практиці в життя. У зв'язку з цим Камара сказав, що багато державних урядів вітало гарними словами ці документи, але якщо хтось поважився домагатися їх реалізації в щоденному житті, то такого натаврували п'ятном "підривника" чи "комуністичного агента". Багато сил мусить спільно об'єднатися, щоб довести до реформ. Це однак не сміє статися засобами насилля. Він вірить у силу ідеї, справедливости та любови.

Подібні гадки висловив Архиєпископ Камара в своїй доповіді в Торонті, до якого він у січні ц.р. поступив у дорозі до Риму.

Церква й ювенат-гімназія ОО. Василіян у Прудентополісі, Бразилія

Камара не щадить докорів теж і Церкві

Не на одному місці й не один раз Архиєпископ Камара висловив гострі слова критики на адресу Церкви, зокрема ж тієї, що в Бразилії, яка у значній мірі живе старими поняттями, наче колеса історії й життя не покотилися вперед, але застряг-ли десь 100 чи 50 років тому. Наведемо деякі його вискази, які для багатьох можуть видаватися занадто "революційними" чи навіть "безбож-ними". На жаль, вони правдиві та слушні. Ось деякі з них:

"Провидіння освободило нас уже від Церковної Держави (тут він має на увазі Папську Дер-жаву, яку зайняли в 1870 р. Італійці. — О. К.). Коли виб'є та Божа година, яка приведе Христову Церкву до того, що вона знову з 'панею вбогістю' познайомиться? Досить такої Церкви, яка хоче бу-ти обслуговуваною; яка домагається бути завжди першою; яка не має покори й реалізму, щоб стан релігійного плюралізму потвердити; яка 'свідомо чи несвідомо' виступає з тим, що тільки вона має монополь на правду! Досить тих церковних князів, які держаться далеко від народу, а навіть від духовенства".

"Моралізм і юридизм пошкодили багато Хри-стовій Церкві. Вони є далекосягло відповідальні за відхід багатьох людей, за байдужність ще більшого числа інших і за недостатні зацікав-лення тих, які могли б із симпатією дивитися на Церкву, але так — наснажені відразою проти на-шого фарисейства... Божеський закон незаперечно святий і незмінний для нас і всі ми маємо пошану для старих приписів. Тільки наше сьогоднішнє канонічне право спирається — і про це Святіший Отець знає сам найкраще — на римському праві, яке, хоч як таке усім світом визнане за архітвір, але помимо всього є воно архітвором закону поганського, а не Христового".

Архиєпископ Камара й комуністи

Тому, що багато з противників Камари очор-нює його "комуністичним агентом в архиєрейській рясі", для журналістів було цікаво почути його власні слова в цій справі. Запитаний про можливість якоїсь співпраці між комуністами й хри-стиянами, Камара відповів, що комуністи, "по-чинаючи від Совєтського Союзу аж по Китай досьогодні занадто вузьколобо виявляють марк-сизм і в ніякий спосіб не терплять якогось плю-ралізму в їх системі. Так довго, як довго в сьогоднішній непримиримості комуністи домага-ються тільки сліпого послуху, то всякий діялог із ними не можливий. "Якщо однак" — продов-жував Камара — "передовсім молоді марксисти зрозуміють, що також комунізм проклав великий кусок дороги від часу Карла Маркса, і якщо зростатиме боротьба Церков (і не тільки като-лицької) за оборону гідности й прав людини, як що християни почнуть жити християнством, як це Христос показав нам своїм життям, тоді, вірю, не дасться більше необмежено задержати вузький зв'язок між соціялізмом і матеріялізмом. Коли ж ідеться про Бразилію, — вважає Камара — то ні капіталістична система, ні соціялістич-ний господарський лад, не підходять як "спри-ятливий модель", бо Бразилія має свої специфічні обставини.

Яке ставлення бразилійського уряду?

"Бразилійський уряд мусить узяти до уваги заяву 'Папської Комісії для справедливости й миру' про звідомлення в справі тортур у Бразилії, бо він (— бразилійський уряд) знає, що за Ко-місією стоїть особисто Папа". — Таке заявив Архиєпископ Камара журналістам. — Тортури в Бразилії є відповіддю насилля на раніші насильні потягнення передовсім збоку молодшого поко-ління, яке однак також перед тим було насиллям провоковане, "однак уживання насилля не є мо-нополем моєї країни чи континенту". Застосову-вання насилля — це спіраля, якій нема кінця.

Такі й інші заяви Архиєпископа Камари, оче-видно, йдуть у розріз із політикою уряду, який актуально захопила армія. Державні поліційні чинники, які мають стислу контролю над публич-ними засобами сполуки, зокрема ж над пресою не допускають таких вісток до відома бразилій-ських громадян, бо поліційна цензура держить над усім свою руку. І тому якщо дехто з бразилій-ських громадян знає про такі речі, то знає з ві-сток у заграничній пресі. Подібно сталося із заявою канадійського Кардинала Роя — прези-дента Папської Комісії для справедливости й миру про жалюгідне нарушення людських прав у Бразилії. Поліція "закрила" ті часописи, що ва-жилися подати про це звідомлення.

Чи Папа осудив Архиєпископа Камару?

На осуд Камари Папою чекало багатьох, бо і бразилійський уряд, і капіталісти Полудневої Америки, і навіть деякі полудневo-американські єпископи, яким діяльність Камари "неподорозі". Тим часом — як виходить — вийшло інакше, бо Камара по цьогорічній авдієнції в Папи міг спо-кійно не тільки подумати, але теж міг і сказати Папа Павло особисто стоїть за моїм рухом за справедливість і мир! Із кругів, близьких до Папи можна було почути, що Папа доцінює та одо-брює працю Архиєпископа Камари та його осо-бисто високо поважає.

Потвердженням того може послужити комен-тар Ватиканського радіо з кінця лютого. На осно-ві слів Ватиканського радієвого коментатора можна ясно заключити, що покликаний до життя Архиєпископом Камарою рух ненасильного спро-

тиву для поборювання несправедливости має повне одобрення Папи. Про самого Камару ко-ментатор сказав: Камарі закидають із різних сто-рін усяке, що він ілюзіоніст-фантаст або навіть і комуніст. Однак Камара — подібно як Магатма Ганді — не є ані одним, ані другим. Замість на-кладання поліційної пресової цензури проти імени і дій Архиєпископа Камари, було б конечне, щоб заснований ним мирний рух міг, як тільки мож-ливо, скоро розвинутися. Тільки в такий спосіб можна буде перешкодити новому віджиттю кри-вавого насилля ребелій і протиребелій.

Такою ж самою небезпекою, яка грозить від атомової бомби, є сьогодні бомба, що нею є нужда та злидні, — сказав далі Ватиканський радіо-коментатор. На доказ ним сказаного вказав на загальну ситуацію в Полудневій Америці: "У де-яких околицях Полудневої Америки небезпека зростає наслідком цензури та тиску наче в паро-вому котлі. Придушування поліційною силою в усіх формах — "батьківською поведінкою" чи тортурами — не вистачає на дальшу мету, щоб могти той тиск здержати".

Саме тут великість особи Архиєпископа Кама-ри, який бачить трагічну дійсність у своїй бать-ківщині і бажав би, щоб її мирним способом — дорогою справедливости змінити; але, на жаль, ті, що мають владу та гроші, не хочуть цього бачити. Вони може побачать, але тоді може бути вже запізно, бо — замість мирної розв'язки — прийде криваве насилля помсти збоку бідноти.

***

Різні посуджування Архиєпископа Камари напевно не мають ніякої реальної основи, бо Вати-кан напевно був би вже давно провів у тому на-прямі відповідні слідства та відсунув єпископа чи навіть суспендував із єпископського стану. що однак досі не сталося. Наче на потвердження того, що Ватикан респектує Архиєпископа Гел-дера Камару, а не осуджує ні його, ні його акції. Ватиканське радіо при кінці березня передало на своїх хвилях спільний заклик Архиєпископа Ка-мари та американсько-муринського діяча Ралфа Абернаті, який став президентом "Савтерн Крис-чен Лідершип Конференс" по смерти д-ра Мар-тина Лютра Кінга. У заклику оба провідники звертаються в справі посилення кампанії проти нужди, расизму й війни, як теж пропонують не-насильницький протест проти несправедливої по-літичної, господарської та соціяльної структури.

Під цю пору Архиєпископ Камара працює над новою книжкою "Спіраля насилля", яка мала б у наступних місяцях появитися друком. Це мала би бути спроба в світовому маштабі представити "рух ненасильного спротиву".

Владика Йосиф Мартинець ЧСВВ — перший україн-сько-католицький єпископ у Полудневій Америці — Апостольський Екзарх у Бразилії, відомий зо своєї скромности, вчености та щирого українського патріотизму.

ПРИМАТ І НЕПОМИЛЬНІСТЬ НЕ Є ПЕРЕШКОДОЮ

Своє бажання "скоро з Павлом VI-им могти святкувати євхаристійну концелебрацію, бо ні папський примат, ні непомильність не представ-ляють поважної перешкоди на дорозі до єдности" — висловив Патріярх Атенагор представникові Кардинала Кольомбо з Міляно. Атенагор знову підкреслив, що він має глибоку пошану для Папи, "якого навчання я вповні поділяю".

ПАПА ПАВЛО НЕ ПОЇДЕ ДО БРАЗИЛІЇ

Бразилійські церковні й урядові чинники за-просили Папу Павла взяти участь у Національ-ному Євхаристійному Конгресі, що відбудеться в травні ц.р. в столичному місці Бразилія, як теж Папа мав там посвятити катедру. Ватиканські чинники подали до відома, що Папа не в спро-мозі здійснити це запрошення.

ВЕЛИКЕ СЛОВО:

МАМА

Я[illegible] Ч[illegible]

Розглядаючи в місяці травні справи української родини, не можемо поминути її центральної особи: мами. Її посвятою й силою міриться силу родини. Її особовість визначує вартість родинного життя. Її покликанням живуть і передають життя її діти й онуки.

Кажуть, що мати тримає три вугли кожної родинної хати. Це не літературне перебільшення а життєва правда. Де не стало матері, там справила перестає бити серце родини. Ніхто і ніщо на світі не може і не всилі заступити маминої доброти й сердечности. Материнську ніжність і посвяту описали всі поети світу, між ними і наш Шевченко. У незрівняному образі-поезії він пише, що нема на світі нічого кращого, як молода мати з дитям. Англійський письменник-поет 17-го сторіччя Іван Мілтон каже, що тільки мати вміє перемінити шерсткий house у близький і дорогий home. У популярній пісні "Рушничок" мати недоспаних ночей виряжає сина з далеку дорогу і благословить його своєю ніжною любов'ю на щастя і на долю. У нашому фольклорі материнська любов просто не має меж, сходиться близько з любов'ю і всепрощанням Самого Бога. Прикладом нехай послужить наступна казка: Жилабула якось удова з одинаком, який собі на горе залюбився в дівчині-красуні. Не було б у тому біди, коли б вона не була до краю зіпсута і самолюбна. Якась друга Саломе. Вона ніяк не могла погодитися, що її хлопець хоч і любить її просто до безтями, але завжди, коли згадає свою матір голос його стає тепліший, очі ясніші і серце його немов б'ється бадьоріше й живіше.

Але дівчина-красуня не хоче ділитися любов'ю свого вибранця навіть з його матір'ю. І тому поставила йому непосильне завдання: вибрати її або матір. Хлопець просив, благав, молив, щоб не ставила справи рубом або-або, він же любить її понад усе, а коли має серце і для своєї мами, то це природне явище, схвалене Богом і людьми.

Не було до кого говорити. Дівчище було горде самовпевнене й самолюбне. На всі вговорювання вона мало одну відповідь: Вибирай, або-або — або мати.

Хлопець сходив із розуму і не знав, щоб робити. Врешті по довгих безсонних ночах він вирішив піти за голосом своєї пристрасної, безумної і сліпої любови та сказав своїй любці, що його серце належить беззастережно всеціло до неї. На доказ пірвав на її очах сорочку, яку його мати вишила, йому вишила.

Але це зовсім не вдоволило до грунту зіпсутої дівчини. Вона думала: Сорочку легко пірвати на шматки, а де є доказ, що він, її хлопець, прирве так само свою прив'язаність і свою любов до матері?

За підшептами злого вона продумала справді диявольський плян. Не буду твоя — казала вона

Той же самий юнак, коли іде в товаристві своєї мами, як бачимо зправа, то и розмова "не клеїться" й "не стає" теми. Вони Мовчать! Той же самий юнак, коли іде в іншому товаристві, як бачимо внизу, то и розмова цікава й усмішка появляється на лиці[1]

[illegible] тебе [illegible] не принесеш мені [illegible] своєї матері.

[illegible] Зло[illegible] [illegible] могла [illegible] Не [illegible] любити

По довгому часі [illegible] любою [illegible] Зл[illegible] серде[illegible] чк у того [illegible] М. Хвильового [illegible] якусь дур[illegible] фікції [illegible] "[illegible] комуною", хлопець [illegible] свою рідну [illegible] любки

К[illegible] серде[illegible] син зафрив голову [illegible] подався до осі любки. По дорозі [illegible] він потикнувся об коріння дерева і як довгий упав [illegible] Здвигаючися [illegible] він почув несміли[illegible] голос своєї доброї [illegible] Дуже тебе болить синочку!?

Стільки оповідається у казці про материнську любов.

Варт запам'ятати її думку [illegible] сердечна [illegible] І пригадувати всім [illegible] в першу черту нашим [illegible] райським дітям, хто є їх ра[illegible]

Нехай знають, хто зберіга[illegible] і береже їх від всякого лиха вдень і вночі.

Нехай пам'ятають, хто їх учи[illegible] і дов[illegible] [illegible]тривати серце добром

Нехай ніколи не забувають [illegible] їх дорогу маму, що освячувала і нада[illegible] [illegible] їх життя знаком хреста, своїми мо[illegible] [illegible] жертвами і своїм власним прикладом.

Улаштовуванням "Дня Матері" всі ми в деякій невеликій мірі сплачували довг вдячности нашим любим матерям. Але довг цей великий, і одна квітка, чи некоштовний дарунок раз у році — це нікчемна пропорція до його висоти. На ділі, ми навіть відсотків не сплачуємо.

Треба нам усім, у першу чергу в українських християнських родинах, постійно пам'ятати, що всі ми стоїмо силою наших матерів. Отже дбаймо більше про ту силу. Не дозвольмо нашим матерям працювати на двох роботах, не доводім ніколи, щоб сльози; жаль і кривда з'являлись у їх очах. Зробім усе, щоб сталося так як цього бажав поет

> Нехай мати усміхнеться,
> заплакана мати".

***

Дякуючи моїм Шан. Читачам за відзиви на мої запитання, прошу і тепер відповісти на наступні:

1. Як найкраще зберігати пошану, любов і вдячність до мами в наших родинах?
2. Яка Ваша гадка про зарібкову працю матері — великої родини?
3. Як найкраще забезпечити старість нашим батькам і матерям?

ЦАРГОРОДСЬКИЙ ПАТРІЯРХ АТЕНАГОР НА ЛІКУВАННІ У ВІДНІ

Царгородський Патріярх Атенагор прибув до Відня на лікування в світової слави лікаря-інтерніста д-ра Феллінгера, який раніше відвідав Патріярха в Істанбулі для загальних оглядин. Хоч приїзд Патріярха Атенагора має стисло приватний і лікувальний характер, його привітали на летовищі церковні й державні достойники, в тому: Кардинал Кеніґ, який був перший католицьким кардиналом від 1054 року, що відвідав Патріярха Царгороду в 1964 р. з доручення Папи Івана XXIII-го. По своєму приїзді до Відня Патріярх на власне бажання відвідав грецько-православну церкву в середмістю, де зібралося велике число православних Греків і віденських католиків, щоб його привітати.

ПАПА ОГЛЯДАЄ КАМІНЬ ІЗ МІСЯЦЯ

Американський амбасадор у Римі — Греєм Мартин у часі приватної авдієнції в Папи показав Папі 34-грамовий кусок із каменя на місяці, що його привезли астронавти "Аполльо XI". У своїй подяці Папа Павло висловив бажання, щоб досілдження місяця послужило для поступу науки та мирної співпраці між народами.

ЗА ДОСТОЙНІСТЬ І УСПІШНІСТЬ СВЯЩЕНИЧОГО СЛУЖІННЯ

При нагоді полудневого благословення для вірних, зібраних на площі св. Петра, Папа Павло в короткій промові сказав теж і таке: "Ми бажаємо, щоб ви в цих днях молилися за священиків: за їх святість, за їх вірність, за їх виключну досконалу відданість у служінні вам. Божий народ мусить у своїх священиках мати пастирів і вчителів, святих слуг і заохотників, щоб усі для Божого народу й для Христа були, щоби потреби й терпіння Божого народу не були їм чужі, однак щоб це не змішувалося з профанними формами та світськими інтересами".

"АНГЛІЙСЬКИЙ ПАТРІЯРХАТ ІЗ СВОЇМ ПАТРІЯРХОМ"

Цікавий проєкт висунув англійський єпископ Кристофер Батлер, помічний єпископ Вестминстеру, щодо оформлення Церкви в Англії, про що повідомляє англійський католицький тижневик "Де Теблет". Він каже: В Англії може бути одна Церква об'єднана, англікан і католиків, із англійським і латинським обрядами під примат Папи. Єпископ Риму — Папа був би патріярхом англійського обряду. Батлер висловився, що цей проєкт є тільки його особистим поглядом — "пробним бальоном", кажучи: "Якщо ми хочемо бути вірні духові II-го Ватиканського Собору, то що ж ми більше хочемо як не коегзистенції обох обрядів, римокатолицького та англійського, в повній спільноті з власними єпископами, власною Літургією та власною теологічною традицією? Оба обряди визнавали би Папу як правного наслідника св. Петра".

ВАТИКАН ДО МУСУЛМАН

Ватиканське радіо передало від Секретаріяту для не-християн спеціяльне послання до мусульман з нагоди їх "Рамадану" — місяця посту — та свята "Байрам". Передача була в арабській мові, що викликало дуже живу та прихильну реакцію серед Арабів. Різні арабські часописи про це писали, даючи теж знимку Папи на першій сторінці.

ШПІОНСЬКИЙ АГЕНТ СВЯЩЕНИКОМ!

До свячень подався і, здається, є вже висвячений у Римі, колишній агент шпіонської служби — Вилієм Джорден. Його історія дуже цікава! Походить із Нової Зеляндії. До початку II-ої світової війни був журналістом. По своєму побуті на Близькому Сході вступив на службу до британської SOE (Спешел Оперейшен Екзекутив). У 1943 р. його післано як агента до грецьких партизан. Два рази був засуджений на смерть грецькими комуністичними партизанами, а раз навіть був уже переданий смертній команді на виконання засуду, однак в останній хвилині вдалося йому втекти. У рибальському човні переплив Егейське море та приплив до Туреччини. У 1944 р. скинено його парашутом до Франції, яка тоді була зайнята Німцями. По війні Джорден навчав у колегії ОО. Єзуїтів біля Сиднею, Австралія. Перед трьома роками він вступив до римської Беди Колегії — для пізнопокликаних.

У КОЛИШНІЙ БІЯФРІ

По видаленні — вже втрете — місіонерів з Нігерії, які колись працювали на терені Біяфри між її мешканцями Ібо, практично не залишилися там ніякі чужинецькі місіонери. Душпастирство Ібо-Церкви мусить тепер задовільнитися 150 місцевими священиками й 170 місцевими монахинями. Перед біяфранською війною на цьому терені працювало ще около 300 місіонерів, у тому числі велика кількість ірляндських монахів — членів Згромадження Св. Духа.

КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА В РОДЕЗІЇ ПРОТИ УРЯДУ

Католицька Єпископська Конференція Родезії Африка, рішуче виступила в своєму спеціяльному пастирському посланні проти тих законів, що їх дає тепер родезійський уряд, а зокрема тих, що заторкують расове питання. З особливо безкомпромісовим становищем виступили родезійські єпископи проти закону про землевласництво, який передбачає поділ країни на "расово чисті полоси". Наслідки цього закону дуже далекосяжні, а зокрема для діяльности Церкви, яка через той закон буде поважно обмежена, а навіть її існування буде частинно поставлене під знак запиту. Свобода вірних відвідати тих священиків, яких вони бажають, чи піти до тієї церкви на богослужения, де вони хочуть, буде обмежена, бо за тим законом і Церква мусіла б виходити на зо становища душпастирства, але раси. Те саме стосувалося б до католицького шкільництва, бо так само — на основі того закону — як чорні не міг би, хоч би єпископ, відвідати чи служити білим, так теж і діти, чорні чи білі, не могли бути в одному будинку, щоб разом учитися.

Чи справді білі, які проти волі Англії захопили владу й проголосили самостійність, не бачать того, що вони творять ледве п'ять відсотків усього населення, а "чорнота" одного дня знайде для них свою відповідь?

АНГЛІКАНСЬКИЙ ПРИМАС І КАТОЛИЦЬКИЙ КАРДИНАЛ ВИСЛОВЛЮЮТЬСЯ

В часі своїх відвідин і влаштовування різних екуменічних зустрічей у березні цього року англійський Примас Рамзей і бельгійський Кардинал Суненс висловлялися на пресовій конференції в Нью-Йорку за об'єднаною Християнською Церквою. Рамзей заявив, що сьогоднішній екуменічний рух є всім іншим тільки не "дефензивною акцією завмираючої Церкви, але це наслідок віри й відваги тих, які піддержують екуменічний рух". Кардинал Суненс сказав, що "Церква майбутньости мусить наблизити людей до живого Бога".

ТАК КАЖЕ ПАПА ПАВЛО

В одній із своїх промов на загальних авдієнціях у березні Папа Павло, говорячи про усьогоднішнення Церкви, сказав між іншим таке: — В сьогоднішньому замішанні знання про добро і зло, про дозволене і недозволене, про справедливе і несправедливе, у деморалізуючому поширенні кримінальних проявів і неморальности — ми чинитимемо добро в тому, коли ми зберігатимемо й поглиблюватимемо розуміння природного закону, тобто розуміння справедливости, чесности й добра, які здоровий розум безперестанно підшіптує людському сумлінню.

ВИКИНУЛИ МІСІОНЕРІВ

Уряд Центрально-Африканської Республики без подання причин, дав безпроволочний наказ сестрі Гвіслен, директорці місійного осередку "Нотр Дам" і краєвому директорові католицьких організацій о. Пармантіє залишити територію Республики. Думають, що це наслідок поліційної цензури листів, тобто, що цензура мусіла пояснити листи згаданих як неприхильні державі. Центр. Африканська Республика це одинока, покищо, мурииська республика, в якій уряд є чисто комуністичний.

МОНАХИНЯ ЙДЕ В ПОЛІТИКУ!

Мабуть уперше в історії жіночих монаших згромаджень заіснував такий факт: у Голяндії 32-річна католицька монахиня — сестра Ангеля Бойіс кандидує як посолка на виборчій листі політичної партії в місті Венльо. Її поставила на свою листу нова політична "Партія радикальних католиків", яка відкололася від існуючої "Католицької Народньої Партії Голяндії". На цю свою політичну діяльність згадана монахиня мала дістати дозвіл від свого монашого проводу.

ПОХВАЛА ПАПИ ДЛЯ МОЛОДІ

Папа Павло прийняв на авдієнції яких 300 членів молодіжного об'єднання "Юнацтво третьому світові" з Больонії (Італія) та висловив їм похвалу за їх ініціятиву допомагати "третьому світові", тобто в користь недорозвинених країн Полудневої Америки, Африки та Азії. — Папа між іншим сказав до них: — Якщо молодь уміє себе посвятити своїм братам, то це є знак того, що — помимо багатьох тіней — світло в нашому світі світить.

ПЛАТИТИМУТЬ ВІДСОТКИ ВІД ПРИБУТКІВ

Індійська Єпископська Конференція встановила окрему комісію, якої завданням буде зайнятися питанням побільшення соціяльної справедливости для робітників. Крім того індійські епископи переголосували справу створення центрального фонду, щоб ним фінансувати різні душпастирські проєкти, які мають усенаціональний душпастирський характер. Кожна парафія, чернеча спільнота і єпархія мусять дати пів відсотка зо своїх приходів до центрального фонду.

СИТУАЦІЯ ЧУЖИНЦІВ У НІМЕЧЧИНІ "ЧАСТИННО НЕЛЮДСЬКА"

Около 200 італійських і еспанських священиків, які душпастирюють між сезоновими робітниками в Німеччині, звернулися до Німецької Єпископської Конференції у справі тих робітників. У своєму меморіялі священики пишуть, даючи аналізу ситуації, що на їх погляд, ситуація сезонових робітників у Німеччині частинно "нелюдська й нехристиянська". Вони вказують теж на "господарський визиск" і дають пропозиції на покращання положення тих робітників. Італійських і еспанських робітників мало би бути в Німеччині около 750.000.

"ВАТИКАН НЕ ЗНАЄ СЕРЕДНЬО-ЕВРОПЕЙСЬКОЇ МЕНТАЛЬНОСТИ!"

Німецький єпископ Тенгумберґ із Мюнстеру вважає, що Ватиканські чинники замало знають середньоевропейську, зокрема ж німецьку, ментальність, звідки теж нераз виходять зайві незрозуміння чи розходження в підході до різних питань. Головною причиною того Тенгумберґ уважає те, що Німецька Церква замало заступлена в урядах Ватикану, але він вірить, що вкоротці ситуація зміниться на краще тим, що Німецьку Церкву репрезентуватимуть у Ватикані відповідні їй представники як співробітники в Римській Курії.

ЄПИСКОП ДАЄ ПАЛАТУ НА МУЗЕЙ

В еспанському місті Леріда місцевий єпископ Рамон Малля Каль подав до загального відома, що він передає свою єпископську палату на музей, у якому зберігатимуться різні цінні пам'ятки мистецтва, зокрема ж готицькі престоли, образи, цінні чаші та інші речі релігійного культу. Посілості, що окружають палату, єпископ передає для публичного користування, щоб на них збудовано мешкальні доми для бідних родин.

НАЙСТАРШЕ АНГЛІЙСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО ЗАМКНУЛОСЯ

Найстарше англійське католицьке видавництво "Бернс енд Овтс" у Лондоні мусіло припинити свою діяльність через те, що не могло вже довше тягнути, хоч існувало від 1847 року. Головною причиною було те, що книжковий ринок щораз то більше "скорочувався" або іншими словами — люди не купували книжок, що теж є познакою духовно-релігійного занепаду Англії.

"ЩОБ КАТОЛИЦЬКІ ЄПИСКОПИ ОСУДИЛИ СВОЇХ КОЛЕГІВ"

Голова держави — генерал Якубу Говон — у Нігерії предложив місцевим католицьким єпископам Нігерії, щоб вони рішуче засудили "ворожу для Нігерії діяльність", яку виявляють у різних країнах католицькі кола, зокрема ж в Європі й Америці. У своєму "посланні" до Нігеріянської Єпископської Конференції Говон пише, що деякі заграничні священики організували далі збірки на "на відбудову якоїсь Біафри, яка не існує", як теж що такі "ворожі дії" можуть "образові Католицької Церкви в загальному та майбутності католицької релігії в Нігерії дуже пошкодити", перед чим перестерігає Говон. Він поручає католицьким єпископам Нігерії: "Ви мусите своє невдоволення щодо несправедливости, що її чинять ваші колеги заграницею, виявити тим, що ви їх беззастережно осудите".

З КРИМІНАЛЬНОЇ ДО МАНАСТИРСЬКОЇ КЕЛІЇ

Такий крок зробила 33-річна Філомена Тортореллз з Пеллезано в полуднево-італійській провінції Салерно. За час свого чотири-річного побуту у в'язниці, за вбивство дитини, дійшла вона до постанови вступити в манастир. І все дуже скоро сталося: в суботу її звільнили з в'язниці в Салерно, у неділю була на авдієнції в місцевого архиєпископа, в понеділок виїхала до Риму, а у вівторок вступила вже до манастиря Сестер Домініканок.

ЗА РЯТУВАННЯ ЖИДІВ

Поміж 17 французькими особистостями, яких ізраїльський амбасадор у Парижі відзначив медалями й дипломами за рятування Жидів у Франції під час німецької окупації, відзначено теж двох католицьких французьких єпископів

КАРДИНАЛ ЦЕНЗОРУЄ СВЯЩЕНИКІВ

Кардинал Маріо Казаріего, архиєпископ Гватемалі, заборонив священикам і монахам у своїй спархії висловлювати публично свої погляди без попереднього порозуміння з спархіяльною станицею цензури. Цей розпорядок спрямований передовсім проти тих духовників, які працюють у радіо, телевізії та пресі. Кардинал уважає, що це є його пастирським обов'язком "чувати над вірою, яку духовники проповідують вірним, щоб у цей спосіб вимінути дизорієнтацію вірних". На цензора Кардинал назначив свого помічного єпископа, єзуїта, який походить з Еспанії

ПОМІЧ ВАТИКАНУ ПОЛУДНЕВІЙ АМЕРИЦІ

Заснований папою Павлом фонд для помочи Полудневій Америці починає діставати практичне пристосування. На конто цього фонду Міжамериканський Банк Розвою уділив кредиту на $1.000.000, щоб за них у Колюмбії закупити 15.000 гектарів (около 50.000 акрів) і засновати 30 автономних господарських спільнот із сільськогосподарськими машинами та іншим потрібним вирядом, як теж розбудувати шкільництво. Це мало би послужити 700 бідним родинам. Кредит розложений на 50 років без відсотків. Звороти кредиту має наступити у 81 ратах, із яких перша наступить по 10 роках.

ВЕЛИКИЙ ЗДВИГ У МЕКСИКО

У травні 1970 року має відбутися великий здвиг — світова зустріч "Курсілльо — Рух". Місцем здвигу має бути найбільший у місті Мексику стадіон, на якому відбувається позатим ротьба биків. Головною точкою буде молитви Гвадалюпі, де в катедрі знаходиться чудотворна Ікона Божої Матері. "Курсілльо — Рух" — модерний рух, якого завданням є ширити й глибити духа реколекцій і апостоляту. Його засновник у 1949 р. єпископ Гервас із Пальми на Майорці. Цей рух має сьогодні около 600.000 послідовників у майже 500 єпархіях у близько 50 різних країнах світу. Сподіваються, що на здвиг прибуде около 40.000 осіб. На здвиг запросили теж Папу Павла.

о. Василь Каменецький ЧСВВ

ТРЕТІ ЧИНИ В КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ

(Продовження)

Такі Чини ділять на три громади. До першої громади належать Чини мужеські, в котрих мужчини складають обіти бути вірними Господеві й заховувати свої приписи, звані правилами. Це називаємо "Перші Чини".

До другої громади або "Другого Чину" належать усі жіночі Чини, що, подібно як мужчини, складають обіти, присягу, подібно як мужчини в "Першім Чині", що будуть вірно зберігати обіти і правила аж до смерти.

Та цей спосіб життя не є доступний для всіх, лише для деяких, — а проте багато людей бажає жити совершенно і може совершенно жити.

Щоб цьому зарадити та дати можність жити совершенним життям тому, хто такого забажає, постає з Божого Провидіння Третій Чин.

На такого мужа Божого Провидіння, що мав піднести підупалу ревність між християнами та спинити розпущаність тодішнього світу, що так дуже нагадує нам і часи, серед яких ми проживаємо, Господь покликав св. Франческа Асизького. Він народився 1182 року, як син багатого купця Петра Бернардоне. Почав ходити до школи і батько доручив йому навчитися французької мови, щоб міг писати листя до своїх покупців у Франції. Іван, бо таке було його хресне ім'я, з легкістю вивчився французької мови, так що батько почав його кликати Франсиском. За молоду вїв він досить веселе життя, але ніколи не зробив нічого непристойного. Та нагло почув голос, що кликав його до великого діла. Він пішов за цим виразним Божим голосом, позбувся всякого мастку, одягався дуже вбого в грубу одежину, підперезаний шнуром. І так почав новий спосіб життя. З початку попав в незгоду з батьком, що хотів його зробити своїм спадкоємцем. Та й інші люди насміхалися та погорджували ним. Та коли побачили його святе життя, зачали просити, щоб він приняв їх і навчив подібного життя. Він це радо зробив і так згуртував коло себе кількадесять мужчин, що хотіли вести життя подібне до життя св. Франциска. Так він основав Чин, що від його імени назвали опісля "Францискани". Написав для них правила, як мають жити, постарався про затвердження правил у Свт. Отця Папи Римського. — Коли одного разу в 1212 році одна побожна багата дівчина почула проповідь Франциска, покинула рідний дім і посвятилася Богові в чернечому стані. Це була св. Кляра. Вона стала співосновницею Другого Чину св. Франциска. Святий написав для жінок правила, постарався про дозвіл Апостольського Престолу і так постав Чин св. Кляри, Клярисок чи Францисканок.

Обидва Чини збільшали з кожним днем у число нових вступників, що бажали подобатися Богові та вибирали такий Богу милий спосіб. Бог наглядно благословив працю св. Франциска та потверджував її численними чудами. Багато людей, що жили в подружньому стані, просили св. Франциска приняти їх до Чину. Один із перших, що був навернений на праву дорогу св. Франциском, був купець Люкезіян разом із жінкою Боннадоною і вони просили св. Франциска приняти їх до Чину. Тоді Святий основав Третій Чин, до якого можуть належати всі, що бажають жити справді християнським життям, совершеннішим як інші християни, проте сповняючи свої станові обов'язки на світі. Св. Франциск дав їм деякі приписи та написав для них правила 1221 року. Ще цього ж самого року Свт. Отець Папа Гонорій III потвердив ці правила. Так основано Третій Чин, що є дійсно Чином, зовсім різним від усяких інших церковних братств чи організацій, тому, що має свою питому мету, новіціят, професію і свої правила, потверджені Апостольським Престолом. Такої думки був Папа Венедикт XIII і подібно заявив Папа Лев XIII 7 липня 1883. Він сказав таке: "Найголовнішим джерелом злого, котре нам дошкулює, і небезпек, які нам загрожують, є те, що люди забули про християнські чесноти. Отже щоб цьому зарадити та усунути небезпеку, нема іншої ліпшої ради, як прискорити поворот до Христа і то як поодиноких осіб, так і цілої спільноти... Оту ціль осягнеться через заложення школи для совершенного практикування християнського життя". Треті Чини є справді Чинами та тільки в загальному значенні. Третій Чин є посереднім між звичайним християнським життям а життям стисло чернечим у манастирях; як такий потвердив треті Чини Папа Микола IV в 1298 році. Вони є якраз такою школою для практикування християнського життя. На протязі століть Третій Чин гуртував у своїх рядах сотні тисяч осіб усякого стану й достойности, починаючи від Христових Намісників, кардиналів, єпископів, священиків та всякого роду вірних, навіть із княжих родин, і всі вони мали собі за честь належати до Третього Чину. Багато світських людей освятилося в Третім Чині так, що між ними багато є Церквою канонізованих. За взором св. Франциска з Асизі почали й інші Чини впроваджувати у себе Треті Чини. Так напр. св. Домінік до оборони перед небезпечною сектою Альбігензів, що загрожувала вічному спасінню вірних, повірив оборону свого Чину Домініканців військовим добровольцям, під назвою "Христових Лица-

о. О. Купранець ЧСВВ

ГОСТРИЙ НАПАД НА ЮГОСЛАВ'ЯНСЬКОГО ЄПИСКОПА

В дуже гострій формі напав на єпископа Стефана Боєрляйна з Дяково югослав'янський ілюстрований журнал "Вєснік у сріду", закидаючи йому всякі "проступки". До того мав журнал покористуватися "Білою Книгою", яку мали приготовити священики єпархії Дяково.

У згаданій "Білій Книзі" мало би писатися про те, що єпископ Боєрляйн під час війни, коли він був іще звичайним священиком, співпрацював із німецькими й хорватськими "фашистами". По війні знову ж неприхильно поставився до нового комуністичного ладу в Югославії, а тих священиків, які не поділяли його поглядів, "переслідував". Навіть таку нісенітницю пишуть, що буцімто в останньому часі єпископ Боєрляйн "збудував" собі якусь "донощицьку організацію" та доводив священиків до нарушення Св. Тайни Сповіді. Подаючи всякі "дані" про Боєрляйна, "Вєснік" доходить до загального висновку, що він узагалі не мав ніяких кваліфікацій бути єпископом.

"Біла Книга" мала бути виготовлена вже в 1968 р. і передана Ватиканові, який досі на це не зареагував. Тоді автори книги мали її передати державному югослав'янському урядові. У міжчасі ватіканська пресова камера відмовилася зайняти до цього становище.

Єпископа Боєрляйна вважають зразковим єпископом, який утішається великою пошаною серед своїх вірних. Думають, що причиною того виступу проти єп. Боєрляйна є ніщо інше, а те, що він є евентуальним кандидатом на архиєпископа Загребу, якого митрополичий престіл опорожнений від часу номінації Кардинала Шепера на префекта св. Конґреґації Віровчення в Римі.

Відповідаючи на напад, югослав'янський католицький часопис "Глас Коїнціля" пише, що поміщення матеріялів у югослав'янському журналі "Вєснік" у сріду" проти єпископа Боєрляйна з Дяково було виразною провиною проти професійної журналістичної етики. "Глас Конціля" підкреслює, що також у Югославії є звичайною річчю, що робити комусь такі поважні закиди, як це зробив журнал "Вєснік у сріду", можна щойно після ствердження провини судовим рішенням. У кожному разі "Вєснік" сильно пошкодив відносинам між державою та Церквою в Югославії бо "уніформовані" читачі з атаки "Вєсніка" можуть легко заключати на якесь загострення відносин між Церквою та державою.

У цій же відповіді "Вєснікові у сріду" католицький "Глас Конціля" потверджує факт, що в дієцезії Дяково, де правлячим єпископом є Боєрляйн, вже від деякого часу існувало "деяке неодноголосся" поміж самим єпископом і деякою частиною дієцезального духовенства. Однак "Глас Конціля" при тому зазначує, що це не були ніякого іншого характеру справи, на яких були розходження між єпископом і деякою частиною духовенства, але стисло внутрішньо-церковного характеру, які мусіли бути полагоджені.

Очевидно, що всякий неприхильний Церкві чинник завжди буде шукати хоч би найменшої плямки на Церкві чи всьому, що з нею зв'язане щоб тільки мати нагоду використати це проти Церкви. Тому цікаво виглядає цей відірваний напад на єпископа Боєрляйна, коли брати цілість узасмовідносин у Югославії між Церквою та державою. Загально беручи, можна мати враження що югославський уряд виявив принаймні формальну добру волю щодо якогось унормування взасмовідносин між Церквою та державою. Однак безбожницькому урядові, який би він не був назовні, не можна аж надто багато вірити, бо поза всякими його гарними словами все ж таки стоїть його перша ціль — знищити всяку Церкву та віру в Бога.

ПРОДОВЖЕННЯ СТАТТІ: ТРЕТІ ЧИНИ

рів". По успішнім закінченні боротьби з Альбігензами 1285 року, св. Домінік зреформував тих "Христових Лицарів", написав для них правила на зразок Третього Чину св. Франциска, а Римські Папи потвердили їх і вони існують досьогодні, як Третій Чин св. Домініка. Також у 1452 році постає Третій Чин Матері Божої Кармельської і св. Тереси, що їхні правила потвердили Папа Микола V і відтак Сикст IV, та надали їм ті самі відпусти й привілеї, що Чинові св. Франциска, року 1476. Подібно постав і досьогодні існує Чин Третій св. Венедикта.

(Закінчення в наступному числі)

ВИЙШОВ МОСКОВСЬКИЙ КАЛЕНДАР

Із видавництва Московського Патріярхату появився календар з подрібними даними про Російську Православну Церкву в СССР. У цьому поміщено портрет патріярха та 75 владик Московського Патріярхату.

Казимир Грицина

ТОГО НІКОЛИ НЕ ЗАБУДУ!

(Продовження)

Хочеш, щоб тобі було добре, шануй отця твого і матір твою і будеш довго жити. А що було б тут, у цій багатій країні, де всі кланяються "золотому тельцеві" - долярові, як би не було пенсії для старших? Було б таке, що аж страх подумати. Таж тут було таке, заки родичі дістали пенсію, бо до пенсії треба бути десять років у цій країні, а діти уряджували "партію", новоприбулі! Новоприбулі! То казали родичам сидіти в пивниці, але хтось із гостей зашов до пивниці і бачить, а старушки там бідні, а гість питає: чому вони тут сидять, а вони кажуть, бо діти нам казали, що "партію" справляють і ми не сміємо показатися на очі гостям; а то ще і "вчених" були тоті діти. Як той гість почув це, зараз вийшов, вилаяв тих "дітей" і забрався з цеї хати. За ним ще дехто пішов, бо ж то страшна обида Бога і людей. О! Ми всі, що старіємося, як ми повинні дякувати Богові, що в Канаді є стареча пенсія і ми на старі літа не будемо залежні від дітей. Казали мої стрийко, що родичі і п'ятдесят дітей виховають, а ті п'ятдесят дітей двоє родичів на старі літа не можуть виживити...

У Німеччині був закон, що господарка переходила на одного сина, чи доньку, якщо сина не було. Спадкоємець решті дітей мав дати якусь сплату. Звичайно родичі старалися, щоб інші діти здобули якийсь фах і це входило у сплату. А батьки оставали на господарці і як хотіли, то помагали, а як ні, то собі сиділи, а той, що дістав господарку, мав дати їм усе потрібне до життя. Хай був би не дав, то голова громади привів би його до порядку. А бачив я на своїм життю зневагу родичів! А ми нераз кажемо, чому то нас Бог карає. В Старім Завіті за зневагу родичів була смерть через укаменування. Такі то бідні зубожілі міщани мали мати приют у "Заведенію" фундації князя Острозького.

Було в Тернополі три гімназії, клясична, гуманістична і реальна-технічна. У них була польська викладова мова. Аж 1911 року отворили клясичну гімназію для Українців ім. цісаря Франц Йосифа І. Польща розв'язала цю гімназію в часі пацифікації 1930 р. на самого Чесного Хреста 27 вересня.

Польська клясична гімназія поміщалася при вул. 3-го мая. Ще заки Українці перейшли до осібного будинку, то вже мали поділені кляси, але Поляки робили великі труднощі. Тернопільська гімназія дала багато визначних людей для нашого народу. В цей спомин не входить описувати про них, але згадаю бодай найславніших: Ісповідник — єпископ Григорій Хомишин, Ісповідник — єпископ Никита Будка, Мученик о. д-р Конрад, а зі всіх найбільшу, не лише для Тернополя, але для Народу і нашої Церкви та взагалі цілої Церкви славу приніс Його Блаженство Верховний Архиєпископ і кардинал Йосиф Сліпий, Ісповідник. Тому, що останні гімназійні кляси наш Первоєрарх кінчив у новім будинку державної гімназії для Українців (тоді Русинів), а я теж ходив до цеї гімназії, то і я мав щастя ходити тими сходами, коридорами, а може назіть і в цій клясі бував, де на шкільній лавці сидів колись наш Блаженніший Архиєпископ. Це дещо зворушує.

Була в Тернополі учительська семінарія. Але мова в ній була викладова польська. Предмет українська мова був обов'язковий для всіх, як і релігія в українській мові для Українців. Були такі, що польщилися. В яких часах не було ренегатів? Таж Неемія і Ездра кажуть, що в їх часах були такі прокляті, що вирікалися свого народу. Але загал учнів і учениць був високопатріотичний, сини й доньки свого народу.

Я вже ходив до другої гімназійної кляси, коли прийшли перші вибори до польського сойму, а Українці їх збойкотували. Тоді були великі арештування. Це було 1922 р. в осени. Наша гімназія була на Конарського, а ріг Конарського і Петра Скарги була школа Ожешкової, яку в той час перемінили на в'язницю, і як ми йшли в неділю на "екзорту", то там наші священики-в'язні правили богослуження, а наші в'язні співали. Це діяло на нас підбадьорююче. Недалеко був будинок — найбільший у місті, бо на п'ять поверхів — польського товариства "Школи Людовей", на розі вул. Міцкевича й о. Качали. У цім будинку власне містилася вчительська семінарія. А на вул. о. Качали була Українська бурса, яку тоді перемінили на шпиталь.

Одного учня, Романова, зі семінарії, арештували в зв'язку з бойкотом виборів. Він уже тоді був пів-сиротою, бо батько помер чи на війні згинув, а мама була Полька. Яка там Полька, певно Українка латинського обряду. І його взяли до в'язниці та так побили, що він помер у тім шпиталю з нашої бурси, наслідком побоїв. Ця вістка облетіла блискавкою повіт, то Поляки, сподіваючися напливу мас народу на похорон, обставили військом Тернопіль і нікого не впускали до міста. Похорони були у березні. Пам'ятаю, що брат Єровім наказав мені просто зі школи йти домів, бо я був замалий іти на цей маніфе-

стаційний похорон. Але хто жив у Тернополі, то спішив на похорон. Вісім священиків на чолі з о. прелатом Громницьким у багряних фелонах, яких при похоронах ніколи не вживали ані перед тим, ані потім, бо все вживали чорних, а тут для підкреслення мучеництва вжили багряних. Це робило велике враження. Процесії з трьох церков із чорними лентами. За хрестом три терновi вінки; несли їх на вишиваних рушниках. Багато вінців від різних установ міста. Похід оформився вбік найголовнішої вулиці Міцкевича, яка йшла серединою міста від полудня до півночі. Але кордон поліції з комісарем на чолі загородили дорогу і скеровують похоронний похід на вул. Сокола, себто на бічну вулицю. Тоді на чоло похорону вийшов міщанин-ремісник, провізор парохіяльної церкви бл. п. Василь Дрогобицький. Він каже до чоловіка, що ніс процесійний хрест, чому він не йде, а цей каже — поліція не пускає. Тоді пан Дрогобицький бере хрест сам і каже "ми власники нашої землі і платники податків, як захочемо, то й по дахах підемо, за мною ходом руш" і все пішло за ним на головну вулицю Міцкевича, звану Панська. Розуміється, що дзвони при церквах грали. У брамі цвинтаря положили один терновий вінок, а труну взяли на вишивані рушники і так перенесли. Тайні і поліція кинулися на цей вінок і розірвали його, чи властиво посікли шаблями. Того пам'ятного дня була чудова весняна погода. Нічого не помагало, що мова у школі була польська. Але в серцях була українська душа. Любімо рідну мову, "бо мова це творчий орган думання". (Олександер Потебня).

У тому часі моїх юних років парохом Тернополя був о. крилошанин прелат Володимир Громницький. Гімназійними катехитами були оо. Тома Бородайкевич і д-р Микола Конрад. В учительській семінарії був о. Вацик, який помер, здається, 1918 року. По ньому катехитом був о. Коренець. Для дівочих шкіл був о. Сембай. Були й інші отці, але не пам'ятаю прізвищ усіх. При дальших споминах згадаю ще декотрих. А був тоді перед самою війною сотрудником у Тернополі о. Василь Кузьма, по війні капелян-декан для наших вояків у польській армії.

О. Громницький сильної будови, добрий співак, але не бесідник; був цього свідомий і тому, як мусів, то говорив коротко. Це був його великий плюс, бо звичайно слабі бесідники люблять довго говорити (а слабо письменні люблять багато писати. Прошу не мішати з письменниками, бо ці мають дар від Бога). Але за це Воскресної Утрені, особливо "Ангел вопіяще" чи "Плотію уснув" ніхто краще не виспівав. Про Йордан, то й нема що говорити. Бл. п. о. прелат Громницький так величаво й чудово співав Йорданське Водосвяття, що хіба ніхто не міг його перевищити, А як чудово-виразно співав величні йорданські молитви, на освячення води, не опускаючи ані одної титли. А коли співав "Велій еси Господи і чудна діла Твоя суть", то по кожнім мороз пішов, так відчувалося зміст цих слів, а відгомін ніс цю чудову величальну пісню аж на ринок. Сам був гарної постави, сильної будови. Всюди робив маестатичне враження. Ще будемо говорити про нього.

Тут згадаю ще за о. Кузьму. Це був палкий бесідник. Коли проповідував майські науки ще перед 1914 р., то на його науки приходили і Поляки і Жиди. І тоді Церква була битком набита, ще й довкола церкви народ стояв. Приходім уже помалу до споминів із 1918-1919 рр. Пам'ятаю ще з 1913 року, як мій стрічний брат Михайло у військовім мундирі прийшов прощатися з родичами, бо від'їздив з відпустки. Вже так і захопила його війна. Але перебув її і щасливо вернувся та Богу дякувати досі живе.

1913 року була ще злива, але така велика, що через дорогу братові й сестрі, які пригнали корови з поля, перекидали шнури, а вони сильно трималися і так їх перетягнули на подвір'я. Чи то цей чи інший рік був, але летіла якась комета, що люди втікали з поля і всі твердили, що вибухне війна. І ось прийшов 1914 рік У червні був суд Соколів у Львові і під час цього здвигу прийшла вістка, що в Сараєві вбили престолонаслідника. І ця подія принесла першу світову війну

(Продовження буде)

ОДИНОКА В ТОРОНТІ УКРАЇНСЬКА
КРАМНИЦЯ ЦЕРКОВНИХ РЕЧЕЙ
DIOCESAN CHURCH GOODS STORE
278 Bathurst St. — Toronto 2B, Ont.
Великий вибір церковних речей. — Напрестольні Євангелія. — Церковні книжки. — Молитовники і багато інших речей.

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ГУРТІВНЯ
СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ
U B A TRADING CO. LTD.
300 Dwight Ave. — Tel.: 252-2246-7

КУПЛЮ КНИЖКИ давнішого видання, також збірки ПОШТОВИХ МАРОК. Подайте, що маєте й за кільки на адресу:
А. МОСН
6 Churchill Ave., Toronto 145, Ontario, Canada

Оксана Сембай-Галицька

ДОЛЯ В РУКАХ РОЗБИШАК?

В інший час можна було б подумати, що місто спало, втомлене пульсуючим, рвучким, гарячковим рухом останніх днів. — Прокотилися поспіхом його вулицями танки, промчали відділи військ і цілі колони автомашин евакуованих урядових установ і цивільного населення. Продудоніли їхні колеса приспішеним ритмом, скорше, скорше, на захід! Вперед! Глухо стогнав їм усім асфальт — у чужину, у світ, у незнаний світ! — Місто не спало, воно лише насторожене завмерло в очікуванні бурі. По опустілих вулицях і напів спорожнілих домах мандрував страх, надслухуючи далеких громів зза Сяну, які зловісно час до часу віщували тривожне й неминуче...

***

Від кількох годин Наталка сиділа біля вікна, вся перемінена в очікування. Вижидала мов чуда, в яке майже не вірила. Та все ж таки якась напівсвідома надія не покидала її. — І нагло мертву тишину міста прорізав гострий, і здавалося надмірно голосний тупіт кінських копит. Якась фіра поспіхом гнала через містечко. Не хотілося вірити, але вимріяне стало дійсністю! Ще хвилина і мигнула сильветка фірмана і мужа, а віз прожогом в'їхав на подвір'я. — Вантажили поспішно і в майже цілковитій мовчанці, що було приготоване. Ще коротше і поспішніше було прощання. На слова і сльози не було часу. Думки втікали з єдиним бажанням: коби швидше звідсіль! А зрештою думали лише тиждень-два перебути хуртовину в затишку поблизького села, а опісля, як бої вщухнуть, повернутись. — Та доля покерувала інакше. Міцні обійми материних і батьківських рук. Притулені на мент почули тужний стукіт їхніх сердець, знам'я хреста і поцілунок на чолі. І вже від'їхали, майже щасливі. — Бо чи ж знати їм тоді було, що це розстання буде вже на завжди?...

Ще кільканадцять хвилин і їхали узгір'ям поміж житами. Були спокійні і навіть не лякало їх, що були під обстрілом і час до часу в збіжжі вподовж їх зі свистом шелестіли кулі... Вони були молоді, то й повні надій і навіть їм не приходило на думку, що смерть може зустріти їх у дорозі. — А вона, підступно чаючись, уже чекала їх... — По дорозі вступив фірман до одних газдів щось залагодити, і за цей час Наталка перевивала в коморі дитинку. Молода газдиня ввічливо усміхнена з захопленням і немов завистю приглядалась і попросила: "Дозвольте хоч діткнутись, дайте подержати хвилинку. Я так люблю дітей, та своїх нема, вже шестий рік чекаємо даремне." І насправді тільки в цей момент молода мама усвідомила собі виовні, який великий і до позавидування скарб у неї на руках!

Як тільки вирушили, знова заяив фірман, що не поїде гостинцем, бо як йому сказали, там Німці коні відбирають, а навпростець лісом. Наталка і Борис погодились, не прочуваючи лиха. Та коли минали останні хати і кузню, якийсь неспокій і сум стиснув болісно Наталчине серце: захотілося їй вернутись назад до батьківської хати. Та вже було пізно міняти рішення. Доля накреслила вже їхній шлях.

По довшому часі крута лісова доріжка запровадила їх до якоїсь напів хатини, напів колиби. Назустріч їм вибігло четверо немитих, здичавілих і таких обдертих дітей, що те лахміття, яке мали на собі, годі було назвати сорочинками. Вслід за ними вийшла жінка з хижі. Таксамо нещасна, брудна, з дозкуйовдженим, хто зна як давно нечесаним волоссям. Обкинула всіх зловісним, ворожим поглядом з-під лоба і почала на боці перешіптуватися з фірманом, якого лице хитро насторожилось. Наталці зробилось якось немило, навіть моторошно. Ще ніколи в житті не зустрілася з такою відкритою ненавистю в чиїмсь погляді і з такою жорстоко-холодною безсовісністю. — На щастя фірман скоро залагодив "свою справу" і вони стали їхати вже цілковитим безлюддям.

В'їжджали в щораз то більші дебри й хащі. Коні почали пнятися під круту гору. Господар воза заявив, що Борис мусить злізти, бо коні більше не потягнуть. Сам також зіскочив з воза і в тім моменті звідкілясь узялась у нього в руках сокира. По хвилині, немов на умовлений знак, з'явився кулявий, віспуватий якийсь його приятель, також із сокирою в руках. Борис ішов мовчки поміж ними. А смерть чигала... — На вершку гори чекав третій. І цей мав сокиру. Він мовчки, без одного слова взяв коні за поводи і попровадив їх над кручу. Тоді фірман звернувся зчерги до Наталки: "Злазіть з воза, Німці забирають коні і тепер до села не поїдемо. Тут є хата вподовж, ось за цим яром і горбом, там переночуємо, а завтра поїдемо в село. Віз і коні тут на нас зачекають через ніч." — Видно побоювався вбивати їх біля коней щоб ці, побачивши кров, не сполошились і не повезли слідів їхнього злочину в село.

Поглянула Наталка на темний яр, на який глибокі тіні й сутінки надходячої ночі налягли чорним мохом... Дрож пройшла тілом... Страх, як не хотілось заснути там у цій темній долині, в невідомім для нікого гробі. А батьки даремне будуть чекати їх повороту... — Ні! Як умирати, то тут на шпилі гори, де сонце ще грає золотом серед цвітів, хай хоч воно буде свідком їхньої кривди!... Поглянула востанне Наталка на мужа, який стояв безрадно з похиленою головою, притулила міцно і перехрестила сплячу спокійно немов янголятко дитинку і сама не пізнала свого голосу, болісного але заразом твердого й різкого, коли промовила: "Школа, що не загинули ми від большевицьких куль. Краща була така смерть, як загибати так марно тут із рук своїх же. — Я з воза не рухаюсь! Хочете мордувати, вбивайте тут на місці!"

І Наталка почала на голос відмовляти "Богородице Діво". Молодий селянин, який держав коні за поводи, почувши слова молитви стрепенувся. Обкинув поглядом Наталку і дитину та відвернув очі. Та зараз оглянувся, щераз перейнятий немов, як видалось Наталці співчуттям і переляком... — І раптом кинув віжки і сокиру, вхопився руками за голову і прожогом кинувся втікати від них, немов гнала його якась невидима сила. Це так заскочила його спільників, що стояли здивовані і збентежено поглядали один на одного. Вкінці віспуватий спільник фірмана пустився штикульгаючи навздогін, гукаючи: "Петре, вернись!" Та і він скоро зник за хащами. Фірман остався заклопотаний. І по хвилині на домагання Бориса почав везти їх до села. Але ще крутився і блукав по лісі, напевно чекаючи повороту спільників, аж укінці, коли вже добре стемніло, привіз їх до села.

Відт до якого заїхали і мали ночувати, аж руками сплеснув: "Але ж ви мали щастя! Та ж віз вас найгірший одрішок, якого знаємо."

І так Пречиста Діва вирятувала їх зі злочинних рук. Вона ж опікунка мандрівників і біженців. Бо сама колись ділила їх сумну долю, втікаючи з Дитятком від переслідувань Ірода. І напевно жаль їй стало маленької, невинної дитинки і вислухала молитов добрих стареньких батьків, які певно в цей вечірний час клячали перед Її іконою і в сльозах просили опіки й помочі для своїх дітей. — Вирятувала не тільки трьох біженців, але ще й четвертого — молодого селянина, Петра. Слова молитви, якої певно хто зна як давно вже не відмовляв, пригадали йому може його власну матір, яка його її навчала і навчала добра...

Молитвою Пречиста Діва застукала до його серця, розбудила совість і знов зробила його людиною.

А трьох урятованих біженців узяла під свій святий покров і провела крізь партизанку Словаччини, бомби, румовища і згарища Німеччини, крізь гори і моря в далеку чужину. Щоб там могли згадувати, тужити і молитися з подякою.

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

ПОЯВИЛАСЯ
ДРУКОВАНА КНИЖКА,
ПОТРІБНА СВЯЩЕНИКАМ,
А ХОСЕННА МИРЯНАМ п. н.

"ЦАРСЬКЕ СВЯЩЕНСТВО"

Проблеми життя і праці священика.

Автор довголітній виховник українських питомців у Римі

О. ІРИНЕЙ НАЗАРКО ЧСВВ

Стор̀н 201. **Ціна $3.00**

Замовляйте:

Basilian Press
286 Lisgar St. — Toronto 3, Ont. — Canada

Д-р Богдан Казимира. РЕЛІГІЙНО-ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ В УКРАЇНСЬКІЙ КАТОЛИЦЬКІЙ МИТРОПОЛІЇ В КАНАДІ. Стор. 102 + 11 таблиць. Ціна $1.00.

о. Дамаскин Попович. БОГ І ЛЮДИНА. Допоміжник тим, що шукають Правди. Стор. 75. Ціна 75 центів.

Замовляти через:
BASILIAN PRESS
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

ANDREW TAILORS
The place where CUSTOM clothes are made.
High-Grade Alterations, etc.
1076 QUEEN ST. W., TORONTO 3, ONT.
Phone: 536-0982
АНДРІЯ НАКОНЕЧНИЙ

10-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ В ДІТРОЙТІ

Українська Громада Дітройту багата на організації, то й кожного року приходиться їй святкувати таке чи інше -ліття. Одначе, 10-літні роковини існування УВШ в Дітройті, мають дещо відмінний характер від 10-річчя якоїсь організації. Протягом десятьох років невтомна і жертвенна праця УВШ з громадянством збудувала суцільний фундамент Української Нації — молодих українських громадян, гордих за свою приналежність. Сім надзвичайно успішних градуацій випустили у світ поважне число молодих студентів, а за приклад нехай послужить шоста градуація 1968 р. коли на 51 абітурієнтів було 20 визначних студентів. Дуже велике число, бо ам 90% наших студентів учаться в коледжах, де дуже часто обороняють українське ім'я, а деякі з них уже займають визначні позиції на різних становищах. До особливого роду патріотизму необхідно зачислити працю світських професорів УВШ які з любови до свого народу та заради добра нашої молоді зреклися вращеплатних позицій у публичних школах. У професорський склад входить три Отці Василіяни, три Сестри Василіянки, чотирнадцять професорів, очевидно, що всі вони мають стейтову апробату вчити в гайскулі.

Першою директоркою була С. М. Соломія — два роки, після неї С. М. Емелія — сім років, а тепер С. М. Боніфатія. Заступником директорки від самого початку аж досі є проф. Петро Стасів. Після основних візитацій інспекторів Мишиганського Університету дирекція УВШ мусіла виготовити основний плян навчання (два великих томи різних форм) а в червні 1968 р. УВШ одержала акредитацію від стейтової влади. Українська Вища Школа видала досі 321 абсольвентів, а в цьому ювілейному році в УВШ вчаться 230 студенток і студентів. До предметів навчання належать: **мови** — англійська, українська, французька, німецька, латина; математика, фізика, історія, природничі та комерційні предмети, музика, релігія, мистецтво, фізичне виховання, українські танки, спорт і літературно - письменницькі вправи.

Наші студенти чарували публику Дітройту своїми мистецькими виступами, як також їздили з концертами до Клівленду, Чікаго й Торонта. Здібність української молоді є направду різнородна. Ось напр. абсольвентка 1968 р. п-на Оксана Скипалевич під час навчання в УВШ опанувала німецьку мову до того степеня, що одержала дворічний кредит на Вейн Стейт Університеті, тобто була звільнена від студій німецької мови на два роки. Професором німецької мови в УВШ є о. др. В. Гавліч ЧСВВ. Також п-на Марійка Стасів одержала одноріний кредит із французької мови в Мері Гров Каледж. Студент 12-ої кляси — Олесь Тустанівський своїми особливими здібностями зацікавив "Мілітарну Академію — Вест Пойнт" і дня 10 жовтня 1969 р. одержав листа з Академії в якому запрошується Олеся Тустанівського стати професійним військовиком.

о. М. Ничка ЧСВВ

ЧИМ Є МАТИ ДЛЯ ДИТИНИ

(Слово в Едмонтонському радіо, 19 травня 1969)

Божа Мати це взір і приклад для кожної християнської матері.

Бог, св. Церква, нарід і все людство кладуть великі надії на добру, чесну і дбайливу маму! Мати займає в духовому житті своєї дитини небуденне місце! Мати, часто й не думаючи, кладе глибокі основи під моральне майбутне своєї рідної дитини!

Дитина, нова людина, приходить на світ у теплі родинного кружка. Для дитини поріг цього світу, фізичного й морального, це рідна хата. А світ цей втілений у мамі. У ній і через неї дитина пізнає речі й людей. Тому слова, поведінка, відношення матері так глибоко врізуються в душу дитини.

У своїй матері дитина пізнає **людину, християнку, членку** свого **народу.**

Мати для своєї дитини це взір посвяти для інших! Посвяти, кажу, а не вирахування. У своїй матері дитина пізнає, що людина сотворена так, щоб жити не одинцем, але спільнотою. Спільнота часто вимагає жертви зо свого самолюбства. Вимагає помагати нашому ближньому. Отже мати вводить дитину в людську спільноту, де потребуємо один одного! Мати своєю любов'ю, повною жертви для родини і близьких, викорінює у своєї дитини вроджений егоїзм-самолюбство.

Рідна мати це перша зустріч дитини з Богом! Зустріч із вірою у Творця, Батька та Давця всього, що маємо. Рідна мати це та перша апостолка любови Бога до нас! Вона вказує на любов Бога до дитини й тим викликує взаємність! Рідна мати перша апостолка любови ближнього. Рідна мати вчить свою дитину розмовляти з Богом, Богородицею, Янголом Хоронителем. А вчить своїми словами — простими й щирими: Боже, па! Дай здоров'я татові, мамі, сестричці, братові й усім людям! Янголе, хорони мене: моє тіло й мою душу. А хорони

Обов'язково треба зазначити, що кожної ґрадуації велике число наших студентів одержують стипендії. Значна кількість хлопців і дівчат беруть участь у наукових вправах - дослідах і 19 студентів УВШ були допущені до "Ріджінел Сайєнс Фер Ексгибит" в Осборн Гайскул, а проєкти їхніх праць були на Науково-Дослідній Виставці в Кобо-Гол дня 9 квітня 1969 р. Такі студенти взяли участь у виставці: Давид Бісаґа, Юрко Боюняк, Марта Харченко, Андрій Дигдало, Оксана Яворівська, Володимир Качмар, Юрко Капустій, Христина Коритовська, Давид Кульчицький, Денис Кушнір, Рамона Кузьм'юк, Борис Легета, Ірина Левицька, Ляриса Стасів, Марійка Трешневська, Євген Трицецький, Марта Турянська, Ярослав Тустанівський і Анна Гоцій, Успіх свій у наукових дослідах студенти завдячують професорові В. Юрек, якого вони люблять і шанують. Та це лише кілька прикладів, бо ж годі подати 10-літній успіх подрібно в одній статті. Завдяки високим кваліфікаціям учительського персоналу, і здібнощам нашої молоді, УВШ являється одним із найкращих стейтових гайскулів.

Наша УВШ втішається не лише високим науковим, але й моральним рівнями. Серед нашої молоді панує глибока віра й прив'язаність до рідного обряду. Є між молоддю й такі, що посвячуються щоденній службі для Бога — як студент Ілярій Малкович, за що одержав нагороду 1969 р. Колишня абсольвентка УВШ — Юдита Война, слухаючи голосу покликання, вступила до Василіянок 1967 р. — це сьогоднішня Сестра Соня ЧСВВ.

З повище наведених фактів можна ствердити, що ця установа заслуговує на належне відзначення десятирічних роковин. Саме 16-го листопада 1969 р. заходом "Батьківського Клюбу" відбувся величавий концерт. Незчисленні години жертвенної праці вложив "БК" з головою п. Ярославом Дужим у підготовку імпрези, яка увінчалася матеріяльним і моральним успіхом. Понад 1200 осіб взяли участь в концерті. З нагоди цього свята запрошено на головного промовця колишнього пароха і фунда-

від злого!... І так дитина несвідомо сприймає, що вона має тіло й душу, що треба берегти одного й другого від злого! Покищо в дитини зло — це те, чого вона не хоче! Мати не страхає своєї дитини Богом! Бог не на те, щоб карати! Бог добрий батько й любить своїх добрих дітей, а навіть і злих не вирікається, а чекає, щоб вони прийшли до Нього!

Рідна мати не посилає своєї дитини до церкви, але дитина йде чи їде туди з матір'ю й усією родиною! У церкві дитина пізнає свою ширшу родину. Тут вона бачить, а потім часто сама наслідує, оту спільну службу — моління Богові, що його приносить спільнота. Дитина бачить рідну церкву, рідне богослуження. Починає любити його. Вона часто розпитує про все. Робить свої висновки!

А третє, чим рідна мати є для своєї дитини, це брамою до свого народу. Вже самим фізичним народженням дитини мати поставила її в члени такого, а не іншого народу. Та в духовому, моральному розумінні мати робить це значно пізніше й свідомо!

Першим ступенем це засіб виміни думок. І тому рідна мати вчить свою дитину своєї рідної мови, мови народу, до якого належить! І ця рідна мова це засіб, яким дитина буде обмінюватися своїми думками в своїй хаті, родині, а далі з членами того самого народу, до якого й вона належить! Власна хата, родина, а далі нарід — це той перший і фундаментальний круг діяння дитини. Щойно в пізнішому віці дитина пізнає, що в неї ширша родина, як власна хата й нарід. Пізнає, що вона є членом великого й різнородного людського роду, якого батьком є один Бог — Творець! Тоді дитина пізнає потребу знати ще й іншу мову, якою має послугуватися тоді, коли вона опиниться посеред інших. Вона мусить знати іншу мову, щоб обмінятися думками, досвідом, своєю культурою, рідним мистецтвом та присвоїти собі те, що в чужих добре й корисне. І тільки така дитина буде чужого навчатися, а водночас свого не цуратися, яка перше пізнала, навчилася, полюбила своє рідне!

Ось це ті три наріжні, фундаментальні завдання кожної свідомої матері! Ці завдання важливі. Вони шляхетні, але й нелегкі! Та щойно ними мати сповнить свою місію супроти Бога, Церкви, народу, людства! Щойно тоді вона стає на вершині свого звання! Бо вона дала: Церкві доброго християнина, народові чесного громадянина, а людству корисну одиницю!

***

А тепер конкретне питання! Чи і як наша християнська, українська спільнота підготовляє до такого важливого й тяжкого завдання молоду дівчину, яка скорше чи пізніше стане матір'ю? Що робимо ми в нашій церкві, в нашій парафії, щоб освідомити молоду матір і підготовити її до тих святих обов'язків?! Що роблять наші молодіжні організації, щоб конкретно сказати своїм старшим юначкам, як їм стати доброю, християнською, українською матір'ю тут у Канаді, чи в Америці?! Що роблять наші жіночі організації, щоб дати вказівки молодим християнським, українським матерям?! Розумію слово "вказівки" не як чисто фізичні, але моральні, духові!

На жаль, на превеликий жаль, це поле в нас стоїть облогом!!!

Мої дорогі, без здорової, християнської, української родини не сподіймося для нас добра! Бог чуда не зробить! Тільки наша добра мати може дати нашій спільноті корисних членів! Якщо будемо мати добрих матерів, християнських і національно свідомих матерів, наші семінарії наповняться ідейними семінаристами! Будемо мати добрих священиків! Зростуть ряди нашої світської інтелігенції! Будемо мати добрих провідників! Не забракне нам чесних громадян нашої спільноти!

Брати участь у міжнародніх Конґресах — це велика річ. Влаштовувати чайні приняття це навіть мила річ. Робити покази нашого мистецтва — це корисне для нас. Але найважливіша справа й основа всього нашого життя релігійного й національного — це подбати, щоб найменше звено народу, яким є родина, було здорове й пов'язане зо своїми! Без свідомих родин упаде все! Що поможуть катедри українознавства, якщо рідна мати не навчить своєї дитини рідної мови? Це було б дуже болюче для доброї матері, якщо б її дитина мусіла вчитися рідної мови щойно на шкільній лавці! А що сказали б ми на те, як і того не було б?

Християнська, українська мамо! У твоїх руках доля нашої Церкви й народу! Твоє завдання тут тяжке, муравлине! Та ти не сама! З тобою Бог і поміч Його ласки! Божа Мати для тебе прикладом. Ця скиталка єгипетською землею, щоб рятувати життя Ісусові! — Тебе, рідна мати, поставив Бог на сторожі родинного вогнища. Не дозволь йому погаснути в твоїй хаті! Бо тоді пітьма для всіх і для тебе!

Особливо в місяці травні ми всі клонимо в пошані свої голови перед тобою, християнська, українська мати! Ти бо в тихості твоєї хати рідними стежками ведеш дітвору до Бога і Марії! Нехай буде благословенна твоя праця! Майбутні покоління благословитимуть тебе, бо ти збагатиш нашу спільноту чесними, добрими і свідомими членами!

Кінчу своє слово отим коротким висказом:

Матиме наша спільнота свідомих, чесних матерів, — матиме наша Церква і наш нарід великих синів!!!

О. Куницька

ОПІКА МАТЕРІ

(Правдива подія з життя)

З великого, шумного й розбавленого міста вертається домів молодий чоловік по закінченні студій. Диплом у руках, та, на жаль, із невилічною недугою тіла, недугою легенів. Але без порівняння більша й важча в нього недуга душі, бо повна втрата віри в доброго, милосердного Бога. Вертається він до мами, яку дуже любив. Але її вже немає між живими. В часі його довгих студій мама вмерла, відійшла у кращий світ...

У родинному містечку о. парох і дальша родина недужого бачать, що життя молодого чоловіка не довге. Недуга поступає застрашаюче скоро, робить велике спустошення в організмі. Не місяці, не тижні, а дні його вже почислені. Не лишається багато часу, а тут душа його зовсім далека від Бога. Священик навідується до нього. Хоче потішити, пояснити, намовити до поєднання з Богом. Та все даремне! Хворий рішучо відмовився, майже прогнав о. пароха з кімнати, кажучи, що не бажає собі більше бачити священика. Отець відійшов пригноблений, але не тратить надії, просить у своїх молитвах Всевишнього за ласку навернення для хворого. За кілька днів отець парох приходить удруге, але й цим разом даремне: хво-

тора УВШ при парохії Непорочного Зачаття — о. шамб. д-ра Степана Кнапа, а з хвилиною появи Достойного Гостя на залі, публика привітала його постанням з місць та бурхливими оплесками. Концерт почався Американським та Українським гимнами що їх виконала на фортепіяні абсольвентка і визначна студентка УВШ п-ні Марія Лісовська. Відтак голова "БК" п. Ярослав Дужий відкрив свято. Звертаючись до святочної громади, голова привітав українське духовенство, Сестер ЧСВВ, Достойних Гостей: о. шамб. д-ра Степана Кнапа з Міннеаполіс і С. М. Соломію — першу директорку ВШ що тепер живе у Філядельфії. У своїм вступнім слові п. Я. Дужий зазначив, що завдяки відвазі та ініціятиві основника УВШ о. шамб. д-ра С. Кнапа, ми здобули "кузню знання", в якій уже протягом 10-ох років кристалізуються характери української людини.

В дальшому ріст УВШ завдячуємо нашим дорогим Отцям Василіянам під розважним та повним посвяти проводом о. Ігумена І. Лотоцького і жертвенній праці Сестер ЧСВВ, а зокрема Сестер — Соломії, Емелії й Боніфатії. Не можна поминути посвяти та відданости наших педагогів із дорогим нам проф. П. Стасівом на чолі — заступником директорки. Голова "БК" п. Я. Дужий підчеркнув, що жертвенне громадянство, свідоме своєї ролі на еміґрації, бажає задержати українське національне обличчя всупереч усім ворожим затіям. Слідував виступ Капелі Бандуристок під дир. п. П. Потапенка. Їхня програма складалася з трьох народніх пісень: Стоїть гора високая, Зеленая рута, Лети моя пісне. Солістками цеї програми були: Мирослава Брездень, Валентина Биковець і Оля Денисенко. Наступила глибоко зворушлива хвилина, коли спонтанні оплески супроводили о. шамб. д-ра Степана Кнапа від першого ряду на залі аж до його появи перед мікрофоном на сцені, ба навіть тоді о. шамб. д-р С. Кнап чекав іще добру хвилину поки затихли аплявзи. Відтак Достойний Гість промовив зі зворушенням:

"Десять років тому стояв я пе-

ред вами з проєктом будови УВШ. Настирлива думка не давала мені спокою ні вдень ні вночі: — Чому інші можуть мати свої школи?... Чому десятки тисяч нашої молоді мають стати для нас чужими, закінчивши чужі школи?... Чужі виховують молодь для себе, а середньошкільний це такий вік, коли формується характер молодої людини. Успіх моїх задумів у великій мірі завдячую моральній піддержці С. М. Соломії, яка помимо слабого здоров'я використала все своє знання на розбудову школи, кладаючи в це діло велику працю. Треба подивляти патріотизм проф. П. Стасіва що тоді залишив добре платну позицію в Толідо О. і зобов'язався працювати в нашій УВШ, де все ще було непевне. Також бажаю сьогодні подякувати архітектові М. Шанайді за безплатно виготовлені пляни для школи й манастиря. Подяка належиться також одному робітникові — п. В. Ґулявському за великий вклад праці. Сьогодні ми святкуємо успішний 10-літній Ювілей, одначе перед нами простелився тернистий шлях, бо ворог хоче опанувати молодь. Тінь диявола впала і панує бій за душу молодої людини, заманюючи її аморальною літературою й наркотиками, а на нашій землі антихрист виступає проти Бога. Пам'ятайте, що коли ви піддержуватимете нашу молодь матеріяльно і морально, то вона дасть із себе усе! Ґрадуанти — це овоч нашої праці. З приємністю заявляю що мило мені бути між вами по 10-ох успішних роках... Щасти вам Боже!"

Промову цю Дітройчани приняли грімкими невгаваючими оплесками.

Далі був виступ танцювального ансамблю УВШ під хореографом п. И. Кульчицькою при акомпаніяменті п. Степана Заяця. Молоді танцюристи виконали п'ять дуже гарних танків. Кожен танок вирізнявся чітко оригінальністю змісту, а надзвичайно добре пристосовані строї до кожної теми, творили унікальну цілість поодиноких груп. Нпр. у танку — "Старовинна — Веснянка", дівчата вдягнені у довгі червоні строї з білими накидками на головах і зеленими квітами в руках, знаменито імпровізували тему. Наступний танок — "Волинь — Квадриль", вирізнявся мальовничими волинськими строями та м'якими балетними рухами виконавців. Невимовно живе враження внесли танцюристи на сцену, виконуючи "Козачок — Горлиця" у пишних полтавських строях червоної барви — п'ять пар. Хоч "Буковинська Коломийка" теж подобалася публиці, то шпилем мистецтва того вечора виявився "Увиванець — Тропатяк", який виконали три парі — дівчата зодягнені в зелені, а хлопці в білі строї з червоними крайками. Усі танцюристи одержали заслужене признання від публики. Також велике признання належить п-ні И. Кульчицькій не лише за хореографію, але теж за проєкт і виконання строїв. Із нагоди цього радісного ювілею маестро Едвард Козак розважив публику своєю сатирою, пригадуючи старшій ґенерації, що вони колись "мучили" латину, а ці, сьогодні, "мучать" українську мову. До приятелів УВШ належить також відомий на терені Дітройту хор "Трембіта", що своїм виступом причинився до збагачення програми ювілею. Мішаний хор "Трембіта" під батутою д-ра Б. Кушніра виконав такі пісні: Моя Гуцулочка — А. Кос-Анатольського, соліст В. Кучер. "Над Дніпром" — слова М. Тичина, муз. Жуковський, солісти — Галя Кравченко й Олег Хміль. "Коломия Місто" — А. Кос-Анатольський. Між солістами вирізнявся милий і зрівноважений ліричний тенор — п. Олег Хміль — це многонадійна молода сила на музичному полі. У другій частині програми виступив мішаний хор у супроводі камерної оркестри УВШ під дир. Б. Сарамаґи, а в програму входили такі пісні: "Живи Україно" — О. Олесь, "Ми Лицарі" — В. Пачовський, муз. Б. Сарамаґа, "Любіть Україну" — В. Сосюра, "Стокротки" — М. Гармаш, муз. П. Словіта, "Молитва за Україну" — Т. Курпіта, муз. М. Федорів. З великою приємністю прослухала публика молодих виконавців, у яких із кожним виступом замітний поступ.

Після концерту відбулося приняття для о. шамб. д-ра С. Кнапа при співучасті членів "КБ" та місцевого духовенства в будинку УВШ, де при товариській гутірці усі ділилися враженнями з концерту та обговорювали пляни праці на майбутнє.

Нехай же успішний і Богом благословенний 10-річний Ювілей УВШ в Дітройті буде передвісником добрих жнив для Українського Народу на Многі Літа!

Ірина Захарків

ПОДЯКА

У четвер 25-го лютого 1970 р. Всевишній зволив покликати до Себе мого дорогого батька бл. п. Івана Теленька на 82-му році життя. Покійний жив у згоді з Божою волею, не нарікав на життя, ні на щоденні прикрості й терпіння. Смерть його була скора й несподівана, бо по короткім ударі серця віддав свою душу Богові.

Із вдячністю в серці дякуємо Богові, що не дав йому довго конати. Складаємо також подяку Всечесним Отцям, Протоєреєві І. Гаврилюкові, о. С. Ґарові й о. Гаймановичеві, за відправу панахиди, похорону і прощальне слово. Родині, краянам, приятелям — за жертви на Служби Божі, на Дім Старців і за квіти. Також дякуємо всі за приявність на відправах, хорові з Парк Екстеншен за участь у панахиді.

Спи спокійно дорогий Батьку. Ми Тебе ніколи не забудемо в своїх молитвах. Хай Всевишній прийме Тебе в Небесне Царство.

Дочка С. Єлисея

БЛ. П. ГРИГОРІЙ ХМАРА

8 січня ц.р. після протяжної недуги відійшов у вічність бл. п. Григорій Хмара, проживши 82 роки. Покійний народився в селі Горбків, Сокальського повіту. До Канади приїхав 1910 р. ще молодим мужчиною 22 років та замешкав настало у Вінніпеґу. У вересні 1911 р. одружився з Параскевією Яблонською. Вінчання було в церкві св. о. Миколая. Як інші піонери, тяжкою працею пробивався крізь піонерські часи. З початку працював по різних роботах, а пізніше нанявся в СНР як "кармен" і на тому пості вибув 35 років аж до пенсії.

Покійний був під кожним оглядом взірцевою людиною. Від свого приїзду до Вінніпеґу відразу включився в парафіяльне й громадянське життя. Був глибоко релігійним і солідним піонером-парафіянином церкви св. о. Миколая. Особливо цікавила його цілоденна школа ім. св. о. Миколая, якій був щиро відданий і продовж довгих років був головою її Шкільного Комітету. При тім був також діяльним членом Читальні Просвіти та її аматорського гуртка.

Покійний полишив у смутку три дочки: Марію (Койнер), Іванну (Дума) і Ольгу (Чийс), одного сина Петра, 17 онуків, 3 правнуки, сестру Марію (Сорока) і трьох братів: Павла, Івана й Петра. Його дружина упокоїлася в 1957 році, а дочка Олена (Кудляк) у лютому 1968 року.

Похоронні богослуження відслужив у церкві св. о. Миколая парох о. В. Шевчук ЧСВВ в понеділок 12-го січня. Тіло покійного зложене на парафіяльному цвинтарі Св. Родини біля Вінніпеґу.

По похороні в парафіяльній залі відбулися традиційні поминки-обід, під час яких на заклик господаря п. Володимира Пащака, родина й приявні зложили щедру пожертву на пресовий фонд, з чого $22.75 призначено на "Світло".

В. Й. П.

Чи Ви вже маєте книжку

МОЄ РІДНЕ СЕЛО ЧЕРЧЕ

монографія пера
Осипа Дячишина

Багато ілюстрацій і цікаво написана книжка.

Ціна $2.00

Замовляти на адресу:

A. Moch
6 Churchill Ave.
Toronto 3, Ont., Canada

ТІ, ЩО НАМ ПОМАГАЮТЬ

(ПРЕСОВИЙ ФОНД

По $1.00:
Дім св. Йосифа, Марія Смішкевич, Савт Орендж, Іванна Чандерис, Інджерсол, Григор Мищишин, Спрингфилд, О. Весоловський, Чікаго, Людмила Сеница, Вікторія, Австралія, Д. Юськевич, Вініпег, К. Михальчишин, Портедж Ля Прері, С. Панишак, Ко Вершер, Кіндрат Кальба, Монреаль, Іван Піхура, Кичинер, о. В. Фляк, Кадворт, М. Пахолок, Атабаска, М. Лоіш, Мек Кіс Рокс, Михайлина Кмець, Стар, М. Фіхташ, Торонто, Михайло Рапач, Ст. Джановиц, П. Хлібович, Ню Британ, О. Гаврилюк, Форт Вільям, Г. Градовський, Торонто, А. Лопичук, Торонто, М. Стельмах, Торонто, Катерина Біган, Дітройт, Й. Терлецький, Філядельфія, М. Ковалюк, Едмонтон, Й. Марків, Філядельфія, Т. Вівчаренко, Вініпег, Текля Крупка, Дітройт, Анастасія Кудлик, Бронкс, К. Брездень, Вилтон.

По $0.50 О. Морган, Стрітсвил.

По $1.10: Марія Недошитко, Росл Парк.

По 50 центів: Іван Пастух, Ір-Клифтон, В. Слота, Торонто, М. вінгтон, Г. Біницький, Чікаго, Л. Горбачевський, Монреаль, Текля Лесин, Вініпег, С. Годованець, Рочестер, Т. Воробець, Монреаль, Е. Сачко, Лорейн, Й. Ратушний, Мидлэн, Нью Йорк, Іліа Кіт, Дуголд, М. Кантор, Ню Йорк, М. Лозинський, Елмгерст, Василь Мизак, Бруклин, Т. Шимків, Едмонтон, П. Мацієвський, Торонто, Н. Жук, Стар Сити, Д. Пом'як, Фенікс, А. Дрібненький, Взилтон, Я. Галицький, Чікаго, В. Троян, Чікаго, П. Кучерявий, Філядельфія, Франко Мисько, Йорктон, І. Станкевич, Гемилтон, Марта Горний, Торонто, М. Марунко, Гемилтон, о. Йосиф Чайковський, Голливуд, С. Дацько, Чікаго, Анна Домчак, кентон, Г. Борущак, Едмонтон, І. Сагайдак, Виндзор, П. Щубин, Парма, Марія Мисик, Монреаль, Василь Манько. Ньюарк, Марія Возняк, Елмвуд Парк, П. Мичка, Торонто.

По $1.20: П. Матолич, Австралія.

По $1.50: М. Бартків, Філядельфія, М. Байлова, Ню Йорк, Н. Дідик, Торонто, К. Коверко, Торонто, М. Геммерлінг, Вініпег, О Андрусишин, Овквіл, П. Слобода, Вайкінг, К. Шебунчак, Рай, Софія Кузик, Елмгирст, О. Восчко, Торонто, Р. Івасиків, Торонто, К. Цікало, Філядельфія, О. Мартинюк, Чікаго, Т. Станько, Ірвінгтон, Марія Войкович, Чікаго, Л. Рудницький, Вініпег, М. Цяк, Вініпег, А. Ендзіовський, Чікаго, М. Басюк, Донкастер, П. Вигінний, Чікаго, М. Маковський, Гартфорд, Л. Музика, Кентон, Теодор Кошкевич, Чікаго, Ц. Терлецька, Ню Йорк, А. Вербіцький, Вініпег, М. Вихотень, Гемилтон, М. Кушнірик, Монреаль, Каз. Грицина, Торонто, Єва Бурда, Кінгстон, М. Карачевський, Чікаго, Марія Янів, Овен Гилс, М Дребич, Бронкс, Текля Приймак, Лондон, М. Козіцька, Брентфорд, А. Булевка, Вініпег, І. Слота, Торонто, Г. Горпинюк, Лойдмінстер, М. Осадчук, Бафало, К. Долинський, Ірвінгтон, Єва Гукало, Едмонтон, Й. Горбачук, Бафало

По $1.70: Г. Брездень, Росл Парк

По $3.50: Д-р Т. Михайлівський, Вініпег, д-р І. Мулик, Саркія, о. М. Климчак, Сифтон.

По $4.50: А. Жарський, Едмонтон, П. Сарабун, Тандер Бей, М Освальд, Долар де'Зорме, П. Іваїович, Бруклин

По $18.50: Ліга Українських Католицьких Жінок, Мондер

НОВІ ВИДАННЯ

о. Діонисий Тулюк-Кульчицький, ПРО ЗАКОНИ В НАУЦІ ТОМИ АКВІНАТА, Причинок до філософії права, Видавництво "Християнський Голос", Мюнхен, 1969, стор. 58.

ЗА ПРАВДУ ПРО УКРАЇНУ, Бюлетень Українського Публіцистично-Наукового Інституту, Чікаго, 1969, Рік III, ч. 1.

ХРИСТИЯНСЬКИЙ КАЛЕНДАР ЗА ВІРНИХ КРИЖЕВАЦКЕЙ ЕПАРХИЇ, 1970, Рускі Крстур, стор. 104.

Левко Ромен, ДУБ — НЕЛИН, Видавництво "Світання", Лондон-Торонто, 1969, стор. 80.

ІЛЮСТРОВАНИЙ КАЛЕНДАР "ПРОСВІТИ" НА ЗВИЧАЙНИЙ РІК 1970, Річник XXXI, Накладом Українського Т-ва "Просвіта" в Аргентині, Під редакцією колегії, Мовний редактор Гр. Голіян, Буенос Айрес.

ПРАВДА, Журнал присвячений українській християнській культурі та розвазі. Видає квартально Українське Видавництво "Добра Книжка"; Редактор Олександер Мох, Торонто, 1969, число 3-4.

ДОКУМЕНТИ І МАТЕРІЯЛИ ДО СУЧАСНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ РАДІ, Збірник 1969, Редактор Михайло Добрянський, Мюнхен, 1969, стор. 112.

ВИЗВОЛЬНИЙ ШЛЯХ, Суспільно-політичний і науково-літературний місячник, Лондон, 1970, ч. 2.

EASTERN CHURCHES REVIEW, A Jornal of Eastern Christendom, Oxford, England, 1969, Vol. II, No. 4.

THE UKRAINIAN QUARTERLY, A Journal of East European and Asian Affairs, Published by the Ukrainian Congress Committee of America, New York, 1969, Vol. XXV, No. 4.

PROBLEMS OF COMMUNISM, Washington. 1970, No. 1.

Michael Danyluk, M.D., NARCOTIC ADDICTION AND DRUG ABUSE, Published by the Ukrainian National Association, Jersey City, N. J., p. 15

Д-р Михайло Данилюк, НАРКОМАНІЯ І ЗЛОВЖИВАННЯ ЛІКАМИ, Видання Українського Народнього Союзу, Джерсі Сити, Н. Дж. ,стор. 15.

ПОГЛЯНЬ! ПОСЛУХАЙ! ПОДУМАЙ!

ПОГЛЯНЬ! — та зрозумій, який великий скарб держиш у своїх руках!
ПОСЛУХАЙ! — нашого щирого прохання, що ним звертаємося до тебе!
ПОДУМАЙ! — малу хвилинку і прочитай це письмо!

Дорогий Приятелю!

Без сумніву, кожного місяця Ви очікуєте нетерпляче нового числа "СВІТЛА", як свого найкращого і найлюбішого друга!

Ви певно читаєте його з великою приємністю і хвалитеся перед іншими, що маєте у своїм домі такий гарний і цінний католицький журнал!

Та чи Ви коли поважно призадумалися над тим, які великі користі приносить кожноразове читання цікавих статтей, матеріялів, вісток, оповідань і дописів у "СВІТЛІ"?

Вже 29 років постійно виходить "СВІТЛО" і за цей час журнал записався незатертими буквами в історії української католицької преси в Канаді і поза нею.

ЧОМУ "СВІТЛО" ПОВИННО БУТИ В КОЖНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ДОМІ?

СВІТЛО — дає духовну поживу для душі. Без тієї духовної поживи, що її дає католицька преса, душа доброго католика затрачує свідомість, вітрів й нидіє. Якраз "СВІТЛО" дає здорову поживу Христової науки у приступній формі.

СВІТЛО — поширює знання з різних ділянок християнської релігії, поглиблює християнсько-католицький світогляд, дає основні статті з історії рідної Церкви та боронить свою Церкву, віру й обряд від нападів і наклепів ворогів Христа й правдивої Христової Церкви.

СВІТЛО — подає огляд подій із світу й Церкви, насвітлює їх із погляду вічних правд Христової науки і дає християнам вказівки, як думати й поступати в хаосі сьогоднішнього змаперіялізованого світу.

СВІТЛО — подає також цікаві нариси, оповідання, новелі кращих українських письменників, або переклади з літературних творів різних чужомовних письменників.

СВІТЛО — має добрих редакторів, співробітників, репортерів і дописувачів не тільки з Канади, ЗДА, але теж і з Европи. Наш журнал дуже радо читають Українці по цілому світі і пишуть про нього вдячні листи.

СВІТЛО — найдешевший український журнал, бо його річна передплата виносить тільки 4.00 дол., а кожне число журналу ма. 40 сторін друку великого формату.

З того всього, що тут сказано про "СВІТЛО", Дорогий Друже, просимо зробити заключення, що "СВІТЛО" повинно стати і для Вас і для інших українців найдорожчим другом і найлюбішим гостем. ПОМОЖІТЬ НАМ, ПОСИЛАТИ "СВІТЛО" В КОЖНУ УКРАЇНСЬКУ ХАТУ!

Будьте апостолами доброї преси — ПРИЄДНАЙТЕ БОДАЙ ОДНОГО ПЕРЕДПЛАТНИКА! У цей спосіб ОО. Василіяни, що видають "СВІТЛО" вже від 32 років, зможуть продовжувати своє апостольське діло між українським народом, для добра рідної Церкви і рідного народу.

Ви певно не відмовитеся від співпраці і помочі та ще й інших будете заохочувати до того!

Нехай Всевишній благословить Вас за Вашу співпрацю в поширенню рідної доброї преси і пічле Вас свої щедрі ласки.

Прохаємо ласкаво виповнити картку замовлення і переслати її на таку адресу:

"THE LIGHT", 286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

Щиро віддані Вам
ОО. ВАСИЛІЯНИ, Торонто

Книга, яка повинна бути в кожній хаті!

У ХАТІ КОЖНОГО СВІДОМОГО ХРИСТИЯНИНА
ПОВИННА БУТИ КНИГА БОЖОЇ НАУКИ,
ОБ'ЯВЛЕННЯ І ЗАКОНІВ.

ЦЕ КНИГА

СВЯТОГО ПИСЬМА

Стараннями оо. Василіян видруковано для українців католиків Святе Письмо Старого і Нового Заповіту в українській мові. Це нове видання має 1440 сторін, 14 ілюстрацій і 2 кольорові мапи

Ціна цього нового і єдиного **повного** перекладу

оправленого в штучну шкіру	$[illegible]
в шкіру зі золоченнями	$[illegible]
в люксусову шкіру зі золоченнями	$[illegible]

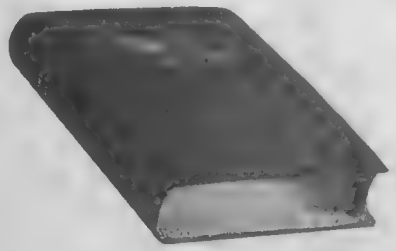

Замовлення слати на адресу

BASILIAN PRESS
286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario — Canada

СВІТЛО
THE LIGHT

РІК XXXIII ЧЕРВЕНЬ — 1970 — JUNE Ч. 6 (570)

Ціна 40 центів

УКРАЇНСЬКИЙ ЮНАЧЕ!

- ТЕБЕ ПОТРЕБУЄ Українська Церква і Нарід.
- ТЕБЕ ПОТРЕБУЄ Українська Молодь — твої ровесники, дітвора і старші, щоб ти був їх священиком.
- ТЕБЕ ПОТРЕБУЄ Рідний Край твоїх батьків, щоб поїхати туди на місійну працю, як священик-місіонар, для нашого Українського Народу, що вже стільки років виголоднілий — спраглий духовної обслуги.
- ВСТУПАЙ У РЯДИ ВАСИЛІЯН і своєю посвятою й любов'ю до свого народу і Церкви задовільниш ці потреби.
- ОТЦІ ВАСИЛІЯНИ ПРИЙМАЮТЬ КАНДИДАТІВ до священичого і чернечого стану з початком 1970-1971 шкільного року.

Виховний центр для виховання молодих юнаків на священиків-місіонарів у Василіянському Чині, для Канади і ЗСА знаходиться тепер в Оттаві, у манастирі св. Йосафата, колишня резиденція папського делегата для Канади, 520 Драйвей, Оттава І, Онтаріо. — Місце чудове своїм положенням: на горбку, серед гаю дубів, клешв, в'язів та топіль, над історичним каналом Рідов, між двома університетами — Оттавським і Карльтонським. Із манастиря студенти мають вигідний доїзд до університету власним автобусом, а хто не спішиться, може легко за 15-20 мінут ходу зайти на виклади в університеті. У манастирі студенти-кандидати мають опіку досвідчених Отців — настоятелів і виховників; дістають помешкання й харчування; ходять спільно з іншими членами дому на літургійні відправи й молитви; мають спільну трапезу, рекреацію і спорт; а також ділять спільно обов'язки порядків і охайности в домі. — Кожний студент-кандидат мусить сам чи через своїх батьків або опікунів постарати ся про оплату за студії в університеті, за книжки, за вбрання, за медичні потреби і за всі подорожування. А помешкання і харч має даром, хіба він сам або батьки схочуть зробити за це якусь жертву на виховання священиків-місіонарів.

На нашу гадку, це дуже вигідне "купно" для когонебудь — без ніяких зобов'язань, без усяких контрактів чи присяг. Це золота нагода для тебе, Юначе, впевнитися чи дійсно твої мрії, твоє бажання, твоє покликання є дійсним; довідатися чи ти дійсно хочеш бути священиком.

Отже, Український Юначе, якщо почуваєш у серці Божий поклик до духовного — священичого життя, то не тільки думай про те, а зроби конкретне рішення. Скористай із тієї нагоди і вже зроби подання на вступ до Оттавського Університету: Office of Admissions, Ottawa University, Ottawa 2, Ontario, Canada, вписуючи себе на філософійний факультет "Артс", на перший рік. — Також зроби вже й подання до Отців Василіян, щоб мали для тебе місце та прийняли тебе як кандидата. По дальші інформації пиши до:

Vocational Director
Basilian Fathers
520 Driveway
Ottawa 1, Ontario
Canada

ПРЕДСТАВНИКИ "СВІТЛА" ЗАКОРДОНОМ

АНГЛІЯ:
Basilian Fathers
28 Fairfield Road
Bradford, 8, York.
England

АВСТРІЯ:
Griechisch - katholisches
Zentralpfarramt zu St. Barbara
Wien 1, Riemergasse 1
Austria

АВСТРАЛІЯ:
Very Rev. D. Kachmar
35 Canning St.
North Melbourne, N. I., Vic.

АРГЕНТИНА:
Padres Basilianos
Curapaligue 760
Buenos Aires, Argentina

БРАЗИЛІЯ:
Padres Basilianos
Caixa Postal 24
Prudentopolis, Parana, Brasil

ФРАНЦІЯ:
Abbe Julien Prokopiw
2, Rue des Crignons
80 Amiens, France

ІТАЛІЯ:
Padri Basiliani
Via San Giosafat 8,
Rome (Aventino) Italy

ЗМІСТ:

"Навернення", "Унія" чи тільки братньо-християнська зустріч? — *о. О. Купранець ЧСВВ* — 202
Ви будете моїми свідками! — *о. І. Лужецький* — 204
Тихої Вірш — *У. Кравченко* — 207
Ісус Христос Вірш — *о. А. Трух ЧСВВ* — 207
Хліб життя — *о. В. Ваврик ЧСВВ* — 209
У пошукуванні скарбу — *о. І. Назарко ЧСВВ* — 210
СТОРІНКА АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ — 212
Молодь у своїх намаганнях за кращий світ — *о. В. Ваврик ЧСВВ* — 213
Наміреннн Апостольства Молитви на червень
Похоронили того, хто в Україні похоронив нашу Церкву — *о. О. Купранець ЧСВВ* — 215
Ви нас запитуєте... — *о. С. Якимишин ЧСВВ* — 217
ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ — 219
Чужі люди — *Ярослав Чумак* — 220
Очищення прокажених — *Василь Барка* — 223
Думками з Папою Іваном XXIII-ім — *Др. М. Струтинська* — 225
Повна свобода людини — *о. Т. Олійник ЧСВВ* — 227
Альбертійська мисткиня — Параска Іванець — *о. О. Купранець ЧСВВ* — 229
Треті Чини в Католицькій Церкві — *о. Василь Каменецький ЧСВВ* — 231
Така дійсність під комунізмом — *Ю. Маєрнік* — 233
Того ніколи не забуду! — *Каз. Грицина* — 235
ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА — *Дописи* — 237
НАДІСЛАНІ ВИДАННЯ — 240

ОБКЛАДИНКА:

ІС ХС, хрест — якір і ряба — старо-християнські символи.

СВІТЛО — український католицький місячник. Видають ОО. Василіяни. Головний редактор: о. Орест Купранець, ЧСВВ. Редакційна Колегія: о. Іріней Назарко, ЧСВВ, о. Василь Ваврик, ЧСВВ і ред. Олександер Мох.

Адреса редакції:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Адреса адміністрації:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Передплата на один рік: $4.00; поодиноке число 40¢

THE LIGHT — the Ukrainian Catholic Monthly. Published by the Basilian Fathers in Canada. Editor-in-Chief: Orest Kupranec, OSBM. Editorial Staff: Irenaeus Nazarko, OSBM, Basil Wawryk, OSBM, Alexander Moch.

Address:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Business Office:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.
Subscription rates: $4.00 per year. Single copy: 40 cents.

Second class mail registration number 1001

НА ТЕМИ ДНЯ

"НАВЕРНЕННЯ", "УНІЯ" ЧИ ТІЛЬКИ БРАТНЬО-ХРИСТИЯНСЬКА ЗУСТРІЧ?

о. О. Купранець ЧСВВ

Читаючи українську православну пресу, можна загально зо задоволенням сказати, що в ній помічується щораз менше якогось неприхильного наставлення до нашої Української Католицької Церкви, хоч тут-і-там можна зустріти побоювання чи докори православних Українців, мовляв, "уніяти хочуть завести православних у ярмо Риму", що очевидно не має ніякої реальної основи. Не згадуємо тут, бо вважаємо за безцільне і безпотрібне наводити чи навіть тільки називати деякі православні видання (щоб їм не робити незаслуженої чести!), які в дальшому просто вуличним способом накидаються на нашого Верховного Архиєпископа Йосифа та Українську Католицьку Церкву взагалі, послуговуючися грубою неправдою та наклепами. Гадаємо, що доба взаємного поборювання повинна вже безслідно проминути, бо воно не є гідним ані християн, ані чесних людей, ані культурно зрілого народу, зокрема ж у наших днях у наших українських обставинах, де нас і так усі б'ють.

Чи оправдані побоювання?

Побоювання деяких православних Українців щодо "замаху уніятів" на них зовсім неоправдані й безпідставні вже в самій своїй природі. Як можуть "уніяти", тобто Українська Католицька Церква, "навернути" чи "завести в унію під ярмо Риму" православних, коли це є виключно особиста річ кожної людини, як такої, та її совісти? Справа релігійної приналежности — це стисло індивідуальна справа даної одиниці, яка сама рішає й визначає своє церковне місце та церковно-ідеологічне наставлення.

Справа створення Київсько-Галицького Патріярхату — це теж ніякий "замах уніятів" на православних Українців. Чому ж би це мало бути якимсь "замахом"? Хіба ж ніде нема на світі такого явища, щоб те саме місто було титулом чи осідком кількох, католицьких і православних, патріярхів? Є такі, як от хоч би: Царгород, Єрусалим, Антіохія чи Олександрія. Маємо теж дуже добрий приклад таки безпосередньо на нашому терені — Вінніпег. Ніхто й нікому не стоїть на перешкоді, хоч Вінніпег є осідком аж трьох, а фактично аж чотирьох, якщо рахувати Ст. Боніфас, архиєпископів: українсько-православного, українсько-католицького, латинсько-французько-католицького та латинсько-англійсько-католицького, не рахуючи різних протестантських провідників. Хто й кому стоїть тут на перешкоді? Так чому ж Український Католицький Патріярх мав би стояти на перешкоді православним Українцям у Києві або Львові, якщо б він резидував або мав титул Київо-Галицького Патріярха? Дивно й смішно виглядає воно, зокрема ж така велика нетолерантність до ще не існуючого факту.

Якщо відходять чи переходять, то чия тут провина?

Часто чуємо, що з тієї чи цієї Церкви відійшло або перейшло до іншої Церкви чи віровизнання таке або інше число осіб. Поруч занотування самого факту треба б іще перевести теж і аналізу чому саме те сталося чи стається, бо аналіза може показати та виявити багато дійсних причин не тільки здогадних або продуманих, — щоб себе заспокоїти, а при тому скинути провину на когось іншого.

Якщо десь вірні однієї Церкви переходять до другої Церкви, то — на нашу гадку — це не провина тієї Церкви, до якої переходять, але таки тієї, від якої відходять. Відхід від однієї та перехід до другої Церкви може тільки вказувати на деякі факти, а саме, що

дана церковно-релігійна спільнота є духово послаблена та перестала бути "атрактивною" для своїх членів, щоб могти надалі їх задержати при собі, або

члени даної церковно-релігійної спільноти фактично не мали ніякого духовного вироблення та стійкости в своїх переконаннях, бо дана церковно-релігійна спільнота не зуміла їм того дати.

Виляди на масові унії

Беручи реально й по-людськи, хоч не можемо виключити дії Св. Духа, не можемо повірити в те

СВІТЛО THE LIGHT

Український Католицький МІСЯЧНИК

СВІТЛО, ЧЕРВЕНЬ, 1970 РІК XXXIII, Ч. 6 (570)

щоб у наших часах, бодай не в скорому часі, могли прийти якісь більші "унії" - об'єднання поодиноких Церков. Це може бути радше виїмкове явище, яке будуть супроводити надзвичайні обставини: психологічна підготова даної спільноти, дозріла атмосфера для справи або великість індивідуальности якогось провідника, який зуміє потягнути за собою народні маси. Масова "унія" може теж наступити через насилля, як це зробили большевики з нашою Церквою, включаючи її насильно до Московського Патріярхату, мовляв, "добровільно возсоєдинилася", хоч кожний свідомий того, що це не було рішення ні нашої Української Католицької Церкви, ні народу, але це було рішення окупанта та групки відступників.

Це однак не дає розв'язки

Справді, така "реєстрація факту" не дає ніякої розв'язки для взаємовідношення між Українською Православною та Українською Католицькою Церквами, бо розв'язка не лежить у взаємному обвинувачені, поборюванні чи ізоляції. Розв'язки спільних проблем треба глядіти в спільному порозумінні та спільному шуканні доріг співпраці, якої не треба шукати десь у "високих" поняттях догм, права чи їм подібних понять, але в отих звичайних людсько-християнських елементах братнього вирозуміння, що може й повинно мати місце передовсім на церковному полі. Це церковне поле таке широке, що дає дуже багато можливостей, — не для зударів, — але для корисної й плодоносної праці. А це буде теж чудовим прикладом і збудуванням для вірних обох наших Церков, коли вони побачать між ними взаємну любов, пошану та співпрацю. Тоді ж і проповідь Божого слова стане більш достовірною та більш сприємливою, як теж це сприятиме поглибленню самої віри й релігійного життя.

Проломім льодові кригі!

Найтяжче проломити льодові кригі, які загрожують нам небезпекою смерти, зокрема ж тоді, коли нема до цього потрібних способів.

Так, проломім льодові кригі між нашими Церквами! Зачнім від речей щоденного порядку, що служать для всіх Українців, католиків і православних, а що вже в багатьох країнах у великій мірі зробили між собою латинники та протестанти.

Першим нашим криголомом хай буде створення *наукового студійного осередку для взаємопізнання обох Церков і поглиблення їх приязного взаємовідношення.*

Такий осередок мав би безліч ділянок праці! Ми звузили б поширо його праці до трьох комісій, у яких опрацьовували б тільки три ділянки. Вони були б такі:

1. *Літургійно-мовна комісія.* Її завданням було б дати для всіх Українців, православних і католиків один спільний текст: усіх молитов, богослужень і переклад Св. Письма. Чому маємо мати напр. стільки текстів хоч би одного й того самого "Отченашу", коли Христос навчав тільки одного!

2. *Літургійно-обрядова комісія.* У засяг її діяльности входило би простудіювання й устійнення спільних обрядів і богослужень для обох Церков, бо ж основа одна й ця сама в обох Церквах, але чужі впливи їх порізнили. Правдою є, що Українці-православні закидають Українцям-католикам, що вони підпали під латинський вплив і в багатьох обрядових формах облатинщилися. Правдою є теж, що Українці-католики закидають Українцям-православним те, що вони занадто обмосковщилися, приймаючи різні московсько-синодальні форми для свого обряду. В одному і другому закиді, до речі, є багато дійсної правди. Розв'язкою цього було би: простудіювати матерію, усунути чужі обрядові елементи і створити власне обрядове оформлення, що мало б чисто український характер.

3. *Історична комісія.* Праця тієї комісії була б найтяжча та найдовша, а при тому найбільш відповідальна. Вона мусіла б об'єктивно й безпристрасно прослідити повне 1000-річчя нашого християнського буття, щоб на основі цього дійти до істини, тобто по чиєму боці історична правда, а це послужило б основою для розв'язки інших питань, які сьогодні є спірними між обома нашими Церквами.

Ми свято переконані, що обі наші Церкви у своїх проводах і низах зацікавлені взаємною співпрацею, бо ж обі Церкви працюють для одного й того самого Українського Народу, якого фактично роз'єднують, замість поєднувати в одну Христову і народню цілість.

Для здійснення цієї справи не треба нічого більше, але й тільки відповідної доброї волі та хотіння знайти правду, яка визволить нас від неодного лиха.

ВИ БУДЕТЕ МОЇМИ СВІДКАМИ!

о. Іван Лужецький

Вони були свідками того, що Христос у чудесний спосіб помножив п'ять хлібів і дві риби та наситив ними тисячі людей. Це прообраз Пресвятої Євхаристії.

Апостол і Євангеліє на Св. Літургії празника Вознесіння у скороченій формі передають нам те все, що відбулося між Апостолами і Христом у часі між Його Воскресінням і Вознесінням. "Після своєї муки, протягом сорок днів, численними переконливими доказами він показував їм себе живим, з'являючись їм і розповідаючи про Боже Царство. Тоді ж саме, як споживав хліб-сіль із ними, він наказав їм не покидати Єрусалиму, але чекати Обітниці Отця, "як це ви від мене чули... Ви приймете Силу, Святого Духа, що на вас зійде, і БУДЕТЕ МОЇМИ СВІДКАМИ в Єрусалимі, у всій Юдеї та Самарії й аж до краю землі". (Діян. 1, 3-9).

В останніх хвилинах перед Вознесінням Христос ще раз, кількома реченнями пригадує те все, що говорив Апостолам раніше, як був із ними, а саме, що він, згідно з волею Отця, мав: "страдати і на третій день воскреснути з мертвих і щоб в ім'я його проповідувалось покаяння на відпущення гріхів усім народам, почавши від Єрусалиму. ВИ Ж Є СВІДКИ ОТОГО ВСЬОГО". (Лук. 24, 46-49). Учні його мають бути *свідками*, а більше від них нічого не жадає. Вони мають потвердити, що це все на їхніх очах здійснилося, довести це все до відома цілому світові.

Читаючи книгу Апостольських Діянь, яка не є нічим іншим, як історією первісної Церкви, ми бачимо, що Апостоли так і зрозуміли своє завдання і не хотіли нічим іншим бути, як тільки свідками отих історичних подій, того всього, що власними ухами чули, що на власні очі бачили. З тою ціллю на місце відпавшого Юди вибирають і приймають до гурту Апостолів Матія "щоб був він разом із нами свідком (Христового) воскресіння". (Діян. 1, 22). Проповідуючи в храмі після чудесного уздоровлення кривого каліки, Петро звертається отак до здивованого народу "Мужі Ізраїльські! Святого і Праведного ви зреклися і випросили, щоб Вам помилувано чоловіка душогубця. Творця життя ви вбили, та Бог воскресив його із мертвих, чому ми є і свідки, і віра в його ім'я дала отому (каліці) повне видужання перед усіми Вами". (Діян. 3, 14).

Бути його свідками — це остання вимога, це тестамент Христа і їй Апостоли були вірні "Громада вірних мала одно серце й одну душу Апостоли з великою силою свідчили про воскресіння Господа Ісуса і були всім вельми любі". (Діян. 4, 32-34). Проповідь Петра в домі сотника Корнилія є взором апостольських проповідей цих перших днів. "Ви чули про Ісуса з Назарету, якого Бог помазав (святив-наповнив) Духом Святим і силою, який прийшов, добро творячи та зціляючи всіх... Його вони, повісивши на дереві (хресті), убили, та Бог на третій день воскресив його і дав йому з'явитись нам, Богом вибраним свідкам, що з ним їли і пили після того, як він воскрес із мертвих. І нам, повелів він проповідувати народові і свідчити, що він призначений Богом суддя живих і мертвих". (Діян. 10, 38-44). Апостол Петро не проповідує тут якоїсь нової філософії чи моралі, але Христа: розп'ятого воскреслого, прославленого, повного сили і Духа

МОЇМИ СВІДКАМИ!

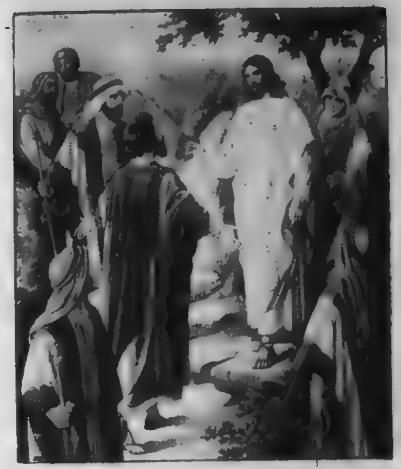

Вони були свідками того, що Христос сказав до св. Петра, що Петро — скеля, на якій Христос збудує Свою Церкву, якої ми визнавцями й у ній

Святого, який прийшов добро творячи та зціляючи всіх, який прийде як суддя судити живих і мертвих та який кожному, хто вірує в нього, дає відпущення гріхів. Ми є свідками усьому тому і правдивість їхнього свідоцтва потверджує Всемогучий Бог тим, що зсилає Духа Святого на віруючих слухачів тих слів.

Із психологічної точки зору бути свідками Апостолам не було трудно. Вони ж були очевидці тих усіх подій. Протягом трьох років цілий час перебували з Христом. Їхнє свідчення могло обмежитись до вірного передання, до розповіді отого всього, що власними очима бачили, що на власні вуха чули. Слухаючи їхніх слів, перед очима народу ставав живий Христос. Можна уявити собі, з яким зворушенням розповідав Іван чи Петро про свою першу зустріч із Христом, про їхні надії, що він "відбудує царство Ізраїля", про запевнення своєї вірности в цю пропам'ятну ніч перед його страстями, що він, Петро "душу свою покладе за нього", про зраду, коли ділом треба було доказати свою вірність, про прощення його провини, внутрішню переміну, коли не думали вже про місця "по його правиці і ліворуч", але були раді і щасливі, що "вдостоїлися страдати за ім'я Ісуса". З їхніх простих слів пробивалася щирість і безкорисна любов до того, кого вістили і до тих, кому проголошували "дорогу спасіння". Слова їхні лились із сповненого серця, бо з усіми хотіли поділитись отою радістю, що: "знайшли того, якого очікували, про кого Мойсей у законі писав і пророки".

З того часу минуло вже 19 століть. Правда, свідчення Апостолів і розповідь цих подій ми маємо записану в Євангеліях, та запис цей не є рівновартний живому слову очевидців. Записані мовою часу, в іншому культурному крузі, слова ці стратили свою свіжість і притягаючу силу, стали мало зрозумілими для людини нашого часу. Щоб запізнатися з цими подіями далекого минулого і покласти їх в основу свойого життя, сьогоднішня людина, так як у часах Апостолів, потребує знову "слова-свідчення" живих свідків-людей, з тим, що євангеліє послужить їй пізніше, щоб це все краще зрозуміти і зглибити.

На місце Апостолів-очевидців Господь покликав інших "свідків". А мала їх кожна християнська епоха. Згадаймо тут хоч би св. Апостола Павла, Св. Отців Східньої і Західньої Церкви як: Василія Великого, Івана Золотоустого, Августина, св. Франциска, чи інших новіших часів, більше чи менше знаних.

І ми їх мали, отих "свідків Христа". Без них не були б ми стали християнами, Божими дітьми. Для одних це була їхня рідня: батько, мати. Для других це був може вчитель, священик, автор якоїсь книжки, чи навіть нікому невідома сіра людина. Нераз бувало так, що на свідчення одних ми з власної вини не звернули уваги, або що більш, шукали чи відкривали "протисвідчення" в тих, що звали себе християнами і були покликані бути свідками Христа. Та будьмо для них вирозумілі й милосердні. Вже бути свідком у суді в зовсім малій справі не є аж так легка річ, коли ми в свідомості про що тут ідеться, ста-

вимося серйозно до нашого свідчення. Як треба вважати і важити тут кожне наше слово, якої чесности і чистоти мотивів тут потрібно! Оскільки ж більші вимоги ставиться до свідчення в справі, де йдеться не про щось дрібне, проминаюче, а про вічне. Яких прикмет потребує і на якій висоті повинен бути такий "свідок Христа", щоб свідчення його було виразне й переконливе! Тому і не дивно, що свідків таких так мало. Християн сьогодні не бракує: 1/6 людства зве себе "християнами", але скільки ж є між ними таких, які мали б сміливість зачислити і назвати себе "свідками" Христа?

Кожний, хто бере серйозно цю вимогу Спасителя: бути його свідком, відчуває страх і ніякість, несміливість, бо він свідомий своєї немочі своєї неспроможности. Кожний відчуває, як мало він знає Христа, щоб могти про нього свідчити: так природно, невимушено, так свобідно, з таким захопленням, з такою щирістю й любов'ю про те все, що він для нас зробив — розповісти, як це вміли очевидці-Апостоли. Та й не кожна людина всилі передати словами те, що відчуває, чим переповнене її серце. Але це не конечне, бо деколи дискретна мовчанка є більшим свідченням, ніж деклямація завчених слів, деколи дружній стиск руки каже більше, ніж ціла проповідь. Та щоб свідчити про Христа, необхідно його знати. Вивчення напам'ять дефініцій з офіційного катехизму чи підручників догматики тут не вистачає. Кожний у своєму сумлінні насамперед мусить дати собі відповідь: чим особисто є для мене Христос? і щойно тоді він зможе поділитися своїм досвідом з іншими. Тому, читаючи євангеліє, прислухаймося до тих його слів, щоб відчути живу особу за тими словами, стараймося його пізнати, а відтак ідімо вслід за ним, так як робили це Апостоли протягом трьох років.

Кожний із нас є покликаний бути "свідком" Христа, відповідно до своїх спроможностей, до обставин, у яких живе. Свідчення оте може і повинно бути різне, як різні є люди, як різні є ділянки життя. Іншу форму матиме свідчення науковця, іншу робітника, батька чи матері. Тут є місце для всіх: від найвищих до найнижчих. Яке воно конечне, це можна відчути з розповіді тих усіх, що за допомогою такого "свідчення" знайшли Христа.

Для полоненого червоноармійця, вихованого в атеїстичному дусі, відкриттям, що Бог існує, був кусок хліба, який він знайшов у скрині, куди по важкій виснажливій праці складав свої речі, і який йому вложив його товариш із праці, німецький робітник, наражуючи тим самого себе і цілу свою родину. В тім куску хліба, якого він не мав у руках уже цілими тижнями, він перший раз "побачив Бога", переконався, що Бог існує. "Він міг бути таким у своєму житті лише тому, що він "бачив" Бога. В тім ціла тайна його життя поміж нами" — це незугарні слова одного невіруючого товариша праці на похороні священика-робітника, що загинув трагічно при роботі на фабриці. Для Африканця, за словами місіонара, "Гом де Діє — Божим чоловіком" є кожна людина, яка чинить добро іншим.

І так кожна мати, яка зреклася самої себе, якою стоїть і держиться родина, є отою праведницею, свідком Христа. Кожний раз, коли ти хоч трохи внесеш світла і радости в сірі життєві будні мешканців свого кварталу, ти — хочеш, чи не хочеш — складаєш свідоцтво для Христа. Кожний раз, коли ти борешся, щоб життя людей було більше "людським", більш гідним, ти є свідком Христа. Ті сірі, безіменні свідки, це ті, що "присутнюють" Бога в нашому жорстокому світі, це ті, якими світ держиться. Завдяки їм ми маємо сьогодні Христа "посеред нас". Це у їх формі приходить він до нас так само, як приходив 2000 років тому, "добро творячи та зціляючи всіх". Ми, віруючі, потребуємо їх, і світ їх потребує, отих "свідків Христа". Оті мільйони і мільйони, які завтра формуватимуть обличчя нашої планети, для яких — із нашої вини, через наше "протисвідчення" — християнство це ніщо інше як лише залишок декадентної цивілізації західньої білої людини.

Одинокий рятунок для християнства сьогодні — це перестати бути "християнами", а стати нарешті свідками Христа. Це свідчення, ота "мартирія", яка в наші дні носить у собі вже передсмак мучеництва і виявляється назовні в єдности і служінні, є одинока сьогодні "на потребу". Завтра все залежатиме вже від того, чи зможе колись історик 20-го століття повторити про нас ті слова, що були сказані приблизно 2000 років тому: "ГРОМАДА ВІРУЮЧИХ МАЛА ОДНО СЕРЦЕ Й ОДНУ ДУШУ... АПОСТОЛИ З *ВЕЛИКОЮ СИЛОЮ СВІДЧИЛИ* ПРО ВОСКРЕСІННЯ ГОСПОДА ІСУСА Й БУЛИ ВСІМ людям ВЕЛЬМИ ЛЮБІ". (Діян. 4, 32-34). Дав би Господь, щоб міг він це сказати!

ПАПА СПІВЧУВАЄ АРАБСЬКИМ ЖЕРТВАМ

Архиєпископ А. Казароллі з Ватиканського Секретаріяту Стану в імені Папи Павла передав амбасадорові З'єдиненої Арабської Республики при Ватикані вислови співчуття з приводу смерти багатьох невинних жертв, спричинених налетами ізраїльських бомбардувальників, зокрема ж на єгипетське село Аль Бахгар.

Уляна Кравченко

ТИХО

Тихо! В Найсвятішій Тайні
Сам Христос говорить нам:
Залиши журби звичайні,
Тихо йди все вище там!

За Спасителем тужи,
Вір Йому — і вище йди;
Вір Спасителеві, вір:
Направляй свій хід до зір!

Там забудеш серця тугу,
Там забудеш біль, наругу,
Тут в нещасті світ твій гасне,
Там забудеш горе власне.

Тихо, не кричи з розпуки!
Тихо крий свій біль і сльози,
Труд сповняй і без принуки,
Не зважай на всі погрози!...

Тихо... Це свята дорога!
Полюбить людей і Бога .
Та сповнять все Божу волю,
Другим облегчить їх долю...

З трудів всіх, їх чесноти
Тихо овочі збери...
Чаша виповниться щерть
Та спокій тобі дасть смерть.

Тихо йди в вогнях страждання,
Тихо в небо шли благання, —
По утомі, по знесилі
Тихо ляжеш у могилі...

Дух зніметься д' неба брам:
Там, де всі верхи осяйні,
Щастя жде тебе аж там...

Так Христос говорить в Тайні...
Сам Христос говорить нам:
— Щастя справжнє там... аж там...

о. Андрій Трух ЧСВВ

ІСУС ХРИСТОС

ІСУС ХРИСТОС! Немає в світі
Миліших слів, як ці слова!
Від них — спокій у людському серці,
Від них душа — свята, жива.

ІСУС ХРИСТОС! Могутні світа
Мов квіти в'януть раз-у-раз...
Наш цар Христос — цілі століття
Живе й царює в кожний час.

ІСУС ХРИСТОС! Кругом несеться
Безбожний крик: "Розпни! Розпни!"
Нещасний світ!... Бо хто знайдеться,
Щоб без Христа снив щастя сни?...

ІСУС ХРИСТОС! Він сам є в силі
Подати людям кращий час,
Бо Він наш Бог і в кожній хвилі
Христове Серце жобить нас!

ІСУС ХРИСТОС! В страждань годині
Ми в небо шлем благальний зов:
Дай, Христе, волю Україні
І єдність в вірі для Церков!"

ХЛІБ ЖИТТЯ

о. Василь Ваврик ЧСВВ

Христова Церква встановила велике й урочисте свято Пресвятої Євхаристії, щоб воно було нашим усенародним поклоном Христові Богові у Святих Тайнах утаєному. Цю врочистість доцільно й за нашим звичаєм переносимо на неділю, бо в неділю ми вільні від зайнять і можемо свобідно віддати "торжественне поклонения пречистим Тайнам Тіла й Крови Господа нашого Ісуса Христа". Тоді в усіх наших церквах і каплицях лине до небес прохання: "Спаси нас, Сину Божий, що кормиш нас Тілом і Кров'ю своєю, всіх величаючих Тебе, Алилуя".

Пресвяту Тайну Євхаристії установив Ісус Христос за свідоцтвом трьох євангелистів (Матея, Марка й Луки) та Апостола Павла вечором перед початком своїх страстей у святий четвер. Наперед за приписами Старого Заповіту він відбув з апостолами пасхальну Вечерю. А як закінчив її, то почав для Апостолів і для нас Господню Вечерю Нового Заповіту, Безкровну Жертву, відправив сам першу Службу Божу на нашій землі. Бо при кінці пасхальної вечері, Він бере в руки хліб, у Свої пречисті, преблагословенні руки, розломлює його та каже, даючи Апостолам: "Беріть їжте, це є Тіло моє". Апостоли зрозуміли, що тут сповняє Христос обітницю, дану їм давно: "Я хліб життя, що зійшов із неба. Коли хто споживатиме хліба цього, той житиме по вік. А хліб, який Я дам, то Тіло моє, яке я дам за життя світу" (Ів. 6, 51). І подібно взяв Він чашу повну вина, поблагословив її та й каже: Пийте з неї всі, бо це є моя Кров Нового Заповіту..." Каже Св. Письмо Старого Заповіту, що нема заповіту без крови. Тут Христос кладе в жертву Свою Кров, щоб тим способом розпочати Свій Заповіт — Новий Заповіт.

І при кінці слів освячення додав Христос до Апостолів: А ви робіть так на мою пам'ятку! Це речення говорить Апостолам і нам, що Христос відходить від нас, не буде більше на землі, не скоро повернеться на неї. Тому й дає Апостолам владу й силу перетворювати хліб у Його Тіло, вино в Його Кров. Бо Він не хотів остатися між нами лише як мила згадка-спомин якогось далекого, віками від нас віддаленого Спасителя. Він хоче бути між нами, як і запевняв: Не полишу вас сиротами! Буду з вами завжди присутній і завжди живучий у ваших животах, щоб дотримати іншої обітниці: "А ось це Я з вами до скінчення віків".

Знав бо Христос, що двадцять століть пізніше ми будемо жити та що душа й серце за Ним будуть тужити і могли б нарікати, що такі віки нас від Нього ділять, що ми не маємо Його між собою, як мали люди в час Його життя на землі. Він прийшов спасти не лише вибраний нарід, не тільки один нарід, але всі народи світу. Він не пам'ятає лише про маленький край обіцяної землі, а дбає про всі країни світу. Він Свої заповіді не вписує на зимних камінних таблицях, а на гарячих людських серцях.

Колись Мойсей перемінив був воду в кров. Христос прийшов і наперед перемінив раз воду в вино, а опісля вино в Свою пресвяту Кров — Кров Нового Заповіту. Колись Господь приказав Ноєві та його потомкам: "Тільки не їжте м'яса з його душею-життям, тобто з його кров'ю (Бт. 9, 4). У ті далекі часи люди вважали кров самим життям тіла, а що життя це Божий найвизначніший дар, і тому цілковито до Бога належить, то людина не сміла їсти того, що було тоді в розумінні людей життям сотворінь. А Христос у Новому Заповіті дає нам пити Свою Кров, яка і є самим життям Його, та через неї вливає в нас

Своє життя. "Як живий Отець послав мене і я живу Отцем, так і той, хто споживає мене, і він житиме мною" (Ів. 6, 57).

Установа Пресв. Тайни Євхаристії відбулася, як кажемо, на Тайній Вечері страсного четверга. Але скільки разів ми щорічно той четвер переживаємо наново, то сумні спогади про муку Христову відсувають із нашої уваги пам'ять на саму св. Вечерю Нового Заповіту, на таїнство Пресв. Євхаристії. Для доповнення нашої належної подяки Христові за установу Найсв. Тайни, за те, що Він сотки-тисячі років уже перебуває з людьми, закритий під видами хліба й вина, в Пресв. Євхаристії, віддаймо йому наш поклін, співаючи нашою душею церковну пісню-гимн:

"Ось предложить сам Христос нам на поживу. Прийдіть та, припадаючи до землі, поклонімся Христові Богові, що в цих Тайнах утаївся"...

Нехай відповіддю на оцей заклик Церкви буде наша відповідь словами дев'ятого ірмоса з утрені: "Ти ввесь єси бажанням нашим, Ти ввесь єси наша солодкість, Слове Божий, Боже богів, Господи, святих Пресвятий". "...ми Тебе величаємо враз із Тією, що нам Тебе народила".)

Бо Він тут у наших чашах і на престолах наших і в животах наших — то не лише пам'ятка. — Ні! то Він сам, повний, живий, вічно-присутній серед нас, наперекір людському невірству, невдяці, нерозумінню. І тому при животах наших ростуть великі святі й невинні душі. Тут не гріб, не трумна, не похорон неживого Христа, але вічно живий і життєдайний Христос, який до нас промовляє: "Хто їстиме моє Тіло й питиме мою Кров, житиме во віки". Ідімо ж часто до тої Господньої трапези, до стола, де подають нам Тіло і Кров Христа. Не робімо того лиш один раз у рік. І до наших церков не йдімо лиш раз у тиждень, у неділю, а і в будні, якщо ми маємо час, відвідуймо Христа Бога — в'язня наших животів. Кажу "в'язня", бо направду так воно є: У Св. Літургії наші священики словами освячення спроваджують Його з неба на наші вівтарі. Чи на це ж Христос робить оту далеку дорогу з неба на землю, щоб священик вложив його в зимну, хоч би й найзолотішу чашу та замкнув опісля ту чашу в животі на ключик? Христос же шукає теплих сердець наших! Він хоче, щоб ми тут на землі заступили Йому тих ангелів, Серафимів і Херувимів, що їх Він задля нас залишив у небі. Він хоче, щоб наші співи заступили Йому ангельські величання, щоб наша віра та любов зготовили в наших душах для Нього нове небо, а наші уста, щоб наповнились хвалою і прославою Його.

Один із святих написав: "Дивуюсь, що люди так мало голодні Тіла і Крови Христа! Властиво мені здавалось би більш природним, якщо б священикам треба було б пильнувати, щоб люди не виломлювали дверцят животу з туги за Євхаристійним Христом, а не щоб вони аж під загрозою тяжкого гріха, приганяли їх до великоднього Св. Причастя тільки раз у рік".

Цих кілька думок про Євхаристійного Христа!

Ідім же до наших церков та берім участь щирим серцем і зворушеною душею; в Безкровній Жертві — Службі Божій. Співаймо Господеві Ісусові у Пресв. Тайнах утаєному! Замість квітів, що їх колись діти сипали під ноги священників у процесіях з Найсв. Дарами, сиплемо любов і віру наших сердець! Замість голосних дзвіночків нехай радість нашої душі дзвонить великодніми дзвонами! Усе ж наше життя нехай буде сповненням слів Св. Письма, що не ми живемо, але Христос у нас, а ми в Ньому!

У ПОШУКУВАННІ СКАРБУ

о. І. Назарко ЧСВВ

ХРИСТОС НЕ КАЗАВ ШУКАТИ СКАРБУ НІ НА ЗЕМЛІ, НІ НА ДНІ МОРЯ, НІ В ПЕЧЕРАХ! ХРИСТОС, ЗАДИВЛЕНИЙ У НЕБО, КАЗАВ ШУКАТИ СКАРБУ НА НЕБІ! НАШИМ НАЙВІЛЬШИМ СКАРБОМ — САМ ХРИСТОС У ПРЕСВЯТІЙ ТАЇНІ ЄВХАРИСТІЇ — ЩО ЙОГО МИ ПРИЙМАЄМО В ЧИСТІЙ СОВІСТІ НА НАШІЙ ДОРОЗІ ДО НЕБА!

Філософи й історіософи видумують різні короткі окреслення, в яких коротко і ядерно узмістовлювалася б ціла історія людства. І так: одні називають історію шуканням правди, другі — тугою за миром, інші погонею за щастям і т. п. Мабуть не розминулися б ми з правдою, якщо називали б історію людського роду пошукуванням скарбу. А тим скарбом є властиво все: щастя, мир, потуга, знання, почуття людської гідности, вищий рівень життя і тому подібне.

В далеку подорож

Кожне покоління з бравурним ентузіязмом вибирається в далекі й важкі подорожі, щоб серед трудних пригод і небезпек життя знайти якийсь повий, у їхньому уявленні: ніким неткнутий і невикористаний скарб. Цю спільну нам усім прикмету використали письменники й повістярі та написали немало цікавих новель, казок, повістей і романів про скритий скарб. Із яким тремтінням серця ми — як юнаки, читали про скарб Довбуша, скритий десь у Карпатах, або про скарби німецьких баварських князів, чатощені в Боденському озері. Що більше, вже в наших часах Мусоліні спустив озеро Немі, бо римський цісар Калігуля затопив у ньому два кораблі, в яких мали бути цінні цісарські скарби. Справді римські кораблі добуто, але ніяких скарбів у них не було. (Мимоходом кажучи, гітлерівці покидаючи Італію, без найменшої причини спалили ці дві старинні пам'ятки римського мореплавства). А хіба ж тепер в Альпах і баварських лісах не ведуться пошуканки за скарбами Гітлера? І мабуть у всесвітній літературі мало є подібних мотивів, які були б насичені такою невгомонною тугою, таким глибинним прагненням, таким баганням, як пошуканки за скарбом. Так поети й письменники зясували нам людське серце — як невтомного й вічного шукача скарбів.

Але таким і саме людське серце об'явилося нам у книзі Божих об'явлень, себто в Св. Письмі. Там воно навчилося вимовляти ці два найпотрібніші слова: шукаю і знаходжу. Разом з Обручницею в "Пісні пісень" воно повторяє: "Встану, обійду навколо місто. По вулицях та по майданах шукатиму я того, кого серце моє любить. Шукала й не знайшла я його. Сторожа, що ходить довкруги міста, мене зустріла. "Чи бачили ви того, кого серце моє любить?" Ледве повз них пройшла я і знайшла того, кого любить моє серце. Схопила я його й не пустила" (3, 2-5). Подібно й Мудрець шукав скарбу мудрости, кажучи: "Її я полюбив і шукав її від моєї юности. Ходив я шукаючи, щоб її взяти до себе" (Мудр. 8, 9).

Шукання сьогоднішньої людини

У тих текстах, що мають уже около три тисячі років, чути немов відгомін кроків сучасної людини. Лунає в них голос сьогоднішнього шукача захованих скарбів, яким він ставить високі вимоги, бо посвячує їм час, силу, здібности, здоров'я, а навіть життя. Отже коли сьогоднішній шукач схопить такі скарби в свої руки, то не хоче, щоб вони виявилися меншими від його мрій, прагнень і трудів. Але саме тут для багатьох зачинається справжня трагедія, бо коли вони найшли й діткнулися того, що вважали скарбом, виявилося воно дуже малим і не вартим тих трудів і жертв, що їх вони зложили. Що гірше, це відбирало глузд і значення їхнім жертвам і пошукуванням. У висліді цього хтось назвав наші часи — добою розчарованих людей, епохою трагічного зрозуміння безуспішности всяких зусиль і трудів. Недавно так писав німецький письменник Е. Шінділер: "Нам, невтишним шукачам, вічно здається, що вже ось-ось заблисне перед нами дорогоцінний камінь, або що після довгого копання заблищить плесо джерельної води. А тимчасом... нагородою за наші труди є жменька шутру, або завжди сухе дно глибокої криниці. Скарби втікають перед нами, або їх зовсім нема на світі". Ці гіркі слова пригадують нам нарікання пророка на ізраїльський нарід за те, що він спорудив собі цистерни, які не можуть утримати води, а відвернувся від Бога — джерела живої води.

Зрештою про тему порушив сам Христос, кажучи: "Подібне царство небесне до скарбу закопаного на полі, що його чоловік найшов і сховав, та й радіючи йде і продає все, що має, і купує поле" (Мат. 13, 44). Отже є щось цінніше для нас, по що треба простягати руку скоріш, аніж по золото, жемчуги й перли. Християни знають про це, тому їх світ переповнений шукачами. Всі бажають відкрити скарб щастя, таємницю вічного життя, що її обіцяв людям Христос.

Справжній скарб близько нас

Сьогодні багато говориться і пишеться про способи зближення сучасної людини до Євангелії, до суспільної науки Церкви, до Літургії і т. п. Але якось забувається, або переходиться поспішно попри Христові слова, які вказують на найбільший скарб. І саме тут причина того, чому в християнстві марнується стільки доброї волі, ревности й щирих зусиль. Коли Христос уперше проголосив ці слова обітниці, тоді багато Його учнів відійшли від Нього. Пішли куди інде шукати іншого скарбу. А Христос сказав: "Я — хліб життя. Батьки ваші їли манну в пустині й померли. Цей хліб, що сходить з неба, такий, що хто його їсть — не вмре. Коли хто споживатиме цей хліб, житиме по віки. А хліб, що я дам — це моє тіло, що його я дам за життя світу" (Ів. 6, 48-53). Саме з отих слів Христа зродився найкращий християнський зміст слова "Євхаристія", себто благодарення за Хліб, і другого слова: "Хліб життя". Христос довів нас до кивоту і сказав: "Ось тут Я вашим скарбом, вашим щастям і життям".

На жаль, часто повторяється трагічний для християн діялог двох героїв новелі зовсім непобожного письменника (Кафки) "Китайський мур". Один одного питає: "Куди ти йдеш?" "Я сам не знаю, щоб тільки якнайдалі відси". "Отже знаєш свою ціль, чи ні?" — питає перший. "Я вже тобі сказав, відповідає другий — якнайдальше відси". Так для багатьох християн, особливо мужчин, ціль є: Якнайдальше від кивоту і від зложеного там скарбу. А потім дивуються, що вони спрагнені та ненасичені.

Тому тепер — у місяці Євхаристії, зближімся до Того, який кличе: "Прийдіть до мене всі пригноблені й прибиті, а я вас успокою" (Мат. 11, 28).

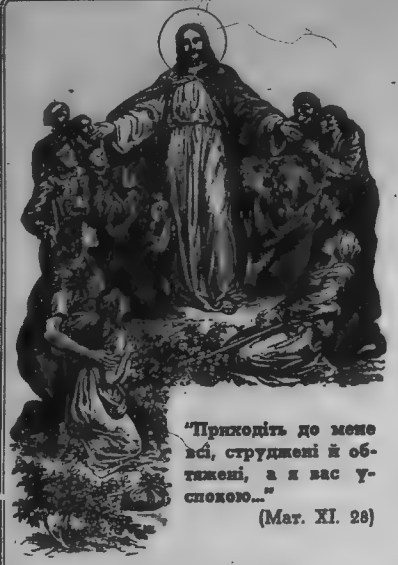

"Приходіть до мене всі, струджені й обтяжені, а я вас успокою..."
(Мат. XI. 28)

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ

для членів Апостольства Молитви й усіх побожних душ

Божественне Серце Ісуса. У злуці з тим наміренням, у якому Ти на землі віддав славу Богові й тепер прославляєш Його безупинно в Пресвятій Євхаристії — жертвую Тобі, через Непорочне Серце Пречистої Діви, свої молитви, діла, слова, думки й терпіння нинішнього дня, як винагороду за ті зневаги, що їх зазнаєш від мене й від усіх людей. Особливо жертвую їх за Святішого Вітця Папу Римського, за св. Церкву, за навернення грішників і за всі намірення Апостольства Молитви, призначені на цей місяць і нинішній день.

(300 днів відпусту раз у день).

ПОДЯКИ

Посилаю $5.00 на поминальну Службу Божу за Петра, Анну, Мартина, Володимира й Олега.
Й. К., Торонто

Складаю щиру подяку Пречистій Діві Марії й залучую $6.00 на 2 Служби Божі.
І. Жуковська,
Калумет Сіті, Ілл.

Прошу відслужити Св. Літургію й панахиду за покійних родичів Андрія й Анну, братів — Ілію, Михайла, сестер — Теклю, Катерину й братову Анну. Залучую $10.00.
Микола Валіон, Су Ст. Марі, Онт.

У залученні $100.00 на 30 григоріянських Служб Божих за спокій душі нашої Мами й Сестри Стефанії, яка померла на Рідних Землях
Богдан і Лідія — діти, Михайлина, Софія і Володимира — сестри,
В. Русинко, Вофало, Н.Й.

Посилаю $100.00 на 30 григоріянських Служб Божих за мою покійну дружину Маріянну, $5.00 на семиденну свічку й $4.00 на пресфонд "Світла".
Марко Юрків, Кергоксон, Н.Й.

Залучую $5.00 на подячну Службу Божу в треті роковини народин моїх донечок: Анни й Марії (близнята).
Зенон Глух, Гартфорд, Конн.

Прошу відправити Св. Літургію й панахиду за моїх покійних родичів Йосифа й Марію, братів — о. Василя, Михайла, Павла, Микиту й Данила та сестру Катерину. Залучую $10.00.
Анна Зварич, Су Ст. Марі, Онт.

У залученні $20.00 на співані Служби Божі з панахидами за душі померлих 1. мого батька Петра, 2. моєї тітки Катерини й мого вуйка Михайла Яблонських.
Євгенія Масловська, Рочестер, Н.Й.

Посилаю $100.00 на 30 григоріянських Служб Божих за мого покійного мужа Стефана, $10.00 за наших покійних родичів — Олексу й Марію та Миколу й Анастасію, $10.00 на пресфонд "Світла".
Агафія Хом'як, Дітройт

КОЖНИЙ, ХТО ХОЧЕ, ЩОБ ВІДПРАВИТИ СЛУЖБУ БОЖУ В БАЖАНОМУ НАМІРЕННІ ЧИ ЧАСІ, ХАЙ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО МАНАСТИРЯ:

BASILIAN FATHERS
3100 Weston Road, Weston, Ont., Canada

о. Василь Ваврик ЧСВВ

МОЛОДЬ У СВОЇХ НАМАГАННЯХ ЗА КРАЩИЙ СВІТ

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ЧЕРВЕНЬ

Свт. Отець Павло VI просить членів Апостольства Молитви впродовж місяця червня молити Пресв. Серце Христа Чоловіколюбця: "Щоб молодь у своїх справедливих намаганнях: створити кращий світ, ішла шляхами, які вели б її до власного її добра та блага всієї суспільности". Папа добре знає настрої теперішньої молоді. У своїй різдвяній промові в радіо 1968 року він говорив: "Молодь тепер незадоволена усім станом речей. Колись досвід старшої генерації був запорукою актуального або бажаного порядку. А тепер саме цей порядок атакують, відкидають його якраз тому, що він є спадщиною минулого. Його хочуть повалити, а не заховати й обновити, надіючись, що новий лад буде корисніший для людського поступу. Молодь не дає віри постійним вартощам культури, установ і християнства. Вона думає не розвивати традиції, але їх валити і те робиться з якимсь фаталістичним і "месіянським" довір'ям, що це ніби правильна дорога до загального й радикального обновлення та остаточного й повного щастя!"

Чи в молоді є надія, а чи руїна Церкви?

Обчислення статистиків кажуть, що тепер у Канаді й Америці половина населення не має ще 25 років, себто половина населення це молодь! Самих студентів "гай-скулу" нараховують тепер понад 26 мільйонів! Між ними є будучі священики, монахи й монахині-сестри Католицької Церкви. Які ж вони, ті студенти? Кого вони мають за своїх героїв? Що вони думають про своїх батьків, учителів, священиків? Які їхні чесноти й похибки?

Щоби прослідити цей світ молоді з їх дивними формами поведінки й одягу, з їх "ритуалістичними" співами, танцями і фразами, аналістичне бюро Луіса Гарріса переслухало більше соток хлопців і дівчат. З цієї праці висліди такі:

1. Запитувана молодь загально весела і щаслива.

2. Вони також, у більшості, люблять школу й цінять її, особливо тому, що тут є товариство й можливість спільної праці та забави.

Просимо ласкаво не турбуватися тим, що Ваша подяка ще не поміщена! З уваги на обмаль місця ми їх містимо в тій черзі, в якій вони до нас приходять. Служби Божі однак правимо згідно з бажаннями і наміреннями, які Ви мали.

3. 9б відсотків їх вірить у Бога, але лише 62 відсотки вважають за потрібне належати до якоїсь релігійної громади.

4. Теперішня молодь осягає кращі оцінки при іспитах, як попередники, зате вона повільніше дозріває.

5. У школі вони працюють добре й уважають за нездачу, коли їх не прийнято до каледжу.

6. Теперішня молодь має більше грошей, як усі їх попередники, та любить багато купувати. Економісти обчисляють, що ота молодь видає річно 20 більйонів!

7. Їхні примхи ображені на те, щоб іритувати старших і нічого іншого так скоро не нищить тих примх, як те, що старші самі починають іти за ними.

Прірва між генераціями

Ще ніколи так, як тепер, не було такої прірви між молоддю й старшими, між дітьми й батьками. Молодь шукає способу здивувати старших: вона в ребелії проти традиції, — відкидає часом освячені звичаї й установи, — хоче примусити старших дивитись інакше на світ. Із того виходить замішання, багато святих ідеалів (як напр. Церкву, патріотизм) відсунено набік. Молодь наче каже: Ми не хочемо вашого світу; заберіть його з собою! Ми творимо свій новий, кращий світ!

Хоч не всі з молодих є такі радикальні, але більше крикливі та "провідники" молоді відкидають те, що старшим було миле, гарне й цінне. Вони творять неначе нову релігію з начитання різних східніх мислителів і містиків (як буддизм, браманізм, гіндуїзм). Говорять цілий час про любов, носяться з квіткою в руці, шукають приємности дозволеної й недозволеної (наркотики, розпуста), зміряють на ліво (комунізм, безбожництво).

Оце є та велика прірва між генераціями: молодою і старшою! Молодь, як ми звикли казати, це наша зміна, наше будуче! Чи в них наша надія, а чи може руїна?

Це, що дотепер сказано, відносилось до молоді взагалі. Звернім тепер увагу на католицьку молодь і то лиш у питанні релігії. Подаю читачам деякі уривки з широкого-докладу Варвари Гекетгорн про релігію в умах католицьких студентів університету, докладу друкованого в католицькім місячнику САИН, вересень 1970, стт. 23-29.

Панна Гекетгорн, що сама скінчила католицький університет кілька літ тому, три тижні відві-

дувала католицькі університети Ню Йорку й околиці та говорила зо студентами про питання релігії. Деякі були щиро-віруючі, другі відчужені, треті розчаровані. Ось деякі уривки з запитів і відповідей.

На питання: "Що є Бог?", були відповіді: "Злучення того всього, що нас тягне, пхає і підганяє до нашої цілі"; "Сила, що перевищає розуміння людини"; "Мир, любов і правда"; "Ідеальний Батько, що покаже вам стежку і лишає вас рішитись, чи йти чи не йти нею"; "Краса"; "Хмара" (на запит, як це розуміти, сказано: "бо він такий змішаний з усього"). — Звертає увагу пана Г., що це було ж питання з першої сторінки катехизму! Ну, і які ж це відповіді католицьких студентів католицьких університетів?!!

Лише деякі студенти піддавали в сумнів існування Бога. — пише дальше панна Г., — зате дуже багато відкидає церковні приписи, напр. участь у Службі Божій у неділю-свята. Одна студентка, що перейшла всю школу в католицьких інститутах, сказала: "О, я була на Службі Божій пару тижнів тому, щоб зобачити, як воно тепер; але то все таке саме". Інший студент, що покинув усі релігійні "механізми", як вервицю, піст і інші традиції (це все його слова), заявив, що одначе на Сл. Божу він ішов би босими ногами по склі, бо: "Хоч я не вірю в Церкву, одначе маю глибоку віру в Бога. Мої товариші вже давно зруйнували своє життя наркотиками, а мене рятує Сл. Божа".

Про Католицьку Церкву один сказав таке: "Вона застбяла. А що вповні застбяле, попросту смердить!" — От тобі відповідь католицького (нехай лише бувшого) студента! Зараз інші студенти почали додавати, що Церква це звітріла і хробачлива інституція. Одна студентка каже, що Церква не задовляє її потреб як особи; взагалі не бачить її ваги в світі, та забагато в Церкві фарисейства. — На запит, чи реформи в Літургії нічого для них не значать, впала відповідь: "Нащо клопоту з реформою того, без чого можна обійтись".

НОВА КНИЖКА

ВЕЛИКІ ЛЮДИ

Життєписи славних людей у християнському насвітленні

о. Іриней Назарко ЧСВВ

Ціна $2.00

Замовляти:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar St., Toronto 3, Ont. — Canada

І так ішли дальші питання й відповіді католицьких студентів у католицьких університетах!

У листопадовому числі САЙН помістив дещо з реакції читачів на отой доклад панни Гекеторн. Вони закинули неуцтво, дитинність, зарозумілість тим "нібито студентам". А Роберт Маннікс просто напав редакцію САЙН-у за поміщення такого репорту, не подаючи відразу на місці відповідних спростувань. Оце так виглядає бодай частина католицького студентства на цім континенті!

Ватиканський Собор про дію молоді для кращого завтра

У декреті про "Апостолят Мирян", проголошеним 18 листопада 1965 р., Отці Ватиканського Собору написали: "Молоді є великою силою в сучасному суспільстві. Їх життєві обставини, спосіб думання, а то й відносини до власної родини дуже змінилися. Часто заскоро переходять вони в нові обставини соціяльні й економічні. Та коли щораз зростає їх громадянське й політичне значення, виглядають вони непідготованими, щоб прийнятись, якслід, нових обов'язків".

"Ця їхня збільшена вага в суспільстві вимагає від них подібної апостольської діяльности; але вже й самий їх природний характер їх до неї підготовляє. З визрінням свідомости власної особистости, запалені вогнем та випливаючою з нього активністю, приймаються власної відповідальности та бажають грати ролю в житті громадянському й культурному; а з тієї ревности, якщо її пройняти Христовим духом та оживити послухом і любов'ю до пастирів Церкви, можна сподіватися рясних плодів. Вони повинні стати першими й безпосередніми апостолами молоді, виконуючи самі і між собою апостолят, беручи до уваги соціяльні обставини, серед яких проживають".

"Нехай дорослі дбають про те, щоб нав'язати з молоддю дружню розмову, яка, переборовши ріжницю віку, дозволила б обом сторонам взаємно себе пізнати та обмінятися поспіль своїми властивими багатствами. Найперше ж прикладом і при нагоді розсудливою порадою та активною допомогою нехай дорослі побуджують молодь до апостоляту. А молодь нехай має супроти старших пошану й довір'я; і хоч природно схиляються вони до новаторств, нехай проте належно цінять похвальні традиції" (ч. 12).

"Радій, юначе, у твоїй молодості, і нехай серце твоє зазнає щастя за днів твого юнацтва" (Проп. II, 9), змагаючи до добра для себе самого й для людства!

ПОХОРОНИЛИ ТОГО ХТО В УКРАЇНІ ПОХОРОНИВ НАШУ ЦЕРКВУ

о. О. Купранець ЧСВВ

"Розважте, щб ви чините! Перестаньте чинити криваві діла насилля, бо ж це, що ви робите, не є тільки ділом жорстокости, але це є насправді диявольським ділом, за що в прийдешньому житті пекельному вогневі й у цьому житті жахливому проклонові потомків будете присуджені".

Писав таке в одному зо своїх звернень до совєтського правління Московський Патріярх Тихон (1917-25).

Ці ж самі слова зо спокійною совістю ми могли б завжди спрямувати до Московського Патріярха Олексія, який помер 17-го квітня 1970 р. За його патріярхування (2-го лютого 1945 — 17-го квітня 1970) в жорстокий спосіб зліквідовано нашу Українську Католицьку Церкву. Під його "святішим" проводом ув'язнено нашу Пресвященнішу Єрархію, чого 25-річний сумний ювілей відзначаємо. Він то по страхітливому насиллі приймав наших слабодухів-відступників у "лоно Святої Матері — Російської Православної Церкви", а тих, що стояли непохитно при своїй вірі й Церкві виклинав "зрадниками", "запроданцями чужого імперіялізму й фашизму" та "внаслужниками й шпіонами Ватикану". Безконечні тисячі невинних наших людей, духовних і світських пострадали життям у в'язничних льохах і в далекому Сибірі тільки тому, що не визнали його "святішого духовного проводу" над собою, бо не хотіли ні кривити совістю, ні зрадити свою Церкву й Нарід.

Дещо з життя Патріярха Олексія

Патріярх Олексій був тією людиною, що пережила й була свідком "смерти Бога", і то в усіх її фазах, на терені сьогоднішнього СССР, починаючи від перших підготовних зародків за царської Росії, бо всього на сім років народився він пізніше від Леніна.

Сергій Володимирович Сіманський народився 9. XI. 1877 р. в Москві. Скінчивши правничі студії та службу в гренадирському полку, вступив до Духовної Академії у Москві та постригся в ченці, приймаючи монашe ім'я Олексія. Як священик і архимандрит був інспектором і ректором кількох духовних семінарій. У 1913 р. висвячено його на єпископа. Приходять воєнні роки, а за ними жорстокі дні "Великої Соціялістичної Жовтневої Революції", коли вся територія колишньої царської Росії обливається широкопливними струями крови, а народ переходить пекельні муки від звироднілих і розшалілих "народніх селянсько-робітничих мас" — комуністичного шумовиння, яке нищить в ім'я "соціялізму" та "блага народу" всякі суспільні основи, щоб викорінити всякого "буржуазно-націоналістичного ворога народу". Саме тоді, коли теж почали сипатися удари по Російській Православній Церкві, яку очолював Патріярх Тихон, Олексій один із перших

російсько-православних єпископів стає на чинну службу до співпраці з совєтським правлінням, чого не залишив і до смерти.

В 1933 р. став Ленінградським митрополитом. У 1944 р. помер Московський Патріярх Сергій, який теж визначався вислужництвом совєтському правлінню. Митрополит Олексій став "містоблюстителем патріяршого трону", будучи найближчим співробітником Патріярха Сергія. 2-го лютого 1945 р. помісний собор вибирає його новим патріярхом "Москви й усієї Руси", а вже 4-го лютого 1945 р. відбулася його інтронізація.

Його смерть не була ніякою несподіванкою, бо вже сам він 93-річного знемощілого старця був вистачальною причиною смерти, на яку неодин напевно чекав.

Хто наступним патріярхом?

Тимчасово, тобто до вибору нового патріярха, править як адміністратор патріярхатом митрополит Пімен. По уплині 40-денної жалоби "Священний Синод Московського Патріярхату" скличе всіх єпископів Російської Православної Церкви на помісний собор, на якому виберуть нового патріярха. Цей собор мав би за різними звідомленнями відбутися в кінцевих днях травня або перших днях червня. Про вибір будуть повідомлені всі Православні Церкви — "посестри" та різні інші Християнські Церкви, як теж вони будуть запрошені до участи в урочистій інтронізації, що мала б — як припускають — відбутися на Зелені Свята за старим стилем.

Хто є евентуальними чи "найповажнішими" кандидатами на опорожнений московський патріярший престіл?

Коли пишемо цю статтю, то є тільки припущення-здогади. Коли ж появиться червневе число "Світла" друком, то може вже й буде проголошений новий патріярх.

Загально вважають, що "найповажнішим" кандидатом є Ленінградський Митрополит Никодим, який є теж керівником "Зовнішнього Уряду" Московського Патріярхату. В останніх роках, до речі, він був фактичним правителем Московського Патріярхату через знемощілість Олексія. У його користь промовляє ще й той факт, що Никодим, беручи до уваги всі моменти й обставини, був і є фактичним ставленником партії й уряду СССР, яких він був подекуди речником у Російській Православній Церкві.

Другим евентуальним "поважним" кандидатом уважають патріяршого екзарха України й Київського Митрополита Філарета, який зробив просто блискавичну кар'єру в системі Російської Православної Церкви. При тому він же теж стоїть у "благодаті" партійних і урядових чинників СССР. Філарет зроду Українець із Донбасу та має тепер усього 41 років життя.

Вже раніше смерти Патріярха Олексія існувало переконання, що зо смертю Олексія прийде теж і смерть "старого" — або як деякі називали "переходового" — московського православ'я, на якого місце прийде "нове", яке буде витвором совєтських обставин і ідеології, а не традиційним "московським православ'ям", яке фактично скінчилося ще зо смертю Патріярха Тихона.

Реакція Ватикану на смерть Патріярха Олексія

Смерть Патріярха Олексія викликала живий відгомін у Римі, бо вислано і кондоленційні телеграми і в похоронах було особисте папське представництво.

Папа Павло в своїй телеграмі до Московського Патріярхату висловив "єпископам, духовенству й віруючому народові Російської Православної Церкви"-своє "глибоко відчуте співчуття". У своїй телеграмі Папа між іншим дослівно каже таке: "Особливо згадуємо його (— Олексія) вклад, який він зробив у відносинах між нашими Церквами". Закінчуючи телеграму, Папа запевняє адміністратора Московського Патріярхату про свої молитви за померлого Олексія й за "сумуючу Російську Православну Церкву".

Смерть Олексія послужила теж мотивом для промови Папи Павла в неділю 19-го квітня, що її Папа виголосив до зібраних на площі св. Петра прочан, туристів і римлян.

Кардинал Віллебрандс, перебуваючи гостем Російської Православної Церкви в ленінградського митрополита Никодима, взяв участь у похоронах Патріярха Олексія, як особистий представник Папи Павла та офіційний відпоручник Римського Апостольського Престолу. В своїй телеграмі до адміністратора осиротілого патріярхату Віллебрандс, видвигаючи "зусилля патріярха щодо віднови зв'язків миру й єдности між нашими Церквами", заявив теж, що "з вами і з Російською Церквою ми молимо, щоб Воскреслий Господь прийняв його (— Олексія) в домі Отця (— Бога)".

В зв'язку з цими словами ми відважуємося поставити тільки одне питання:

Чи справді існування нашої Української Католицької Церкви було аж такою перешкодою на дорозі "зусиль" ізза бажання "зв'язків миру й єдности" між Російською та Католицькою Церквами, щоб Олексій мусів без "зусиль" її зліквідувати руками безбожного комунізму, якого був неформальним служителем?

Хай Господь судить, якщо допустить Олексія до Свого "дому", — про що моляться кардинал Віллебрандс, — де нема вже "ні болізни, ні печали", а де панує не совєтський рай, але Божий.

ВИ НАС ЗАПИТУЄТЕ...

о. Северіян Якимишин ЧСВВ

Кожна людина має в своєму релігійному чи особистому житті якусь трудність, проблему чи неясність! Не сороміться запитати нас! Радо відповімо!

Я вичитав у "Світлі" за березень 1970 р., на сторінці 8-ій, щоб священики побирали дівиці, а не вдовиці, або вже зіпсовані. Але як жінка є не вдовиця, але розведена, чи він повинен бути священиком? — И. Б.

Ваше питання відноситься до справи про жонате духовенство. Справа, про яку ви питаєте, є про тих, що стараються стати священиками у східньому обряді — напр. у котромунебудь із візантійських обрядів, як от у нашім українськім. За законами Східніх Церков мужчина може оженитися перед священством і не мусить складати жодних приречень про безженність, хіба що сам добровільно приступить до священства в безженному стані. Дотепер ще Церква як Східня, так і Західня не дозволяє священикам на еміграції женитися.

Ви правильно вичитали і зрозуміли, що в конституції Папи Венедикта XIV-го для Італо-Греків із 1742 р. говориться про те, щоб ті, що хочуть бути поставлені у священичі чини, "перед свяченнями побирали дівиці, а не вдовиці, або вже зіпсуті..."

Ваша властива трудність у вашому запитанні є про священика, цитуючи ваші слова: "як то кажуть (значить це поголоска) не вдовиця лиш розведена, чи він повинен бути священиком?" — який провинився проти згаданої конституції Церкви.

Коли його висвячено на священика в жонатому стані, то треба нам припустити, що були заховані правильно закони Церкви. Церква не могла б допустити когось до священства, коли були б їй знані якісь неправильності, бо про того, що хоче святитися, є строгі дослідження про його здібність моральну й інтелектуальну, за вимогами церковних законів, відносно свячення на священика. Якщо він є жонатий, то перед свяченнями досліджують, чи його подружжя є законне. Вважаємо, що нам треба мати довір'я до нашої єрархії, що вона добре прослідкує гідність даної людини до священика, заки поставить когось у священичий сан.

У теперішніх обставинах могло би статися таке: міг був хтось скінчити священичі студії, а відтак покинув думку про священство; працював кілька літ та й при нагоді залюбився у вдовиці та взяв її собі за жінку, заключивши законне подружжя. Далі жиє чесним християнським життям; виховує родину, і вдовиці і свою. Часи на покликання до священичого стану стали трудні, як це самі сьогодні знаємо. Єпископи і священики знають про дані укінчених богословів; знають про їх здібність. Не маючи нових покликань, просять їх, навіть цих жонатих із вдовицями, щоб висвячувалися і служили народові у священичому стані. Тому, що закон, який приписує, щоб жінки тих, що хочуть бути священиками, були дівицями, є тільки церковним законом, Церква має право з нього розрішити-диспенсувати чи його змінити. І тому такий, що був жонатий із вдовицею, може законно бути священиком і далі служити своїй Церкві й Народові.

Щодо трудности про "розведену", приймаючи що подружжя було правильне-законне, то "казус" буде подібний до попереднього. Жінка, що була розведена перед шлюбом з цим другим чоловіком, що тепер є священиком, мусіла бути церковно-законна вільна, щоб заключити з ним подружжя. Вона могла бути вільна з отаких причин: вона, будучи католичкою, не могла заклю-

чати шлюбу тільки цивільного або не-католицького — значить, якщо вона заключила такий шлюб, то він був неважний, і тому вона була вільна, маючи цивільний розвід, і діставши розрішення з кар, затягнених перед Церквою і Богом, та могла заключати церковно-законне подружжя з чоловіком, який, пізніше, з даних причин, став висвячений на священика. Другий випадок міг бути той, що по цивільнім розводі, навіть якщо перше подружжя було законне, перший чоловік помер: вона хоч розвідниця, тепер удовиця, є вільна, щоб свобідно виходити замія. І так, після одержаних, правильним способом, потрібних розрішень-диспенз, Церква могла цього чоловіка поставити у священичий стан.

Щераз кажу, маймо довір'я до нашої Церкви. Із законів, які Церква уложила, Церква має право в даних обставинах звільнити з них і навіть їх змінювати, заступати їх новими.

Хлопець, який обслуговував коло вівтаря, сказав священикові: "Чому ви, Отче, не стоїте до кінця, як співають "Боже, вислухай благання...?" За це священик пізніше не впустив його до захристії і казав, щоби більше не приходив йому обслуговувати. — И. Б.

Це питання: Чому ви, отче, не стоїте до кінця співання "Боже вислухай благання...?" вже нераз було поставлене священикам, і то не лише від хлопців, але і від старших.

Що в цім випадку Отець не вистоював аж до кінця, мусіла бути якась причина. Причини можуть бути різні: літургійні, пасторальні й особисті. Найперше скажім ще й те, що пісня "Боже, вислухай благання" не має нічого спільного з Літургією. Це пісня, яку можна співати після Літургії, після молебня, на і після концерту, чи при іншій відповідній нагоді. Також те саме можна сказати і про інші побожні молебні пісні, скажім ті, що їх співається в честь празника Спасителя, Богородиці чи Святого. Підчас них Отець не мусить вистоювати аж до кінця. Головна рація є та, що священик, проголосивши "Відпуст" на закінчення Святої Літургії, йде ще до проскомидійника, де має спожити Святі Дари, зложити святі посуди, і проказати священичі молитви на закінчення Літургії. — Це робить він тоді, коли, хоч співається народом благальна пісня, деякі з вірних уже ревно розмовляють на дворі і покупюють на сходах церкви. — Крім того священик може мати в той час якусь особисту потребу чи пасторальну, відносно його дальшої служби своїм вірним: чи де буде шлюб, чи хрещення, чи може зараз везе Св. Причастя хворому, чи спішиться на другу парафію, щоб там відслужити ще одну Літургію.

Беручи до уваги вище сказане, не думаємо, що подібне запитання хлопчика, що обслуговує при вівтарі, спровокувало священика до того, щоб його більше не допустити до служення. Там мусіло бути щось більше й інше. Зрештою, даного випадку подрібно не знаємо, тож про нього не будемо видавати жадного осуду.

Комітетовий показав одній жінці, щоб вона вийшла з церкви, а на дворі, той самий комітетовий, другій жінці пхав пальці в очі і казав, щоб вона йому сюди не приходила. Ті жінки є піонерками тої церкви. Хотів би я, щоб Отець відповіли, чи добре роблять? — И. Б.

До непорозуміння і сварки все треба двох. Про яке тут непорозуміння йдеться, не знаємо, тому на це нічого не скажемо. Щось мусіло бути прикрого, чим жінки докучили комітетовому, що він їх аж нагнав, — та ледве чи аж пальці пхав ув очі, бо за такий напад можна кликати на суд.

Звичайно комітетовий церкви, чи якоїнебудь іншої організації, має за собою право дане йому голосуванням парафіян даної парафії, отже він має там якісь права. Якщо не мав права робити того, що зробив, то треба було це справити через Отця пароха, котрий є дійсним головою парафії, або через членів цілого церковного комітету.

Що ті дві жінки були піонерками парафії, це не дає їм права вмішуватися до справ комітетових, чи яких там, за які відповідає член комітету, головно поза зборами. На зборах, де все відбувається парляментарним способом і порядком, певно можливо буде цим двом жінкам-піонеркам дану справу розв'язати перед цілим засіданням.

Найбільше непорозумінь твориться тоді, коли некомпетентні люди вмішуються, або беруться до чогось, покликаючись на якісь претенсії: старшість, знайомство, піонерство, або хоч би на те, що "я ліпше знаю". Хочуть, щоб хтось мав довір'я до них, а вони до нікого. На це недовір'я чомусь наша людська спільнота хворіє і через це витворюється багато ворожнеч і сварів.

Скільки є українських католицьких священиків на північно-американськім континенті — в Канаді і ЗСА? — Я. П.

Числячи за адресарем, поданим у календарі Світла за 1970 р., усіх священників, включно з митрополитами, єпископами, світськими священниками й ченцями, число є 578. У міжчасі може котрийсь уже помер, або новий був висвячений, про цих не знаємо, скільки відняти, а скільки додати.

Запити просимо слати:

Rew. S. Yakymyshyn OSBM
520 Driveway
Ottawa, Ont., Canada

ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

(Продовження)

ЧАСТИНА І
ПРО ЦЕРКВУ І ПОКЛИКАННЯ ЛЮДИНИ

(Відповідь надхненням Святого Духа)

11. — Народ Божий, — порушуваний вірою в те, що Дух Господній, який наповняє вселенну, ним кермує, — в подіях, потребах і бажаннях, які поділяє спільно з людьми нашого часу, намагається розрізняти справжні знаки Божої приявности й провидіння. Бо віра ставить усе в новому світлі й виявляє Божі пляни щодо всебічного покликання людини, а тому накермовує уми до справді людських розв'язок.

Отож Собор бажає найперше розглянути в цьому світлі і звести до своїх Божих начал ті вартості, які сьогодні найвище ціняться. Бо ті вартості, — як такі, що походять із природи людини, Богом даної, — є дуже добрі; але, через зіпсуття людського серця, часто втрачають свою добропорядність і потребують направи.

Що думає Церква про людину? Що слід припоручати для побудови сьогоднішньої суспільности? Яке є остаточне значення людської діяльности в світі? Ці питання ждуть своєї відповіді. Звідси вийде краще на яву, що Народ Божий і людство можуть собі взаємно послужити так, що релігійна місія Церкви тим самим виявиться і найбільш людською.

Розділ І
ПРО ГІДНІСТЬ ЛЮДИНИ

(Людина — образ Божий)

12. — За майже однодушним розумінням віруючих і невіруючих, усе, що існує на землі, треба скермовувати до людини, як до свого центру й завершення.

А хто ж є людина? Багато різних, а то й протиставних собі поглядів висказала і висказує вона про себе, за якими часто саму себе або ставляє за абсолютну норму, або затискає себе в безвихідь, тож і хвилюється і непокоїться. Церква, відчуваючи ті труднощі й випосажена Божим об'явленням, може на них дати відповідь, якою можна визначити людині її положення, пояснити її труднощі, а також правильно пізнати її гідність і покликання.

Бо Священне Писання навчає, що людина була створена "на Божий образ", здібною пізнавати і любити свого Творця, і поставлена володарем над усіма земськими створіннями (1), щоб ними правити і ними користуватися, прославляючи Бога (2). "Бо що той чоловік, що згадуєш про нього, або людська істота, що про неї дбаєш? Мало чим зменшив єси його від ангелів, славою і честю увінчав його. Поставив його володарем над творами рук Твоїх, усе підбив йому під ноги" (Пс. 8, 5-7).

Та Бог не сотворив людини самітньою; бо вже спочатку "чоловіком і жінкою сотворив їх" (Бут. 1, 27), і їх об'єднання стало первозвором спільноти осіб. Бо людина з самих глибин своєї природи є громадським єством і без зв'язку з іншими не може ні жити ні розвивати свої снаги.

— — — — —

(1) Пор. Бут. 1, 26; Мудр. 2, 23.
(2) Пор. Сир. 17, 3-10.

ПАПА МАЄ ДОКУМЕНТИ ПРО ТОРТУРИ В БРАЗИЛІЇ

Папа Павло одержав знов нові документи та звідомлення від компетентних чинників про тортури, що їх практикує бразилійська поліція на в'язнях. Про це говорив теж Папа у своїй промові на загальній авдієнції 25-го березня. З Ватикану подають, що в ніякому випадку не прибув до Риму спеціяльний емісар бразилійського президента — полковник Мансо Нето, щоб з'ясувати Папі про соціяльну та політичну ситуацію в Бразилії, хоч така вістка була подана в Бразилії. Про такі відвідини також нічого не відомо бразилійській амбасаді при Ватикані.

ЧУЖІ ЛЮДИ

[illegible] Чмир

ДІТИ ЧИСТИМ СЕРЦЕМ ПРИЙМАЮТЬ ХРИСТА В СВ. ПРИЧАСТІ! ВОНИ ЯНГОЛЬСЬКИМ ПОГЛЯДОМ СПОГЛЯДАЮТЬ НА СВ. ХРЕСТ!

ЧИ ВСІ БАТЬКИ МОЖУТЬ ТЕ САМЕ СКАЗАТИ ПРО СЕБЕ? МОЖЕ НЕОДНІ БАТЬКИ ДОВОДЯТЬ ДО ТОГО, ЩО ГРІХОВНОЮ ІДДЮ ЗАТРОЮЮТЬ МОЛОДЕНЬКІ ДУШІ НЕРАЗ НА ЦІЛЕ ЇХ ЖИТТЯ!

Часто приходять до мене батьки та жаліються на своїх дітей, мовляв, не слухають, пізно приходять домів, не хочуть учитися в школі та й до праці не спішаться, відвертаються від [illegible] батькам дороге й миле, як рідна мова й церква [illegible] залюбки перебувають у сумнівному товаристві. Інші батьки нарікають, що їх діти заживають наркотики і запускають довге волосся як [illegible] тікають з дому і взагалі поводяться немов чужі [illegible] не рідні їх діти.

Яскравим прикладом такого відчуження [illegible] буде подія, про яку розказала мені недавно [illegible] з наших матерей, заливаючись гіркими сльозами. Отже її Маринка святкувала свої уродини та [illegible] просила на цю партію багато молодих людей. Батьки дали гроші на гостину, мати працювала кілька днів, щоб усе гарно приготовити. Все [illegible] видалося якнайкраще. Але напередодні партії Маринка поставила батькам рішуче домагання, щоб вони пішли кудись на час забави. Батьки зніяковіли і просто не знали, що казати. Почали вияснювати, що не годиться, не випадає, що люди скажуть. Ніщо не помагало. Доньця [illegible] речі одиначка була вперта і по довгих [illegible] поставила на своєму.

Як світ світом, діти, а особливо [illegible] — молодь завжди більш або менш не [illegible] батьками хотіли б мати свої [illegible] перед всім батьки. Це природне [illegible] приємне явище.

Але сьогоднішній бунт молоді проти батьків переходить дуже часто не тільки межі [illegible] свободи [illegible] пристойности [illegible] часто всі межі здорового глузду. [illegible] тиском родинне життя [illegible] навіть завмирати. [illegible] родинна [illegible] спільних ідеалів [illegible] мати — один табір — а дитина — другий.

Варта призадуматися [illegible] родинним дахом часто [illegible] навіть ворожі люди. [illegible] Деякі є загальні [illegible] родині. Інші є радше [illegible] подибати тільки в окремих [illegible].

До загальних належить [illegible] катастрофальний упадок авторитету. Живемо в часах загального бунту. Навіть теологи бунтуються сьогодні і підносять свої критичні голоси не тільки там, де треба, але і там, де не треба. Пам'ятаєте про те, що не хто інший, а саме деякі премудрі теологи [illegible] Бога, унікальну Місію Христа [illegible] Його Церкви. А за ними, як гриби по дощі, появляються арогантні бунти студентів, [illegible] рекрутів, а подекуди навіть дітей-школярів. Тож й тоді дивуватися, що в такій духовій атмосфері

постає прірва-бунт у родинах, на жаль, також і в деяких наших родинах.

Іншою загальною причиною відчуження в родинах є хибне розуміння свободи. Нинішня, виплекана надмірним матеріяльним достатком, людина думає, що їй можна все говорити і все робити. Отже щедро користає "мудра" людина з тієї свободи і доводить до того, що почуття ладу глузду, моралі і духової свободи просто жахається на вид глибкого занепаду у фільмі, телевізії, літературі політиці й суспільному життю. Наші діти живуть у цій затруєній атмосфері і хоч-не-хоч заражуються її бацилями.

Третьою і найважнішою причиною занепаду родинного життя, а зокрема його виховних обов'язків є упадок і недоцінювання релігії. Наші предки спирали свою життєву мудрість на принципі: Начало премудрости — страх Господній. У кожним тяжкім положенні вони звичайно говорили: Бійтеся Бога! і шукали сили і наснаги у Творця світу і нашого Отця.

Сьогоднішній світ не боїться Бога; щобільш, навіть Його не признає. Але впарі з тим не боїться нікого і нічого. Ні людського закону, ні морального ладу, ні навіть здорового глузду. Не диво, що так відкрито двері до анархії й суцільного хаосу, якоїсь новітньої Вавилонської вежі. У цьому жахливому безголов'ї загублена людина не бачить жадної надії ні для себе, ні для людства. Ще ніколи не було стільки самогубств, як у наш "поступовий" вік, ще мабуть ніколи не було стільки розмов про загин людства, як тепер.

Ось так, відкинувши страх Господній — сьогоднішнє людство злякалося самого себе, своєї будучности, своєї надії на краще. Якраз тому домінуючим чинником нашої доби є страх: страх перед новою війною, перед непередбаченим вибухом нуклеарних бомб-стрілен і передусім страх перед необчислимою й невідповідальною людиною, яка нікого й нічого не боїться.

Крім тих загальних причин, діє ще цілий ряд інших непригожих факторів, які послаблюють родинне життя, а зокрема його найважнішу функцію — виховання дітей. На цьому місці хочу говорити тільки про два. Французький письменник А. Г. Екзюпері в своїй казці *Малий принц* пише про зустріч того малого принца з лисом. Не зважаючи на всю прихильність і ласкавість до того звірка, лис тримається від нього осторонь, не хоче дотримувати йому компанії, бокує насторожено і не зважаючи на всі заходи, ніяк не вдається хлопцеві стати приятелем лиса. Розчарований даремними зусиллями, принц питає лиса, чому він не хоче бути його приятелем. Лис відповідає просто: Ти не знав мене, як я був маленьким, як же ж я можу тебе знати і тобі довіряти тепер, коли я є старим лисом. Ця казка висловлює простими словами одну велику виховну правду: перебувати з дітьми, знати їх, навчати словом і прикладом — це найважніше завдання батьків і виховників.

Коли порівняєте виховні вимоги тієї казки з нашою дійсністю, то побачите, чому по українських родинах є стільки чужих, відчужених дітей.

По-друге: виховання людини — це одне з найважчих завдань. Проте мало хто приготовляється до нього, мало хто вивчає всі складні питання з біології, психології, соціології й педагогіки, зв'язані з виховним процесом. Ніхто не може бути електриком чи автоводієм, не маючи відповідної підготови. Було б смішним, коли б хтось хотів учити в школі або практикувати медицину без відповідних студій. Але в наших умовинах і в нашій культурі приймається без здивування і заперечення факт, що двоє дуже молодих людей зв'язуються подружжям і закладають родину. Знаю випадки таких подруж. Він має 18 років, вона 16. Двоє дітей, які до року матимуть третє. Собі і тій дитині на горе.

Як у першій статті про "Розділений дім", так і тепер звертаюся до хвальних Читачів "Світла" і прошу висловити Вашу гадку про виховні проблеми в наших родинах. Зокрема прошу відповісти на такі питання:

1. Як найуспішніше зарадити несприятливим впливам довкілля у вихованні дітей в українських родинах?

2. У чому міститься тайна успіху в вихованні?

При цій нагоді щиро дякую Вп. Читачам, що відгукнулися на мою першу анкету. При нагоді використаю їх думки.

ЧУЖИНЦІ ПРО ОДНОЗГІДНІСТЬ НАШИХ ВЛАДИК

Віденька католицька пресова агенція подала вістку (яку передаємо в дослівному перекладі) про те, що між нашими Владиками прийшло до одноздності в справі створення нашого Патріярхату:

"В своєму листі до Папи Павла український католицький архиєпископ із Філядельфії, Амвросій Сеніщин, заявив, що він також хоче піддержати прохання українських єпископів, — найменувати Кардинала Сліпого патріярхом українського обряду. В дальшому Сеніщин просить у своєму письмі про те, щоб теж і його підпис поставити під постановами Синоду, який відбувся минулої осени в Римі. Сеніщин був досі одиноий член українсько-католицької Єрархії, що не погоджувався на прохання до Папи, щоб піднести Кардинала Сліпого до гідности патріярха.

Високопреосвященійший Митрополит Амвросій Сеніщин

Задля цього становища й задля того, що він став осторонь Синоду в Римі, архиєпископ був критикований численними українськими католиками. Зміна його наставлення наступила по довшому переговоренні з предсідником українського Синоду, українським архиєпископом із Вінніпегу, Германюком, який уважається рішучим піддержувачем піднесення Сліпого до патріярха".

"АНГЛІЙСЬКИЙ ПАТРІЯРХАТ ІЗ СВОЇМ ПАТРІЯРХОМ"

Цю вістку щераз подаємо з уваги на те, що в останньому числі (травень, ст. 186) при друкуванні були в ній пропущені два рядки, через що вона вийшла здеформованою та давала неправдиву інформацію. — *Редакція*

Цікавий проект висунув англійський єпископ Кристофер Батлер, помічний єпископ Вестмінстеру, щодо оформлення Церкви в Англії, про що повідомляє англійський католицький тижневик "Де Теблет". Він каже: В Англії може бути одна Церква об'єднана, англіканська і католицька, із англійським і латинським обрядами під приматом Папи. Єпископ Риму — Папа був би патріярхом традиційного латинського обряду, а Архиєпископ із Кентербері був би патріярхом англійського обряду. Батлер висловився, що цей проект є тільки його особистим поглядом —, "пробним балльоном", кажучи: "Якщо ми хочемо бути вірні духові II. Ватиканського Собору, то що ж ми більше хочемо як не коекзистенції обох обрядів, римокатолицького та англійського, в повній спільноті з власними єпископами, власною Літургією та власною теологічною традицією? Оба обряди визнавали би Папу як правного наслідника св. Петра".

ЕСПАНСЬКІ СВЯЩЕНИКИ ВІДКИДАЮТЬ ПОМИЛУВАННЯ ІХ УРЯДОМ

Як подають із Мадриду, Еспанія, 13 священиків відомовилися прийняти амнестію, яку видав для них голова держави Франко, заявляючи, що "це було б нельояльним прийняти для себе амнестію, коли інші політичні в'язні надалі мусять зістазати в криміналах", про що вони повідомили і Франка і Ватикан. Водночас ті священики закинули своїм єпископам, що вони зіставили їх "на призволяще" тоді, коли вони були арештовані, переслухувані, тортуровані, поставлені перед суд і засуджені. З тих 13 священиків є 12 Басків, із яких між іншим 5 було засуджених на 10-12 років за те, що вони публично вказали на тортури в еспанських в'язницях та закинули еспанській поліції, що вона ломить загально-людські права.

ОЧИЩЕННЯ ПРОКАЖЕНИХ

Василь Барка

Канадійсько-французький Кардинал Леже, який посвятився працювати між прокаженими в Африці

Сучасний стан — це стан занапащеності гріхами: без спокути. Ми всі недужі протибожністю, нещирістю, зарозумілістю, злостивістю, жадністю, перелюбством, осудництвом, заздрістю тощо. Намножені за десятиліття, гріхи обляглм нас, як проказа духовна.

При звичайній проказі, виказаній плямами на шкірі, руйнуються живі тканини до кісток і суглубів. Хвороба нищить легені, органи слуху, зору і мови. Виїдає очі з ямок. І от, "безока, без'язика, безрука решетка людини" знаходить притулок у могилі.

Тілесну проказу нам видно, як погибельну. Однак, психічної, значно грізнішої, бо з'їдає душу навіки! — ми не добачили. Чутливий Гоголь колись жахався духовною зараженістю людства.

У старовину проказу вважали наслідком нестерпного гріха. Прокажені, досмертно отверженні, мусіли попереджувати всіх, кричачи: "нечистий!". І люди з жахом сторонились. Жили прокажені в печерах, пустощах, руїнах, або никали по димній "гегенні": долині-звалищі біля Єрусалиму.

Один визначний мислитель сказав: якби виявилися тайні язви сердець, людство пройняв би жах.

Ми, в масовій зараженості гріхами, нагадуємо десятьох прокажених, що перестрінули Христа на дорозі в Єрусиламі і здаля криком кликали: "Ісусе Наставнику!" — і молили про змилування.

Пожалів їх Ісус і звелів піти до храму: показатися священикам. Вони послухались. Ідучи, раптом побачили на собі чудо — стали чисті! Один вернувся, і прославляючи Бога, наблизився до Ісуса, впав до ніг і дякував за порятунок. Це був Самарянин.

І сказав йому Ісус: "Чи не десять очистились? де ж дев'ять? Як вони не вернулися віддати славу Богові, — крім цього чужоплемінника?"

У цій події відкрито вселюдський зміст. Десяток символічно означає многість. Подібно, як двійка однакових у трагедії Шекспіра представляє типову численність, — за означенням Гете. Через десяток зображено кожен народ і людство.

Спільна недуга, це — нечистість протибожности. Коли протиставився Богові перший ангел, світлоносець-Люцифер, він тоді ж був звергнутий із неба, як *"нечистий"*. Ми всі заражені тією протиставністю. Особливо в умовах боговорожої заведености, як "гегенни".

Хоч вразила і до глибини, — але відкрито чудесний порятунок: милость Христа як відповідь на молитву. Всіх бажає спасти Господь. Коли інший, самотній прокажений просив Христа: "якщо хочеш, можеш мене очистити!" Змилосердившись і доторкнувшись до нього, Ісус промовив: "Хочу, очистись!" І той став чистий. Його тіло, як і в других уздоровлених, відтворилося всіма тканинами. Так душі наші, з прокази гріха, відновляться почуттям і всіми силами.

На самотнього прокаженого Христос "подивився строго", давши зрозуміти, що і тайний гріх видно.

Ми всі — під строгим поглядом, і всі — з провинами, що їх згадав апостол, пророкуючи про наші, "останні дні". Ось перечислення: "люди будуть самолюбиві, сребролюбиві, горді, пихаті, злоріки, батькам непокірні, невдячні, нечестиві, недружелюбні, непримиренні, наклепники, нездержливі, жорстокі, недоброголюбні, зрадники, нахаби, надуті, більше сластелюбні, ніж боголюбні".

Що пророцтво справдилося за дев'ятнадцять віків, бачимо на жорстокості в війні і в концтаборах. Ставлення втіхи вище від віри розвинулося, як пошесть. І особливо ж ми невдячні всі.

Коли початок рятунку, це звернення до Христа, то здійснюється чудо рятунку — в нашому послухові. "Підіть покажіться священикам!" —

означає: звернувшись до Церкви, відкрити серце в сповіді.

Десять прокажених на тій дорозі очистились.

І є неодмінна правда в принесеній подяки. Без того немає спасіння. Як нема добра в родині, де діти не вдячні батькам за труд і любов. Там — руїна дому. Тільки один із десяти врятованих сповнив правду.

Ми — духовно нечисті. Хоч носимо на лицях, як середньовічні прокажені, маски, часом прекрасно розмальовані! Щоб скрити. І самі ж повіряли в маски. Живемо несправжністю і навіть величаємося. Це — ми всі, колишні чисті, що були поляпані в світло Христа; як новозібраний народ. Коли випросимо прощення, відпадаємо знов, як ті дев'ять. І якщо спасеться один із десяти, — чи не буде "чужоплемінних"? — Таджик, Індус, або Японець. Перс: хто має вдячне серце з вірою.

Колись пророк у підземній темниці, в залізах, кричав: "пильнуй, Ізраїлю!" Так і сьогодні: почуймо із підземʼя нашого серця подавлений голос сумління. Щоб не зійшла дорога наша з прокаженство в "гегенну", де "вогонь не гасне" і "черв'як не мре".

А відкрито для всіх нас вічний шлях блаженних: до семи світочів "неба небес", до правди його, як заповітного ковчега.

ПРО СВЯТКУВАННЯ СВЯТ
Із постанов Українського Архиєпископського Синоду

Щодо святкування свят в Українській Католицькій Церкві Синод, беручи до уваги зовнішні й економічні умовини життя і праці наших вірних та звʼязування вже нашими домовинами католицькими Церквами їх вірних від деяких приказаних свят, постановляє в дусі рішень II Ватиканського Собору: З днем 1 січня 1970 року обов'язуючими для вірних нашої Церкви є наступні святкові дні:

1) Всі неділі в календарному році.

2) Різдво. Богоявлення. Великдень. Вознесення Святого Духа — по одному дневі (перший день).

3) Найменування (Обрізання) Г.Н.І.Х.

4) Благовіщення Пречистої Діви Марії.

5) Вознесення Г.Н.І.Х.

6) Успення Пресвятої Богородиці.

У ці свята всі вірні в совісті зобов'язані брати участь у Службі Божій та інших церковних богослужіннях, вислухати проповіді та здержатися від тяжкої фізичної праці, а єпископи й пароми або їх заступники, обов'язані жертвувати Службу Божу за парафію: парафіян і своїх вірних та виголосити проповідь. Очевидно, що від цих обов'язків допускається звільняючі причини (недуга, службові чергові обов'язки, фізичні перепони й ін.).

В усі інші свята священики обов'язані відправити Служби Божі і виголосити проповідь для вірних у догідну пору (вранці або ввечері), щоб могли святкувати ті вірні, які бажають і можуть. Одначе таке побожне і давнім звичаєм освячене святкування тих свят, брати участь у Службі Божій і церковних богослуженнях та здержуватися від тяжкої фізичної праці, не обов'язує в совісті, а священики не зобов'язані жертвувати Службу Божу за нарід.

ПРЕДСТАВНИК НИКСОНА ПРИ ПАПІ?

Останніми часами знову поширюється вістка про те, що американський президент Никсон хоче вислати свого представника до Ватикану. Тепер Никсон розглядає евентуальну можливість, щоб ним був Генрі Кебот Лодж. Покищо Лодж був би особистим представником Никсона без якогось формального дипломатичного статусу. Лодж умовні погоджується з підходом Никсона, про що він заявив "Нюсвік"-ові.

ГАРНИЙ ЗАКЛИК ПРАВОСЛАВНОГО МИТРОПОЛИТА

Православний Митрополит Пантелеймон із Коринту Греція, звернувся з закликом до Папи Павла православних Патріярхів і проводів Протестантських Церков, щоб усі скликали й зійшлися на "Світовій Конференції Християнської Відповідальности". Як місце такої конференції він запропонував Коринт.

ВАТИКАНСЬКИЙ ДОСТОЙНИК ДО СССР

Як відомо, Кардинал Віллебрандс їздив на офіційне запрошення Московського Патріярхату до СССР і був гостем Ленінградського Митрополита Никодима. Крім нього в останніх часах їздив до СССР теж секретар св. Конгрегації для Поширення Віри — Архиєпископ С. Пінедолі, колишній Апостольський Делегат у Канаді. Стається це зовсім несподівано. Він поїхав наперед до Варшави, де — за офіційним коментарем — мав обговорювати з Кардиналом Вишинським справу світової місії та справу браку священичих покликань. Із Варшави Пінедолі зовсім несподівано поїхав на декілька днів до Москви. З тієї поїздки та про її цілі не подано ні ніякого звідомлення, ні коментаря.

ДУМКАМИ З ПАПОЮ ІВАНОМ XXIII-ІМ

Д-р М. Струтинська

Папа Іван XXIII-ій служить Св. Літургію за візантійським обрядом, висвячуючи на єпископа покійного вже кардинала Куссу — настоятеля св. Конгрегації для Східніх Церков.

Сентимент до померлого папи Івана XXIII спонукує простудіювати його мемуари та деякі писання, видані його секретарем Каповілля, що появилися в перекладі на англійську мову "Journal of a Soul" 1965-1966 р. (509 ст.).

Середовище і покликання

Читаючи сторінку за сторінкою ви бачите, які умовини вирощували покликання Папи. Цей мемуар Анджеля Ронкаллі (бо таке було його імʼя і прізвище) зовсім інший своїм підходом як нпр. "Історія душі" св. Терези від Дитятка Ісус, яку читається як повість. Читач, що шукає драматичного напруження, не найде його в щоденнику, який Анджельо Ронкаллі почав писати вже на 14 році життя, але навчиться там скромности, покори і любови до Бога і людей. Читач знайде там докази, який великий вплив має родинне середовище на дитину, зокрема вплив побожної матері, а в випадку папи Івана XXIII дуже побожного хресного батька Завеліюса, що на ділі був його стриечним дідом. Завеліюс ніколи не був одружений, і спеціяльно зайнявся своїм похресником та вспоював йому глибоку любов до Бога, якому все життя служив. Хоч інше було середовище Папи Івана (його батьки були селянами, але ймовірно нащадками зʼубожілої шляхти), а інше Слуги Божого Андрія Шептицького, все ж таки підхід їхніх матерів був дуже подібний. Ми мусимо це підкреслити, що перш за все родинний дім і добрий примір священика вирощує покликання.')

Зі сторінок щоденника бʼе щира побожність, гаряче бажання прямувати до святости та покора й любов до рідних, привʼязання до батьківщини, до Римського Папи та піддання Божій волі завжди і в усьому. Здібності Анджеля, працьовитість та мила вдача отворили йому шлях до студій, бо батьки були вбогі. Жаль, що небагато людей читає рядки щоденника Папи Івана XXIII, а знає його тільки на основі статтей у різних часописах, що ніяк не можуть дати повного образу життя улюбленого всіми папи, якого доброта по смерти ще навівае спокоєм тих, що з довірʼям про нього читають, чи моляться при його гробі.

Чи християнський світ пішов слідами Івана XXIII?

Наші часи дуже неспокійні. Скрізь критика та непевність завтра. Другий Вселенський Ватиканський Собор, що є твором Папи Івана XXIII, згідно з його задумом мав принести у світ оновлення, мир і любов Бога та людей. Соборові постанови підтверджують це, але ліберальні, атеїстичні струї, послаблення віри серед добробуту та вигідництво нищать проголошене добро і люди не йдуть на жертву, за голосом совісти та голосом папи.

Засоби духового росту

Молодий Ронкаллі свою сильну віру спирав на глибокому почитанні Пречистої Діви, якій у католицькій традиції присвячений місяць травень (як згадується в щоденнику) уже від XII століття. Він був також Марійським Дружинником як семінарист у Бергамо та залишив нам правильник аскетичного життя своєї

Марійської Дружини, а як священик став членом Згромадження Серця Христового для священиків.

Чисте та вмертвлене життя давало йому погоду духа: Як семінарист він пише:[2]) "Святі завжди є веселі, а монахи й монахині такі радісні, бо вони як св. Павло вмертвлюють своє тіло і підпорядковують його без жалю... Я хочу бути священиком живої, простої віри, що стоїть сильно при папі і за папою завжди, навіть у справах ще не з'ясованих офіційно, в кожному деталі." "Моїм принципом буде завжди в усіх сферах релігійного знання і в усіх теологічних або біблійних питаннях найперше шукати традиційного вчення Церкви і на тій підставі судити про здобутки сучасної науки. "Я не погорджую критикою і я буду вистерігатися злої думки про критиків, ані не буду їх трактувати без пошани. Навпаки я це люблю. Я з удовіллям старатимусь бути в курсі найновіших здобутків науки.[3]) **"У загальному це буде моєю засадою: прислухатися до всього і до кожного, думати та багато студіювати, не судити скоро, ані не говорити забагато, ані не старатися притягати увагу, ані не відхилятися навіть на одну йоту чи титлу від думки Церкви.** Як сказав Ціцеро: "Час руйнує винаходи публичної опінії, правда залишається і чимраз більше кріпшає і живе та існує навіки." А дальше підкреслює раду Господа Ісуса Христа для всіх: "Істинно кажу вам: **Якщо ви не наверн'етеся і не станете, як діти, не ввійдете в Небесне Царство** (Мат. 18, 3).

Анджельо Ронкаллі впродовж цілого свого життя держався цієї ради.[4])

Певно великою заохотою для молодого священика стали слова папи св. Пія X в часі авдієнції по його висвяченні, сказані до нього особисто: "...Я буду молити доброго Господа, щоб особливо поблагословив твої добрі наміри, щоб ти став дійсно священиком по Його Серцю. Я благословлю твої інші наміри теж, і всіх людей, що тепер радіють тобою."

У день свого висвячення о. Анджельо Ронкаллі в товаристві о. Люїджі дель Розаріо відвідав найбільше святі місця в Римі і відбув прощу з великою побожністю і простотою[5]) до церкви св. Івана Латеранського, щоб там відновити акт віри, а відтак іде навколішки по Святих сходах[6]), побуває в церкві св. Павла поза мурами міста та молиться у св. Петра при його гробі. В церкві св. Петра з пошаною цілує стопу символічної для вірних статуї св. Петра в дусі "послуху і миру".[7]) Улюбленим його святим є св. Карло Боромей, св. Йосиф та св. Альойзій Гонзага.

У всіх періодах свого життя засобами щоденного духового росту для нього була молитва, Служба Божа, часослов, вервиця - роздума та часті замкнені реколекції. Життя його є сповнене самовідречення, численних добрих діл та духа вбожества.

Нікого не відкидав. Його засадою було віддавати добром за зло, а в усіх справах старається ставити вище правду Євангелії понад підступи людської політики. Мав зрозуміння для духовних потреб Сходу, який пізнав підчас побуту в Греції й Туреччині. (І ми Українці завдячуємо йому звільнення Його Блаженства Кардинала Йосифа). Як папський дипломат у Франції[8]) ось що занотував: "Все поручаю Божому милосердю, що зробив зле чи менче добре, і дивлюся в майбутнє, коротке чи довге, яке б воно не було на землі, бо я хочу зробити його святим і джерелом святости для других."

Джерело відродження

Папа Іван XXIII прямував до з'єднення християн і бажав, щоб Собор II Ватиканський простелив до нього дорогу і до святости всіх вірних теж. Ми маємо супроти Івана XXIII довг вдячности. Добре було б, щоб у нас люди читали його твори, щоб студіювали і розважали їх. Для цього великі скарби містить книжка "Молитви і розважання", яку уложив на основі творів папи Івана XXIII[9]) о. І. Доннеллі у формі коротких розважань на кождий день року. Це необхідне, щоб справді пізнати хоч би поверхово аскетичні й душпастирські вчення папи, який проломив шлях до обнови, подаючи в своїх творах і життю засоби до її осягнення.

---

[1]) Стор. 505 щоденника о. Рогуццині.

[2]) Стор. 211 щоденника.

[3]) Там же, стор. 211, 212.

[4]) Там же, стор. 229.

[5]) Там же, стор. 226, 227.

[6]) Згідно з традицією по тих сходах мав іти Ісус на муки.

[7]) "Oboedientia et pax".

[8]) Стор. 321, цит. твір.

[9]) Prayers and Devotions, переклад англ. 1966, 1967 (352 сторін друку).

КУПЛЮ КНИЖКИ давнішого видання, також збірки ПОШТОВИХ МАРОК. Подайте, що маєте й за ціни на адресу:

А. МОСН

6 Churchill Ave., Toronto 145, Ontario, Canada

ПОВНА СВОБОДА ЛЮДИНИ

о. Т. Олійник ЧСВВ

Таку знимку дає при своєму оголошенні "Радіо Фрі Юроп", кажучи, що "він потребує мати свій власний розум". "У Східній Європі є ціла генерація молодих як оцей". Це правда, бо в підкомуністичних країнах думання молоді сковане найданим комуністичної ідеології та режиму.

Усі прагнуть свободи. Жити свобідно — вроджене прагнення кожного. Бо людина обдарована свободою. Людина від самих початків свого існування постійно себе висвободжує, звільняється від впливів і залежности від других людей. Перше звільнення з лона матері, потім від її грудей, а коло 7-го року, розпочинається процес психічного усамостійнення.

Так то людина здобуває свою свободу — починає думати "своєю головою", розцінювати по своєму вартості, — наприкінці кидає свого батька-матір і творить окрему клітину — свою власну родину. Це боротьба за тілесну свободу.

Багато трудніша боротьба за свободу духа.

Людський дух прагне висвободитись і опанувати тіло

І ця боротьба закроєна на все життя.

Юнак спочатку зачинає реагувати проти впливів свого оточення. Коли впізнає, що він залежний від других, реагує, а то й бунтується, щоб виборти свою незалежність.

Людина створена Богом, дістала мандат панувати над землею, а щоб запанувати, треба бути самому свобідним. Після того тілесного усамостійнення виступає затяжна боротьба за повне висвобождення духа.

Ніхто з людей не є вповні самостійним. Кожна людина, якоюсь мірою, залежна від других людей, від свого оточення і передовсім від Творця — Бога.

Тоді в чому ж криється оте вроджене прагнення свободи?

— Свободу людини покищо ніхто ще остаточно не окреслив. Людина, будучи створеною істотою, дістала в дарі свободу волі, однак завжди залежну. — І ніколи людина повнотою не висвободить себе, не стане самовистарчальною, але мусітиме визнавати свою залежність і від Бога і від людей, з якими живе.

Драма людини розпочалася з хвилиною, коли пра-людина забажала себе зовсім усамостійнити. Бажання "стати як Бог", самостійно вирішувати "добро і зло", так сильно закорінилось у людині, що перша людина дала себе звести спокусі.

Повна свобода можлива тільки у Предвічного Бога. Бог єдиний абсолютний суверен, ніким не обмежений, бо має буття сам у собі. Він — саме Життя та повна Особа, ніким не займана.

Свобода людини не в тому, щоб робити, щб собі хто захоче, але в тому, щоб свідомо визнати Бога повним сувереном та узнати, що вона залежна від Його волі, що в запереченні Бога криється повна неволя, бо тоді людина відсуває себе від свого властивого місця, ставлячи себе проти Найвищої Волі — Божої волі. І тоді людина намагається підневолювати всіх. Вона стається тираном, а не паном землі. Так то людина підбиває в неволю людину. Народ постає на народ. А вислід такий, що одні народи "вільні", інші "поневолені".

Людина не має сил себе звільнити. Визволитель мусить прийти звідки інде, з іншого світу, бо на землі нема нікого вповні свобідного. Хто сам у неволі, не може нікому дати свободи.

В ім'я волі збулися всі світові війни

Людина сміливо йде на смерть, бо цінить свободу. Однак ніколи ще не було повної свободи для народів. Завжди один народ залежний у чомусь від другого.

Людина сама себе запроторила, але сама себе звільнити не спроможна. Вона потребує Освободителя.

Сьогодні люди в рабстві політичному, соціяльному та релігійному. Найсильніший диктатор, який підбив собі мільйони народів, став рабом свого диктаторського режиму. Такий диктатор усіх страхає, а найбільше сам непевний свого становища. Він цілий опанований страхом. І ніхто не може бути вповні свобідний чи невтральний — усі засуджені в якусь неволю.

Людина обмежена

Від самого народження ми є невільниками власної недосконалости. Наші сили обмежені, наш ум і воля дуже недолугі. Саме це обмеження затаврувало людей і їх підневолює.

У нас якийсь конфлікт, оте роздвоєння між тілом і духом. Людина розбита внутрі. Тіло воює проти закону розуму. Розум часто знаходить правильний вихід, але тіло не хоче скоритися вимогам духа. Розум і воля часто не всилі опанувати чи підкорити собі прагнення тіла.

Помимо внутрішньої боротьби — життя кожному миле. Хоч ми обмежені, а жити таки хочеться. І то вічно жити. Людське тіло має в собі засоби самозбереження, відроджує себе, лікується, але все ж таки людина в неволі. Найбільша неволя людина, про яку свідчать цвинтарі, це смерть. Смерть стукає і забирає свої жертви. Хто мене вибавить від смерти тіла? Вмерти ж треба!

Земля, хоч створена для життя, але вся в неволі смерти.

Всесвіт керований законами

Модерна людина відкриває оті закони і послуговується ними, але від них себе звільнити не може. Свобода людини лежить у тому: — визначити закони природи і ними правильно послуговуватися.

Закон притягання існував перед Ньютоном. Атом був подільний від самих своїх початків, хоч людина донедавна не вміла його поділити. Людина відкривши подільність атому, сама від нього залежна. Коли ж відважиться зловживати законами, витворить енергію, яка стане ся смертельною загрозою для всього життя на землі.

Свобода від закону — залежність

Закон прийшов через надужиття. І став нормою правопорядку. Зокрема природні закони конечні. Вони незмінні. Отож найкраще визнати свою залежність від закону і йому підчинитись.

Люди сьогодні спромоглись осісти на місяці. Можуть ступати своїми ногами по супутнику землі. Можуть любуватися його сяйвом, але не можуть змінити його положення в космосі. Тож залишається одне: визнати свою залежність від Бога і природи, яку створив Бог.

Тим то ми свобідні, коли визнаємо закон і ставимо його нормою свого життя.

А найвища свобода — це визнати нашою вірою Господа Бога. Прийняти його волю. Тоді воля Божа стається нашою, а ми стаємося вільними Божими дітьми. Визнати закони природи і вміти добре ними послуговуватися, — тоді "земля наша".

Коли людина не може перескочити меж свого існування тим самим мусить визнати своє обмеження. Люди можуть перестати вірити в Бога, але через те Бог не перестане існувати! Можуть затиснути п'ястуки і кричати до неба "бог помер", але тим не перестануть бути залежними в усьому від Бога Вседержителя.

Виступати проти волі Божої всеодно, що запроторювати себе самого. А ставити себе на рівні з Богом, це спадати в найгіршу пропасть.

Хто визнає Бога, тому дається право бути Божою Дитиною. В міру визнавання Божого усиновлення, людина висвободжується і стається самим собою.

Релігійна свобода

Релігія — це єднання з божеством. Правдива релігія висловлюється культом богопочитання. Інакше людину поневолює забобон і суєвір'я. Де бо не стало віри, там — суєвір'я і забобон запанували.

Бог не хоче рабів, а кличе всіх до всиновлення у Христі. Людина не стається невільником сонця, коли доброхіть стає під його світло. Так і той, хто самочинно заняв своє місце перед Богом і прийняв Його волю за свою, виходить на свободу слави дітей Божих.

"Пізнай правду, а правда висвободить тебе". — Правдиве пізнання правди про людину, про Бога, і визнання тієї правди вірою, заняти своє місце перед Богом, дає право свобідно управляти світом і володіти ним в ім'я Живого Бога.

Вся земля понині стогне і страждає в рабстві зотління. Вона чекає на висвободження Божих дітей.

АЛЬБЕРТІЙСЬКА МИСТКИНЯ — ПАРАСЯ ІВАНЕЦЬ

о. О. Купранець ЧСВВ

Автопортрет Параці Іванець

Одним із виявів людської духовости, людських відчувань і переживань, висловлювання й розуміння духа часу, минулого чи теперішнього, є безсумнівно мистецтво в усіх своїх ділянках. На тлі даної доби людського буття, яка створює основу для мистецької творчости, вилонюється постать мистця, який стає наче речником доби. Мистець висловлює в даній добі: загальне або частинне наставлення до самого мистецтва, вселюдські чи тільки частинні вподобання, розуміння мистецтва чи інше, що разом відображується та реалізується в мистецьких творах.

Мистецтво не тільки само в собі зрізничковане, але теж і в своїх поодиноких ділянках, творячи в дальшому всякі (якщо можемо так сказати), відділи та підвідділи. Відповідно до тих поділів і підподілів у кожній ділянці мистецтва виступають постаті мистців, що свій спосіб переживання й відчування та розуміння висловлюють у своїх творах, якими знов одні захоплюються, а другі їх не сприймають, бо не відповідають їх розумінню мистецтва чи нормам їх уподобання.

Особливою ділянкою мистецтва є малярство, в якому передаються красками — подібно як у музиці — всі тони людського відчування та сили людського духа.

Не відразу мистецькі бажання стають дійсністю

В цій статті хочемо познайомити наших читачів з одним із наших новіших мистців у малярстві, що виринають на тлі нашого життя й доби в Канаді. Ним є пані Парася Іванець.

Парася Іванець родом із Галичини, де вона на нашій землі в своїх молодечих роках переживала зо своїм народом усі радісні й гіркі його хвилини, зокрема ж воєнних років, що витиснуло теж і своє п'ятно на її українській душі. Воно теж прийшло до вислову в її мистецькій творчості. Вже в ранній юності Парася виявляла живе зацікавлення мистецтвом. У її душі зродилося вже тоді бажання стати мистцем у малярстві. Однак обставини не дозволили їй перевести душевне бажання в життєву дійсність, доки не прийшов на це відповідний і зрілий час.

Парася Іванець прибула до Канади із своїм чоловіком — д-ром Василем Іванцем у 1948 р.

Частина ікон у катедральному іконостасі, що їх намалювала Парася Іванець

По своєму приїзді панство Іванці ідуть на далеку підарктичну північ у Північно-західніх Територіях, де д-р Іванець лікарює. Але й це мало свій позитивний наслідок для п-ні Парасі, бо тут вона мала змогу познайомитися, і то на місці, з мистецькою народньою творчістю Ескімосів, як теж із деким з ескімоських мистців, що дуже поширило її мистецький виднокруг. По короткому побуті в Оттаві, де д-р Іванець працював лікарем, панство Іванці переносяться на постійний побут до Едмонтону.

Для неї сповнилося її задушевне бажання

Едмонтон стає для Парасі Іванець місцем, де сповняються мрії її юних літ, бо тут вона має всі можливості перевести в життя свої мистецькі бажання. В Едмонтоні вона доповнює своє теоретичне мистецьке знання та вдосконалює свої природні здібності. У 1957-62 р.р. вона студіює під умілою рукою покійного професора Юліяна Буцманюка в його Мистецькій Школі, яку він веде для вибранців мистецтва. Тут Парася Іванець ознайомлюється з традиціями українського малярства, в тому теж з іконописанням. Проф. Ю. Буцманюк був не тільки визначним і заслуженим нашим мистцем, але теж і добрим педагогом, від якого талановитий і працьовитий студент міг багато навчитися. Тим якраз визначається Парася Іванець.

Проф. Ю. Буцманюк, будучи шляхетною та критичною людиною, вважав, що Парася Іванець повинна ширше зазнайомитися теж з іншими мистецькими напрямками та способом мистецького вислову. За його порадою Парася Іванець у 1962 році записується на курси малярства при Альбертійському Університеті, де вона інтенсивно над собою працює, можна сказати, по сьогоднішній день. При тому треба зазначити, що вона, хоч засвоїла модерну техніку, не пішла лінією сьогоднішнього модернізму в різних його напрямках, але зуміла зберегти "золоту середину".

Творчість Парасі Іванець вінчається успіхом

Інтенсивна й систематична праця над собою приносить Парасі Іванець заслужені успіхи. Її здорова амбіція, яка диктує їй не зупинятися на дотеперішніх досягненнях, але йти безупинно далі й робити нові досяги, доповняє хотіння виплисти на "широкі води" мистецького творення яким немає ні меж, ані краю.

Починаючи з 1965 р. Парася Іванець, виступає вже на мистецьких виставках, українських і неукраїнських. Вона робила свої власні мистецькі виставки в Едмонтоні й Ріджайні. Брала участь у збірних мистецьких виставках СМА (Канедієн Медикал Асосієйшен), організованих із нагоди лікарських конвенцій у Джеспері, Едмонтоні й Калгарі, як теж брала участь у збірних мистецьких виставках у Ню Йорку, що були влаштовані старанями Союзу Українок Північної Америки. Деякі з її образів увінчалися на виставках першими чи другими нагородами. Будучи членом Едмонтонського Мистецького Клюбу (Едмонтон Арт Клаб), бере стало участь у виставках, які цей клюб улаштовує.

"Коли ви малюєте, то вкладаєте свою душу в твір, бо це щось, що ви створили. Дитя дарунок комусь, хто оцінює вашу працю, — це те. саме мов повісити образ у своєму власному домі... Я не є 'бізнесмен'... Кожний мистець знає, що деякі картини не є такі добрі як інші, що він їх виконав раніше"... — говорить Парася Іванець 1967 р. в інтерв'ю для місцевого часопису "Де Лідер-Пост" у Ріджайні, де вона мала свою мистецьку виставку. В тих її словах вона висловила самокритичний погляд на себе, як мистця, та на свої мистецькі твори, що треба вважати наскрізь здоровим явищем у її підході й самооцінюванні себе. Здоровий самокритицизм та свідомість своїх спроможностей, у тому теж і своїх недотягнень, запевняє Парасі Іванець успіх у її дальших і кращих мистецьких творах, чого їй щиро бажаємо.

ОДИНОКА В ТОРОНТІ УКРАЇНСЬКА
КРАМНИЦЯ ЦЕРКОВНИХ РЕЧЕЙ
DIOCESAN CHURCH GOODS STORE
278 Bathurst St. — Toronto 2B, Ont.
Великий вибір церковних речей. — Напрестольні Євангелія. — Церковні книжки. — Молитовники і багато інших речей.

Вже появилася в продажі
нова книжка
улюбленого всіми автора
сенсаційних повістей
Б. ПОЛЯНИЦА
СІЛ ЗОЛОТИХ ЧАШ
Стор. 224, в гарній двобарвній обгортці роб. мистця М. Левицького.
Коштує $2.00
Замовляти на адресу:
Basilian Press
286 Lisgar Street
Toronto 145, Ont. — Canada

✝

Бл. п. о. ВАСИЛЬ КАМЕНЕЦЬКИЙ ЧСВВ

упокоївся в Бозі дня 4-го травня 1970 р. в Мондері, Алта., на 72-му році життя, 52-му чернецтва та 44-му священства, відомий провідник реколекцій і церковно-релігійних організацій, довголітній настоятель і парох, проповідник і місіонар, виховник і духовник.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

о. Василь Каменецький ЧСВВ

ТРЕТІ ЧИНИ В КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ

(Закінчення)

І наш Чин св. Василія Великого певно, що не остався позаду. Видівши великі благодатні успіхи Третіх Чинів, постав і в нас Третій Чин св. Василія Великого. На наших землях процвітало це боговгодне діло. На жаль, через важкі переживання нашого народу, нашої Церкви й чернецтва, через часті напади татарських орд, через несприхильних нам сусідів, лишилося про початки Третього Чину св. Василія дуже мало документів.

Знаємо з історії, що перша Українка, що належала до Третього Чину св. Василія, була Гремислава, дочка українського князя Ярослава, мати бл. Саломії, галицької королеви та Болеслава Встидливого польського короля. Навіть є здогади, що славний із своїх дивацьких діл Микола Потоцький, що по своїм цілковитім звороті до Бога будував багато манастирів для оо. Василіян і для латинських ченців, був похований у Почаєві у Василіянській рясі. Документи про ці речі ворожі католицькій Церкві елементи, певна річ, старанно усунули й понищили.

Щоліш у новіших часах Слуга Божий Андрій Шептицький ЧСВВ у 1898-1899 роках обновив давню традицію і як ігумен львівського манастиря оснував Третій Чин св. Василія. Написав йому правила, беручи зразки із правил Третього Чину св. Франциска. Перша клітина оновленого Третього Чину заіснувала при церкві св. Онуфрія у Львові і там вийшов перший наклад правил для цього.

Видно, що ІІІ Чин поширявся, бо бачимо, що вже в 1912 році вийшов із василіянської друкарні в Жовкві другий наклад Правил для Третього Чину св. Василія для світських людей, уложений о. Андрієм Шептицьким ЧСВВ, ігуменом манастиря св. Онуфрія у Львові. 1932 року появився третій наклад Правил Третього Чину св. Василія Великого за одобренням Ординаріяту з підписом "Іван Бучко, еп.-помічник". Це доказ, що було живе зацікавлення Третім Чином, коли треба було видавати втретє його Правила. Про долю Третього Чину тепер на наших землях нічого не знаємо, хоч перед другою світовою війною були по більших манастирях клітини Третього Чину, напр. у Львові, в Дрогобичі, в Бучачі та в Кристинополі.

Генеральна Капітула Отців Василіян 1955 року оновила Третій Чин та видала "Статути, тобто Правила Третього Чину св. Василія Великого". Вступне слово п. н. "Протоархимандриче письмо" яким проголошується статути Третього Чину св. Василія Великого, написав Всесв. о. Павло Миськів, Протоархимандрит ЧСВВ. Вийшли в Римі 28 серпня 1955 року. В статуті згадується про те, що Третій Чин розвивався головно в Галицькій Провінції Св. Спасителя і почасти і в Закарпатській св. О. Николая. Друковано ці Правила в друкарні оо. Василіян у Гроттаферрата.

Перший відділ оновленого Третього Чину в Канаді постав 8 жовтня 1961 року в Мондері, Алберта. Свято відкриття відбулося в манастирській молитовниці оо. Василіян у прияві Впр. о. ігумена Мирона Дацюка ЧСВВ, як краєвого провідника на Канаду, як також і о. Василя Каменецького, як назначеного місцевого провідника в Мондері. Формальне оснування попередила промова Впр. о. Ігумена: "Дорогі Браття й Сестри, оце збувається важлива подія. Основуємо "Тре-

тій Чин св. Василія Великого". Назва для Вас нова, але це Товариство давне, як давні монаші Чини". Дальше переповів о. Ігумен історію повстання Третіх Чинів у Католицькій Церкві. При кінці роздано Членам медалі, на яких з одної сторони є св. Василій Великий і Преп. Макрина, сестра св. Василія Великого, а з другої сторони Мати Божа Невгаваючої Помочі.

Вписалося тоді до Чину 16 членів, пізніше приступили ще й інші. Засада Третього Чину є: "не кількість членів, але якість членів", що щиро бажають вести досконаліше життя і хочуть подобатися Господеві вірністю в зберіганні Божих і церковних заповідей та правил Чину.

Ще згадаю слова Впр. о. Ігумена про тих, що їх допускається до участи в заслугах Чину та відпустах і привілеях, якими втішаються в Церкві Чини. Це звичайно особи, що в особливіший спосіб сприяють Чинові чи матеріяльно основуючи манастирі, чи в інший для них доступний спосіб допомагаючи Чинові, то тоді за згодою Капітули Чину бувають приняті до участи в заслугах Чину, і мов члени Третього Чину тим самим є учасниками заслуг праць, молитов і відпустів Чину.

Щоб хоч коротко подати, які обов'язки приймають за себе ті, що приступають до Третього Чину, то ось вони:

1) Брати і Сестри нехай [illegible] всім вистерігаються розтратности, а стараються за скромність і поміркованість.

2) Нехай вистерігаються небезпечних танців, пустих неморальних театральних вистав та непотрібних забав і бенкетів. Нехай будуть поміркованими в їді й питті.

3) Нехай не сідають до стола без молитви й не встають від нього без неї.

4) Нехай зберігають приписані Церквою пости.

5) Нехай вірно зберігають Божі й Церковні заповіді.

6) Нехай по можности стараються бути кожного дня на Св. Божій та приступають до Св. Причастя.

7) Ті, що мають робити тестамент, нехай [illegible] завчасу своїм маєтком.

8) Нехай стараються бути з родиною взірцем для інших. Нехай стараються [illegible] добрі діла, як Христос поучає в св. Євангелії.

9) Нехай пильно стараються про мир [illegible] між собою і поширюють таке [illegible].

10) Нехай по можности [illegible] людей.

11) Нехай ніколи не присягають [illegible]. Нехай вистерігаються [illegible] бесід і [illegible] та нехай [illegible]. Вечором нехай [illegible] з собою, чи не провинилися в чім та нехай і каються провин.

12) Нехай беруть участь у місячних зборах, назначених провідником. На зборах робиться збірку на хворих і вбогих, головно членів Чину.

13) Нехай навідуються до недужих Братів чи Сестер, дома чи в лікарні. В часі недуги нехай пригадають, щоб хворий завчасу приняв Св. Тайни. На похорон члена Третього Чину нехай ідуть усі та нехай пожертвують одне Св. Причастя і одну Службу Божу за душу покійного.

Основання Третього Чину. Де найдеться хоч десять охочих вести досконаліше життя в Третьому Чині, там треба удатися до краєвого Провідника 3-го Чину. Він сам чи може через свого відпоручника, основує канонічно новий відділ Чину. На перших зборах пояснить ціль і правила Третього Чину, дасть кандидатам їх відзнаки, назначить першу управу і доручить місцевому о. Провідникові перевести з ними належно час проби. По відбутій пробі та складенні обітниці перших членів, уже є оснований органічно Третій Чин.

Якщо б місцевий відділ став дуже численним, то місцевий о. Провідник може поділити його на секції напр. молодь і старші, мужчини або жінки.

Каже Спаситель: "Не збирайте собі скарбів на землі: де ржа і міль нищить і де злодії підкопуються і крадуть. Збирайте собі скарби на небі, де ані ржа, ані міль не нищить і де злодії не підкопуються, ані крадуть, бо де скарб твій, там буде й твоє серце". (Мат. 6, 19-21). Хто поважно хоче йти за цим покликом Спасителя, то якраз є нагода легше як де інде на світі, збирати собі небесні скарби в Третьому Чині св. Василія Вел.

МОЛІМСЯ ЗА ЖИВИХ І ПОМЕРЛИХ!
НАЙКРАЩА МОЛИТВА —
ЦЕ СЛУЖБА БОЖА!

НАЙНОВІША КНИЖКА ВІДОМОГО АВТОРА
Б. ПОЛЯНИЧА
п. н.
ЗАМОК ЯНГОЛА СМЕРТИ
сенсаційна повість із часів Гетьмана Розумовського вже вийшла з нашої друкарні!
Має 290 сторін друку на гарному папері
Ціна — $2.00
Замовляти через:
BASILIAN PRESS
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

Photos: Wide World, United Press Int'l.

"РОДОВІД" БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ "ДИНАСТІЇ", ЯКУ ЗАПОЧАТКУВАВ ЛЕНІН, ЯКОГО 100-РІЧЧЯ НАРОДИН ВІДЗНАЧАЮТЬ КОМУНІСТИ. ХТО НАСТУПНИЙ ВОЛОДАР? А МОЖЕ ПРИХОДИТЬ КІНЕЦЬ "ДИНАСТІЇ", НА ЩО ВСІ ВЖЕ ЖДУТЬ!

Ю. Маврік

ТАКА ДІЙСНІСТЬ ПІД КОМУНІЗМОМ

"Комсомольская правда" 2-го вересня 1960 року жертвувала одну сторінку питанням цілі людського життя. Приводом до того був лист 28-річного робітника Володиміра Шашова, в якому він жалується:

"Мене інтересує питання: для чого живе людина. Відповідають мені, що кожна людина має свою життєву ціль до якої прямує. Коли б людина не мала своєї життєвої цілі для чого потім живе? Їсть, спить, працює, а чому це все робить? Працює щоб їсти і спати, їсть і спить щоб працювати. Направду так!" — пише той молодий робітник і кінчає листа словами так: "Життя є нудне і без радости і не знаю як його змінити, як знайти ціль життя..."

Яке цікаве признання людини, яка народилась і була вихована в матеріялістичному дусі, в комуністичних школах.

Початком 1961 року Братіславське радіо в реляції "Говоримо з молодими людьми" поцікавилось листом 16-річної студентки, яка написала з усією простотою і щирістю:

"Деколи сумніваюсь в суті життя... Якщо глуздом життя є лише тільки плиткі погляди й інтереси як є: держави, добра їжа, танець, або якщо ще щось не гірше, то все мені являється марним, зайвим і низьким. В людях нема нічого доброго а в групах тим більше нічого... Не відчуваю до людини нічого, не шаную її, не вірю в людину. То є плаз, який не заслуговує собі назву "гомо сапієнс" — "розумна людина".

Страшні слова. Як глибока мусіла бути розчарованість 16-річної дівчини, яка цікавилась медициною й біологією, а вони ж є основним проблемом глузду життя.

Свідома необхідність приводить сучасну молодь зокрема в комуністичних країнах в темряву, з якої не знаходять стежки. Ставляє їх перед проблематичні питання на які не мають відповіді. Самі не знаходять, інші не дають. Потім якщо нема Бога й вічности, то в чому може знайти глузд життя наприклад каліка, сліпий, невилічно хворий, який не може працювати і почуває себе зайвим і непотрібним в суспільстві, є тягарем для інших?

Живемо в столітті яке характеризується як атомний вік, вік фантастичних винаходів, епоха відкривання таємного світу-космосу. Деякі науковці не вагаються сказати, що світ є вже без тайностей, що науково організувати суспільство є останнім словом модерної науки і т. д. А все таки неспокій, чим далі, тим більший. Чим біль-

ше відкриваємо таємничість всесвіту, тим більше постає питання: Як це виникло? На основі яких законів? Мені в комуністичному середовищі твердили, що праця створила людину, що Земля і Всесвіт постали випадково. Надзвичайно цікаве, але не задовільнююче. Чим більше відкривають все нове й нове, тим більше падає їх пояснення виникнення Всесвіту, виникнення життя, просто похиляється їх твердження; але і так вони не відкликують, не змінюють своїх попередніх тверджень, тепер вже для мене таких примітивних і смішних. Так для мене і для нас тут на Заході вони смішні. Киваємо рукою і не думаємо про це, але що думають наші молоді брати й сестри на Рідних Землях, що молодь в Чехословаччині, Польщі, Угорщині? Як вони собі це мають пояснювати? Як? без джерел, добрих книжок, без того, щоб знати про другу сторону припущення, щоб пізнати й інші можливості?

Не мають таких можливостей. Слухають вже по тисячу разів одні і ці самі слова: Чтоби щасливо в мірє жить, нужно комуністом бить, нужно релігію бросіть і целком виводіть!

Папа Пій XX у зверненні до членів міжнародного філософського конгресу 21 листопада 1946 року між іншим сказав:

"Молодь звертає до вас в безнадії свої очі, бо шукає повного світогляду, який дав би ціль і напрям цілому її життю... — Доки не дістане солідну і остаточну відповідь на питання: яка є суть життя, суть болю, смерти, до того часу буде мати враження, що не має під собою певної землі". Хоч трохи за старі слова, але які правдиві і в сучасному актуальні. Який неспокій висить над вами молодшими, що маєте вести далі наше суспільство, боротись против неправди і зла і таким чином покращати життя на землі. Як зможете боротись против неправди, коли не пізнаєте правду!?

Дійсність показує, що молодь на це тепер не готова, нездібна, хоч багато кажуть навпаки. Ця неморальність, безпідставні домагання, страйки, маніфестації — все це кличе до остаточних і рішучих кроків. До правильних метод виховання і допомоги, бо так, як є, прямує людство до дегенерації, до самознищення і до знищення людського життя на землі взагалі.

А які щасливі можуть бути ті, що прозріли, що знають для чого і для кого живуть, терплять, вмирають, що знають і вірують в існування Всевишнього, вірять у вічне спасіння і тим самим і в вічне затрачення та борються. Борються зі злом цього світу і зі самим собою. Які нещасливі ті, на могилі яких можна написати слова: "...Тут відпочиває хтось, хто ніколи не знав для чого жив" (Бог).

Щаслива ти, дорога українська молоде у Вільному світі, що свобідно можеш прийти до оцих вище поданих висновків і знайти свою ціль і глузд свого життя тут на землі! Але все таки мушу сконстатувати гірку дійсність і неспокій: Більше загрожує нашому існування і щастю не комунізм, про який пишу: це є комунізм практичний, смішний, якого ідеологію й аргументи можна повалити завжди і на кожному кроці. Але далеко гіршій теоретичний комунізм, що поширюється швидко в Західньому світі, в світі де живемо і ми. Цей комунізм є найбільша небезпека для нас і того нам треба хоронитись найбільше.

В Бозі лиш наша надія. У щоденних молитвах і просьбах до Нього, щоб захоронив нас від зла, яке ми самі люди натворили, щоб захоронив нас від цієї брудної води, яка може в кожну хвилину потягнути нас до свого нутра і там загинемо без того, щоб знати бодай для чого жили.

Людина є сотворена для вічности, для Бога! Нехай будуть неспокійні наші серця поки не спочинуть в Ньому.

НОВІСТЬ! **НОВІСТЬ!**

ПОЯВИЛАСЯ
ДРУКОВАНА КНИЖКА,
ПОТРІБНА СВЯЩЕНИКАМ,
А ХОСЕННА МИРЯНАМ п. н.

"ЦАРСЬКЕ СВЯЩЕНСТВО"

Проблеми життя і праці священика.

Автор довголітній виховник українських питомців у Римі —
О. ІРИНЕЙ НАЗАРКО ЧСВВ

Сторін 201. **Ціна $3.00**

Замовляйте:

Basilian Press
286 Lisgar St. — Toronto 3, Ont. — Canada

Д-р Богдан Казимира. РЕЛІГІЙНО-ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ В УКРАЇНСЬКІЙ КАТОЛИЦЬКІЙ МИТРОПОЛІЇ В КАНАДІ. Стор. 102 + 11 таблиць. Ціна $1.00.

о. Дамаскин Попович. БОГ І ЛЮДИНА. Допоміжник тим, що шукають Правди. Стор. 75. Ціна 75 центів.

Замовляти через:
BASILIAN PRESS
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

Казимир Грицина

ТОГО НІКОЛИ НЕ ЗАБУДУ!

(Продовження)

Найстаріший брат Антін, який мав тоді 16 років, пішов до Українських Січових Стрільців. Здається мені, що тоді було затьміння сонця. Знаю, що я тоді був біля Мами, які стояли і довго дивилися вслід за братом, але не плакали: може з великого болю закам'яніло їх серце, а може наслухавшися, як брати читали Шевченка, бо були тоді в нас всі тодішні видання Кобзаря, почувалися гордою, що Їх син іде до своєї військової формації, Українських Січових Стрільців. З нашого подвір'я було видно цілу нашу вулицю і, коли брат зійшов на вул. Татарську, то Мама сіли на зрубаного ясеня, який лежав перед хатою біля квітника, взяли голову в руки і довго так сиділи.

В липні австрійські війська забирали худобу. У нас було дві корови, одна високотільна, яка не доїлася, а друга якраз по телятку і дуже багато давала молока, то її нам забрали. Що то було плачу! А перед тим нам згинула корова тирольської раси, заслабла на "крижову кров". А в нас було душ десять з родичами. Ну, брат пішов на війну, то лишилося дев'ять. А у травні народилася наймолодша сестра Мартуня. Отже діти сам дріб, без молока в такій родині дуже важко. Але Божа воля. Наш плач нікого не зворушив. Воєнні закони тверді. Що кому до чужого горя?

Це була неділя. Родичі поносили дещо речей до стрия в межу, бо там була мурована пивниця. А ми бігали по обійстю. Бачу, жовніри приїхали з Пихнівки, поля на схід від нас, коні з упряжжю, та поставали за садком сусідів напроти нас, а вони, по противнім боці вулиці від нас, були останні від поля. Не довго потім почвалали трапом і за короткий час швидко втікали з канонами. Добре з полудня, а ми тоді вже сиділи в пивниці стрия, чуємо стукіт до пивниці і крик "аткрой". Стрийко, як найстарші віком, вийшли перші, а ми помалу почали теж вилазити. Жовніри питали за водою, але стрийко мусіли самі пити, і аж тоді їм давати. Ми дуже цікаво гляділи на них, бо казали, що Москалі, то люди з одним оком...

Ми мешкали так, що наше обійстя йшло вздовж вулиці та займало половину її довжини. Від самої вулиці був рів. Як приходила весна, то такі води йшли з поля, що цим ровом у береги, як часом і виливало, плила вода і то нераз через тиждень, то зі школи додому тяжко було дістатися. А влітку, то ми в тім рові бавилися, а старші грали кічки. Місто звозило сміття і помалу той рів ставав вужчим. По нашім боці на березі росли верби, рожа до смаження і базник. А люди чогось мали таку поговірку, що в базнику чорт сидить. Чому якраз у базнику? Але, що сипали сміття з міста; то в нім були дроти і всяка інша біда. і, як хто йшов, а ще вночі, та біля цього куща базнику зашортався, то й зі страху привиджувалися кози-чорти, які перескакували через рів. "У страха великі очі".

Тому, що в нас був сад із добірними яблунями та расовий агрест, то й наші Тато чи Мама людям, які оповідали про кіз-чортів, що ноги підкладали та потім перескакували через рів, ніколи не перечили, а часом ще й притакували. Це виявилося дуже практичним, бо нам тоді, аж доки рова не засипали, ніколи ніхто не робив шкоди в саді. А як рова не стало, то тяжко було вберегтися від злодіїв. Думаєте, що може люди перестали вірити в чорта? Та де там!

Я вже працював у кооперативі. Десь це було 1929 або 1930 року. Я з'їв на вечерю немоченого оселедця. В ночі захотілося мені пити так, що спрага не давала спати. А я спав на стриху, бо це був травень. У нас тепло. Не хочеться до хати йти будити через воду, а до студні яких п'ятнадцять метрів від брами. Спускаю драбину і в білизні скачу на студню і помпаю та п'ю воду. Годинник у місті б'е 12-ту годину. У нашу вулицю, яку звали Грицинова, а фактично називалася Глибока, з вулиці Татарської виходять дві жінки і мужчина. Як побачили мене в білизні, що я тягну воду, а це було від них яких 200 м, спішно повернулися в місто. Другого дня знову пішла чутка, що на Грициновій вулиці вночі дідько воду помпає... Знову пару років ніхто ніччо не запускався в нашу вулицю. А вона була рівнобіжна до головного гостинця і в долині, то й на час війни було добре прикриття для війська, отже всі головні сили переходили нашою вулицею.

І тоді то, в серпні 1914 року, коли ми вийшли з пивниці стрийка, то нашою вулицею, як вода в ріці, маршували московські війська. Нераз день і ніч. Ми думали, що їх так багато і вони нераз говорили "у нас народа хватіть", але у своїх спогадах П. Кобець пише, що Москалі обходили ночами на інші шляхи і на день знову маршували тим шляхом, що вчора, мовляв: дивіть, як нас багато. Пам'ятаю, як нашою вулицею гнали, два дні і ніч, корови й вівці. В тім річ, що ніч. Може бути, що ніччо їх переганяли, щоби було враження, що їх багато. Але факт, що тоді вони мали всього подостатком.

Я їхав з Татом у поле. Йшли московські війська. Їх тьма. Питають Тата, чи за горою город

"Ведень"? Ішли вони під гору, не така вона велика, але погано її називали, бо звісно під гору і люди і худоба спинялися та й полагоджували фізичну потребу. Тато казали так! а салдати ца те: О! то ваш государ пропав! а Тато до себе: "Уважай, щоб ти не пропав сам". Але одного дня був клопіт. Прийшов салдат і питає де "сарай" (стодола). Тато його зле зрозуміли і післали там, "де цісар пішки ходить", а він прийшов і до Тата! І хто знає чим було б це скінчилося, та якось вияснили йому, що в нас будинок, де є збіжжя, називають стодола. Теж був клопіт зі словом город, бо тут наголос м[illegible] зміст

Вже з перших днів війни гнали австрійських полонених. Люди виносили їм води, хліба, молока і ще дещо. Охорона дозволяла дати їм це. Полонені йшли помалу. То було колись, коли ще про модерність і поступ мало що говорили. А як Гітлер ішов на Схід і гнали полонених, у тім числі і наших Українців, то гнали їх як худобу майже бігом, і горе тому, хто знемігся. Забивали палицями. Нікому не дозволяли подати води чи хліба. Такого стріляли і стріляли того, що прийняв їжу. Страх було дивитися. Спочинку не давали. Ми вже були в Кульчицях 1944 р. і чогось я був у Самборі, як Німці на конях гнали полонених. Майже бігом. Я пішов на бічну вулицю, щоб не бачити. Хіба ж не правда, як казали старі Римляни, чоловік для чоловіка вовком"

Зараз перших днів арештували нашого пароха о. прелата Громницького, як закладника. О. д-р М. Конрад виїхав до Австрії. Перебував у Гмінді. На вигнанні бачив я Служебник, а в нім на останній обкладинці були вигнані Отці, які з нього правили у Гмінді, і там було прізвище бл. п. о. д-ра Конрада.

Парохію обняв редемпторист о. Франц Ксаверій Бонн, Бельгієць. Тому, що Бельгія була союзна держава, то о. Бонн багато добра робив для населення. Відомо, війна, то безправ'я. І московські війська допускаються всяких безправств. Але котрі війська не допускаються безправств? Наші Січові Стрільці чи Українські Січові Стрільці не допускалися безправств на наших землях, але зате ніде правди діти, наші узброєні селяни допускалися безправств над нашими Українськими Січовими Стрільцями тоді, коли їх бив тиф і вороги. О! то дуже чорна сторінка нашої історії. І чого ж ми тепер нарікаємо, що ми не маємо своєї держави? Ми її могли мати, як би в нас була єдність.

Багато з нас розуміли, що Україна, то його повіт чи село і дальше не хотіли йти. Твердить Горліс-Горський, що як би були всі отамани підпорядкувалися під команду Петлюри, то Петлюра був би розбив усяку ворожу силу. Але так, як було за Гетьманів, за Петлюри, так і нині є. Незгода і зависть. Своє особисте ставимо над загальне. Поляки теж жеруться, але у відношенні до нас то всі стають проти, а ми не вміємо, ми забігаємо ласки, бо засильно вкорінився в нас дух рабства. І слушно каже "Лис Микита" (ч. 5, 1967), що "правдива історія еміграції буде написана щойно тоді, коли відкриються архіви з... доносами, у Бонні й Вашінгтоні, у Римі й Парижі, у Празі й Варшаві"...

Сказав наш великий Верховний Архиєпископ Йосиф: "Де згода, там перемога". І ми про цю згоду-єдність молимося, та лише устами, а серце наше далеке до згоди. І тому ми себе самі обдурюємо. Ми лицеміри. Ми не ми, каже наш геній Шевченко. Він кликав і кличе "Обніміте, брати мої, найменшого брата". А ми, чи обіймаємо, чи може так, як Юда, поцілунком зраджуємо свого брата?

Отже о. Бонн багато нашим людям робив прислуги. Але ми, малі діти, дуже боялися о. Бонна, бо о. Бонн, коли хто зле заховувався в церкві, такого брав за вухо, провадив перед царські врата і казав клячати. А в дома за таке нас не погладили... Але то було колись, коли ще мало що було чути про "демократію". Тепер навіть дуже побожні родичі візьмуть дітей до церкви і там пустять їх, а вони бавляться по церкві. Що іншим воно перешкоджає, їх мало що обходить, але вони моляться і користають з демократії. А оборонці традиції, то своїх жінок із неслухняними дітьми висилають до англійської церкви і там вони вміють заховуватися, а в своїй чомусь не вміють? А для збереження традиції треба би робити те, що наші тати чи діди робили, то є треба би вжити "хлопського аргументу".

ANDREW TAILORS

The place where CUSTOM clothes are made.

High-Grade Alterations, etc.

1076 QUEEN ST. W., TORONTO 3, ONT.

Phone: 536-0982

АНДРІЙ НАКОНЕЧНИЙ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ГУРТІВНЯ СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ

U B A TRADING CO. LTD.

300 Dwight Ave. — Tel.: 252-2246-7

ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА

О. д-р Модест М. ҐНЕСЬКО ЧСВВ, який у цьому році відзначає свій ювілей 25-річчя священства. В попередньому числі помилково подано було "Ґресько", за що перепрошуємо Ювілята.

ДІТРОЙТ ВИДАВ ДРУГОГО МОЛОДОГО ДУШПАСТИРЯ

"Багато покликаних, але мало вибраних".

Якось стає дивно, коли приглянутися ближче нашій українській молоді. Багато з них володіють знаменито рідною мовою, ба й навіть можуть пописатися красномовством, але священичі ризи були призначені двом молодим юнакам, що мусіли починати українську мову від абетки.

8-го грудня 1968 року перший раз в історії церкви Непорочного Зачаття в Гемтремк, Миш., відбулися свячення диякона Рафаїла Райберна — англійсько-німецького походження... Відносно в дуже короткому часі, бо лише за один рік і один місяць 18-го січня 1970 року в цій самій церкві були ми вдруге свідками свячень диякона Михайла Стельмаха — українського походження, третє покоління в ЗСА, а він українську мову починав вивчати в новіціяті у Ґленков, Ню Йорк. Ніколи не забуду нашої з ним зустрічі у Ґленков 1960 р., коли брат Михайло розмовляв з нами українською мовою. На мій запит, як він міг у такому короткому часі опанувати досить добре мову?... брат Михайло кинув у відповідь: — "Ю ідер синьк ор свим" (або потапай або пливи). Бачите, Ірино й Остапе (ми собі кузени), ми в новіціяті говоримо пів тижня по-українськи, а пів-тижня по-англійськи." У вересні 1969 р. ми обоє з мужем Остапом відвідали брата Михайла в Римі, де він був свячений на диякона. Михайло Стельмах, хресне ім'я його Мирослав, син Григорія й Марії Стельмахів, народився в Дітройті і був охрещений у нашій церкві. Тут у Гемтремк він закінчив парафіяльну школу та, 1969 року, після закінчення гайскулу у Стемфорді, вступив на новіціят Отців Василіян у Ґленкові, де при облечинах одержав чернече ім'я Михайла. По новіціяті молодий чернець виїхав на дальші студії до Канади, а після трьох років Василіянський Чин вислав його на студії до Риму, де він чотири роки вивчав богословію, і де 12-го жовтня 1969 р. був висвячений на диякона.

*

І не очунялись ми, як від часу днів новіціяту, десять років пізніше, у нашій церкві, Преосвященний Ярослав Ґабро, через положення своїх святительських рук, і молитвою до Святого Духа, поставив у священичий стан василіянського диякона Михайла Стельмаха.

Наступила найбільш зворушлива хвилина, коли Єпископ Ярослав Ґабро накривши голову диякона Михайла омофором, відмовив молитву — "Божественна ласка", а відтак диякон Михайло лежав перед престолом.

Вітаючи молодого о. Михайла Стельмаха в церкві, о. Протоігумен М. Когут ЧСВВ звернувся словами Святого Письма — одного разу сказав Христос до апостолів: — "Як мене післав мій Отець, так я посилаю вас. Не ви вибрали мене, але я вибрав вас". "Сьогодні о. Михайло одержав "Божественну благодать", що немічних робить здоровими, і ви певно відчули силу Святого Духа, як перемінював звичайного чоловіка на слугу Божого. Це неабияка ласка бачити рідного сина священиком".

Після Св. Літургії о. Михайло уділив благословення, найперше: Єрархові Ярославові Ґаброві, відтак своїм батькам, священикам, Сестрам, дітям і всім вірним.

Бенкет почався молитвою, яку проказав о. монс. Леськів із Чікаґо. Відтак товстмайстер, о. П. Пащак ЧСВВ представив гостей, а опісля попросив Владику Ярослава Ґабра до слова. "Сьогодні, говорив Єпископ, відбулося в церкві велике торжество, а слава не лише церкві, Василіянському Чинові і Єпархії, але взагалі це великий здобуток — новий працівник у Христовому Винограднику".

Опісля промовляв о. ігумен І. Лотоцький ЧСВВ — парох нашої Церкви: — "Надзвичайно радію сьогодні, що мій перший ученик, якого я вчив у новіціяті 1960 р., став священиком. Пригадався мені один злочин, якого допустилися німецькі СС-и в 1938 році. Арештували молодого священика й завезли до Дахав... Приходить СС-вояк і каже: "Попе!... даю тобі три можливості врятувати життя — або зрікайся священства, або повісся, або застрілю тебе. Надумайся до завтра..." Священик сів на землю і сказав до себе: — Ні!... я не виречуся священства... Почав навколішки молитися, пригадав хвилини свячення, першу Богослужбу та хвилину, коли давав мамі вперше Святе Причастя — серце його було виповнене радістю. На другий день СС-си вимагали підпису застосовуючи нелюдські тортури, б'ючи його по голові аж до крови протягом десяти днів... Чудом урятувався той молодий священик, але видержав. Сьогодні, коли я був свідком свячення отця Михайла, я переживав за мого ученика і питав себе — чи він видержить?... Дорогий отче Михайле!... Ви вибрали чудове Ім'я — Боже, коби ви видержали аж до кінця".

Під кінець, господар бенкету о. П. Пащак ЧСВВ представив гостям і попросив до слова о. Михайла ЧСВВ. О. Михайло ЧСВВ зробив надзвичайно миле вра-

женя на привітних своєю подякою в українській і англійській мовах... Найперше дякував Богові за ласку покликання до священичого стану. Відтак дякував своїм батькам за християнське виховання, сестрам Василіянкам за їхні молитви та заохочування стати священиком. Родині і правдивим приятелям дякував за те, що завжди піддержували його на дусі. Дякував усім отцям Василіянам, а особливо о. ігум. І. Лотоцькому — першому вчителеві його духовного життя. Особливішу подяку зложив Владиці Н. Габрові за уділення Тайни Свя-

Всі Українці сердечно вітають молодого Василіянина о. Михайла Стельмаха, та надіються, що в його особі побачать щирого українського священика.

Ірина Захарків

СВ. МІСІЯ В ЦЕРКВІ СВ. ДУХА ГАМІЛЬТОН, ОНТ.

Цього року відбулася св. Місія в церкві Св. Духа під проводом оо. Василіян у днях від 12 до 19 квітня. Ще в суботу приїхав до нас широко відомий місіонар о. Іриней Назарко ЧСВВ з Торонта. Вже сама поява о. місіонара зробила помітне враження на присутніх людей, що заповнили церкву "по береги".

У неділю після Служби Божої мала відбутися перша місійна проповідь. На проповідальницю виходить о. місіонар. Почалася проповідь. Такі палкі, такі дзвінкі слова линуть з уст о. місіонара, говорить так зі серця, так пориває, як здається ніхто ще не говорив у цій церкві. Здається, що це якийсь пророк з'явився перед народом. У церкві торжественна, немов зачарована тиша.

І падуть натхненні слова о. Місіонара на зболілі людські серця, женуть-відганяють чорну розпуку, сушать сльози найбільш нещасних. Місіонар закликає, щоби під час св. місії відновитись у Христі, обмити свої душі з бруду гріхів, у Св. Сповіді.

Місійні проповіді відбувалися кожного дня вечором. Майже кожний раз церква була переповнена людьми. Місія закінчилася сповіддю, до якої приступило понад 700 людей. Таком були навернення кількох налогових грішників. Тому радію серце, що місія пройшла з таким успіхом.

Ми вдячні о. Місіонареві за великий труд, що його вложив для нас під час св. місії. Бажаємо багато Божих ласк у дальшій праці для добра безсмертних людських душ. Нехай Всевишній і Його Пресвята Матір благословлять дальший шлях Вашого життя на "Многая Літа". **о. М. Б.**

В УКРАЇНІ ВПОКОЇЛАСЯ МАМА О. ЯРОСЛАВА ГАЙМАНОВИЧА ІЗ МОНРЕАЛЮ

З України прийшла сумна вістка, що там у п'ятницю 6-го березня 1970 р. на вісімдесятьсомому році життя впокоїлася в Бозі бл. п. Анна Петраш-Гайдамаха — Мама о. Ярослава Гаймановича, який душпастирює в Монреалі. Похорон відбувся в неділю 8-го березня при великій участі людей.

Покійниця була доброї й лагідної вдачі, щедра для всіх. Помагала людям у потребі та не відпустила нікого з порожніми руками, хто приходив по допомогу чи милостиню. Любила Бога і Його святу Церкву. Своїх дітей виховувала в побожності, в пошані до старших і відданості своєму рідному народові

Бл. п. Анна, дочка Федора Петраша й Марії Пакуляк, народилася в селі Іванків, Ворпівського повіту, 1-го травня 1882 року. Все своє життя, за виїмком частих прощ до святих місць як Волківці, Улашківці й Зарваниця, провела в своєму рідному подільському чудовому мові писаному селі, на кладовищі якого її й похоронили.

Бл. п. Анна Петраш-Гайдамаха

Хай за її добрі діла і труди Милосердний Господь винагородить її вічними скарбами неба.

Всч. о. Ярослав Гайманович помертвував $160.00 на 30 григоріянських Служб Божих за спокій душі своєї бл. п. Мами Анни.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

На цьому місці висловлюємо Всч. о. Ярославові Гаймановичеві вислови нашого щирого співчуття з приводу смерти його Матері та лучимося з ним у молитвах за спокій її душі.

Редакція

ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ ІВАНА Й АННИ НАДВОРНИХ

У суботу, 7 лютого п.р., п-во Іван і Анна Надворні відзначували врочисто 50-річчя свого подружнього життя. Того дня катедральний парох о. Ю. Ковальський відслужив у їх намірені Службу Божу в катедральній церкві св. Йосафата та поблагословив їх з нагоди 50-річчя подружжя. Того самого дня в церкві св. Василія о. В. Підскальний ЧСВВ відслужив також благодарственну Св. Літургію.

Після того відбулася святочна гостина в залі культурного центру св. Василія Вел., що в ній взяло участь приблизно 200 осіб. Господарем бенкету був п. Р. Дергач, а головним промовцем п. Василь Зінчук, який переказав життєпис ювілятів. Окрім нього складали побажання о. Ю. Ковальський та о. В. Підскальний ЧСВВ. Син Володимир складав побажання від родини та дякував батькам за гарне виховання. Він також передав родичам гарний дарунок.

Зібрані гості відспівали ювілятам гримке многоліття. Після того промовляли щиро обоє звонушені Ювіляти, які дякували всім за участь у гостині, за сердечні

Зліва стоять: о. Ю. Ковальський — парох катедри св. Йосафата, п-во Іван і Анна Надворні й о. В. Підскальний ЧСВВ — парох церкви св. Василія в Едмонтоні.

побажання та гарні дарунки. Після того відбулася забава з танцями. Зібрані гості провели дуже мило вечір та з милими враженнями розходилися додому.

Іван Надворний народився 28 травня 1889 р. в селі Криве, пов. Радехів, у родині Теодора і Марії Надворної, з дому Богоніс.

Коли йому було п'ять років, померла його мати і він виростав при мачусі. У 1918 р. помер його батько, то й Іванові прийшлося переживати дальші роки сиротою.

Після скінчення народної школи, він працював у Радехові на пошті, а, маючи 18 років, виїхав на роботу до Німеччини, де працював у копальні вугілля.

1910 року його покликали до австрійської армії, 13-го полку уланів у Зборові. На другому році служби його зробили цугфірером, а в часі війни 1915 р. іменовано його вахмайстром.

Після закінчення світової війни він повернувся до дому. Якраз тоді творилася Українська Армія. Він зорганізував у своєму селі 50 хлопців, пішов із ними до Радехова та зголосився в Українській Окружній Військовій Команді, в сотника Степанюка. Тут вони всі дістали військові однострої і зброю та другого дня відійшли на фронт під Львів.

В українській армії Іван Надворний дістав підстаршинський ступінь, рангу булавного, а згодом підхорунжого. Дістав він також два хрести заслуги. 19-го травня 1919 р. він був ранений і його відіслали до шпиталя в Радехові.

Після закінчення українсько-польської війни він у 1920 р. вернувся додому й одружився з Анною Коваль з Оглядова.

Життя молодого подружжя було не дуже веселе. Господарство було знищене війною і треба було по відбудовувати все від початку. Грошей не було ніяких, то практично треба було все робити власним трудом і працею. До того Івана, як колишнього вояка Української Армії, почала переслідувати польська поліція і так йому надокучила, що він рішився виїхати до Канади.

У 1926 р. він приїхав до Канади в околицю Елерслі, біля Едмонтону, а рік пізніше забрав до Канади свою дружину та чотирирічну дочку Марію. В 1930 р., коли в Канаді була найтяжча господарська криза, вони купили гомстед у Мун Лейку за ціну 1000 дол. і тем тяжкою працею будують собі родинне гніздо та виховують своїх дітей: дочку Марію, сина Володимира, що народився 1928 р. в Елерслі, і дочку Павліну, народжену в Мун Лейк.

У 1936 р. вони зразу винаймили, а відтак купили фарму на Лума та жили там до 1953 р., коли свою фарму продали і купили собі дім в Едмонтоні, де проживають досьогодні. Тут подружжя своїх дітей та тішаться своїми дітьми, внуками, зятем, невісткою й усією родиною.

Попри те вони совісно виповняють свої релігійні та парафіяльні обов'язки. Вони були й є добрими й жертвенними парафіянами та організаторами парафій. Запрошували священиків та вірних до свого дому на відправи Служб Божих, а пані Надворна гостила тих парафіян, що приходили на Службу Божу в своєму домі. Теперішній зять Надворних п. Д. Зеленський навіть бичками привозив о. Ю. Слоту ЧСВВ на відправу до їхнього дому в Мун Лейку.

П-во Надворні були і є передплатниками "Українських Вістей" 40 літ та журналу "Світло". Хоч вони переживали дуже тяжкі часи, то зуміли виховати своїх дітей на добрих українських громадян Канади та добрих членів Української Католицької Церкви. П-во Надворні діждалися також 11 внуків.

З нагоди ювілею п-во Надворні одержали привіти від Преосв. Владики Кир Ніла, від канадського прем'єра та едмонтонського мейора І. Дента.

У неділю 8 лютого відбулися в дома п-ва Надворних "поправини", на які прийшли їх близькі друзі, докінчити набуденний ювілей. З нагоди ювілею п-во Надворні передали на "Українські Вісті" 24.00 дол. За жертву щиро дякуємо, а п-ву Надворним, дай Боже, діждатися в доброму здоров'ю ще діямантового ювілею.

ЧИ ВИ ВЖЕ ВИРІВНЯЛИ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ "СВІТЛА"?

СВІЖА МОГИЛА

Монреаль, Пойнт Ст. Чарлз

8 квітня 1970 р. померла в Монреалі бл. п. **Агафія Крушельницька**, одна з найбільш активних членок парафії Св. Духа, невіджалувана піонерка та взірцева активістка Сестринства Ап. Молитви при цій же парафії. Покійна Агафія Крушельницька (з дому Чайковська) походила зі села Кордибанівка біля Бучача в Галичині, звідки прибула до свого чоловіка Антона в Монреалі 1928 року, і зразу із своїм мужем стала активними членами парохії, жертвенними й дієльними громадянами в організаціях. Для своєї Церкви віддавали жертви, любов і весь вільний час. У такій же любові й щедрості для своєї Церкви виховали також і своїх трое дітей, Володимира, Михайла й донечку Марусю (зам. Поліщук), які були для Агафії найбільшою радістю, втіхою й щастям. Після смерти свого чоловіка Антона в 1958 р. Покійна проживала зі своїм сином Володимиром, який із великою синівською любов'ю і вдячністю опікувався матір'ю аж до самої її смерти, а з душі щасливої матері завжди промінювала радість і вдоволення. Останніми роками бл. п. Агафія Крушельницька, перебуваючи в лікарні на ложі болізни, ніколи не проявляла туги, смутку чи болю. Всіх, що приходили її відвідати, вітала з погідною усмішкою вдоволення й радости, нікому ніколи не оказувала свого терпіння. З поведення хворої нераз можна було й навчитися, як людина повинна годитися з Божою волею та сприймати свій на цьому світі вінець. При ложній зустрічі зі своїм священиком вона доповняла Св. Сповідь, завжди кріпила себе Св. Причастям, майже не випускала вервиці з дрижачих рук. На бічному столику біля ліжка було завжди свіже число католицької преси: "Наша Мета", "Світло", "Тижневих парохії" і т.п., про що з питомою собі дбайливістю старався добрий син Володимир.

Покійна Агафія тішилася щастям других, та хоч сама багато терпіла, радо помагала іншим, хоч сама собі вже не мала сили помогти. Уже з ложа болізни, місяць перед смертю передала свій дар для потребуючих братів у Югославії: суму $100.00. Ця благородна душа з великодушною радістю й спокоєм налевно перейшла зустрічати свою вічність. В суботу, 11 квітня 1970 р. ціла парафія Св. Духа, а зокрема Сестринство Апост. Молитви, з жалем і тугою відпроводили свою незабутню членку бл. п. Агафію Крушельницьку на вічний спочинок. Похоронні обряди в церкві Св. Духа відслужив місцевий парох о. протоєрей Іван Гаврилюк, який після Служби Божої попрощав свою добру парохіянку дуже теплою згадкою, змістовним підкресленням чесного життя та щасливої святої смерти бл. п. Агафії Крушельницької. Участь в похоронах взяли численні парафіяни, приятелі й знайомі, навіть з-поза Монреалю, віддаючи їй свою останню християнську прислугу.

Після похорону родина померлої запросила всіх приявних на жалібне прийняття-тризну до парафіяльної залі. Під час тризни о. парох Іван Гаврилюк передав родині вислови співчуття від себе, всіх приявних та від цілої парафії. В імені жалобою вкритої родини, подяку всім за молитви, поміч та співчуття передав п. Чобич. Вічна Їй Пам'ять!

Сестринство Ап. Мол.
при парафії Св. Духа
в Монреалі

Надіслані видання

ХРИСТИЯНСЬКЕ ВИХОВАННЯ І КАТОЛИЦЬКІ ШКОЛИ, Спільне Пастирське Послання Католицьких Єпископів Манітоби, 30 листопада 1969, ст. 24.

ЛОГОС, Богословський Квартальник, Йорктон, Т. XXI, ч. 1, 1970.

ТЕРЕБОВЕЛЬСЬКА ЗЕМЛЯ, Історично-мемуарний Збірник, Матеріяли для збірника приготовила Редакційна Колегія: Іван Винницький — головний редактор, д-р Василь Пелідвор, д-р Роман Кришталь-ський, інж. Юліян Фриз — члени, Обгортка і титульна сторінка: Маріян Борачок, Нью Йорк-Париж-Сідней-Торонто, 1968, ст. 914, Наукове Товариство ім. Шевченка, Український Архів, Том XX.

Маріян Курочка, МЦНШП СКЕПІ, Видано коштами автора, Нью Йорк, 1968, ст. 32.

ЛІКАРСЬКИЙ ВІСНИК, Журнял Українського Лікарського Товариства Північної Америки, Ріх XVII, ч. 1, 1970.

МИ І СВІТ, Український магазин, Торонто, 1970, ч. 155.

ВИЗВОЛЬНИЙ ШЛЯХ, Суспільно-політичний і науково-літературний місячник, Лондон, Видас "Українська Видавнича Спілка", 1970, кн. 4.

Борис Гомзин, МАСОНИ, Третє доповнене видання, Українське Видавництво "Добра Книжка", Випуск 190, Торонто, 1970, ст. 30.

В. Лозинський - М. Ценевич, ГАЙДАМАЦЬКИЙ СКАРБ, Історична повість із часів Коліївщини, Бібліотека Історичних Повістей ч. 17, Українське Видавництво "Добра Книжка", Випуск 189, Торонто, 1970, ст. 74.

THE DIVINE LITURGY OF ST. JOHN CHRYSOSTOM by Basil Shereghy, Pittsburgh, 1970, pag. 248.

CONSTITUTION, Ukrainian Catholic Youth of Canada, Toronto, April 1970, pag. 24.

PROBLEMS OF COMMUNISM, Washington, 1970. Vol. XIX, No. 2.

КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ на звичайний рік 1970, 1910-1970 — 60-річчя "Українського Голосу", 1870-1970 — 100-річчя Провінції Манітоби, Накладом і друком Видавничої Спілки Тризуб, Вінніпег, ст. 174.

Купіть пам'ятку на все життя!

ПОСВЯЧЕННЯ СОБОРУ СВ. СОФІЇ В РИМІ

ІСТОРИЧНІ ВІДВІДИНИ ПАПИ ПАВЛА VI нашої катедри - собору Св. Софії в Римі.

СВ. ЛІТУРГІЯ У СОБОРІ СВ. СОФІЇ — чудовий обряд і прекрасні співи наших хорів.

ПРОМОВА ПАПИ І ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА ЙОСИФА.

БЛАГОСЛОВЕННЯ СОБОРУ СВ. СОФІЇ.

ПРОГОЛОШЕННЯ СИНОДУ Української Помісної Церкви.

КОНЦЕРТ у Ватиканському місті —

ось декілька важніших моментів із великого їх багатства, закріпленого на

4 ОБОСТОРОННІХ СТЕРЕО-ПЛАТІВКАХ

До цього ПРЕКРАСНИЙ АЛЬБОМ із 20 кольоровими світлинами та текстами важніших промов. Усе те великого формату 12 х 12 інчів, в українській мові з перекладом на англійську.

ЗАРЕКОРДУВАЛА НАША ФІРМА APON RECORD CO.

Ціна тієї пропам'ятної збірки $38.00; до того поштова оплата $1.50.

Оцю пропам'ятну збірку висилаємо за попереднім надісланням готівки.

Замовляти в Канаді виключно через

BASILIAN PRESS
286 Lisgar Street
Toronto 145, Ontario — Canada

Альбом має церковне одобрення.

Книга, яка повинна бути в кожній хаті!

У ХАТІ КОЖНОГО СВІДОМОГО ХРИСТИЯНИНА ПОВИННА БУТИ КНИГА БОЖОЇ НАУКИ, ОБ'ЯВЛЕННЯ І ЗАКОНІВ.

ЦЕ КНИГА

СВЯТОГО ПИСЬМА

Стараннями оо. Василіян видруковано для українців католиків Святе Письмо **Старого і Нового Заповіту** в українській мові. Це нове видання має 1446 сторін, 14 ілюстрацій і 2 кольорові мапи

Ціна цього нового і єдиного **повного** перекладу:

оправленого в штучну шкіру	$12.00
в шкіру зі золоченнями	$15.00
в люксусову шкіру зі золоченнями	$20.00

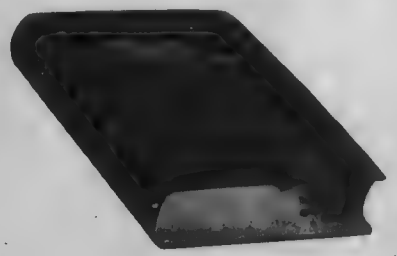

Замовлення слати на адресу:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario — Canada

СВІТЛО
THE LIGHT

РІК XXXIII ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ — 1970 — JULY-AUGUST Ч. 7-8 (571-572)

УКРАЇНСЬКИЙ ЮНАЧЕ!

- ХОЧЕШ знайти щастя і вдоволення в служінню для свого Українського Народу і Церкви?
- ХОЧЕШ стати духовним провідником своїх ровесників — української молоді — дітвори і старших, бути їх священиком?
- ХОЧЕШ бути одним із перших місіонарів, що буде готовий поїхати до Рідного Краю Батьків, на місійну працю для нашого Українського Народу, який уже стільки років виголодніляй — спраглий духовної обслуги: своїх священиків і місіонарів?
- ВСТУПАЙ У РЯДИ ВАСИЛІЯН! — Нагоди допомогти потребуючим — через твою посвяту і любов до свого народу і Церкви — великі й різні у спільноті Василіянського Чину Святого Йосафата.
- *ВАСИЛІЯНИ ДІЮТЬ:*
  - — екуменічно
  - — проводять у парафіях
  - — беруть участь у школах і університетах
  - — пишуть і видають книжки й часописи
  - — дають провід молоді
  - — організують товариства
  - — ведуть літні оселі для молоді й дітвори
  - — працюють в адміністрації
  - — виконують різні фахові ремесла
  - — можна сказати: роблять усе, що треба зробити, щоб ширилося Христове Царство на землі.

Справді є ще багато речей, які треба зробити, то в них Василіянин не різниться від інших християн. Але Василіянин старається вийти понад буденність і як особистість-індивід старається розвинути свої вроджені таланти, щоб в особливіший спосіб посвяти причинитися до служіння Богові і Його Народові.

ОТЖЕ, *ЮНАЧЕ*, якщо почуваєш у серці Божий поклик до життя духовного — священичого, то не тільки думай, але зроби конкретне рішення. Якщо хочеш у своєму житті зорбити жертву служіння Українській Церкві й Народові як Василіянин — священик чи брат — удайся до:

Vocational Director
Basilian Fathers
737 Bannerman Avenue
Winnipeg 14, Manitoba

Vocational Director
Basilian Fathers
Box 231
Glen Cove, L. I., N. Y., USA

Vocational Director
Basilian Fathers
520 Driveway
Ottawa 1, Ontario

ПРЕДСТАВНИКИ "СВІТЛА" ЗАКОРДОНОМ

АНГЛІЯ:
Basilian Fathers
26 Fairfield Road
Bradford, 8, Yorks.
England

АВСТРІЯ:
Griechisch - katholisches
Zentralpfarramt zu St. Barbara
Wien 1, Riemergasse 1
Austria

АВСТРАЛІЯ:
Very Rev. D. Kachmar
35 Canning St.
North Melbourne, N. L, Vic.

АРГЕНТИНА:
Padres Basilianos
Curapaligue 760
Buenos Aires, Argentina

БРАЗИЛІЯ:
Padres Basilianos
Caixa Postal 24
Prudentopolis, Parana, Brasil

ФРАНЦІЯ:
Abbe Julien Prokopiw
2, Rue des Crignons
80 Amiens, France

ІТАЛІЯ:
Padri Basiliani
Via San Giosafat 8,
Rome (Aventino) Italy

ЗМІСТ:

...Тимчасом трясовиння загрожує... *о. О. Купранець ЧСВВ* 342
Приватне життя папи Павла VI — *о. О. Купранець ЧСВВ* 246
Синод Української Католицької Церкви в Замості *о. І. Назарко ЧСВВ* 249
СТОРІНКА АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ 252
ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ 253
Ви нас запитуєте... *о. С. Якимишин ЧСВВ* 255
Молитва нашого часу *Кард. Г. Нюмен* 257
Цю статтю таки перепустила цензура *о. О. Купранець ЧСВВ* 258
Виховання батьків *Я. Чумак* 260
Хто винуватий? *о. Т. Залуцький ЧСВВ* 262
Курія блькує український поступ *"Де Кенедіен Реджистер"* 263
"Молитву мою пролію ко Господу" — *вірш* *о. А. Трух ЧСВВ* 264
Життєвий шлях перемиського єпископа Йосифа Коциловського *О. Станимір* 265
Вірш від доньки *О. Сембай-Галицька* 266
Такий стан перетривав 400 років *о. О. Купранець ЧСВВ* 267
Новозбудована церква св. Володимира в Українському Селі у Глен Спей *д-р інж. М. Клюфас* 269
Народня пісня — *вірш* *Б. Лепкий* 270
Скит Манявський *М. Потопник* 271
Воскресна Утреня *Ю. Плешкевич* 273
Того ніколи не забуду! *К. Грицина* 275
Чудесна поміч *Г. Дудрович-Слюзарева* 277
ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА — Дописи 278
ТІ, ЩО НАМ ПОМАГАЮТЬ (Прес-фонд) 279

ОБКЛАДИНКА:

Українська католицька церква св. Володимира в Глен Спей, Н. И.

СВІТЛО — український католицький місячник. Видають ОО. Василіяни. Головний редактор: о. Орест Купранець, ЧСВВ. Редакційна Колегія: о. Іріней Назарко, ЧСВВ, о. Василь Ваврик, ЧСВВ і ред. Олександер Мох.

Адреса редакції:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Адреса адміністрації:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.

Telephone: 535-6483.

Передплата на один рік: $4.00; поодиноке число 40¢

THE LIGHT — the Ukrainian Catholic Monthly. Published by the Basilian Fathers in Canada. Editor-in-Chief: Orest Kupranec, OSBM. Editorial Staff: Irenaeus Nazarko, OSBM, Basil Wawryk, OSBM, Alexander Moch.

Address:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Business Office:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.

Telephone: 535-6483.

Subscription rates: $4.00 per year. Single copy: 40 cents.

Second class mail registration number 1001

...ТИМЧАСОМ ТРЯСОВИННЯ ЗАГРОЖУЄ...

о. О. Купранець ЧСВВ

"...А тимчасом наше 'трясовиння' щораз більше загрожує, що котимося в пропасть, бо дозволюємо собі обкидати болотом і Апостольський Престіл, що є одиноким нашим щирим приятелем у світі". — Отакі гіркі слова, але слова правди й дійсности дозволюємо собі зацитувати з останнього листа одного з наших заслужених і визначних Преосвященніших Владик до автора цієї статті.

Не подаємо прізвища даного ВПреосв. Владики, бо ми не питали дозволу публично цитувати його приватного листа, хоч віримо, що цей Владика не мав би був нічого проти того, щоб його назвати поіменно. Наших Читачів можемо тільки запевнити, що цей наш Владика — це людина, що записалася в нашій церковній і національній історії золотими буквами. Коли такі слова говорить цей Владика, то можемо сказати, що це говорить чесна людина, яка знає докладно справу з власного кількадесятлітнього досвіду, а не зо зачутого тільки від постороннїх осіб.

У чому справа?

Справа в тому, що, — коли поглянемо на наше суспільство по всьому широкому світі, — то дійсно бачимо, що є деяка незначна частина нашого суспільства, яка справді являє собою оте "трясовиння" і то під кожним оглядом. Байдуже теж, до якого "бльоку" воно належить, бо в усіх "бльоках" бачимо незначну групу людей, що творять оте "трясовиння". Дякувати Господеві, що в кожному "бльокові" таки абсолютну перевагу творить здоровий елемент, а не "трясовиння". Оте "трясовиння", у своїй перегнилій і розкладовій духовості, не маючи нічого іншого, крім болота, в якому загрязло, кидає тим болотом як одиноко доступним і можливим "трясовинню" засобом боротьби.

На жаль, є це гірка дійсність, яку ВПреосв. Владика висловлює, що оте "трясовиння" кидає теж болотом і на Апостольський Престіл. Ми хочемо ще додати до того, що наше "трясовиння" не шкодує свого болота нікому, бо крім Апостольського Престолу обкидає теж нашого Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого, поодиноких Владик, духовенство, народніх і суспільних діячів і всіх, хто даному "трясовинню" не під смак, як теж усіх, кого тільки може досягнути своїм болотом. На жаль, це наша гірка дійсність! Щоби про неї переконатися, погляньмо в деяку частину нашої преси ми деякі "спеціяльні" видання, в яких побачимо точний образ, як то люди з одного "бльоку" діють "болотняною методою" проти другого "бльоку". Прикладом такого "трясовинного" і "спеціяльного" видання може послужити недавно анонімно "випущене" "Кропило", де теж хтось із "трясовиння" кидає болотом на немилих йому осіб.

Болотом нашого "трясовиння", очевидно ніхто, хто знає справи й чесно до них підходить не може ні захоплюватися, ані солідаризуватися у співдії з "трясовинням". Іншими словами, треба було б самому влізти у "трясовиння" та в ньому застрягнути і зрівнятися з болотом, на що ніяка чесна та шануюча себе людина не піде.

Тож як поступати?

Ми свідками наших днів! Ми свідками подій і фактів у них! Стаються різні факти й різні події! Одні з них нам сприємливі, другі ні. Які б вони не були, то ми мусимо про них мати свою опінію, як теж до них критично поставитися, оцінюючи їх позитивно чи негативно, залежно від самого факту. Знов "однак" тут не сміє виступати низька й брудна метода — метода "трясовиння" та його засіб боротьби і критики — "болото". Тут мусять виступити засади й норми такі, щоб від них не треба було горіти зо сорому і перед світом і перед самим собою.

В оцінюванні осіб, фактів і подій треба поступати так, щоб ми: в нашій Богом просвіченій совісті були чисті, що поступили за законами справедливости та не зробили нікому кривди: перед цілою Церквою виявилися церковно-релігійно виробленими людьми, які знають Божий Закон і вміють у його рамцях діяти та боротися за свої слушні права; в культурному світі показали себе зрілим культурним суспільством, яке вміє орудувати культурними засобами й методами, а не засобами й методами товпи й вулиці; у світлі самих фактів і подій, які збулися чи збуваються, щоб ми вміли критично, але чесно й правдиво оцінити дані особи, факти й події, а не тільки з "трясовиння" кидати болотом.

Пристойність у боротьбі

В нашій статті хочемо звернути особливу увагу на боротьбу, чи як каже наш ВПреосв. Владика — обкидання болотом Апостольського Престолу.

Хтось може поставити таке питання: хіба ж не вільно висловити своєї опінії про дії Ватикану без того, щоб не бути нап'ятнованим тавром "трясовиння" та зрівняним у своїй дії з "болотом", коли бореться за слушні права своєї Церкви чи свого Народу?

Вільно, треба й муситься висловлювати свою опінію! Вільно, треба та муситься вести боротьбу за свої слушні права!

Тут приходить "однак" і "але"!

Однак усяка неправда, наклепи, очорнення, недійсні й перекручені "факти", сповидні здогади, безкультурна лайка — типу лайки "Вані" та ворожа демагогічна пропаганда не можуть і не сміють мати місця в наших опініях і боротьбі. Це ще більше підсилюється, коли йдеться про опінії чи боротьбу в церковних справах, хоч вони недопускаємі і в ніяких інших справах. Спосіб "опінювання" та засоби боротьби нашого "трясовиння" не сміють ніде виступати, бо вони самі в собі противні Божому Законові, християнській етиці й моралі, духовній культурі і людській гідності.

Про що нам властиво йдеться?

Правдою є, що в останніх роках є багато дечого в дії Апостольського Престолу, що дразнить українську людину, а особливо, коли йдеться про дві справи:

взаємовідносини чи контакти Ватикану зо совєтськими чинниками, церковними чи світськими і

справа створення нашого Українського Патріярхату та піднесення до гідности Патріярха нашого Верховного Архиєпископа.

Коли йдеться про першу справу, тобто Ватикан — СССР, то — як ми вже нераз згадували у наших попередніх статтях, — *йдеться зо сторони Апостольського Престолу не про негативне явище — знищення нашої Церкви, але про позитивне — досягнення чогось і то мирною дорогою, що послужить теж і добру нашої Церкви чи Народу.* Апостольський Престіл не посідає ні армії, ні фльоти, ні летунства, ні ракет, щоб міг ними застрашити чи загрозити СССР. Одинокою зброєю Апостольського Престолу є віра в Бога й віра в Його поміч у боротьбі за добро й долю Церкви, в тому теж і нашої. Ясним доказом того є хоч би слова Папи Павла, які він сказав дня 19-го квітня ц.р. у своїй промові, в якій говорив теж і про смерть Московського Патріярха Олексія:

"Ми не можемо навіть подумати про відновлення щирої злуки Римської Католицької Церкви з Православними Церквами, якщо б така злука мала довершитися коштом пошкодування Східніх Католицьких Церков, або дорогою сумнівної вартости обопільних узаємин, що тільки відклали б набік вимоги правдивої доктрини й могли б спричинити ілюзії та замішання".

Коли справа йдеться про створення нашого Українського Патріярхату, то воно знову зовсім інакше виглядає. Нам треба за неї боротися, але не всіма методами, що в нас до цієї боротьби пристосовуються, бо вони не всі й не завжди найпристойніші. Ми знаємо докладно, що наш Верховний Архиєпископ Йосиф стоїть у проводі боротьби за добро нашої Церкви та завершення її патріярхатом. Ми теж докладно знаємо, що цей же Верховний Архиєпископ не погоджується.

СВІТЛО

Український Католицький МІСЯЧНИК

СВІТЛО, ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ, 1970 РІК XXXIII, Ч. 7-8 (571-572)

з тим і осуджує те, що непристойне в нашій боротьбі.

Нам треба ще дечого навчитися теж і від других, хоч би від таких маленьких числом у порівнянні з нами Мелхітів. Вони внутрі спокійні, хоч би тільки для зовнішнього глядача, бо всі разом стоять і обстоюють свої справи і перед Апостольським Престолом і перед широким світом. Їх Патріярх і їх єпископи у різних промовах і писаннях виходять на широкий світ із своїми потребами й вимогами та, створюючи в широкому світі відповідну і прихильну для себе атмосферу, осягають — звичайно завжди — своє бажання, як це навіть було в останніх місяцях, що Апостольський Престіл видав деякі постанови в їх користь.

У нас буває противно! Ми колотимося в своєму власному "трясовинню", а на широкий світ пускаємо — кидаємо болотом у сторону Апостольського Престолу. А це нікого не переконує, але навпаки, наставляє проти нас, бо в чуже "трясовиння" ніхто не хоче лізти помагати, щоб самому в ньому не застрягти, а принаймні за поміч не бути обкиданим болотом, як це теж нераз у нас буває.

Тому подбаймо про те, щоб наше "трясовиння" зникло з нашого суспільного, а особливо з церковного життя, щоб ті, які погрязли в "трясовинню", обмилися наперед із власного болота. Вилізши з "трясовиння" та обмившись із болота, вони принаймні зможуть бачити перед собою широкий світ і знайти на ньому правильну й гідну культурних людей дорогу, яку інші вже давно знайшли і нею успішно крокують уперед!

ПАПА ПРО МОЛИТВУ

Папа Павло VI, згадуючи про ревізію літургійної та спільної молитви, з тривогою висловився про занепад особистої молитви. Цей факт, ствердив Вселенський Архиєрей, ставить у небезпеку Св. Літургію та загрожує їй зубожінням.

Далі заявив Папа, що серед християн, а навіть серед монахів і світського духовенства, існує тенденція загального зсвітчення, а дух молитви схиляється до впадку. Літургійна і спільна молитва, сказав Папа під час авдієнції 22-го квітня, вимагає розповсюдження, участи та розуміння, що без сумніву являється благословенням для людей наших часів".

Сучасні літургійні реформи, введені в життя людей, збережуть релігійний дух наших часів, які останнім часом зазнали великого зсвітчення, а то й десакрації. Ці літургійні реформи дадуть Церкві нову весну релігійного та християнського життя.

Рівночасно доводиться оплачувати послаблення духа особистої молитви, що є загрозою для самої Літургії через зубожіння її рівня до зовнішнього ритуалізму та часто тільки формальних практик" — ствердив Папа.

Сьогодні особливо відчувається потреба, щоб кожний молився зо себе й у своєму нутрі.

Католицька Церква з ради свого імени є "молитовною Церквою", молитва для Неї є суттєвою і провидінною.

Чим була б Церква без молитви, чим було б ціле християнство, якщо б воно не вчило людей зв'язку з Богом — Творцем через молитву? Без молитви християнство перетворилося б у філантропійний гуманізм та чисто дочасну науку соціології — сказав Папа. (ІС)

БРАЗИЛІЙСЬКИЙ УРЯД ХОЧЕ СУДИТИ 19 ЄПИСКОПІВ

Бразилійський Кардинал В. Шерер із Порто Алегре в своїй радіо-промові гостро запротестував проти потягнень теперішнього військового правління в Бразилії, яке хоче поставити на суд 19 бразилійських єпископів, закидаючи їм, що вони ніби "ведуть підривну акцію", в справі якої мала перевести доходження урядова комісія мілітарного режиму. Проти обвинувачень і поведінки самої комісії Кардинал Шерер сказав між іншим: "Із ніким не можна поводитися як із провиненим або держати його в тюрмі, як довго його провина не є безсумнівно доказана". Кардинал домагається, щоб мілітарний уряд назвав конкретно провини дотичних єпископів чи досі арештованих священиків, а не орудував тільки звичайними фразами, що вони "ведуть підривну роботу проти держави". Він сподівається, що ніякий чесний суддя, регулярний і безпартійний, не буде судити громадянина без достаточних і об'єктивних доказів. Шерер сказав теж, що тверезе й об'єктивна критика суспільної структури не є ніякою провиною, тільки аналізою сучасного положення.

ЖЕРТВИ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

Про жертви в часі другої світової війни, тобто за часів нацистівського панування в Чехословаччині — з нагоди 25-річчя "визволення" Чехословаччини — подає деякі дані часопис "Католицькі Новіни". У цьому звідомленні говориться, що в зв'язку з замахом на німецького правителя Чехії в часі війни, Райнгарда Гайдріха, засуджено на смерть п'ять священиків і одного питомця. 260 священиків, монахів і монахинь запроторено із політичних причин у концентраційні табори і там згинуло з них 58 осіб.

СВЯТІШОМУ ВСЕЛЕНСЬКОМУ АРХИЄРЕЄВІ ПАПІ ПАВЛОВІ VI-ОМУ У 50-РІЧЧЯ СВЯЩЕНСТВА

СОТВОРИ ГОСПОДИ МНОГАЯ І БЛАГАЯ ЛІТА!

НІВЕЧАТЬ ЦЕРКВУ

— "Церкву нівечать сьогодні ті, які є в злуці з Нею, як також ті поза Нею", — говорив Папа Павло VI під час загальної авдієнції, 29-го квітня 1970 року.

Люди, які спричиняють терпіння Церкви, включають тих, які належать до Неї, але покинули ті становища, що їх самі вибрали, або були призначені на них, як теж ті ззовні, які хочуть її придушити й знищити.

Святіший Отець ствердив, що "хрести, які завдають їй члени, бо вони цю злуку ображають і нівечать, є не менш жорстокі й руїнницькі від тих, що їх завдано ззовні".

"Найболючішим смутком для матері є той, що його завдав їй рідний син".

"Не зважаючи на те", — додав Папа, — "ми знаходимо велику потіху в "мовчазній терпеливості багатьох покірних, мужніх і вірних душ, які приймають і поділяють скорботи Церкви."

"Нема солодшої потіхи для серця матері, як міцна й ніжна потіха, що її приносять вірні сини."

"Ми знаємо це", — сказав Папа. "Ми знаємо їх. Ми дякуємо їм. Єдність у невигодах є великою річчю в християнській економії." (ІС)

"ТУГА КАТОЛИКІВ ЗА ПРАВОСЛАВНОЮ ТРАДИЦІЄЮ"

У зв'язку з поширеною на Заході дискусією щодо справи безженности латинського духовенства грецька преса виводить різнородні коментарі та припущення. Між іншими коментарями каже вона, що теперішнє тертя в справі целібату є одним із доказів "туги католиків за православною традицією", вказуючи на те, що жонатий клир завжди був у Православній Церкві традицією раннього християнства. Хоч священича безженність є узнеслим вибором, але ніякою вимогою, бо вже від найраніших початків християнства жонаті священики мали своє законне місце в Церкві, — пише грецька православна преса.

ПРИВАТНЕ ЖИТТЯ ПАПИ ПАВЛА VI-ОГО

— *о. О. Купранець ЧСВВ*

"Як він те все витримує, та ж йому вже сімдесятка вибила?" — питають несдні, коли докладніше приглядаються особі Папи Павла, якого життя повне:

кипучої урядово-папської діяльности, далеких подорожів і близьких відвідин, турботної відповідальности і далекосяглих рішень, безперервної напруги і зусилля в змаганні за збереження стану Церкви в світі, частої зовнішньої критики його особи і подекуди прямого спротиву навіть високих церковних достойників, чого не переживав ніякий Папа в останньому сторіччі.

Питання "як він те все витримує?" стає ще сильніше, коли пригадати молоді роки Папи Павла. Від дитячих років делікатний і слабосилий, не міг він навіть відбувати повного звичайного семінарійного курсу в підготові до священства. Тому тільки останній рік перед свяченнями дозволено йому відбувати повний семінарський порядок. А ще більше видається дивним, що в травні 1920-го року його семінарські настоятелі сумнівалися, чи допустити його до священичих свячень, "бо з нього і так не буде користи...", очевидно через кволий стан його здоров'я. Все ж таки єпископ Гадджа з Брешії рішив: "То висвятимо його для раю!" Тимчасом Боже Провидіння мало інший плян, бо не "для раю", але для людей на землі його висвячено...!

Життєва кар'єра Папи Павла

Джованні (Іван) Баттіста (Хреститель) Енріко Антоніо Марія Монтіні — таки бо хресні ймення та родове прізвище Папи Павла — народився 26-го вересня 1897 р., як другий син д-ра Юрія і Юдити в Кончесіо/Брешія, в північній Італії. Молоденький Іван — на гадку свого єпископа "райський кандидат" — замість піти відразу "до раю" — пішов тимчасом на дальші студії до Риму, де на інтервенцію теперішнього 93-літнього Кардинала Піццардо пішов до Папської Дипломатичної Школи, яка відкрила йому — по-людськи беручи — широку дорогу до кар'єри. І так ми бачимо його на різних постах, які своїми щаблями довели о. Монтіні до найвищого щабля — папства. Папський уряд не був йому чужий чи надзвичайною новістю, бо починаючи від жовтня 1924 року, коли то він вступив на працю до Ватиканського Секретаріяту Стану, міг він легко зблизька приглядатися цьому урядові. У Секретаріяті Стану перебув він аж по кінець 1954 р., займаючи різні становища, включно до найвищого — Про-Секретаря Стану, доки в листопаді 1954 р. дістав найменування на архиєпископа Міляно. 9-річна відсутність від Ватикану, тобто

Зліва вгорі: Маленький Джованні Баттіста Монтіні на руках своєї бабуні — Франциски Буффалі. Чи відчувала бабуня, що на своїх руках держить майбутнього папу?

Справа вниз: Папа Павло проходжується по Ватиканському городі, який є відомий зо своєї краси.

до його вибору на Папу в червні 1963 р., мала свої великі позитиви, бо показала Монтінієві життя Церкви теж з іншої сторінки — сторінки практичного життя, а не тільки з погляду й точки бачення самої Ватиканської Канцелярії та "високої політики й дипломатії" Римської Курії. Нових іншого повітря відкрив йому нові горизонти, яких досі може почерез грубі мури Ватиканських палат він і не добачав.

Приватний щоденний порядок дня Папи Павла

Про приватний щоденний порядок дня Папи не легко говорити, бо насправді він малодоступний для зовнішнього світу. Все ж таки були вже такі, що "відкрили занавісу", а принаймні рубчик навіть тієї "тайни", якою є приватне життя Папи.

Щоденний порядок дня Папи тяжко порівнювати з тим, що його мають різні голови держав, монархи чи президенти, бо вже сам уряд і обставини життя та праці Папи зовсім відмінні від голов світських держав. Коли напр. якийсь голова держави їде на вакації чи інший відпочинок або вповні "інкогніто" для розваги, то він тоді вповні свобідний, щоб розважитися чи відпочивати по своєму хотіню. Не так воно в Папи! Коли Папа їде "на відпочинок" до своєї літньої резиденції в Кастельгандольфо під Римом, то його "вакаційний" порядок майже нічим не різниться від щоденного дня праці у Ватикані. Тут і там щоденно полагоджує всякі актуальні справи, відбуває конференції й наради, уділяє послухань різним визначним особистостям, приймає прочан, виголошує промови й т. п. Іншими словами, хто став Папою, для такого скінчилося раз на завжди "приватне життя" чи "вакації"!

Знову хочеться поставити питання: "Як він те все витримує?" На це питання дає деяку відповідь особистий лікар Папи Павла — проф. Монтана, якого якраз про те спитали в поворотній дорозі з Бомбею в Індіях. Чому Папа Павло, відбувши таку виснажливу подорож і її широку програму, назверх так мало виявляв змучення? Проф. Монтана відповів: "Папа виглядає делікатний і слабосилий, але він має таку природу, що є спосібна ставити дуже сильний спротив", як теж, мовляв, сила духа перемагає слабість тіла.

У Папи Павла нема "сталого" порядку дня, як це мав напр. Пій XII-ий, до якого пляну — як жартома казали — можна було "регулювати годинник". Проте Папа Павло має декілька "сталих точок" у своїй щоденній програмі.

Вставання, спання і їда Папи Павла

У протиставленні до своїх попередників Папа Павло встає пізно, бо в год. 6.30 ранку, під час коли Іван XXIII-ий уже в год. 5.30 був на ногах, а Пій XII-ий іще раніше, й навіть у зимі, коли ще панувала ніч. Пій XII-ий, коли голився електричним апаратом, то на його рамені сидів щиглик, який порушений шумом моторика в апараті, щебетав Пісві до вуха, як про це свого часу писало "Ль'Оссерваторе Романо". Зате Папа Павло йде доволі пізно на нічний спочинок.

У 7-ій годині Папа Павло подається до каплиці правити Св. Літургію, до якої йому служить один із його секретарів. Після того посвячує довший час молитві, бо на сніданок іде щойно в год. 8.30. На його сніданок складається одне горнятко кави з молоком, одна булочка з маслом і мармелядою та якийсь один овоч.

Папа Павло обідає звичайно коло 1-ої год. по полудні, як уже скінчилися послухання. Хоч не прикладає він їді великої уважливости, все ж таки любить легкий і багатий на вітаміни харч. Їсть помірковано або радше мало, бо переконаний, що більша кількість поживи спричинює змучення та відбирає потрібну енергію до праці. Програма його обіду: малий кусок м'яса, городина, салата, овочевий сок, склянка вина та кава. Папа Павло не курить. Обідає звичайно в товаристві своїх

секретарів чи декого зо своїх найближчих співробітників, деколи ж знову з прибулими чи перебуваючими в Римі кардиналами чи єрархами, з визначними богословами чи іншими особистостями. З найближчої родини тільки його брат Людовик нераз теж обідає разом із Папою.

Ще дещо про "тайне життя" Папи Павла

Папа Павло зараз по сніданку читає пресу, з якої не бажає мати приготованого "зіставленого огляду", але хоче сам особисто все бачити. Хоч робить він це швидко, але основно. Щоб бути в курсі щоденних справ особливу увагу присвячує телевізійному щоденникові подій — "ньюсів". Від год. 9.00 починаються різні відвідини чи авдієнції, які практично забирають Папі ввесь час аж до обіду. Ніякий попередник Папи Павла не приймав щоденно стільки людей і то без огляду на їх становище чи зайняття: від королів і президентів аж до звичайних робітників.

Радо слухає класичну музику, а зокрема композиторів Баха й Бетговена. Улюбленим зайняттям Папи Павла є читання, якому присвячує кожну свою вільну хвилину, а зокрема зацікавлений він богословськими творами. Взагалі його "пристрастю" є книжки, які збирає й читає як людина постійних і "невтомних" студій. Звідси походить мабуть теж і те, що Папа Павло любить, деколи обдаровувати своїх гостей книжками.

Із приходом Папи Павла до Ватикану як Папи зайшли теж різні зміни в декораціях папського приватного апартаменту та загально в папській палаті. Особливо можна завважити, що позникала велика маса "церковних" кольорів — червоний і фіолетний. На їх місце поприходили переважно сірі, сині, сіро-сиві та бежові. У приватному папському апартаменті, який складається з 15-ти кімнат, запанувала модерна обстановка на місце колишньої старинної.

Покійний Папа Пій XII-ий щоденно робив ранішню руханку майже до кінця свого життя. Папа Павло не є спортовцем. Одиноке що, здається, любить, то проходи в горах, чого тепер і так не може робити. Щоб вийти трохи на "свіже повітря", виходить — за італійським звичаєм — на терасу, що є на даху палати, як теж звичайно раз на тиждень виїздить у товаристві свого особистого секретаря чи когось іншого поза Рим або відвідує котрусь парохію в Римі, бо — як єпископ Риму — є його пастирем.

Папа Павло відвідував нашого Верховного Архиєпископа під час його недуги.

ДВА ФРАНЦУЗЬКІ МІСІОНАРІ ОБЕЗГОЛОВЛЕНІ

За звідомленням церковних кіл у Камбоді потверджується вістка про вбивство двох французьких місіонарів у Камбоді. Це мало статися 5-го або 6-го травня біля Неак Люнг у полосі, в якій діяли Вієтконгські з'єднання. Мешканці цього села знайшли трупи двох священиків-місіонарів із відтятими головами. Місіонарі йшли з медикаментами до табору полонених Вієтнамців, що знаходилися в камбодському полоні. Хто вбив їх, досі невідомо.

ОБМАНЦІ НАВІТЬ СПОВІДАЛИ ЛЮДЕЙ

Архиєпископська канцелярія в Неаполі, Італія, видала розпорядок, що кожний священик мусить мати особисту виказку, видану архиєпископським ординаріятом. У цей спосіб церковна влада Неаполю бажає протидіяти активности обманців, які останніми часами почали діяти на терені Неаполю, одягаючись у священичий одяг. Обманці "натягнули" багато людей і навіть парохів, які в добрій вірі приймали їх за священиків. Деякі з тих "священиків"-обманців не обмежилися тільки до самого виманювання гроша, але поважилися служити Служби Божі чи навіть і сповідати.

СИНОД УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В ЗАМОСТІ

о. І. Назарко ЧСВВ

Цього року в серпні мине 250 років від Замойського Синоду, що відограв першорядну ролю і становить перелім в історії нашої Церкви. Тому хочемо в цій статті приглянутися ближче цьому визначному Синодові, його історії, постановам та його значенню для Української Греко-Католицької Церкви.

Історія Замойського Синоду

Спершу був плян, щоб Синод відбувся у Львові, з уваги на Галичан, щойно привернених до з'єднення. І на це вже був погодився Папа Климент XI, але у Львові вибухла пошесть; отже місцем Синоду вибрано Замость. Митрополит Лев Кішка, що був ініціятором Собору, був теж і його організатором. Щоб Синодові надати більшої поваги, Папа іменував своїм легатом і предсідником Синоду Нунція Є. Грімальді, що було дуже влучним рішенням.

Митрополит закликав Отців Синоду на 26-го серпня 1720 р. до Замостя. На означений час, крім Нунція і Митрополита, з'їхалися до Замостя владики: Флоріян Гребницький — архиєпископ полоцький, Йосиф граф Вітовський — єпископ луцько-острізький, Атанасій Шептицький — єпископ львівсько-галицький, Йосиф Левицький — єпископ холмсько-белзький, Єронім Устрицький — єпископ перемиський, Теофіл Годебський — єпископ-номінат пинсько-турівський. На останнє засідання приїхав теж архиєпископ смоленський Лаврентій Друцький-Соколинський. У Синоді брав теж участь протоархимандрит Чину св. Василія В. — о. Антін Завадський, вісьмох архимандритів і 129 священиків та єромонахів. Львівське Ставропігійське Братство мало теж на Синоді своїх двох представників. Праця Синоду проходила в різних секціях, а торжественні засідання, яких було три, відбувалися в церкві Покрову Божої Матері. На Синоді було теж сім латинських священиків, мабуть знавців і дорадників. Постанови Синоду підписали всі Отці Синоду.

Перше торжественне засідання відбулося на відкриття Синоду 26 серпня 1720 року. Митрополит Кішка відслужив Архиєрейську Службу Божу та провів приписані молитви, а Нунцій Грімальді виголосив довшу промову, в якій з'ясував ціль Синоду та накликував передовсім до викорінення симонії. Відтак відчитано рямські декрети в справі Синоду, а вкінці всі учасники зложили усну й письменну "ісповідь віри", приписану для східніх католиків Папою Урбаном VIII.

Друге засідання відбулося в неділю 1 вересня. Після молитов, проголошено проступки, застережені Апостольській Столиці, конституцію Григорія XIV і буллю Климента XI, що нею Папа осудив єресі Пасхазія Кеснеля.

Третє, найважніше й заключне засідання відбулося 17 вересня. Архиєрейську Службу Божу відслужив холмський єпископ Йосиф Левицький, відтак прочитано всі постанови Синоду, митрополит і єпископ зложили на руки Нунція присягу, що після потвердження постанов у Римі, будуть і самі тих постанов придержуватися і дбати, щоб і другі їх виконували. Відтак відслужено благодарне богослуження. Нунцій у за-

ключному слові зложив признання і попрощав учасників Синоду, а митрополит подякував Нунцієві та всім учасникам. Учасники підписали постанови Синоду й роз'їхался.

Важніші постанови Замойського Синоду *про віру*

Постанови Синоду, що їх головним автором був митрополит Кішка, охоплюють усі важніші проблеми церковно-релігійного життя: празди віри, уділювання Св. Тайн, і приписи церковної карности. Постанови зібрані в 19 глав, а до них доданий квестіонар канонічної візитації і висота оплат за різні функції.

Про віру видано такі важніші постанови: Щоб зазначити ріжницю між з'єдиненою і нез'єдиненою Церквами — Синод сильно підкреслив примат Римського Папи та зобов'язав духовні особи складати католицьке визнання віри, що його проголосив Папа Урбан VIII для східних католиків. Щоб виявляти назовні вірність Української Церкви Апостольській Столиці в Римі, Синод приказав єпископам і священикам ясно й виразно споминати Вселенського Архиєрея в часі богослужб, а в першу чергу на Службі Божій у часі Великого Входу. Синод рішуче заборонив брати участь у богослуженнях нез'єднених та звертатися в релігійних потребах до нез'єднених духовників. Дальше Синод виразно приказав до символа віри додавати слово "і Сина".

У початках XVIII століття в Польщі почали ширитися єресі московської так званої "безпоповської секти", що її заложив якийсь Пилип. Синод осудив одинадцять помилок тієї секти, загрозив їх приклонникам тяжкими церковними карами, а духовенству доручив уважати на своїх вірних.

У той час різні сектанти й пройдисвіти поширювали між нашим народом свої протирелігійні книжки й писання. Синод у Замості, на основі постанов Тридентського Собору, заборонив під клятвою перетримувати, друкувати чи читати такі творя. Від тепер кожна релігійна книжка мусіла мати апробату дотичного Ординаріяту. Синод заборонив теж уживати богослужебних книг виданих нез'єдиненими. А тому, що католицьких богослужебних книг українська Церква мала обмаль, Синод порішив видати всі богослужебні книги, але аж після одобрення їх Апостольською Столицею. І справді вже 1730 р. окрема папська комісія почала справляти тексти богослужебних книг, а їх видавання почалося 1733 року.

Інші постанови Синоду

Забезпечивши найцінніший скарб віри, Синод старався її скріпити й поглибити серед широких

Митрополит Лев Кішка (1714-1728)

мас. Найуспішніший засіб до цього — це часті проповіді й катехизації. Тоді ця справа була доволі занедбана. Тому Замойський Синод, спираючись на постанови Тридентського Собору, зобов'язав душпастирів під тяжкими карами проповідати Боже слово та катехизувати нарід принаймні в неділі й свята. Щоб улегшити душпастирям цей обов'язок, Синод постановив видати в народній мові два катехизми: більший для священиків, а менший для народу. І дійсно вже 1722 року вийшов у василіянській друкарні в Супраслі дуже практичний катехизм для священників і душпастирськими поученнями п. н. "Собраніе припадков краткое ▶ духовним особам потребное", що його уложив таки сам митрополит Кішка. Із цього катехизму священики мусіли здавати іспит перед іспитувателями, назначеними Єпископським Ординаріятом. Синод поклав сильний натиск на виголошування проповідей. Коли священик залишив науку для народу в неділю чи свято, декан мав наложити на нього грошеву кару. Коли священик до трьох місяців не поправився, чекала його суспенза. Хто не вмів проповідати, міг прочитати людям дещо з виданого катехизму.

Мабуть найбільше уваги Синод присвятив виконуванню та уділюванню Св. Тайн. Синод пригадав священикам, щоб вони приступали до виконування Св. Тайн із найбільшою побожністю, чистотою совісти й добрим наміренням та щоби повчали вірних про значення поодиноких Св. Тайн для зросту християнського життя. Велику вагу Синод поклав на однообразність в обрядах та уділюванню Св. Тайн. Синод велів "задержати обряди, що їх передали нам Отці, і що їх ми повинні передати пізнішим поколінням". Синод приказав послуговуватися одним Требником, а його уклад поручив митрополитові. Відтак Синод перейшов подрібно всі сім Св. Тайн, точно означивши їх матерію й форму, та приписав обрядові рубрики при поодиноких Св. Тайнах. Найдокладніше задержався при Пресв. Євхаристії і Божественній Літургії.

З черги Синод приступив до поправи церковної карности. Тому за чергою точно з'ясував права й обов'язки всіх ступнів церковної єрархії, починаючи від митрополита. А що між світськими священиками деколи не було кандидата на єпископа, бо загал духовенства був жонатий, Синод рішив, що єпископом може бути тільки такий священик, який відбув новіціят і зложив обіти в єдиному тоді Чині св. Василія Вел. Світський священик міг стати єпископом за окремим дозволом Апостольської Столиці. Зокрема Синод зобов'язав єпископів висилати питомців до різних високих шкіл, навіть заграничних, а Василіянам доручив основати духовні семінарії. Отже справою вищої освіти духовенства Синод поважно турбувався.

Крім цього Синод видав окремі приписи для парохів, а монахам єпархій: луцької, володимирської, холмської, львівської і перемиської велів чимскоріш злучитися в одну Конгрегацію, що й сталося 1739 року. Синод упорядкував теж жіночі манастирі. Дуже гостро, під клятвою, виступив проти симонії. Врешті впорядкував справу свят, постів і почитання Святих. Як бачимо Синод довершив справді епохального діла.

Постанови Замойського Синоду затвердила Свщ. Конгрегація 1722 р., Конгрегація Пропаганди Віри 1724 р., а в липні цього ж року Папа Венедикт XIII видав окреме бреве, яким потвердив ці постанови та надав їм вартість папських декретів. Після затвердження, постанови Синоду появилися в перекладі на українську й польську мови.

"ДИЯВОЛЬСЬКЕ КОЛО ПРИСТОСОВУВАННЯ НАСИЛЛЯ"

Німецький Кардинал Депфнер у своїй проповіді з нагоди 25-річчя закінчення війни в катедрі у Мюнхені, згадуючи про жертви війни й націонал-соціялізму, сказав, що "диявольське коло пристосовування насилля" мусіло бути переломане. Як "дальшим пекучим завданням" німецького народу повинно бути повне помирення з сусідніми народами, зокрема ж із тими, що на Сході. При тому — говорив Депфнер — треба врезигнувати з націоналістичної й себелюбної вузькости" та переставитися на справжнє та довготривале "вирівняння інтересів", змагаючи до спільних европейських розв'язок.

ВСЕАФРИКАНСЬКА ЗУСТРІЧ МИРЯН

За почином Ради Мирян при Апостольському Престолі при кінці наступного року відбудеться всеафриканська зустріч мирян, у якій візьмуть участь різні католицькі організації. Головною темою зустрічі буде: "Введення християнської дії в суцільний розвій Африки". Папа Павло прийняв на окремій авдієнції підготовний комітет тієї зустрічі, закликаючи його не обмежуватися тільки до соціально-економічних проблем, але теж поглибити християнські ідеали в розвою Африки.

СТРАЙК НА ПАПСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Около 40 урядовців у Папському Григоріянському Університеті в Римі пішло на страйк, перериваючи працю, що особливо дошкульно відчув університет, бо ж це був кінець шкільного року та іспитовий час. Це вперше в історії тієї інституції урядовці протестували проти низьких платень і браку контракту праці. Як відомо, то Ватикан не допускає до ніяких "юній"-синдикатів і страйки є заборонені на його території чи серед його урядовців і робітників. Однак це вже другий страйк у папській інституції, бо перший був у Ватиканському музеї перед декількома місяцями, про що "Світло" писало.

БІБЛІЯ ЗАРАЗ ПО ЛЕНІНІ

За статистичними даними, що їх подало ЮНЕСКО, в 1968 році "Твори" Леніна появилися перекладами у 225 мовах, з чого в 131 мовах внутрі СССР. Іншими словами переклад Леніна творів здобув світовий рекорд. На другому місці за тією ж статистикою стоїть Біблія, яка в 1968 році появилася в перекладах на 187 мов.

"Приходіть до мене всі, струджені й обтяжені, а я вас успокою..."

(Мат. XI. 28)

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ

для членів Апостольства. Молитви й усіх побожних душ

Божественне Серце Ісуса. У злуці з тим наміренням, у якому Ти на землі віддав славу Богові й тепер прославляєш Його безупинно в Пресвятій Євхаристії — жертвую Тобі, через Непорочне Серце Пречистої Діви, свої молитви, діла, слова, думки й терпіння нинішнього дня, як винагороду за ті зневаги, що їх зазнаєш від мене й від усіх людей. Особливо жертвую їх за Святішого Вітця Папу Римського, за св. Церкву, за навернення грішників і за всі намірення Апостольства Молитви, призначені на цей місяць і нинішній день.

(300 днів відпусту раз у день).

ПОДЯКИ

Складаємо щиру подяку Найсолодшому Христовому Серцю, Преч. Діві Марії й св. Йосифові за заступництвом Митрополита Андрія за перебуті щасливо 3 тяжкі операції в 75-му році життя. Залучую $5.00 на подячну Службу Божу.

Іван і Євдокія Гінчани,
МкКіс Рокс, Па.

Прошу відправити подячну Службу Божу в честь св. Антонія та панахиду за спокій душі із родини, яких імена подаю, на що залучую $6.00.

В. М., Торонто

Залучуємо $100.00 на **30 григоріянських** Служб Божих за покійного нашого швагра й вуйка — адв. Антона Луцького.

Ярослав, Наталія й Олеся Погорецькі,
Йонкерс, Н. Й.

Лідія Гіфлер з родиною,
Арлінгтон, Вірджінія

Посилаю $10.00 на Служби Божі: 1. за здоров'я сина Стефана і його жінки Ровзмарі, 2. за моє здоров'я й 3. за мого покійного мужа Миколу. $1.00 на пресфонд "Світла".

Кароліна Горин, Гемтремк, Мнш.

У залученні посилаю: $10.00 на Службу Божу за мого покійного мужа Івана Федорчука, $10.00 за мою сестру Василину, $5.00 на парастас і $5.00 на пресфонд "Світла".

Д. Федорчук, Судбури, Онт.

У залученні $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за покійного мого мужа Кирила

М. Федорів, Торонто

Посилаю $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за спокій душі моєї дружини Олени

Юрко Данчишин
Монмартр. Саск.

Залучую $4.00 на завпокійну Службу Божу за: Романа, о. Григорія, Марію й Ірину.

Ярослава Калимон.
Ірвінгтон, Н. Дж.

Посилаю $150.00 на **30 григоріянських Служб Божих**, які прошу відправити за спокій моєї душі по моїй смерті

о. Микола Сірий, Су Ст. Марі, Онт

КОЖНИЙ, ХТО ХОЧЕ, ЩОБ ВІДПРАВИТИ СЛУЖБУ БОЖУ В БАЖАНОМУ НАМІРЕННІ ЧИ ЧАСІ, ХАЙ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО МАНАСТИРЯ:

BASILIAN FATHERS
3100 Weston Road, Weston, Ont., Canada

ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

(Продовження)

(Гріх)

13. — Одначе людина, створена Богом у праведності, за намовою Лихого, вже з самого початку історії надужила своєї свободи, поставившись проти Бога та забажавши досягти своєї цілі поза Богом. Бо, пізнавши Бога, не як Бога прославляли, але притемнилося їхнє нерозумне серце і служили сотворінню радше, ніж Творцеві (3). А те, що знане нам із Божого об'явлення, показується згідне і з самим досвідом. Бо людина, вглянувши в своє серце, відчуває свою схильність до злого, а то й бачить себе погруженою в різнородних пороках, що не може походити від свого доброго Творця. Відкинувши часто Бога, як своє начало, схибила також належне напрямлення до своєї остаточної мети та й зірвала з тим і цілий свій устрій і щодо себе самої, і щодо інших людей, і всього сотворіння.

Отож роздертою в самій собі стала людина. Тому й усе життя людей, і одиничне і громадське, являє собою неначе боротьбу, і то повну драматичности; між добром і злом, між світлом і темрявою. Що більше, нездібною знаходить себе кожна людина, щоб успішно встоятися насту-

Залучую $5.00 на Службу Божу за спокій душі бл. п. о. Володимира й Анни в роковини смерти.

Л. Дельконч, Рочестер, Н.Й.

Прошу відслужити дві Служби Божі: 1. за бл. п. дорогого Мужа й Батька Івана Трояна в перші роковини його смерти, 2. за дорогу Маму й Бабцю бл. п. Марію Івасишин у другі роковини смерти. В залученні $10.00

Анна Троян, Чікаго

Складаємо щиру подяку Найсвятішому Серцю Ісуса й Божої Матері за вислухані молитви та прошу про дальшу опіку над моєю родиною. Залучую $10.00 на Службу Божу.

Наталія Клецор, Бронкс, Н.Й.

Складаю пожертву $6.00 на Службу Божу й молебень у честь Божої Матері в наміренні людей доброї волі в кожному народі, а зокрема в нашому, щоб поглибилося почитання Христового Серця та Серця Марії. Залучую $2.00 на пресфонд "Світла".

С. Мудрик, Кичинер, Онт.

Просимо ласкаво не турбуватися тим, що Ваша подяка ще не поміщена! З уваги на обмаль місця ми їх містимо в тій черзі, в якій вони до нас приходять. Служби Божі одначе правимо згідно з бажанням і наміреннями, яке Ви мали.

Посилаю $$100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за покійних Тимка й Марію Кривов'яз.

Агафія Фіца, Чікаго

У Львові впокоїлася моя дорога Мама Катерина Кругляк-Андрусишин, за спокій душі якої прошу відправити завпокійну Службу Божу. Залучую $5.00.

І. Андрусишин, Овквил, Онт.

Жертвую $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за покійних моїх родичів і членів родини: Івана, Ольгу, Мирона, Василя й Миколу. $5.00 на Службу Божу в наміренні моїх дітей, Ігоря й Марії, щоб Господь благословив їх ласкаві та допоміг їм щасливо закінчити студії.

Марія Пришляк, Ню Йорк

Залучую $5.00 на Службу Божу за померлих бл. п. Наталію й Теофіла.

Люба Дельконч, Рочестер, Н.Й.

У 20-річчя нашого щасливого подружжя дякуємо Ісусові й Марії за всі ласки та жертвуємо $5.00 на подячну Службу Божу.

Степан і Софія Хомин, Торонто

Залучую $21.00 на сім Служб Божих за мого покійного Батька Стефана Павловича, на які зложилися п-ве: М. Нютель, В. Андрушко, М. Стефанів, В. Чигуна і В. Доленга. $2.00 на пресфонд "Світла".

Н. Дімітріянч, Чікаго

нам злого так, що відчуває себе немов зв'язаною кайданами. Та сам Господь прийшов, щоб людину висвободити і скріпити, обновляючи її знутра й викидаючи геть "князя цього світу" (в. 12, 31), який держав її в неволі гріха (4). А гріх применшує людину саму в собі, здержуючи її, щоб не досягла вона своєї повноти.

У світлі цього Об'явлення знаходить своє найглибше вияснення заодно і високе покликання і глибока нужда, що їх відчувають люди.

(Природа людини)

14. — Людина, тілом і духом єдина, самою своєю тілесною природою поєднує в собі елементи матеріяльного світу так, що через неї знаходять вони своє завершення та долучують і свій голос до свобідної хвали Творця (5). Тож не слід людині знецінювати тілесного життя, але навпаки: вона повинна своє тіло, яке створене Богом і яке воскресне в останню днину, уважати добрим, гідним пошани. Та, зранена гріхом, вона відчуває бунт тіла. Отож сама гідність людини вимагає, щоб прославила вона Бога в своєму тілі (6) та не дозволила йому услугувати лихим нахилам свого серця.

Не помиляється людина, коли вважає себе вищою за речі тілесні, і не вважає себе тільки за частину природи чи за анонімний складник людської суспільности. Своїм бо нутром вона перевершує всесвіт: а повертається вона до тих глибин, коли споглядає у своє серце, де очікує її Бог — серцевідець (7) і де вона в Божому обличчі вирішує свою власну долю. Так ото, пізнаючи в собі духовну і безсмертну душу, не задивляється вона в якийсь оманливий витвір фізичних і соціяльних обставин, але, навпаки, доходить до самої основної суті речей.

———

(3) Пор. Рим. 1, 21-25.
(4) Пор. Ів. 8, 34.
(5) Пор. Дан. 3, 57-90.
(6) Пор. 1 Кор. 6, 13-20.
(7) І Цар. 16, 7; Єр. 17, 10.

ЦАРГОРОДСЬКИЙ ПАТРІЯРХАТ ЗАСНОВУЄ НОВІ ЄПАРХІЇ

Після впорядкування справ европейських єпархій Царгородський Патріярх Атенагор і Свт. Синод Патріярхату рішили заснувати нові єпархії. Першою з них буде митрополія й екзархат на Індію, Японію та Корею, де обслуговуватимуть около 15.000 грецько-православних вірних. Цим кроком Царгородський Патріярхат поширив своє душпастирювання на Греків, що живуть в Азії. Також плянується заснувати нові єпархії на американському континенті, де існує одна "супермитрополія" для обох Америк. Незабаром мали б заіснувати ще такі єпархії: в Буенос Айрес — для Аргентини, Чіле й Уругваю; в Сав Павло — для Бразилії, Парагваю, Болівії та Перу; в Мексико — для Мексико, Гватемалі, Куби, Панами, Венезуелі, Еквадору та Колюмбії. Як відомо, юрисдикція Царгородського Патріярхату простягається на Православних Греків, що живуть поза Грецією.

ПОМЕР УБИВНИК СВЯТОЇ МАРІЇ ГОРЕТТІ

6-го травня помер на 88-му році життя Алессандро Серенеллі в капуцинському манастирі в Мачерата, Італія. Похоронено його на місцевому цвинтарі в гробі, який він собі придбав із заощаджень, зроблених за час його 26-річного побуту в тюрмі. Як 20-річний молодець Серенеллі 5-го липня 1902 року хотів знасилувати 12-річну дівчинку Марію Горетті та яку він так тяжко ножем поранив, що вона наступного дня померла. Відбувши 26-річну кару в тюрмі, він працював зразу сільсько-господарським робітником, опісля ж огородником у капуцинському манастирі доти, доки йому дозволило здоров'я. Серенеллі залишив своєрідний духовний тестамент, у якому між іншим так пише: "В моїй ранній молодості я вибрав фальшиву дорогу — дорогу зла. У пресі, у фільмі й у злих прикладах я бачу, що більшість теперішньої молоді йде без застанови цією дорогою, як і я, не застановляючися над цим. У двадцятому році життя я доконав злочину пристрасти, а сьогодні сама думка про це мене жахає. Марія Горетті, сьогодні Свята, була тим добрим янголом, якого Провидіння поставило на моїй дорозі, щоб мене врятувати".

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ЛИПЕНЬ: Світська й духовна співпраця в поширенні й сприянні церковної єдности. Щоб і духовні і миряни невпинно співділяли зі собою для скріплення миру внутрі Церкви.

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА СЕРПЕНЬ: Переслідування Христа і Його Церкви. Щоб ті, які переслідують Христа й Церкву, прийшли до пізнання правди.

—o—

На жаль не маємо статтей на ці теми, бо наш сталий автор цих матеріялів — о. д-р Василь Вавряк ЧСВВ — через недугу не міг їх приготовити.

ВИ НАС ЗАПИТУЄТЕ...

о. Северіян Якимишин ЧСВВ

Кожна людина має в своєму релігійному чи особистому житті якусь трудність, проблему чи неясність! Не сороміться запитати нас! Радо відповімо!

Я знаю багато людей, які визначні у високих науках, але вони не дбають про практику релігії і добре їм поводиться. Чому, отже, Церква домагається, щоб ми вивчали і практикували релігію? — П. П.

Для багатьох, теперішній світ уже так "поступив" у науках і дослідах, що здається вже й Бога не треба; так думають люди зухвалі, люди, які хочуть жити без відповідальности — без морального обов'язку.

Ніхто не перечить, що є люди, які знають математику, право, хемію, електротехніку, медицину. Але вони є цілком без знання релігії. Навіть учень елементарної школи міг би їх навчити правд віри і того, що відноситься до релігії. — Ваше твердження мало б тоді якусь вартість, якби в таких було знання релігії. Ми тоді тільки сказали б, що вони занедбують справи релігії. Але коли взяти річ так, як ви її представляєте, то вона має стільки вартости, як напр. таке твердження: "Я знаю знаменитого лікаря, який ніколи не вчився музики, отже я не бачу потреби знати музику". Його знання медицини не є аргументом, чому не треба знати музики, і таксамо знання всякої іншої науки не є аргументом, чому хтось не повинен мати знання релігії. Знання медицини, чи астрономії, чи економії, чи фізики, чи якоїнебудь іншої науки чи мистецтва аж ніяк не зроблять неба — вічного щастя — непотрібним, ані ніяк не улегшать, чи зроблять вигіднішими муки вічного пекла.

Церква не домагається тільки від звичайних людей — менше вчених, щоб вивчали релігію, але як добра Мати, Церква всіх закликає до віри в Бога і до виконання Його волі. Тому всім треба визнати Бога, Який у Своєму об'явленні каже людині, що релігія є не лише додатковою прикметою до чесноти й доброти людини, але що релігія потрібна і для того, щоб людина була чесною і доброю.

Найкращий доказ наших часів, що релігія — визнання Бога і людської залежности від Нього — є і потрібна і не суперечить високому званню й мистецтву людини, був даний підчас лету "Аполлю XIII" до місяця, 11-го до 17-го квітня 1970 р., коли після страшної експльозії в засобовій ракеті, коли вже рятунок виявився просто понад людські сили, ціле людство, всіх віровизнань, у свій спосіб: президенти, уряди, сенати, вчені, духовенство і звичайні люди, всі благали в Бога ласки (чуда), щоби Бог допоміг людській науці допомогти цим трьом героїчним астронавтам знову щасливо причалити на землю. — Після щасливого повороту, славний апостол християнської проповіді, Біллій Грейгем у Парижі сказав, що це є ще один доказ яку силу має молитва — (одна з практик релігії і віри в Бога). — А можемо сказати, що, під цю пору, дослідження просторів всесвіту це одна з найвищих наук і вмілости людини, для якої Бог цей всесвіт сотворив і дав їй розум і здібність його досліджувати та в дослідуванню признавати і прославляти Творця.

Отже можемо зробити таке заключення: Мало є ще вчений той, хто в своїм знанню не має місця на знання і практику релігії.

Ми нераз чуємо, що колись Бог робив чуда, і кажуть, що Бог може колинебудь зробити чудо, значить завтра чи колись пізніше. Чому ж ті чуда не діються сьогодні? — С. Р.

Це питання криє в собі софізм. — Час сам собою все переходить. Ми не можемо часу спи-

нити і зробити його все "тепер" — сьогодні, ніколи не допускаючи, щоби було вчора і завтра. Отже якщо чудо сталося сьогодні, почекавши 24 години, ви скажете: вчора сталося чудо, і вже не буде "сьогодні". Всі чуда, що сталися, сталися в дні — часи минулі. Вони вправді сталися в день, що тоді був "сьогодні"; але того "сьогодні" не можна зробити непереходячим.

Що чуда сталися, на це маємо історичні докази. Одно з найславніших місць чудес наших часів це Люрд, у Франції. Але не треба йти аж до Люрду. Слідкуючи за зізнаннями багатьох людей, які пишуть до "Світла", яке ось Ви читаєте, на сторінці "Апостольства Молитви" прочитаєте часто як люди висловлюють вдячність Богові за надзвичайні ласки (чуда), що вони їх одержали, за посередництвом Пречистої Діви Марії, за посередництвом блаженної пам'яті о. Василька Скубленого ЧСВВ, чи інших Святих або Праведників, яких посередництвом вірні просили в Бога ласки.

Із цього можна заключити, що й сьогодні Бог робить чуда — дає людям надзвичайні ласки. Але до цього треба віри, живої віри, скріпленої надією й огрітої любов'ю до Бога. Не можна тут долучати тільки самолюбних вимог, бо ми нічого не можемо в Бога вимагати, ані Бог нічого нам не винен, що мусів би нам дати. Людина у випрошуванню ласки мусить виявляти свої прошення в покорі і відданню себе на Божу волю — нам може видаватися, що ласка, про яку просимо, дуже потрібна, а в Божім пляні її може зовсім не бути.

Отже маймо довір'я до Бога, і так як Він дозволив на чуда колись для інших, таксамо, якщо це є в Його провидінню, дозволить на чудо і для нас "сьогодні", коли б те "сьогодні" не прийшло

Мої знайомі прислали мені запрошення на весілля їхньої доні. Весілля відбудеться в суботу, 27-го червня 1970 року. Це за старим стилем і за новим стилем є час Петрівки; у нас Українців це час заборонений на весілля і музичні забави; а вони вже замовили і велику залю і чую, що запрошують около 800 гостей, і будуть мати аж дві капелі музикантів. До чого ми доходимо? Скажіть нам щось на це! — С. Х.

Те, про що ви питаєте, відноситься до давніх законів посту в Східній Церкві. Однак, після відбуття Другого Ватиканського Собору, по нарадах Отців Собору, відповідно до вимог і складности життя сучасної людини, Папа Павло VI, дня 17-го лютого 1966 р. видав Апостольську Конституцію "Пенітеміні"... (Покутуйте...) про закон покути, доказуючи, що його наложив сам Христос, і що цей закон не є чимось новим тільки для християн, але що вже в Старім Заповіті вибраний нарід мав підчинятися деяким покутним приписам. У цій Конституції Папа подав загальні норми про покуту і піст для Вселенської Церкви: в тім не виключив Східніх Церков злучених з Апостольською Церквою.

До того, на підставі Апостольської Конституції ч. 8, Блаженніший Верховний Архиєпископ Йосиф Сліпий видав у "Благовіснику" (Рим Рік II. — 1966, том 2-4, стор. 195-198) "Постанову про Піст"; а на підставі цього Українська Католицька Єрархія в Канаді, дня 10-го серпня 1966 р., проголосила такі норми відносно пости і заказаних часів, що нас усіх Українців-католиків зобов'язують у теперішніх часах. (Однак нікому не заборонено заховувати пости за старинними законами чи звичаями). До того ще поручається, щоб вірні практикували самі нале ні покути, діла молитви і милосердя, та часто приступали до Святої Сповіді. — Тут подаємо текст постанови про піст, який можемо прочитати в тижневику "Поступ" (Вінніпеґ, 4-го вересня 1966 — Рік VIII, ч. 34, стор. 3) або "Українські Вісті" (Едмонтон, 25. VIII.—1. XI., 1966, ч. 34-35, стор. 5). Силою тої постанови всі вірні Української Католицької Церкви є обов'язані в совісті до такого:

1. До повздержности від м'яса: в усі п'ятниці цілого року, за виїмком загальниць і припадаючих у ці дні Господських і Богородичних празників. Однак у ці дні дозволяється вживання: набілу, яєць та різних товщів із м'яса звірят.

Ми журимося в котрі дні постити! Ті, що в Біяфрі не мали цієї труднощі, бо масами гинули з голоду!

Кардинал Г. Нюмен

МОЛИТВА НАШОГО ЧАСУ

О, Господи,
Утиску повний наш час
Христова справа мов на смертнім ложі.

А все ж — ніколи не ступав певніш Христо
Через цей час тут, на землі,
Ніколи не був прихід Його явніший
Ніколи близькість Його виразніша
Ніколи служба Йому солодша
Як оце саме тепер.

Длятого дай нам у хвилини ці
Довічнього,
Від бурі та до бурі
У земному часі Тобі молитись:

О, Боже, Ти можеш темінь розсвітити
Єдиний це зробити можеш Ти!

2. До повздерности від м'яса й набілу: в перший день Чотиридесятниці, себто Великого Посту, і у Велику П'ятницю.

3. До повздержности від м'яса й до посту, себто до повздержности в кількості їди: в Навечір'я Різдва Христового й Богоявлення, та в свята: Воздвиження Чесного Хреста й Усікновення Голови св. Івана Хрестителя. Дозволена кількість їди в ці дні є обмежена до одноразової їди до сита, з набілом, чи без набілу, з додатковим скромним покріплення відповідно до місцевих звичаїв.

4. Вийняті з-під цього закону є діти до укінчення 14-го року життя і старці від укінченого 59-го року життя, недужі душевно і тілесно, мами, а також ті, що не розпоряджають уповні своєю особою задля прийнятих на себе обов'язків.

5. Відносно заказаних часів, себто часів, у які Церква забороняє заключати подружжя та забави з музикою і танцями... Коли йдеться про Канаду, де тепер заказані часи були в часі Пилипівки й Великого Сорокодневного Посту, оцим письмом обмежуємо ці заказані часи до Великого Посту, який... завжди лишається часом покути. (Слідують підписи Українських Католицьких Єрархів).

Значить ваші знайомі не нарушують закону заборонених часів на весілля з музикою і танцями. Цей старий церковний закон, про який ви питаєте, вже змінений церковною властю і втратив свою обов'язуючу силу. Отже ви можете спокійно запрошення прийняти і піти на весілля та й там забавитися та своєю приявністю звеличити великий день молодих подругів та їх батьків.

Запити просимо слати:

Rew. S. Yakymyshyn OSBM
520 Driveway
Ottawa, Ont., Canada

ЯКРАЗ НАВПАКИ ЯК У НАС!

Німецький "Католицький Рух Традиціоналістів"," тобто тих, які є проти реформ у Церкві, а зокрема в Літургії, закликає німецьких вірних до бойкоту Всенімецького Собору. Іншими словами саме навпаки, як у нас, бо в нас саме наші традиціоналісти домагаються, щоб наші Єпископи разом зійшлися на Синод.

ПРИРІСТ ДУХОВНИХ ПОКЛИКАНЬ У ПОЛЬЩІ

У біжучому студійному році в польських дієцезальних духовних семінаріях занотовано 743 зголошення, а в попередньому було тільки 706. Загальне число семінаристів — священичих кандидатів виносить у всій Польщі 3.327, крім монаших священичих кандидатів, яких тепер нараховують 998.

ЦЮ СТАТЮ ТАКИ ПЕРЕПУСТИЛА ЦЕНЗУРА

о. О. Купранець ЧСВВ

Коли ми вже навіть і написали цю статтю, то щераз сумнівалися, чи її перепустить наша цензура, бо в ній ми заторкнули деякі питання, які з погляду церковної адміністрації можуть видаватися драстичні чи навіть і декому дражливі. Проте вважаємо, що це речі, про які деколи треба слово сказати, бо вони навіть дуже реальні у щоденному житті. Хоч ми побоювалися нашої цензури, все ж таки вона перепустила статтю і тому ми її друкуємо.

"Церковні явища", що не є церковними

Останніми часами загально чуємо й бачимо, що в Церкві ведеться боротьба проти поодиноких і різних, назвім їх, "церковних явищ", які зовсім не мусять існувати, не повинні бути, або можуть прийняти інший вид, відповідно до обставин місця й потреб часу. Ті "церковні явища", тобто різні справи й речі, що самі в собі не є ані предметом Божого Об'явлення, ані справою віри, ані матерією догматичного навчання, але стисло церковно-людського введення чи навіть нераз і зловживання. При тому ж нераз може теж виринати й моральне питання, бо ті "церковні явища" часто чи в якійсь мірі не є згідні з наукою чи прикладом Ісуса Христа, а в дальшому мають нерідко й погані наслідки для загального чи тільки частинного життя самої Церкви.

Звідки ж узялися в Церкві такі "церковні явища"? Певним є те, що їх не впровадив ані Христос, ані не навчає їх св. Євангеліє! Їх творцем і тим, хто ввів їх у життя і практику Церкви, є таки люди, з яких складається "видима" чи "воююча" Церква на землі. Отже їх джерелом є людина і її природа. Тією людиною є в Церкві кожний, починаючи від Папи, а кінчаючи на новоохрещеному.

Утотожнювання особи з інституцією

У Церкві не може існувати таке "явище", щоб якась особа з того титулу, що вона виконує чи займає якийсь уряд, утотожнювала себе з даною інституцією, яку очолює чи веде, бо навіть сам Папа не може себе утотожнювати з Церквою, він же тільки її голова, а Церкву творять усі люди разом, тобто і Папа, і єрархи, і священики, і монахи, і миряни. Однак, на жаль, у Церкві існують такі "явища", що особа, яка очолює якусь складову частину Церкви, утотожнює себе нераз із Церквою або її частиною, яку в найкращому випадку вона тільки веде чи репрезентує і то яку б вона назву не носила та складова частина Церкви: патріярхія, митрополія, архиепископія, єпархія, деканат, парохія чи навіть тільки місійна станиця. І так ми нераз бачимо таке "церковне явище", що нпр.:

єрарх утотожнює себе з митрополією чи єпархією, а то навіть із Церквою, хоч він тільки часовий її духовний провідник і адміністратор, бо митрополія чи єпархія — як одна зо складових частини Церкви — це і єрарх, і духовенство, і чернецтво, і миряни, всі разом узяті;

парох утотожнює себе з парохією, чи навіть і з Церквою, хоч він тільки часовий її духовний провідник і адміністратор, бо парафія — оця "Церква в мініятурі" — це і парох, і сотрудники, і парафіяни — члени парафії, всі разом узяті;

монаший настоятель утотожнює себе з монашим чином чи згромадженням, хоч монаший чин чи згромадження — це і настоятель, який є на означений час вибраний або назначений, і монахи-священики, і монахи-брати, які щойно всі разом творять монаший чин чи згромадження.

Такий підхід, тобто утотожнювання особи з інституцією чи навіть із Церквою, є в своїй суті невластивий і неправильний, а часто і шкідливий бо нерідко стає однією з головних причин якраз отієї боротьби на терені Церкви чи її складових частин, якими — як ми вже сказали — є: патріярхії, митрополії, архиепископії, єпархії, деканати парафії чи черенчі спільноти. Таке "церковне явище" існувало теж у Римській Курії, де поодинокі її урядовці теж часто утотожнювали себе з "Церквою", що зокрема по недавно відбутому Соборі привело теж до боротьби між усесвітнім єпископатом і Римською Курією та між Римською Курією й Помісними Церквами, про що мова в іншій статті.

Тактика ігнорування в Церкві

Хоч як воно неймовірно звучить, але, на превеликий жаль, воно правдиве, що в системі церковного правління існує таке (не-) "церковне явище" як ігнорування, яке мало чи подекуди ще має своє "почесне місце" в Церкві. Про це минулого року в одному пресовому інтерв'ю між іншими сказав австрійський Кардинал Кеніг таке: "Тактику ігнорування, яка має безперечну традицію в Церкві, вважаю неправильною. Єпископ сьогодні не сміє відтягатися від ніякої розмови, а вже найменше від розмови зо своїми священиками. Але так само вважаю самозрозумілим, що теж єпископи мають право обговорювати між собою деякі справи".

Ігнорувати, тобто: не брати до уваги когось чи чогось, не зважати на когось чи щось, нехтувати кимось чи чимось, воно ніколи не може принести добрих овочів ані бути корисним явищем, а вже ніяк церковним. Бо ігнорувати щось, що життя чи обставини або час диктують — це те саме, що не бачити або й нераз не розуміти життєвої реальности чи навіть і подекуди не сповняти завдання виконуваного уряду чи функції. Це знову звичайно викликає цілу "серію" реакцій, у тому теж і боротьбу, хоч без неї нераз можна було б легко обійтися. Зате воно правдою є, що бувають нераз такі речі, які треба й муситься ігнорувати, як нпр. хтось пише до когось анонімно або виявляє тільки свою злобу.

"Преображення" — церква Преображення ГНІХ у Львові

Тільки одним оком погляньмо на наше церковне життя, а скільки ж ми тут побачимо таких "церковних явищ"!? Неодне сьогодні інакше було б виглядало в житті нашої Церкви, якщо було б не так сильно виступало таке "церковне явище" як ігнорування, і то починаючи від самого вершка аж до самого долу, не минаючи й того, що посередині...

Де секрет, то там секрет!

Іншим таким дуже сильно розвиненим "церковним явищем" — це всяке "засекречування" навіть у таких справах, які самі зі себе не сміють бути "під секретом". Дуже влучно сказав про те свого часу італійський Кардинал Пелегріно: "Коли йдеться про особи, то секрет є безсумнівно конечний задля любови ближнього, але ніколи, коли йдеться про проблеми як такі". Англійський Кардинал Гінен знову ж каже: "Церква може тільки скористати на тому, якщо вона відкриється перед світом і врешті покінчить із усіма засекреченнями". Подібно висловилося багато-багато інших видатних постатей церковного проводу.

У Церкві є багато справ, які вже в своїй суті й природі підлягають під стисліий секрет, зокрема ж, коли йдеться про справи, що є справами совісти чи в будьякий спосіб в'яжуться з ними. Так само є й особисті справи поодиноких осіб, хоч би й не були справами совісти, але збереження секрету про них наказує любов. Однак є багато справ, які таки за своєю природою є справами публичними чи загальними, але з них чомусь робиться засекречення, яке не повинно мати там місця. Візьмім нпр. справа фінансів у єпархії чи парафії, яку всі члени повинні знати, про фактичний її стан із щорічних звітів; бо це ж є їх власність, а не того, хто в даний час із титулу виконуваного уряду тим завідує, бо це не його власність, а власність спільноти як такої.

У цій статті ми згадали про три такі "церковні явища", які на ділі таки не є церковними і тому не повинні мати місця в церковному житті. Такі "явища" треба усувати з нашого церковного життя, щоб через них не приходило до боротьби та щоб ця боротьба не наносила Церкві шкоди.

ВИХОВАННЯ

БАТЬКІВ

Ярослав Чумак

Дитину ховати,
то камінь злодати.
(Українська приповідка)

Не знаю, чи існує де родина, яка б не мала більш чи менш серіозних труднощів із вихованням дітей.

Тут, в одній родині діти часто хворіють на різні-прерізні недуги, там; в іншій родині, не дають батькам спокою своїм непослухом, явно-славним бунтом-спротивом батьківській волі прийнятим звичаям, традиціям. Недурно вже дано, в морально упорядкованій спільноті в Україні наші предки порівнювали виховну працю до непосильного глодання каміння.

В умовинах Канади, до того в наших трудних часах, виховання дітвори являється без перебільшення важчим. У більшості, наші люди живуть тут у великих містах, модерних Вавилонах, де справила існує справжнє помішання мов, звичаїв і інших культурних вартостей. Здається просто неможливим, щоб наші люди, особливо ж їх діти не віддихали тією самою атмосферою що загал, щоб не думали, не відчували, а далі не діяли так, як окружаюче довкілля. "З яким пристаєш таким ся ставиш", каже приповідка, і з повним правом можна її пристосувати до міжнародних впливів середовища на нашу дітвору.

Але в цій хвилині мова не так про впливи, в більшості негативні впливи, великого міста на наших дітей. Я хочу підкреслити дуже виразно *виховні труднощі*, з якими зустрічаються батьки малощо не на кожному кроці.

Впливи середовища — це тільки частина проблеми. Фізична і духова структура дитини — це інша її частина, далі, методи і засоби виховання і врешті його завдання і мета — це чергові виховні труднощі.

Найтрудніший фах

Якраз тому виховання дітвори належить до одного з найбільш важких завдань. Але, на диво мало-хто до нього належно підготовляється.

До виконування першого з ряду фаху треба перейти відповідний теоретичний, а часто і практичний вишкіл. Електрик, напр., мусить розумітися на тій дивній енергії, званій електрикою, що дає нам світло, тепло і силу. Книговод повинен знати де, як і кому треба вписати поодинокі числа, щоби їхні кінці господарського року зложити більянс. Те саме стосується до кожного фаху. Скрізь треба підготовки, науки і досвіду.

На жаль, із одним виїмком: вихованням дітвори в родині. Тут далі покутує давній погляд що, як кажуть Німці, kommt Zeit, kommt Rat, тобто, як знайдуться діти, то й знайдеться спосіб, як їх вивести в люди. Тимчасом діти родяться

КОЛИ БУВ ІЩЕ МОЛОДИЙ, ТО НЕ МАВ ЧАСУ ДУМАТИ НАД СВОЇМ ВИХОВАННЯМ, ЯК БАТЬКА, БО ЖИТТЯ "ГНАЛОСЯ" НАЧЕ НА КОЛІСНИХ ПЕРЕГОНАХ!

КОЛИ Ж ПОСТАРІВСЯ І ЗІСТАВСЯ САМИЙ, УВИЖАЮТЬСЯ НЕМУ ОНІ ПОМУ РОКИ, В ЯКИХ ВІН НЕ ВИХОВАВ НІ СЕБЕ, НІ СВОЇХ ДІТЕЙ, ЯКІ ТЕПЕР НЕГО НЕ ЗНАЮТЬ І ВІН ІМ НЕПОТРІБНИЙ! ВІН ДУМАЄ НАД ТИМ, АЛЕ ТЕПЕР УЖЕ ЗАПІЗНО!

швидко, але не виховне знання і не педагогічний хист. У висліді, дуже часто батьки безрадно розкладають руки, здвигають раменами, крутять головою, а нераз і гірко заплачуть, не знаючи що робити. З мого досвіду в суді для нелітніх знаю, скільки непроспаних ночей провели матері і скільки пролляли сліз із приводу своїх невиховання синів і дочок.

"Добрі діти родичам вінець, а лихі кінець". Може народна мудрість. Але не каже, чому одні діти добрі, а інші лихі. З науки й досвіду знаємо що рішальним у цій справі чинником-фактором є виховання. Успадковані по предках прикмети мають також вплив на майбутню духово-фізичну структуру дитини — але цілеспрямоване виховання завжди переважає у формуванні особистості дитини.

Тим часом дуже мала кількість батьків має виховну підготовку до раціонального плекання дітвори. Мало хто знає фізичну і духову конституцію дитини, правила та темпо й умовини її розвитку. Те саме можна сказати і про методи і засоби виховання: як найкраще і найуспішніше допомогти дитині в розвитку її фізичних і духових сил, талантів і нахилів.

Наука про виховання сьогодні складна і широка. До неї належать такі дисципліни, як антропологія, фізіологія, гігієна, психологія, методика, етика й філософія. На університетах і в каледжах майбутні виховники проходять курс виховання два, а навіть три і чотири роки. Пересічний батько чи мати не може, розуміється, дозволити собі на такий люксус, але цей факт аж ніяк не оправдує повної недостачі не то виховного знання, але навіть і самого зацікавлення в цій преважній і життєвій справі.

Де шукати поправи?

Першим кроком є свідомість проблеми. Батьки або майбутні батьки повинні зрозуміти одну незалежну істину: ні держава, ні Церква, ні громада не відповідають за долю їх дітей, але в першій мірі ця відповідальність тяжить на них самих, на батьках. Фізичне й духове здоров'я дитини лежить усеціло в руках батьків. Отже її, дитини, релігійність, українство, фахова підготовка до життя, суспільне вироблення, добра поведінка, а часто навіть фізичне здоров'я і краса.

Коли воно так, то наступним і логічним кроком кожного батька і матері повинно бути питання: Де і як здобути необхідне знання про плекання дітвори? У Канаді існує, слава Богу, безліч різних виховних курсів, про справи зв'язані з вихованням дітей і молоді. Є тут також чимало книжок, журналів і видавництв, присвячених виховній проблематиці. Треба тільки поцікавитися справою, а завжди знайдеться вихід.

Правда, досі в нашій громаді виховні справи були малощо не на останньому пляні. Важнішими, без порівняння, були: політика, економія, організація. У виховних справах переважав погляд одного нашого земляка-патріота, який на питання, чому його діти не говорять добре по-українському, відповів: — У літі вишлю їх до юнацького табору — і все буде добре! — Смішний чоловік! Він може посилати дітей не до одного, але до десяти таборів, — але там чуда не вдіють і не направлять того, що він і його дружина занедбали. Для таких батьків треба організувати виховні курси, друкувати і видавати відповідну літературу, організувати доповіді, панелі, гутірки.

Крім того варт би наслідувати розумну практику римо-католицьких парафій щодо виховної підготовки майбутніх батьків. Маю на думці т. зв. Конференції Кана. Це є підготовні курси для тих, що наміряють вступити в подружній стан. У їх програмі присвячується чимало місця справам виховання дітей — невід'ємної частини нормального подружжя.

Недавно довелося мені говорити про організацію такої конференції — Кана на терені одної парафії в Торонті, але парох, хоч розумна людина, не виявив охоти започаткувати цю корисну працю. Одначе не треба думати, що невдача в одній парафії означає повне її фіяско. Варта і треба вперто змагати до того, щоб наші батьки, в першу чергу молоді батьки, здобули основну освіту щодо виховання своїх дітей і таким чином

о. Тарсикій Залуцький ЧСВВ

ХТО ВИНУВАТИЙ?

Вже давніше жив у Ню Йорку славний американський суддя італійського походження Ла Гвардія.

Сталось раз таке: привели на суд якогось бідолаху. Обвинуватили його за те, що вкрав кілька хлібів. Домагалися для винуватого якоїсь кари. Суддя Ла Гвардія найперше переслухав винуватців і дав слово також винуватому. Той коротким словами сказав, чому вкрав хліби: був голодний і не мав грошей, щоб купити хліба. Ніхто не хотів його даром нагодувати, а праці годі було знайти.

Ла Гвардія, після вислухання всіх, поважним голосом виголосив засуд: — Засуджую всіх вас присяжних! Усі ви винуваті в тому, що в нашому місті є ще люди, які мусять красти на те, щоб могти жити. Провина спадає на всіх мешканців нашого міста. Всі ви присяжні мусите за кару зложити зараз гроші вартости одного дня вашого заробітку! — І сам суддя дав приклад кидаючи до капелюха десять долярів, а опісля перейшов з капелюхом по залі, віддаючи при кінці збірку для обвинуваченого. Той вийшов від суду задоволений із постановою: зараз таки далі старатися про роботу, щоб могти чесно жити й своїм життям прикрашувати місто.

Обвинувачення інших сьогодні — це щоденні факти. Де б не зайти — зараз сипляться обвинувачення: старші винують молодих, молоді нарікають на старших; батьки незадоволені з дітей, діти говорять проти батьків; працедавці підозрівають робітників, робітники протиставляться грубо своїм працедавцям. Одним словом — усі винуваті, а заразом і всі невинні. Студії і спостереження з соціального життя людей зайшли до такого заключення: коли дивитися з нашої точки погляду, тоді являються інші винуваті, а ми без вини. Противно, коли перейдемо на інший бік, виглядає, що наша давніша сторона була винувата, а теперішня без вини. Приклад: їдемо автом по широкій міській вулиці. По дорозі мусимо спинювати авто, бо то тут, то там переходять пішоходці. І тільки вони винуваті в тому, що стається так багато катастроф, бо неуважно переходять вулицю... На другий день захочеться нам перейтися по місті пішки. Мусимо переходити вулиці. І що тоді стається? Вже не пішоходці винуваті в тому, що стається стільки катастроф по вулицях, але водії авт, бо вони їздять без уваги, дуже скоро, нервово й т. д.

От відбитка щоденного людського життя. Інші винуваті, а не ми.

Суддя Ла Гвардія своїм оригінальним засудом міг би й звернутися сьогодні до теперішньої суспільности: коли є багато неспокою, нарікань, злочинів серед наших спільнот, — чи це часами не вина тих, які нарікають, осуджують? Коли б молодь отримувала від батьків добре виховання з самого початку, коли б молоді від початку бачили своїх батьків неділями в церкві при Святім Причасті, коли б молоді бачили в своїх батьків добрий приклад життя — чи принаймні більша частина з них не була б тим заохочена до добра? Навпаки, коли б молоді більше дивились на ясні сторінки старших, а не лише на чорні — чи мали б відвагу до стільки нарікань?

Одинока розв'язка: признатись, що не лише інші, але й ми винуваті в багатьох речах. А це признання всім подиктує: "Лікарі, вилікуйте перш самих себе, а потім зможете братися лікувати ваших ближніх".

Закінчення статті: ВИХОВАННЯ БАТЬКІВ

могли краще виповнити свій почесний і нелегкий обов'язок: виховати дітвору собі на потіху, своїм дітям на добро, а всій громаді на славу.

Як і раніше, долучую і тут мій запитник і прошу Читачів відповісти на наступні питання:

1) Як пояснити виховний хист наших матерей, що колись, без ніяких курсів, уміли добре виховувати своїх дітей?

2) Яка форма виховної підготови батьків видається Вам найбільш практична (курси, гутірки, реферати, самоосвіта)?

КАРДИНАЛ ПІДДЕРЖУЄ ЄТРАЙКУЮЧИХ

У м. Ліма, ціла серія страйків у різних підприємствах знайшла живу піддержку збоку перуанського Кардинала Ляндазурі-Рікетса і його духовенства. Кардинал між іншим став речником робітництва перед урядовими чинниками. В Перу — подібно як і в інших полуднево-американських державах, які в загальному стоять на недорозвиненому рівні — існує дуже велика соціяльна несправедливість, бо існують багачі й бідні, а т. зв. середня кляса майже не існує.

КУРІЯ БЛЬОКУЄ УКРАЇНСЬКИЙ ПОСТУП

Знимка Впаженнішого Кардинала Йосифа Сліпого з часу його страждання в советському концентраційному лагері за Христову віру, Католицьку Церкву й Український Народ.

Під таким наголовком приніс канадійський католицький часопис "Де Кенедієн Реджистер" (30-го травня 1970) статтю про стан наших теперішніх церковних проблем. Цікава й характеристична ця стаття тим, що подає вірний образ, а не блукає по "всіх-усюдах", не знаючи про що властиво йдеться. Автор отого "Спешел то де Реджистер" — репорту виявляє ознайомленість із цілою справою, як теж старається зберегти безсторонність, щоб могти з'ясувати суть справи. Подаємо переклад статті без ніяких додатків, пропускаючи деякі малозначні місця. — РЕД.

Рішення Українського Католицького Синоду, що відбувся в Римі останньої осени (29-го вересня — 4-го жовтня), є припинені Римськими властями. Синод, який очолював Йосиф Сліпий, старався пристосувати декрети Другого Ватиканського Собору до їх частини Східніх Католицьких Церков.

Історія про непорозуміння була наперед видрукована в "Нешенел Реджистер" — системі католицьких часописів, публікованій у Денвері, її нюйоркським кореспондентом о. Франсисом Бравном. "Зудар, що розпочався за замкненими дверима шість місяців тому між Священною Конгрегацією для Східніх Церков і найбільшою зо Східніх Католицьких Церков, виглядає бути готовий до провітрення", сказав о. Бравн.

О. Бравн звідомляє, що Синод був проголошений неважним у листі Максиміліяна Кардинала де Фюрстенберга, префекта Конгрегації, до Кардинала Сліпого і в листах американського Апостольського Делегата Архиєпископа Люїджі Раймондо до трьох американських українських єпископів...

Канадійська роля

Канадійські Українці глибоко заінтересовані непорозумінням, бо Митрополит Архиєпископ Максим Германюк із Вінніпегу відіграв провідну ролю в піддержці створення Українського Патріярхату, який очолив би Кардинал Сліпий. Поважний Верховний Архиєпископ Львова, звільнений підчас Другого Ватиканського Собору та (переселений) в екзилі до Риму по 18 роках

сибірських лагерів праці, став духовим центром католиків українського обряду...

Архиєпископ Германюк у додатку до великої ролі, яку він відіграв на Другому Ватиканському Соборі, звідомив про програму Синоду Кардинала Секретаря Стану останнього року в Римі. В тому часі стала відома ворожість (антагонізм) Курії до патріярхату, але єпископи продовжували свої наради і включили конституцію для патріярхату.

Завдяки зусиллям Архиєпископа Германюка, на зустрічі в Оттаві у квітні, Архиєпископ Амврос Сенишин із Філядельфії долучився до прохання за патріярхат. Архиєпископ Сенишин не приймав участи в римській зустрічі (Синоді) й відмовився піддержати прохання (за патріярхат). Тепер, у листі до Папи Павла VI-го він просив, щоб його ім'я додати до резолюцій Синоду з останнього року, згідно з "Кетолик Стендерт енд Таймс" із Філядельфії. Його раніша відмова довела до "піґетування" його катедри підчас ювілейних святкувань, що в них брав участь Кардинал де Фюрстенберґ.

Патріярхат, якщо визнаний, включав би право основувати нові дієцезії (єпархії), номінувати єпископів цього обряду й інші права та привілеї, які процвітали, коли Схід і Захід були об'єднані, пристосовано до модерних умовин. Патріярхальна інституція існувала в Церкві від найдавніших часів, будучи визнаною на перших вселенських соборах. Патріярх має юрисдикцію над усіми єпископами свого обряду по всьому світі. Є шість східніх патріярхів. Усі вони підчинені приматові Вселенського Архиєрея.

Жонате духовенство

Відкинення (невизнання, "ріджекшен") Синоду Кардиналом Фюрстенберґом, згідно з "Денвер Реджистер", стверджує, що юрисдикція Кардинала Сліпого обмежується до дієцезії Львова. Він теж заявив, що заборона святити жонатих кандидатів до священства остається в силі. Кардинал Сліпий відповів 15-го грудня, що "це не є справа оборони моєї скромної особи, ґалерно-невільницького архиєпископа, але є обороною тисячелітніх старих прав нашої Києво-Галицької Митрополії"...

Соборовий дух

Один канадійський авторитет сказав "Кенедіен Реджистер"-ові, що українські єпископи в Римі рішили багато справ як група, які перевели б індивідуально в своїх дієцезіях або в конференції, як це зроблено в інших, на національній лінії. Він завважує, що декрет Ватиканського Собору про Східні Католицькі Церкви говорить: "Тому, що патріярхальна інституція в Східніх Церквах є традиційною формою управи, Святий Вселенський Собор бажає, щоб, де цього зайде потреба, були встановлені нові патріярхати".

Це малоймовірне, гадає він, щоб після 18-річного страдання в концентраційному лаґері з льояльности до Святої Столиці Кардинал Сліпий міг бути оскаржений браком респекту до Папи. Він натякає, що радше Конґрегація для Східніх Церков була збентежена Синодом і його постановами, бо Конґрегація не видала (досі) ніяких напрямних щодо пристосування декретів Другого Ватиканського (Собору), чого Українці вичікували. Синод, фактично, одобрив обнову, яку введено до Літургії й т. п. в дусі Собору...

Ця безвихідність сходиться зі страхом нової хвилі переслідувань в Україні, що послідувала за ув'язненням і засудженням Архиєпископа Василя Величковського ЧНІ, який відповів на підроблений поклик до хворого. Синод із 1969 р. звернувся до світових провідників заступитися в справі релігійної свободи у їх батьківщині.

о. Андрій Трух ЧСВВ

"МОЛИТВУ МОЮ ПРОЛІЮ КО ГОСПОДУ"

Я вже не буду сліз проливати
За своїм братом, що впав у бою,
Бо плач, ридання гасить лиш духа,
Життя не вернеш слізми, журбою...

За це молитву сердечну, щиру
Занесу в тайні перед трон Божий,
Щоб за всі жертви синів Вкраїни
Бог зняв з народу ввесь гніт ворожий.

Щоб за всі скорби, болі, страждання,
За стільки крови, жертв і недолі,
Приняв ласкаво мольбу-благання,
Дав всім втішатись життям — на волі!...

ПОКАЯННЯ ЗА АБОРТИ

Католицький єпископат Англії й Валії заповів, що день 28-го грудня, на який за латинським календарем припадає свято Невинних Дітей, буде днем покаяння й надолуження за жертви абортів, що їх тепер у Великій Британії виконують частинно легально.

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ПЕРЕМИСЬКОГО ЄПИСКОПА ЙОСАФАТА КОЦИЛОВСЬКОГО

Осип Станімір

Йосиф Коциловський народився 3-го березня 1876 р. в селі Пакошівка на Лемківщині. Його предки мали походити з Великої України. Десь із кінцем 18-го століття прибув до Пакошівки його пра-прадід і тут на постійне поселився. Закупив багато поля й ліса, побудував капличцю і якийсь час замешкав у її підвалах, поки построїв хату та господарські будинки. Відтак одружившись, зажив родинним життям. Батько Йосифа Коциловського, Петро, ще як гімназист 6-ої кляси, скалічив собі ногу та приїхав додому в Пакошівку лікуватись. Тут зацікавився ним граф Тишковський, намовив його залишити науку в гімназії та обняти в дворі посаду рахівника-книговодця. Петро в порозумінні з родичами погодився. Молодий, рішучий і енергійний гімназист узявся пильно до праці та чесно й совісно виконував свої обов'язки. То в короткому часі здобув собі цілковите довір'я графа-хлібодавця і став головним управителем усіх графських дібр: 12-ти фільварків. На цьому пості з осідком у селі Пакошівка остався аж до смерти графа і графині Тишковських. По смерті свого батька Петро одідичив більший маєток та оженився з Катериною Мазур, римо-католичкою, яка передтим перейшла на греко-католицький обряд. Із того подружжя було четверо дітей: Марія, Йосиф, Анна й Іван. — Дівчата повиходили заміж за священників: Марія за о. Казимира Гермака, а Анна за о. Петра Підляшевського. Оба хлопці, Йосиф і Іван, вступили до Чину оо. Василіян — Йосиф як Йосафат, пізніший перемиський Єпископ, а Іван, як Януарій, ігумен монастиря ЧСВВ в місті Прудентополіс, Бразилія. Родичі Єпископа Коциловського були зразком християнської родини. Обоє жили по Божому в згоді й злагоді та в цьому ж дусі виховували своїх дітей. Батько мав у себе в хаті капличку, де часто молився, а лагідної вдачі мати була надзвичайно чула на людську нужду: бідних щедро підпомагала, а на Великдень сама приготовляла "Свячене" і розсилала до їх домів. При сповнюванні своїх обов'язків батько об'їздив каретою, запряженою волами, всі графські маєтки і там на місці полагоджував різні справи господарського характеру. В часі його неприємности графиня Тишковська часто кликала до себе його старших дітей — Марію й Йосифа, бавилася з ними та обдаровувала їх різними ласощами, а як батько мав приїхати, ховала дітей по своїх покоях і на його привітання випускала дітей з укриття, з чого всі — батько, діти й графиня — були дуже раді. Зі всіх графських посілостей батькові дуже подобався фільварок у селі Глиняне, повіту Лісько. — По смерти графа Тишковського батько зважився просити графиню, щоб йому цю посілість, тобто двір у селі Глиняне, відпродала. Графиня, з огляду на його чесну й совісну працю, погодилася і він, продавши свою

гарну посілість у Пахошівці, купив двір у селі Глиняне за 12.000 ринських. Так Петро Коциловський, батько Єпископа, став дідичем на Глинянім і рівночасно сповняв дальше свої функції головного управителя графських дібр. По смерти графині, коли побачив, як спадкоємці — два молоді графи Тишковські — доводять своїм гуляющим життям вітчизняний графський маєток до руїни, — подякував за службу та остав на постійне разом із рідною в своєму дворі, в селі Глиняне.

Оба хлопці, Йосиф і Іван, були сильної будови тіла та галасливо-рухливої вдачі. Не було коня, на якім би вони не їздили, ні дерева, на яке б вони не вилізли, вичиняючи при тім різні штучки й збиточні покази. Це власне було причиною, що старший Йосиф був аж у трьох гімназіях — у Сяноці, Кросні й Яслі, яку закінчив іспитом зрілости 1895 року. Молодший Іван, щоби поправитись, вступив, по скінченню 6 кляс гімназії до оо. Василіян, де скінчив гімназію, а відтак в Інсбруці теологію — і став священиком.

По матурі Йосиф записався на правничий факультет Львівського університету і як народовець разом із своїм другом Миколою Заячківським, брав живу участь у тодішньому бурхливому академічному житті, в різних диспутах, спорах, а то й бійках народовців із "кацапами". Після таких екскесів Йосиф діставав гриву совісти, щиро покаявся, бився в груди та йшов до сповіди з твердою постановою поправитись. По році побуту на університеті, Йосифа покликано до австрійського війська, як т. зв. одноріч ного добровольця та приділено до артилерії в Перемишлі. Тут він скінчив офіцерську школу і по році активувався в ранзі лейтенанта артилерії. Військове гуляще життя австрійського офіцера йому не сподобалося і в 1901 році він покинув військову службу та замінив її на службу Богові. Ще того самого року виїхав до Риму і там як питомець духовної семінарії посвятився богословським студіям, які закінчив двома докторатами, філософії 1903 року і богослові 1907 року. Під час студій у Римі Йосиф відбув подорож до Св. Землі під проводом Митрополита Андрія Шептицького 1906 року, з яким щиро заприязнився. Ця подорож, а відтак приватна авдієнція у св. пам. Папи Пія X, 27-го січня 1907 р., зробили на Йосифа глибоке й незатерте враження. Вернувшися до дому з двома докторатами, Йосиф одержав єрейські свячення 6-го жовтня 1907 року. Цей день був дійсним духовним празником, як для о. Йосифа, так і цілої рідні. — Зараз після свячення о. Йосифа Коциловського іменовано місторектором і професором догматики в духовній семінарії в Станиславові, де він перебував повних 4 роки. Питомці скоро прив'язалися до свого молодого професора та високо цінили його виклади, що визначались глибиною думки, ясністю та проглядністю. В часі одних вакацій о. місторектор Йосиф товаришив митрополитові Андрієві Шептицькому під час його унійної подорожі по Великій Україні (Одеса-Київ). Дня 2-го жовтня 1911 року с. проф. Йосиф Коциловський залишив духовну семінарію в Станиславові та вступив до новіціяту оо. Василіян у Крехові, де вдягнув чернечу рясу й своє світське ім'я Йосиф замінив на чернече — Йосафат, — вибираючи св. священомученика Йосафата покровителем свого чернечого життя. Після новіціяту, 16 травня 1913 року, о. Йосафат зложив свої чернечі обіти й зараз же почав виконувати різні обов'язки в Чині. Найперше викладав богословію в Лаврові, а відтак перенесено його до манастиря св. Онуфрія у Львові, де провадив місії для народу та давав реколекції духовенству, монахам і монахиням.

(Далі буде)

Оксана Сембай-Галицька

ВІРШ ВІД ДОНЬКИ

(Замість нагробного напису)

Нині ховали Тебе, Тату!
Може і щасливий Ти! —
Покриє труну рідна — не чужа земля.
Я на могилу квітів не понесу.
Не буде може і на ній хреста...

Понад Тобою блистіти будуть наші зорі...
Принесе вітер запах рідних квітів-трав...
Пощо ж даремно в чужім морі
У розпачі шукаю забуття!?

Чому оплакую Тебе, мій Любий Тату?
Час проби свій пройшов Ти —
І нині, може вже блажен, зачав святе життя...
Лише мені осталося добрести
до межі смерти і буття.

ПОЛЬСЬКІ ЄЗУЇТИ

Стан польських Єзуїтів значно послабився, бо тепер мають усього около 700 членів у Польщі. Вони поділяються на дві монаші провінції — Варшавську і Краківську. Числово їх стан такий: 400 священиків, 145 монахів-братів і 148 студентів — священичих кандидатів. Їх студенти відбувають філософійні студії в Кракові, а богословську освіту дістають у Варшаві.

ТАКИЙ СТАН ПЕРЕТРИВАВ 400 РОКІВ

о. О. Купранець

В останніх часах скрізь читаємо й чуємо різні виступи проти Римської Курії, тобто св. Конгрегацій у Ватикані. Ці св. Конгрегації сповняють подібне завдання та функції, що їх сповняють міністерства в державному уряді. Уряд Папського Секретаря Стану відповідає урядові прем'єра міністрів у державному уряді. В нашій статті хочемо подати тільки огляд розвою Курії під історичним і соціологічним аспектами, з чого наші Читачі зможуть мати деякий образ, чому й на Соборі й по ньому всесвітній католицький епископат домагався основних реформ Курії, а навіть її усунення, заступлення її Папським Єпископським Синодом.

***

Тридентський Собор (1545-1563) був природною та конечною реакцією на стан, який панував у тому часі в Католицькій Церкві. Існуючий невідрадний її стан був вислідом свого кількавікового росту й назрівання в добі Середньовіччя. Поруч інших моментів цей невідрадний стан був наслідком: адміністративно-дисциплінарного обезсилення, морального занепаду та засвітчення проводу й духовенства, перенаголошення церковности та недоцінення людськости, політичних інтриг, внутрішніх спорів і надуживань та багатьох інших явищ, які теж у значній мірі вже раніше привели до т. зв. Реформації, тобто до різних протестантських роздорів і створення їхніх сект.

Як Реформація з погляду Католицької Церкви була нелегальним явищем — реформою, так Тридентський Собор був легальною реформою, бо її переводила законна церковна влада в протиставленні до Реформації, яку переводили законно неуправнені одиниці, хоч би й церковні. В тій добі католицької Контр-Реформації, щоб могти існуючому станові в Церкві успішно протидіяти, треба було перевести різні далекосяглі та тверді реформи, щоб і уздоровити стан самої Церкви внутрі, і пристосувати її до вимог часу й обставин назовні та зробити її спосібною до оборони та до протинаступу. І ті реформи перевёдено на Тридентському Соборі, а опісля реалізовано.

Головна тенденція Тридентського Собору

В усіх реформах Тридентського Собору та їх життєвої реалізації видно виразно тенденцію, яка прямувала — радше методою зовнішніх познак — до одности Церкви в організаційному її скріпленні, бо так диктували обставини часу та добро Церкви, яка була загрожена. У прямуванні до одности головною точкою тяготіння було однак змагання до централізації й одновидности, щоб не допустити до нових розколів і не залишити місця на якусь льокальну церковну самостійність чи навіть автономію, бо на дальшу мету це теж могло виявитися небезпечним для одности Церкви. Звідси пішов сильний натиск на повну централізацію всієї влади в Римі. Вслід за тим знову прийшла повна концентрація влади при Римській Курії, за чим у ході часу наступила й повна контроля складових частин Церкви Римською Курією.

Хоч і як далеко поступила централізація та концентрація влади, як теж і контроля над складовими частинами Католицької Церкви, все ж таки далі існувала одна велика трудність, яку переможено кругло 300 років пізніше. Тією трудністю було те, що папський примат і непомильність не були підкріплені догматичним оформленням. Це наступило на 1-му Ватиканському Соборі в 1869 році.

1-ий Ватиканський Собор був фактично, через тодішні політичні обставини в Італії, незакінчений. Однак на ньому потрактовано як основну справу — примат і непомильність Римського Папи в його уряді, — чого вислідом було проголошення догми про це. Хоч у дійсності той Со-

ОДИНОКА В ТОРОНТІ УКРАЇНСЬКА
КРАМНИЦЯ ЦЕРКОВНИХ РЕЧЕЙ
DIOCESAN CHURCH GOODS STORE
278 Bathurst St. — Toronto 2B, Ont.
Великий вибір церковних речей. — Напрестольні Євангелія. — Церковні книжки. — Молитовники і багато інших речей.

бор не приніс ніяких змін щодо самої адміністративно-дисциплінарної системи в Церкві, проте приніс щось нове й змінене — нового духа та розуміння щодо адміністрації та дисципліни в Церкві. Собор із 1869 р., даючи формально-догматичне закріплення папського примату, дав теж наче і вирішальне потвердження адміністративно-дисциплінарної централізації та концентрації влади при Римській Курії, що до того часу вже й так сильно було вкорінилося в життю Католицької Церкви.

З І-им Ватиканським Собором Католицька Церква вступила у нову фазу свого буття, в якій усе дальше, систематично й послідовно, вповні завершувалася централізація та концентрація влади в Римській Курії, а при тому проводилося систематичне й послідовне обкроювання та обменшування влади місцевих єрархів поза Римом. Стомилевим кроком на тому шляху були норми Кодексу Канонічного Права з 1918 р., на основі якого ще більшу силу й владу дістала Римська Курія. Беручи психологічно, можна легко зрозуміти те, що Римська Курія досі малощо не утотожнювала себе з папським приматом, а принаймні з участю в ньому, бо на основі Кодексу з 1918 р. поняття "Свята Столиця" включало теж і Римську Курію, розуміється, як виконний орган папської влади. Доба централізації влади довершилася за Папи Пія XII-го.

Це обхопило і Східні Церкви

Централізація й концентрація влади в Римській Курії та водночас обмеження і скорочення влади і юрисдикційної сили місцевих єпископів були пристосовувані не тільки до латинських єрархів, але теж і до Помісних Католицьких Східніх Церков. Ішло систематичне й послідовне намагання владу східних первоєрархів, патріярхів і митрополитів, щораз більше звести до повного адміністративно-дисциплінарного підчинення Римській Курії, конкретно, наперед св. Конгрегації Пошнрення Віри, а опісля св. Конгрегації для Східніх Церков, обмежуючи традиційно-правні компетенції тих же первоєрархів. Найкращим прикладом у тому випадку може послужити наша Українська Церква, в якій влада її первоєрарха—Галицького Митрополита фактично обмежувалася радше до "гонорових функцій", ніж була реальною юрисдикцією над митрополією та її єпископами. На жаль, у тому, і то в основному таки, винні самі наші єпископи й митрополити, з яких перші хотіли бути залежні "просто від Свт. Вітця", а не від митрополита, а другі "не хотіли противитися волі св. Столиці", на чому ніхто інший не тратив, але на своїх правах таки сама наша Церква. Тому не маємо дуже великої причини нарікати йа обмеження чи майже ануляцію нашої церковної автономії, яку ми мали забезпечену на основі Берестейської Унії.

Виконування папського авторитету і Римська Курія

Церква є не тільки надприродним Христовим Містичним Тілом, але теж і живим соціяльним організмом, у якому наступають різні людські адаптації. Коли в якому організмі один орган не може сповнити своєї функції, то її перебирає другий. Подібно є і в Церкві.

Папа — як одна особа — сам не міг і не може виконати свого авторитету та всієї влади особисто, бо це фізична неможливість. І тому воно самозрозуміле, що Папа мусів свій авторитет або з кимсь ділити або через когось його виконувати У цьому випадку ділення чи виконання папського авторитету перейшло — як самозрозуміла річ — на Римську Курію. "Це міг бути тринадцятий секретар в одинадцятій конгрегації" — як каже Франсуа Гутарт у своїй книжці "Експлозія Церкви?" — але він писав у ним зготовленому документі "Свята Столиця рішила..." або "Святіший Отець думає...", хоч у загальному Папа тих документів ніколи не бачив, бо це теж фізична неможливість — бачити йому всі документи, яких сотки чи навіть тисячі з Курії виходять або до неї приходять.

Щоб зберегти більший послух своєму авторитетові та своїм розпорядкам, Римська Курія сильно наголошувала "святість" чи "священність" Конгрегацій, що у висліді давало потрібний психологічний ефект назовні. А далі члени Римської Курії — зовсім чесно й переконано — почали вірити, що їх мислення є мисленням "Церкви" або іншими словами прийшло наче ототожнення понять "Курія" й "Церква" як двох рівнорядних значень. Кожний, хто був іншої гадки ніж члени Курії, то тим самим — у розумінні Курії "не думав з Церквою" або "противився Церкві".

Зміна 400-річної системи

З історичного та соціологічного поглядів розвій Римської Курії та її сила перейшли, так би сказати, свій природний нормальний процес, за що не можна винуватити самv Курію. Однак із другого боку, тобто з богословського, вважають виконування папського авторитету Курією ненормальним, бо кажуть богослови, що Христос, основуючи Церкву, передав авторитет і владу Петрові й Апостолам — Папі і Єпископам, до яких належить правити Церквою, а не до Курії, що теж було і предметом нарад останнього Собору в цій справі.

Саме отакий підхід мабуть був і безпосереднім мотивом Папи Івана XXIII-го, який проголосив скликання Собору, що було "атомовою бомбою" для Римської Курії, яка вважала, що Церква дійшла до повної перфекції в своєму централізованому й сконцентрованому правлінні Курією. Про це недвозначно сказав свого часу особистий секретар Папи Івана — архиєпископ Каповілля. Хоч Курія старалася переконати Папу Івана про "неможливість" відбуття Собору, то все ж таки Папа Іван — ведений Божим Провидінням — скликав Собор, одним із вислідів якого було створення Папського Єпископського Синоду як колегіяльної форми правління Церквою, очевидно, зберігаючи за Папою і першість і остаточність рішень згідно з бажанням Собору і Єпископату. Папа Павло вже перевів дуже багато реформ у Курії.

Папський Єпископський Синод покищо існує наче орган паралельний і до Римської Курії і до Кардинальської Колегії. Однак із часом це явище паралельности напевно в якийсь спосіб розв'яжеться та зникне, щоб не було через це зайвого конфлікту компетенцій. Всесвітній єпископат змагає до того, щоб у висліді перебрати функції і Римської Курії і Кардинальської Колегії, при чому Римська Курія залишилася б технічним виконавцем авторитету Папи й Синоду, а функції Кардинальської Колегії перебрав би на себе, включно до вибору Папи, Синод, що було б і соціологічно й теологічно правильне.

НОВОЗБУДОВАНА ЦЕРКВА СВ. ВОЛОДИМИРА В УКРАЇНСЬКОМУ СЕЛІ У ГЛЕН СПЕЙ, Н.Й.

У гарній гористій і мальовничій околиці, — при шляху ч. 97, між Порт Джервис, Н.Й. і Нюбург, Н.Й., при стейтовій дорозі ч. 41 в сусідстві оселі Українського Робітничого Союзу "Верховина", почали по другій світовій війні поселюватися новоприбулі, втікаючи в літніх місяцях від задимлених міст, щоб серед лісів, на свіжому повітрі, хоч на кінець тижня, разом із рідними відпочати та набрати сил до тижневої, часом понад сили, праці. Тому, що з року на рік громада почала збільшуватися, виникла пекуча потреба побудови власної церкви, щоб така вже велика кількість людей могла заспокоювати свої духові потреби та зберегти дітей у часі вакацій від поганого впливу вулиці.

Внутрі церкви св. Володимира в Ґлен Спей, Н. Й.

Гурт людей, свідомий значення Церкви, зорганізував комітет, який почав збирати фонди та по кількох роках приготувань, розпочав у 1966 році будову власної церкви.

Площу під будову подарував Український Робітничий Союз, плани будови виготовив інж. архітект Аполінарій Осадца, а збудував її, цілу з дерева, широковідомий будівничий дерев'яних церков Юрій Костів із Ню Йорку.

У 1967 р. відбулося благословення ново-збудованої церкви, що його довершив Преосвященіший Владика Йосиф, єпископ Стемфорду, в сослуженні чисельного духовенства та при великому здвизі народу. У 1968 р., наш Блаженніший Верховний Архиєпископ Йосиф Сліпий, відвідавши нашу церкву, поблагословив головний престіл, висказав велику похвалу для громади та виявив своє вдоволення із краси Божого Храму.

Церква збудована в стилі дерев'яних церков Карпатських гір, оббита назовні дерев'яними півкругляками та накрита дерев'яними ґонтами. Довга на 65 стіп, широка 45 та 75 стіп висока, завершена трьома копулами, — може помістити разом із бальконом (хорами) яких 500 людей. Під церквою є заля зі сценою з санітарними улаштуваннями, кухнею, зимною й теплою водою, електрично огрівана, що має служити церковно-громадським імпрезам.

Усю внутрішню декорацію церкви, як теж і іконостас, запроєктував інж. архітект Аполінарій Осадца, а виконав її мистець дерев'яної декора-

тивної церковної роботи Станислав Кіра з Йонкерс, Н. Й.

Образи до іконостасу, як теж великий запрестільний образ Матері Божої намалював Петро Холодний молод., із великим знанням старовинного церковного іконописання. Покладено вже в цілій церкві дубову, паркетову підлогу, уставлено та прикріплено нові лавки, і приготовляється великий павук на 6 стіп широкий та 7 стіп [illegible]

Наша церква стала вже предметом уваги цілої околиці та стягає багато відвідувачів, не тільки з самих ЗСА та Канади, але і з інших частин світу, що захоплюються красою дерев'яної церкви, яка засвідчує велику культуру нашого народу.

Захоплений красою нашої церкви та чаром природи нашого села, Владика Йосиф, єпископ Стемфорду, захотів мати тут свою відпочинкову резиденцію. Комітет Будови Церкви, сповняючи бажання Владики Йосифа, закупив у сусідстві церкви будівельну площу та рік тому передав її [illegible]

Маючи достойного мешканця в особі нашого Владики, наше село набрало ще більшого значення й поваги.

Переведений минулого сезону перепис населення українського села в Глен Спей, показує дальший його розвиток [illegible] під [illegible] 150 хат та 98 власників будівельних площ. У них живе в домах 500 дорослих та 230 дітей, не [illegible] стільки приїзжих гостей.

Завдяки [illegible] положенню, догідному [illegible] з Ню Йорку, Ню Джерзі та Пенсильвенії, Українське Село в Глен Спей стає вже одною з найбільших [illegible] літних відпочинкових місцевостей.

У дальших планах Комітету є ще будова стильної дерев'яної [illegible], що [illegible] [illegible] буде [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "Галичина" [illegible] [illegible] у [illegible] Поляглих за Волю Українського Народу та Батьківщини; могилу проєктував інж. архітект А. Жуковський. Куплено [illegible] [illegible] хрестом, [illegible] [illegible] [illegible] з могили [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Церква св. Володимира в Українському Селі у Глен Спей побудована щедрими жертвами [illegible] мешканців нашого села й околиць та [illegible] [illegible] нашого щедрого громадянства. Кошти будови перейшли вже суму 100 тисяч долярів. Проте сама будова є одною з небагатьох церков, побудованих за готівку, без будь-яких банкових задовжень. Не дивниця, що маючи таких [illegible] і [illegible] мешканців — перед Українським Селом у Глен Спей стелиться світле майбутнє на шляху його великого росту та його значення.

Просимо й наших сусідів із Канади загостити до нас у літній, вакаційний для Вас час, побачити ще одну перлину українського дерев'яного церковного мистецтва та налюбуватися чаром і красою гір з їх чудовим повітрям, а при тому побачити і наше Село, що вже широко відоме нашому українському загалові.

Д-р інж. М. Клюфас

Богдан Лепкий

НАРОДНІЯ ПІСНЯ

О пісне народня! Одна ти мене,
Лиш одна ти мене не лишаєш.
І куди тільки доля мене не жене,
Ти за мною як пташка літаєш.

В далекому краї, в чужій стороні,
В час безмовного, чорного суму,
Про степ і могили співаєш мені,
Як український степ довгу думу.

Ти говориш: Минули козацькі часи
Не минула козацькая слава.
Тож кріпись, не хили до землі голови
Наша радість — народняя справа!

А буває і так що зневіра їдка,
Жаль до ближніх й до свого народу,
Продереться у душу немов та змія
Між квітучі грядки огороду.

Ніби ангел тоді ти до мене ідеш
Ніби ангел наставник-хранитель
І як вітку оливну, так звуки несеш
Щоб нами мир тихий творити.

О, пісне моя! Щоб із людських грудей
Звінкла воля, розкута, свобідна —
Не хто інший, лиш пісня їх рідна
В бій на смерть і життя попровадить людей

ANDREW TAILORS
The place where CUSTOM clothes are made.
High-Grade Alterations, etc.
1676 QUEEN ST. W., TORONTO 3, ONT.
Phone: 536-0982
АНДРІЙ НАКОНЕЧНИЙ

Мирон Потопник

СКИТ МАНЯВСЬКИЙ

Уривок із моїх спомнинів

На південний захід від Богородчан, у Надвірнянському повіті, в горах серед соснових лісів, над річкою Манявкою, що з шумом спадає з гір, стоять опущені руїни давнього манастиря св. Івана, звані сьогодні народом "Скит Манявський". На рівній площі, окруженій річкою Манявкою з одного боку, а з другого глибоким яром, біліють серед кущів рештки манастирських мурів. Про початки манастиря св. Івана говорить нам прекрасний переказ.

Колись, у часах могутности Київського князівства, з Печерського манастиря в Києві вийшли два ченці та спрямували свої кроки в далеку путь на захід. За переказом, ті два ченці провинилися чимось проти манастирських правил і настоятель Печерської Лаври дав їм за це тяжку покуту: казав їм залишити мури київської обителі, взяти з собою в шкіряні мішочки води з Дніпра та йти українськими землями так далеко на захід, доки не знайдуть такої самої води як у Дніпрі. Тоді вже можуть скінчити свою мандрівку, але мусять у тому ж місці замешкати й заснувати манастир.

У своїй далекій мандрівці зайшли вони аж у Галицьку землю, в карпатське підгір'я і лягли спочити під великим каменем, з-під котрого випливала з джерела річка Манявка. Спрагнені по цілоденній мандрівці, напилися вони води з джерела і переконались, що його вода має такий же самий смак, як вода Дніпра, яку вони несли з собою з Києва. Врадувані ченці постановили тут залишитись і оснувати манастир. А той камінь, з-під котрого випливало таке спасенне для них джерело, назвали "Блаженний камінь".

Переночували ченці під Блаженним каменем і ранком пішли вділ уздовж річки. Вкоротці знайшли пригоже для себе місце, видовбали в скелі печеру та замешкали в ній.

Незабаром пішла про них вістка по всій Галичині. До них стали приходити прочани. Багато з-поміж них залишалися при обох ченцях-основниках та посвячувалися в монашестві на службу Богові. З ходом літ, коли вже монахів було багато, побудували вони при допомозі українських боярських, а пізніше шляхотських родин манастир і церкву під покровом св. Івана Хрестителя. В давнину манастир став не тільки релігійним осередком для Підкарпаття, але він був аж до часу його знесення також вогнищем культури й цивілізації, бо навіть мав свою друкарню. Багато причинився до слави і величі манастиря рід Ви-

---

Знимка вгорі: На руїнах Манявського Скиту.

говських; дружина гетьмана І. Виговського Анна була "благодітелькою" манастиря і правдоподібно тіло її, з вдячности, ченці похоронили на манастирськім кладовищі.

До останніх часів, себто до 2-ої світової війни, звалища манастиря були ще в деяких місцях добре збережені. На просторі яких 200 квадратних метрів манастир був побудований у виді чотирикутника, одноповерховий, із каміння й цегли. Посередині чотирикутника невеликий майдан, де стояла церква, а зліва від церкви двоповерхова кам'яна вежа. Вона була мабудь дзвінницею, а надолі були в ній келії дзвонарів. Південна й північна сторони манастиря були входовими брамами; над ними дві келії дверників, що дотепер у доброму стані. Західня сторона манастиря найдовша, стрімким муром спадає в яр Манявки, і тут були келії ченців, тепер у руїнах. Східне крило, злучене з кам'яною скалою, покритою лісом, мабуть не було поверхове, тут були приміщення господарського призначення. Перед обидвома брамами був колись глибокий рів, наповнений водою, через котрий монахи спускали в потребі на шнурах чи ланцюгах зводжений міст. Підносили його тісно аж до запертої брами, що творило неначе подвійний мур, бо манастир був у давнину оборонною твердинею, де хоронилися довколишні мешканці при нападах Татар чи угорських розбишацьких ватаг. Під руїнами манастиря є цілий лябіринт мурованих, склеплених пивниць і хідників, але не знати, чи вони тільки на просторі манастиря, чи може тягнуться ще й поза манастир? Може це були тайні виходи з манастиря, коли манастир облягали якісь вороги; цього дотепер не можна було дослідити, бо ніхто не мав відваги туди залазити. У тих пивницях вилігуються цілі маси гадюк, вужів, ящірок та всякого роду живої погані. В мурах вежі манастиря гніздяться совн й пугачі, що ніччю наповняють манастирище якимсь несамовитим гудінням.

По знесенні манастиря цісарем Йосифом II у 1809 році, поманастирські добра й ліси дісталися якомусь австрійському баронові разом із будівлями манастиря. Він розбирав манастир і з тієї цегли й каміння будував гуральні по своїх фільварках! Церкву розібрав до основ, а з манастиря залишилися ще деякі частини нерозібрані. Також багато околичних селян тягнули з манастирських мурів будівельний матеріял на свої будинки. Так причинилися до "розвитку культури" реформи цісаря "Просвітителя". Після війни вдалося станиславівському єпископові Преосв. Григорієві Хомишинові відкупити від родини тих австрійських баронів ціле манастирище, разом із частиною лісу і "Блаженним каменем". Цікаве й те, що на зовнішніх стінах обох брам манастиря захавалися дуже добре мальовила святих. Помимо дощів і морозів та спек ті мальовила виглядають так добре, начеб були недавнощо мальовані.

По касаті манастиря, церковну утвар роздав цісар різним парохіям, а дорожчі речі, мусіло ж їх там бути багато, австрійський уряд загорнув для себе. В семінарійській церкві у Львові були зо Скиту Манявського: євангеліє дуже великих розмірів у дорогій оправі, чаша з диском, три фелони і дорогоцінна плащаниця. В манастирі оо. Василіян у Краснопущі був іконостас із маняво-скитської церкви, який, на жаль, згорів у 1912 році разом із церквою. Другий іконостас був у старій церкві в Богородчанах, з чого заключають, що в манастирі було дві церкви. Крім цього дещо менше вартісного з манастиря було в парохіяльній церкві у Маняві. Направо від манастиря, за яром Манявки, є ще в лісі декілька здичілих овочевих дерев, а ще дальше від колишнього манастирського саду в лісі було манастирське кладовище, про що свідчить кілька надгробних кам'яних плит, глибоко западених у землю й оброслих терниною й хоптами.

Як гарний переказ про початок Манявського Скиту, так подібний переказ говорить нам про кінець свято-Іванської Лаври в Маняві: Тоді, коли ігумен дістав урядове повідомлення про касату манастиря, з точно означеним реченцем залишення обителі, постановив він сховати всі манастирські дорогоцінності. В означений день прибув під манастир станиславівський "бецірксманданг"-староста, з шандарами й військом. Але ігумен не пустив їх до манастиря, а випросив у старости дозвіл, перебути в манастирі ще одну ніч, щоб на прощання з манастирем відправити цілонічне богослужения. Староста згодився. Військо розложилося табором на ніч під манастирем, а тим часом монахи правили в обох церквах манастирське правило, дзвонили в усі дзвони, підчас чого ігумен разом із кількома довіреними ченцями, зібрали всі манастирські дорогоцінності та позаховували їх так добре, що по нинішний день ніхто їх не може знайти. Коли настав ранок і скінчився умовлений час побуту монахів у манастирі, погасли світла в церквах, замовкли манастирські дзвони, отворилися манастирські брами, спустився зводжений міст і монахи з хрестом у руках, співаючи побожну пісню, вийшли з манастиря, та пішли горами, лісами аж на Буковину до Сучави. Тоді військо вдерлося до манастиря і почало його грабити.

Розказують місцеві люди, що якийсь селянин із Манявн довгі літа з лопатою й джаганом товся по манастирських звалищах, шукаючи манастирських скарбів, аж збожеволів і до кінця свого життя шукав за манастирськими скарбами днями й ночами.

Може й сьогоднішні господарі Підгір'я не пощадили решток манастирських мурів та розібрали їх уже до основ, — тоді тільки перекази лишилися б про славу і велич Манявського Скиту.

ВОСКРЕСНА УТРЕНЯ

наспівана Українським церковним Хором св. Варвари у Відні, під управою проф. Андрія Гнатишина

Доля українського народу приневолила сотки тисяч людей залишити рідний край та поселитися в усьому вільному світі, шукаючи кращої долі. Завдяки духовим надбанням, прив'язанню й любові до своєї Церкви, до її прекрасного обряду, традиційних звичаїв, — не підпала українська еміграція під вплив чужої культури і за малими виїмками заховала через десятки літ (аж до четвертого покоління) свою віру і своє українське лице. Українська Церква і український нарід одно без другого існувати не можуть. Одним із найкращих духовних кормів для нашого народу є народня і церковна пісня. Особливо церковна музика відповляє і скріплює в душі людини віру в Бога, національні почування, історію і традицію свого народу та кристалізує релігійно-національний характер людини. Розкинутій нашій еміграції в діяспорі не всій доводиться почути рідне слово, отой "Євшан зілля". Деякі наші скитальці поселилися там, де нема не лише нашого, але й іншого Божого храму, в якому у неділі і свята могли би помолитися і хвалити Христа Бога. Молоде покоління виростає на чужині серед чужих і не знає зовсім краси й величі нашого церковного обряду і співу, нашої народньої й церковної музичної культури та підпадає під вплив чужої; і це стає першим об'явом винародовлення.

Цей недолік у великій мірі вможливлює під сучасну пору заступити звукозаписна техніка появою грамофонних платівок. Після окупації Австрії аліянтами у 1955 році проф. Андрій Гнатишин зорганізував при церкві св. Варвари у Відні мішаний хор, який у початках був чисельно малий і ще не зовсім зіспіваний. Однак інтенсивна й уміла праця диригента довела цей хор у короткому часі до високого технічного рівня і знайшла признання не лише серед своїх, але й серед Австрійців і серед віденських музикознавців. Проф. Гнатишин не обмежив своєї праці до постійного співу в церкві під час богослужень та на церковних і національних концертах. Він постановив українську музичну культуру показати ширшому світові виступами в радію, телевізії й по чужих церквах та дав ініціятиву видання церковної й народньої музики на *платівках*.

Видавництво "Хвилі Дністра", що його репрезентує п. Василь Ільчишин, який бере під увагу не лише бизнесову сторінку, але ще чисто ідеологічні мотиви, піднявся видазати твори, наспівані на ленту хором св. Варвари під мистецькою управою композитора Андрія Гнатишина. Протягом кількох літ видано п'ять довгограйних платівок, а саме: Церковні пісні, народні пісні з оркестрою і солісткою Ірою Маланюк, Воскресні Пісні й Гаївки (дві пл.) і Коляди й щедрівки. У 1960 р. наспівано на ленту Службу Божу, яку видав Микола Денисюк у Чікаго. Як попередні

Український хор при церкві св. Варвари у Відні.

Сидять зліва: проф. Андрій Гнатишин — диригент, о. д-р Олександер Дзерович — парох церкви св. Варвари й дир. Юрій Плешкевич — голова хору.

В першому ряді стоять солісти хору зліва: 4-а — Любця Гнатишин — меццосопран, 5-ий — Ігор Гнатишин — тенор, 6-та — Сильвія Отмар-Штайн — сопран, 7-ий — Губерт Віденський — бас-баритон, 8-а — Галя Щуровська-Ломкевич — альт.

платівки, так і ця Служба Божа здобули собі повне признання і зацікавили ширші круги української еміграції в діяспорі, як також у деяких випадках навіть за залізною заслоною, навіть в рідному краю. З нагоди 80-річчя Вселенського Архипастиря Папи Івана XXIII, — тодішній парох св. Варвари о. д-р О. Купранець передав йому через кард. Кеніга платівки зі Сл. Божою. Святіший Отець вислухав цей твір із великим зацікавленням і з вдячности переслав парохові свій портрет з власноручним підписом, а проф. Гнатишинові, голові хору Юрієві Плешкевичеві і голові церковної ради, д-ові Маркіянові Дзеровичеві ювилейні срібні медалі. Тоді управа хору і парох постановили приготовити й наспівати на платівки "Воскресну Утреню". Як переважно в краю, так і на еміграції цю утреню співають дяки, а народ підтягає. Треба було її опрацювати і надати їй церковну гармонію, а при цьому зберігати чистоту нашого обряду. Ці ірмологійні і народно-церковні мелодії київських і галицьких [illegible] згармонізував для хору, квартетів, терцетів, дуетів і соля проф. А. Гнатишин та надав цьому творові великої різномаїтности.

Тому, що цей твір був для хористів новиною, а диригент вимагав бездоганного виконання, вивчення твору зайняло немало часу. Помимо того хор уже був готовий наспівати утреню ще з 1966 року. Однак через фінансово-бюджетові [illegible] залишено видання твору на необмежений час. — ...Коли в червні 1969 р. парохом св. Варвари обняв о. д-р Олександер Дзерович, [illegible] Рима, управа хору [illegible] [illegible] св. Варвари [illegible] Дзеровичем [illegible] проф. А. Гнатишином і головою хору Юрієм Плешкевичем.

У днях 13 і 14 грудня 1969 р. протягом 12 годин наспівано на магнетофонну ленту "Воскресну Утреню" з повним її змістом, без скорочень, так як співається по наших церквах, тільки в мистецькій обрібці нашого знаного маестра.

[illegible]

Воскресення Христове, це найбільше свято для християн. Христові Страсті, смерть на хресті і Воскресення Христа це найбільший дар для віруючих у Христа, бо Він смертю смерть переміг. Що ж може бути у віруючого християнина більше радісного, як не віра, що по дочасному житті жде його вічне життя, щасливе, без горя і печалі? Це велике торжество Христового Воскресення найкраще виявлене у *Воскресній Утрені*. Молитви і пісні та їх чудовий зміст наповнюють людину душевною радістю, любов'ю до ближнього і до найвищого Творця та дають силу в щоденній журбі життя. Свято Воскресення Христового є також символом для нашого поневоленого народу, який терпить і страждає, але коли вірить у Воскресення Христа, розбудиться в українському народі віра і надія, що прийде час перемоги добра над злом і воскресне наш народ із рабства й неволі.

Тому в кожній українській родині повинна бути платівка Воскресної Утрені. Вона має силу успокоїти найбільші терпіння душі в дочасному житті, а головно на чужині, між чужими пригадає нам рідний край, наші співи в рідних церквах та створить у нас щиру любов до Воскреслого Христа і до нашої незабутньої Батьківщини України.

Юрій Плешкевич

голова хору св. Варвари
у Відні.

НОВА КНИЖКА

ВЕЛИКІ ЛЮДИ

Життєписи славних людей у християнському насвітленні

о. Іриней Назарко ЧСВВ

Ціна $2.00

Замовляти

BASILIAN PRESS

286 Lisgar St., Toronto 3, Ont. — Canada

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ГУРТІВНЯ

[illegible] ТОВАРІВ

U B A TRADING CO. LTD.

380 Dwight Ave. — Tel.: 252-2246-7

Казимир Грицина

ТОГО НІКОЛИ НЕ ЗАБУДУ!

(Продовження)

Пізно в осени 1914 р. прийшла до Мами купчиха-Жидівка і Мамі щось живо оповідала. Ми лише чули "далеке на блохи і великий ксьондз", як вона пішла, то Мама сказали, що помер наш Папа Пій X. Колись купці все знали скоріше. Тоді ще не було радія чи телевізії. Радіо, то ще можна згодитися, але через телевізію, то люди дичіють, стають безмовними. Коли ми згадали за Жидівку купчиху, то прийшло мені на думку, як Москалі прийшли, то солдатеска позволяла собі на безправство і робили Жидам пакости. То й Жиди ходили до християн позичати ікон. Був і в нас один Жид, але Родичі не дали йому образу. Я чув, як говорили, що козаки гнали Жидів у поле і казали їм пастися на конюшині. Це все робили окупаційні війська в Україні. А Жиди свідомо вину приписують Українцям. Чому? Це вдяка за добро!

У 1915 р. Калмики направляли гостинець. Воду возили великою бочкою на чотирьох колесах. Як везли порожну, то обсіли її, як пчоли рамку, а що то було згори, то цей, що держав за дишель, не міг вдержати і пускав дишель, а тоді вони падали з бочки і бочка в'їздила з розгоном у рів. Заки її витягнули з рова, пів дня минало. Часом за день лише раз води привезли, а було їх біля тої бочки яких двадцять п'ять. Раз, як вони витягали ту бочку з рова і щось викрикували, моя сестра покривилася їм. Тоді кількох побігли за нею аж до дверей хати. Я їх дуже боявся.

Наші Тато спрягалися зі стрийком, а стрий мали пса щось, як "бернардин". Той пес любив коні і все біг за возом у поле. Тато взяли мене водити коні і от ми їдемо попри Калмиків, а вони з джаганами, сокирами й іншими знаряддями обступили того пса колом, а він собі сів. Ми від'їхали дальше і стали та дивимося, що то буде. І ось наші Калмики попідносили знаряддя та почали кликати Аллах, Аллах, а пес тоді скочив і вони розступилися, а пес добіг нас. Тато були занепокоєні, бо що були би сказали стрий за пса.

Все було добре, як Москалі йшли вперед, але як фронт заломався в Карпатах, то стало гірше. Запасові частини стаціонували у нас. Що за фатальне щастя! Сусіди мали кращі стодоли, хліви й обійстя, то в них не стояли війська, а в нас усе було їх повно. Прийшов Москаль і бере збіжжя. Тато вбігли до стодоли, а він до них з вилами і був би їх проколов. О! що ми страху тоді наїлися! У нас приміщувалася інтендантура. Довозили до фронту і місцеві діставали приділи. Ті кухні, що були біля хати і варили для місцевого війська, по роздачі для війська давали людям, але перед людьми кухарі давали нам першенство і доти нікому нічого не дали, поки ми не прийшли.

Як фронт був далеко, то Поляки кухарі заходили до нас на "ґадане". Приносили масла, м'яса та цукру. Ці Поляки були з Варшави. Поведенція їх була панська. Бесіди були поважні тимбільше, що брат був по шостій гімназійній клясі. Дуже начитаний у Кобзарі. От вони бачили, як нас війна знищила і поставили Татові таку пропозицію: військо спочиває без діла, то вони скажуть капітанові, він накаже привезти все, що треба до будови, а жовніри-мулярі збудують нам хату. Але Тато і чути не хотіли про те. Вони прислали капітана. Кухарі мали всюди впливи. І цей, ще досить молодий, капітан став уговорювати Тата, щоби згодилися, а він зарядить, щоб збудували нам хату. А Тато на це: "Ви збудуєте, а Австрія прийде і мене повішають". Він ще був раз у нас, але Тата не намовив.

Як гнали худобу до фронту і корови чи вівці йшли через наше обійстя, бо пліт уже військо спалило, і корова чи вівця зайшла до хліва, то Тато брали батога і виганяли з обійстя. Нераз сусіди казали, чого ви такі, таж вам забрали корову, хто буде знати, чия то: ваша чи не ваша, нащо гоните, як того і так ніхто не дорахується; але Тато того не слухали.

На весну 1916 р. князь Николай Николаєвич, головнокомандуючий усією московською армією приїхав на перегляд військ. У нас у саді, там де був аґрест, наложили обірнику стільки, як найбільша господарська хата. Командант приїхав і сказав до Тата, що той обірник мають вивезти на наше поле і тому Тата посадили на бричку з офіцером, а за ними обоз їхав від поля до поля і скинули гній на наш грунт. За один день не стало обірника. Але з аґресту сліду не було. Бо кінський обірник палить. Але якось аґрест відріс і так рясно зародив, як ніколи. Мама вторгували за нього великі гроші і собі насмажили конфітур.

Приїхав князь якраз від поля. Сидів з ад'ютантом, а кіньми погонив високої ранґи старшина. Князь високий з білою довгою бородою, радше схожий на духовну особу. Коли військо формувалося вітати князя, один солдат узяв сокиру і хотів останню сливку в саді зрубати. Мама побігли і кажуть йому "я йду до князя на скаргу", а солдатище на коліна, руки зложив, як до молитви, і просить "хазяйка не йди, бо князь скаже мене розстріляти, я не рушу і ніхто тобі не ру-

шить нічого, я за те постараюся. Я маю жінку і ребйонки (діти)".

Музика заграла гимн і князь перейшов попри військо. Говорили нам військовики, що князь дуже строгий, і за щонебудь казав розстрілювати. Мама були б не йшли до нього, бо знали передше про цю строгість, але хотіли налякати солдата.

Сусіди напроти нас, були дві сестри, одної чоловік був на війні, а одна незамужня, і брат шістнадцять років. Москалі поводилися, як кожне військо, і коли зачіпали їх на подвір'ю, одна з них старша на оборону своєї чести заїхала москалеві в лице, той упав, а тоді салдати за рушниці і за сестрами. Ці до хати, а мали сильні двері ковані, і замкнулися. То Москалі прикладами били в двері. Тому ми дуже боялися Москалів.

Коли фронт заломився і Москалі відступали, тоді настало для нас горе. Як день, так і ніч не мали ми спокою. По 12 осіб солдатів ночували у нас. Ми займали одну кімнату і нас, дев'ять душ на двох ліжках, а на землі, як снопи, від стіни до дверей лежали жовніри. А в ночі раз-у-раз "аткрой, аткрой" і Тато по головах солдатів бо не було де стати ногою, йшли до дверей і отвирали, а ті прийшли посвітили і відходили, бо не було місця. З іншої кімнати Родичі зробили шпихлірі і там заводили часом корову, коли військо відступало.

Якось осінню 1916 р. заїхали до нас на подвір'я козаки. Їх було вісім. Коні рослі, не такі, як наші. І от вони хотіли примістити коней у стайні. Мама не хотіли виводити корову на двір, бо тоді була дощева пора, а Тато не хотіли коней вивести. Зачався спір біля фіртки на вуглі хати. Козак схопив Тата за барки, а Тато його, але так, що стовп був між ними, що може й було добре, бо при борюканні не могли рушити з місця. Решта сім стояли зі шаблями. А що буде, як козаки виймуть шаблі з піхов? Ми всі в крик. А сусіди лише по своїх порогах стоять, ніхто не важиться підходити, бо то козаки, яких всі боялися. А Мама хустку на себе і побігли.

На вул. Дівочій, яких десять хвилин бігу від нас стояв полковник того козацького відділу, то Мама побігли до нього. Тут ще шарпаються Тато з козаком, а на подвір'є в'їздить фаетоном старенький полковник, сивий як голуб. Маму посадив по правій руці. Як коні стали він спритно по військовому заскочив і перейшов на другий бік і подав Мамі руку, щоб Вони злізли. З козаки всі стоять на струнко, і цей що тримав Тата за барки. Полковник підійшов до цього жовніра і вдарив його раз і другий по обличчі. Тоді взяв Тата за під руку і Маму та пішов до хати і почав просити, щоб одну стайню дати для [illegible] коней. Тому, що був сивий як голуб білий то і Тато і Мама сказали що з пошани до його сивого волосся зараз дадуть стайню для коней. Козаки поставили вісім коней поперек стайні. Коні великі геть повалили стіну, що ділила стайню від стодоли. Козаки ж замешкали в хаті. А наші Мама зараз так захворіли, що ми думали, що помруть. Ох! як ми тоді журилися. Ми менші збилися в кут хати і сиділи тихо. А Тато і брат Єроним раз-у-раз клали зимні обклади Мамі до голови.

Козаки приготовили вечерю і почали просити Тата і Маму та брата, щоб сіли з ними до стола. Мама, не було мови, бо ж Вони не могли сісти, то й козаки оставили їх у спокою. А Тата і брата так просили, що аж Мамі вже це надокучило і казали Татові і братові: вже їджте, хай буде спокій у хаті.

Полковник ще два рази приїздив, раз чи поводяться добре, а раз, бо ще доїхав дев'ятий козак, а він мав кобилу і лошатко. Їдучи, не дав, щоб лоша поссало, і воно здохло. Як полковник приїхав і вислухав звіту, то по звіті щось зо п'ять поличників дав цьому козакові, потім звернувся до Тата і Мами і перепросив, що таке зайшло в їх хаті. Але цей дев'ятий козак був дуже великий. І ввесь час побуту у нас веселив і Маму вговорив, бо Мама не говорили до козаків.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У статті п. Казимира Грицини "Того ніколи не забуду" в числі за квітень 1970, сторона 156 друга колюмна, 7-ий рядок згори, має бути:

Це був дім при вулиці Острозького і триста шістдесят моргів поля.

Замість видрукованого: триста шість тисяч моргів.

Д-р Богдан Казимира. РЕЛІГІЙНО-ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ В УКРАЇНСЬКІЙ КАТОЛИЦЬКІЙ МИТРОПОЛІЇ В КАНАДІ. Стор. 102 + 11 таблиць. Ціна $1.00.

о. Дамаскин Попович. БОГ І ЛЮДИНА. Допоміжник тим, що шукають Правди. Стор. 75. Ціна 75 центів

Замовляти через:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

КУПЛЮ КНИЖКИ давнішого видання, також збірки **ПОШТОВИХ МАРОК**. Подайте, що маєте й за скільки на адресу:

А. МОСН

6 Churchill Ave., Toronto 145, Ontario, Canada

Галя Дудрович-Слюзарева

ЧУДЕСНА ПОМІЧ

Був мрячний березневий день. Сірий і непривітний, таки же й був настрій у моїй хаті, на Раковецькій вулиці Варшави 1941 року.

Останній запас мармеляди з'їла моя родина при сніданку. В дома було ще пів буханця хліба і... фуси з кави. Грошей не було. До платні чоловіка й сина ще повний тиждень часу. Всі дорожчі речі вже випродані. Все те купував у мене, на площі Наполеона, пан Стасьо. Прізвища пана Стася я так і не знала: в той час ніхто нікого за прізвища не питав. Я приходила на пл. Наполеона, як багато інших, до мене підходив пан Стасьо як добре вже знайомий, дискретно оглядаючись, чи нема де близько німецької поліції, оглядав оферований йому предмет, ми домовлялися за ціну, а тоді п. Стасьо провадив мене в підземелля збомбленого й порожнього, одинокого там хмародера.

В підземеллі того хмарочосу урядував урядник польського державного банку. Він провірював вагу, ламав кожну бранзолету чи ланцюжок, щоби провірити, чи це правдиве золото, чи тільки позолочений метал, і платив мені домовлену суму грошей. Та гроші за кусок біжутерії ми вже проїли. Нині, коли діти повернуться зі школи, а чоловік і син із праці, не матиму щб дати їм з'їсти... Сама гадка про те паралізувала всю мою енергію, хоч Господь не поскупив мені мужности. Але тоді я вже не мала сили дивитися на голод моїх рідних.

Залишила я мою найменшу доню з нашою нянею, а сама вибралася на другий кінець Варшави до знайомої. З нею домовилася я, що буду могти в неї вшити на машині суконку для моєї найменшої доні.

Заїхала я на Бєляни десь коло години десятої ранку. Автобус заїхав на ринок, де тоді перекупки продавали явно городину, а потайки всякі заборонені окупантом продукти. То був славний "чорний ринок" на Бєлянах. За великі гроші можна було там накупити всяких харчів. Та тих грошей у мене не було. Через дорогу до ринку був костел св. Юди Тадея. Я маю особливіше набоженство до св. Юди Тадея. То й, заки відшукати помешкання моєї знайомої, я пішла помолитися до цього костела.

В той час у Варшаві всі костели були отворені цілий день. Помолившися, пішла я тією вулицею, де мешкала моя знайома. Не пам'ятаю вже назви тієї вулиці. Я розглядалася за числом дому. Коли почула за собою голос: "Пані випали гроші з торбинки". — Здивована, я оглянулася: переді мною стояла молода дівчина. Ясні сині очі, золотисте волосся, без накриття на голові, без плаща, в ясній суконці. Простягнула до мене банкнот на п'ятдесят золотих. Банкнот був зовсім сухий, хоч падав дощ і хідники були мокрі. Я мовчала і не спішила брати заофірувані мені гроші: я ж певно знала, що я тих грошей у торбинці не мала. "Але ж я йду за вами і виділа, як вони випали з торбинки", сказала незнайома, втиснула, мені банкнот у руку і спішно перебігла вулицю через дорогу на протилежний бік. Ізза живоплоту, яким кам'яниця була відгороджена від дороги, посміхнулася до мене, покивала рукою і спішно збігла по сходах на долину в сутерени.

Я стояла мов приголомшена. В біді людина боїться найменшого гріха, найменшої провини, якою могла б Господа образити. А тут я була свідома того, що то не є мої гроші. Я маю в руці чужу власність! Я вже не пішла до знайомої, тільки вернулася до костела, клякла до сповідальниці й оповіла священикові мою пригоду.

"І ти ще сумніваєшся у Боже Провидіння?" — почула я голос священика. — "Та ж сама кажеш, що не маєш що дати дітям їсти. Йди спокійно і дай дітям їсти. Як будеш мати, віддай тим, хто буде потребувати". — Я помолилася, подякувала Господу Богові і св. Юді Тадеєві за поміч і опіку. — Зараз на базарі я купила 2 кг. вепрового м'яса, бараболю, ярину. За м'ясо я платила тоді 12 золотих польських за 1 кг. Спішно вернулась я з тим дорогим крамом до хати.

Того дня моя родина мала смачний і поживний обід. Повірте мені: ніколи їда не смакувала нам так ані перед тим, ані після того.

До нині я переконана, що цю чудесну поміч завдячую особливішій опіці св. Юди Тадея.

НАЙНОВІША КНИЖКА ВІДОМОГО АВТОРА
В. ПОЛЯНИЧА

п. н.

ЗАМОК ЯНГОЛА СМЕРТИ

сенсаційна повість із часів Гетьмана Розумовського вже вийшла з нашої друкарні.
Має 200 сторін друку на гарному папері
Ціна — $2.00

Замовляти через:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА

"ПРЕДСТАВНИКИ ДВОХ УКРАЇН"

Доля цілого світу спочиває в руках "Когось Більшого" від людства — в руках Всевишнього. Здається, що ніяка країна в світі не зазнала стільки терпінь від ворогів, як Україна від московського ярма — білого та червоного. Одначе, завдяки Божому Провидінню, Україна живе, дарма що терновий вінець червоної імперії прорізує її голову вже пів століття. Для засмучення червоної імперії причиняється активне життя України в діяспорі. Боже Провидіння подбало про те, що в 25-ті роковини переслідування Української Католицької Церкви, стрінулися представники двох Україн — Увінчаної Терновим Вінцем, та Життєрадісної в діяспорі (в Америці). То була незабутня, до сліз зворушлива хвилина, коли 25 квітня 1970 р. публика Дітройту, що прибула на прем'єру "Чародійної Сопілки," невгаваючими оплесками привітала представника Поневоленої України отця І. Готру ЧСВВ, колишнього Ігумена в Бучачі і головного секретаря провінції Василіянського Чину на Галичину, який випив повну чашу терпінь від обох московських імперій через вірність Українській Католицькій Церкві.

Симфонічна оркестра Української Вищої Школи уставлена перед сценою, та дитячий хор народної школи, що неначе "намистини" висипались і примістилися біля оркестри, як також молодь на сцені заступали представників Життєрадісної України в діяспорі. Чудові декорації п. Мусика перенесли нас усіх на територію мальовничих Карпат, покритих шпильковим лісом з пухкенькою травичкою і холодним потічком, який фантастично випливав із гір і, здавалося, розливався по сцені — цей надзвичайно реалістичний вид завдячуємо освітленню відомого п. Петрущака... Музична п'єса — "Чародійна Сопілка" відзеркалювала казку — подія якої відбулась у горах Карпатах і Великій Україні, де представлено незавидну долю сироти — Ганусі, що втішалася небуденною красою і благородним серце, за що й попала у неласку мачухи та її доні. Текст до п'єси написали: Ярослав Барнич і Леонід Полтава, а музику скомпонував проф. Б. Сарамага. Танки підготовила хореограф — п-на Мотя Макар.

***

Із підніжжя гір журчить сріблистий потічок, розприскуючи водичку по вигладжених камінчиках, а біля нього на зеленій полонині гурт хлопців і дівчат у пишних гуцульських строях, співаючи вибираються збирати гриби, при чому виконують цікавий танок. "Гриби", підслухавши замір молодого гурту, висловили свій протест танком і співом — "не чиніть нам кривди, дайте в лісі жити", при чому "гриби", перекликаючись між собою, обурювались на завваги молодих Гуцулів, що бажали грибів: — смажених, підливаних, приправлених і т. п.

Завдяки неймовідно реалістичним одежам публика уявляла собі, що з-під чепурних шапочок випливали дзвінкі голоси справжніх грибів. Розуміється, що жаден ліс не може існувати без найкращої Божої прикраси в природі — квітів... При милих звуках музики попливли в чарівному танку барвисті квіти, костюмчики яких створили на сцені зелено-червоно-золотий танцювальний кльомбик...

Хоч усі діти визначалися добрими талантами на сцені, то на особливу увагу заслуговують особи: А. Никифоряк — Ганусе, Д. Крива — мачуха, Х. Стасів — її дочка, Б. Захарій — лісова бабуся. Симфонічній оркестрі УВШ належить особливіше признання за інтенсивну довголітню успішну працю під жертвенним проводом проф. Б. Сарамаги.

Колишні учні УВШ—Аня Слюсарчук, Андрій Цап і Адріян Уштан являються "асами" симфонічної оркестри, в якій вони постійно грають, хоч уже є студентами університету. Необхідно підкреслити, що проф. Б. Сарамага є не лише дириґентом симфонічної оркестри, але також режисирує кожну п'єсу. За таку невтомну працю та подивугідну терпеливість, Дітройт глибоко вдячний проф. Б. Сарамазі.

За духовий пир, публика винагородила молоденьких артистів рясними невгаваючими оплесками. При кінці п'єси А. Никифоряк привітала Достойного Гостя Впр. о. І. Готру ЧСВВ, вручаючи Йому китицю червоних троянд.

Неодна "Чародійна Сопілка" з гір Карпат розвеселила Україну під час визвольних змагань у різних роках... І так, як ми в Дітройті мали змогу вітати Впр. о І. Готру ЧСВВ, який саме цього року обходить 50-ліття свого священства, так дай Боже незабаром почути "Чародійну Сопілку", яка понесла б гомін волі в нашу улюблену Соборну Україну

Ірина Захарків

ЧИ ВИ ВЖЕ ВИРІВНЯЛИ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ "СВІТЛА"?

НА ВІЧНУ ПАМ'ЯТЬ МОЄЇ МАМИ!

У перші роковини смерти моєї дорогої та незаступної Мами Параскевії, що померла в Україні, складаю Тобі, Дорога Мамо, глибоку вдячність та вір'ю, що від Всевишнього буде Тобі, Мамо, нагорода за Твоє живе слово

Ти ж мені, чотирирічному своєму синові, що сидів у церкві на підлозі — казала зложити рученята підчас читання священиком св. євангелії. Моє переконання від часу хлоп'ячого аж до сивоволосого каже, що: Як священик читає св. євангелію, то читає Христос — а священик тільки заступає Христа.

Підчас богослуження — коли священик розкладає св. євангелію до читання, в мені відзиваються слова моєї матері до чотирирічного хлопчини — сидячого в церкві на підлозі.

З цієї нагоди жертвую $4.00 на Службу Божу за покійну Маму та $4.00 на пресовий фонд "Світла".

Стефан Мудрик
Киченер, Онт.

НА МОГИЛУ ПІОНЕРА БЛ. П. ІВАНА ХОМИ

Іван Хома, один із піонерів найстаршої української округи, помер у Ламонті дня 28 лютого ц.р. Полишив у смутку чотирьох синів: Петра, Василя, Михайла й Гриця, та шість доньок: Марію, Настю, Ґеню, Каську, Розалію та Наталю.

Покійний відзначався спокійною та веселою вдачею. Він був взірцевим членом парафії св Івана в Гіллярд, що є одною з найстарших наших парафій у Канаді.

Похоронні відправи відбулися в церкві, що до неї покійний учащав поверх 60 років, дня 4-го березня ц.р.

По погребі відбувся спільний обід в парафіяльнім домі, підчас якого гості зложили $30.40 на нашу пресу. Гроші розділено на "Світло" й "Укр .Вісті".

В. Й. П.

ПОХОРОН БЛ. П. БРОНИСЛАВА ГАРМІДЕРА

Дейзленд, Алберта

В неділю 28 грудня 1969 р. відійшов у вічність бл. п. Бронислав (Бронько) Гармідер, проживши 45 літ. Покійний був сином бл. п. Максима й Марії з дому Мокрицької, добре знаних як ідейних і жертвенних організаторів церковно - громадського життя у Дейзленд, Алта.

Бронислав народився 10 грудня 1924 р. у Дейзленд. Там він ходив до школи і прожив більшу частину свого життя. Він служив у канадській армії, у торговельній фльоті й летунстві, а змолоду любив спорт і був першуном у дейзлендській гокейовій дружині.

Працював у різних місцевостях Алберти і Британської Колюмбії, а останні роки жив зі своєю родиною у Принс Джордж, Б. К., і там працював з сином у своїх двох бензинових станціях. На Різдво 1969 р. приїхав з родиною до родинного дому до мами в Дейзленд і там ненадійно, по короткій недузі, помер, прийнявши Св. Тайни, в шпиталі на Дейзленд.

Покійного оплакують: дружина Нора, син Лон, чотири дочки: Норіна, Дженет, Шерил, Ваніта, Мама, три сестри: Гелен Білик у Голден, Анєлька Марцінкоскі в Едмонтоні, Ольга Турн у Дейзленд і брат Петро у Кемровз.

Бл. п. Бронислав Гармідер

Щирий жаль залишив він також у серцях багатьох приятелів і знайомих, що численно взяли участь у похороні. В четвер, 1 січня 1970 р. відслужив місцевий о. парох о. Ол. Захаріясевич в молитовниці похоронного заведення Говлендс панахиду, а в п'ятницю, 2 січня заупокійну Св. Літургію в церкві Дейзленд при великім числі родини, приятелів покійного. Після пращального слова о. пароха, відпроваджено і зложено тлінні останки покійного на місцевому цвинтарі коло могили його батька. Після похорону мама покійного запросила учасників похорону на поминальний обід до свого дому. Під час обіду п. П. Кавалєляк, хрестний батько покійного, від імени родини подякував о. парохові за відслуження похоронних обрядів, за слова пращання і потіхи, а всім учасникам за віддання останньої прислуги.

Опечалена родина по втраті мужа, сина, батька, складає сердечну подяку Всечеснішому отцю парохові О. Захаріясевичові за відслуження похоронних обрядів, дякові п. І. Стечинському, всім жертводавцям за жертви на Служби Божі, на цвіти на могилу, і інші жертви з цього приводу, також тим, що несли домовину і всім учасникам похорону. Нехай усім Бог нагородить, а покійного прийме у Своє Царство.

Мама, дружина й діти

ТІ, ЩО НАМ ПОМАГАЮТЬ

По $1.00: Анастасія Паславська, Ґлідден, Д. Гаврилюк, Тундер Бей, М. Копер, Вернон, Д. Кубрак, Едмонтон, С. Козопас, Ню Йорк, Ксеня Сироїжка, Ню Ввестминстер, Домна Фірманюк, Едмонтон, Н. Камінський, Принс Алберт, Юлія Копитко, Філядельфія, В. Лятошевський, Торонто, І. Малащій, Філядельфія, Наталія Кравців, Гартфорд, І. Луцька, Торонто, Д. Сивенький, Едмонтон, Н. Сенів, Белровз, Д. Буртник, Едмонтон, Марія Соколів, Гемтремк, В. Стахів, Саскатун, З. Ґлов'як, Ню Йорк, М. Козак, Парма, М. Ґалан, Флорел Парк, А. Курах, Асторія, Марія Лоїш, Мек Кіс Рокс, М. Ткачик, Обирн, Василь Вірний, Балтимор, Іванна Витвицька, Нюрнберґ, Борис Лончина, Дітройт, О. Шеремета, Чікаґо, Й. Угура, Торонто, В. Карий, Дзерзи Ситі, М. Перекліта, Торонто, Д. Сленчко, Едмонтон.

По $2.00: М. Кобисяр, Гестинґс он Гадзон, Мирон Утриско, Філядельфія, о. П. Грушецький, Ленкастер, Б. Яворський, Дітройт, Ірина Метелля, Вінніпеґ, Софія Слабий, Едмонтон, Марія Наорлевич, Ірвінґтон, Василь Куй, Воллинґфорд, Т. Бачинський, Ню Йорк, Марія Тесля, Монреаль, Анна Дацюк, Веґревил, С. Ходновський, Метачин, Є. Курп'як, Чікаґо.

По $2.50: К. Сенчишак, Кенонса, Т. Цюпка, Торонто, Іванна Бовцайло, Філядельфія, д-р І. Мулик, Сарнія, Марія Филипович, Філядельфія, Наталія Ярема, Лайма, Ольга Кіф'як, Ню Йорк, А. Демушка, Бирлінґтон, П. Скочиляс, Філядельфія.

По $3.00: А. Лесик, Верден.

По $4.00: Софія Слонська, Філядельфія, Анна Біґґар, Торонто.

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

ПОЯВИЛАСЯ
ДРУКОВАНА КНИЖКА,
ПОТРІБНА СВЯЩЕНИКАМ,
А ХОСЕННА МИРЯНАМ п. н.

"ЦАРСЬКЕ СВЯЩЕНСТВО"

Проблеми життя і праці священика.

Автор довголітній виховник українських питомців у Римі —
О. ІРИНЕЙ НАЗАРКО ЧСВВ

Сторін 201. **Ціна $3.00**

Замовляйте:

Basilian Press
286 Lisgar St. — Toronto 3, Ont. — Canada

Вже появилася в продажі
нова книжка
улюбленого всіми автора
сенсаційних повістей
Б. ПОЛЯНИЧА

СІМ ЗОЛОТИХ ЧАШ

Стор. 224, в гарній двобарвній обгортці роб. мистця М. Левицького.

Коштує $2.00

Замовляти на адресу:

Basilian Press
286 Lisgar Street
Toronto 145, Ont. — Canada

Найцікавіша на подарунки книжка це
В. Лозинський і М. Ценевич

ПРОКЛЯТИЙ КАМІНЬ

історична повість із козацьких часів для старших і молоді. 4-те видання — 184 сторінки друку — на доброму папері — у гарній обкладинці.

Ціна $1.50.

Замовляти на адресу:
Basilian Fathers — 286 Lisgar St.
Toronto, Ont. — Canada

ВЖЕ ВИЙШЛА давно очікувана книжка
славної католицької письменниці
НАТАЛЕНИ КОРОЛЕВОЇ
п. н.

"ПРЕДОК"

Це історична повість, якої дія йде в Еспанії, св. Землі й Україні-Волині.
Ця книжка це перший том заповідженого нами давніше видання творів цієї відомої письменниці, яких вийде 10-12 томів.
Книжка має 300 стор. друку й коштує $3.00, а в переплеті $5.00.

Замовляти:
BASILIAN PRESS
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

"Життя Святих"

Автором "ЖИТТЯ СВЯТИХ" є відомий духовний письменник о. АНДРІЙ Г. ТРУХ, ЧСВВ. Кожний примірник оправлений у гарну й добру тверду оправу. Чотири томи "ЖИТТЯ СВЯТИХ" дуже дбайливо зредаговані і написані легким, приступним і цікавим стилем. У додатку подано життєпис самого бл. п. о. Андрія Труха, ЧСВВ.

Замовляйте ці томи життєписів Божих угодників. Нехай не забракне у Вашій хаті цих настільних книг, на яких повинен виховуватися український нарід, щоб защепити собі духа героїзму і правдивого християнського життя, яким присвічують Святі.

Ціна кожного тому (в полотні) є $5.00; всі чотири томи $16.00.

ЗАМОВЛЕННЯ ПОСИЛАЙТЕ НА АДРЕСУ НАШОГО ВИДАВНИЦТВА:
Basilian Press, 286 Lisgar St., Toronto 3, Ontario, Canada.

Купіть пам'ятку на все життя!

ПОСВЯЧЕННЯ СОБОРУ СВ. СОФІЇ В РИМІ

ІСТОРИЧНІ ВІДВІДИНИ ПАПИ ПАВЛА VI нашої катедри-собору Св. Софії в Римі.

СВ. ЛІТУРГІЯ У СОБОРІ СВ. СОФІЇ — чудовий обряд і прекрасні співи наших хорів.

ПРОМОВА ПАПИ І ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА ЙОСИФА.

БЛАГОСЛОВЕННЯ СОБОРУ СВ. СОФІЇ.

ПРОГОЛОШЕННЯ СИНОДУ Української Помісної Церкви.

КОНЦЕРТ у Ватиканському місті —

ось декілька важніших моментів із великого їх багатства, закріпленого на

4 ОБОСТОРОННІХ СТЕРЕО-ПЛАТІВКАХ

До цього ПРЕКРАСНИЙ АЛЬБОМ із 20 кольоровими світлинами та текстами важніших промов. Усе те великого формату 12 x 12 інчів, в українській мові з перекладом на англійську.

ЗАРЕКОРДУВАЛА НАША ФІРМА APON RECORD CO.

Ціна тієї пропам'ятної збірки $38.00; до того поштова оплата $1.50.

Ощо пропам'ятну збірку висилаємо за попереднім надісланням готівки.

Замовляти в Канаді виключно через

BASILIAN PRESS
286 Lisgar Street
Toronto 145, Ontario — Canada

Альбом має церковне одобрення.

Книга, яка повинна бути в кожній хаті!

У ХАТІ КОЖНОГО СВІДОМОГО ХРИСТИЯНИНА ПОВИННА БУТИ КНИГА БОЖОЇ НАУКИ, ОБ'ЯВЛЕННЯ І ЗАКОНІВ.

ЦЕ КНИГА

СВЯТОГО ПИСЬМА

Стараннями оо. Василіян видруковано для українців католиків Святе Письмо **Старого і Нового Заповіту** в українській мові. Це нове видання має 1446 сторін, 14 ілюстрацій і 2 кольорові мапи

Ціна цього нового і єдиного **повного** перекладу:

оправленого в штучну шкіру	$12.00
в шкіру зі золоченнями	$15.00
в люксусову шкіру зі золоченнями	$20.00

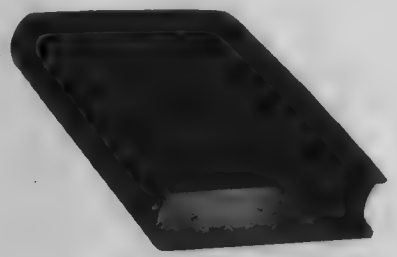

Замовлення слати на адресу:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario — Canada

СВІТЛО

THE LIGHT

РІК XXXIII | ВЕРЕСЕНЬ — 1970 — SEPTEMBER | Ч. 9 (573)

УКРАЇНСЬКИЙ ЮНАЧЕ!

- ТЕБЕ ПОТРЕБУЄ Українська Церква і Нарід.
- ТЕБЕ ПОТРЕБУЄ Українська Молодь — твої ровесники, дітвора і старші, щоб ти був їх священиком.
- ТЕБЕ ПОТРЕБУЄ Рідний Край твоїх батьків, щоб поїхати туди на місійну працю, як священик-місіонар, для нашого Українського Народу, що вже стільки років виголодніли — спраглий духовної обслуги.
- ВСТУПАЙ У РЯДИ ВАСИЛІЯН і своєю по святою й любов'ю до свого народу і Церкви задовільниш ці потреби.
- ОТЦІ ВАСИЛІЯНИ ПРИЙМАЮТЬ КАНДИДАТІВ до священичого і черничого стану з початком 1970-1971 шкільного року.

Виховний центр для виховання молодих юнаків на священиків-місіонарів у Василіянському Чині для Канади і ЗСА знаходиться тепер в Оттаві, у манастирі св. Йосафата, колишня резиденція папського делегата для Канади, 520 Драйвей, Оттава І, Онтаріо. — Місце чудове своїм положенням: на горбку, серед гаю дубів, кленів, в'язів та топіль, над історичним каналом Рідов між

двома університетами — Оттавським і Карльтонським. Із манастиря студенти мають вигідний доїзд до університету власним автобусом, а хто не спішиться, може легко за 15-20 мінут ходу пішки. Студенти на виклади в університеті. У манастирі студенти-кандидати мають опіку досвідчених Отців — настоятелів і виховників; дістають помешкання й харчування; ходять спільно з іншими членами дому на літургійні відправи й молитви; мають спільну трапезу, рекреацію і спорт; а також ділять спільно обов'язки порядків і охайности в домі. — Кожний студент-кандидат мусить сам чи через своїх батьків або опікунів постарається про оплату за студії в університеті, за книжки, за вбрання, за медичні потреби і за всі подорожування. А помешкання і харч має даром, хіба він сам або батьки схочуть зробити за це якусь жертву на виховання священиків-місіонарів.

На нашу гадку, це дуже вигідне "купно" для когонебудь — без ніяких зобов'язань, без яких контрактів чи присяг. Це золота нагода для тебе. Юначе, впевнитися чи дійсно твої мрії, твої бажання, твоє покликання є дійсним; довідатися чи ти дійсно хочеш бути священиком.

Отже, Український Юначе, якщо почуєш у серці Божий поклик до духовного — священичого життя, то не тільки думай про те, а зроби конкретне рішення. Скористай із тієї нагоди, вже зроби подання на впис до Оттавського Університету: Office of Admissions, Ottawa University, Ottawa 2, Ontario, Canada, вписуючи себе філософійний факультет "Артс", на перший. — Також зроби вже й подання до Отців Василіян, щоб мали для тебе місце та прийняли тебе як кандидата. По дальші інформації пиши

Vocational Director
Basilian Fathers
520 Driveway
Ottawa 1, Ontario
Canada

ПРЕДСТАВНИКИ "СВІТЛА" ЗАКОРДОНОМ

АНГЛІЯ:
Basilian Fathers
26 Fairfield Road
Bradford, 8, Yorks
England

АВСТРІЯ:
Griechisch - katholisches
Zentralpfarramt zu St. Barbara
Wien 1, Riemergasse 1
Austria

АВСТРАЛІЯ:
Very Rev. D. Kachmar
35 Canning St.
North Melbourne, N. L, Vic.

АРГЕНТИНА:
Padres Basilianos
Curapaligue 760
Buenos Aires, Argentina

БРАЗИЛІЯ:
Padres Basilianos
Caixa Postal 24
Prudentopolis, Parana, Brazil

ФРАНЦІЯ:
Abbe Julien Prokopiw
2, Rue des Crignons
80 Amiens, France

ІТАЛІЯ:
Padri Basiliani
Via San Giosafat 8,
Rome (Aventino) Italy

ЗМІСТ:

Трохи здорової критики не пошкодить
о. Ю. Купранець ЧСВВ 282
Завдання українського католицького інтелігента в житті Канади *Митр. Максим Германюк* 284
Значення Замойського Синоду для Української Церкви
о. І. Назарко ЧСВВ 287
ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ 290
Добра преса *о. В. Ваврик ЧСВВ* 291
Наміреннія Апостольства Молитви на вересень
СТОРІНКА АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ 291
Найважніше завдання часу *о. П. Голинський* 295
Ви нас запитуєте.... *о. С. Якимишин ЧСВВ* 297
До школи, школярі! *Яр. Чумак* 300
Японія в своєму історичному бутті
о. О. Купранець ЧСВВ 302
Чоловік, що мовчав *о. Р. Александер* 304
Вечорром у хаті — вірш *Б. Лепкий* 305
Благословення і прокляття батьків
о. Б. Мальований ЧСВВ 306
Життєвий шлях Єп. Йосафата Кокиловського
О. Станімір 309
Минули літа молодії! *Т. Шевченко* 310
Парася Іванець у своїй творчості
о. О. Купранець ЧСВВ 311
Жмут "відірваних" і "розкинених" думок...
о. М. Марків ЧСВВ 313
Того ніколи не забуду! *К. Грицина* 314
Шотляндія вітає Кардинала-Героя" — Допис 316
Ті, що нам помагають (Пресфонд) 320

ОБКЛАДИНКА:

ХРЕСТ — ТРИЗУБ — КЛЕНОВИЙ ЛИСТОК.

Три символи, які повинні творити гармонійну цілість у нашому житті й наших діях у Канаді.

СВІТЛО — український католицький місячник. Видають ОО. Василіяни. Головний редактор: о. Орест Купранець, ЧСВВ. Редакційна Колегія: о. Іриней Назарко, ЧСВВ, о. Василь Ваврик, ЧСВВ і ред. Олександер Мох.

Адреса редакції:
3100 Weston Road, Weston Ont. Telephone: 241-9203.

Адреса адміністрації:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Передплата на один рік: $4.00; поодиноке число 40¢

THE LIGHT — the Ukrainian Catholic Monthly. Published by the Basilian Fathers in Canada. Editor-in-Chief: Orest Kupranec, OSBM. Editorial Staff: Irenaeus Nazarko, OSBM, Basil Wawryk, OSBM, Alexander Moch.

Address:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Business Office:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.

Telephone: 535-6483.

Subscription rates: $4.00 per year. Single copy: 40 cents.

Second class mail registration number 1001

ТРОХИ ЗДОРОВОЇ КРИТИКИ НЕ ПОШКОДИТЬ

о. О. Купранець ЧСВВ

Входимо в новий шкільний рік, у якому наша дітвора й молодь знов переступить пороги шкільних будинків. Ми знову тривожно слідкуватимемо за нашим доростом! Ми знову будемо клопотатися всякими проблемами, що в'яжуться з навчанням і вихованням нашої дітвори й молоді!

Серед усяких проблем і клопотань напевно буде теж проблема і "клопіт" із навчанням наших дітей релігії та української мови. І справді це поважний клопіт, бо і для батьків, і для наших церковних і народніх проводів, і для поодиноких організацій, і врешті чи не найбільший клопіт таки для самої дітвори та молоді.

Наперед трохи статистики

Переглядаючи статистичні дані нашої Церкви в "Аннуаріо Понтіфічіо" — папському шематизмі на 1970 рік, що їх подали наші Владики, бачимо, що на англомовних теренах нашого поселення (Америка, Канада, Англія й Австралія) Українців-католиків, обслуговуваних нашою Церквою, є 475.089 душ. У тому числі нема поданого числа вірних Англії й Австралії, бо їх нема в "Аннуаріо", але даймо на обі країни тільки по 15.000 вірних, то все разом дасть нам поверх пів мільйона наших вірних — членів нашої Української Католицької Церкви на англомовних теренах.

На тих же самих теренах і для обслуги тих же вірних діє наших парохій, наче-парохій і місійних станиць разом — 967, тобто кругло 1.000.

Це поважні числа!

Беручи до уваги природний і нормальний стан кожної спільноти, в нашому випадку пів-мільйонової, то принаймні четвертина з того дітей і молоді є у шкільному віці. Інакше дана спільнота була б вимираючою спільнотою, що є знову ненормальним явищем для якоїсь спільноти. Візьмім мінімально, що в цій пів-мільйоновій спільноті маємо тільки п'ятину дітвори та молоді, тобто кругло тільки 100.000. Навіть і 100.000 — це імпозантне число!

Що ж ми тим 100.000 оферуємо?

Беручи реально й говорячи відкрито, можемо сказати, що малощо або й нічого не доконується, коли йдеться про те, що ми так чудово проповідуємо та виголошуємо у формі закликів при всяких можливих нагодах. І теж можна собі правду сказати: на заклики ми мабуть найбагатший народ у світі! Та це замало, бо за закликами мусить прийти реальний світ — реальна дійсність. Тією дійсністю є: дати дітворі й молоді до рук відповідні підручники, які вона фізично зможе взяти в свої руки, власними очима з них прочитати та в них подане своїм розумом засвоїти. Щойно тоді матимемо моральне право нарікати на нашу дітвору і молодь. Тоді наші заклики про "нашу святу віру", "чудовий і прекрасний обряд", "рідну Церкву" та всяке інше зможуть реалізуватися, а інакше вони є шумним і пустим вітром, від якого та через який наша дітвора й молодь від нас утікає. Каже наша пословиця, що "з порожнього не наллєш". І це свята істина, бо в нас малощо не повна порожнеча, коли йдеться про підручники для нашої молоді й дітвори щодо вивчення катехизму, обряду чи історії нашої Церкви.

Чи можна цю порожнечу заповнити?

Можна, треба і муситься, якщо хочемо далі існувати або принаймні сходити з цього світу з чистою совістю, що ми сповнили свій — Богові Церквою та Народом — наложений обов'язок супроти наших молодих! В іншому випадку ставляємо самі себе на сміх і непошану наш власних дітей!

Перша річ, що тут потрібна, то вихід із нашого загумінкового, парафіяльного чи навіть сільського типу думання, бо на це шкода часу. З тим нічого далі не осягнемо, хіба що доповнимо новими й так уже переповненний мішок наших старих нарікань і "бідкань". Та це ще менш важне, бо куди важливіше є те, що знову да свідомо й добровільно проріджуватимемо нашу і так уже проріджені ряди новими втратами на чужу користь. І тому ми мусимо переставитися

СВІТЛО
Український Католицький МІСЯЧНИК

СВІТЛО, ВЕРЕСЕНЬ, 1970 РІК XXXIII, Ч. 9 (573)

на континентальний спосіб думання. В іншому випадку наша дітвора й наша молодь для нас уповні пропаде, а збудовані нами наші церкви й інституції будуть для неї тільки нашими гробівцями, в яких похоронено наші ідеї, а з ними й нашу Церкву й Народ тут на континенті. А того ми ніяк не хочемо!

Щоб не бути теж голословним "заклян"-озцем, хочемо зупинитися над конкретною справою підручників, із яких можна було б навчати релігію, обряд і історію нашої Церкви. Очевидно, маємо на увазі тільки ті підручники, про які має обов'язок у своїй суті подбати Церква та ними забезпечити нашу дітвору й молодь. За інші нехай подбають наші національні проводи, але теж на континентальній площині.

Наша дітвора й наша молодь між собою не різниться або малощо різниться своєю ментальністю на всіх англомовних теренах нашого поселення. Те саме можемо сказати і про методи навчання на тих же теренах, які майже покриваються. Тому не була б ніяка трудність застосувати на всіх тих теренах одні підручники, які відповідали б навчально-педагогічним методам і нормам, за якими наш доріст навчається в місцевих загальних школах, бо це буде сприємливе для неї. У навчанні нашої молоді не можемо стосувати методів, які, хоч би були найкращі, але до них не підходять у наших обставинах, бо ж один і цей самий підручник не можемо застосовувати до тих, що в садочку, і до тих, що кінчають середню освіту. Підручники мусять бути відповідні до віку й до трактованої матерії, що мусить обхопити цілу систему навчання, а не тільки якийсь один відірваний рік навчання.

Хто має видавати та фінансувати?

Всі в повній свідомості відчуваємо пекучу потребу підручників, як теж відчуваємо і знаємо, що хтось мусить цією справою зайнятися: очевидно той, хто зо свого уряду компетентний і зобов'язаний до того. Щоб не блукати в джунглі неясностей, скажім ясно, що це є виключною та повною компетенцією та відповідальністю наших Преосвященніших Владик, яких священним обов'язком є не тільки рішити про таку справу, але й допильнувати, щоб вона була вповні переведена в життя. Однак це переведення реально можливе тільки на континентальній площині та спільними зусиллями всіх наших Владик разом, щоб:

рішити — не про потребу видання підручників, бо це наочна справа, — але про їх скоре видання,

заангажувати до того відповідно кваліфікованих осіб, що такі підручники зготовили б, самозрозуміло, за відповідною винагородою,

видати потрібну кількість підручників і розповсюднити їх на терені наших єпархій по всьому англомовному світі в достатній кількості, щоб кожне з дітвори та молоді таке видання дістало, а не прислати 5-10 примірників на сто дітей.

Виринає проблема фінансування такого "підручникового" проекту, тобто хто б мав фінансувати такий проект? Той, до кого це належить з уряду! Іншими словами всі наші єпархіяльні одиниці, яких є дев'ять на англомовному терені нашого поселення.

Вклад зроблений на фінансування таких підручників не був би напевно під ніяким оглядом ані ризиком, ані втратою, бо ж підручники продавалися б по своїй ціні. Тим самим кошти видання повернулися б ще таки в самому році видання. Коли вже мова про видавання, то варт іще б згадати, що ті підручники повинні бути видані не на півгазетному папері з "позаливаними" образками, але на гарному папері та з відповідними ілюстраціями, щоб не уступали виданням місцевого англомовного світу, щоб наша дітвора чи молодь відчувала, що те, що українське, не мусить бути відразу гірше. І так, якщо б кожного року, починаючи вже з цим або наступним шкільним роком, найпізніше, ми видали б один-другий підручник, то до 5 років ми були б забезпечені підручниками для цілої нашої системи навчання, і то вже не хаотичною принагідністю, але методичною впорядкованістю в навчанні катехизму, обряду та історії нашої Церкви.

Якщо не зрозуміємо ще тепер того, коли вже злегка починаємо відчувати судороги нашої агонії в церковному й народньому житті, що найважливішою будовою всього нашого церковного життя є дітвора й молодь, яку в континентальному порядку занедбано тоді, коли ця дітвора й молодь потребувала найбільше нашого дбання про себе, то даремний наш труд у всьому іншому. Даремні теж наші видатки на мільйонові святині та багато-мільйонові інституції, але з мертвого каменя, коли ми не вміємо будувати живої святині й інституції — 100.000 душ нашої дітвори й молоді, за яких судитиме нас й Бог і історія.

ЗАВДАННЯ

УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО ІНТЕЛІГЕНТА В ЖИТТІ КАНАДИ

Митрополит Максим Германюк

Доповідь, виголошена на Першому Конгресі Українських Католицьких Університетських Студентів Канади іще 15 травня 1953 року, проте так само актуальна й сьогодні.

РЕДАКЦІЯ

Святіший Отець Папа Пій XII, у своїй промові до університетської молоді міста Риму, дня 15-го червня 1952 р. сказав оці знаменні слова: "Провід у суспільності завтра, залежить у першій мірі від духа й серця університетської молоді нинішнього дня". "І тому, — додав найвищий Пастир Христової Церкви, — будьте інтимно і глибоко переконані, що ви, будучі провідники (свого) народу: водночас будьте свідомі своєї відповідальности, що її ви візьмете на себе в очах нашої вітчизни, посвячуючи себе праці в такій чи іншій професії, по успішному закінченні ваших студій".

Ці слова Святішого Отця ясні й прозорі мов кристаль; зміст їх повний і глибокий, як віковічний досвід життя. Їх зрозуміння і примінення в житті залевняє народам світлу майбутність; їх знехтування й відкинення потрясає життям народів до найглибших основ. І чому воно так? — Слухаймо дальше слів Христового Намісника до студентів Вічного Міста: "Від вашого рішення залежатиме життя стільки хворих; мир (і спокій) численних родин; побіда правди, виховання великого числа дітей та доля маси робітників; від ваших компетенцій залежатиме теж поступ краю; доцільне господарювання його багатством, розвій промисловости; зв'язки, шляхи, мореплавство, машини, забезпечення на випадок нещастя, публічне здоров'я, економічне життя, словом зовнішний вигляд краю. Ви ж бо будете мізком (нації) вітчизни, а ще більше її серцем".

І саме тому, як ясно виходить із слів найвищого Пастиря, нарід, що має добре сформовану й здорозо думаючу високошкільну молодь, може сміливо глядіти в будучність, має запевнений свій повний розвій, свій добробут і сповнення своєї історичної місії на землі.

Вище сказані слова Святішого Отця були звернені безпосередньо до високошкільної католицької молоді міста Риму. Однак їх можна цілком сміливо звернути до університетської католицької молоді цілої Канади. І то тим більше, що в духовій структурі Канади відчувається дуже поважний брак християнської, католицької ідеї. Засадничі поняття про людину, її життєве завдання на землі, ціль її діяння в приватному й суспільному житті є тут часто пересяклі утилітаристичним матеріялізмом. Ідеал громадянина, що його часто ставиться перед очі молоді, це тип багача що має багато грошей, прерізні вигоди матеріяльного життя, жие добре зі своїми сусідами та точно повинується цивільним і поліційним законам. Про духові перекоиання, про надприродний ідеал християнського життя, про вартості безсмертної душі, офіційно тут немає мови. Всі ці речі, в дійсности наші найбільші вартості, залишаються тут цілком приватній ініціятиві, бо, мовляв, суспільність не може втручатися в справи приватного життя. А коли приватні люди бажають зайнятися цими найвищими питаннями нашого особистого й суспільного життя та просять у суспільности помочі, суспільність знову відмовляється від тієї праці під приводом, що вона не може до того мішатися, тому що багато громадян цього собі не бажає. І знов одиниці лишаються безрадні а всі сили спільноти продукують тип людини матеріялістичного ідеалу. Ці сили часто діють у високошкільному навчанні, дають відчувати в середніх школах, інспірують програму початкової науки дітей. Виступають вони, правда, в різних місцях у відмінних формах, але в суті речі всюди вони змагають до одної й тієї самої цілі, а саме: створити тип людини, якої ввесь ідеал зводиться до туземного, матеріяльного щастя.

І так, медицина часто не добачує в людині нічого іншого крім її тіла, забуваючи цілковито про дійсність і права її безсмертної душі. Послідовно для рятування й поліпшення стану здоров'я вона склонна пропонувати такі лікарські інтервенції, які не годяться з Божим законом і вимогами безсмертного життя. Подібно психологія, під впливом матеріялістичного розуміння до дії й реакцій різних інстинктів, залежних від впливу даного середовища. У дослідженнях соціально-політичних теж проявляється нераз тенденція звести людину до продуктивної економічної сили, без огляду на найвищі духові аспірації людини-робітника, що в глибині своєї безмежної душі підноситься в своїх Божих ідеалах, нераз вище як еліта-провід, що часом застрягла у грязі ненаситного гроша. Те саме можна сказати про багато інших ділянок нашого життя в Канаді, от як політика, мистецтво, законодавство.

Таке положення нашої духовости в Канаді треба вияснити тільки браком християнського світогляду, що проникав би всі ділянки нашого канадійського життя. Це недомагання в нашій духовій структурі Канади спостерегли різні чільні провідники та заставили різні організації до праці над привернення повного християнського порядку в нашому суспільному ладі. У цьому напрямі працюють уже різні релігійні організації з рядів різних груп протестантів, а передовсім різні католицькі організації латинського обряду. До цих організацій повинні приступити й ми Українці. Це вже найвища пора.

Але постає питання, і дуже важне питання: Чи ми, Українці, можемо внести до тієї важливої праці щось такого, що дійсно становило б велику духову вартість у релігійному й суспільному житті Канади, а чого без нашої участи всі інші групи, що працюють для цього самого ідеалу, не могли б уповні осягнути? — Ось питання, що на нього треба дати точну і ясну відповідь.

На це питання ми відповідаємо зовсім сміливо й виразно: так, ми Українці, як одна з великих і творчих груп Канади, можемо внести в духовість Канади такі духово-релігійні вартості, яких на випадок нашої інерції, жадна інша з творчих груп Канади в життя тієї країни вповні внести не зможе.

Ці духово-релігійні вартості, питомі нам Укра-

Дост. сенатор Павло Юзик не соромиться ні своєї Церкви, ні свого народу, будучи сенатором Канади.

інцям, що ними ми можемо збагатити Канаду, це засадничо-християнське розуміння типу людини, громадянина, що завжди й усюди, як у приватному житті, так і в публічних справах, хоче жити й діяти як християнин, тобто будувати своє особисте й суспільне життя в перспективі туземного й вічнього, надприродного життя. Так думали, діяли й жили наші Князі; так поступали наші Гетьмани і їх хоробрі козаки; так живуть і думають наші Брати на рідних землях, що борються з марксівським комунізмом не лише як злом у туземному житті, але перш-за-все як із вічним злом, злом, що заперечує людині найвище право Божого синівства, вічного Божого щастя...

Проте цей наш ідеал не треба розуміти як щось абстрактне, незалежне від різних національних, обрядових і історичних елементів. Навпаки, цей тип громадянина-християнина дуже тісно зв'язаний в душі нашого народу з цілим його національним і релігійним життям. Хотіти формувати серед його членів таких громадян, вириваючи їх з-під впливу премогутньої краси й чару нашого українського обряду, з-під впливу наших національних традицій і обичаїв, це вирвати життєвий ідеал з його життєдайних соків і перемінити його в суху абстракцію. Така абстракція, стративши все питоме, взяте з коріння нашого релігійного й національного життя, перестала би бути чимось властивим нашій національній групі, і через те затратила б свою властиву силу впливу на членів нашої української спільноти.

Тому наш інтелектуальний провід у Канаді мусить дуже з тим усім числитися. У програмі своєї праці над защепленням цього ідеалу в членів своєї групи, хоч би ця програма була на університетському рівні, наш провід мусить подбати, щоб цей високий ідеал християнського життя був защеплений на живому ґрунті релігійних і національних традицій. Конкретно: треба, щоб ми в Канаді могли дальше розвивати наш прекрасний обряд, плекати всі наші традиції, розвивати питомі нам форми мистецтва, творити свою канадійську літературу, свою народню пісню...

Цю нашу українську працю в Канаді, може зробити лише наша духова еліта, себто наш український інтелектуальний провід, що його складовою й органічною частиною являється саме Ви, Дорогі Делегати й Делегатки, що представляєте тут нині наше українське католицьке студентство цілої Канади. Ви, як наша університетська молодь Канади, цей мозок і серце нашої української групи в Канаді, провідники, покликані Богом до творчої праці, маєте стислий обов'язок старатися цей великий ідеал уповні зрозуміти, його гасла високо піднести, його здійснення посвятити Ваші таланти й Ваші сили.

Однак, це Ваше завдання Ви зможете виконати вповні лише тоді, коли зрозумієте, як казав Святіший Отець до університетської молоді Вічного Міста, що Ви, будучи провідною верствою в народі, не можете ухилитись від обов'язку суспільної відповідальности. Іншими словами: не вистачить бути лише знавцем-спеціялістом у своїй ділянці, але треба бути вповні християнином, католиком, у приватному й публичному житті, та виконувати завдання своєї професії тільки в світлі цілости християнського ідеалу. Тобто ніяк не вистачить замкнутися в своєму бюрку й залишити всі інші питання релігійного, суспільного й політичного життя кому іншому. Бо так, як для фізичного здоров'я не вистачить нормальний стан одного органу нашого тіла, а треба правильного функціонування всіх його частин, так для християнського життя спільноти не вистачить примірне життя одного її члена, але треба духового здоров'я всіх її складових частин.

Наша українська спільнота в Канаді зокрема потребує свого інтелектального проводу. Зложена з членів, які довгі століття жили своїм дуже інтуїтивним, традиційним життям, вона легко губиться серед моря всяких раціоналістичних софізмів. Вона надзвичайно сильна морально й духово, але лише тоді, коли вона має свій власний духовий провід, що добре розуміє її душу та вміє спрямовувати її енергію до щораз то нових шляхетних досягнень. Під чужим проводом, хоч би дуже зручним, вона показується вправді слухняна й працьовита, але її творчий дух тратить майже всю ініціятиву, її сміливі пориви завмирають, вона перемінюється помалу в інертний матеріял, на якім другі можуть будувати, але сам він майже нічого повновартісного мабуть не створить.

Тут саме завдання нашого духового проводу бути духовим речником творчих сил свого народу, тобто ці сили ясно розуміти, вміти точно їх інтерпретувати та, що найважніше, при помочи цих сил творити повний християнський суспільний лад у Канаді, де між іншим ми, Українці могли би почуватися вповні в своїй духовій культурі, тому що ми відчували б, що ця культура ця частинно матеріяльний вислів нашої української душі.

Дорогі Студенти й Студентки, представники цілого нашого високошкільного студентства в Канаді, ось Ваше велике й шляхетне завдання. Візьміть його відважно на себе та станьте таким чином примірними дітьми своєї Церкви, творчими членами свого українського народу та цінними громадянами канадійської спільноти. На це велике діло ми Вас від серця благословимо.

ЗНАЧЕННЯ ЗАМОЙСЬКОГО СИНОДУ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ

о. І. Назарко ЧСВВ

Нема сумніву, що Замойський Синод був важною, а може й епохальною подією в житті українського народу, який тоді від Дніпра до Замостя, Рашева і до ріки Попраду визнавав одну віру в з'єднанні з Римом при задержанні східнього обряду. Приявність на Синоді всіх наших Владик, навіть білоруського походження, які разом з українськими Владиками належали до одної Київської Митрополії, вказує, що український нарід наближившися під релігійним оглядом до Заходу, не тільки не стратив нічого зі своєї національної притаманности, але й скористав, затісняючи своє співжиття з братами — Білорусинами.

Свою вимову мав і цей факт, що Синод із Божого Провидіння відбувся саме в Замості, який славився своєю академією і лежав на шляху, що лучив Схід із Заходом. Місто Замость походило ще з княжих часів і наші князі нераз відбивали від нього ворожі затії західнього сусіда. Року 1580 місто сталося твердинею, розбудованою на лад західніх зразків, славилося кількома церквами, славною ратушею і ринком, побудованими в стилі італійської архітектури. Місто зовсім надавалося на такий імпозантний з'їзд наших Владик і духовенства, що так численно прибуло на Синод.

Тодішній стан нашої Церкви

Дотеперішній володимирський Владика Лев Кішка, ставши 1714 року митрополитом київським і "всієї Руси", скоро спостеріг, що, хоч з'єднання існує вже понад сотку літ (від 1596 року), все ж таки ще досі не дійшло до належного впорядкування церковно-релігійних справ. У XVII столітті дійшло до страшних переслідувань з'єдиненої Церкви під час козацьких і польсько-московських воєн, у яких Унія стратила багато парафій, церков і манастирів, а навіть було загрожене її правне існування, бо козаки майже в усіх угодах із Поляками домагалися повної ліквідації Унії. Повних десять років від 1655-1665 років київська митрополія не мала митрополита з повними правами, бо з уваги на умову з козаками польський король Іван Казимир не хотів іменувати Коленду дійсним митрополитом, тільки

ЧИ ВІДБУДЕТЬСЯ ПІД ПРОВОДОМ НАШОГО БЛАЖЕННІШОГО ПЕРВОЄРАРХА ЙОСИФА СЛІПОГО ТАКИЙ СОБОР НАШОЇ ЦЕРКВИ, ЩО МАВ БИ ТАКЕ ЗНАЧЕННЯ, ЯК ЙОГО МАВ ЗАМОЙСЬКИЙ СИНОД?

заіменував його завідателем митрополичих дібр (in materialibus). За цей час розхиталася карністі серед світського духовенства і в Чині св. Василія Великого, бо не було влади Протоархимандрита, яку досі виконував митрополит, намножилося багато дрібних архимандрій та архимандритів, а до наших обрядів закралося багато латинських практик. Без уваги на те все з'єдинення не тільки вдержалося, але ще й поширилося, бо 1692 р. до Унії приступили перемиська епархія, 1700 р. львівська епархія, а 1702 р. луцька. З'єдинена Церква охоплювала вісім епархій.

Із початком XVIII століття з'єдинена Церква перейшла ще один болючий досвід. Тоді вибухла т. зв. "північна війна", в яку замоталася й Польща. Значну частину Польщі зайняли Шведи, а зі сходу в границі Польщі увійшов завзятий ворог Унії московський цар Петро I, який 1705 р. в Полоцьку замучив власною рукою п'ятьох Василіян, а луцького Владику Д. Жабокрицького вислав на заслання, де він 1715 року помер. Москалі скрізь переслідували з'єдинених [illegible] грабували й опечатували їх церкви, нпр. 17[illegible] катедру Св. Софії в Полоцьку.

Відношення латинників

Із жалем треба ствердити, що [illegible] латинників, передовсім [illegible] було крайнє вороже до Унії. Доказом [illegible] відомий [illegible] Русі, якого автор [illegible] подає способи [illegible] грецьких обрядів та [illegible] на їхнє місце латинського [illegible] грунтовує конечність виконання [illegible] що польська держава може [illegible] тоді, коли між її громадянами буде [illegible] да. Тому він накладає на кожного [illegible] в'язок для спасіння і забезпечення [illegible] ни нищити грецький обряд [illegible] ському, будьто погордою, будьто [illegible] ням і гнобленням ісповідників [illegible] засобами, які автор власне пропонує. Треба [illegible] лати, що навіть деякі польські єпископи [illegible] вали в цьому дусі Рим про Унію. Не [illegible] вслід за тим наше духовенство [illegible] було принижене й прибите. Вдобавок [illegible] агітації різних сектантів [illegible] липпян-безпоповців.

Протиакція Замойського Синоду

Цьому лиху хотів бодай частково зарадити Замойський Синод.

З початком XVIII століття [illegible] лише з'єдинених епархіях уже було [illegible] до з'єдинення. Одначе в новоз'єдинених епархіях: львівській, перемиській і луцькій ще почувався старий дух. Тут під релігійним оглядом на[illegible]

рід був неосвідомлений, вірив у різні забобони, свою побожність виявляв виключно зверхніми практиками. Наскільки в ньому переважа[illegible] [illegible]вання до східнього обряду [illegible] [illegible] православними та [illegible] католицьку віру. З другого боку [illegible] що не хотів, щоб [illegible] [illegible] старався по [illegible] латинської Церкви і латинські практики [illegible] [illegible] прояв свого католицизму.

Тому [illegible] Замойського Синоду [illegible] [illegible] Церкви [illegible] [illegible] Церкви [illegible] католицького духа [illegible] та завести лад і порядок. Обрядові [illegible] Синод старався [illegible] Східної Церкви [illegible] [illegible]вано.

Від [illegible] Церкви Замойський [illegible] [illegible] наших Церков [illegible] [illegible] Синод [illegible] [illegible] Папи [illegible]

Катедра св. о. Миколая в Чікаго

У 25-РІЧЧЯ

СВЯЩЕНСТВА

ПРЕОСВЯЩЕННІШОГО

ВЛАДИКИ

ЯРОСЛАВА ҐАБРА

шлемо

ПОБАЖАННЯ

ВСЬОГО НАЙКРАЩОГО

НА МНОГАЯ І БЛАГАЯ ЛІТА!

забороною релігійних зносин і зв'язків із нез'єдиненими.

Католицького духа Синод увілляв у життя нашої Церкви постановами проповідування Божого слова и катехизації, частим приниманням Св. Тайн, належним почитанням Пресв. Євхаристії, святкуванням свят, зберіганням Св. Та[illegible] святкуванням свят, зберіганням постів та забороною ворожбицтва й забобонів.

Синод завів лад у парафіях церквах, поділивши їх на деканати та наказавши деканам дбати про виконування соборових постанов. Синод гостро осудив симонію та інші надужиття. Але одною з найбільших заслуг Синоду було те, що він звернув особливу увагу на піднесення рівня богословської освіти нашого духовенства та домагався централізації манастирів новоз'єдинених епархій в одну Конґреґацію, що 1739 року й наступило.

В обрядових справах Синод справді одобрив деякі зміни, які вже ввійшли були в життя і чимало причинялися до розбудження релігійного духа, як нпр. читані Служби Божі, практичне уділювання і зберігання Св. Тайн, заборона Св. Причастя немовлятам і т. п. Касувати ці практики було й небезпечно, бо тоді нарід міг масово перейти на латинський обряд, де дуже цінили оті практики. Але про якусь латинізацію обряду не було й мови, бо навпаки Синод боронився проти неї при кожній нагоді, часто покликувався на традиції Східньої Церкви, наші старинні обрядові звичаї, "що їх передали нам Отці і що їх ми повинні передати пізнішим поколінням".

Висновки:

Тому зовсім справедливо можемо заключити, що "чим був Тридентський Собор у житті цілої Католицької Церкви, тим був у якійсь мірі Замойський Синод у житті нашої Церкви". Він підніс її з занепаду. Його постанови — це мур проти нез'єдинення і проти латинізації та дороговказ, як мають грядучі покоління працювати над дальшим розвитком своєї Церкви. І в цьому безсмертна заслуга Замойського Синоду. Його вплив сягнув далеко поза межі Київської митрополії, бо навіть у Карпатську Україну.

Зовсім слушно пише єпископ Ю. Пелеш, що "цей Синод був найбільшим добродійством, що його тодішні Владики могли вчинити для української церковної Провінції".

ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

(Продовження)

(Гідність ума, правда і мудрість)

15. — Празильно судить людина, наділена світлом Божої думки, що своїм умом вона перевищує всесвіт. Пильно вживаючи століттями свого розуму, вона справді таки поступила вперед в емпіричних, технічних і гуманістичних науках. А в наших часах здобула вона визначні досяги, передовсім у досліджуванні матеріяльного світу та в підкоровуванні його собі. Одначе завжди шукала і знаходила вона глибшу істину. Бо розум не обмежений тільки до явищ, але здібний досягти справжньої впевнености і щодо самої розумної суті речі, хоч через гріховні наслідки він дещо затемнений і послаблений.

Розумна природа людини, вкінці, здосконалюється і повинна здосконалюватися мудрістю, яка ласкаво наводить людський ум до шукання і любови правди і добра; і нею ж людина пройнята — від видимого доходить до невидимого.

А наш вік, більше як попередні століття, потребує саме такої мудрости, щоб стали гуманнішими нові винаходи людини. Бо якщо не прийдуть мудреці, майбутня доля світу знайдеться в небезпеці. До того ж слід відмітити, що багато народів, убогих благами економічними, але багатих мудрістю, могло б у тому дати іншим визначну допомогу.

Дарованням же Святого Духа людина вірою доходить до оглядання і спізнавання таїнства Божої премудрости (8).

(Гідність сумління)

16. — У глибинах своєї свідомости людина відкриває закон, який вона не дає сама собі, але якого повинна слухатися; а його голос, що завжди закликає її любити і творити добро та берегтись злого, там де й слід, кличе в душі: це роби, а того бережися. Бо має людина в своєму серці Богом записаний закон, якого слухатись для неї — честь, і за яким буде вона суджена (9). Сумління є тайником і святилищем людини, в якому вона перебуває сама з Богом, що промовляє в глибинах її душі (10). В сумлінні, в чудний спосіб, стає явним цей закон, який виконується в любові Бога і ближнього (11). Вірністю своєму сумлінню християни об'єднуються разом з іншими людьми в шуканні правди та в розв'язуванні у правді багатьох моральних питань, що їх кладе життя одиниць і громадське спілкування. Отже, чим більше бере верх права совість, тим більше і одиниці і громади вистерігаються сліпої самоволі, а намагаються зберігати об'єктивні норми моралі. Та нерідко воно діється, що, через непоборне незнання, сумління помиляється, не втрачаючи проте своєї гідности. Але цього не можна сказати тоді, коли людина замало дбає про шукання правди і добра, та її сумління стає поволі майже сліпе через грішні схильності.

---

(8) Пор. Сир. 17, 7-8.

(9) Пор. Рим. 2, 15-16.

(10) Пор. Пій XII. *Радіопромова* "про плекання празильного сумління в молоді". 23 березня 1952: AAC 44 (1952), стор. 271.

(11) Пор. Мат. 22, 37-40; Гал. 5, 14.

НАОЧНИЙ УПАДОК АНГЛІКАНІЗМУ

На терені Англії в наступних 15 роках около 700 церков будуть примусово замкнені, бо для них не буде більше применення як до місць для богослужбового культу. Деякі з церков — як історичні чи архітектурні пам'ятники — будуть збережені як музейні пам'ятки, а інші будуть обернені на інші цілі, як: громадські доми, театри, рекреаційні приміщення для молоді й т. п. Англіканський провід сподівається, що може деяку частину з тих уже непотрібних їм церков закуплять католики або інші віровизнання. Покищо Англіканська Церква й англійський уряд спільно дали вже около $2.000.000 на потрібну переміну таких церков для інших цілей.

ВИСОКОПРЕПОДОБНОМУ

О. ВІТАЛІЄВІ ПІДСКАЛЬНОМУ

нововибраному

ПРОТОІГУМЕНОВІ

КАНАДІЙСЬКОЇ ПРОВІНЦІЇ ОО. ВАСИЛІЯН

бажаємо

ЩЕДРОГО БОЖОГО БЛАГОСЛОВЕННЯ

та

НАЙКРАЩИХ УСПІХІВ У ПРАЦІ

НА МНОГАЯ І БЛАГАЯ ЛІТА!

о. В. Ваврик ЧСВВ

ДОБРА ПРЕСА

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ВЕРЕСЕНЬ

Ще молодим студентом читав я книжку австрійського славного апостола доброї преси, доктора Еберле, що мала наголовок: "Могутність преса" ("Гросмахт Прессе"). І від тоді ніколи вже не глядів на пресу, як на річ байдужу, а то й не важливу. З того часу могутність преси за десятки років ще зросла. Не маю новіших даних, лиш із 1950-го року, які зібрано в палаті Об'єднаних Націй про стан щоденної преси в світі. Не прийшли звідомлення з декількох країн; 53 країни не мають навіть одного щоденника. Але в інших появлялося 7.520 щоденників у накладі 220 мільйонів чисел; із того майже половина друкована англійською мовою. У ЗСА (Америка) наклад щоденників дає 50 мільйонів чисел щодня — майже четвертину загальної суми чисел щоденників у цілому світі. В Англії на тисячу громадян 611 купує щоденник, — в Америці, що четверта людина; але є країни, де на тисячу людей лише 80 читає свій щоденник.

Могутність преси наглядна з отих чисел. А ще більше та могутність виходить із того, що сьогодні преса формує людям загальну гадку (опінію), за них думає, підказує їм свій осуд. Преса то друковане слово! А слово... хто його сили не знає?

Тихі слова колисанки засипляють дитину. Пристрасні слова агітатора поривають товпу до насильства. Вимовні слова полководця ведуть у ріщальний бій великі армії. Прихильні слова вчителя розбуджують у молоді їх таланти, деколи сплячого генія. Сильні слова різьблять загальну гадку, як різьбар статую. Слово це динамічна сила! Жид Еміль Людвик писав про Наполеона: "Половину всього зробив він силою своїх слів!". Але, як каже св. ап. Павло: слово (Єф. 6, 17), то

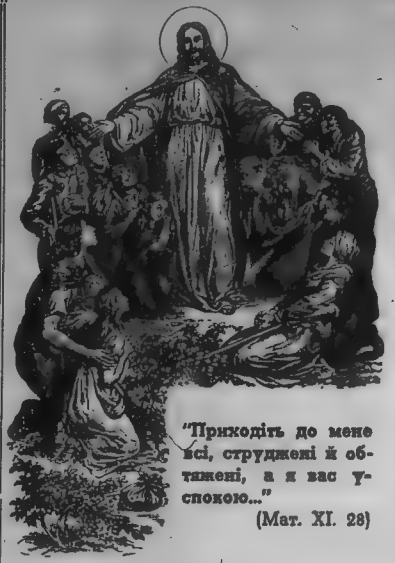

"Приходіть до мене всі, струджені й обтяжені, а я вас успокою..."

(Мат. XI. 28)

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ

для членів Апостольства Молитви й усіх побожних душ

Божественне Серце Ісуса. У злуці з тим наміренням, у якому Ти на землі віддав славу Богові й тепер прославляєш Його безупинно в Пресвятій Євхаристії — жертвую Тобі, через Непорочне Серце Пречистої Діви, свої молитви, діла, слова, думки й терпіння нинішнього дня, як винагороди за ті зневаги, що їх зазнаєш від мене й від усіх людей. Особливо жертвую їх за Святішого Вітця Папу Римського, за св. Церкву, за навернення грішників і за всі намірення Апостольства Молитви, призначені на цей місяць і нинішній день.

(300 днів відпусту раз и день)

ПОДЯКИ

Прошу відправити дві Служби Божі: 1. за померлу рідню й 2. на всяке прохання. Залучую $10.00.

Казимира Слісак, Філядельфія

Посилаю $10.00 на дві Служби Божі за членів моєї родини, яких імена подаю.

Стефанія Васильовська, Асторія, Н. Й.

Прошу відправити 30 григоріянських Служб Божих за спокій душі моєї дорогої Мами Анни, яка впокоїлася в Україні, на що залучую $160.00.

о. Ярослав Гайманович, Монреаль

Прошу відслужити завпокійну Службу Божу за о. Володимира, Анну й Теофіла. Залучую $5.00.

З. В., Торонто

У залученні посилаю $10.00 на Службу Божу за здоров'я Василя й Анни та на два акафисти, до Ісуса Христа й Божої Матері, за здоров'я осіб, яких імена подаю.

Агафія Вех, Джерсі Сіті, Н.Дж.

Посилаю $5.00 на Службу Божу за спокій за спокій душ членів родини: Гната, Параньку, Івана, Івана й Григорія.

Михайло Жила, Су Ст. Марі, Онт.

Залучую $4.00 і прошу відправити в день смерти Романа завпокійну Службу Божу за душі: Романа, о. Григорія, Марії й Ірини.

Ярослава Калимон, Ірвінгтон, Н.Дж.

Прошу відправити 30 григоріянських Служб Божих за спокій душі мого покійного Батька бл. п. Стефана Павловича. У залученні $100.00

Н. Дмітріевич, Чікаго

У залученні $100.00 на 30 григоріянських Служб Божих за спокій душі моєї дружини Олени.

Юрко Дранишський, Монтмартр, Саск.

Посилаю $$5.00 на Службу Божу за спокій душі дяка при нашій парафії — бл. п. Михайла Дудяка.

Анна Гузар, Питсбург

Залучую $3.00 на Службу Божу в нашому наміренню.

Т. У., Саск.

КОЖНИЙ, ХТО ХОЧЕ, ЩОБ ВІДПРАВИТИ СЛУЖБУ БОЖУ В БАЖАНОМУ НАМІРЕННІ ЧИ ЧАСІ, ХАЙ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО МАНАСТИРЯ:

BASILIAN FATHERS
3100 Weston Road, Weston, Ont., Canada

також меч! А меч може і вбити і знищити життя.

На місяць вересень призначено членам Апостольства Молитви просити Христа Чоловіколюбця, Його Пресв. Серце, "щоб редактори часописів і періодичних видань працювали ревно й корисно в дусі навчання Христової Церкви". І тому в наголовку цієї статті поставлено: "Добра преса", (а не лише "Католицька преса"), бо пояснення цього наміреня розтягає нашу молитву на всіх редакторів усіх часописів і періодичних видань.

Ватиканський Собор про пресу

Вже при кінці другої сесії Собору, 4. XII. 1963 року, проголошено декрет "Про засоби суспільного повідомляння". На самому вступі кажеться там, що Церква дбає про всі винаходи, які стосуються людського духу". З-поміж отих винаходів на перше місце висуваються ті засоби, які за своєю природою не тільки спроможні досягти й порушити поодиноких людей, але й маси народу та й усю людську суспільність; такі, як: преса, кінематографія, радіофонія, телевізія та й інше цього роду, що їх задля цього слушно можна назвати засобами суспільного повідомляння" (ч. 1). — "Відомо ж Матері Церкві, що коли ці засоби правильно вживати, тоді вони постачають людському родові успішну допомогу... Їй теж відомо, що люди можуть їх уживати проти плянів божественного Творця і повертати їх собі самим на шкоду; більше того, придавляє її (Церкву) почуття материнського болю з приводу тих шкід, які щораз частіше виникають для людської суспільности з їх невластивого вжитку (ч. 2).

Дальше говориться, що Церква має вживати й посідати оті засоби повідомляння, бо ж її завдання: навчати й вести людей до Бога. (ч. 3).

У 5-ім числі Собор говорить про право кожної людини до "інформації", яка нам потрібна для ліпшого розвою нашого життя. Але зараз додає: "Все ж правильне вживання цього права вимагає, щоб оте повідомляння, щодо свого предмету, було завжди правдиве та, зберігаючи справедливість і любов, було цілісне; крім цього, щодо способу, хай буде воно чесне та пристойне, тобто таке, що свято зберігає моральні закони й законні права людини".

Трохи дальше, бо в числі II-ім, кажеться: "Окремий моральний обов'язок щодо правильного вжитку засобів суспільного повідомляння відноситься до журналістів, письменників... це ж бо наглядне, які то і як великого значення їм усім доручено обов'язки в сьогоднішніх людських обставинах; бо ж вони, інформуючи й побуджуючи, можуть вести людський рід правильно або й до занепаду... Завжди хай пам'ятають вони, що велика частина читачів і глядачів складається з молоді, що їй треба преси й видовищ, які дають

У залученні $4.00 на Службу Божу за спокій душі Ірини.

Ярослава Калимон, Ірвінгтон, Н.Дж.

Жертвую $5.00 на Службу Божу за мого брата бл. п. о. Василя Зварича в день його смерти.

Анна Зварич, Су Ст. Марі, Онт.

Посилаю $5.00 на Служби Божі: 1. за померлих родичів Миколу й Параскевію та 2. за благословення для нашої Генеральної Капітули та в моєму наміренні.

Сестра Євсевія, Служебниця, Айтуна, Саск.

Пересилаю $10.00 на три Служби Божі за бл. п. Стефана Павловича.

Галина Сіра, Чікаго

У залученні посилаємо $200.00 на григоріянські Служби Божі за нас — 1) за Андрія й 2) Катерину Мельничуків. Про нашу смерть будете повідомлені. Залучуємо $10.00 на лямпади, щоб світилися підчас Служб Божих.

Андрій і Катерина Мельничуки, Судбури, Онт.

Складаю прилюдну подяку Ісусові Христові та Преч. Діві Марії за вислухання молитов і прошу про дальшу опіку для моїх дітей. $3.00 на подячну Службу Божу.

Меланія Годованець, Дітройт

Жертвуємо $5.00 на завпокійну Службу Божу за наших Батьків — бл. п. о. Григорія й Меланію.

О. Мартиновичі, Філядельфія

Посилаю $5.00 на Службу Божу за щасливе життя та здоров'я в другі роковини одруження мого сина Ігоря з Вандою та в перші роковини народження мого внука Ската.

Анна Гузар, Питсбург

Просимо пасказо не турбуватися тим, що Ваша подяка ще не поміщена! З уваги на обмаль місця ми їх містимо в тій черзі, в якій вони до нас приходять. Служби Божі одиак правимо згідно з бажанням і наміреннем, яке Ви мали.

Повідомляємо, що пожертва на 30 григоріянських Служб Божих (григоріянка) виносить — $150.00, а на читані Служби Божі — $5.00.

пристойні розваги та й звохочують духа до вищих речей".

Декілька Папських слів про пресу

Пій XII любив називати редакторів і письменників: "Відважні провісники правди".

Іван 23-ій приймав у травні 1959 р. на особній авдієнції делегатів від 246 італійських католицьких щоденників і журналів, що мали в Римі свій конгрес. (А сила їх видань велика! Наклад сягає 10 мільйонів. Коли врахуємо те, що бодай 3 особи читає одну газету або тижневик, то маємо 30 мільйонів читачів, на 49 мільйонів населення цілої Італії!).

До отих делегатів добрий Папа говорив батьківське поучення. "У цьому світі мусите ви, журналісти, з глибини вашого професійного сумління плекати правду, щоб її при допомозі засобів, які витворюють загальну гадку, довести до тріюмфу... Треба, щоб журналіст був безстрашним оборонцем правди!... Католицькі журналісти й письменники є крім того покликані до ще вищої відповідальности. Бо їхнім інструментом є не тільки інструмент правди, але теж інструмент любови. Вони, тобто журналісти, служать ідеї ублагороднення духа й ширення добра та чеснот".

Але і з уст того добряги Івана 23-го впали гострі слова осудження на таку пресу, "яка грішить тяжко проти правди і проти любови ближнього, тому що пише неправду, щоб сіяти ненависть. Така преса має мабуть одну-одиноку програму, а саме: вбивати прості душі, кожної днини вивертати горі дном правду, кожний висказ учительського уряду Церкви подавати й пояснювати неточно, бити Церкву на те, щоб погасити любов до Христа, поборювати Ісуса Христа, щоб таким чином вдарити в самого Бога. А це все діється під приводом прискореної розв'язки всіх тих проблемів, що ними зацікавлені робітники, слабі й беззахисні". — Поручаючи редакторам особливо католицькі щоденники й періодики, Папа закінчив закликом: "Видавайте часописи, книжки й публікації справді вартісні, а вже через те будете апостолами!"

Папа Павло VI мав перед собою на особній авдієнції делегатів Інтернаціональної Федерації періодичної преси 30 квітня 1966 р.; говорив їм про їх право до свободи слова й думки, але зараз додав: "Уживаючи цієї свободи, ви всетаки не смієте йти проти правди і проти вимог загального добра!"

Добра преса потребує добрих редакторів

Прикмет доброго редактора-журналіста є три. Перша: *правдомовність!* Редактор-журналіст повинен писати щиро, без лукавства, — правду вияснювати, а не її затемнювати! Отже насамперед він сам мусить ту правду добре пізнати. Чи це події з сучасного, чи з минулого життя, чи виклад якоїсь науки, — редактор мусить про них усе добре розвідати, і щойно потім про них писати. І писати без викрутасів, без перекручень, замовчувань, натяків, що правду оту відсунули б у тінь!

Друга прикмета доброго редактора це почуття його *відповідальности* перед читачем і перед загалом людей. Без такого почуття найбільш талановитий журналіст стає звичайним, малим "перепродавцем" усяких спліток, непевних поголосок, часом несправедливих посуджувань. А знов і найменше спосібний стане великим шкідником, як буде класти на папір отруту, що її нарід опісля купуватиме за свої гроші. І тут люди показуються дурніші від мух; бо муха полізе ссати затроєний папір, цукром посипаний, але ж вона за те не платила! Та відповідальність журналіста перед народом вимагає, щоб він керувався тут спонуками спільного добра й ладу. А як коли, нехотячи, він нарушив це спільне добро і цей лад, то він також буде почуватися до обов'язку направити шкоду, відкликати, нехотячи зроблене, зло!

Третя прикмета доброго редактора — це його особиста глибока й добре обоснована *релігійність!* Без неї він не буде добрим редактором-виховавцем читача. І не думайте, що того вимагається лише від редакторів католицьких видань. Ще гірше, якщо ми думаємо, що тільки в писанні редактора-священика може й повинна пробиватися його релігійність! Бо релігійні цінности є не лише найвищої ваги в житті кожного народу з огляду на його моральність, але також і з огляду на його туземне добро і на його національне добро! Без релігійно-моральної сили нічого нам не поможуть численні дивізії війська, сильні союзники, навіть атомна бомба, навіть усе це разом! Гляньмо лише на теперішню Америку, на теперішню Англію і їм подібні "потуги" з передучора! Вони котяться в жахливу пропасть, вони вже дома почали розкладатись, гнити, дичіти; чи довго треба буде чекати, аж і в міжнароднім колі від них, як від зачумлених, відсахнуться дотеперішні союзники, а їхня сила заникне й останеться по них недобра слава, як по давніх великих імперіях, що загинули через брак релігійности й моральности! Про них міг би сказати пророк Ісая: "І буде замість пахощів — гнилизна, замість пояса — мотузка, замість завитого волосся — пліш, замість широкого плаща — мішок, тавро — замість краси!" (3, 24).

***

Знаємо добре, як тяжко нашій українській пресі животіти тепер. І бідністю її мусимо нераз виправдати те, що нема між нами визначних і, блискучих редакторів. Але молімся за тих, що є і що працюють! Щоб усі вони визначалися згаданими прикметами доброго редактора!

о. П. Голинський

НАЙВАЖНІШЕ ЗАВДАННЯ ЧАСУ

Розпочинається новий шкільний рік. Дітвора перейде знов від родичів під опіку школи. Батьки, школа і Церква об'єднуються у спільній праці над вихованням молодих душ.

Початок шкільного року пригадує нам один із найважніших обов'язків теперішнього часу: виховання молоді. Цей обов'язок тяжить у першу чергу на батьках дітей, а в дальшому на кожній дорослій людині. Властиве виховне завдання спочиває в руках родини, школи і Церкви. Церква на те Богом поставлена, щоб вести людей до спасіння, а це завдання виконує вона через троякий уряд: учительський, священичий і пастирський. Перший із них учительський, значить: Церква має виховне завдання вищого ряду і з Божого доручення. Родина має знову ж із титулу природного закону виховні обов'язки. Натомість школа, на гадку християнської засади, що її дикказав Папа Пій XI в енцикліці про християнське виховання молоді, це допоміжна виховна установа з доручення держави для батьків. Школа має допомогти родичам у виховному ділі й у тій праці не сміє йти в розріз із батьками. Таке становище Церкви і таке ж повинно бути становище кожного свідомого християнина-католика.

У нас на цю справу, на жаль, панують декуди ще скривлені погляди. Часто батьки віддають дитину з беззастережним довір'ям під опіку школи, мовляв, школа на те і є, щоб навчила дітей доброму. В головах наших батьків часто не може поміститися думка, що школа може навчити дитину чогось злого. Пізнали ми щойно цю прикру правду за панування большеликів. Навіть найідеальніша школа не вдіє нічого, якщо їй не допоможуть батьки. Ідеальний стан панує там, де між трьома виховними чинниками: батьками, Церквою і школою існує щира співпраця, і де школа не реклямує для себе надто великих виховних управнень коштом батьків і Церкви.

Інтересні гадки викликує погляд на дітей найнижчої кляси народньої школи. У шкільній лавці всі вони рівні, всі товариші, а через кількадцять літ один буде чесний, побожний і працьовитий, а другий з тієї ж шкільної лавки безбожник і лінтяй; один буде гордістю своїх батьків, другий витисне з їх уст слова проклону; один буде чесним сином Церкви і Народу, другий за юдин гріш піде в найми до ворога. Тут рішають не сама школа, але й виховні впливи довкілля.

Найважніша є виховна праця батьків. Упоєні дитині змалку християнські засади і любов до того, що гарне і чесне, ніколи не пропадуть. На-

Знову відкрилися для нашої дітвори та молоді двері шкіл! — Знову наша дітвора й молодь навчатиметься! — Залишиться наша дітвора й молодь вірною своїй Церкві та своєму Народові?

віть як би дитина часово підпала під лихий вплив і зійшла на бездоріжжя, все таки можна мати надію, що добрий посів відізветься колись у її серці та блудний син вернеться до дому батьків. Безнадійний стан є хіба там, де батьки зовсім не прикладали рук до християнського виховання своєї дитини.

Католицькі батьки повинні передусім звернути увагу на справу релігійного виховання. Школа може навчити дітей біблії й катехизму, але не навчить їх чесноти побожности. Це завдання родичів: допильнувати, щоб дитина відмовляла молитву, пішла в неділю на Службу Божу. Батьки повинні давати дітям добрий приклад, не заводити при них згіршаючих бесід, у їх серця впоювати любов до Бога, Церкви, до рідного обряду й народу. Чужа школа того не зробить, а свою рідну, до того ж католицьку, не так легко здобути на чужині.

На початку шкільного року треба нам усвідомити собі важливу правду, що виховне завдання повинно в нас панувати над усіма іншими завданнями, бо від того залежить, чи ми себе збережемо, чи ні. У справі виховання найбільш відповідальна роля спочиває на батьках дітей. Уся суспільність повинна допомогти батькам можливо якнайкраще сповнити їх виховний обов'язок.

НЕ БУДЕ БІЛЬШЕ МОНАШИХ НАСТОЯТЕЛІВ-ЄПИСКОПІВ

Коптійський Патріярхат у Каїро та настоятелі десятьох єгипетських коптійських манастирів дійшли до "мовчазного договору", щоб більш уже не висвячувати настоятелів єгипетських манастирів на єпископів, бо це противиться старинній монашій єгипетській практиці, як теж має воно багато від'ємних сторінок. Ця нетрадиційна практика почалася в минулому сторіччі, коли то висвячено наперед архимандритів манастирів св. Антонія та св. Павла над Червоним морем і двох інших у єпископи, а згодом і всіх інших шістьох, що остались були ще не єпископами. Найбільш від'ємна сторінка того виявилася в тім, що ті настоятелі-єпископи, почувши за собою "більший авторитет", залишали манастирі та переходили собі жити до вигідних резиденцій над рікою Нілем, а до своїх манастирів, яких вони були настоятелями, тільки деколи навідувалися, а саме: на великі празники; подивитися, чи монахи "живуть духом убожества" та забрати від них потрібні їм фонди на вигідне життя як єпископи в своїх єпископських резиденціях над Нілем.

СТАН "БІЛИХ ОТЦІВ"

Монаша конкрегація "Білих Отців" є мабуть найважливішою монашою місіонерською спільнотою в Африці. Під цю пору вона нараховує 3.875 членів, які поділяються на: 38 єпископів, 3.032 священиків, 522 монахів-братів і 283 священичих кандидатів — студентів і новиків. При взаємній співпраці з місцевим духовенством Білі Отці в своїх місійних областях обслуговують сьогодні 55 епархій і працюють у 5 інших в Африці і на Близькому Сході. Вони діють у 22 країнах.

Є ТЕЖ І ЗДОРОВА МОЛОДЬ!

Данія відома з того, що її уряд дозволив на всяку порнографію без ніяких обмежень, тобто вільно продавати всякі порнографічні видання та фільми, що для кожного доступні. Проти цього від деякого часу почала виступати "Християнська Молодь" Данії, яка складається з членів усіх існуючих у Данії протестантських віровизнань. "Християнська Молодь" розвішує в різних містах і місцевостях плякати з написом: "Любов є чиста!", а крім того сподівається домогтися від уряду заборони на всяке публичне реклямування та виставлювання порнографічних "творів", ілюстрацій і фільмів.

IX-ИЙ ВСЕСВІТНІЙ КОНҐРЕС КАТОЛИЦЬКОЇ ПРЕСИ В ЛЮКСЕМБУРЗІ 1971 РОКУ

IX-ий Всесвітній Конґрес Католицької Преси відбудеться в днях 15-18 липня 1971 року в місті Люксембурзі. Його головною темою буде: "Публична гадка в Церкві". Господарями конґресу будуть держави Бенелюксу, тобто Бельгія, Голяндія та Люксембурґ, які є відповідальними за практичну підготову конґресу.

МАРКСО-ЛЕНІНІЗМ І ІНКВІЗИЦІЯ

Бразилійський Архиєпископ Камара, про якого ми мали в попередніх числах статті, каже, що деякі риси марксо-ленінської доктрини можна порівняти зо середньовічною католицькою інквізицією. Ці риси рівняються інквізиції в тому, що тоді була засадою: "Він або вмирай!" Камара каже, що, на жаль, у середньовічні Церква хотіла в такий спосіб заставити прийняти її догми, подібно як це роблять сьогодні мэрксо-ленінці. Але тепер у Церкві на перший пляп прийшло поняття релігійної свободи.

ВИ НАС ЗАПИТУЄТЕ...

о. Северіян Якимишин ЧСВВ

Кожна людина має в своєму релігійному чи особистому житті якусь трудність, проблему чи неясність! Не соромітеся запитати нас! Радо відповімо!

Вже кілька разів читаю в різних часописах статті о. В. Зінька ЧСВВ, з Бразилії. Він чомусь усе заторкує наші канадсько-американські проблеми, нашої Української Католицької Церкви, так ніби їх знав конкретно. Він висловлюється про священиків "фадерів" так, ніби всі вони були англізаторами, або взагалі не хотіли нічого робити для збереження ні мови, ні обряду. — Найперше моє питання до Вас, Отче, чи цей о. Зінько є членом Вашого Василіянського Чину? Друге, чи він був коли тут у Канаді чи Америці настільки, щоб знати докладно стан цілої нашої Церкви і наставлення всіх священиків? І ще одно питання, Чому він усе так негативно пише? нпр. у статті "Психологія Тутешництва" — Наша Мета, Торонто — стор. 8, ч. 20, 16 травня, 1970, о. Зінько між іншим "тутешніцькими методами" згадує про "підкопування авторитету". Це якраз він сам робить, коли загальниково говорить, що "фадерс" (в Америці і Канаді "фадер" це таксамо прийнято за слово "Отець", як в Бразилії "Падре", про яке ніхто зґірдливо, негативно і з підкопуванням авторитету не пише: а там також є подібні народні і церковні проблеми, хіба їх ніхто ще не хоче бачити, або більше спокійно їх розв'язують) це англізатори, чи проповідують, щоб викинути "своє українське серце на сміття." І якраз тим гірше він робить дальше замішання в наших спільнотах та витворює підозріння на священиків, бо вживаючи слів Отця Зінька, "Ще гірше воно, як такі погляди на наших провідних людей (священиків — Я. П.) поширюється між народом і цей нарід у своїй щирості вірить." — Скажіть щось на це. — Я. П.

Подібне питання вже було підношуване іншими і то взагалі про наші загальні писання негативні про нашу Церкву, про Нарід, про наших Єпископів і священиків та взагалі про наших провідників. Підкопування авторитету, якого б то не було, нікому не помагає, тим більше, коли це робиться загальниково і публично, як ми звикли в часописах, для сенсації, щоб легше і більше розпродати чисел газети... Але все знаходиться якесь отягання дати відповідь, бо здається, що справа не така страшна, як представляється. Та тут заторкнено "підкопування авторитету" і о. Василя Зінька ЧСВВ, і всіх "фадерів", що служать нашому Українському Католицькому Народові й Церкві; а їх у Канаді й Америці є всіх разом із Митрополитами і Єпископами 578, хіба котрі в міжчасі померли (число взято з шематизму Календаря Світла, 1970 р.).

Отець Василь Володимир Зінько ЧСВВ є членом нашого Василіянського Чину св. Йосафата. Він у Чині є від 1941 року; з того священиком є від 1948 року. Під цю пору він є в Пруденгополі, Бразилія, де є редактором "Праці" і "Українського Місіонаря" та сповняє священичі духовні послуги, як духовний провідник Сестер Служебниць, дає місії, і працює в парафії. Він один із тих багатьох Василіян, що є "апостолом пера", бо дійсно багато написав у "Праці" і в "Українськім Місіонарі", та часто поміщує свої статті в інших наших українських часописах. Він також написав багато під псевдонімом В. Буженко, Дзюньо, Сокалець, Сок, або під скороченням В. Б.

На питання, чи він був у Канаді чи Америці, можемо сказати, що не був. Нам про це не відомо. Отже знає про наші справи тільки з читання часописів і може кореспонденції. Але як знаємо, сьогодні багато часописів узагалі, а деякі наші українські, пишуть дешеві, сенсаційні, демагогічні статті, в яких переборщено, а то й неправдиво і загальниково насвітлюють справи чи проблеми; а ще гірше воно, як такі погляди наших провід-

них людей, через наші часописи поширюються "між народом і цей народ у своїй щирості вірить усьому", що пишеться.

На третє питання, про негативність і "підкопування авторитету", не знаємо як відповісти, але спробуємо Вам дати задовільну відповідь. — Що існують проблеми, про які о. Зінько пише, ніхто цього не заперечує. Певно, воно краще було б коли б о. Зінько справу інакше, позитивно, представив. Чому він узяв саме такий підхід до справи, не знаю, але певне що він не думав про всіх "фадерс", що вони не хочуть нічого для Церкви і Народу, як тільки їх занглійщити і знищити в них всякий зв'язок з усім, що українське. Думаємо, що він знає, що є і потреба англійської мови в Літургії і проповідях для людей третього і четвертого покоління, не для всіх, але для багатьох, головно по великих містах, де навіть багато вже і з "новоприбулих" самі мають журбу і трудність із своїми дітьми відносно мови, традицій обряду, шлюбів, а то навіть у збереженні родинного українського імені. І певно, що таких англійських Літургій і проповідей, потребу яких уже узглядено в рішеннях Синоду наших Єпископів під головством Блаженнішого Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого, що відбувся в Римі минулого року, наші єпископи і священики не хочуть для тих вірних, що знають і вживають щоденно української мови. Тільки що може з ревності нап'ятнувати проблему і звернути на неї увагу о. Зінько, який реально зовсім не знає наших проблем і обставин, уживає забагато іронії й узагальнення, що часто більше шкодить як помагає справі. — Може взагалі як би всі в нашій Українській Церкві і Народі менше критикували, особливо в руїнницький спосіб, менше [illegible] менше узагальнювали, а більше з [illegible] [illegible] до своїх [illegible] [illegible] [illegible] та більше позитивно [illegible] на справи і позитивно [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] добре чи ні.

[illegible]

[illegible]

сказати правди про слабість, а все якось так позакручують в різні медичні терміни, що ми властиво не все знаємо, що нам бракує. Отже чи можна лікарям говорити людям неправду і тим не грішити? Чи лікар є обов'язаний говорити правду хворому в усіх обставинах; а чи в деяких випадках може допустити обман, щоб не ввести хворого в душевний шок і так наразити хворого на ще більшу небезпеку? — І. Ц.

Другим питанням Ви вже самі дещо відповіли на власне питання. Але візьмім справу трохи обширніше. Треба пам'ятати, що розбудження духових сил у хворого: надії на життя і сили волі жити та співдіяння з лікарями й лікарською наукою дуже помагає в лікуванні. Ми можемо собі уявити, скільки це може помогти хворому, якому не говориться про серіозність його хвороби, щоб ужити всіх засобів і сил побороти кризу в його хворобі. Дуже трудно лікувати людину в стані безнадійности на своє виздоровлення, без охоти жити далі.

У медичному лікуванні часом уживається свідомої омани, наприклад замінюючи застрик наркотиків застриком чистої дистильованої води, або такому, що звик засипляти після дози пігулок на спання, дають подібні цукрові пігулки, щоб задурити хворого, бо інакше доза пігулок до спання й інших ліків могли б йому пошкодити.

Але є питання: Чи можна вжити неправди, щоб осягнути добро — видужання хворого? На це відповідь така — часто повторювана як норма — є така: Добро, яке ми намагаємося осягнути, ніколи не може виправдати діяння, яке само собою є неправдиве. Отже нам треба тут відповісти на те, чи "обов'язкова омана" є неправдою — гріхом.

Звичайне приховання правди певно не є неправдою, коли цього вимагає справедлива причина.

ВИДАВНИЦТВО ОО. ВАСИЛІЯН

[illegible] о. І. Назарка, ЧСВВ [illegible]

КИЇВСЬКІ І ГАЛИЦЬКІ
МИТРОПОЛИТИ

Є це біографічні нариси з портретами наших Митрополитів від Берестейської Унії до сьогодні — від Митроп. Рогози до Митроп. Й. Сліпого.

Сторін 27[illegible]. — Ціна $3.00 у твердій оправі.

Замовлення шліть на адресу

THE BASILIAN PRESS
286 Lisgar Street
Toronto 3, Ont. Canada

Отже є дозволено лікареві вживати такої "обов'язкової омани" тоді, коли це послужить поліпшенню здоров'я, чи навіть виздоровінню хворого. В інших випадках лікар є обов'язаний сказати хворому, або бодай його рідні, про серіозність стану його хвороби. Це особливо важне, коли йдеться про те, щоб хворий міг перед смертю прийняти Св. Тайни. Лікар, котрому тільки йдеться про туземне добро, може вважати себе виправданим, щоб не сказати хворому правди, навіть тоді, коли вже смертельно хворий не має вигляду на видужання. Якщо він руководиться засадою, що добро хворого це найвищий закон, тоді треба сказати, що в такім випадку пояснення того "добра" хворого в такого лікаря надто обмежене, бо добро душі тут важливіше від добра тіла. Не можна наражувати душі на страту щасливої вічности через провинне промовчання дійсного стану хворого, щоб той міг часно поєднатися з Богом через жаль за гріхи і Св. Тайни та себе до смерти, бо, мовляв, це застрашить його, пригнобить його, засмутить його родину. Для лікаря тут важніше, щоб у такім стані настановити хворого до дійсности і навіть у поблажливий спосіб сказати, щоб хворий подбав про стан своєї душі в часі смертної недуги. Це не значить, що лікар своїм твердженням про стан хворого має в той час наче видавати вирок смерти. Річ є в тім, щоби переконати хворого, щоби покликав священика для духовного спокою душі і для скріплення духових сил у перенесенню своєї недуги, а то й приготовитися до прийняття смерти по християнськи. Можна б іще сказати хворому, що прийняття Св. Тайн допоможе йому скріпити в собі волю жити і так допоможе йому до кращого перенешення недуги. А нпр. Св. Тайна Єлеопомазання може навіть — коли Бог цього схоче — дати йому здоров'я.

Коли рідня вирозуміла, тоді таке діяння лікаря є навіть більш можливе і легше сприйнятне. Часто хворий більш вирозумілий і готовий прийняти вістку про свій стан, аніж його рідні.

Якби там воно не було, лікар мусить завжди пам'ятати, що, не кажучи хворому про серіозність його хвороби, щоб його не "заалярмувати", він позбавляє хворого найбільшого добра, яке може бути вмираючому уділене, а це нагоди приготовити себе на смерть. Навіть якщо лікар до цього не обов'язаний законом, то все є в нього обов'язок любови ближнього: в такім випадку сказати хворому правду. — При інших лікувальних обслугах може правду приховати, або вжити "обов'язкової омани" для добра хворого; і це не буде гріхом.

Запити просимо слати:

Rev. S. Yakymyshyn OSBM
520 Driveway
Ottawa, Ont., Canada

РАБІН ВИКЛАДАТИМЕ В ПАПСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ В РИМІ, А КАТОЛИЦЬКИЙ МОНАХ У ЖИДІВСЬКОМУ В ЄРУСАЛИМІ

Рабін Давид Найман із Бостону, ЗСА, буде першим не-християнином, який викладатиме в Папському Григоріянському Університеті в Римі. Він матиме серію викладів про сучасну літературу і про Біблію. Викладатиме від лютого до травня в 1971 р.

Гебрайський Університет у Єрусалимі вже раніше запросив — проживаючого в Ізраїлі французького домініканського монаха — о. Жана Марселя Дюбоар стати викладачем на філософічному факультеті та асистентом того ж факультету, який очолює проф. Шльомо Пінес. О. Дюбоар викладатиме про філософію Аристотеля.

Представник Єрусалимського Гебрайського Університету сказав, що: "Це нічого надзвичайного, що ми в поодиноких випадках також нежидівських професорів покликуємо. Нас цікавить тільки особистість і знання професора, а не його релігія чи державна приналежність. Якщо дотичний професор працює для поступу науки та може побільшити знання наших студентів, то він для нас побажаний".

СКІЛЬКИ КОШТУЮТЬ З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ АМЕРИКИ

Спритні американські бізнесмени та калькулятори, виявляється, і на це вже мають відповідь. І так журнал "Пробудися!" в числі за 8-го грудня м.р. пише, що все багатство ЗСА можна б оцінити вартістю в 4,5 трильйонів долярів, з цього вартість самої землі, яка має 2,300.000.000 акрів (один акр дорівнює, приблизно, 0.4 га) оцінюється щонайменше в 500.000.000.000 дол., в той час як усі будинки треба б оцінити не менше як на один трильйон долярів.

Зі статистики також довідуємося, що близько одна третина землі ЗСА є власністю федерального уряду (тобто уряду ЗСА). Цікаве також і те, що число Американців, багатство яких становить один або більше мільйонів долярів, складає тепер 100.000 осіб. (Із цього виходило б, що на кожних 2,000 Американців припадає один мільйонер). У руках цієї "стотисячки" знаходиться 7% усього багатства ЗСА. Одночасно з цим, як подається в тому ж журналі, кількість Американців, матеріяльний стан яких на сьогодні такий, що офіційно вважається за "злиденно-вбогий", дає 30,000.000 осіб. "Злиденно-вбогий" матеріяльний рівень у ЗСА вважається таким, коли річний прибуток родини не перевищує 3.000 долярів.

(Укр. Думка)

Однією з позитивних рис нашого [illegible] є змога здобути освіту, малощо не [illegible] незалежно від його матеріяльних [illegible] нальности раси і релігії має [illegible] хоч дрібку витривалости

Колись на українських землях [illegible] Загарбники утруднювали різними способами [illegible] до освіти нашого народу [illegible]

[illegible]

ДО ШКОЛИ, ШКОЛЯРІ!

Сьогодні не вистачає вже знати тільки саму штуку писання й читання! Сьогодні потрібно високої кваліфікації в своєму званні, щоб "чимось" бути в житті!

Скільки то нашої молоді наче "заліплює" собі [illegible] заслонює шлях перед собою тим, що не покінчує свого вишколу!

[illegible] шість лишає цю преважну справу самим дітям школі або просто припадковим обставинам

Ми нераз дивуємося великим впливам Жидів малощо не в кожній ділянці, малощо не в кожній країні. Але водночас забуваємо, що цей вплив Жиди здобули і здобувають важкою і наполегливою працею. Праця промощує їм дорогу до вимогливих шкіл і факультетів, праця дає їм можливість здобувати впливові, іноді навіть ключеві позиції в політиці, господарстві, мистецтві, науці професійному житті

Чому б наші діти, а особливо наша молодь не могли брати добрий приклад від своїх колегів—Жидів? Чому наші батьки не могли б своїх дітей заохочувати змалку до праці, витривалости дисципліни?

У часі війни перемогу вирішує зброя, в часі миру рішальною силою є освіта. Тієї сили нам треба тепер більше, як коли.

Висновки

Не зважаючи на всі гарні кличі нібито Об'єднаних Націй, живемо в світі, де законом є сила. Без тієї сили не зможуть устоятися ні одиниці, ні громади, ні держави.

Передовою силою у змаганні за місце під сонцем є сила знання, освіта. Японці й Німці доказали по програній війні, що може вчинити нарід здисциплінований і освічений. Жиди також можуть бути добрим прикладом, яке значення має освіта у змаганнях народу за своє існування.

Українці поза межами своєї батьківщини мають змогу вишколювати своїх дітей, але не використовують як треба існуючих можливостей. Ми могли б мати далеко більше всякого роду професіоналістів, фахівців, але, як показує статистика, не маємо їх тому, що, скажім собі правду, не дбаємо про те, як треба.

Була вже згадка, що передумовою успіхів у школі, а зокрема у високій школі є не тільки здібноші, але і самодисципліна, тобто належне виховання дитини від зарання її життя. На цей факт загал батьків не звертає належної уваги — вислідом є м. і. цитована статистика Торонтонського університету.

Цей стан повинен змінитися, якщо хочемо успішно змагатися з другими за першенство у світі. Може навіть не за першенство, а просто за право на життя, за свою ідентичність, свою самобутність.

Мусимо більш серіозно зайнятися вихованням молодого покоління і вже від другого року життя приготовляти наших дітей до каледжу. Від дитинства мусимо приготовляти їх на посади директорів гайскулів або на лікарів, а вже особливо: на священиків! Без такої підготовки завжди будемо "пасти задніх".

Запитник:

Прошу ласкаво відповісти на наступні питання:

1. У чому лежить тайна, що діти одних родин мають амбіції здобути високу освіту, а в других родинах вдоволяються чимнебудь і стають сірими споживачами хліба?

2. Якими засобами найкраще розвивати нахил до науки?

3. Хто в першу міру відповідає за підготовку дитини до школи, батько, чи мати?

КАТОЛИКІВ ЗРІВНЯЛИ В ПРАВАХ

Хоч у Швайцарії й існує Католицька Церква маючи декілька єпархій, то все ж таки не в усіх частинах Швайцарії католики мають такі самі громадянські права, як протестанти. Саме тепер у кантоні (— провінції) Ваадт відбулося голосування щодо зміни кантонального конституційного статуту в користь католиків. За зміною висловилося з управнених до голосування 39.006, проти 32.491. На основі цієї зміни відтепер буде в цілому кантоні практикування католицької релігії "гарантоване", як теж 112 католицьких священиків буде оплачуватися кантональна адміністрація, що було дотепер тільки привілеєм протестантських духовників.

Модерна японська родина, в якій змішується традиційність і модерність, у чому саме сила японського народу сьогодні.

ЯПОНІЯ В СВОЄМУ ІСТОРИЧНОМУ БУТТІ

о. О. Купранець ЧСВВ

Історія японського народу та його національно-державного життя сягає своїми початками в сиву давнину. Заокруглюючи, можна сказати, що японську історію можна розтягнути на чотири тисячі років її існування. Початки ранньої японської історії основуються головно на легендарно-міфологічних і археологічних джерелах. Пізніша історія основується вже на записаних джерелах: китайських записах, корейських хроніках і опісля вже японських.

Ранні початки японського буття

Сьогоднішні археологічні розкопки та студійні досліджування вказують на те, що правдоподібно вже яких дві тисячі років перед Христом були людські поселення на японських островах, які мали свою культуру, яку називають Йомон-добою. Хто були Йомон? Деякі вчені думають, що вони були попередниками Аїнів, яких залишки маємо ще посьогодні, як теж, що вони зовсім певно не були монгольського походження.

Десь у 3-му чи 2-му сторіччі перед Христом починається нова доба, яку звуть культура Яйої і яка стояла значно вище за попередню, бо археологічні розкопки вказують, що в тій добі вживали вже у великій кількості бронзову й залізну зброю, дзеркала і т. п., як теж є сліди, що в тій добі люди займалися не тільки мисливством і риболовлею, але теж уже хліборобством.

Скільки насправді було різних поселень і які це були племена, наразі тяжко з певністю устійнити. Певне тільки те, що на японські острови прибули різні племена. Одні раніше, другі пізніше, при чому вони різнилися расово, мовно, культурно та способом життя. Культурно сильніші залишали чи витискали свій значніший вплив. Однак у ході часу вони себе взаємно поглочували, даючи в сумі новий тип, який ляг в основу вже пізніше сформованого японського народу.

Доба формування японської культури й держави

По ранніх примітивних культурах Йомон, Аїну та Яйої прийшла доба т. зв. Кофун культури, яка знову стояла значно вище від попередніх. На цю добу припадають уже впливи виплеканої культури, якою в той час була китайська культура що йшла на японські острови двома дорогами безпосередньою з Китаю та посередньою через Корею. Про ту добу маємо вже записані джерела: китайські та корейські хроніки. В тому часі Японці прийняли теж і китайське письмо, яким опісля самі почали писати свої хроніки. Доба Кофун культури — це переходовий міст між мітологією та історією.

Властива формація японського народу припадає на час між IV і VII сторіччями по Христі коли то в VII-му сторіччі твориться вже сформована японська держава з централізованою владою, яка заступила дотеперішні дрібні удільні князівства чи володіння.

Імператорська династія Японії

Згідно з японською традицією японський імператорський рід виводиться в безперервній лінії

від першого імператора Імму Тенно, якого коронація мала відбутися в 660 році перед Христом. Він мав бути "сином неба", тобто походити від богині сонця Аматерасу, і тому кожний імператор, крім теперішнього, вважався своєрідним божеством. Однак модерні японські історики відкидають не тільки цей мітологічний "божеський" елемент, але теж і те, що імператорська родина тягнеться в одній прямій лінії від початків по сьогоднішній день, бо джерела вказують, що такої тяглости не було. Досі мало би бути, тобто від 600-них років перед Христом посьогодні, 124 імператорів. Цікаво згадати, що імена імператорам, крім теперішнього Гірогіто, надавано щойно по їх смерти. Імператорами були також і жінки. Їх було 8. Остання з них Го-Сакурамачі володіла в 1763-1771 роках. Спочатку імператори мали необмежену владу, будучи не тільки світськими володарями, але водночас і духовними провідниками та головними жрецями. Обмеження влади імператорів приходить аж у середньовіччі. Вони остаються радше символом японської єдности й традиції, що сьогодні маємо нпр. в Англії, де королева фактично не має ніякої влади, але є символом єдности та традиції британських володінь.

Доба шогунів

Японська шляхта та визначніші військові роди постійно зростали в силу, здобуваючи для себе щораз більше привілеїв і прав, починаючи вже десь із VIII-го сторіччя, доки не дійшли до свого вершка при кінці XII-го ст., щоб фактично перебрати владу від імператора. Доба панування шогунів, тобто військово-февдальних правителів японської держави, протривала кругло 700 років. Уряд шогуна був дідичний у його ролі, як теж незалежний від імператора. Імператор, як ми вже сказали, був у дійсності тільки символом, а не дійсним володарем, бо в його імені фактичну й повну владу мав шогун. За той час шогунська влада переходила в руки кількох родів, які себе взаємно поборювали. Взагалі доба шогунату, особливо ж у перших чотирьох сторіччях, є добою постійних заворушень і неспокоїв. Шогуни спиралися передовсім на самураях, тобто на військовій класі нижчої шляхти, а в дальшому ця назва поширилася взагалі на військовиків.

За доби шогунату Японія пережила повне своє національне й культурне оформлення й завершення, на що склалося декілька чинників, а зокрема повна національна ізоляція Японії від зовнішнього світу. Починаючи від 1616-39 рр. Японія замкнулася виключно сама в собі, не допускаючи нікого ні нічого зі зовні. З Японії видалено всіх чужинців, а зокрема Европейців, як теж християнських місіонерів, яких або прогнано або вирізано. Дозволено тільки голяндським і китайським купцям прибувати чи перебувати в Нагасакі, де вони були наче в'язнями.

Одна з вулиць у Токіо ввечорі

Перехід до нової доби

Не зважаючи на повну ізоляцію Японії — її "замкнення дверей" для зовнішнього світу через поверх 200 років і на поверх 700-літню вироблену шогунську систему, з початком XIX-го століття починаються щораз частіші внутрішні неспокої, хоч зразу незначні. У половині XIX-го ст. приходить спроба інших держав "відчинити двері" до нутра Японії, хоч теж довший час без успіху.

Японський народ домагався змін та державного правління й соціально-економічної структури. Шогуни відмовлялися від будьяких реформ, бо боялися, що за тим може прийти провал їх влади чи сили, чого й так не вимнули. Так само не хотіли в дальшому допустити чужинців, бо в страсі за свою владу побоювалися чужих впливів. Але і від того не змогли захоронитися.

У першій половині XIX-го ст. різні европейські держави та ЗСА почали слати свої дипломатичні місії, щоб усе ж таки знайти якийсь спосіб увійти в контакт із Японією. Однак усе було далі безуспішне. Щойно американський президент Филмор знайшов спосіб. Він рішив, що таку поведінку японського правління не можна далі толерувати. У 1853 році він висилає під проводом командора Матея Перрі значну військову фльоту, яка прибула до берегів Японії в липні 1853 р. Командор передав правителеві Японії листа від президента Филмдра й відступив на острови Рюкю, звідки мав повернутися в наступному році по відповідь.

"Відкриття дверей" Японії

Прибуття американської фльоти зробило своє враження на японському правлінні, яке бачило

свою мілітарну нижчість супроти американських "чорних кораблів". Це спричинило в правлінні внутрішню кризу, якої шогунат сам не вмів і боявся розв'язати. І тут починається переломовий момент у новітній історії Японії. Вперше від 700 років шогун іде на пораду до Імператора, як теж і до інших провідних людей. Бачивши неможливість перемогти Американців, Японці в наступному 1854 році, коли командор Перрі повернувся по відповідь, підписали перший від соток років договір із чужинцями, на основі якого Американцям дозволено приїздити до двох портів і мати обмежену торгівлю. Цей договір дав почин до дальших договорів із чужинцями, бо за два роки підписали подібний договір з Англійцями, Москалями й Голяндцями. У 1860 р. купці, Европейці й Американці, дістали дозвіл резидувати в 5 більших японських портах і вести вже необмежену торгівлю.

Новостворене положення дуже скоро мало свої прикрі наслідки для шогунського панування. Визначні японські роди й військовики почали виступати проти шогунів, мовляв, вони без бою передають і продають Японію в руки "варварів", яких треба прогнати. Деяка частина японських вельмож почала користуватися кличем "віддай честь імператорові — прожени варварів!" І так влада шогунів прийшла до свого кінця, коли то останній шогун, бачучи вже свою безсилість, передав добровільно владу в руки імператора 1867 року, що дало початок новій модерній добі в історії Японії.

НОВА КНИЖКА

ВЕЛИКІ ЛЮДИ

Життєписи славних людей у християнському насвітленні

о. Іриней Назарко ЧСВВ

Ціна $2.00

Замовляти:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar St., Toronto 3, Ont. — Canada

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ГУРТІВНЯ СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ

U B A TRADING CO. LTD.

300 Dwight Ave. — Tel.: 252-2246-7

о. Р. Александер

ЧОЛОВІК, ЩО МОВЧАВ

(Переклад з англійського)

Дивні події оповідають священики при шпиталях про непоняте милосердя Боже для нещасних грішників. Душі, які видаються нам негідні відкуплення, спасаються таки на наших очах. Чуда Божої ласки діють нераз із такою могутністю, що страх і пошана проймають чоловіка на вид, як любов Христа до Його сотворінь стає часами такою явною, що ми з жахом падаємо ниць у приві чогось надприродного.

Один священик, мій приятель є капеляном в однім із найславніших шпиталів у нашій країні. Він був там через багато років. Поставна особа. Щоденно, обходив приватні й загальні відділи шпиталю, діючи своє Богом благословенне діло у свій питомо-шляхетний притягаючий спосіб. Його волосся біле як молоко, але постава мов гарне вирізьблена фігура — рівна; його священиче вбрання бездоганне, а найбільш захоплював він нас у часі відправи й молитви. Багатьох, що слухали його глибоко-поважного голосу, слово-в слово повторювали за ним святі молитви поважно та з набожністю, ба навіть у відсутності того священика вірні повторювали собі ті святі молитви, що чули від нього, благаючи Бога за поміч і витривалість на-будуче.

Одного дня, коли я відвідав цього капеляна в його кімнаті, я побачив, що він глибоко задуманий.

"Отче Александер", каже він до мене — "я стою в мовчанні, що так скажу, перед випадком великого Божого милосердя, що приключився нині.

На партері цього шпиталю лежав чоловік тяжко хворий уже кілька місяців. Коли його привезли до шпиталю, я пробував довідатися, якого він віроісповідання та чи взагалі він вірить у що-небудь. Він не хотів і слова сказати. Мені виглядало, що він нетерпеливиться моєю приявністю, ба навіть злісно відвернув свою голову від мене коли я наблизився до нього. По безчисленних заходах, збудити його зацікавлення, став я безрадний, і я занехав це; тільки просив я Сестер-монахинь, котрі все були услужні й лагідні для нього, щоб вони довідалися дещо про того мовчаливого хворого. Заходи їх були безуспішні. Навіть лікарям він дуже рідко, крізь зуби відповідав, і то лише дещо. Незабаром лишили його в сумній самоті, хоч докладали всіх старань для його вигоди та щоб йому допомогти.

Минав місяць за місяцем, але не можна було зробити жадного враження на того нещасливого чоловіка. Останніми часами його недуга стала така невиносима, що прикро було наближатися до його ліжка. Тепер почали йому постійно пригадувати стан його душі. Він ніколи ані словечком не обізвався у відповідь на те, без рішниці з яким би то захопленням не говорили до нього його відвідувачі. Близькі йому і ті, що ходили коло нього, боязко споглядали на нього та молилися, щоби Бог своєю ласкою змилосердився над ним і не дав йому нерозкаяним зійти з цього світу.

Шість місяців минуло без жадних вислідів, так бодай здавалося. Цей чоловік, здавалося, був дальше в тупій байдужності. Рідко хто чув, щоб він із ким балакав.

Але нинішнього ранку одна з доглядачок-сестер перейшла його кімнату, наче б щось змушувало її тудою перейти та його поздоровити. Вона спитала його, чи не може йому чим послужити.

"Так", сказав він дуже виразно. "Чи можу просити води до пиття?"

"Дуже радо", відповіла сестра. Вона зараз пішла і вернулася зі склянкою свіжої води.

Він подякував їй, та в хвилині, коли вона піднесла його голову, щоб допомогти йому напитися води, вона набралася відваги та промовила до нього, коли він проликував по каплиці: "Мені здається, що ця вода дуже скріпляє вас! Так само Тайна Св. Хрещення діє на безсмертну душу! Безсумнівно ви вже охрещені."

"Ні", відповів хворий, "я ніколи не був хрещений. Я не належу до жадної Церкви. Коли б належав, певно належав би до вашої".

"Чи бажали б ви бути охрещеним католиком?" — ревно спитала сестра.

"Коли воно можливе, то хотів би. Ще ніхто ніколи не спитав мене про це."

"Я гадала, що ви багато чули про релігію", промовила здивовоно сестра.

"Я не зрозумів того" — слабо відповів хворий.

"Але тепер ви розумієте", сказала вона. "Ви хочете охреститися, щоб осягнути небо!"

"Так, цього власне хочу".

"Отже зачекайте хвилину", сказала сестра. Вона чимскоріше прийшла до моєї кімнати та зчудувала мене тим, що хворий під ч. 46 хоче бути охрещеним. Я встав чимскоріше, узяв у руку єпітрахиль та поспішив до його кімнати. Тут я впізнав зараз з його лиця, що смерть уже наближається.

"Хочеш бути охрещеним, мій сину?" — спитав я. — "Чи віриш ти в усе, що Св. Католицька Церква навчає?"

"Я хочу бути охрещений. Я вірю", прозвучала виразно відповідь з його уст.

"Я взяв склянку з водою, що її Сестра була йому принесла; а була ще майже повна. Зливаю чоло хворого, хрестячи його в ім'я Отця, і Сина, і Св. Духа! Вимовляючи слова "Дякувати Богу", я звернувся до Сестри, що стояла біля мене з рушником у руці, вона сказала: "Дивіться, Отче!"

"Я обернувся до ліжка; чоловік отвираючи уста неначе до глибокого віддиху, в одній секунді сконав!"

"Як довго це тривало?" — спитав я.

"Менше ніж годину. А тепер, Отче Александер, чи можете сказати мені, як цей чоловік отримав цю ласку Тайни Хрещення, або як це було, що Боже милосердя кружляло біля нього, мов би не хотіло лишити його дотя, доки душа його не була запевнена вічним спасенням? Ці й подібні безнастанні питання завдаю собі, заосмотрюючи Св. Тайнами хворих, день за днем у безчисленних випадках, що приходять до того великого шпиталю. Що за таємні причини всіх тих чудес?"

Ми мовчали. Накінець сказав священик:

"Багато чудес буде відкритих у День Страшного Суду! Але найбільші з усіх будуть чуда Божого Милосердя". *І. К.*

Богдан Лепкий

ВЕЧЕРОМ У ХАТІ

Глибоким, тихим вснуло сном
Усе кругом.
Лиш вітер виє під вікном
Сумний псалом.

Крізь шиби невиразно чуть
То там, то тут,
Як краплі дощеві падуть,
Важкі мов ртуть.

І в двері чути легкий стук:
Стук-стук, стук-стук!...
Таємний, добре знаний звук
Незримих рук.

Хто йде? — питаюсь мов зі сна —
"То я, то я,
Твоя товаришка давна,
Нудьга, нудьга".

ANDREW TAILORS

The place where CUSTOM clothes are made.

High-Grade Alterations, etc.

1076 QUEEN ST. W., TORONTO 3, ONT.

Phone: 536-0982

АНДРІЙ НАКОНЕЧНИЙ

Сьогодні багато з молодого покоління думає, що для їх батьків...

"Шануй батька свого й матір свою, щоб тобі було добре і щоб ти довго прожив на цій землі". — IV. Божа Заповідь.

БЛАГОСЛОВЕННЯ і ПРОКЛІН БАТЬКІВ

о. Боніфатій Мальований ЧСВВ

Обов'язок шанувати своїх батьків це тільки наказаний Божою Заповіддю, але також випливає з природного закону, який є нестерто записаний Божим пальцем у наших серцях. Цей обов'язок пошани рівночасно заключає в собі й обов'язки любови та послуху так, що хто дійсно по християнськи шанує своїх батьків, той буде їх любити і слухати та ніколи не зробить їм ніякої кривди.

Ми всі обов'язані шанувати своїх батьків перш усього задля їхньої великої гідности. Властивим нашим батьком і сотворителем є сам Господь Бог, але Він цю свою найвищу владу до якоїсь міри передає батькам і вони стають нашими природними й туземними кормителями й опікунами. Тому, в дійсності, батьки є заступниками Бога для своїх дітей і з цієї то причини заслуговують на пошану. І слушно каже св. Григорій з Назіянзу, що неможливо є зневажати своїх батьків, щоб рівночасно і не зневажати Бога.

Те, що батьки є нашими найбільшими по Бозі добродіями, вимагає також, щоб ми їх завжди шанували, слухали та любили. Дитина — це найбільше безпомічне собі сотворіння, яке тільки родиться на цей світ. Одиноким засобом її рятунку є сльози і плач, та довго треба чекати доки вона сама зможе собі давати раду в цьому житті. Скільки ж то труду мусять посвятити батьки, щоб утримати при житті новонароджену дитину! Скільки то ночей жертвує мати для своєї хворої дитини! Неодин батько й неодна мати відмовляють собі їди, а нераз і голодують тільки на те, щоб їхні діти були ситі. Скільки ж то мусить напрацюватися й нагаруватися батько, щоб заробити на прожиток для своєї родини! Чи за це все не належиться батькам вдячність і пошана? Батько, що тяжкою працею заробляє на хліб для своїх дітей, а мати, що для хворої дитини посвячує сон, певно не роблять цього з якогось вирахування, що колись діти їм за це все заплатять, а роблять це тому, що до того тягне їх їхня батьківська та материнська любов. Тож коли діти пізніше мають нагоду, бодай у маленькій частині віддячитися своїм старим, може вже й хворим, безпомічним, прикрим, нетерпеливим, а то й здитинілим батькам, то вони повинні радіти, що Господь дає їм змогу цього доконати. Але, на жаль, воно буває інакше, життя нам це наглядно показує.

Ось один батько, який мав трьох синів і трьох доньок, поділив між них свій маєток та хотів спокійно серед них доживати кінця свого життя. Але одного разу найстарший син, у якого він перебував, сказав до нього: "Тату, там де стоїть твій фотель, мусить стануть колиска мого новонародженого синка". Старенький батько зрозумів, про що йдеться, і перебрався до молодшого сина, який мав більшу хату. По якомусь часі і цей прийшов до свого батька та й каже: "Тату, ти вже старий і потребуєш тепла в хаті, а мене від тепла болить голова". Зрозумів знову батько, що син не хоче його перетримувати та перебрався до третього сина. Але ані в нього, ані в жадної із доньок він довго не побув, бо завжди його виправляли задля якоїсь причини. Вкінці пішов батько до наймолодшої доньки, яка була заміжна за грабарем. Але не минуло два дні, приходить малий синок грабаря до свого діда та й каже: "Діду, знаєте що мама вчора казала до тети Слисавети?"

"Та що ж такого, синцю?"

уже нема місця в апартаменті, бо їх місце отут, хоч і тут уже тісно!

"Вона казала, що для вас нема кращого місця над те, що вам тато викопає", сказав онук, повторяючи жорстокі й грішні слова своєї матері.

Коли дідусь почув таке від свого внука, дві великі сльози покотилися по його обличчі і за хвилину він лежав мертвий на своєму фотелі. Ці слова зломили його серце. І дійсно правду говорить приповідка, що один батько легше вигодує шестеро дітей, ніж шестеро дітей одного батька.

Застановімся і ми та перевірмо, як ми шануємо своїх, хоч би вже й стареньких, батьків. Кожний повинен шанувати їх, як кажеться у Св. Письмі, словом, ділом і в усякій терпеливості. А пошана вимагає, щоб ми завжди говорили до них і про них чемно й із пошаною. Св. Письмо описує нам, як одного разу мати царя Соломона, Ветсавія, прийшла до нього, коли він сидів на престолі в цілій своїй величі. Цар зійшов зі свого престолу, низько їй поклонився, і посадив її по своїй правиці (II Цар. 2, 19). Бачимо, що цар Соломон шанував свою матір. А чи ми дійсно по християнськи шануємо своїх батьків?

Ми бачимо, як часто наші модерні діти, а особливо трохи дорослі, нарушують цю заповідь, цей обов'язок супроти своїх батьків. Вони ранять серця своїх батьків, зневажаючи їх або стидаючися признаватися до них перед людьми. Також часто стрічаємо дітей, які глузують і насміхаються зі своїх батьків, як біблійний Хам, який із глузливим усміхом оповідав своїм братам, як то батько нагий лежить у хаті. А Св. Письмо перестерігає нас перед таким, кажучи: "Не тішся соромом свого батька, бо його ганьба не приносить тобі чести, бо честь чолозіка лежить у честі його батька". (Сір. 3, 12-13). І знову: "Око, яке глузує зі свого батька й насміхається з труду своєї матері при народженні дітей, нехай видзьобають круки і з'їдять молоді вірли". А скільки то батьків скаржиться, що їхні діти проклинають їх, а навіть відважуються піднести свою безбожну руку на них. Це дуже великий і каригідний злочин, бо Св. Письмо каже, що хто б'є свого батька або свою матір, нехай умре. (II Мойс. 21, 15). Сконтролюймо ж себе добре, чи ми також не піддаємося таким безбожним впливам і чи ми нашим поведенням супроти батьків не стягаємо на себе Божий гнів і прокляття. Бо як батьки нас благословлять, то й Бог благословить, а як батьки нас проклинають, то й Бог нас карає; Св. Письмо каже, що: благословення батька укріплює доми дітей, а прокляття матері руйнує їх. (Сір. 3, 11). Тому зрозуміймо добре цей наш обов'язок і щиро шануймо своїх батьків, щоб ми довго прожили щасливим життям на цім світі, а відтак осягнули вічну радість у небі.

ВОСКРЕСНІЙ, ГОСПОДИ, І ЗАСІЯЙ СВІТЛОМ ТВОЄЇ СЛАВИ НАД НАШИМ УКРАЇНСЬКИМ СІОНОМ — КИЄВОМ І ЛЬВОВОМ!

ЧИСЛО ХРИСТИЯН У СВІТІ ПЕРЕЙШЛО ВЖЕ ОДИН БІЛЬЙОН

Число християн — як подає "Ль'Оссерваторе Романо" за "Сервіціо Італіяно Міссіонаріо" — у світі вже перейшло один більйон душ, бо виносить 1.027.000.000; тобто майже третину всього населення світу, яке виносить 3.320.000.000. Отже що-третій мешканець земної кулі є християнином. Християни розподіляються так: 613.000.000 католиків, 272.000.000 протестантів, 142.000.000 православних і інших.

За континентами число католиків розподіляється: Европа — 250.000.000 із загального населення 449.000.000, Латинська Америка — 226.000.000 із заг. нас. 253.000.000, Північна Америка — 55.000.000 із заг. нас. 218.000.000, Азія й СССР разом — 47.000.000 із заг. нас. 2.066.000.000, Африка — 32.000.000 із заг. нас. 318.000.000 і Австралія й Океанія — 4.000.000 із заг. нас. 18.000.000

Число католицького духовного стану виносить кругло 1.800.000, з чого припадає: 430.000 світських священиків, 275.000 монахів і 1.090.000 сестер. За континентами масмо такі числа: Европа — 264.000 св. свщ., 134.000 м. і 627.000 с., Латинська Америка — 44.000 св. с., 33.000 м. і 114.000 с., Північна Америка — 75.000 св. с., 67.000 м. і 227.000 с., Азія — 27.000 св. с., 19.000 м. і 63.000 с., Африка — 16.000 св. с., 16.000 м. і 30.000 с., Австралія й Океанія — 5.400 св. с. 4.900 м. і 18.000 с.

КРУГЛО МІЛЬЙОН МЕЛХІТІВ У СВІТІ

Мелхітська Церква — це одна зо Східніх Церков візантійського обряду. За даними, що їх подав мелхітський Патріярх Максим V-ий Гакім, більшість вірних Мелхітської Церкви творять ті, що або народилися в арабсько-мовних країнах або походять з арабських батьків. Богослужения служаться в арабській і інших красивих мовах, відповідно до країни, де вони живуть. Мелхітська Церква має тепер: 28 єпископів кругло 600 священиків і около 200 монахинь. Всіх мелхітів є який мільйон душ. Вони розподілені так: Антіохійський Патріярхат: Ливан — 230.000, Сирія — 100.000, Ірак — 300; Олександрійський Патріярхат: Єгипет — 20.000, Судан — 700, Йорданія, Ізраїль і сусідні країни — 60.550. Поза Близьким Сходом Мелхіти живуть: ЗСА — 75.000, Канада — 25.000, Мексико — 22.500, Бразилія — 254.000, Аргентина — 122.000, Венезуеля — 10.000, інші держави Полудневої Америки — 15.000, Европа — менше 5.000, Австралія — около 15.000. Думаємо, що ця статистика дещо перебільшена.

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ПЕРЕМИСЬКОГО ЄПИСКОПА ЙОСАФАТА КОЦИЛОВСЬКОГО

(Продовження)

Осип Станімір

Із вибухом 1-ої світової війни 1914 р. о. Йосафат виїхав разом з іншими священиками на скитальщину до Відня. На еміграції знайшлось тут багато українських питомців із різних духовних семінарій і для них о. Платонід Філяс, протоігумен оо. Василіян, що став Апостольським Адміністратором усіх греко-католиків, зорганізував серед важких воєнних обставин духовну семінарію в Кромержіжі на Моравії. Ректором тієї семінарії о. протоігумен Філяс іменував о. д-ра Йосафата Коциловського. Адміністрація духовної семінарії на чужині ще й до того під час війни, не була легкою справою. О. Йосафат був не тільки ректором, але і професором та духовником питомців, при чому мусів дбати і про конечні матеріяльні засоби для семінарії. У Кромержіжі о. Коциловський перебув зі своїми питомцями тільки один рік (1915-1916). Після перемоги під Горлицями у травні 1916 р., австрійська армія звільнила Галичину від московської окупації і скитальці почали вертатися домів, а з ними вернувся й о. Йосафат Коциловський та 30-го червня 1916 р. зложив т. зв. професію, тобто торжественні монаші обіти. 28-го квітня 1916 року помер тодішній перемиський єпископ Преосвященний Костянтин Чехович. На його місце Апостольська Столиця та австрійський уряд іменували о. Йосафата Коциловського перемиським єпископом 28-го листопада 1916 р., а 23-го вересня 1917 року відбулася в Перемишлі Його інтронізація на владичий престіл. Єпископських свячень уділили йому львівський Митрополит Андрій Шептицький, станиславівський Єпископ Григорій Хомишин і Крижевацький Єпископ Дионисій Няраді в присутності Єпископа Луцького Йосифа Боцяна, сімох латинських епископів та численних представників духовних, цивільних і військової влади.

Ставши єпископом Преосв. Йосафат кинувся з питомою собі енергією до праці для моральної й матеріяльної відбудови своєї перемиської Єпархії, знищеної війною. Багато церков, сіл і міст спалено та зруйновано, багато священиків і ми-

Посвячення "Народнього Дому" в селі Добрівляни біля Дрогобича. В 1-му ряді зліва сидять: о. Северіян Бараник ЧСВВ — ігумен у Дрогобичі, Василь Глібовицький — організатор молоді, д-р Степан Витвицький — президент України в Екзилі — тоді посол до польського сойму, о. Андрій Крупчио — парох Добрівляни, о. Степан Решетило ЧСВВ — галицький протоігумент і д-р Іван Блажкевич — посол до польського сойму.

ряни ув'язнено під закидом москвофільства та заслано до в'язниць і Талергофу, де вони мучились у жахливих відносинах. Під цим оглядом найбільше потерпіла Перемищина, як кріпосний район, у якім австрійська військова влада наказала попалити майже всі довколишні села, а церкви висадити динамітом, щоб утруднити Москалям орієнтацію щодо обстрілювання при облозі Перемишля. Перші, сміливі потягнення молодого Владики з'єднали йому скоро серця духовенства й вірних. Як колишній австрійський офіцер, особисто знайомий з цісарем Карлом І-им, Владика Йосафат своїми заходами та мужньою поставою добився звільнення багатьох українських священиків і цивільних людей, котрі несправедливо карялися по австрійських в'язницях та ляґрах. Найсильніший натиск клав Владика Йосафат на відбудову духовного життя по парафіях. Для цього покликав він до життя станову священичу організацію "Єпархіяльна Поміч" із 4-ма секціями — для опіки над сиротами, для відбудови церков, для уряджування місій і для видавництва релігійних книжок, молитовників і часописів. Та ці гарні й багато надійні початки відбудови й реорганізації духовного життя в Єпархії знову знищила частинно українсько-польська війна, що почалася 1-го листопада 1918 р. у Львові

У днях 3-го і 4-го листопада 1918 р. Українська Галицька Армія заняла Перемишль. Владика Йосафат Коциловський, як правдивий український патріот, зустрів проголошення Західньо-Української Держави з великою радістю та відслужив торжественну Службу Божу в наміренні українського народу. Але не довго тішився Перемишль своєю українською владою. Вже в першій половині листопада Поляки заняли Перемишль, а згодом, тобто 21-го листопада 1918 р. і столицю Західньої України — Львів. — Війна з Польщею затяглася на довший протяг часу. Воєнні події розділили Перемиську Єпархію на дві частини — західню і східню. Західня частина найшлася під Польщею, а східньою правили Українці. У західній частині, до якої належав Перемишль, залишився сам Преосв. Йосафат, щоб у часі війни кріпити на дусі своїх священиків і вірних, а до східньої частини своєї Єпархії назначив адміністратором дрогобицького декана о. Карла Федоровича. Нова війна з Польщею та її страхіття не залякали Єпископа. Він і надальше переводив систематично свої пляни щодо зорганізування і здисциплінування підчинених собі священиків, — для внутрішньої місійної праці й поглиблювання католицької свідомости серед вірних та для зліквідування москвофільства, яке несло з собою небезпеку релігійного й національного роздору, головно на Лемківщині. Цю працю почав Єпископ реорганізацією своєї єпархіяльної капітули, усуваючи з неї кількох крилошан-москвофілів, а їхні місця обсадив молодшими священиками-народовцями, як напр. оо. Богачевський, Лакота, Решетило, Гриняк, Гмитрасевич і ін.

Тяжко прийшлось Єпископові Йосафатові пережити польсько-українську війну. Польські військові частини і їхні старшини часто вдадали до єпископської палати та робили там усякого роду пакості, переводили ревізії й труси, при чому тяжко спрофанували людським калом каплицю в єпископській палаті, послуговуючись при цьому ще й непристойною лайкою. Владика терпеливо зносив усякі упокорення особистого характеру, а навіть тішився, що може терпіти для Божої справи.

(Далі буде)

Тарас Шевченко

МИНУЛИ ЛІТА МОЛОДІЇ!

Минули літа молодії...
Холодним вітром од надії
Уже повіяло... Зима!...
Сиди один в холодній хаті...
Нема з ким тихо розмовляти,
Ані порадитись... Нема!
І нікогісінько нема!
Сиди ж один, поки надія
Одурить дурня, осміє...
Морозом очі окує,
А думи гордії розвіє,
Як ту сніжину по степу...
Сиди ж один собі в кутку,
Не жди весни — святої долі!
Вона не зійде вже ніколи
Садочок твій позеленить,
Твою надію оповить
І думу вольную на волю
Не прийде випустить... Сиди —
І нічогісінько не жди!

НАЙНОВША КНИЖКА ВІДОМОГО АВТОРА
В. ПОЛЯНИЧА
п. н.
ЗАМОК ЯНГОЛА СМЕРТИ
сенсаційна повість із часів Гетьмана Розумовського вже вийшла з нашої друкарні.
Має 200 сторін друку на гарному папері
Ціна — $2.00
Замовляти через:
BASILIAN PRESS
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

ПАРАСЯ ІВАНЕЦЬ
У СВОЇЙ ТВОРЧОСТІ

о. О. Купранець, ЧСВВ

З картини Парасі Іванець — "У заході сонця" ("Монахиня")

Малярське мистецтво дає багато можливостей мистцеві висловитися щодо стилю, способу техніки, вживання матеріялу, тонації чи гармонізації красок, композиції, тематики та іншого, що в'яжеться з цими питаннями.

Парася Іванець, хоч в основному держиться "золотої середини", тобто не зриває з традиційною малярською школою, але при тому в своїй творчості пристосовує модерні засоби та спосіб модерністичного зображення чи висловлення ідеї, як теж користується модерністичним трактуванням композиції. У її творчості подибуємо, коли йдеться про стилістичні й композиційні напрямки, і візантинізовану ікону, і реалістичний портрет, і модерністичний краєвид, імпресіоністичну побутову картину, і навіть абстракт. Вона користується олією, акварелею, темперою, акриликом і вугіллям.

Релігійна тематика у Парасі Іванець

У релігійне мистецтво впровадив Парасю Іванець покійний проф. Ю. Буцманюк, який передав їй теж своє стилеве оформлення візантинізованої ікони, що найкраще відзеркалюється в іконах намісного ряду іконостасу в катедрі св. Йосафата в Едмонтоні.

Іконостас в едмонтонській катедрі треба вважати завершенням мистецького оформлення тієї катедри. Покійний проф. Ю. Буцманюк приготовив був три проекти, з яких один вибрав і одобрив Владика Ніл. Розмалювавши всю катедру, проф. Буцманюк мав теж малювати ікони іконостасу, але невмолима смерть перервала нитку його творчого життя. В останніх місяцях свого життя він іще вспів намалювати намісну ікону Пресвятої Богородиці та зробити начерк постаті Ісуса Христа. Це була наче Господня воля, що мистець зміг іще намалювати цю останню в своєму житті ікону, щоби бути теж репрезентованим у завершенні мистецького оформлення катедри в іконостасі, бо як слушно сказав при посвяченні іконостасу 1968 р. наш Блаженніший Верховний Архиєпископ Йосиф, проф. Буцманюк у розмалювання катедри "вклав свою душу, молитовний настрій і свій високий мистецький хист".

Щоб докінчити недовершене діло, — за одобренням Владики Ніла, — покликано двох наших мистців — Івана Денисенка, який намалював горішню частину іконостасу та вирізьбив його, і Парасю Іванець, яка намалювала головні ікони іконостасу в намісному ряді. Розмальовані нею ікони органічно в'яжуться своїм стилем з цілістю розмалювання катедри, бо П. Іванець зберегла стиль проф. Буцманюка. І так вона: завершує начеркнену ікону Ісуса Христа; малює ікони святих — Йосафата й Миколая, у дияконських воротах перших святих дияконів — Стефана й Лаврентія, та на царських воротах чотирьох Євангелистів і Благовіщення. Хоч в основному вона придержується стилю проф. Буцманюка, все ж таки дає теж і деякі свої характеристичні риси. Замітним є те, що вона мабуть хотіла віддячитися своєму великому вчителеві — проф. Буцманюкові тим, що вложила в риси лиця св. Миколая основні риси проф. Буцманюка, чим символічно хотіла утривалити його в розписаній нім святині.

Поруч ікон в іконостасі Парася Іванець намалювала і далі малює своєї власної композиції ікони та релігійні картини, зокрема ж Богоматері, Спасителя, св. Ольги та інші.

Побутові й краєвидні картини

У своїх побутових і краєвидних картинах Парася Іванець трактує різні теми, як теж і різно їх розв'язує, відповідно до: трактації теми, бажання осягнути такий чи інший ефект або висловлення зображуваної ідеї.

На цьому місці вважаємо за відповідне дати слово компетентній у питаннях мистецтва особі, нашому заслуженому мистцеві — проф. Іванові Кейванові, який між іншим так рецензує деякі твори Парасі Іванець:

"У 'Заході сонця' авторка (Парася Іванець) зуміла гарно розв'язати перспективу кольорів неба й води та передати відповідний настрій. 'Монахиня, що сидить на колоді дерева' на тлі пейзажу — вартісна передусім останнім пляном, що викликає справжню кольористичну симфонію. З цієї картини бачимо, що п-і Парася відчуває до нюансів кольорит і світляні ефекти. Про бистрий обсерваційний хист усяких явищ природи з найдрібнішими деталями свідчить картина 'Коріння', що потрактована в теплому тоні. Пейзаж 'Літо' з ніжними кольорами імпонує нам передусім дуже вдалими рефлексами у воді озера та відчуттям глибини; а картина 'Рибалки', виконана в сірому тоні, доказує про заавансованість авторки в питаннях кольориту. Пейзаж 'На узбіччі' вражає вдало виконаним першим пляном і перспективою дерев як у рисунку, так і в кольориті. 'Портрет дівчинки' — це єдина праця, що виконана в мистецькій школі проф. Буцманюга. Той портрет характеристичний добрим укладом, простим підходом до моделю та наскрізь свобідним і невимушеним рухом. Рисунки особливо можуть заімпонувати передусім опануванням форма й руху та сміливою й упевненою технікою, твердими й здецидованими штрихами за формою... Додатньою її прикметою є те, що вона не задовільняється дешевими досягненнями... має сильно розвинений самокритицизм..."

Ми доцільно зробили довше наведення проф. Кейвана, бо він один із тих, хто мав через довгі роки змогу слідкувати за поступом у мистецькій праці Парасі Іванець. Він знає її початки, він і знає її теперішній рівень, сам будучи професійною мистецькою одиницею.

До згаданих проф. І. Кейваном деяких творів Парасі Іванець хочемо ще додати чи сказати ще про деякі, що заслуговують на особливу увагу а саме: "Українські піонери в Альберті", де Парася Іванець гарно передає і албертійську безкрайість простору, і строгість албертійської зими і початкову вбогість наших піонерів, як теж і їх витривалість та завзятість у поборюванні піонерських труднощів життя. Картина "На санчатах" знову характеристична тим, що — розв'язана модерністично — наче дише свіжістю зимового повітря. Портрети, виконані Парасею Іванець визначаються реалізмом, однак не "знимковістю" чи штучними позуваннями; з них варт згадати її автопортрет і портрет "Катруся".

Розміри нашої статті не дозволяють нам перечислювати всі твори Парасі Іванець, однак ми переконані, що наші читачі мали змогу на основі сказаного зробити собі образ про п-ю Парасю Іванець як мистця.

Албертійські українські піонери, картина Парасі Іванець

ОДИНОКА В ТОРОНТІ УКРАЇНСЬКА
КРАМНИЦЯ ЦЕРКОВНИХ РЕЧЕЙ
DIOCESAN CHURCH GOODS STORE
278 Bathurst St. — Toronto 2B, Ont.
Великий вибір церковних речей. — Напрестольні Євангелія. — Церковні книжки. — Молитовники і багато інших речей.

ЖМУТ "ВІДІРВАНИХ" І "РОЗКИНЕНИХ" ДУМОК...

о. Максим Марків ЧСВВ

Сьогодні світ став дуже маленький. Люди вже літають у позаземні простори. Та в цьому світі є великі, страшні сили, що можуть знищити земську кулю. При помочі модерних бомб можна нанести велику шкоду для людства. Сьогодні люди перевищають скорість світла; у кількох моментах хвилі етеру передають звуки довкруги земської кулі і лучать одних людей із другими.

Для нас Українців сьогодні єдина сила, єдиний лучник, це молитва. І ця молитва, це злука й узгіднення українських сердець: зі Львова, Полтави, Кубані, Волині, зі Зеленої Буковини, зі Срібної Карпатської України, Зеленого Клину, — неперервний ланцюг молитов через Сибір, Казахстан, Воркуту, а звідти далеко через Америку, Канаду, Аргентину і Бразилію — аж до Австралії — наші молитви б'ють в одно: до Христового Серця, до Непорочного Серця Страдальної Богоматері, звідки йде і звідки прийде спасіння для нас і для нашої землі...

Церква і нарід — усі Українці молитвою ми одно — ВЕЛИКА СІМ'Я! Війна на нашій Рідній Землі пригадує нам старинну війну із Святого Письма: як Асирійці — переможці гонять у неволю, побиті народи... Кожний може взяти зі собою торбу — і тільки торбу, а більше нічого. — Хто не хоче вийти з рідного гнізда, з рідної хати, з краю, такого тирани списами проколюють на місці!!!... Це діялось колись — і діється сьогодні з нашим любим українським народом!... Та мало цього!... Ще розривають родину, подружжя, ще забирають дітей від тата-мами!... І силою виховують їх на яничарів, на зрадників... І за них ми молимося... Ми за них терпимо... Ми за них плачемо перед нашим Спасом і Пречистою... Але ми не стидаємося наших сліз!... Ні, ніколи!... Чуєте, всі Українці: Моліться за них і Ви з нами...

Чужі діти вчаться своєї історії, своєї літератури чи географії, подорожують по світі, вчаться любити свій край, свій нарід... Чужі діти ходять до церкви і вчаться любити Бога... А наші українські діти на Рідній Землі з гіркого досвіду знають Сибір, Казахстан, Воркуту, тайги, пустині, заметіль — і нераз не знають де тата-маму поховали!...

Наші діти в Канаді веселі, милі, інтелігентні, побожні! Наші діти тут — МАЮТЬ ТАТА-МАМУ! — А тамті сирітки... Наші діти тут мають сніданя, обід, вечеру, теплі-смачні страви. А тамті жебрають кавалка хліба; хоч тяжко працюють, а голодні спати йдуть!... Наші діти тут мають теплу хату, чисту постелю, а тамті у стайні, у шопі, серед зимна на полі, в лісі ночують... Наші діти тут гарно і тепло одягнені. А тамті у лахміттю — як ЖЕБРАКИ! ЯК НЕВІЛЬНИКИ! Та ж це всі наші діти! Ми ж один український нарід, одна родина, одна віра!... Моліться за наших вигнаних дітей. Ми одно Містичне Тіло в Христі Господі!... Всі за всіх сумуймо, разом радіймо, разом плачмо, з терплячими співчуваймо, своїх рятуймо, спомагаймо!!!...

Читаємо у Старому Заповіті, що Агару вигнано з дому Авраама. І блудила Агара по пустині з малим синком!... Так, Вичерпана, близько смерти — прошептала: "Оставлю я дитину, а сама відійду. Бо не хочу дивитися на його смерть..." Аж тут почула голос: "Агаро, джерело коло тебе. Рятуй себе і синка..." Читаючи це, зринає питання: Чи покажеться і нашій українській Агарі Ангел Господень? Чи покаже їй джерело рятунку, помочі?... Це джерело рятунку-помочі ми бачимо у наших добрих українських серцях; джерело любови і милосердя... Молитвою і ділами милосердя урятуємо нашу українську Агару і її любу дитину...

Ти — Батьку й Ти — Мамо, Українська Родино, глядіть, щоб рятувати наші діти; щоб у чужому морі не втопилися, не стали яничарами; щоб не пропали для рідної Церкви, народу, української родини!

Хай Божа Мати, що так багато разів в історії рятувала наш нарід, рятує його і тепер: За морем від голоду, від гнету, від неволі і від усяких нещасть. А по цілому світі розбитим, опущеним і байдужим нашим Братам хай Марія вкаже кращий шлях. Маріє, Ти бачиш нас, рятуй своїх дітей, бо без Тебе пропадемо. Маріє, ми Твої діти!...

ПРЕСВЯТА БОГОРОДИЦЕ,
БОЖА І НАША МАТИ,
ПОКРИЙ НАС СВЯТИМ СВОЇМ
ПОКРОВОМ!

Казимир Грицина

ТОГО НІКОЛИ НЕ ЗАБУДУ!

(Продовження)

Ще літом ми всі стояли на подвір'ю. Від вулиці Татарської надійшов Черкес. Так називали якусь формацію козаків. Вони носили шапки, киреї і мали кинджали. Ті киреї робили їх страшними. І в один момент нікого не стало на подвірях. Тато і Мама стояли на подвір'ю, а ми повтікали до сіней і заглядали, щоб то буде. Він просто прийшов до нас. Підійшов до Родичів і витягнув з-під киреї курку та каже "хазяйка, зваріть куріцу". Тоді всі ввійшли до хати, ну, і Мама зварили йому курку. Єсуіди аж під другий вечір довідалися до нас, так того Черкеса боялися.

Треба знати, що коли були в нас Москалі, то коли входили до хати, то насамперед хрестилися і кланялися в сторону ікон, а тоді поздоровляли господарів. А хрестилися докладно. То зробило на нас велике враження. Дивно нераз бачити, як наші люди входять до церкви і не знають, щоб зі собою робити. І так, якби це була театральна заля, сідають до лавки і починають бесіду, або розглядаються по церкві, якби перший раз туди ввійшли. Збоку дивитися, виглядає, якби вони не знали, де вони прийшли. Добре казав один Жид: "Іване, що в вас у церкві є?", а Іван каже: "Бог". "Іване, як би там був Бог, то ви повинні на колінах іти попри церкву, а ви навіть капелюха не скидаєте, коли йдете попри церкву".

А що ж казати, коли ми ввійдемо до Божого дому? О! ми християни та й ще може католики! Їздив недавно один чоловік до краю на візиту і як вернувся, то дуже скаржився, що їм там церкви позамикали. То та господиня, де мешкав, каже: "Тут церкви отворені і тут свобода, можна йти до церкви. А ви мешкаєте в мене вже шість місяців, а ще ні разу не пішли до церкви. То чому ж тоді нарікаєте, що там церкви замкнені?" Він нічого не відповів, бо й не мав що відповідати. Направду, ми нераз гірші за большевиків!

Брат Єроним приніс вістку, що помер цісар Франц Йосиф І. і настав Карло І. Франц Йосиф І. був 68 років на престолі. За нього дуже високо стояла релігія.

Із 1916 р. на 1917 рік записали мене до першої гімназійної кляси. Директором був Миколасевич, а моїм учителем проф. О. Макарушка, за Польщі візитатор шкіл "Рідної Школи". Це був великий і добрий педагог. Катехитом був о. Гаврилюв, пізніше проповідник при св. Юрі. Професор Макарушка раз на годині питає, щоб пожиточніше: сіль чи цукор? І спитав мене, я відповів сіль. Ціла кляса загуділа гу! а то сіль солона, а цукор солодкий, цукор ліпший. Тоді професор сказав, що я влучно відповів, подав рації чому сіль важніша. Я в поведенню старався бути чемним і в порядку, не лише тоді, а й теж опісля, за те мене вчителі любили, а при добрім учителеві я й був добрий у науці, то й діставав нагороди: зошитами, перами, олівцями, а часом і солодощі мені попадались.

Наша школа містилася на вуглі вулиць Міцкевича, Тарнавського і Руської. На Руській вулиці була церква і тому я не знав інших вулиць. То коли на весну 1917 р. відбувалася парада в честь Шевченка і нас розпустили на кінці Міцкевича, то я не міг трапити домів, аж товаришка сестри довела мене до нашої школи і тоді я пішов звідтам до дому.

1917 р. на Йордан пішли всі до церкви. Остався я та молодший брат і сестра, але щоб вони робили, ніяк не пам'ятаю. Тоді був гострий мороз і погідний день. Налетів німецький літак, так усі казали, але високо-високо, що ледве його видно було і полетів на схід.

Але в березні вже почалася революція у Петербурзі. Того року велично святкували свято Шевченка в Тернополі. Коней для бандерій дало військо. На чолі бандерій їхав, як отаман, п. Корруба. Мав гарного коня і сам був гарно убраний. Якраз по тій параді я заблудив. У маю-червні знов у нас повно війська: Москалі відступають.

Вже від квітня, через цілий травень аж до втечі в червні у нас повно війська. Тому, що то літо то не дуже пхалися до хати і спали в стодолі чи просто таки на подвір'ю. Коней чіпали до дерев, або линву давали низько і до неї чіпали коней. Так багато було тих коней, що попід саму хату стояли, то ми діти боялися виходити з хати бо деякі коні кусали. Ті коні, що стояли біля дерев, гризли кору і ті дерева пропали. Тому, що вони стояли дуже густо, то часто билися. Ох, то було страшне, бо як котрому коневі зламали ногу, то приходив офіцер, жовнір брав такого коня і вивозив на поле за наш город і офіцер стріляв йому в ухо. Але заки застрілив, як такого коня вели на розстріл, то він страшно іржав. Ми не дивилися, як стріляли, бо не могли знести цього болячого іржання. Це німина болячим іржанням виявляла тугу за життям.

А що ж людина, яка думає? Нераз лишає жінку, дітей — діточок дрібненьких. І яке це боляче! А світ гарний, бо добрий Бог! Тільки люди для людей вовками. Люди затроюють собі життя. А воно коротке. І Бог ще хоче, щоб ми любилися. І св. Іван Богослов у своїх листах накликає "Діточки, любіться!"

Це вже було за Німців 1943 р. Стою у дверях крамниці "Маслосоюзу" при вул. Міцкевича, а гестапо жене четверо малих жиденят. Дівчинка, може сімрічна, держить на руках вісіммісячну дитиняу І за ручку тримає чотирирічну дитинку, а ця держить 2- чи 2½-річну. Їх четверо. І гестапівець жене їх до тюрми, бо вони призначені на розстріл! Чому? Тому, що вони Жиди!

Кінь іржав, бо хотів жити. А ці бідні діти не здавали собі справи, що їх чекає. І добре, що не знали. А може ця більша дитинка знала? Їх постріляли другого дня. Вони хотіли жити! О! болячий образ, якого не можна забути.

У травні стояли донські козаки, які вже розмовляли по-українськи і співали вечерами наших гарних пісень. У нас були тоді склади припасів їжі.

Коли козаки відступали, хотіли оставити високо жеребну кобилу, але Тато не згодилися, хоч нам обидва коні забрали. Збіжжя закопали у саді, але воно стухло. Врешті якогось дня у червні, жита вже були набрякли, але не дозрілі, — прийшли Німці. Йде такий Німець з палицею, мав пса — вівчура, який на шиї мав торбинку з червоним хрестом, то є ліки, і то все. Навіть не мав карабіна, а Москалі на конях, а хто пішки, втікали на північний схід.

Як фронт був за Збаражем, то цісарі німецький Вільгельм II і австрійський Карло I нашою вулицею їхали оглядати фронт. Авто відкрите. Наперед шофер-старшина і ще другий старшина. А зі заду цісарі, Вільгельм мав по своїй правій руці Карла. Вільгельм був у чаці так, як його малювали. Я тоді стояв у дверях сіней. Їхали, як звичайні люди.

А інші? 1941 року, як переїздив якийсь большевицький генерал через Тернопіль, то позамикали вулиці і їхало двадцять п'ять авт. Буржуї їхали як звичайні люди, а "пролетарі", як великі магнати... А як ми були в таборах в Австрії, то там, як їхав який американський генерал, то з таким шумом, як би горіло. Але ті ж Американці-демократи, теж не люблять королів-цісарів...

І от ті обидва цісарі виїхали полем на гостинець, що йшов на Підволочиська, зараз за цегольнею стали на шкарпі на горбку і через далековиди оглядали фронт, який був яких 25 км. від Тернополя за Збаражем. На тому місці, де стояли цісарі, поставили камінь з написом у німецькій мові, що такого то дня червня 1917 р. на цьому місці стояли цісарі: німецький Вільгельм II. і австрійський Карло I та оглядали фронт. Польська окупаційна влада по 1935 році перенесла той камінь і поставила в середині міста напроти головної пошти при вул. Міцкевича, що не мало жадного глузду при змісті виписаному на тім камені. Чому таке зробили, хто їх знає? А видолинок, де стояв камінь, ще видно було і по 1943 році.

Німці були великі ростбм. На зимно витривалі, в нас не стаціонували.

При відступі приїхав козак і продав Мамі пів мішка цукру. А останні козаки, що стояли на кватирі, оставили нам військові "дельти". Мама не хотіли, але козаки казали: "Хазяйка, будете стелити замість верет. Ви ж маєте дітей". Потім Поляки 1919 р. при ревізії ті цельти забрали. Останньої ночі в'їхали на наше подвір'я два козаки. Ми спали на голих ліжках, бо все поносили до стрия в пивницю. Вони оглянули хату і тоді "Давай денги, а то ми спалимо вас". Тато вийняли пулярес, де мали два чи три рублі, а вони кажуть "што ето", за сірники, а Мама вхопили за руку і кажуть підождіть, та пішли і добули, що мали, а мали, як казали, вісімдесят рублів і дали, а козак ще вхопив пуляреса від Тата і на коні. Тоді сіріло вже і наш сусід напроти брами вийшов на подвір'я, а мав годинник. То козаки рубнули шаблями по загороді з колючого дроту, під'їхали до його і "Давай часи", і він дав. Хай був би пробував не дати... Та з-полудня вже були Німці.

Німці ночами теж шлялися по господарствах. Тато спали під шопою біля хлівів. Одної ночі крик. Ми всі зриваємося і на двір, а Німець Тата душить! А брат Єроним, як скричить по-німецьки, і Німець тоді пустив Тата. Тато оповідали, що він доходив до дверей хліва, як вони сіли на ліжку, а він прискочив і до горла. Другим разом знов лазив Німець вночі по подвір'ю. Мама відчинили вікно, але з тріскотом замкнули, бо він кинувся до вікна і почав кричати, щоб відчинити. Брат Єроним встав і вийшов. Сварився з ним по-німецьки та загрозив йому, що піде на скаргу до генерала. Тоді він щось там пошварготів і пішов. Наші Тато часто брали мене в поле водити коні при оранці. В полі ми стрічали визначних міщан. Тато все здоровили і Тата здоровили "Дай Боже щастя!", і відповідали "Дякую, дай, Боже, і вам!" І так Тато казали мені все поздоровляти людей при праці, чи я їх знаю, чи ні.

Д-р Богдан Казимира. РЕЛІГІЙНО-ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ В УКРАЇНСЬКІЙ КАТОЛИЦЬКІЙ МИТРОПОЛІЇ В КАНАДІ. Стор. 102 + 11 таблиць. Ціна $1.00.

о. Дамаскин Попович. БОГ І ЛЮДИНА. Допоміжник тим, що шукають Правди. Стор. 75. Ціна 75 центів.

Замовляти через:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

"ШОТЛЯНДІЯ ВІТАЄ КАРДИНАЛА-ГЕРОЯ"

Звідомлення про 3-денний побут Його Блаженства Верховного Архиепископа Йосифа Сліпого в Шотляндії, до довголітнім і заслуженим душпастирем є Всеч. о. Микола Матичак СТП.

Уже в п'ятницю, 15-го травня ц.р., при вхсдах католицьких церков у Шотляндії видніли великі плякати, видані шотляндським католицьким тиждневиком: "СКОТШ КЕТОЛІК ОБЗЕРВЕР", сповіщаючи про особливе видання цього ж часопису, з описом і світлинами з надзвичайної події — Відвідин Українського Кардинала в Шотляндії.

І справді, коли взялося в руки цей часопис, то на його першій сторінці побачилось дві великі світлини: першу нашого Блаженнішого Верховного Архипастиря в товаристві шотляндського Кардинала Гордона Грея, знятy перед його резиденцією, після прибуття з едінбурзького летовища, і другу — з моменту прибуття обидвох Кардиналів на площу перед нашим Свят-Андріївським Храмом в Едінбурзі. А над цими світлинами — великий заголовок редакційного репортажу в словах: "ШОТЛЯНДІЯ ВІТАЄ КАРДИНАЛА-ГЕРОЯ!"

Цей заголовок вірно віддав зміст цих історичних днів у Шотляндії, бо, хоч наш Блаженніший Первоєрарх прибув тут у відвідини до Української Спільноти, то дійсно вітала його ціла Шотляндія, з церковними і світськими представниками.

Для нашої скитальської Спільноти, ці незабутні дні: середа, четвер і п'ятниця, 13-15 травня, 1970 року, були справді днями "їх же сотвори Господь", щоб "возрадуватися і возвеселитися", та джерелом великого духового підйому, із віджилими почуваннями нашої національної гордости, як маніфестаційним виявом глибокої вдячности Божому Провидінню та безмежної відданости нашому героїчному Ісповідникові св. Христової Віри!

Прибуття і вітання на летовищі:

Точно, в заповіджений час — о год. 3.30 поп., в середу, 13-го травня, приземлився літак на едінбурзькому летовищі, яким прибув із Лондону наш Найдостойніший Гість, в супроводі нашого Владики-Екзарха, Преосв. Августина ГОРНЯКА ЧСВВ, Всеч. д-ра о. С. ВІВЧАРУКА, Канцлера та Голови Центрального Організаційного Комітету, богослова Петра СТЕЦЮКА, приватного секретаря Блаженнішого, та п. інж. Василя ОЛЕСЬКОВА, пресового звітодавця "Української Думки".

Недалеко літака зібралась ціла сотня наших вірних, із представниками наших установ та гуртком нашої сумівської молоді і шкільних дітей, у національних строях, тримаючи церковні й національні прапори, та видний напис: **Вітайте!**

Коли в дверях літака появилася патріярша постать нашого Блаженнішого, понеслися радісні оплески від нашої вітальної групи, а до літака приступив шотляндський Кардинал, Архиепископ Гордон Грей, щоб, у супроводі нашого Душпастиря, першому привітати Князя нашої Церкви, з його вступом на шотляндську землю. Обидва Кардинали сердечно обнялись, а зворушений Кардинал Грей сказав: "Ви прийміжаєте між СВОЇХ!"

Зблизившись до вітальної групи, наш Блаженніший ступив на розложений килим, одержаний із Рідних Земель, щоб прийняти Слово Вітання від нашого Душпастиря — Всеч. о. Миколи Матичака СТП:

Ваше Блаженство,
Найдостойніший наш
Верховний Архиєрею,

У цей 1970 рік, коли Український Божий Люд відзначає сумні роковини — чверть сторіччя започаткування нового жорстокого релігійного переслідування та фізичного зліквідування нашої Помісної Церкви на Рідних Землях, також і наша мала Українська Спільнота в Шотляндії і в Північній Англії має превелику радість вітати сьогодні, в цьому столичному місті Едінбурзі, Вас, як нашого Найдостойнішого Гостя, який як ДОБРИЙ ПАСТИР прибуває до нас в Ім'я Господне, щоб своїм невгнутим духом засвідчувати, перед мовчазним світом, НЕЗНИЩИМІСТЬ нашої Церкви та ВЕЛИЧ нашої поневоленої, але нескореної Нації.

Дякуючи Всевишньому за цей світлий, для нас, "день, єгоже сотвори Господь", всі ми якнайсердечніше вітаємо Ваше Блаженство перед входом цього нашого власного Храму св. Андрія, і радісно кличемо: "УВІЙДИ, ЄРЕЮ", щоб, у Святій Літургії, прославити, разом із нами, Божу Премудрість, щоб сломʼякути нашу страдальну Церкву та запоторений наш Нарід, щоб потішити й піднести нашого духа Вашим Пастирським Словом та поблагословити нас усіх до дальшої жертвенної праці для Божої й Української Справи.

Разом із цим сердечним вітанням, просимо ласкаво прийняти цей символічний "ключ" у вислів Вашого духового зверхництва над тією Церквою, якої "ВРАТА АДОВА НЕ ОДОЛІЮТЬ".

Мило нам рівночасно вітати, разом із Вами, нашого великого Шотляндського Приятеля і Добродія, Його Еміненцію Кардинала Гордона ГРЕЯ, Архиепископа Едінбурґу, та нашого Дорогого Владику-Екзарха, Преосвященного Кир Августина, співаючи одушевлено: "БУДИ ІМʼЯ ГОСПОДНЕ БЛАГОСЛОВЕННО ОТ НИНІ І ДО ВІКА".

Відповідаючи, наш Блаженніший, із милим усміхом, піднявся свої благословлячі руки, сердечно дякував Кардиналові Грєєві та нашій вітальній групі, висловлюючи свою велику радість, що Боже Провидіння дозволило йому звітати, перший раз, до цього славного міста Едінбургу. І має він надію, що ці його відвідини будуть для всіх щасливою подією — родинною зустріччю Батька зі своїми духовними дітьми. А коли пролунала радісна пісня: "Сотвори, Господи", то Найдостойніший Гість щиро вітався з представниками наших установ, із нашою молоддю й дівчатками, бажаючи їм, щоб вони все були такі усміхнені...

Около 15 авт супроводило, почесною поліційною ескортою обидвох Кардиналів та нашого Владику до кардинальської резиденції в Едінбурзі, де вони замешкали, підчас цілого побуту в Шотляндії.

Парафіяни під проводом свого пароха — Всеч. о. М. Матичака (зліва) вітають Верховного Архиепископа, якого бачимо в супроводі Кардинала Грея й Владики Августина.

Літургійне вітання і торжественна Архиєрейська Богослужба:

Після короткої передишки, обидва Кардинали прибули на год. 6 веч. цього дня до Української Католицької Церкви св. Андрія в Едінбурзі, приготовится до процесійного походу та відправи Архиєрейської Богослужби. Вже в цім часі почали збиратися, біля храму наші люди й виповнили майже по береги нашу простору церкву (було їх около 500, не зважаючи на робочий день!). Прибулих Єрархів радісно вітали ряди нашої Сумівської молоді, в почесному шпалірі. Перший погляд на нашу власну Святиню зробив на Блаженнішого дуже позитивне враження. Сказав він тоді, що навіть не уявляв собі, що така мала наша Громада в Шотляндії (около 700 вірних), спромоглася на такий імпозантний Божий Храм, гарно прибраний іконами, обрусами, килимами та вишиванними рушниками.

Точно, в год. 6.30 веч., започатковано величаву процесію від заднього до головного входу Святині. За церковними хоругвами та національними прапорами, що їх несла наша молодь у народніх строях, ішло около 30 представників наших установ — членів Окружного Організаційного Комітету, які відрізнялися синьо-жовтими стяжками. За церковною асистою з шести хлопців, ішло около 20 священиків (шотляндських, польських і українських), між ними двох Абботів із шотляндського манастиря, а за ними наш Преосв. Владика Августин, Кардинал Грей та наш Блаженніший у повних літургійних ризах. Погода була прекрасна, а вид цього процесійного походу — дуже настросвий.

Процесія зупинилася перед вітальною церковною брамою, прикрашеною зеленню, прапорами, надписом "Вітайте", над ними Тризуб із Хрестом. Знову наш душпастир звернувся з офіційним Привітанням до нашого Блаженнішого, вручаючи символічний "ключ", та окликом: "УВІЙДИ, ЄРЕЮ" запросив його перебрати цей наш Свят-Андріївський Храм під свою духовну зверхність та відслужити в ньому Благодарну Службу Божу:

Ваше Блаженство,
Найдорожчий наш Верховний
Архипастирю,

коли в 1962 р., наша скитальська Спільнота в Едінбурзі відзначала, з участю Його Еміненції Кардинала Грея, 70-ліття Вашого страдального життя та, спільно з шотляндськими вірними, заносила гарячі моління за Ваше звільнення з сибірського запроторення, то може тоді ми навіть не уявляли собі, що сьогодні, в цей красний травневий день, матимемо превелику честь вітати Вас **живим**, на цій гостинній шотляндській землі, як нашого Найдостойнішого Гостя, який щасливо прибув до нас, щоб дати нам змогу "возрадуватися і возвеселитися" цією безмежною ласкою Божого Провидіння.

Длятого, з ніжними почуваннями найглибшої вдячности Господеві вітаємо Вас, як ДОБРОГО ПАСТИРЯ, зі щирих сердець бажаємо Вашому Блаженству, щоб цей 3-денний Ваш побут у Шотляндії був такий радісний, такий одушевляючий і такий успішний, як були перші дні Вашого гостювання в Лондоні.

А від наших діточок просимо ласкаво прийняти цю китицю цвітів, згадуючи, при цім нашу народню мудрість, що: "Кращий шлях терням до рожі, як рожами до терня".

Вітаючи, разом із Вами прибулого, нашого Преосвященного Владику Августина, дозвольте Вам радісно заспівати: "Сотвори Господи, Многая Літа!"

Церковний спів наших Вірних зробив на всіх миле враження.

Після зачитання Апостола (п. О. Дем'янчук, Голова Окружної Ради СУМ) та Євангелія (о. д-р С .Вівчарук), наш Преосв. Владика Августин виголосив Привітне Слово до нашого Первоєрарха, вітаючи його, від імені цілого нашого Екзархату, як старо-Завітнього Пророка, який прибув тут, щоб в Ім'я Господнє посітити український Божий Люд, скріпити в ньому віру, надію й любов та одушевити його на дальшу скитальську путь.

Висловивши відтак сердечну подяку для Його Еміненції Кардинала Грея за його особисту участь у цій Божественній Літургії, Владика Августин запросив цього великого нашого шотляндського Приятеля виголосити привітну проповідь.

З огляду на глибокий і дуже зичливий зміст цієї пам'ятної Проповіді, заподамо окремо її текст в українському перекладі.

Після заамвонної молитви, наші вірні почули вперше душпа-

стирське Слово свого найвищого Князя Церкви, слово, яке зворушило всіх до глибини своєю ніжністю, євангельською простотою, сповнене подячними висловами, закликами, заохотами, а якого провідна думка була: "Любіться і чесно працюйте, а будете ВЕЛИКИМИ".

Особливо зворушливими та незабутніми стануть для наших Вірних батьківські слова нашого Первоєрарха про те, щоби "постійно бути свідомими Христа, своєї Церкви і Обряду та своєї Нації, які впродовж віків не дали нам загинути", про те, що "наш нарід є великий і гідний, гідний помочі і гідний звеличування, а відтак про те, щоб "живучи тут і заробляючи на своє утримання, ніколи не забували передавати належну освіту своїм дітям", бо "чимбільше наші діти будуть освічені, тим краще знатимуть, хто вони, чиї вони сини і дочки..."

Підчас цеї пам'ятної Архиєрейської Літургії, понад 200 Вірних (між ними чимало Шотляндців) приступило до Св. Причастя. Її закінчено відспіванням настроєвого "Многоліття", підчас якого наш Блаженніший іще раз обмінявся "поцілунком миру" з Кардиналом Ґреєм, дякуючи йому за участь і за таке зичливе Привітне Слово.

Після Відправи учасні Вірні, з численними Сестрами - Монахинями, мали чайне прийняття в сусідській залі протестантської парафії, а священики з Єрархами в душпатирському приміщенні. Це послужило нагодою ще краще всім познайомитись та розпитувати нашого Блаженнішого про наші справи.

Відвідини і вечеря в громадському Домі:

Хоч була вже досить пізня пора (около год. 10 веч.) однак наш Верховний Архипастир радо погодився відвідати ще Український Громадський Дім СУБ-у в Едінбурзі (при Роял Террас), у якому наші Пані з ОУЖ приготовили святочну вечерю, в якій взяв участь також Кардинал Ґрей. І цей наш Громадський Дім дуже заімпонував нашому Блаженнішому, головно гостинна заля, бібліотека, скромний музейчик нашого народнього мистецтва та шкільні приміщення. Відходячи, Верховний Архиєпископ зволив передати, на руки Голови Відділу СУБ-у, п. І. Головецького, своє подячне признання та Архиєрейське благословення для дальшого успішного продовжування суспільно-громадської праці між нашими людьми.

Відвідини Шотляндських Установ і Пам'яток:

Другий день побуту нашого Блаженнішого в Шотляндії — четвер, 14-го травня, був цілий виповнений такими 4-ма головними подіями: ранніми відвідинами і Богослуженням у манастирі ОО. Сістерсів в НУНРОВ, біля Гаддінґтону, офіційною Візитою в будинку Міської Управи Едінбурґу: Пресовою Конференцією, яка відбулась у Громадському Домі СУБ-у, та вечірнім святочним прийняттям в "Ассемблі Румс. Лідс".

Між цими подіями наш Блаженніший устиг іще відвідати Католицьку Катедру св. Марії, Протестантську Катедру "Ст. Джеймс", та бодай ззовні оглянути середньо-вічний едінбурзький замок-фортецю, в якому кожнорічно відбувається Інтернаціональний Фестивал.

Святочне Прийняття-Бенкет:

Хоч був це робочий день, проте яких 350 осіб взяло участь у вечірньому святочному прийняттю-бенкеті, влаштованому заходами нашого Окружного Організаційного Комітету, в честь нашого Блаженнішого, як Почесного Гостя. Його знов супроводив Кардинал Ґрей, у товаристві свого недавно-що іменованого Єпископа - Помічника, Монс. Джеймса МОНАҐАНА.

Прибулого до прийомної залі, Блаженнішого привітав найстарший наш парафіянин, п. М. ІЛЬКІВ, подаючи традиційний "хліб і сіль", а двоє діточок — піднесли китицю цвітів, під рясні оплески зібраних учасників.

При головнім столі засіло понад 30 церковних та світських достойників, між якими були: були Монс П. КВІЛЬ, Канонік Б. ГАЙЛАНД, Канонік В. ДРОБІНА (Поляк) Рев. д-р Р. ЛОУДЕН (із Шотляндської Протест. Церкви), о. Б. ШУБЕРЛЯК (Поляк), та ще кількох інших священиків. А зі світських: Лорд і Леди Дж ВІТЛЕЙ, Радник Дж. ГЕДДЕРІК із Дружиною, п. Дж. МекКІ, Сестра ФЕЛІЦИТАС, п. Дж. ДОНАГЮ, і б. і. Серед наших представників мило було бачити д-ра М. Лятишевського, п. інж. В. Олеськова з Лондону та богослова П. СТЕЦЮКА з Риму.

Підчас бенкету, традиційний товст на здоров'я Королевої підніс сам Кардинал Ґрей, виголосивши відтак ще коротку промову — другий товст на честь нашого Блаженнішого. Знову ті його слова були повні зичливого признання для нездоланної української. Нації та його щирої радости, що Господь зволив післати їй, у Достойній Особі Кардинала Йосифа, такого провидінного Провідника.

Другу бенкетову промову зволив виголосити наш Преосв. Владика Августин, наперед в українській мові, в честь нашого Найдостойнішого Гостя, а відтак англійською мовою для піднесення товсту в честь Кардинала Ґрея та цілої Шотляндської Єрархії Священства і Народу. Полячні відповіді на цей товст зробили від Єрархії — Преосв. Єпископ-Елект, Монс. Дж. Монаґан, а від світських кругів — Радник Міської Управи, п. Дж. Геддерік, згадуючи, між іншими, як приємно було Міській Управі вітати, цього дня вранці, нашого Блаженнішого в "Ситі Чамберс".

Від українських промовців, то в першу чергу наш п. д-р М Лятишевський виголосив, із питомою йому віртуозністю, одушевляючу поему Богдана Лепкого: "У Храмі СВ. ЮРА", зробивши наперед відповідне пояснення в англ. мові. Ця поема, своїм глибоким змістом та способом виголошення, мусіла зробити велике враження на нашого Блаженнішого, який довго стискав руку шановного рецитатора, знаючи, що є він братанком нашого другого Ісповідника св. Віри, бл. п. Єпископа Івана Лятишевського, який помер у Станиславові в 1957 р., після 10-літнього сибірського запроторення.

А від імені всіх наших світських установ, коротку привітну промову виголосив Голова місцевого Відділу СУБ-у, п. І. Головецький, із послідовним врученням Блаженнішому "Дару Любови".

Після тієї офіційної частини, наступила розвагова програма. Наша Мандолінова Оркестра СУМ, під проводом п. П. Дем'янчука, відограла кілька наших народніх мелодій (включно із шотляндською "Лох Ломонд"), а Танцювальний Гурток СУМ, під проводом п. М. Поляка, віддав жвавого "Топака". Особливішою атракцією цього ж вечора був виступ Шотляндського Танцювального Гуртка, із чудовим традиційним народнім танком, до якого пригравав "пайліст" у національному строю. Згадати годиться виступ одної 15-літньої сумівки — Анни Цетнарської, яка дуже успішно відрецитувала поему: "Святий Андрій на Київських Горах", у супроводі Мандолінової Оркестри.

Кінчимо опис цього ж прийняття цитатом із "Української Думки", з дня 21 травня (з обширнішим репортажем про ці Святкування в Шотляндії) пера п. В. О.:

"Під час цілого бенкету панувала невимушена, природна атмосфера, а мистецькі виступи нашої молоді викликали вдоволення на обличчі Блаженнічого, що Він під кінець тієї родинної зустрічі і підкреслив у своєму слові, в якому щераз дякував шотляндському народові за прихильність до Українців, а Українців закликав користати з благодатей, які дає вільне життя для дальшої праці для добра української Церкви й народу.

Могутнім співом "Боже, вислухай благання" закінчено цей наскрізь удалий бенкет".

***

Поїздка до Карфін і Ґласґов:

Третій і останній день побуту нашого Блаженнішого в Шотляндії — п'ятниця, 15-го травня, був також сповнений кількома особливішими подіями.

Після ранньої Богослужби у у приватній каплиці Кардинала Ґрея та прощального сніданку, наш Первоєрарх, сказавши сердечне: "До милого побачення в Римі" до свого вельми-зичливого Господаря, та поблагословивши кардинальських Сестер-Монахинь за їхню щедру гостинність у резиденції "Ст. Беннетс", від'їхав автом, спеціяльно присланим Архиєпископом Дж. СКАНЛЯНОМ із Ґласґова, щоб зложити йому там куртуазійну візиту, перед вечірнім відлітом до Брадфорду.

Подорозі, наша автова колона зупинилась на-часок у Шотляндському Паломничому Центрі — КАРФІН, близько міста Модервел. Там привітав нашого Блаженнішого Монс. Дж. КОНРОЙ, Генеральний Вікарій модервелської Дієцезії, разом із місцевим парохом, о. Ґ. МУЛЛЕН. У цьому Центрі відбуваються наші Річні Марійські Здвиги-Прощі. Помітне враження зробила на нашого Блаженнішого унікальна каплиця зі збіркою численних Мощів Святих, між якими є також мощі і нашого Святого Йосафата, які ще в 1955 році були надіслані там нашим Дорогим Архипастирем Скитальців, ВПреосв. Архиєпископом Іваном БУЧКОМ.

Прибувши до Ґласґова, цього найбільшого міста Шотляндії, то ще перед приїздом до резиденції Архиєпископа Сканляна, наш Блаженніший у супроводі Владики Августина мав змогу відвідати коротко Католицьку Катедру св. Андрія, та Протестантську Катедру св. Мунґа, подивляючи в них помітні зразки старинної архітектури та вітражнього мистецтва.

Коли в год. 1 поп. наші авта прибули перед резиденцію Архиєпископа Сканляна, стрінула там нашого Блаженнішого приємна несподіванка: около 50 хлопців і дівчат із шотляндської католицької школи "Голируд", прибули тоді там, щоб зі своїм директором, п. Дж. МекКІ, зложити вітальний привіт Українському Кардиналові.

Із цього додаткового шкільного "Велком" був дуже радий також Архиєпископ Сканлян, який "з отвертими руками" вітав у своїй резиденції Українського Ісповідника та вгощав його щирим прийомом, у якому взяв участь і його Єпископ-Помічник, Монс. Дж. ВАРД. Підчас цієї гостинної зустрічі виявилось, як добре наш Блаженніший володіє французькою мовою, якою, головно, відбувалась дружня конверзація!

Прощальна година:

Останні хвилини цього вітального побуту нашого Блаженнішого в Шотляндії хай знову перекажуть слова згаданого п. В. О. з "Української Думки":

"Остання зустріч з Українцями в Шотляндії відбулася на ґласґівському летовищі в год. 6

Учні шотляндської школи вітають Блаженнішого Йосифа в Ґласґов. По лівій руці Блаженнішого Владика Августин, а позаду нього о. М. Матичак.

вечір, де зібралося кілька десятків людей із маленькими дітьми, яких матері приносили до Верховного, щоб одержати благословення. Зустріч ця була характеристична своєю простотою і щирістю, та зробила глибоке враження. Відпровадили Верховного всі гуртом аж до самого літака. Помахи рук, невимушені сльози на очах, і літак піднявся з Дорогим Гостем у дальшу дорогу до Лідсу й Північної Англії..."

Чи вітатимемо ми ще колись тут Вас, Найдорожчий наш Архипастирю, як ПАТРІЯРХА нашої Помісної Церкви?...

ПОХОРОН БЛ. П. АННИ ІВАСЕЧКО

Бімсвил, Онтаріо

У понеділок, 29-го червня 1970 року, на 72-му році життя вспокоїлася в Бозі бл. п. Анна Івасечко. Покійна була доброї й лагідної вдачі, щедра для всіх, помагала людям у потребі. Любила Бога і Його святу Церкву. Своїх

дітей виховувала в побожності, у пошані до старших і відданості своєму народові.

Бл. п. Анна, з дому Сапила, народилася 4-го жовтня 1897 р. в селі Константинівка, повіту Тернопіль. До Канади приїхала 1929 року і замешкала в Бімсвил. Як інші піонери, тяжко працювала. Покійна залишила в смутку чоловіка Стефана, двох братів у краю, одного брата в Канаді, й одного внука.

Похоронні богослужения відслужив у церкві св. Михаіла у Бімсвил о. Сильвестер Кумель ЧСВВ, в четвер 2-го липня 1970 р. при великій участі людей. По похороні в парохіяльній залі відбувся обід, підчас якого на заклик господаря п. Павла Трача, родина і приявні зложили щедру пожертву на церкву і пресовий фонд.

Вічна Їй пам'ять!

ТІ, ЩО НАМ ПОМАГАЮТЬ

(ПРЕСОВИЙ ФОНД)

По $22.75: Із похорону бл. п. Григора Хмари, Вінніпег.

По 50 центів: В. Гузій, Келеден; М. Маковецький, Торонто, Анна Михайлович, Чікаго; А. Гориицький, Філядельфія; А. Антонович, Клівленд; І. Шпарик, Австралія; Євген Іваників, Чікаго; Й. Серковний, Тандер Бей.

По $1.00: Т. Раковський, Торонто; Катря Бігус, Торонто; М. Петрівський, Австралія; М. Грабець, Рейлі; Катря Козак, Філядельфія; М. Хрущ, Тандер Бей; Л. Грещишин, Бафоло; М. Осадчук, Торонто; Мирон Маланюк, Чікаго; Марія Іссак, Торонто; А. Креніцький, Теривил; Марія Веклюк, Ню Йорк; Петро Грабець, Голден; Е. Келебай, Торонто; Б. Лис, Мус Джа; Василь Пернеровський, Торонто; Б. Климовський, Монреаль; Микола Лещишин, Торонто; Є. Сиротюк, Торонто; В. Кузьм'юк, Торонто; Л. Кмеч, Стар; о. С. Городецький, Рочестер; Н. Грбельський, Джексон Гейтс; Й. Куцин, Філядельфія С. Калмух, Торонто; Казимира Спісак, Філядельфія; Е. Сачко, Лорейн; Стефанія Осадца, Вайт Плейнс; М. Волошин, Вадена; М. Олесьский, Едмонтон; Проць Ясищук, Торонто; о. В. Лучків, Ніпава.

По $1.50: В. Дзіховський, Бафело; В. Проць, Австралія; Марія Шабля, Філядельфія; М. Кучер, Нзо Йорк; Т. Воис, Вестон; М. Фікташ, Торонто.

По $2.00: К. Долинський, Ірвінгтон; Проць Ясищуя, Торонто; Анна Біловус, Стейтен Айленд; о. Ю. Дубицький, Шамокін; Орест Мартинович, Філядельфія; П. Береза, Оттава; Софія Дзюбинська, Чікаго; А. Фолюсевич, Рочестер; Микола Мельник, Ню Йорк.

По $2.50: Петро Цяпало, Чікаго.

По $3.00: Борис Лончина, Дітройт; Степан Панчишин, Еверет.

По $3.50: Ірина Когут, Балтімор; о. А. Н. Луговий, Килдонен.

По $4.50: Стефанія Стар, Венкувер.

По $4.50: О. Недошитко, Торонто; А. Гунька, Торонто.

По $5.00: Андрій Мельник, Чікаго.

По $5.00: Іван Олійник, Чікаго

По $10.00: Із похорону бл. п Бронька Гармидер, Дейсленд; о Я. Гаврилюк, Монреаль; Микола Мельник, Ню Йорк

По $15.00: Із нагоди 50-ліття подружжя панства І. Надворник; о Я. Гайманович, Монреаль; Із похорону бл. п. Івана Хоми, Лемонт

По $20.00: Іван Коцур, Чікаго

По $25.00: В. Стутиський, Вінніпег.

ЧИ МАЄТЕ ВЖЕ
НОВИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ ЖУРНАЛ
"ПРАВДА"?
Містить на 176 сторінках оповідання, повісті, статті, вірші, а все те ЦІКАВЕ, повчаюче, потрібне — з великою кількістю образків.
Ціна за рік $4.00
Замовляйте на адресу:
ALEXANDER MOCH
6 Churchill Ave. — Toronto 145, Ont., Canada

Купіть пам'ятку на все життя!

ПОСВЯЧЕННЯ СОБОРУ СВ. СОФІЇ В РИМІ

ІСТОРИЧНІ ВІДВІДИНИ ПАПИ ПАВЛА VI нашої катедри - собору Св. Софії в Римі.

СВ. ЛІТУРГІЯ У СОБОРІ СВ. СОФІЇ — чудовий обряд і прекрасні співи наших хорів.

ПРОМОВА ПАПИ І ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА ИОСИФА.

БЛАГОСЛОВЕННЯ СОБОРУ СВ. СОФІЇ.

ПРОГОЛОШЕННЯ СИНОДУ Української Помісної Церкви.

КОНЦЕРТ у Ватиканському місті —

ось декілька важніших моментів із великого їх багатства, закріпленого на

4 ОБОСТОРОННІХ СТЕРЕО-ПЛАТІВКАХ

До цього ПРЕКРАСНИЙ АЛЬБОМ із 20 кольоровими світлинами та текстами важніших промов. Усе те великого формату 12 х 12 інчів, в українській мові з перекладом на англійську.

ЗАРЕКОРДУВАЛА НАША ФІРМА APON RECORD CO.

Ціна тієї пропам'ятної збірки $38.00; до того поштова оплата $1.50.

Оцю пропам'ятну збірку висилаємо за попереднім надісланням готівки.

Замовляти в Канаді виключно через

BASILIAN PRESS
286 Lisgar Street
Toronto 145, Ontario — Canada

Альбом має церковне одобрення.

Книга, яка повинна бути в кожній хаті!

У ХАТІ КОЖНОГО СВІДОМОГО ХРИСТИЯНИНА ПОВИННА БУТИ КНИГА БОЖОЇ НАУКИ, ОБ'ЯВЛЕННЯ І ЗАКОНІВ.

ЦЕ КНИГА

СВЯТОГО ПИСЬМА

Стараннями оо. Василіян видруковано для українців католиків Святе Письмо Старого і Нового Заповіту в українській мові. Це нове видання має 1446 сторін, 14 ілюстрацій і 2 кольорові мапи.

Ціна цього нового і єдиного повного перекладу:

оправленого в штучну шкіру	$12.00
в шкіру зі золоченнями	$15.00
в люксусову шкіру зі золоченнями	$20.00

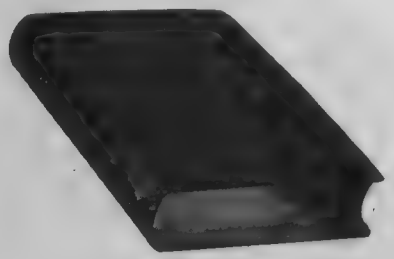

Замовлення слати на адресу:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario — Canada

СВІТЛО

THE LIGHT

РІК XXXIII — ЖОВТЕНЬ — 1970 — OCTOBER — Ч. 10 (574)

СЕЛО! І СЕРЦЕ ОДПОЧИНЕ.
СЕЛО
НА НАШІЙ УКРАЇНІ —
НЕНАЧЕ ПИСАНКА.
СЕЛО
ЗЕЛЕНИМ ГАЄМ ПОРОСЛО:
ЦВИТУТЬ САДИ.
БІЛІЮТЬ ХАТИ.
А НА ГОРІ СТОЯТЬ
ПАЛАТИ.
НЕНАЧЕ ДИВО.
А КРУГОМ
ШИРОКОЛИСТІЇ ТОПОЛІ.
А ТАМ І ЛІС.
І ПОЛЕ.
І СИНІ ГОРИ
ЗА ДНІПРОМ...
САМ БОГ ВІТАЄ
НАД СЕЛОМ!

Т. Шевченко

УКРАЇНСЬКИЙ ЮНАЧЕ!

- ХОЧЕШ знайти щастя і вдоволення в служінню для свого Українського Народу і Церкви?

- ХОЧЕШ стати духовним провідником своїх ровесників — української молоді — дітвори і старших, бути їх священиком?

- ХОЧЕШ бути одним із перших місіонарів, що буде готовий поїхати до Рідного Краю Батьків, на місійну працю для нашого Українського Народу, який уже стільки років виголодніли — спраглий духовної обслуги: своїх священиків і місіонарів?

- ВСТУПАЙ У РЯДИ ВАСИЛІЯН! — Нагоди допомогти потребуючим — через твою посвяту і любов до свого народу і Церкви — великі й різні у спільноті Василіянського Чину Святого Йосафата.

- *ВАСИЛІЯНИ ДІЮТЬ:*
  - екуменічно
  - проводять у парафіях
  - беруть участь у школах і університетах
  - пишуть і видають книжки й часописи
  - дають провід молоді
  - організують товариства
  - ведуть літні оселі для молоді й дітвори
  - працюють в адміністрації
  - виконують різні фахові ремесла
  - можна сказати: роблять усе, що треба зробити, щоб ширилося Христове Царство на землі.

Справді є ще багато речей, які треба зробити, то в них Василіянин не різниться від інших християн. Але Василіяни стараються вийти понад буденність і як особистість-індивід старається розвинути свої вроджені таланти, щоб в особливіший спосіб посвяти причинитися до служіння Богові і Його Народові.

ОТЖЕ, *ЮНАЧЕ*, якщо почуваєш у серці Божий поклик до життя духовного — священичого, то не тільки думай, але зроби конкретне рішення. Якщо хочеш у своєму житті зробити жертву служіння Українській Церкві й Народові як василіянин — священик чи брат — удайся до:

Vocational Director
Basilian Fathers
737 Bannerman Avenue
Winnipeg 14, Manitoba

Vocational Director
Basilian Fathers
Box 231
Glen Cove, L. I., N. Y., USA

Vocational Director
Basilian Fathers
520 Driveway
Ottawa 1, Ontario

ПРЕДСТАВНИКИ "СВІТЛА" ЗАКОРДОНОМ

АНГЛІЯ:
Basilian Fathers
26 Fairfield Road,
Bradford, 8, Yorks.
England

АВСТРІЯ:
Griechisch - katholisches
Zentralpfarramt zu St. Barbara
Wien 1, Riemergasse 1
Austria

АВСТРАЛІЯ:
Very Rev. D. Kachmar
35 Canning St.
North Melbourne, N. 1., Vic.

АРГЕНТИНА:
Padres Basilianos
Curapaligue 760
Buenos Aires, Argentina

БРАЗИЛІЯ:
Padres Basilianos
Caixa Postal 24
Prudentopolis, Parana, Brazil

ФРАНЦІЯ:
Abbe Julien Prokopiw
2, Rue des Crignons
80 Amiens, France

ІТАЛІЯ:
Padri Basiliani
Via San Giosafat 8,
Rome (Aventino) Italy

ЗМІСТ:

У двох малих реченнях — сім великих неправд і три помилки	*о. О. Купранець ЧСВВ*	322
Декілька думок про поступ	*о. І. Назарко ЧСВВ*	325
Привітальна промова в честь Блаженнішого Верховного Архиєпископа Йосифа	*Кард. Г. Й. Грей*	327
ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ		330
Богослови і проповідники	*о. В. Ваврик ЧСВВ*	331
НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ЖОВТЕНЬ		332
СТОРІНКА АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ		332
Ви нас запитуєте...	*о. С. Якимишин ЧСВВ*	335
Взаємовідносини між Америкою і Ватиканом	*о. О. Купранець ЧСВВ*	337
Рідне слово — вірш	*П. Куліш*	339
Життєвий шлях Перемиського Єпископа Йосафата Кочиловського	*О. Станимір*	341
Звеличувати своє життя	*о. Т. Залуцький ЧСВВ*	343
НАДІСЛАНІ ВИДАННЯ		344
Перстень — символ вірности	*о. Т. Олійник ЧСВВ*	345
"Солодко воно відходити з цього світу до Ісуса" († о. Василь Каменецький ЧСВВ)	*о. В. Ваврик ЧСВВ*	347
Щоденник природи на "Верховині"	*В. Бárка*	351
Того ніколи не забуду!	*К. Грицина*	353
ВЕРХОВНИЙ АРХИЄПИСКОП ЙОСИФ СЛІПИЙ У БРАДФОРДІ		335
Бл. п. Бр. ПАВЛО ПОЛЯНСЬКИЙ ЧСВВ		357
ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА — *Дописи*		358

ОВКЛАДИНКА:

Українське село, колись веселе, а сьогодні оповите смутком колгоспу.

СВІТЛО — український католицький місячник. Видають ОО. Василіяни. Головний редактор: о. Орест Купранець, ЧСВВ. Редакційна Колегія: о. Ириней Назарко, ЧСВВ, о. Василь Ваврик, ЧСВВ і ред. Олександер Мох.

Адреса редакції:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Адреса адміністрації:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Передплата на один рік: $4.00; поодиноке число 40¢

THE LIGHT — the Ukrainian Catholic Monthly. Published by the Basilian Fathers in Canada. Editor-in-Chief: Orest Kupranec, OSBM. Editorial Staff: Irenaeus Nazarko, OSBM, Basil Wawryk, OSBM, Alexander Moch.

Address:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Business Office:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Subscription rates: $4.00 per year. Single copy: 40 cents.

Second class mail registration number 1001

У ДВОХ МАЛИХ РЕЧЕННЯХ СІМ ВЕЛИКИХ НЕПРАВД І ТРИ ПОМИЛКИ

о. О. Купранець ЧСВВ

Недавно появилося на українському книжковому ринку нове видання: Свящ. д-р Юрій Федорів. ОБРЯДИ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ Історичний розвиток і пояснення. Видання назверх гарно презентується бо має ефектовну обкладинку, добрий папір і чистий друк, а особливо принадний наголовок. Видання фірмує Українське Богословське Наукове Товариство. Владика дозволяє його друкувати та поручає для шкільного вжитку. Остаточну апробату цьому ж виданню дає Верховний Архиєпископ.

Значить усе в порядку і то в найкращому. Тепер тільки бери та поручай широким українським народним масам, щоб вони купували це видання та навчали з нього себе й своїх дітей. Однак, заки ми висловимо нашу гадку чи поручення для цього видання, хочемо звернути увагу на одну справу.

Ось про що нам ідеться!

Ми хочемо звернути увагу це на ціле видання, бо це не є темою нашого сьогоднішнього міркування, але й тільки на одне-однісіньке місце в цьому виданні. Це місце таке багатомовне, що воно зі себе кидає відповідне світло на ціле видання та совісність його опрацювання, створює в нас відповідне поняття про інші писання цього ж автора та про його підхід в опрацюванні писань і врешті в цьому місці сам автор дає характеристику своєї особи, тобто виявляє свій характер і свою священиче-людську чесність. Це місце на 47-ій сторінці звучить отак

"Церква св. Сергія і Бакха враз з будинком, при вул. Піяцца Мадонна деі Монті 3 належала до Київської, потім Галицької Митрополії. П[illegible] була віддана до ужитку українським Василіянам, які по ув'язненні українського єпископату перепродали будинок жидам на готель, а церкву на забавовий сальон".

Це слова священика, який подає в [illegible] дані таку ноту, яка є всім [illegible] [illegible] правдою, але на[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] яку можна було б [illegible] СССР [illegible] [illegible] [illegible] за успішність поборювання [illegible] [illegible] [illegible] яким в [illegible] о. Федорова є [illegible] [illegible] [illegible] мовляв, а ось Українські Нар[illegible] [illegible] на [illegible] діла Василіян, які так [illegible] безчестять твої святощі, дорогі кожному [illegible] серцю!"

Так оформлена нота — як її подав у [illegible] виданні о. Федорів — просто чудово [illegible] контекст [illegible] кличів, які від кількох років [illegible] пляново, доцільно та систематично кидає [illegible] Василіянського Чину та його членів. Тепер [illegible] в деяких кругах наскрізь "модне", щоб [illegible] свою невдачу, неуспіх, нездарність, невмі[illegible] [illegible] безпорадність своїх потягнень пояснити [illegible] ними ділами Василіян. Звідси пішов у де[illegible] кругах клич: "Бий Василіян, бо вони зрад[illegible] вороги Української Церкви, Українського [illegible] ду, Українського Патріярхату та Блаженн[illegible] Верховного Архиєпископа!"

В цій "українсько-церковній акції" прот[illegible] [illegible]силіян о. Федорів не стоїть сам один! Ні [illegible] ні! Бо таких є дещо більше, з яких одні [illegible] як о. Федорів, а другі горлають при всяких доступних нагодах і в різних кругах.

Та все має свій початок, але має теж [illegible] кінець!

СВІТЛО THE LIGHT
Український Католицький МІСЯЧНИК
СВІТЛО, ЖОВТЕНЬ, 1970
РІК XXXIII, Ч. 10 (374)

Яка є історично-документарна правда?

На тему власности чи "належности" церкви св. Сергія й Бакха та приналежних до неї забудувань можна б написати грубезний том, бо на це є велика маса оригінальних документів за всі сторіччя їх існування. На щастя всі оригінали, що стосуються цієї матерії, є в Римі. Значну частину тих документів уже видано в збірниках документів, що їх видав о. д-р А. Великий, Протоархимандрит Чину Василіян, як теж у багатьох наукових працях різних істориків. Через те не треба вже сьогодні блукати в нетрях незнання, здогадів чи звичайних нечесних наклепів, як це робить о. Федорів. Якщо навіть і науково видані документи комусь не промовляють до розуму, то може їх сам провірити в римських архівах на оригіналах; очевидно, до такої речі треба мати теж відповідне знання й добру волю, чого забракло о. Федорову.

З уваги на брак місця в нашій статті ми звузимося до того, що передрукуємо тут уривок із "Василіянського Вісника" (Рим, 5, 1967, стор. 11-14), де саме урядово подається дані про питання власности чи цього римського осередку, тобто церкви св. Сергія й Бакха та прилежних будинків. І там читаємо, що цей осередок був Василіянському Чинові

"призначений з 1640-го року з даровизни кардинала Онуфрія Барберіні, потвердженої його братом папою Урбаном VIII-им (Барберіні) в 1640 році, окремим бреве, виданим під датою 8-го лютого 1641 року. Призначення дому було для перебування в ньому абсольвентів римських колегій (Грецької і Пропаганди) та для Головного Василіянського прокуратора Литовської Провінції Василіянського Чину. В 1660 році, дня 12-го червня, Папа Олександер VII-ий підчинив цей осідок Конгрегації Поширення Віри, вийнявши його з-під судовласти Вікаріяту Міста Риму. У 1744 році Папа Венедикт XIV-ий поширив право до цього дому і церкви і на другу провінцію Чину, так звану "Руську", і визначив її положення в окремій конституції "Інтер плюрес" (11. 5. 1744), вияснюючи її початкове призначення і функцію, як осідок Генерального Прокуратора Василіянського Чину. Отож від 1639 року починаючи, аж до року 1829 в цьому осідку проживали Римські Василіянські Прокуратори, поки, по смерті останнього Прокуратора, о. Анатолія Вільчинського, російський уряд Миколи I-го не підніс до цього осідку своїх претенсій титулом, що, мовляв, велика більшість територій, де проживав і діяв Василіянський Чин у XVII.-XVIII. сторіччях, опинилися під російською окупацією. Щоб урятувати цей осідок від російських претенсій, Пропаганда перейняла його під свою безпосередню управу та власність, силою чого врятувала вона його і згодом по 1870-ім році перед посяганнями італійської сабавдської монархії, яка окупувала Папську Державу і місто Рим. Від 1848 року в цьому осідку проживав і ним завідував о. Михайло Домбровський ЧСВВ, останній Протоігумен "Руської Провінції" Чину, а коли в 1880-их роках він помер і Василіяни не мали сил його обсадити, то тут проживав Прокуратор Галицької Церковної Провінції, доки в 1897 році не приміщено тут "Руської Колегії". По її перенесенні на Джаніколо в 1932 році, Василіяни знов перебрали свій давній осідок та примістили тут Генеральну Курію обновленого в Добромильській Реформі Василіянського Чину. В 1956-57 рр. Пропаганда, упорядковуючи в нових часах свої маєтки, переписала знову цей осідок на власність і управління Василіянського Чину, правно визнаного в Італії та спосібного завідувати правно матеріяльними добрами".

Що з того виходить?

З повище наведеного виходить, що римський осідок, тобто церква та забудовання при ній ніколи не були навіть у юрисдикції Київської чи Галицької Митрополії, не то, щоб могли бути їх власністю. Бо був цей осідок у юрисдикції Папського Римського Вікаріяту або св. Конґреґації Пропаґанди Віри, під якої юрисдикцією була давніше наша Церква.

Навіть тоді, коли мали в цьому будинку при церкві св. Сергія й Бакха примістити на помешкання Прокураторів Галицької Церковної Провінції, то запитували галицького василіянського протоігумена — о. Климентія Сарницького про його згоду на це, яку він дав листом з 28-го травня 1883 р. до Конґреґації Пропаґанди.

Коли знов мова про "Руську Колегію", яка тепер зветься Українська Папська Колегія св. Йосафата та є приміщена у власному будинку на Джаніколо, можемо теж сказати, що вона ніколи не була ні в українській церковній юрисдикції, як теж і не є сьогодні в юрисдикції

Українського Єпископату, бо це і власність і юрисдикція, і то безпосередньо, Апостольського Престолу, бо це інституція папського права, а не єпископського.

Чи Василіяни продали цей осідок Жидам?

У своїй ноті о. Федорів твердить, що Василіяни продали Жидам манастир на готель, а церкву на забавовий сальон, і то по ув'язненні українського єпископату.

В тому всьому є тільки одна правда, що Василіяни цей осідок продали, а все інше є неправда.

Український Єпископат був ув'язнений у 1945 році, а осідок був проданий у 1960 р. Однак ці дві події не мають між собою ніякого взаємовідношення. Дім продали не задля того, що наш Єпископат був ув'язнений, але задля інших причин, про які понижче скажемо.

Заки дім продати, то Василіянський Чин через свого Головного Настоятеля звернувся наперед до тоді існуючого леґального проводу Української Католицької Церкви — до Української Єпископської Конференції, у склад якої входили всі наші митрополити, архиєпископи та єпископи що проживали у вільному світі. Однак Українська Єпископська Конференція в цій справі, себто евентуального закупу церкви та забудувань у Римі, заявила на письмі, що цим осідком вона не зацікавлена, тобто іншими словами можна сказати, що Українська Єпископська Конференція не вважала ні потрібним, ані вказаним цей осідок надалі зберігати для української церковної спільноти.

Церкву св. Сергія й Бакха і будинки продано не Жидам, і не на готель і не на забавовий сальон, але продано все разом Папській Колеґії "Понтіфічіо Колєджо Пійо Лятіно Амерікано", якою адмініструють ОО. Єзуїти та яка є в безпосередній юрисдикції Ватикану та є папського права, подібно як і наша Колеґія в Римі. І тому дивно нам, що о. Федорів уважає Ватикан і папську установу Жидами, будучи католицьким священиком. А ще дивніше виглядає нам факт, що о. Федорів називає папську священичу установу готелем, а Св. Літургію та інші богослуження, — які служилися в цій церкві — "забавою", коли сказав, що церкву продано на забавовий сальон. Так не вільно ображати Св. Літургії, хоч би і в латинському обряді вона була, хочби ми її й не любили: тож богослуження таки остається богослуженням, байдуже на його обрядове виведення.

Чому Василіяни продали цей осідок?

Головною причиною, що Василіяни продали цей осідок, було те, що цей осідок знаходився в одній з найгірших частин міста Риму, бо в проститутському й батярському дистрикті.

Це місце ніяк не надавалося на те, щоб там держати манастир і там — у такому дистрикті — виховувати чернечий доріст. І тому дуже часто тодішній настоятель св. Конґреґації для Східніх Церков — Кардинал Тіссеран, а опісля Кардинал Кусса звертали о. Протоархимандритові увагу на те та казали, щоб чимскоріше знайти яке інше місце, яке своїм оточенням більш підходило б!

Другою причиною було те, що будинки просто не надавалися до того, щоб у них жити. Старинні мури були наскрізь перегнилі грибом і вогкістю, від них заносило жахливим сопухом гнилизни, зокрема ж на двох долішніх поверхах.

Ще іншою причиною було, що та ціла дільниця міста, як препоганий "слам", була і так засуджена та призначена на перебудову, а тим самим і цей дім зчасом був би містом призначений на завалення. Очевидно, що темпо перебудов міст в Італії не йде таким темпом, як у Канаді чи Америці, тому мабуть ще деякі роки дім постоїть.

Мабуть тому, — з поданих причин, — Українська Єпископська Конференція не хотіла купувати того осідку від Василіян. Ми й не дивуємося Єпископській Конференції, що не хотіла купити, бо чого пхатися між проституток, коли можна купити відповідний об'єкт у гарному чистому дистрикті міста, щоб не треба було соромитися, що живете чи маєте свою установу в такім гидкім місці.

Недавно ми чули, що тепер цей осідок, тобто церкву св. Сергія й Бакха і повасиліянський манастир відкупив наш Верховний Архиєпископ від згаданої Папської Колеґії, яка теж, побувши там пару років, побачила, що це не є для неї місце а тому теж перенеслася на інше.

ПРОТЕСТ ПРОТИ МОРДУ ІНДІЯН

Священики, монахи й миряни внесли спільний протест до уряду Колюмбії, Полуднева Америка, проти насильного винищування Індіян, головно із племени Гваїра. У протесті обвинувачують армію, плянтаторів і державних урядовців, що вони під покришкою поборювання революційних бунтів, винищують Індіян, щоб забрати в [illegible] руки їх землі. Якщо навіть був спротив з[illegible] Індіян, то хіба в обороні свого життя та [illegible] власности. Схоплених Індіян армійці му[illegible] електрошоками й іншими муками, не щадячи дітей. У протестному письмі між іншим [illegible]риться таке: "Це все діється в ім'я закону та [illegible]рядку. Однак насправді йдеться тут ні про [illegible] інше, а про інституціоналізоване насилля" [illegible] очевидно, стається під охороною уряду.

ДЕКІЛЬКА ДУМОК ПРО ПОСТУП

о. І. Назарко ЧСВВ

Сьогоднішня людина думає, що вона наче на тарілці держить у своїх руках цілу земну кулю, бо сьогоднішня людина думає, що вона в своєму поступі знання й техніки опанувала всі тайни природи.

Сьогодні часто говориться і пишеться про "поступ", бо це безперечний факт, що видно величезний поступ майже на всіх ділянках особистого й суспільного життя. Щó таке поступ? Як треба на нього задивлятися? Чи є він чимось добрим, чи злим? Оце кілька пекучих питань, які настирливо домагаються відповідей ясних і рішучих, якщо хочемо оминути скрайні та однобічні погляди.

Щó таке поступ?

Деякі кажуть, що поступ — це сила й праця, яка змагає до безустанної поправи обставин і умов людського буття. Використовувати сотворіння в тому стані, в якому вони находяться, розвивати їх і скріпляти їхні природні уздібнення — це може бути добре, але може бути і зле. Чинити так у повній залежності від Творця і з належним підпорядкуванням вічним інтересам людини це добра річ. Чинити так без тієї залежности і без цього підпорядкування Богові — це зла річ. Самозрозуміле, що всі змагання до поступу повинні бути скеровані до якогось дійсного чи позірного добра, бо зло, як таке, не може бути предметом для людської волі. Вслід за тим "поступ" для багатьох — це якийсь чародійний висказ, а сам звук цього слова криє для них у собі щось магічного. Тому так часто говориться про поступ, як про щось епохальне, щось, що має відродити людство і зачати його "золоту добу". "Поступ уже прийшов, він щоденно приходить до нас наново" — так говорив один рабин при посвяченні жидівської синагоги.

Інші "поступовці" це вдоволяються такими богохульними поклонами в честь поступу та в особливий спосіб пророкують про необмежений поступ *людської раси*. Вони запевняють нас, що наша раса в нашому виїмковому сторіччі, розвивається так швидко, що ми навіть не можемо собі повнотою уявити величню картину "промінної ери". Відомий американський професор Клиффорд кликав на одному святі: "Царство людини — вже близьке". Людство входить в нову фазу існування. Одночасно з поступом науки, із впливом новітньої цивілізації, особливо техніки, із пристосуванням наукових метод до щоденного життя, зникає незнання, нерівність, щезають недуги й інші прикрощі, як щезає мряка перед сходом сонця. І ступнево земля переміняється в "ліпшу країну". Вже римський поет Горацій казав: "Нема нічого надто трудного для смертельників. Ми досить зухвалі, щоби пнятися до самого неба". Читаючи це, мимохіть пригадуються нам зарозумілі будівничі вавилонської вежі...

Під технічним оглядом людина дуже далеко поступила вперед! Коли мова про духовний і моральний поступ людини, то можемо сказати, що вона щораз більше стрягає в багні розладу, бо не шукає порятунку в Бога, але сама в собі.

Християнське розуміння поступу

Дослівно "поступ" означає рух уперед до даної мети. А порушуватися до одної мети значить: тимсамим віддалюватися від іншої. Іти вперед в одному напрямі значить: відступати в противному напрямі. Отже все залежить від напряму, в якому ми порушуємося, від мети, до якої ми повинні зміряти. А цю мету кожному сотворінню визначив Творець; нею є досконаліть даного сотворіння. А тому, що є досконалості різного роду, то і є різного роду поступ, нераз зовсім відрубний, а то й зовсім суперечний.

І так: існує *матеріяльний* поступ, себто поступ до матеріяльної досконалости. Він змагає до поправи всього, що відноситься до людського тіла та служить його потребам і вигодам, як харч, напиток, світло, повітря, спочинок, рух-спорт, гігієна, лікування і т. п. Є поступ *інтелектуальний* (умовий), себто змагання до умової досконалости. Він стремить до поправи всього, що відноситься до людського ума, що його розвиває й удосконалює, як от наука, мистецтво, література, преса і взагалі умова культура. Крім цього є ще *моральний* поступ, себто змагання до моральної досконалости. Його ціллю є уліпшення всього, що відноситься до людської волі, що помагає її вихованню і скріпленню, як от карність, обов'язковість, панування над пристрастями, релігія, виконування чеснот, у першу ж чергу надприродної любови. Тільки через моральний поступ людина зближається до своєї остаточної життєвої мети, якої не осягнуть інакше, як лише через надприродну злуку зо своїм Творцем. Отже кожний поступ, що не годиться з моральним поступом, його свідомо виключає, або йому перешкоджає, — це не є справжній і дійсний поступ людини, але фальшивий і тільки позірний.

Наш модерний поступ

На жаль, приходиться ствердити, що в більшості наш модерний поступ обмежується тільки до поступу матеріяльного й умового. Поступова людина має панувати над нижчими сотвореннями і має повнотою розвивати власні здібности фізичні та умові. Це називається вдосконаленням своєї особистости; так, наче б то людина не мала інших насяг і властей, які теж потребують удосконалення. Отже в теорії модерний поступ не дбає про виховання волі, а тимсамим не дбає про моральний поступ. А в практиці такий "поступ" поминає виховання волі, усуваючи спасенний вплив релігії зо шкіл, без якої виховання волі, а вслід за тим моральний поступ, є неможливий. Тому сьогоднішнє людство подібне до тієї ненормальної дитини, в якої один член тіла непоголова, над міру розрослася, а водночас інші члени (руки й ноги) не розвиваються і не ростуть. Такий процес є ненормальний, хворобливий і шкідливий для здоров'я. Аналогічно і сучасний поступ матеріяльний та умовий при одночасному застою поступу морального — це процес ненормальний і шкідливий, особливо для здоров'я душі, бо Христос сказав: "Що́ поможе людині, хоч би вона ввесь світ позискала (через поступ матеріяльний і умовий), а душу свою занапастила?" (через моральний застій).

А II-ий Ватиканський Собор у своїй душпастирській конституції "Про Церкву в сучасному світі" каже: "В наші часи людство захоплене своїми власними винаходами, ставить собі таки часто тривожні питання про сучасний поступ світу, про місце і ролю людини у всесвіті, про глузд своїх окремих і громадських змагань та вкінці про остаточну мету людей і речей... Треба спасти людину й обновити людську суспільність. Тому суттю цілого нашого поступу має бути *людина:* єдина і ціла, з тілом і душею, з серцем і сумлінням, з умом і волею".

Ось таке повинно бути ціллю справжнього повного поступу.

ВОСКРЕСНИ, ГОСПОДИ, І ЗАСІЯЙ СВІТЛОМ ТВОЄЇ СЛАВИ НАД НАШИМ УКРАЇНСЬКИМ СІЮНОМ — КИЄВОМ І ЛЬВОВОМ!

ПРИВІТАЛЬНА ПРОМОВА

Кардинала Ґордона Й. ҐРЕЯ, Архиепископа Едінбургу, в честь нашого Блаженнішого Первоєрарха Йосифа, виголошена підчас торжественної Архиерейської Богослужби в церкві св. Андрія в Едінбурзі, дня 13-го травня 1970 року. (В українському перекладі).

Ваша Еміненціє,

з найглибшою радістю вітаю Вас сьогодні в Едінбурзі і в Шотляндії. Ви є духовним провідником і батьком для Українців у Шотляндії, і в багатьох далеких країнах світу, але ми вітаємо Вас сьогодні тут як Почесного Гостя католиків цієї країни, і тих, що є родженцями цієї країни, і тих, що належать до Української Спільноти.

Правда, перша-основна ціль Ваших відвідин є зустрінути Ваше мале українське стадо, яке осіло в містах і городах Шотляндії, розсіяне по селах і хуторах. Ви прибули заохотити їх на скитальщині; скріпити їх віру, пригадати їм велику спадщину, яку вони посідають, релігійних і культурних традицій, а які, хоч на скитальщині далеко від їхньої батьківщини, вони мусять дальше ревно зберігати і хоронити.

Кардинал Ґрей і Кардинал Сліпий в Едінбургу.

Але Ваші відвідини є також великою честю і для нас, шотляндських католиків. Це велика честь, бо у Вашій Особі, ми вітаємо людину героїчної відваги, християнина незламної віри, священика і єпископа, вславленого за його повновідданість до Бога і Його Церкви, що виявилось підчас довгих років Вашого терпіння.

Цього вечора пам'ять переносить мене 7 років назад, до п'ятницевого ранку, 11-го жовтня 1963 року, коли, серед овацийних оплесків, Ви підне-слись до слова у великій соборовій залі св. Петра в Римі, коли Отці 2-го Ватиканського Собору повстали, щоб привітати Вас, який протягом 17 років страждав за Віру в советських в'язницях і концентраційних таборах.

Цього пам'ятного ранку повторилася історія: бо на Нікейському Соборі, в 325 році, з подібною овацією привітали єпископів, які, так як Ви, прибули зі знаками переслідування. Павло з Ново-Кесарії, Пафнутій із Єгипту, і ціле грono інших, що принесли на своїх тілах рани нашого Господа Ісуса Христа так, як Ви самі це зробили.

Це Ваші відвідини Шотляндії, і Ви, в дечому повинні почуватися тут дуже "як дома". Так, як Ви і Ваш нарід, також і ми, Шотляндці, є горді з нашої довгої християнської традиції, і ми поділяємо з Вами, як нашого спільного святого Патрона, самого Апостола Андрія.

Я хочу впевнити Вас про найвищу пошану, якою втішається Ваше мале українське стадо в Шотляндії. Щодо числа — воно мале, але щодо ревности і льояльности до віри — воно сильне. Розсіяне, дійсно, по цілій довжині і ширині цеї країни, воно є пашене з відданістю і з неструдженою ревністю його любленого пастиря, Отця Матичака, який зробив так багато для промощування найприязніших відносин із католиками, протестантами і цивільними властями цієї країни.

Ми горді мати Ваше українське стадо серед нас і в цій Архидієцезії. Ми подивляємо ревність і віру Вашого народу, ревність і віру, які залишилися сильними, не зважаючи на всі пережи-вання, пригноблення і переміни. Ми одушевлені їхньою любов'ю до їх старинної і красної Літургії та їхньою радісною участю в ній.

І коли ми молимося за вільну й освободжену Україну, за кінець цьому насильному скитанню, то ми однак знаємо, що коли в Богом даному часі, цей момент прийде, наша радість буде дещо притемнена своєрідним жалем. Ми дійсно будемо радіти, що воля і справедливість повернені, але ми будемо чимало жалувати з від'їзду багатьох українських приятелів, яких ми подивляли й любили.

Ваша Еміненціє! Ми віримо, що Ви будете вдоволені з Ваших коротких відвідин Шотляндії.

Ми знаємо, що Ви будете одушевлені і піднесені вірою і ревністю Вашого тут люду, і ми молимося, щоб — коли буде змога — Ви повернулись знову тут, щоб одушевити Ваше мале стадо, і в заміну, самому одушевитись тим, що бачите і чуєте.

СПІЛЬНОТА ХРИСТИЯНСЬКОЇ СПІВПРАЦІ

Створення "Спільної співпраці Християнських Церков" у Швайцарії стане мабуть іще цього року дійсністю. Така установа — як говориться в комунікаті — дозволить у красвій площині на співпрацю поодиноких церковних спільнот у різних практичних питаннях щоденного життя. Поодинокі проводи різних Церков дістануть випрацьований проект статуту, щоб до нього відповідно поставитися та узгіднити поодинокі точки з ін-

НЕДОПУЩЕНИЙ МОНАШИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ

У пособоровій добі Голяндія веде, можна сказати, перед у всяких "небувалих" ідеях і експериментах, за які одні Голяндців подивлюють, а другі осуджують. Між іншим зродився там теж плян заснувати на передмісті Утрехту "спільну чернечу громаду", до якої входило би п'ять капуцинських монахів і дві францисканські монахині. Такий плян, очевидно, викликав широкий відгомін у світі, як теж і всякі коментарі на цю "чернечу комуну", як деякі хотіли її називати. Однак цей "експеримент" не дійшов до здійснення, бо церковна влада висунула занадто поважні застереження проти такого проекту, хоч би тільки на "експериментальній базі".

СЛОВО ЄПИСКОПІВ КУБИ ПРО ХРИСТИЯН І АТЕЇСТІВ

"Сучасний атеїзм є дійсністю, яку ми не можемо тільки спрощувати та восоружнювати" — ствердили єпископи Куби у своїй заяві. Християни не повинні вагатися чи відмовлятися від співпраці з людиною тільки тому, що вона не вірить у Бога. Співпраця між християнами й атеїстами може бути дуже продуктивною, особливо в ділянках індустріяльного розвою та соціяльної справедливости. "Люди доброї волі мають багато спільного, чи вони атеїсти, чи віруючі". — говорять далі єпископи Куби, закликаючи рівночасно всіх християн Куби, щоб вони зберігали щиро свою віру в тих умовинах світу, в яких доводиться їм жити.

ПАПА Й СЕКРЕТАР РАДИ ЦЕРКОВ ДО ПІВНІЧНОЇ ІРЛЯНДІЇ

Папа Павло й д-р Юджін К. Блейк — Генеральний Секретар Світової Ради Церков (у якій об'єднуються різні Протестантські й Празослав-ні Церкви), повияні спільно поїхати до Північної Ірляндії, а якщо навіть треба, то разом піти на вулиці, щоб там замирити воюючі групи католиків і протестантів. Таку ідею піддав баптистський часопис із Вашінгтону, очевидно, вповні нереальну.

ПЕРШИЙ В ІСТОРІЇ ХОРВАТ ПАПСЬКИМ НУНЦІЄМ

У жовтні ц.р. висвячено на єпископа о. моис. Йосифа Угача. Досі сповняв різні нижчі дипломатичні функції в кількох папських нунціятурах, а саме в: Панамі, Каїро, Боні й останньо в Мадриді. Тепер він іменований нуцієм у Пакістані Це перший в історії Католицької Церкви Хорват що став нунцієм, тобто папським амбасадором Як знаємо, то поза малими виїмками, папськими нунціями чи апостольськими делегатами є переважно самі Італійці.

ПАПА ПИТИМЕ АВСТРІЙСЬКЕ ВИНО

У часі вакацій до Риму прибуло австрійське паломництво з провінції Бургенлянд у числі 720 осіб під проводом свого єпископа С. Ляслю. Паломники були прийняті Папою на окремій авдиенції. Паломники принесли зі собою різні дарунки для Папи, і так: єпископ — чек на 250.000 австрійських шилінгів ($10.000) на місійні й доброчинні цілі; священики — чашу, жінки — ризи і т. д. Посеред тих різних груп найоригінальнийший дар принесли бургенляндські виноградарі, які дали кіш із добірними винами своїх винниць. Видно, що це "забавило" Папу, бо він, усміхаючись сказав, що він питиме це вино при святочній "оказії" зі своїми приятелями.

ВІДДІЛЕННЯ ЦЕРКОВНИХ І ЦИВІЛЬНИХ ШЛЮБІВ

У майбутньому кожний громадянин Колюмбії, Полуднева Америка, матиме право брати тільки цивільний шлюб. Такий погляд заступав по-перед сенатом колюмбійський президент. Він уважає правильним, щоб церковний і цивільний шлюби були від себе відділені та незалежні. Дотепер на основі колюмбійських законів тільки такий цивільний шлюб був важний, якщо по ньому заступав церковний.

ВИСОКОПРЕПОДОБНОМУ

О. ПАТРИКІЄВІ ПАЩАКОВІ

нововибраному

ПРОТОІГУМЕНОВІ

АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРОВІНЦІЇ ОО. ВАСИЛІЯН

бажаємо

ЩЕДРОГО БОЖОГО БЛАГОСЛОВЕННЯ

та

НАЙКРАЩИХ УСПІХІВ У ПРАЦІ

НА МНОГАЯ І БЛАГАЯ ЛІТА!

ЦЕЛІБАТ ОДНЕ З ПИТАНЬ НАСТУПНОГО ПАПСЬКОГО СИНОДУ?

Єпископи скандинавських країн відбули свою чергову спільну конференцію в Тромзо, Норвегія. Одним із головних питань наради була справа священичого целібату, поруч інших тем, які б мали бути предложені на наступне засідання Папського Синоду в Римі, що має відбутися мабуть осінню 1971 року. Конкретно: скандинавські єпископи мали б у своєму проекті подати критерії, за якими можна було б святити жонатих мужчин на священиків.

РАДА ЦЕРКОВ ПОМАГАЄ АРАБСЬКИМ БІЖЕНЦЯМ

Світова Рада Церков заявила, що вона розпочинає більшою сумою допомогу на будову домів арабським біженцям у західній Галилеї. Першим проектом мала би бути будова поселенчого пункту для християнських Арабів у Тель Кіссан. Ініціятива Ради Церков для покращання злиднів арабських біженців на території, що нею адмініструє Ізраїль, викликала сильне враження в Ізраїлі.

ПАПА ПАВЛО ЗА ОБ'ЄДНАНОЮ ЕВРОПОЮ

В місяці серпні Папа Павло сказав, що: "Европа об'єднана може стати джерелом сили й стабільности. Воно конечне, щоб Европа була не тільки однією спільнотою у власних проблемах і ними тільки займалася; вона може бути сильною й процвітаючою базою, яка теж може простягати свою поміч і на ті частини світу, що менш упривілеєні".

ХРЕЩЕННЯ 12.000 "СВІДКІВ ЄГОВИ"

У серпні цього року в Тулюзі, Франція, мало бути охрещених 12.000 членів секти Свідків Єгови з Еспанії під час їх останнього конгресу заграницею, бо вже наступний у 1971 році конгрес уперше відбуватимуть в Еспанії. Тема конгресу була — "Люди доброї волі". Свідки Єгови вже одержали від еспанського уряду дозвіл на існування та практикування свого віровизнання в Еспанії. Починаючи від травня 1968 р., досі 132 некатолицькі віровизнання одержали дозвіл леґально існувати й практикувати свій культ в Еспанії, чого раніше не було, бо раніше одиноко дозволеною релігією була католицька релігія як державна.

ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

(Продовження)

(Вищість свободи)

17. — Тільки свобідна людина може схилятись до добра; і цілком слушно наші сучасники таку свободу і високо цінять і її гаряче бажають. Однак, часто вважають її неправильно неначебто за якусь вільність робити все, що подобається, навіть зло. А, тимчасом, правдива свобода є визначним знаменом Божого образу в людині. Бо сподобалося Богові залишити людину "в руці свого власного рішення" (12), щоб самохіть шукала вона свого Творця, і — визнавши його — свобідно дійшла вона до свого повного і блаженного вдосконалення. Отже, гідність людини вимагає, щоб діяла вона за свідомим і свобідним вибором, тобто за внутрішнім порушенням і переконанням, а не за якимсь сліпим внутрішнім поштовхом чи за чисто зовнішнім примусом. А такої гідности досягає людина, коли — звільнившись з усякої неволі пристрастей — іде до своєї мети, вибираючи свобідно добро та вживаючи пильно й успішно відповідних до цього засобів. Це спрямування до Бога свобідна людина, зранена гріхом, може вповні здійснити тільки за допомогою Божої ласки. Але кожному доведеться здати звіт на суді Божому, відповідно до того чи творив добро, чи зло (13).

(Таїнство смерти)

18. — Загадка людської природи доходить до свого верху в обличчі смерти. Бо страждає людина не тільки болями й повільним розладнанням тіла, але також, а то й ще більше, — страхом перед остаточним знищенням. Тож правильно розсуджує вона інстинктом свого серця, коли страхається і відкидає таку основну руїну і остаточний загин своєї особовости. Зародок вічности, що його має в собі, і якого не можна втотожнювати з самою тільки матерією, повстає проти смерти. Всі змагання техніки, хоч і дуже таки корисні, не мають сили заспокоїти людської тривоги: бо продовжена біологічна довгожилість не може заспокоїти отого бажання прийдешнього життя, яке нездоланно діє в її серці.

Коли в обличчі смерти всяке міркування здає лаштунки, то Церква, поучена Божим Об'явленням, стверджує, що людина є сотворена Богом для щасливої мети, яка лежить поза межами земського горювання. А до того ще християнська віра навчає, що смерть тілесна, від якої людина була б свобідна — не згрішивши (14), буде переможена, коли силою і милістю Спасителя буде привернене, втрачене з її власної вини, спасіння. Бо Бог покликав і кличе людину, щоб цілою своєю істотою об'єдналася з ним у спільноті вічного і нетлінного Божого життя. А цю перемогу здобув Христос, воскресивши до життя, і своєю смертю висвободив людину від смерти (15). Тому кожній думаючій людині добре обгрунтована віра дає відповідь на її тривожні запитання про її майбутню долю; а рівночасно дає і спроможність мати спілку в Христі з улюбленими померлими братами, підказуючи надію, що вони знайшли таки справжнє життя в Бозі.

(12) Пор. Сир. 15, 14.
(13) Пор. 2 Кор. 5, 10.
(14) Пор. Мудр. 1, 13; 2, 23-24; Рим. 5, 21; 6 23; Як. 1, 15.
(15) Пор. 1 Кор. 15, 55-57.

"БОГ НЕ Є НІ МЕРТВИЙ, НІ ПЕРЕЖИТИЙ"

"Бог не є ні мертвий, ні пережитий! Тільки ми мусимо відновити самі в собі ідею Бога, яку ми відкинули, спрофанували, спотворили і забули!" — сказав Папа Павло в своїй промові в Кастель-гандольфо, говорячи про явища посеред сьогоднішньої молоді, в тому теж і про атеїзм.

Тільки в світлі Христового хреста й св. Євангелія можуть богослови навчати та проповідники проповідувати.

БОГОСЛОВИ І ПРОПОВІДНИКИ

о. Василь Ваврик ЧСВВ

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ЖОВТЕНЬ

Від кінця Ватиканського II Собору, від якого ми чекали і чекаємо дальше на правдиве оновлення Христової Церкви, покищо маємо дуже мало наглядного поліпшення, а зате відчуваємо всі, що в багатьох речах ми обіднені, замішані, і тратимо багато з-поміж наших рядів не лишень мирян, але й духовенства, монахів і Сестер. Може чи не найбільшою причиною цього лиха те, що Собор уважав, відповідно до поступу модерних часів, дати повну свободу слова "говореного й писаного" як мирянам так і духовним. І посипались, мов із завороженого віками й тісно зв'язаного мішка, письма всяких приватних гадок, опіній, фантазій, навіть поучень, що межують часто з неодною, в історії знаною, ересію. Як новина і щось модерне та "поступове", такі книжки, книжечки, статті і статтейки, легко доходять до рук читачів, які самі не мають відповідної богословської або наукової підготови; а новітні опінії, навіть явно противні навчанню єпископів і Святішого Вітця, захоплюють читачів, вносять у їх ум хаос і замішання, або навіть деякого роду горде самозадоволення: що "ось то нарешті нам усе стало ясне, і для теперішніх часів пристосоване". Тяжко зрозуміти людей, які до вчора покірно приймали навчання Апостольської Столиці з дитинною підлеглістю, а нині піддають критиці чи сумнівам учительський найвищий уряд Римського Папи та збору католицьких єпископів. А тому, що до народу-мирян найближче стоять відпоручники вчительського уряду єпископів і Папи: богослови і проповідники, — Свт. Отець поручає нам молитися тепер: "Щоби богослови і проповідники Божого слова у своїх науках трималися вірно навчання Христової Церкви".

Прочитаймо собі коротенький уступ із Соборової догматичної конституції "Про Боже об'явлення" (число 24), що відноситься і до богословів і до проповідників.

Слова Собору про богословів і проповідників

Собор у своїй конституції, що вже самою назвою відзначена, як один із важніших документів Собору, каже: "Священна богословія спирається немов на фундамент, на писане Боже слово, спільно із Священним Переданням, та в ньому і сама сильно скріпляється і завжди молодіє, досліджуючи в світлі віри всю правду, основану на Христовому таїнстві. А Святе Писання заключає в собі Боже слово, і тому що воно надхнене, є воно справді словом Божим; тому студії Священного Письма є немов душею священної богословії. Тим же ж словом Писання також спасенно кормиться і свято процвітає служіння слова, тобто пастирська проповідь, катехиза та всякий християнський вишкіл, у якому треба, щоб літургійна проповідь займала визначне місце".

Переклад цього документу з латинської мови

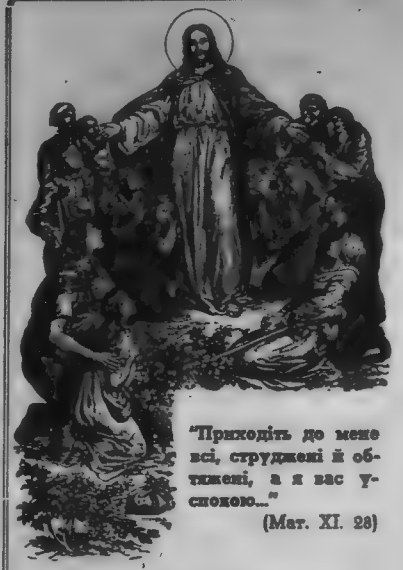

"Приходіть до мене всі, струджені й обтяжені, а я вас успокою..."
(Мат. XI. 28)

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ

для членів Апостольства Молитви й усіх побожних душ

Божественне Серце Ісуса. У злуці з тим наміренням, у якому Ти на землі віддав славу Богові й тепер прославляєш Його безупинно в Пресвятій Євхаристії — жертвую Тобі, через Непорочне Серце Пречистої Діви, свої молитви, діла, слова, думки й терпіння нинішнього дня, як винагороду за ті зневаги, що їх зазнаєш від мене й від усіх людей. Особливо жертвую їх за Святішого Вітця Папу Римського, за св. Церкву, за навернення грішників і за всі наміренння Апостольства Молитви, призначені на цей місяць і нинішний день.

(300 днів відпусту раз у день).

ПОДЯКИ

Залучую $10.00 на Службу Божу й парастас за померлого Василя Мидритора.
Анна Музика, Велеслі, Масс.

Жертвую $5.00 на Службу Божу за покійного мужа бл. п. Олександра в п'яті роковини його смерти.
Макрина Мазяр, Вейн, Па.

Жертвую $10.00 на Служби Божі: 1. за мого покійного Батька в день його народин і 2. подячну в четверті роковини мого вінчання.
Зенон Ґлух, Гартфорд, Онт.

Складаю щиру подяку Христовому Серцю, св. Ріті й Митрополитові Андрієві за здоров'я й ласки. Залучую $1.00 на пресфонд "Світла".
Марія Чолій, Нюарк, Н.Дж

Залучую $10.00 на благодарну Службу Божу як подяку Божій Матінці за вислухані молитви.
о. Теофан Шевага,
Студит, Вудсток, Онт

У залученні посилаю $50.00 на Служби Божі, замість квітів на могилу, за покійну Анастасію Федорак Радовець. На Служби Божі пожертвували: п-во Таратута — $10.00, п-во Драбик — $5.00, п. Ю. Ковальчук — $5.00, п Павлівець — $25.00 і п-во Д. Кравець — $5.00
Дам'ян Кравець, Монреаль-Ляваль

Прошу відправити за мого покійного мужа Миколу спів. Службу Божу і панахиду, на що жертвую $6.00. У залученні передаю ще $10.00 на виховання священиків і $5.00 на пресфонд.
Параскевія Хомин, Садбері, Онт

Складаємо нашу найсердечнішу подяку Христовому Серцю та Божій Матінці за вислухані молитви та благословення для нас Жертвую $5.00 на пресфонд.
Андрій і Катерина Мельничук,
Садбері, Онт

Посилаю $125.00 на **30 григоріянських Служб Божих**, які відправляться після моєї смерти, про яку повідомлять.
Михайло Фіско, Бинґгемптон, Н.Й

Залучую $5.00 на Службу Божу за померлих: Петра, Анну, Мартина, Володимира й Олега
Я. К., Торонто

КОЖНИЙ, ХТО ХОЧЕ, ЩОБ ВІДПРАВИТИ СЛУЖБУ БОЖУ В БАЖАНОМУ НАМІРЕННІ ЧИ ЧАСІ, ХАЙ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО МАНАСТИРЯ:

BASILIAN FATHERS
3100 Weston Road, Weston, Ont., Canada

трохи труднуватий для звичайного читача. Простими словами воно значить: богословія, себто наука віри для будучих священиків, і потім проповіді священиків для народу мусять опиратись та бути згідні з Божим словом, написаним для нас у святих книгах, і також переданим для нас святими Отцями перших віків християнства, що називаємо святою традицією — святим переданням.

Інтернаціональна Богословська Комісія

Щоб допомогти вчительському урядові Церкви подавати богословське навчання, наперед чисте й основане на Святім Письмі й Переданню, а відтак примінене в нових термінах-висловах і поясненнях до людини модерного світу, вже сам Собор висказав бажання створити осібну інтернаціональну богословську Комісію з вибраних найліпших богословів усіх католицьких націй. Свт. Отець Павло VI, щоб виповнити волю Отців Собору, наперед 28-го квітня 1969 р. в промові до кардиналів, сказав: "Ми установили Богословську Комісію і вкоротці проголосимо імена її членів. Вони будуть мати нашу високу пошану і щире довір'я. У теперішньому стані речей воно конечне розвивати богословські студії й досліди. Воно особливо правдиве з огляду на нові питання, покладені поступом наук і вчення та теперішньою ментальністю щодо властивого розуміння божественних правд і для більш приступного викладу католицької науки... Тепер Апостольська Столиця буде могти користати з помочі досвідчених богословів, що вибрані з-посеред цілого світу. Вона багато скористає з широкої виміни думок між ними і з їх глибшого знання божественних навчань. Нехай же ціллю їх праці буде досліджувати й заховати віру, перевірювати й заховати автентичну правду божественної традиції і тим способом підживлювати первісне духовне життя на всіх полях церковної установи".

Перший повний з'їзд членів Інтернаціональної Богословської Комісії відбувся в Римі і члени цього з'їзду були торжественно прийняті Свт. Отцем 6-го жовтня 1969, себто рік тому. Папа привітав членів Комісії дуже сердечними словами. Признаючи в них визначність дару-харизмату докторів богословії і велику ціль їх Комісії: подавати помічну працю Святій Столиці, особливо ж Священній Конґреґації Католицького Навчання Віри, Папа висказав "почування свого серця", а вони були такі:

Слово Папи до богословів і проповідників

Наперед повна радість, що така Комісія вже створена й починає свої праці. Друге, це надія, що вони допоможуть Папі у виконуванні най-

Посилаю $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за померлу Катерину Прокоп.
Микола Солодзук, Вилтон, Н.Д.

Складаю щиру подяку Найсв. Серцю Ісуса, Божій Матері та св. Йосифові за охорону від каліцтва в автомобілевім випадку та прошу про дальшу опіку над моєю родиною. Залучую $5.00 на подячну Службу Божу.
Анастасія Горон, Левой, Алта.

Жертвую $5.00 на Службу Божу за здоров'я.
Макрина Мазяр, Вейн, Па.

Хай буде найщиріша подяка Всемилостивому Господеві, Непорочній Діві Марії, св. Йосифові, св. Терені від Дитяти Ісуса та Митрополитові Андрієві за вислухання молитов і уздоровлення мене з тяжкої недуги. $3.00 на подячну Службу Божу.
Марія Когут, Торонто

Прошу відслужити завпокійні Служби Божі за мою Маму Марту Смарш і за Тету Єву Вархолик. Залучую $8.00.
Анна Березовська, Дітройт

Залучую $4.00 на Службу Божу за покійну мою маму Параскевію, а $4.00 на пресовий фонд "Світла".
Степан Мудрик, Киченер, Онт.

Жертвую $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за брата Миколу Мельничука та $5.00 на лямпади.
Андрій і Катерина Мельничук,
Садбері, Онт.

Посилаю $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за мого покійного мужа Григорія.
Тетяна Мисько,
Лімінтґон, Онт.

Просимо ласкаво не турбуватися тим, що Ваша подяка ще не поміщена! З уваги на обмаль місця ми їх містимо в тій черзі, в якій вони до нас приходять. Служби Божі однак правимо згідно з бажанням і наміренням, яке Ви мали.

Повідомляємо, що пожертва на 30 григоріянських Служб Божих (григоріянка) виносить — $150.00, а на читані Служби Божі — $5.00.

тяжчого уряду вчительства, який поручений йому апостольським наслідництвом. Покірно говорив він дальше отак: "Направду Ми перші з усіх пригнетені тягарем влади, яка Нам дана. Перші з усіх ми відчуваємо малість своїх сил щодо повноти мудрости і правди, яких вимагає від Нас виконування влади навчання. Перші з усіх ми з покорою й молитвою дрожимо, коли наш апостольський уряд наказує нам виконувати цю владу... Як самі добре знаєте, авторитет нашого вчительського уряду та його певне й безпечне справування опирається на Христі, одним і найвищім нашім Учителю, та авторитет цей абсолютно конечний для управи Божою Церквою, для її стабільности, миру й одности. ХТО ВІДКИДАЄ АБО ПЕРЕЧИТЬ ЦЕЙ УЧИТЕЛЬСЬКИЙ УРЯД, ТОЙ ПОБОРЮЄ ОДИНОКУ І ПРАВДИВУ ЦЕРКВУ, ЗАГРОЖУЄ ІЇ АПОСТОЛЬСЬКІЙ СИЛІ, НЕ СПРИЯЄ ОДНОСТІ ВСІХ ХРИСТИЯН, СПЕРТІЙ НА ПРАВДІ И ЛЮБОВІ. А СПРИЧИНЮЄ РОЗСИПАННЯ ХРИСТОВОГО СТАДА І ТИМ САМИМ ВАЖКО РАНИТЬ ДУШІ ТИХ, ЯКІ ЩЕ ПОСІДАЮТЬ ВІРУ І ПОГЛИБЛЮЮТЬ ІЇ, ТА ТАК ПРИЙМАЄ НА СЕБЕ ПЕРЕД БОГОМ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВЕЛИКОГО ЗЛОЧИНУ..."

Дальше Папа заохочував їх до свобідного розшуку й дослідів, потрібних для поступу науки віри. Ніякої перепони не поставить Папа їх правильним розшукам або спробам, піднаходити нові вискази-формули навчання. "Нема, казав він, змагу за примат між наукою і авторитетом, бо коли йдеться про божественну науку, то там панує одинокий примат об'явленої правди, примат віри, що про нього і богослови і вчительський уряд Церкви однозгідно дбають, хоч іншими способами..."

Вкінці виявив знавцям-богословам своє бажання, щоб їх праця причинилася до "оборони Божого Люду від *стільки і так великих, а новонароставчих загрозливих блудів*, які влазять у божественний депозит правди, Богом об'явленої і передаваної авторитетно Католицькою Церквою".

Та ще додав Свт. Отець і слово про проповідництво наших часів. Його бажанням є, "щоб наша вмілість навчання, яку з грецького ми називаємо "керигматичною", себто проповідничою, та наше вміння подавати благовість Божого об'явлення і людського спасіння були скріплені правдивою вірністю, що перевищає сили нашого ума, а ще більше звички думання й діяння людей наших часів. Нехай проповіді будуть сильні проглядністю, ясністю вимовности, запалом любови".

Свою промову закінчив Папа напімненням триматися навчання Христової Церкви, бо Вона навчає того ж самого, що навчали св. апостоли,

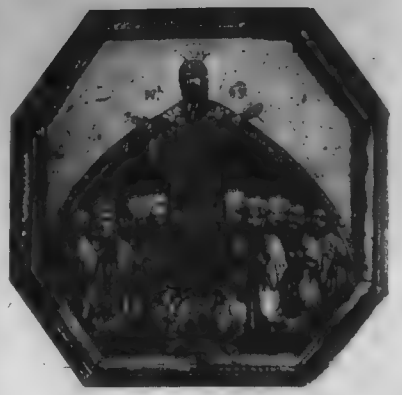

Аналойний образ "Покрови" Пресвятої Богородиці з Січової церкви на Запоріжжі.

навчені самим Христом, Божественним Учителем. Вони пішли проповідати Його науку, захоплені Ним самим і Його словами, були свідками Його життя і навчань, аж до проливу своєї крови за нього і Його науку! "Кожний богослов і кожний проповідник-учитель народу не може не сміє, не повинен учити або проповідати щось іншого, як Христа розп'ятого і воскреслого!"

Перед своїм Вознесінням приказав Христос своїм учням, а через них наслідникам: "Ідіть отже і зробіть моїми учнями всі народи... навчаючи їх берегти все, що я вам заповідав"! (Мт. 28, 19-20). А св. апостол народів Павло пише до Римлян: "Як увірують (люди) в того, про якого не чули? А як почують без проповідника? І як будуть проповідати, коли не будуть послані? Написано ж: "Які гарні ноги тих, що благовістять добро" (10, 14-15).

НІМЦІ ЖЕРТВУЮТЬ ДЛЯ НІГЕРІЇ

За перше півріччя 1970 року німецька католицька організація "Мізереор", якої завданням є допомагати недорозвиненим країнам, головно Полудневій Америці, Африці та Азії, знову виявила свою щедрість. Поруч багатьох інших крат тим разом передала теж Нігерії в Африці цього пів року 3.200.000 німецьких марок, даючи поміч на різні об'єкти, знищені в часі біафрської війни.

ВИ НАС ЗАПИТУЄТЕ...

о. Северіян Якимишин ЧСВВ

Кожна людина має в своєму релігійному чи особистому житті якусь трудність, проблему чи неясність! Не сороміться запитати нас! Радо відповімо!

Яких три місяці тому наш Отець Парох проголосив і особисто зібрав у церкві збірку на Місійне Товариство. Тацу поклав на лаві і пішов продовжати відправу Божественної Літургії. В часі відправи один із церковного заряду забрав цю тацу до захристії. Вже три місяці минуло і заряд не хоче віддати грошей парохові, щоб цей вислав їх до Єпископа, ані сам заряд їх ще не вислав. Я зложила жертву і не хочу, щоб вона пішла злодіям, хоч вони трости. Чи можу піти на поліцію? (Г. З.)

Збірка зроблена на Місійне Товариство повинна бути звернена й ужита для тієї цілі. На ту ціль Ви й інші жертводавці Вашої парафії зложили свої жертви, хоч би які малі чи великі, і ви всі маєте право домагатися, щоб Ваша воля: жертва на Місійне Товариство — була сповнена. Цих грошей не можна вжити на іншу ціль. Навіть, якщо Ваша парафія бідна, цих грошей трости не мають права вживати для потреб парафії, бо так вони переступають волю жертводавців. На потреби парафії треба робити цілком окрему збірку.

Ви питаєте: Чи можу піти на поліцію? — Найперше розвідайте, чи напевно гроші, які трости забрали з лавки, були ті, що були призначені на Місійне Товариство. Розвідайте, також, чи може вони вже ті гроші вислали до Єпископа. Якщо ще не вислали, пригадайте їм, щоб це зробили самі, або нехай здадуть гроші Отцеві Парохові, щоб цей їх переслав до Єпископа. Щойно після докладного розгляду справи та певности, що несправедливість була заподіяна, можна Вам домагатися справедливости через поліцію чи суд, однак не без попереднього порозуміння з о. Парохом.

Щодо несправедливих тростів у парафії, Отець Парох, який завжди зо свого уряду є Головою парафії, разом із церковним комітетом і членами парафії, може таких тростів усунути з уряду. Треба лише скликати на це парафіяльні збори і справу поладнати голосуванням. Це можна зробити без суду і поліції, бо парох, комітет і всі члени парафії мають на це право з приналежности до цієї парафії. Бо коли в звичайнім підприємстві люди домагаються чесности і справедливости від своїх урядовців, то тим більше вимагається цього від людей, які справують уряд і службу в справах церковних і парафіяльних.

Чому Ісус Христос народився у землі Ірода, який уярмив Його, камінував і розп'яв? — М. Ф.

Чому це так сталося, ми не можемо вповні відповісти, бо не знаємо вповні Божих плянів. Справа відкуплення людського роду через прихід Ісуса Христа, Його науки і приклад, та головно через Його смерть на хресті, які відбулися в часах Ірода і його наслідників, знана добре тільки самому Богові. Тому ми цю подію називаємо: Таїнством Відкуплення людського роду.

Знаємо з писань Старого Завіту, що вже в початках історії людського роду Господь Бог пробіцяв прародичам, що прийде Месія-Відкупитель. Цю обітницю передавано серед вибраного народу з роду в рід. Про це говорили Пророки Старого Завіту. І ця обітниця про Месію сповнилася. Христос народився в землі вибраного народу, Ізраїльського. Сам Месія в своїй людській природі був Ізраїльтянином, бо ж і Пречиста Діва Марія Його Мати була з цього роду.

Що цар Ірод Великий, а потім його сини Архилай та Ірод Антипа, були при владі в час приходу і життя Ісуса Христа на землі, то це тільки історичний припадок. Це подібно, як нам тепер

трудно пояснити різні історичні факти: Чому ми народилися якраз в цьому сторіччі, а не в минулому? Чому наш нарід був і є так довго під ярмом Сталіна (новітнього Ірода) та його наслідників? Чому наша Церква в тому часі дістала таких великих мужів, як бл. п. Слуга Божий Андрій Шептицький, Коциловський, Хомишин. Гойдич, Будка, Чарнецький та інші, яких новітні Іроди ув'язнили й замучили? Чому так довго карали нашого Блаженнішого Йосифа Сліпого? Чому мучеництво нашої Церкви ще не усвідомило всіх Українців, щоб були добрими Християнами, щоб жили в згоді й любові за наукою Христа і Його Церкви? — Таких самих питань "Чому" можна ставити багато, багато, а відповіді повної ми не зможемо собі дати.

Коли ви згадали Ірода, треба тут розрізнити три різні особи Іродового роду, які знаходяться в історії Христового туземного життя. Перший є Ірод Великий, який був римськими цісарями Антонієм і Октавієм наіменований ізраїльським царем у 40-ім році перед Христом. Його описує св. Матей у євангелії, в другій главі, як того, до котрого прийшли були Мудреці зо Сходу; як того, що хотів убити Христа, тому дав розказ повбивати всіх хлопчиків вифлеємської околиці до двох літ життя; як того, що помер у часі, коли Свята Родина перебувала в Єгипті.

Опісля в Юдеї прийшов до влади наслідник Ірода, його син Архилай, котрого св. Матей також описує в Євангелію, в тій самій главі. Цей був іще більш жорстокий від свого батька. Перед виїздом до Риму наказав вирізати 3.000 своїх громадян, бо підозрівав бунт народу. Його поведення було зненавиджене всіми. Тому коли Свята Родина верталася з Єгипту, а почула, що Архилай царює в Юдеї, побоялися туди йти. Але св. Йосиф попереджений у сні Ангелом, поминаючи Вифлеєм, поселився в галилейських сторонах, у місті Назарет (Мт. 2:19-23). Архилай урядував дев'ять або десять літ, а відтак пропав на засланню в Галії.

Крім Архилая, в Палестині правив іще його брат, Ірод Антипа, як тетрарх (четверовласник) Галилеї і Переї, якому надано назву царя тільки з підлесної догідливости, і його таксамо визначено в Євангелії (св. Матея — 14:9 і св. Марка— 6:14, 27). Про нього маємо мало відомостей в історії, хіба те, що записане в Євангелії: його незаконне-кровозмісне подружжя з Іродіядою (жінкою його брата Филипа), та збиство св. Івана Хрестителя (Мт. 4:12; 14:3-12; Мк. 1:14; 6: 17-29; Лк. 3:19-20), його боязливість і його бажання бачити Ісуса (Мт. 14:1-2; Мк. 6:14-16; Лк. 9:7-9). Також читаємо про нього в Євангелії, як Христос перестерігав своїх учнів, щоб стереглися "закваски Ірода" (Мк. 8:15), якого хитрість Ісус нап'ятнував (Лк. 13:31-32). Також згадується, що Іродіяни є ворогами Христа (Мк. 3:6 12:13; Мт. 22:16).

Коли говоримо про уярмлення, каменування и розп'яття Христа, треба це тут точніше пояснити. Уярмлення чи ув'язнення Христа було заподіяне слугами первосвящеників і римськими вояками, бо ці творили поліційну контролю в тодішній римській імперії, в яку включена була ціла Палестина й ізраїльський нарід.

Ірод Великий хотів Дитя Ісуса вбити, але це йому не вдалося. Архилай нічого не вдіяв Ісусові, бо він навіть не знав, що такий Христос існує, коли Ісус жив із св. Йосифом і своєю Пречистою Матір'ю Марією в укритті Назарету. А Ірод Антипа мав власть тільки в Галилеї і Переї. Те, що він мав нагоду, будучи в Єрусалимі в часі Христових Страстей, побачити Спасителя, було для Ірода щасливим припадком, уможливленим Пилатом, який, довідавшись, що Христос є з Галилеї і знаючи що Ірод є в місті, вислав Христа до нього, щоб той Його судив, як свого громадянина. Отже з цього можна б зробити заключення, що як цар Галилеї, Ірод міг був Христа, свого громадянина, судити чи звільнити. Також можна б із цього сказати, що він Ісуса (вже ув'язненого) ще раз ув'язнив, і такого віддав Пилатові й первосвященикам, *щоб Його розп'яли. — Про каменування Ісуса є тільки та згадка в Євангелії св. Івана (8:59), коли Він у Єрусалимськім храмі свідчив і пояснював Юдеям що Він є Світлом світу і предвічним Сином Божим. Євангелист так пише: "І вхопили каміння щоб кинути на нього, — та — Ісус перейшов посеред них і полишив храм". Це не має нічого спільного з жадним Іродом, хіба те, що Юдеї Єрусалиму хотіли це зробити в той час, коли Ірод Антипа урядував у Галилеї.

*) Відомо є з Євангелії як гидко Ірод позівся з Христом у часі Його страстей; як він зо своїми вояками Його зневажив і висміяв та надягнув на нього білу одежу божевільного й відіслав назад до Пилата (Лк. 23-7-12).

Запити просимо слати:

Rev. S. Yakymyshyn, OSBM
520 Driveway
Ottawa, Ontario, Canada

ПРОТИ ТОРТУР У БРАЗИЛІЇ

Хоч скільки писала про це світова преса, я теж скільки про це говорив — очевидно запереливо — в своїй обороні бразилійський уряд, все таки тортури далі не зникли із практик бразилійської поліції і бразилійських в'язниць. Недавно знову єпископи провінції Мараньон виступили рішучим протестом проти тортур, які доконано над одним з ув'язнених священиків.

о. О. Купранець ЧСВВ

ВЗАЄМОВІДНОСИНИ МІЖ АМЕРИКОЮ І ВАТИКАНОМ

Питання дипломатичних взаємовідносин між Америкою і Ватиканом майже так само старі, як і сама американська держава. Вже від перших днів свого існування американський уряд старався нав'язати якісь, хоч би неформальні, зв'язки з Апостольським Престолом у Римі. З другого боку теж від самого початку була дуже сильна опозиція проти того — диктована ворожими католицизмові протестантськими кругами — які зазжди відкликались на американську конституцію.

Таке положення майже ні в чому не змінилося і по сьогоднішній день, через що американський уряд не може вислати формального дипломата до Ватикану, як теж і навпаки. Ситуація змінилася хіба в тому, що в часі творення американської держави в ЗСА було всього около 25.000 католиків на кругло 4.000.000 населення, а сьогодні є близько 50.000.000 католиків на поверх 200.000.000 всього населення ЗСА.

Час першого сторіччя існування ЗСА

У 1776-1870 р.р. бачимо декілька поважніших спроб увійти в якісь дипломатичні взаємовідно-

Вілий Дім — резиденція американських президентів у Вашінгтоні.

сини між ЗСА й Апостольським Престолом. Мабуть першою такою спробою треба вважати пересправи американського посла у Франції (1776-1785) — Вен'ямина Франклина, який нав'язав відносини з папським нунцієм у Парижі, і посередньо з Апостольським Престолом. Мабуть теж вислідом того було найменування дня 9. VI. 1784 р. першого настоятеля Американської Католицької Місії — о. Джана Керрола, який 6. XI. 1789 р. став першим єпископом у Балтиморі. Дату 9. VI. 1784 р. вважають "формальним днем народин" Католицької Церкви в ЗСА. У 1797 р. американський уряд мав свого представника в консулярному характері в Римі, а Папа вислав свого генерального консула до ЗСА. Однак ті спроби мали радше переходовий характер і були короткотривалі, подібно тим, що по них наступили.

Першу поважнішу спробу встановити формальні дипломатичні взаємовідносини між ЗСА і Апостольським Престолом зробив президент Джеймс Полк у 1848 р. Цю справу він поставив перед Конгресом, але Конгрес її відкинув. Як за президентства Полка, так і за його наступників (Тейлора, Филмора, Пірса, Бюкенена, Линколна та Д. Джансона) були неформальні зв'язки та американські представники при Апостольському Престолі.

На "ширшу скалю" неформальні дипломатичні зв'язки постали під час американської громадянської війни, бо президент Линколн вислав тоді до Апостольського Престолу як свого представника — Архиєпископа Джана Гюза з Ню Йорку, а Джеферсон єпископа Дейвиса Линча з Чарлстону. Папа Пій IX-ий — у якнайбільшій невтральності — прийняв представників обох воюючих сторін з однаковою сердечністю. Однак це теж скоро скінчилося, бо вже 1868 року перериваються зв'язки між ЗСА і Апостольським Престолом через внутрішньо-політичне положення, тобто спротив Конгресу проти президента в тій справі, який хотів закріпити, чи бодай задержати ближчі зв'язки з Апостольським Престолом.

1870 рік параліжує на довший час усякі взаємовідносини між ЗСА і Апостольським Престолом, бо в 1870 р. перестає існувати Папська Держава, якої територію займають італійські війська. ЗСА з одного боку симпатизували з Італією, а з другого Папа стратив свою державну терито-

Перший канадійський амбасадор при Ватикані — д-р Джан Роббінс і перший папський про-нунцій при канадійському уряді — Архієпископ Емануеле Клярізіо, на якого місце тепер прийшов Ґвідо дель Местрі.

рію, залишаючися тільки духовним релігійним осередком католицизму.

Вже на схилі сторіччя в 1893 р. приходить до ЗСА представник Папи не в державно-дипломатичнім характері, але стисло в церковнім, бо тільки як апостольський делегат — Архиєпископ Ф. Сатоллі. Його завданням, як і кожного іншого апостольського делегата, є інформувати Апостольський Престіл про стан Церкви в даній країні, як теж бути зв'язковим між Папою та місцевою єрархією. Досі найдовше на цьому пості вибув пізніший Кардинал Амлєто Чіконьяні (1933-58).

Новітні часи

Справа ватикансько-американських взаємовідносин на ширшу скалю виринає знову у 1939 р. Конечність того бачить президент Ф. Д. Рузвелт, про що можемо докладніше довідатися з опублікованої в 1947 р. переписки між президентом і Папою. Рузвелт дня 23. XII. 1939 р. окремим письмом звертається до Ватикану, а вже 16. І. 1940 року висилає Майрона Тейлора до Риму, як свого особистого посла при Апостольському Престолі, щоб у цей спосіб вимінути потребу згоди чи опозицію Конгресу. Це була "формула" на даний час, але не розв'язка на дальшу мету, бо місія Тейлора не мала дипломатичного характеру. На основі різних даних виглядає, що Рузвелт забагато сподівався від цієї "місії Тейлора", бо Рузвелт мав надію припинити вороже наставлення Ватикану та Папи Пія XII-го до Кремля і комунізму з одного боку, а з другого запрягти Ватикан у свою політичну службу, проти тодішньої Німеччини. По смерті Рузвелта Трумен залишив Тейлора далі при Ватикані доки в 1949 р. Тейлор не подався до димісії.

Ватикан виразно бачив, куди прямував Рузвелт, а Пій XII-ий хотів зберегти Церкву в повній політичній невтральності. Про це виразно свідчать слова Пія XII-го з його різдвяного послання в 1951 р.

Проти нової обсади місця "особистого представника президента" при Апостольському Престолі посипалися різні протести внутрі й назовні ЗСА. Трумен намітив у 1951 р. на свого представника генерала Кларка, що викликало ще більший спротив. Іменування Кларка, який, добре відомий у Римі як освободитель Риму та був у тісних зв'язках із Ватиканом і самим Папою, викликало гучні протести передовсім від "американського союзника". — СССР, мовляв, це може означати, що Вашінгтон і Ватикан починають якусь антисовєтську офензиву. Ворожі протестантські круги почали акцію протестів, закидуючи Труменові навіть "зраду" протестантизму.

У наших днях

Хоч не було фактично в цьому сторіччі формальних дипломатичних взаємовідносин між Ватиканом і ЗСА, то все ж таки бачимо, що вони неформально існували, бо декілька президентів відвідали Папу, а саме: Вудров Вилсон Венедикта XV-го в 1919 р., В. Айзенгавер Івана XXIII-го в 1959 р., Дж. Кеннеді, Л. Джансон і Р. Никсон відвідали Папу Павла VI-го, який з нагоди своїх відвідин в Об'єднаних Націях, склав візити Джансонові.

Уже в зв'язку з візитою Никсона в Папи Павла посипалася критика, мовляв, Никсон при тій нагоді хоче залишити при Ватикані "свого чоловіка", що однак не сталося тоді, але аж опісля коли Никсон проголосив Генрі Кебота Лоджа своїм особистим представником при Апостольському Престолі. Коли порівняти реакцію на цю номінацію з давнішими, то бачимо, що тепер вона вже значно "притуплена", що теж у великій мірі треба приписати теперішньому екуменізмові. Лодж не мав би мати сталого свого осідку в Римі, а тільки час-до-часу мав би відвідувати Ватикан, Папу чи Курію, відповідно до потреби.

Г. К. Лодж належить до ряду визначних американських дипломатів, і ним користувалося кількох президентів.

Збоку Ватикану номінація Лоджа була дуже прихильно прийнята, як теж зродила надію, що може все ж таки прийде до встановлення формальних дипломатичних взаємовідносин між ЗСА і Ватиканом.

Пантелеймон Куліш

РІДНЕ СЛОВО

Мозчки предки наші в полі,
мовчки спочивають,
тільки чорні могили
з вітром розмовляють.

Спочивають, дожидають,
праведного суду,
що судити Україну
рідне слово буде.

Вже судили княжі віча,
панські трибунали,
і перевертні давно вже
раду радували.

Радували, продавали
за мастяки волю,
засівали головами
безголів по полю.

Засівали, насипали
пам'ятні могили,
в тих могилах рідним трупом
правду придушили.

Ой, пануйте, бенкетуйте,
ми ждатимем суду,
що судити Україну
рідне слово буде.

Промовляє, оживає
згнічений морозом,
непозичений у Німця
український розум.

Схаменуться, стрепенуться
стуманілі люди,
рідне слово, рідний розум
рідна й правда буде!

Без напасти завоює
городи і села,
і над людьми зацарює
приступна й весела.

В дусі праві будем вічно
про тебе молитись,
духом правди з ворогами,
поки життя, битись.

"Туцульські легіні" — студенти Вищої Школи Непорочного Зачаття в Дітройті-Гемтремику — готуються до танку!

"ДОБРОЗИЧЛИВА ПЕРЕСТОРОГА" ЄПИСКОПАМ

Коротко перед закінченням переговорів між урядом Югославії і Ватиканом щодо дипломатичних взаємовідносин словінський міністер-президент Кавчіч звернувся окремим листом до Архиепископа Погачніка з Любляни — предсідника Словінської Єпископської Конференції з "доброзичливою пересторогою". У своєму листі Кавчіч каже, що він звертається до Католицької Церкви в Словенії, щоб Церква в своїй діяльності держалася "церковного простору", а не виходила поза нього та не посягала на "публичне поле". Хоч Кавчіч не наводить ніяких поосібних "відхилень" Церкви в тому, все ж таки каже, щоб Церква обмежила свою діяльність у рамцях, визначених для неї законом, як теж, що ним сказане Церква не повинна прийняти як якийсь наступ на неї, але як "доброзичливу пересторогу".

ЦІКАВИЙ ВИСТУП ЄПИСКОПА ПРОТИ ПОЛІЦІЇ В ОБОРОНІ ГИПІСІВ

"Ми не хочемо знехтувати лекції, яку нам дають гипіси", — сказав мексиканський католицький єпископ С. Мендез Арсео з Куернавака, — бо навчання св. Павла збігається-узгоджується в дечому зо способом життя гипісів. Єпископ заявив теж, що доступок мексиканської поліції, яка недавно насильно розігнала одну гипівську групу, — є "юридично й морально безвідповідальний". У нашій добі, в якій "люди є тільки об'єктами, гипіси змагали до освободження", сказав цей єпископ, а при тому завважив, що лихо тільки в тому, що гипіси шукають того освободження в наркотиках і еротизуванню життя.

СОЦІЯЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ДУХОВНИХ У ЧІЛЄ

Парлямент полудньево-американської держави Чілє одобрив законопроєкт, на основі якого священики, монахині та миряни, які працюють у церковних установах, підпадають під норми державного соціяльного забезпечення. Однак цей закон мусить іще перейти через сенат і президента держави. До цього законопроєкту зайняв становище чілійський Кардинал Р. Сільва Генріквез, який у своєму зверненні до парляменту заявив, що в Чілє є багато більш пекучих соціяльних проблем, що їх треба наперед розв'язати, а при тому Церква в Чілє розпоряджає своїм власним соціяльним забезпеченням, хоч скромним, але вистачальним для духовенства, що зобов'язується до вбогости.

ВІЗИТА ПАПИ РАДІСНОЮ ПОДІЄЮ

(ІС) — "Візита Папи Павла VI в Австралії при кінці цього року буде радісною подією не тільки для католиків, але й для всіх Австралійців", — сказав генеральний амбасадор Сер Павло Гаслок, з нагоди річного обіду в Сіднею, що його господарем був кардинал Сіднею Норман Гілрой. Обід цей відбувається рік-річно, а прибуток призначений на харитативні цілі.

Він сказав також, що "ця візита дасть нам нагоду піднести вгору прапор, який наочно виявляє принципи й ідеали, що за них ми боремося. Королівська візита (— королеви Єлисавети) у травні ц.р. дала Австралійцям нагоду виявити "у звичайний, прямий і нескомплікований спосіб що ми є льояльними її тронові. Ця візита увінчалась великим успіхом. При кінці цього року, з нагоди візити Папи, ми матимемо іншу нагоду, для іншої демонстрації. Це буде демонстрація якою докажемо, що ми в щось віримо".

ПАРТІЙНА МОНАХИНЯ РАДНИЦЕЮ МІСТА

У голяндській столиці Газі є дільниця, яку називають "малярською", а в якій живе около 50.000 убогих. До цьогорічних міських виборів приступила теж і одна монахиня як кандидатка від політичної Голяндської Католицької Народньої Партії на цю округу Гаги. І дійсно сестра Марія Йосифа ван де Вен виграла вибори. Вона має 67 років. Відома вона зо свого "розпущеного язика". Хоч зразу манастирське настоятельство не дуже погоджувалося на цей факт, але згодом таки дало свою згоду, щоб вона кандидувала, бо вона мала велику підтримку збоку єпископського ординаріяту. Монахиня-радниця заявила, що особливою її журбою буде розв'язка мешканевої проблеми, яка там дуже пекуча. Це перша монахиня, що стала міською радницею в Голяндії. Здається, що вона взагалі є першою монахинею в світі, що зайняла такий пост.

ТЕМНОТА ПРИЧИНОЮ БІДНОТИ

Еспáнський єпископ Антоніо Анаверос Атаю осуджуючи вбогість в Еспанії, заявив, що бра освіти є причиною багатьох соціяльних проблем Еспанії. Хоч уряд робить заходи піднести осві народу та поширити шкільну сітку Еспанії, помимо всього Еспанії далі бракує ще яких 27.00 шкіл. Єпископ сказав, що в його власній провінц бракує кругло 800 шкільних кляс, через що око ло 40.000 дітей у віці між 6-14 рр. не зможе до стати відповідного виховання й навчання.

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ПЕРЕМИСЬКОГО ЄПИСКОПА ЙОСАФАТА КОЦИЛОВСЬКОГО

(Продовження)

Осип Станімір

Коли ж війна з Польщею скінчилась і ціла Галичина несправедливим рішенням Ради Амбасадорів припала Польщі, почались масові переслідування українського населення. Польський уряд, військо, клир та їх шовіністичні організації повели в приспішеному темпі денаціоналізаційну акцію серед Українців. Ревіндикація душ, перетягання на латинський обряд тих, що старались про якусь посаду в урядах чи навіть про фізичну працю, підпирання владою москвофільської православної агітації, конфіската статтей в українській пресі та релігійних дописів у епархіяльному тижневику "Бескид", молитовників за пісню "Боже Великий" і т. д., все це діймаюче далось у знаки Перемиської Єпархії. У слід за тим прийшли неперебірливі арешти мирян і священиків, між якими арештовано греміяльного крилошанина о. д-ра Констянтина Богачевського (пізнішого митрополита Філядельфії). Єпископ знову став в обороні своїх покривджених священиків і вірних, звертався до вищої влади у Варшаві, писав до Апостольського Нунція та в окремих меморіялах з'ясовував стан нашої Церкви Апостольській Столиці. В цьому важкому часі Єпископ подвоїв свої архипастирські візитації, а ограблений нарід, нераз без священика чи церкви, до того ще й пригноблений на дусі втратою власної Держави, вітав Владику, як свого одинокого заступника й оборонця. Нераз доводилося йому відправляти Службу Божу під голим небом, бо церква була зруйнована, чи йти пішки до того чи іншого села, потішити прибитий нарід та покріпити на дусі священика. Державні закони в Польщі гей би не існували, їх заступила самоволя шовіністичних польських організацій і розгуканої солдатески. Прийшлось організувати самооборону, сперту на власні моральні сили та власні матеріяльні засоби. Започаткував її Владика Йосафат ще за Австрії, покликуючи до життя священичу організацію "Єпархіяльна Поміч", а тепер, за Польщі, забезпечив це Товариство матеріяльно на церковних добрах, зокрема на нафтових теренах своєї Єпархії так, що майно "Єпархіяльної Помочі" виносило перед ІІ-ою світовою війною близько один мільйон золотих готівки та кілька реальностей у Перемишлі, Дрогобичі й інших містах. Так вивінувана "Єпархіяльна Поміч" розвинула свою подивугідну діяльність. Постас кількаднадцять нових домів СС. Служебниць зі школами, захоронками та дитячими садками, а в загрожених місцевостях нові церкви й каплиці. Багато молоді, головно з Лемківщини, користає з можливости вчитися в середніх школах. Цю молодь Владика окружив особливою опікою, наділюючи її стипендіями чи оплачуючи їхнє утримання по перемиських бурсах. Завдяки моральній

Українсько-католицька Єпархіяльна Духовна Семінарія в Перемишлі.

Капличя Духовної Семінарії в Перемишлі.

і матеріяльній підтримці Владики 28 кандидатів із перемиської Єпархії дістали можливість вступити до Чину Отців Салезіян в Італії, де вони утворяли окрему українську вітку для виховання наших кандидатів духовного стану. — В Перемишлі "Єпархіяльна Поміч" видає дієцезальний тижневик "Український Бескид" та багато релігійних творів: Єпископа-Помічника Владики Григорія Лакоти — "Три Синоди Перемиські й єпархіяльні постанови Валявські в 17-19 століттях", о. Мирослава Ріпецького, о. Михайла Дороцького, о. д-ра Володимира Голинського та о. Петра Голинського "Коротку Історію Божого Об'явлення Старого і Нового Заповіту" та його популярні й дешеві молитовники (тиражем 270.000 примірників), які масово розходились по всіх трьох українських єпархіях Галицької Митрополії.

Впарі з такою діяльністю Єпископа йшла невсипуща праця над закінченням будови духовної семінарії в Перемишлі, розпочатої ще Єпископом Констянтином Чеховичем. У повоєнному часі був діймаючий брак будівельного матеріялу, а ще й без дозволу влади тяжко було його роздобути. Все ж таки енергійний Єпископ переборов усі труднощі та будову викінчив. Дня 13-го грудня 1921 р. посвятив триповерховий величавий будинок духовної семінарії, називаючи цей день одним із найсвітліших у своєму житті. — Щоб дістати для тієї духовної семінарії кваліфікованих професорів та приспішити зреформування дієцезії за новими католицькими зразками, Владика Йосафат висилає п'ятьох своїх здібніших питомців — Івана Кузича, Миколу Демка, Володимира Голинського, Граба і Мельника — на дальші студії до Риму, звідки вони повертають із докторатами та стають професорами в цій же духовній семінарії.

(Закінчення в наступному числі)

"РУДЕ ПРАВО" АТАКУЄ ЄПИСКОПА ТОМАШЕКА

Чеський партійно-комуністичний часопис знову заатакував гостро чехо-словацькі заграничні круги, а водночас — у зв'язку з цим — оскаржив єпископа Томашека, апостольського адміністратора Празького архиєпископа. Йому роблять закид, що він дозвіл на поїздку до Риму використав на те, щоб надалі позістати в контакті з чеськими еміграційними колами. "Руде Право" твердить, що чеська еміграційна католицька організація "Велеград" проводить у Ватикані свою діяльність, спрямовану проти уряду Чехословаччини, як теж саботує заходи чехословацького уряду знайти розв'язку церковного питання в Чехословаччині. Комуністичний часопис каже далі що "Велеград" свого часу плянував перевести до Праги тлінні останки покійного чеського Кардинала Берана, який однак по своєму виїзді з Чехословаччини до Риму "забув про честь і совість". "Велеград" хотів оте перевезення тлінних останків Берана використати та "зловжити" для демонстрацій проти "соціялістичної системи".

"ЗОРЯНИЙ МАРШ" І ТОРТУРИ

У першій половині серпня ц.р. відбувся в Швайцарії так званий "Зоряний марш за мир", у якому взяло участь кругло 500 молодих людей із різних країн Европи й інших континентів. Аранжером з'їзду та цього маршу була організація "Пакс Крісті". "Зоряний марш" зветься тому, що молодь відбула групами свій марш із десятьох різних місцевостей, йдучи до збірної точки посередині, що нею було місто Фрібург.

Однією з точок дискусій на з'їзді були останні звідомлення про тортури в Бразилії. У цій справі зібрані підписали та вислали таку петицію: "Учасники Інтернаціональної Рути 1970 у Швайцарії рішуче осуджують брутальні методи тортур і масакри військового режиму в Бразилії. Особливо осуджуємо тортури жінок і дітей і тільки підозрілих. Ми просимо Папу та державні уряди, щоб ясно й виразно осудили махінації цього (бразилійського) католицького уряду".

ОДНА ЦЕРКВА НА 170.000 НАСЕЛЕННЯ

Одна одинока католицька церква буде правдоподібно закінчена в 1974 році у польському місті Нова Гута, як подає польський католицький тижневик "Пжеводнік Повшехни". Польська церковна влада вже від 1967 р. старалася про дозвіл збудувати церкву в "першому соціялістичному місті Польщі" — у Новій Гуті, яка нараховує 170.000 мешканців і в якій нема ні одної церкви. Церква буде 100 метрів довга і 40 широка і вміщатиме 6.000 осіб.

о. Т. Залуцький ЧСВВ

ЗВЕЛИЧУВАТИ СВОЄ ЖИТТЯ

В одній італійській народній пісні співається: "Життя є таке гарне, коли вміємо прийняти його під видом таким, під яким воно до нас усміхається".

Так. Життя людини направду гарне й величне, без різниці чи воно щойно починає розцвітати чаром буйної молодости, чи вже доходить до завершення туземної мандрівки під вечір життєвого дня, як сива поважна старість. Життя людини завжди гарне й величне, але цю велич треба пізнати й відкрити її чар.

Кожна людина покликана до цього повного краси життя не на те, щоб його з тяжким стогоном тягнути, зі захмареним обличчям двигати серед гіркого безнастанного плачу й нарікань на всіх і все, у потоках рясних сліз похмурого песимізму, неначе б то це існування було якимсь невинним тягарем, накладеним на людину тяжко караючою рукою. Ні! Не живемо на те, щоб боляче стогнати й гірко нарікати на себе й на інших, навпаки, живемо на те, щоб будувати, збагачувати, звеличувати свій туземний побут серед атмосфери щирої радости й погідного щастя.

Справді, боротьбою є життя людини, і ця наша земля часто називається долиною сліз. Хочемо чи ні, мусимо одного дня стрінутися з труднощами, з невдачами, з терпіннями. Життя людини на цій землі має свої неділі, але й не без п'ятниці воно, має свої погідні дні, але й не вільне від похмурих зимових днів. Одначе з цього не виходить, що ціла людська туземна мандрівка це лиш одна безнастанна мука, тяг днів ущерть переповнений гіркістю нещастя, похмурістю сліз і чорними хмарами невдач, неначе б то кожна людина була втіленням нещастя, а не твором Того, що є Джерелом усякої краси й добра.

В дійсності, туземне існування не таке аж прикре, як його часто песимізм представляє. Немає в ньому аж настільки чорних і похмурих барв, як це на перший погляд виглядає. Часто, дуже часто люди самі творять, видумують зовсім неіснуючі труднощі та борються проти них, самі не знаючи проти чого й проти кого, наче той легендарний Дон Кіхот, що вряди-годи провадив завзяту боротьбу з безборонним стадом спокійних овець, чи проти мертвих вітряків, уявляючи собі, що це все його невмолимі вороги. Але це фантазія. Треба глянути на життя реалістичними очима і ясним поглядом.

У квітнику є гарні квітки, а при тім і деякі зів'ялі листочки. Мудра людина не буде дивитися лише на зів'ялі листки та оплакувати, що квітник не гарний.

Кожна ніч сама в собі чорна, страшна. Але попри темінь, там високо на небі ясніють гарні світельця зір. Мудра людина й серед ночі потрапить добачити красу всесвіту, звертаючи свою увагу не на темінь, але на мільйони гарних світел на небі.

Коли б знати глядіти на вселенну, на життя, на людство, на громади, на Церкву, на своїх ближніх, можна б там добачувати не лише чорні недомагання, але і ясні гарні сторінки. Всюди можна знайти красу й велич, але до того треба прийняти життя своє і свого ближнього під тим видом, під яким воно до нас усміхається.

Важне: Не дивися лише на чорні барви в житті, але вмій добачувати ясність і красу!

Новіціят Сестер Служебниць у Прудентополі, Парана, Бразилія.

Навчання кроєю і шиття в школі, яку ведуть СС. Служебниці в Прудентополі.

ТАКОЖ ПРАВОСЛАВНІ МОНАХИ ХОЧУТЬ МАТИ СЛОВО В МАНАСТИРЯХ

Ватиканський Собор приніс між іншими багато змін і в монаших спільнотах у всій Католицькій Церкві, зокрема ж те, що принаймні теоретично дано монахам більше слово в управлінні монашими спільнотами, а не тільки самим настоятелям.

Подібний процес відбувається теж і посеред православного монашества. Останнім прикладом такого є Свято-Катерининський манастир на Синайській горі, де архимандритом є Архиєпископ Григорій II-ий. На основі нових статутів цього чернечого православного згромадження настоятелі перестали бути "панами життя й смерти" для монахів і самовільно розпоряджати всім, що манастирі посідали. На основі нових статутів головний архимандрит-архиєпископ потратив всякі дотеперішні традиційні та необмежені права й привілеї. У майбутньому він має бути виконавцем рішень, що їх зробить уся чернеча спільнота ченців-професів матірнього манастиря на Синаї та його філіяльних станиць. Іншими словами: не настоятелі накидатимуть монахам закони й права за своїм уподобанням, але самі монахи рішатимуть про них, а настоятелі дбатимуть про те, щоб ті закони й рішення були переводжені в життя.

Надіслані видання

ВИЗВОЛЬНИЙ ШЛЯХ, Суспільно-політичний і науково-літературний місячник, Лондон, 1970, ч. V.

ORIENTE EUROPEO, Organo del Centro de Estudios Orientales, Madrid, 1970, № 77.

ЛОГОС, Богословський Квартальник, Йорктон 1970, Т. XXI, ч. 2.

Михайло Ждан, МИКОЛА ЧУБАТИЙ (З нагоди 80-ліття), Українське Історичне Товариство, Серія: Українські вчені, ч. 2, Мюнхен-Ню Йорк, 1970, ст. 23.

Атанас Фіголь, МОЯ ВІДПОВІДЬ в справі листа президента М. Лівицького (від 23 травня 1969), Мюнхен, 1970, ст. 40.

Ірена Книш, ВІЧ-НА-ВІЧ ІЗ УКРАЇНОЮ, Горстка радянських вражень, Накладом авторки, Вінніпег, 1970, ст. 126.

Віра Смерека, ХРИСТОС ВОСКРЕС, Повість на основі дійсних подій із днів жорстокого переслідування Української Православної Церкви большевиками, Видавництво ОО. Василіян, Торонто, 1970, стор. 134.

ПРАВДА, Журнал присвячений українській християнській культурі та розвазі, Видає квартально Українське Видавництво "Добра Книжка", Торонто, 1970, ч. 1-2 (5-6).

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ, Орган Пластової Думки, Торонто, 1969, ч. 3-4 (22-23).

ВИЗВОЛЬНИЙ ШЛЯХ, Суспільно-політичний і науково-літературний місячник, Лондон, 1970, кн 6, кн. 7-8.

ЛІКАРСЬКИЙ ВІСНИК, Журнал Українського Лікарського Товариства Північної Америки, Грос Пойнт, Мнш., 1970, ч. 2.

ІНФОРМАТИВНИЙ ЛИСТОК Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів, Чікаго, 1970, ч. 62, 1970, Нзо Йорк

ВІЛЬНА УКРАЇНА, Збірник ч. 62, 1970, Нзо Йорк

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР 1970, Українське Суспільно-Культурне Товариство в Польщі, Варшава, стор. 360.

THE UKRAINIAN QUARTERLY, A Journal of European and Asian Affairs, Published by the Ukrainian Congress Committee of America, New York, 1970, No. 1.

PROBLEMS OF COMMUNISM, Washington, 1970, No. 3.

"...AND BLESS THINE INHERITANCE" by Eva Piddubcheshen, Introduction by George A. Maloney, S. J., Editor of DIAKONIA, Fordham University, Published by Friends of the Ukrainian Catholic University in Rome, New York, 1970, p. 62.

В ІТАЛІЇ ЗАБОРОНИЛИ НЕЦЕРКОВНУ МУЗИКУ В ЦЕРКВІ

Італійська Єпископська Конференція видала стислу заборону користуватися в церквах нецерковними інструментами, які служать для профанних розвагових цілей, за допомогою яких влаштовувалися т. зв. "Beat", "Ye-Ye", "Jazz" — богослужения. В обіжнику широко розглядається справу мелодій, співу та інструментів, яких дозволяється вживати в часі богослужень. Достойний і священний характер Літургії вимагає між іншим теж і того, щоб також і музика була достойна і священна. Якщо теж і музика має бути відкрита поступовому розвиткові мистецтва, то однак вона не сміє загубитися "в екстатичному ритмі або галасливому снобізмі". — Далі говориться в обіжнику: "Спів мусить порушувати до молитви не сміє перешкоджати". — Воно конечне це підкреслити, бо під приводом, що участь молоді в Літургії буде живішою та привабливішою, заіснували "численні зловживання". Священний характер богослужения через отакі форми нерідко профановано. Також музичні інструменти, — говорять італійські єпископи, — мусять стояти на службі священодійства та викликати живу участь вірних, бо вони не є до того, щоб "улаштовувати літургійні представлення. Всі інструменти, які є типовими для профанної музики, мусять бути ригористично відділені від богослужения. Між забороненими інструментами подається в обіжнику Єпископської Конференції такі: акордеон, гітара та всі роди джезових інструментів.

о. Т. Олійник ЧСВВ

ПЕРСТЕНЬ – СИМВОЛ ВІРНОСТИ

"Любов, як перстень, не має кінця..."

Стародавні народи дуже любувалися круглою формою. Для давніх коло служило за алегорію, тобто, було висловом їхньої уяви також і про божество.

Філософи колись навчали, що: коло — найповніша форма, бо коло, не маючи ні початку, ні кінця, висказувало ідею вічности. Коло — неподільна точка, це бо точка "божественного походження". Тому то, колись, у сивій давнині, дуже пошукували за т. зв. "золотом філософів", а воно мало вартість у тому, що мало бути кругле.

Перстень, кругле коло, звичайно з дорогого й тривалого металю. Його ціна не в тому, що він із цінного металю, але задля його круглої форми. А що круглість уважалася за вислів чогось найдосконалішого, як неподільна точка, символ вірности й вічности, тому то й вироблювано його звичайно з найкоштовнішого металю.

Поява перстеня зв'язана з появою металю. Перші перстені вироблювано з бронзи, заліза срібла, золота та інших матеріялів, а навіть і зо скла!

Від давніх-давен, перстень, будучи знаком вірности, служив теж за печатку, якою надавано достовірности урядовим документам. Перстенем печаткували вже найдавніші народи. У Єгипті, зосібна від XV династії, коли державою були оволоділи "зайди-Гіксоси", тоді на перстені був зображений хрущ, який представляв для них богасонця, і хрущик був іще гербом Гіксосів.

До Риму перстень прийшов з Етрурії. Багаті Римляни носили по два, три перстені, а то й кожний палець прикрашувано золотою обручкою. Також у Римлян перстень правив за символ вірности, дружби, могутьости, материнської любови тощо. А й служив як амулет — за їхнім переконанням — проти чарів, захищав від недуг і нещастя. Перстенем висловлювали побажання щастя й долі.

Римські лікарі приписували перстеневі якусь магічну лікувальну силу. Якийсь Маркіял порадив якомусь зизоокому, щоб у четвер, у кожну останню чвертку місяця, носив золотий перстень. Інший лікар, хворому на печінку радив носити срібний перстень. У Греків, зосібна, дуже цінилися "зачаровані" перстені; вони, нібито, захищали людей від укушення гадюк тощо. Головно відьми мали добрий заробіток, бо продавали дівчатам "любовні" перстені, якими ті мали приваблювати собі хлопців-наречених.

Ще й нині у Франції й Англії простолюддя гадає, що срібні перстені це посібники проти всяких недуг. У Німеччині люблять потирати око шлюбною обручкою, щоб позбутися "ячменю".

Подібне символічне значення має перстень по сьогодні також у Індусів та Єгиптян. Перстень Гітеса робив "невидною" людину, яка його носила. У германській мітології перстень це символ не лишень вірности, але й пам'яти. В одному данському переказі, розказується, що ворожбитка Моргана мала такий перстень, що нібито відмолоджував людину. Вона подарувала його столітньому старцунові і він чудодійно відмолодів. Були й такі "чаклунські" перстені, які будім то захищали від поранень на війні і т. п.

Перстені бувають різні: володарський, папський, єпископський, докторський, шлюбний та інші.

— Володарський носив монарх. Він символізував владу, достойність й недоторканість. На тім перстені було зображене обличчя монарха. І він печаткував ним усякі урядові документи.

Перстень, вручений послові, у Персів, Єгиптян, Греків і Римлян, заступав автентичні номінаційні документи та надавав владу й запевнював довіру. Такий перстень нагадував послові про підданство й обов'язок вірности для свого володаря. Це були перстені довіри.

Колись, ще, перед виникненням англіканства, підчас коронування короля Англії, насували королеві перстень і вткмачували йому, що це "пе-

Зліва о. Тарас Олійник ЧСВВ в Куритибі, Бразилія, вибирається своєю "лімузиною" на місійну обслугу місійних станиць. Справа стоїть о. Вінкентій Приходко ЧСВВ з Канади.

чать католицької віри, і заручали монарха з його народом", який тоді був католицького віровизнання.

У Венеції був звичай, на Господнє Вознесіння кидати в море перстень, на знак заручин Венеції з Адріятиком.

Це прерізна символіка, яка чомусь уже від середньовіччя почала втрачати своє значення. І нині перстень звичайна собі прикраса на пальці

Проте в католицькій Церкві латинського обряду перстень надалі означає: владу, начальство й достоїнство. Тому церковний закон дозволяє носити перстень лишень папі, кардиналам, єпископам і деяким ступеням нижчих прелатів.

Перстень Рибалки, — звичайна печатка, якої папа вживає як печатку для деяких документів. Називається той перстень Рибалки тому, що на ньому зображено Апостола Петра, рибалку. Він зроблений із бронзи, позолочений і на ньому ім'я урядуючого папи. Коли папа помре, то відразу нищать його перстень. У Ватиканському музеєві заховано лише перстень папи-самозванця Климента VII.

Єпископський перстень, колись також мав практичне пристосування та служив за печатку. Нині він місцем зустрічного поцілунку та знаком влади та достоїнства Єпископа, бо втілює поняття містичних заручин і відданости Церкві та досмертну їй вірність. Новопоставленому єпископові вручаючи перстень, пригадують: "Бери цей перстень, символ віри й вірности обручниці Церкві".

Папа Євген III започаткував звичай нагороджувати докторським перстенем також тих, які закінчили університет докторським ступенем.

Нині найбільше значення зберігає таки шлюбний перстень. Колись був окремий перстень заручиновий і шлюбний. Його насували на четвертий палець лівої руки, бо — на гадку давніх — той палець був у прямій єдності з серцем.

У латинському обряді самі молодята собі дають шлюбний перстень. По пристібності жениха пізнавала молода, як він буде з нею поводитися.

Шлюбний перстень і нині має те гарне значення: пригадувати одруженим ті приречення, які вони дали собі; тобто: любов, відданість і вічну вірність. Бо перстень це символ вірности і вічности.

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ГУРТІВНЯ
СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ

U B A TRADING CO. LTD.

300 Dwight Ave. — Tel.: 252-2246-7

УЖЕ Є В ПРОДАЖУ

КАЛЕНДАР

СВІТЛА

на 1971 рік

Друкований на гарному книжковому папері та має багато ілюстрацій-образків.

Зміст календаря дуже багатий і різноманітний: цікаві оповідання, гарні вірші, багато повчальних, але цікавих статтей. Редагував цей календар наш відомий автор, учений і проповідник *о. Іриней Назарко ЧСВВ.*

Ціна одного примірника $1.50.

Хто замовляє 10 до 19 примірників, платить по $1.10 за примірник. Хто замовляє 20 або більше примірників, платить по $1.00 за примірник.

Замовлення слати на адресу:

BASILIAN PRESS
286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario, Canada

ОДИНОКА В ТОРОНТІ УКРАЇНСЬКА
КРАМНИЦЯ ЦЕРКОВНИХ РЕЧЕЙ
DIOCESAN CHURCH GOODS STORE
278 Bathurst St. — Toronto 2B, Ont.

Великий вибір церковних речей. — Напрестольні Євангелія. — Церковні книжки. — Молитовники і багато інших речей.

НОВА КНИЖКА

ВЕЛИКІ ЛЮДИ

Життєписи славних людей у християнському насвітленні

о. Іриней Назарко ЧСВВ
Ціна $2.00

Замовляти:

BASILIAN PRESS
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont. — Canada

о. В. Ваврик ЧСВВ

"СОЛОДКО ВОНО ВІДХОДИТИ З ЦЬОГО СВІТУ ДО ІСУСА"

ПЕРЕДСМЕРТНІ СЛОВА ПОК. О. ВАСИЛЯ КАМЕНЕЦЬКОГО

Я лежав хворий у мондерському шпиталі Непор. Діви Марії, коли по обіді в понеділок 4-го травня привезено з нашого монастиря й положено в сусідній кімнаті о. Василя Каменецького ЧСВВ. Він дістав наглий атак серця, і то дуже сильний, хоч від довшого вже часу хворів на серце. Був притомний, лише дуже сірий на лиці, а проте братня усмішка прикрашувала його обличчя. Скаржився на великий біль у грудях. Д-р М. Стрільчук, шпитальний довголітній і заслужений лікар, не давав нам багато надії, хоч і вживав кисня й усяких ліків з уколами. Сестра-доглядачка не відступала ні хвилини від хворого. Аж як прийшов час піти їй на вечерю, і слабий по застриках був зовсім спокійний, я остався при нім на час, щоб подати води, або вважати, щоб не забагато рухався, бо так приписав лікар; і тоді ми мали довшу останню розмову.

Покійний пригадав мені, як то ще 1925 року він лежав тяжко хворий на сухоти в крехівськім монастирі, а я був призначений приносити йому поживу й ліки. І він признався мені: "Тоді я просив Божу Матір через заступництво св. Терези від Дитяти Ісуса, щоб я міг здати останні богословські іспити, бути висвяченим і бодай один рік попрацювати як священик! І дивіться, яка добра Божа Мати! Я іспити здав відзначаюче, мене висвятили і ось тепер уже 44 роки працюю священиком-монахом. Як мало просив я, а як багато дістав! Я спокійний! Усі Святі Тайни я дістав; хіба вночі, як мені погіршилось би, принесете мені Св. Причастя... О, як же воно солодко відходити з цього світу до Ісуса!"

Мене ці слова проймили до живого глибокою його вірою та повною готовістю перейти в кращий світ... Ще говорив мені Покійний про дещо з власного життя; навіть сказав, що почав писати свій життєпис, бо я просив його про те від місяців, бачучи, що він ослабає. Сказав мені, де знайти його машинопис у келії, та чим доповнити його нескінчену повість власного життя з численних нотаток-щоденників, які він вірно провадив майже ціле своє життя. — Перед 9-ою годиною вечора прийшли відвідати слабого Сестри, трохи говорили, але побачили, що його очі вже примикаються і думали, що це застряки беруть його на сон. Легенько поправили йому на ньому ліжко, попрощалися, загасили світло. Сестра доглядачка зійшла до бюра, де лікар мав дати вказівки, щоб робити із хворим уночі. Коли вона за три мінути повернулася й засвітила світло, Покійний уже мав закриті очі і легко відчинені уста. Вона скоро прикликала мене, дати ще останні розрішення й відпуст на годину смерти, а сама побігла покликати лікаря. Лікар ствердив смерть. Була година 9.15 вечора, в понеділок 4-го травня 1970 року.

Спокійно заснув у Бозі Божий ревний працівник і священик-монах. "Чесна перед Господом смерть преподобних Його!"

Родився Покійний 13-го липня 1898 р. в дуже свідомім селі Вікно (повіту Скалат), з якого вийшло багато великих наших людей, напр. о. прелат В. Кушнір, ред. В. Мудрий і ін. Батько його називався Йосиф, син Прокопа, — мама Павлина, донька Якова Яницького й Марії Протасевич. Охрещено його 14-го липня й названо Володимиром. Хресні родичі були: Лука Малицький і Аполонія Гранковська.

Батько Покійного був дяко-вчителем і часто зміняв місце праці. Мама відумерла його 16-го

червня 1910 р. Тепер старші брати займалися дальшою наукою Володимира і вже мали його відвезти до гімназії в Тернополі, де самі вчились, але старший брат, тоді богослов, о. Петро, за порадою ел. п. о. Пл. Філяса, основника Місійного Інституту св. Йосафата в Бучачі, (де мали виховуватися будучі місіонери для Канади), завіз Володимира до Інституту. Прегарно вчився Володимир, ще краще вівся. Згадував дуже часто любов своїх отців-учителів, василіян, та о. ігумена Н. Лиска, — Вибухнула перша світова війна Інститут замкнено. Володимир перейшов тепер до свого брата, учителя в Худиківцях (повіту Борщів). Володимир навідався до недалекого василіянського манастиря в Улашківцях і пробачив, що люди розікрали манастирське добро. Пішки пішов до Бучача і там оповів Отцям про шкоди в Улашківцях. Тоді призначено туди о. Арсенія Партику, а Володимир пішов йому до помочі. Коли успокоїлись фронти, о. Партика порадив Володимирові піти до гімназії в Городенці, де директором був Антін Крушельницький. У городенській гімназії стрінувся Володимир із пок. о. М. Шипіткою, пізнішим славним василіянином-місіонером, і о. Володимиром Величковським (тепер ув'язненим галицьким архиєпископом).

1917-го року в Росії вибухнула революція, а молодий Володимир поїхав до Львова, щоб дістатись до Січових Стрільців. Та пішов ще відвідати на вулиці Жовківській оо. Василіян і там застав о Пл. Філяса, що переконав молодого "стрільця" вступити радше у ряди Христового воїнства, до монашого стану. 24 січня 1918 року Володимир почав приписаний новіціят і за пів року при монаших облечинах прийняв монаше ім'я Василя. Магістрами його були наперед о. Денис Ткачук (пізніше перший Архимандрит оо. Василіян), а дальше о. Степан Решетило (славний місіонер Закарпаття та двократний львівський Протоігумен) 1919-го року Поляки ув'язнили в Жовкві та Крехові всіх василіян: отців і братів, та вивезли їх у Домб'є. Це припинило час зложення перших монаших обітів бр. Василя: він зложив їх аж 12-го липня 1920 року.

Наслідком ув'язнення у брата Василя розвинувся сильний тиф і він місяць боровся зо смертю в жовківському шпиталі. Наслідком тифу була недуга легенів: дуже розвинені сухоти.

Коли його товаришів висилано тоді на заграничні університети, його, хоч дуже спосібного, залишили в Галичині, де він переробляв із найліпшими успіхами філософічні й богословські студії у Львівській Академії. Професорами його були тоді ще молоді науковці: о. д-р Іван Бучко (тепер Архиєпископ скитальців), о. д-р Йосиф Сліпий (тепер Кардинал і наш Верховний Архиєпископ), славні також професори, як о. д-р Тит Мишковський і о. Т. Галущинський ЧСВВ, о. В. Лаба (тепер мітрат в Едмонтоні), о. Л. Куницький, о. д-р С. Кархут, о. Д. Дорожинський, о. Я. Левицький, о. Пл. Мартинюк і П. Кисіль, оба василіяни. — Монашу професію зложив бр. Василь у день великого свята улюбленої своєї Покровительки й Богоматері, на Успення 28 серпня 1923 р., а Слуга Божий, митрополит Андрей Шептицький висвятив його в єромонаха 25 липня 1926 року в архикатедральнім соборі св. Юра у Львові.

Як молодий єромонах о. Василь був призначений на два роки учителем Бучацького Інституту (мови латинська й українська, всесвітня історія) та став провідником Апостольства Молитви й Третього Чину св. Василія В. У той час батько і старший брат, о. Петро з сестрою Софією вже були в Канаді та запрошували його до себе на вакації, але Настоятелі не згодились на такі коштовні вакації, хоч Родина хотіла оплатити всі видатки. Опісля перенесено о. Василя до Крехова, де він був два роки соціем-помічником учителя новиків. — У той час єпископом у Канаді став Василь Ладика ЧСВВ і він випросив в Св. Конгрегації більше священиків і місіонерів для розлогої своєї дієцезії. Тепер уже Настоятелі призначили о. Василя на місійну працю в Канаду і він виїхав туди з покійним о. П. Оленським і Братами И. Королем і П. Боднаром. При прощанні о. Протоігумен сказав коротке слово, зазначуючи, що в Канаді чекає їх тяжка праця, бо там ще "піонерські обставини". О. Василь записує в своїй нотатці: "Жалію покидати рідний край".

Виїхали вони зо Львова 28 грудня 1929 р., через Краків, Берлін, Париж, до Шербурга де всіли на кунардський корабель Асканія. На ньому пережили повних 10 днів морську недугу, бо були бурі. 11-го січня причалили до Галіфаксу: день перейшов на ревізії пашпортів і пакунків, а 13-го січня ранком виїхали поїздом СПР до Монреалю. Зустрінув їх там пок. о. Григорійчук, показав місто, відвіз до Торонта; дальше поїхали самі до Вінніпегу. Там настоятель василіянської місії пок. о. Н. Крижановський, дозволив о. Василеві поїхати до Етелберт, щоб відвідати старенького тата й старшого брата, о. Петра, який там парохував. Побувши з рідними на Щедрий Вечір і на Йордан, о. Василь від'їхав до Вінніпегу, де відвідав єп. В. Ладику. 24-го січня о. Василь був уже в Мондері, де відразу став до праці: відвідини з йорданською водою та обслуга колонії Гіліярд, Восток, Лесюр, Делф, Краків, Борщів Куквіл, Редвотер, Равидгіл, Елдорена, Спелден Стрий, Давнінг, Вільно.

Тоді перейшов дві операції: сліпої кишки мігдалків, що спричинили йому багато упливу крови.

Від 3-го вересня 1931 р. до 1 січня 1936 року призначено його магістром новиків-василіян і новичок-Сестер Службениць. Став тоді дорадником дому і секретарем Провінції, вікарієм дому в заступстві часто неприязного б. наст. Н. Крижановського; часто давав реколекції монахам і монахиням, провадив Апостольство Молитви і Марійську Дружину. У літі 1933 р. був на вакаціях у Монреалі, але там дістав частинного паралічу правого боку лиця. Ходив до славного тоді слуги св. Йосифа, брата Андрея, і той дав йому медаличок і оливу св. Йосифа та казав нею натирати спаралїжований бік. І помогли оті речі звичайні, але вживані з вірою. Вернувся до Мондеру до свого вчительського уряду, але говорити було таки трудно. Одначе обслуговував колонії Борщів, Вегревіл, Делф і Москалики (Спас) та дуже часто відвідував шпиталі в Мондері й Вегревілі. Та вже 1934 року почув перші слабі атаки серця. 1-го січня 1936 р. перенесено його до Вінніпегу на ігумена й пароха; рівночасно обслуговує там Транскону, Босежур, Лейдвуд, Брокенгед і Тальберг, дає часто реколекції священству і монашеству. Від грудня 1937 р. до грудня 1940 р. був ігуменом і парохом манастиря оо. Василіян у полудневім Чікагу. Опісля вісім місяців він у Ванкувері, рік у Вінніпегу, та й рік у Мондері (вікарій дому і вчить моральної богослов'ї, пастоpальної й аскетики). Вже не почувається здоровим, але пильно працює в колоніях і церковних товариствах.

1943 рік то рік 45-ий його життя. Під днем своїх уродин, цебто 13-им липнем щиро записує: "Нині день моїх уродин. Кінчу сьогодні 45-ий рік життя. Слава Богу в Тройці Святій Єдиному і Божій Матері за опіку надо мною. На славу Божу входжу в 46-ий рік життя. Скільки ласк, дарів, добродійств, чудесної опіки, особливо в час воєнного лихоліття в Галичині я отримав... Великий душе моя Господа і не забувай всіх воздаяній Єго".

Від 4-го вересня 1948 р. до 9-го жовтня 1949 р. призначений о. Василь до Едмонтону, на ігумена й пароха церкви св. Йосафата, що якраз була великими трудами будована (почата пок. о. С. Дидиком, піонером Едмонтону). А крім парохіяльних справ і клопотів, з відбудовою, постійні відвідини шпиталів та захитаних у вірі або й відпавших від св. Церкви. Ревність дому Божого з'їдала ослаблені вже сили.

При кінці 1944 року поїхав о. Василь на річні монаші реколекції до Мондеру, та тут на свято Непороч. Зачатої (9/XII) дістав страшну кровотечу. Ніччю взяли його до мондерського шпиталю. Тиснення крови впало нижче сто. Після ліків, коли лікар і Сестра лишили його на спочинок, нараз він відчув, що вмирає; впав з ліжка, бухнула кров. Його піднесли з землі, а він спокійний: "Так Бог хотів, щоб це були мої реколекції. Нехай буде Ім'я Його по віки благословенне за всі милосердні заряджения щодо мене. Не вільно мені вставати ні правити Сл. Божої, а тимчасом якась дивна туга огортає мою душу за Христом, за вічністю. Великими радощами наповняє моє серце Ісус у моїм терпінні..." Два тижні пролежав у шпиталі, на Святу Вечерю д-р Стрільчук пустив його на хвилину до монашої Братії. І знов записка: "Весело було з Братією, а всетаки якась дивна туга за Христом налягла на мою душу. Виглядає, що дуже радо прийняв би вістку про смерть".—По видужанні вертається о. Василь назад до свого уряду в Едмонтоні.

У жовтні 1949 р. переносять о. Василя до Мондеру для помочі в колоніях. Там і прийшли йому 25-ті роковини єрейських свячень. Він пише: "25. VII. 1951. Сьогодні точно 25 літ, як я висвячений на священика. Було це у Львові 1926 року з рук сл. п. Андрія Шептицького, митрополита. (Дальше згадує товаришів свячень: оо. Труха й Вігоринського — василіян, двох отців студитів і о. редемптористa, Дмитра Гаврилюка: "прегарна душа, мій особистий приятель"... Під днем 26-го серпня Настоятелі рішили відсвяткувати 25-ліття священства отців Труха й Каменецького в Мондері. Мало все відбутись у Голгофті, але перешкодив дощ, то відбулось у церкві. О. Василь пише: "Людей досить багато. На співаній Службі Божій ми з о. Трухом концелебрували. Проповідь прекрасно виголосив по євангелії Впрп. о. І. Назарко. По Сл. Божій я мав коротке слово "Благодарім Господа"; вичислив усі ласки і перед і після свячень. Благодарім Господа тепер по 25 роках разом із Вами і з тими всіми, над котрими ми працювали на Божу славу. По всім у Народнім Домі спільний обід, з усякими промовами. На кінець мав слово о. Трух". Оті короткі записки приватного благо-

Із похорону бл. п. о. В. Каменецького під проводом Владики Ніла Саварина.

дарення ліпше говорять про шляхетність душі й серця Покійного, як це могли зробити і найкращі слова досвідченого промовця!

У березні 1952 р. о. Василь стає ігуменом монастиря оо. Василіян у Гримзбі, до 6-го жовтня 1958 р. При кінці 1954 року переходить дуже тяжке запалення легенів, пролежує 22 дні в шпиталі і на поручення лікаря його брат, о. каноник Петро, висилає його для порятування здоров'я на Флориду. Та вже з початком 1956 р. о. Василь знов ослабає: запалення нервів, брак сну. Іде до шпиталю на 24 дні перевірки й ліхування. Пише: "Один Господь знає, як я мучуся, як прикро, як тяжко терплю. Все мене мучить, мало зо шкіри не вискочу... Молюся... прошу рятунку, бо дуже гірко, дуже тяжко, як ніколи ще в житті, так не терпів... Не розумів я колись хворих на нерви монахів, аж тепер знаю з власного досвіду"...

У вересні 1958 року перенесено о. Василя до Мондеру на пароха, та до помочі пок. о. Винникові у Вегревіл; він і духовником дому, провадить Апостольство Молитви і Третій Чин. Перебув на тих урядах до 1967 року. Потім на два роки перенесено його для помочі в Вінніпегу, а 1968 року приїхав уже на постійне до Мондеру, як казав: "Приїхав уже вмирати".

Останні місяці життя то були місяці молитви, частих посіщень, відчитування часослова, духовне читання, постійно перед кивотом. То вже була помалу й набожно проспівувана молитва старця Симеона: "Нині отпущаєши раба Твоєго со миром..." Душа його набирала тихости, милосердности, врозуміння, готовости до помочі. Кожному було ясно, що душа о. Василя вже збирається в далеку дорогу, в дорогу, яку сам означив словами: "Як то воно солодко відходити з цього світу до Ісуса!"

Т

Похорони Покійного відбулись у Мондері за монашим звичаєм. Вечером у четвер, о 5-ій годині 7-го травня, привезено тіло наперед до монастирської вітальні, де зібрались усі монахи зустрінути свого спів-брата востаннє. Панахиду відправили Отці: Р. Мельник, В. Бараник і Р. Бойчук, а дзвони грали з нової дзвінниці й звіщали міщанам, що відійшов їх довголітній парох і досвідчений провідник Апостольства Молитви, Третього Чину й доосібних, Богу відданих, побожних душ.

О 7.00 годині тіло перевезено до парохіяльної церкви. Монашій похорон правили: сам Владика Ніл ЧСВВ, Впрп. Протоігумен М. Дацюк, о. В. Підскальний, о. В. Бараник, о. М. Гнесько. Дуже добірну проповідь сказав зворушливими словами о. наст. Р. Мельник, підкреслюючи священицьку ревність Покійного у проводі душ, починаючи словами пророка Даниїла: "Ті, що наверяють багатьох до справедливости, сіятимуть небесним сяйвом, неначе зорі, повіки, назавжди!" (Дан. 12, 3).

Тіло Покійного пролежало ніч у церкві. Від ранку правились Служби Божі, а в год. 10-ій Архиєрейську Св. Літургію, — в сослуженні Впрп. Протоігум. М. Дацюка, Всв. о. протопресвітера Я. Федуника, Всв. о. катедрального пароха Ю. Ковальського та о. ред. В. Дрібненького ЧСВВ — відслужив наш ВПреосв. Владика Ніл ЧСВВ. Чудово співав мондерський парохіяльний хор під диригентурою п. І. Семенюка. По Сл. Божій палку проповідь, на тлі аналогії між обрядами монашої професії та монашого похорону проголосив професор Оттавського університету, Впрп. о. М. Гнесько ЧСВВ. Послідує цілування, назначенування слезем, закриття труни та саме поховання тіла на мондерськім цвинтарі перевів наш Боголюбивий Єпископ Ніл, у сослуженні дієцезіяльного духовенства під достойним проводом Всв. о. В. Лаби, мітрата й б. професора Покійного та в приявності многих монахів і Сестер Служебниць, яких Покійний колись був учителем духовного життя і провідником. Було й велике число вірних із мондерської та з довколишніх парохій, які колись Покійний обслуговував ще як колонії. Найкращу похоронну обслугу віддав Покійному ПАРК МЕМОРІЯЛ під умілим проводом властителя й менаджера п. М. Смолика приятеля Покійного ще з часу його парохівства у св. Йосафаті — Едмонтон. Так закінчилася земна сторінка Богові замолоду посвяченого життя, щиро відданого опісля трудам апостольства й молитві; тепер воно увінчане нагородою тих, що "доброю боротьбою боролись і віру свою доховали!" Нехай пам'ять цього ревного єромонаха й місіонера не загине між нами, а його праведні молитви нехай дальше спомагають тих, кому він за життя так щиро й посвятно служив для добра їх душ і для слави Бога та Марії Діви Богоматері!

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

НАЙНОВІША КНИЖКА ВІДОМОГО АВТОРА
В. ПОЛЯНИЧА

п. н.

ЗАМОК ЯНГОЛА СМЕРТИ

сенсаційна повість із часів Гетьмана Розумовського вже вийшла з нашої друкарні.
Має 200 сторін друку на гарному папері
Ціна — $2.00

Замовляти через:
BASILIAN PRESS
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

Василь Барка

ЩОДЕННИК ПРИРОДИ НА "ВЕРХОВИНІ"

Через книгу книг, Біблію, сам Вседержитель світів видимих і невидимих відкрився людям на землі: як Дух безконечної святости, як предвічний Творець.

Але для людських очей стала також безпосередніша книга, звідки племена і народи читали правду: книга світотвору.

І безліч простих людей, і найбільші мудреці, як Аристотель чи Ф. Бекон, досвідчувались про Бога живого, "читаючи" книгу природи, повну дивовижних закономірностей: її складність і джерельна глибина життєвого змісту перевищують усяку міру людського розуміння.

Щоразу вища чудесність премудрого ладу в світотворі висвітлюється — на кожному кроці, зокрема в математичних закономірностях. Один із найвизначніших будівників сучасної астрофізики так означив головний висновок модерної науки: світ, який минулого століття видавався схожий на велику машину, — насправді нагадує собою велику думку.

Особлива і найбільше вражаюча дивність: що далі вглиблюються людські досліди в закономірні злагоди і таємниці природи, то не тільки не наближаються до їх вичерпу і остаточного пізнання всесвіту, а навпаки — стають перед більшими, все незвичайнішими і все чудеснішими, загадками його.

Безмежно зростаючи в глибину, велич і багатоскладність закономірностей у таємницях світотвору — сама свідчить про незбагненну силу і мудрість Творця. Ні на дрібну частину тих закономірностей не збіжиться вся сума випадкових і самодібраних можливостей у сліпих явищах мертвої матерії, навіть — протягом неспоміримо довгого часу.

Сама просторість світотвору, з недавно відкритими вогненними гігантами: завбільшки з сотню мільярдів зірок кожен, — свідчить про велич сили всюдисущого Творця. Хто хотів окреслити "кордони" світотвору поза відстанню на декілька мільярдів світлових років, помилився: "кордони" відсуваються все далі, в перемінну — творчу безконечність.

І вона, ніби якраз у науку нам, супроти нашої гордині, показує кожному, хто має очі — бачити: який дрібний наш земний круг, де живем, порівняно з огненною недосяжністю зоряного неба. І так само малі наші сили перед добрим Богом, хто предвічно перебуває над небом сузір'я, розпростерши його далеко, як також над зверхніми сферами ангелів.

Престол його — на "святій горі", в неприступному сіянні, незмірено вищому від фізикального світла зоряних небозводів. Те наднебесне сіяння має силу проходити враз, у найкоротшу мить! — через усі простори всесвіту, де промені від зірок мандрують довгі мільярди років.

Один із невідхилимих всемогутніх присудів Божих для земного життя кожної людини і кожного народу: це — щоб події життя обламували їм "роги гордости", з якими ніхто по смерті не входить у двері вічного спасіння.

Обламування буває з карними громами суду в подіях днів: для впертих противбожників; і також буває милостиве — коли слухняно сприймають знаки небесної волі і доброхітно, через іспити часу, проходять гірку дорогу каяття — до цілковитої смиренности перед престольною силою триіпостасного Бога.

Тут провідна зоря світиться з Біблії, зовсім близько — від четвероєвангелії чи від "Апокаліпсиса"; вона провадить через арену подій у суспільстві. При духовній видноті від неї розкриваються чудові сторінки з книги природи, даючи людям силу оздоровлювати серця і окрилювати думки.

Книга природи, серед своїх найгарніших сторін: зіркової, сонячної, райдужної, океанічної, гірської, рослинної — зберігає дух миру, супроти людської і тваринної хижости, що, через перший гріх, зайшла в світ.

Світлення сонця і місяця, джерельна вода, дерева і квіти несуть чистий образ, що нагадує про початкову безгрішність перших людей, для яких були створені і призначені.

Вони посвітами краси і прикметами життєвого значення спонукають нас визволятися з найстрашнішого "концтабору", перед яким бліднуть усі нацистські кацети і сталінські "гулаги", — визволятися з неволі гріха. Через "концтабір" гріха нерозкаянні гинутимуть в огненній вічності. А тиранічні колючо-дротяні кацети земної неволі для безсмертної душі кінчаються на цьому світі і втрачають свою владу назавжди.

Кара за гріхи — смерть; і немає в справедливості судів небесних "автоматичного" пропуску.

Терези їх зважують усе, не минаючи ні йоти, ні одного марного слова.

Але прощення, нескінченне і невичерпне, приходить з милосердя Божого: на кожне каяття і на спокуту, на кожне скрушене серце і смиренне перед небесами.

Вся довколишня природа, болісно вмираючи восени, ніби кладена в крижану гробницю, а потім на весні воскресаючи з неї у припливі радісної

променистости, щороку нагадує в світотворі-храмі про страстотерпну смерть Богочоловіка і про його воскресіння, через яке і людські душі воскреснуть для вічности життя серед сонмів неба.

Весна — чудо від найбільшої таємниці навколо нас: від життя, що пробуджується, перемагаючи смерть.

⁂

Ніби на знак Вербної неділі, коло лісного озера: однієї ланки з водозбірного ланцюга, куди належить і ставок "Верховини", — з'явилися на вербичках перші брості.

Ясносріблясті, пухкі: на всіх галузях, як огники на багатовітих канделябрах узлісся.

Крига зійшла з озер; кінець тюрми для риби.

⁂

Почали діяти бобри. Їхня хатка, на лісному березі, в сусідів "Верховини", половиною обпирається на його смугу, а половиною звисає в воду. Збудована — як присадкуватий курінь, на сотнях стовбурів, зрізаних у лісі, обітнутих від галуззя і притягнутих сюди. Заповнено землею всі дерев'яні клітини будови, що гаразд охороняє і в зимову негоду, і в літню зливу.

Як правило, така хатка має всередині два уступи: зверхній, сухіший, т. м. "спальня" і "світлиця", і нижній, вогкий — для "кухні" та "їдальні", при якій зроблено вихід—круглу нору, що, через нанесену глину, виводить вниз і повертає на простір озера.

На воду коло хатки бобри притягли і потопили десятки гілок; закріпили їх непорушно, встромивши в дно серед них багато обчищених тичок. Це їхня "стодола".

Рівнобіжно до озерного берега побудували низку затоників і там загосподарювали, відділивши нею свою хатку від лісу: живуть, ніби на Хортиці.

Розбризнула на дугуватих галузках свій цвіт форзітія: наче жовтий огонь. Обзеленилися барбариси, зберігаючи продовгасті тьм'яно-червоні плоди з минулої осени.

Яблуні одягли галуззя в легкий листвяний ди-[illegible]

Аж ось — царственна магнолія на травному схилі, при самому лісі, засвітила чудесні квіти: важкою рясностою своєї скарбности вони враз відмінили його вигляд. І весь він на горах, скільки зір осягає, згубив свій смутно-сірий тон, — вибронзів живою силою непочислимих бростин.

⁂

Потоки побурхливіли: біжать до озер.

⁂

Олені виходять з лісу — пастися на полянах: або вдосвіта, або надвечір'ями.

Борсук перебігає від своєї домівлі. Ночами метушиться ракун на ганку — шукає, що йому зоставлено.

Шпаки роздивляються по деревах і покрівлях знаходять місця для гнізд.

⁂

Дикі гуси на озері сіли — кількасот: як фльотилія, що маневрує всюди, то розсипаючись серед бонжнів, то підпливаючи до берега.

Ждуть, ставши багаторядною півдугою.

А перелітають від південного сходу два інші ключі сірих гусей: більший, коло 75, і менший, коло 35; трохи знижуються до озера.

Тоді вся фльотилія з його поверхні зчиняє несамовитий крик, вітаючи перелітних, мабуть, знайомих їм із далекого краю. Декотрі від радости аж підкидаються крильми. Крик був — ніби при різноголоссі оркестру. Перелітні відповіли такими самими захватними відкриками і поволі полетіли далі.

Через чверть години проминали вгорі інші ключі, але з озера ніхто до них не обізвався: мабуть, то зовсім чужі.

Як запевнено в Біблії, тварини мають душу, хоч не безсмертну, як люди, але здібну відчувати все: заздрість і страх, образу і смуток, радість і добру прив'язаність до людей, навіть святість — і покорятись їй.

Св. Франціскові Асизькому сказали, що біля міста Губбіо з'явився вовк-велетень, який загризає людей; всі бояться його і озброюються гуртами, виходячи на околицю. Праведник пішов до вовка. Коли звір наскочив з роззявленою пащекою, — тоді Франціск повелів йому іменем Христовим не робити зла, і вовк покірно ліг коло його ніг. Потім на міській площі, перед здивованими натовпами, повторилась розмова святого до вовка: докори за злочини і наставляння на мир із людьми, — нехай нікого не кривдить, а вони годуватимуть і не будуть переслідувати, навіть собаки не гавкатимуть на нього.

І справді, після того вовк ні на кого не нападав: два роки, аж до своєї смерти, він, мов домашній, ходив до будинків міста і діставав поживу, і всі собаки мирно стрічали його.

⁂

Тепер багато нашого зла, і тварини відчули це гаразд.

Досить поглянути, як ми тільки для розваги вистрілюємо тварин навколо, часом лишаючи їх довго конати в лісі.

ПРЕСВЯТА БОГОРОДИЦЕ,
БОЖА І НАША МАТИ,
ПОКРИЙ НАС СВЯТИМ СВОЇМ
ПОКРОВОМ!

Казимир Грицина

ТОГО НІКОЛИ НЕ ЗАБУДУ!

(Продовження)

Коли вже Родичі повмирали, а я нераз гнав корови в поле пасти, то через цілі гони нераз кричав "Дай вам, Боже, щастя!" Люди казали, "О той Грицинів хлопець-сирота", і дякували та при тім старші нераз казали "Нехай тебе Бог благословить". Але цікаве, що багато багачів не любили казати "Дай, Боже, щастя", а любили, як їм говорили...

А були славні роди міщанські в Тернополі, як Артим'яки, Вацики, Трояни, Бриковичі, Бекесевичі, Гринькевичі, Дубенські, Давидовичі, Завадовичі, Заплітні, Кордуби, Кучерішки, Кучерські, Кузьмовичі, Наливайки, Луковичі, Мисули, Мурії, Майки, Онуферки, Остап'юки, Опановичі, Острожинські, Решетухи, Сатурські, Сеньківські, Чубаті і багато, багато, яких не всилі вичислити, та й це не ціль мого допису. Багато родин видали визначних людей, головно ж священиків. І коли ви десь стрічали когось із прізвищем Кордуба, Онуферко, Чубатий і інші вище наведені, то їх роди всі корінь мали в Тернополі.

Недалеко нашого поля кілька моргів при купі мав міщанин Сатурський, найбагатший господар. І наші Тато його дуже шанували і казали нам його шанувати, бо цей господар "пан Сатурський" ніколи не кинув каменя зі свого поля на чуже, а по заволоченню брав сівеньку, переходив поле і визбирував камінці та сипав на дорогу. Тато казали нам теж так робити. Цей міщанин Сатурський був середнього росту і сильної будови. Його син був катехитом у Коломиї. Мав теж двох зятів священиків: отець Михайло Осадца парох Ходачкова Малого пов. Тернопіль, і другого, але призабув я прізвище. Як большевики прийшли 1920 р. в червні до Тернополя, то його побили так, що він від побоїв помер. Лежав тоді саме в шпиталі, як я. Я був поранений від розриву ґранати на даху. Тоді був у нас фронт.

Був такий славний міщанин Чубатий. Мав сина священика і зятів о. Винницького й о. Стецька (батько п. Ярослава Стецька). Родина Сеньківських дала двох синів священиків, один із них о. Яким Сеньківський ЧСВВ, славний місіонар, був замучений большевиками. Зяті були священики Чубатий і Мельник.

1917 року вернувся зі заслання наш парох о. крилошанин Володимир Громницький. Було з цього приводу велике торжество. Церква битком набита. Я чув тільки голоси, бо через заглиблення нічого не видно було. Мене так притиснули до стіни, малощо душі не виперли.

О. Громницький, то була визначна постать на тодішні часи. Член основник різних установ, або член заряду різних установ. Правда, не вдалося йому вибудувати церкву і те йому причисляли в некористь, але коли візьмемо до уваги польські інтриги, то й вина його не така велика буде. Бо як казав один польський посол ендек перед 1930 роком, що одно з дуже важних діл, яких ми (Поляки) доказали на терені Тернополя, є те, що ми не допустили до будови нової церкви. Отже виною може бути для о. Громницького хіба те, що він за Австрії не використав положення і не зачав будову церкви, бо площу дарував був Митрополит Андрій. Ще треба згадати, що парохіяльна канцелярія була ведена найкраще в цілій Архиєпархії.

О. Громницький сидів часто у сповідальниці і люди любили в нього сповідатися. Був дуже точний у відправах богослужень. Дуже велично правив. У цьому йому ніхто не дорівняв.

Я любив служити, отже часто перебував у захристії. І раз о. Канонік, так ми називали нашого отця пароха, збирався до Сл. Божої і хотів якийсь фелон, а провізор не дав і казав: нині цей прошу брати. Я прийшов до дому і говорив про це, а мені сказали, що провізори є сторожі церковного майна і тому мали право так поступити. Тепер такого нема. Казав мені один отець, як я йому про те оповів, "Я не позволив би собі на таке". Але глядім, тоді провізори не дали фелону парохові, що вже був понад тридцять років парохом, але натомість тоді ніхто не був би відважився сказати до пароха: ви проповідь не так говорите, ви не так хреститеся, ви не так кадите і т. д. І я вважаю, що це більше пониження такі завваги, як те, що не хотіли дати даного фелона.

Але каже св. Альфонс Ліґорій :хто хоче когось учити, мусить себе так вести, щоб йому не можна було нічого закинути. Священик теж людина і теж має свої хиби, а в Св. Тайні Священства Бог не віднимає людської немочі, бо в немочах совершається сила Божа. Котрий священик без можности гріха міг би сповідати бідного грішника, який будучи у Св. Сповіді, по якімсь часі приходить знову, а попередньо обіцяв поправу, а тепер має ще більші і більше гріхів? Священик Богом увільнений від немочі гріха, не розумів би немочі бідного грішника і Св. Сповідь не була би джерелом Божого Милосердя. Дякуймо Богові за Св. Сповідь. О! як мудро Бог усе вчинив, що немає слів звеличити Божу Мудрість і Милосердя.

Наші Тато терпіли на ревматизм. Часом мали приступ цеї дуже прикрої хвороби. Швейкові лікар казав, що ревматизм можна мати від офіцера догори, а звичайний вояк не міг мати ревма-

тизму: Тато не були при війську, але мали розматизм... У часі такого приступу Мама розпікали камені до червона і робили пару. А раз десь у травні чи в червні, як пара не помагала, то поставили п'явки. Ми тих п'явок дуже боялися.

Як большевики прийшли до Львова 1939 р., один фризієр виставив у вікні портрети вождів Сталіна, Леніна, Ворошилова й інших, а що фризієри, яких називали "цируликами", ставили п'явки, то й він поставив у тім самім вікні напис по-польськи "Свєже пяфкі", а хтось зрозумів, що то відноситься до тих, що на портретах... То його забрали і слід по ньому пропав.

Тому, що у нас були соломи і велике подвір'я та сад, то до нас сходилися діти з других вулиць і все було у нас повно дітей, які безжурно бавилися. Раз ми під стріхою соломи поробили собі діри і посідали та бавилися, і був пес Бурко між нами. Пес десь відбіг, а дівчина сусідів сіла на його місце. Коли пес вернувся, то так її покусав що Тато мусіли везти до лікаря. Тата дуже любили діти, бо вони не гонили дітей від возу, а казали сідати, трохи везли, а опісля казали всім злізти та йти домів. Але раз Влодко Кобзяр, мій ровесник, упхав руку між шприхи, а Тато рушили і він звихнув собі руку; щастя, що не вломив.

До копання бараболь Тато вивозили соломи і мусілося пекти бульбу. О! яка вона була смачна а ще в нас садили мірку рогальків-бараболь і якраз тих рогальків усе бралося до печення при копанні бараболь. Раз в кінці жнив я їхав з Татом у поле, а на нашім полі на пшеницю хом'як мав велику яму і якраз надбіг. Я зіскочив із воза а Тато крикнули — на віз, вони з плетяком до хом'яка, а він скочив до них, щастя, що пес надбіг і зчіпився з ним. Хом'як роздер варгу псові але пес його загриз. Тато завдали собі труду і копали до сховку в ямі та вибрали звідтам мірку пшениці зерно в зерно, було ще трохи жита гречки і трохи трави. Пшеницю Тато ужили на засів, була чиста-чиста.

Той пес Бурко, як Родичі померли то він два тижні, і, щоб йому не давали, не їв та так і здох. Корова теж ревіла, що сусіди казали "хоч обійстя відректися". Так німина виявляла тугу за господарями. А декому дивно, як ми тужимо чи плачемо за людиною.

ANDREW TAILORS

The place where CUSTOM clothes are made.

High-Grade Alterations, etc.

1076 QUEEN ST. W., TORONTO 3, ONT.

Phone: 536-0982

АНДРІЙ НАКОНЕЧНИЙ

"СВІТИЛА СХОДУ"

о. А. Г. Труха ЧСВВ

У книжці зібрані всі святі нашого церковного календаря, святі, які проживали на Сході та надали своїм життям окремий характер нашій Церкві. Це ті "Світила Сходу", які освічують шлях нашого християнства

Ціна $2.50, стор. 296.

Замовляти:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar St. — Toronto 3, Ont., Canada

УКРАЇНСЬКА РОДИНО, ЧИ ТИ ГОТОВА ЗРОБИТИ ЖЕРТВУ ДЛЯ БОГА И УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ — ДАТИ СВОГО СИНА НА СВЯЩЕНИКА?

Нові цінні книжки

о. А. Г. Великий ЧСВВ

"ЛІТОПИС ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ"

у трьох томах

Це не підручник історії Української Церкви а ряд історичних нарисів і розгляд подій які записували давні літописці, а які виясню ють новітні історики. Це сенсаційний літопис. Ціна трьох томів $9.00

Замовляти:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar St. — Toronto 3, Ont., Canada

UNITED TRUST

У справах

купна і продажу домів

прошу звертатися до мене з повним довір'ям.

W. Kishensky

2320 BLOOR ST. W. Office: 762-8255

Res.: 767-7627

MEMBER TORONTO REAL ESTATE BOARD

ВЕРХОВНИЙ АРХИЄПИСКОП ЙОСИФ СЛІПИЙ У БРАДФОРДІ

"Українська католицька громада у Брадфорді, Англія, дуже ревно готувалася до зустрічі свого Верховного Архиєпископа. Гарна українська католицька церква змінювала свій вигляд заходами новітнього відчищення каменю в оновлено-кремовий чистий колір. Фірма і люди працювали цілими днями до пізньої ночі. Жінки вимивали церкву й залі, малювали і прикрашували всі володіння української парафії Св. Трійці у Брадфорді. Можна було спостерігати велике духове піднесення — люди линули до церкви на роботу, а прохожі Англійці подивляли їх: тільки подумати, — казали вони, — у нас лише страйки та демонстрації, а тут люди церкву відновлюють! Польський парох сварив своїх парафіян із проповідальниці: ви хочете грошей за те, що колоду перепиляєте, а Українці он на 5 тисяч фунтів ремонту зробили в церкві добровільно.

Ще не цілком було скінчено ввесь процес відновлення високо-готичної будови церкви, ще довкола лежав пісок, стояли крани, коли надійшла п'ятниця, 15-го травня. Вечором на год. 6-ту збиралися святочно-вдягнені люди до автобусів: їхати на летовище зустрічати свого Верховного Архиєрея, Кардинала Йосифа Сліпого. Місць не вистачило всім на 5-ох автобусах, що поспішали з Брадфорду на год. 7.30 вечора. Деякі платили великі ціни за таксівки, багато розчарованих верталися додому. На летовищі Іден зібралися незчисленні маси народу, Сумівці і діти з українськими прапорцями. Всі хотіли побачити вперше Кардинала-Мученика сибірських заслань, а тепер свого Верховного Архиєрея, Голову Української Католицької Церкви. Велична постать Кардинала з'явилася в дверях літака, бадьоро ступаючи на землю Йоркширського графства. Блаженніший Владика благословив усіх, хто вийшов йому назустріч. Вітали свого Первоєрарха діти з квітами та англійський Єпископ католицької дієцезії міста Лідс, як теж душпастирі парафії Св. Тройці в місті Брадфорді на чолі з настоятелем о. Євгеном Кушком ЧСВВ, Сестри Служебниці, Підготовний Комітет, Представники суспільно-громадських організацій, парафіяни і гості — Українці й чужинці з Брадфорду й околиць.

Перше Св. Причастя дітей у 1970 році в Едінбургу, Шотляндія. Посередині о. М. Матичак — душпастир.

Разом із Його Блаженством Верховним Архиєпископом приїхали Преосвященніший Єпископ УКЦ в Англії — Владика Августин Горняк та приватний секретар Кардинала Йосифа — богослов Петро Стецюк. Привітавши всіх на летовищі, Блаженніший Владика від'їхав автом до англійської єпископської резиденції в Лідс.

Другого дня, 16-го травня, сонячним весняним ранком вітав Брадфорд свого Високодостойного Гостя. В 10-ій год. ранку біля міської Ратуші зібралася знов незчисленна маса народу, коли Блаженніший Первоєрарх приїхав до центру міста, щоби вписатися до книги візит і привітатися з посадником міста Брадфорду. Народ у понад-тисячній кількості тіснився довкола ратуші, щоб побачити Верховного Архиєрея Української Католицької Церкви і дістати його Архипастирське благословення, яке Блаженніший Владика уділив зі сходів центральної будови міста усім присутним Українцям і чужинцям.

Українська католицька церква здавалося раділа, оновлена і гарна, в ранніх променях весняного сонця, коли на 11-ту годину збиралися біля неї святочно-вбрані люди, зустрічати свого Верховного Архиєрея в Божому Домі. Над дверима церкви майоріли барвисті квіти і прапори, квіти прикрашали вхід до дверей, а скрізь народу-народу: святочно-вбрані, радісні люди, самі немов квіти, замайорили довкола свою церкву і втішалися в теплих промінних сонячного ранку — скрізь відчувалося велике свято, радісне піднесення, немов ті події в житті українських скитальців на цих холодних островах, були теплим сяючим привітом справжньої весни, яка буває тільки в Україні. Від будинку Сестер-Служебниць, який міститься на вулиці, що веде від парку до церкви, стояли ряди Сумівців, Пластунів і маси Українців. Спе-

реду йшла процесія з хрестом, корогвами й усіми церковними прапорами. В супроводі англійських католицьких Єпископів, нашого Єпископа Августина Горняка, духовенства і Сестер-Служебниць, Його Блаженство Верховний Архиєрей Йосиф Сліпий наближався до ще одної твердині нашого українського духа — величньої й оновлено-заквітчаної церкви парафії Св. Тройці у м. Брадфорді.

Раннє Богослуження було призначене для дітей, а особливо около сотки Перво-Причасників. У білих святочних убраннях, із квітами в руках, вони заповнювали велику церкву, а було їх так багато, що — здавалося — дорослим не вистачало місця. Був це справді незабутній весняний ранок — свято для Українців у Брадфорді. Англійці й інші чужинці спинялися на дорозі з подивом і прилучувалися до Українців, бажаючи бачити Кардинала й дістати його Архипастирське Благословення. А в церкві правилося Богослуження, там гарно співав дитячий хор під керівництвом Сестер-Служебниць, молилися діти — наш цвіт і надія, молилися їхні батьки і ті, кому пощастило зайти до переповненої церкви. Багато-багато дітей у цю сонячну суботу приступили до свого Першого Причастя, всі вони приймали Святі Дари і благословення свого Верховного Архипастиря. Блаженніший Владика своє слово проповіді присвятив нашій українській молоді. Говорив про добру нагоду жити і вчитися в Англії — країні, яка славиться своїм розумом, закликав здобувати освіту, [illegible] посади і тим служити Україні, [illegible] говорити про неї, бути амбасадорами її на чужині, бо якщо ви не будете говорити про Україну, то земля [illegible] прах мучеників [illegible] будуть [illegible] каміння заговорить — [illegible] словами Святого Письма Блаженніший Владика українську молодь [illegible] що ми є частиною великого українського народу. Після Богослуження для [illegible] влаштовано спільне святкове прийняття.

[illegible] Служба Божа [illegible] до [illegible] і [illegible] Богослуження для всіх вірних яке було призначене на 4-ту годину. Народу насходилося з усіх околиць. Ішли Українці без огляду на віровизнання, бо це була історична подія в українському житті тут — усі хотіли побачити Кардинала-Мученика, Голову УКЦ, Блаженнішого Архиєпископа і Кардинала Йосифа Сліпого. Перед 4-тою годиною раптом розкрилося небо і ясний травневий день промовив могутньою громовицею та полив землю весняним проливним дощем. Змивав пісок, що лишився від чищення церкви, з дерев, із трави, з дороги, якою мав іти поміж свої люди Блаженніший Владика. Це було те, чого бажали всі, хоч і мокли тепер під великою зливою. Коли перестав дощ і тихий весняний день знову заяснів над Брадфордом, назустріч своїм вірним приїхав автом Верховний Архипастир. Зустріли його при вході в церкву хлібом і сіллю п. Біховський — від Парафії Св. Тройці в Брадфорді та настоятель парафії о. Євген Кушко ЧСВВ. З співом "Христос Воскрес" Владика зайшов до переповненої церкви (кажуть, було понад 1½ тисячі народу). Розпочалася врочиста Архиєрейська Служба Божа. Співали всі люди і всі не відводили погляду від свого Верховного Архиєрея. В біло-червоним облаченні з золотою митрою Блаженніший Владика в цім прощальнім Богослуженні був помітно-стомлений, немов відбивалися на цій великій людині всі перейдені тяжкі шляхи сибірських таборів заслання, покори й обов'язки Верховного Архипастиря великої кількости вірних УКЦ. Проте коли зазвучало слово проповіді, зникла здавалося втома і пройдені шляхи [illegible] вказували героїчні сторінки, [illegible] з якими Блаженніший Владика звернувся до своїх вірних.

Церква наша немов паралітик із [illegible] св. Євангелії [illegible] розслабленого — говорив Верховний Архиєпископ до своїх вірних — але Ісус Христос дає нам помічні сили [illegible] — [illegible] величними громадами [illegible] на чужині. Цим ви [illegible] український народ [illegible] Служба Божа буде піднесенням нашого духа благословенням [illegible] хрестів. Ви мусите [illegible] перетерпіти все пам'ятаючи, що де хрест, там прославлення: Христос Воскрес — є запевненням нашого остаточного воскресіння. Дисципліна, наука, віра в Христа, — це найбільші чинники, які можуть вивести і з найбільшої біди. Кожний стійте на своїх стійках, багатійте, виховуйте дітей, здобувайте знання, досвід, уміння. Український нарід не мав змоги розвинути свої здібності в неволі, але тут учіться і з наукою несіть дари у скарбницю українського духа, піддержуйте нарід свій у його безсмертності, бо ви є частина великого українського народу. Приносіть жертви для України і Церкви вашої, бо це є ваше лице на чужині.

Незабутні, повні глибокого змісту й бадьорости, слова проповіді давали наснагу духа і просвітлювали шляхи всім, хто мав незвичайну нагоду слухати Верховного Архиєрея Української Католицької Церкви. Богослуження [redacted] величним многоліттям у відспіванні всього народу, многоліттям Блаженнішому Владиці Кардиналові Сліпому, Преосв. Єпископові Августинові Горнякові, всьому духовенству, що брало участь у Богослуженні та всім людям яких Блаженніший Владика обдарив своїм Архипастирським Бла[redacted].

Був весняний тихий вечір, коли народ виходив із церкви. Сяло знову ясне сонце і чисті вимиті дощем дороги, мов душі освячені молитвою, вели людей у дальше життя.

В місцевому Відділі СУБ-у приготовано гостинне прийняття для Блаженнішого Владики Йосифа, Преосвященнішого Єпископа Августина, Духовенства та численних гостей. Жіноцтво з ОУЖ увесь день підготовляло модерну англійську перекуску, до популярної тут "коктейл парті": столи були заставлені красивими приправами і перекусками. На головному столі, де засіли Високодостойні Гості, красувався великий білий торт із написом блакитними буквами "Вітаємо Вас, Владико!" На сцені в чудових українських строях готовий до зустрічі стояв хор "Діброва" під керівництвом п. Гаврилюка. І коли розкрилися двері і до залі вступив Блаженніший Владика в супроводі Преосв. Августина і Впр. Отців, полинув гучний спів: "Буди ім'я Господнє благословенне від нині і до віку".

Привітали свого Верховного Архиєрея в домівці СУБ-у діти з квітами і голова СУБ-у в Брадфорді п. Фарина. Від Підготовного Комітету, що складався з усіх суспільно-громадянських організацій, привітальне слово Блаж. Владиці сказав п. Бахмат. Від ОУЖ піднесли подарунок жінки — це був трисвічник мистецько-вирізьблений в Україні — словом привіту вітала Верховного Архиєпископа п-і Леся Марків. Від Пласту п-і Курпіта зложила дар Владиці — вишиваний хрест. Інші організації давали дари грошевими офірами. Хор під керівництвом п. Гаврилюка дав короткий, але добірний концерт: були мистецько виконані чудові наліви "Отче наш", "Господи помилуй", "Думи мої",—та Балет народніх танків, у яких так радісно майоріли барвисті національні наші костюми, а на сцені було так багато танцюристів, що, здавалось: оживало все у веселощах і красі нашого вічно-популярного українського танку. Всі приявні піднесли тост за здоров'я Верховного Архиєпископа та Високодостойних Гостей і разом із хором побажали могутнім сліврм Многії і Благії Літа! Блаженніший Владика з приємністю оглядав українську домівку, просторy залю СУБ-у, яку в той день прикрасили жінки гарними вишивками. На сцені був образ Матері Божої і тризуб на нашому українському килимку. На закінчення своїх відвідин до СУБ-у Блаженніший Владика привітав усіх словом промови, дякував за зустріч і подарунки, за мистецькі виступи хору і балету. Привітав життя українське на цій чужій землі і знов пригадав усім, що ми є частина українського народу, нашої України. Терпіння минуть, але ще потрівають, сказав Верховний Архиєпископ, і нам треба працювати для України. Уділивши Архипастирське Благословення усім приявним, Блаженніший Владика від'їхав по Манчестеру, де наступного дня, в неділю, 17-го травня мали відбутися величні врочистості на всю північну Англію. Великий святочний торт заповів Владика розподілити поміж гостями і, мов радість благословення, розділяли та споживали його як і всі приправи гостинного прийняття численні гості, довго ще розважаючись у гостинній залі СУБ-у та радіючи зустріччям із нагоди цієї небувалої події в житті Українців м. Брадфорду.

Великий авторитет, висока з Божої ласки посада Верховного Архиєпископа УКЦ і велич викувана з терпінь — сповнювали серця всіх благодатним світлом і теплом та гуртували в одну українську родину-націю, додаючи сил жити з вірою, якою в цей весняний великодній час, мов сонячним промінням, осінила всіх візитація Верховним Архиєпископом Української Католицької Церкви — Кардиналом Йосифом Сліпим у нашому місті Брадфорді.

В. С.

Бл. п. Бр. Павло Полянський ЧСВВ

Бр. Павло Полянський при праці в друкарні.

У неділю 12 липня ц. р. на оселі св. Василія в Неррвесбургу коло Ню-Йорку помер нагло на серце Бр. Павло Іван Полянський ЧСВВ, що через довгі роки під час вакацій помагав на оселі. Бр. Павло народився в Олифанті (Пенсилвенія) 24. червня 1912 року. Як 16-літній юнак вступив на новіціят ОО. Василіян у Мондері (Канада) 7-го березня 1928 р. та склав там перші чернечі обіти 10 листопада 1930 р. Потім учився друкарської штуки в друкарні ОО. Обл'ятів ув Едмонтоні. 4 серпня 1935 р. зложив торжественну професію (вічні обіти).

Коли бл. п. о. М. Романович почав 1938 р. видавати "Світло" — то Бр. Павло був його першим складачем і друкарем. Любив називати себе піонером "Світла" і повнотою заслуговував на цю назву, коли взяти до уваги вбожество і примітивність першої друкарні в Мондері. Нераз мусів він одну статтю складати два, а то й три рази, бо не ставало черенок одного крою! А ломка кожного числа і поспіх, щоб воно своєчасно появилося, вимагали часто від Бр. Павла навіть праці нічню. Слід іще пригадати, що тоді "Світло" появлялося щотижня, як часопис, а не як журнал. Але Бр. Павло любив свою працю. Коли ж друкарню 1949 р. перенесено до Торонта, тоді переїхав туди і Бр. Павло та почав друкувати "Світло", як поважний місячний журнал.

На жаль, у 1950-их роках Бр. Павло став помітно занепадати на здоров'я, то й повернувся до

Америки. Був кілька років при василіянській парафії у Бінґгемптон, Па., а відтак був господарем і пасічником при новіціятському манастирі в Ґлен Ков, Н. Й. Звідси в час вакацій виїздив до парафіяльної оселі св. Василія, де й помер.

Бр. Павло Полянський був муж молитви, праці і любови ближнього. Мав велику родину, яка майже в цілості прибула на його похорон і сердечно його оплакувала. Похороном зайнялося похоронне заведення П. Яреми.

14 липня ввечорі відбувся довший обряд монашого похорону в церкві Чесного Хреста на Асторії під проводом о. протоігумена П. Пащака ЧСВВ і в сослуженні сусідніх парохів: о. М. Вояковського, о. П. Федорчука, о. Л. Мудрого та єромонахів оо. О. Засійбіди, Ю. Катрія, Й. Кузм'яка й Сильвестра Коляра — вуйка Покійного Бр. Павла.

Наступного дня в год. 9.30 протоігумен Пащак відспівав Службу Божу в сослуженні о. д-ра С. Гриньоха і кількох єромонахів та сказав гарне й зворушливе слово по англійськи й українськи. Після "послідного цілування" довгий сумний хоровід вирушив на цвинтар. По скромній тризні о. протоігумен Пащак ще раз потішив Родину померлого та подякував усім приявним.

Смерть Бр. П. Полянського — це велика страта для василіянського Чину, тим більша, що під сучасну пору покликання на монаших Братів є ще рідші, ніж покликання на священиків.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Єромонах

ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА

25-РІЧЧЯ ПОДРУЖЖЯ ПАНСТВА СКУПІВСЬКИХ

Торонто

8 серпня, 1970 року родина, приятелі та знайомі з Канади й Америки Панства Марії й Стефана Скупівських у Торонті зробили для них несподіванку, в 25-ліття їх подружнього життя.

"Несподіванку" зачав о. М. Харина молитвою. Приявний був брат М. Скупівського, що приїхав з України на відвідини.

При тій нагоді гості зложили пожертви на церкву Святої Покрови при Лідс — 25 дол., і $6.50 на журнал "Світло" та на інші цілі.

Ініціяторами свята були п-во Наталка й Павло Гуляки та п-во Павло Підгородецькі та ще пару родин, які були в комітеті. Для них простягаємо щиру подяку.

Ювілятам Марії і Стефанові Скупівським бажаємо прожити многая літа.

Гр. Свергун

БЛ. П. АНАСТАСІЯ ФЕДОРАК РАДОВЕЦЬ

Монтреаль

У Монтреалі 18 березня 1970 р. відійшла у вічність Анастасія Федорак Радовець, народж. 10. 12 1916 р. в селі Маковиська, повіту Ярослав. Залишила в смутку дочку Тересу і чоловіка Василя.

Замість квітів на могилу покійної, жертвували на Служби Божі: п-во Таратута $10.00, п-во Драбик $5.00, п. Ю. Ковальчук $5.00, п. Павлівець $25.00 і Кравець — $5.00.

Вічна Їй пам'ять!

"БУДЬТЕ ВІРНІ УКРАЇНІ"

Слова Владики Ярослава Ґабра до абсольвентів УВШ в Дітройті

То був пропам'ятний день, коли перший раз від часу існування Української Вищої Школи в Дітройті, Владика Ярослав Ґабро відправив Святу Літургію, призначену абсольвентам, 14 червня 1970 року в церкві "Непорочного Зачаття". Святиня була виповнена вщерть, а чолові місця заповнені абсольвентами, професорами та Сестрами. Співав церковний мішаний хор під дир. інж. Я. Филипова. При столі Єрарх Я. Ґабро в асисті о. П. Пащака — новообраного Протоігумена Василіянського Чину в ЗСА і о. монс. В. Паски. Вітаючи Достойного Гостя — Владику Ярослава, о. Протоігумен П. Пащак ЧСВВ підкреслив, що одною з найбільших журб Владики Ярослава це наша молодь, бо ж вона має стати нашими наслідниками. Ґратулюючи абсольвентам, о. П. Пащак ЧСВВ бажав їм Божої опіки та витривалости на порозі нового життя.

Безпосередньо після відправи в церкві, парохіяни провели абсольвентів та професорів до шкільної авдиторії, де під час програми Владика Ярослав в асисті о. Ігумена І. Лотоцького вручив дипломи ґрадуантам.

Програма почалася інвокацією, яку перевів о. Ігумен І. Лотоцький ЧСВВ, відтак ґрадуанти з публикою відспівали Американський Національний Гимн. Тостмайстер — о. Протоігумен П. Пащак прочитав привіт від Президента Річарда Никсона, в якому говорилося, що українська молодь вносить багато цінностей у суспільство Америки. Привіт від ґрадуантів українською мовою прочитала Адріяна Мушинська, підкреслюючи, що під умілим проводом висококваліфікованих осіб, учні не лише розвивали свій розум, але також одержали християнське виховання, щоб стати добрими членами української спільноти

В англомовному привіті, Ґльорія Вільхова зазначила — "сьогодні, це щасливий день, бо ми одержали те, над чим так важко працювали чотири роки"... До визначених студентів належали Ірина С. Дидичин, Софія Кончак, Адріяна А. Мушинська, Олег Р Тустанівський — одинокий хлопець на цілу клясу, і Ґльорія Вільхова. Такі студенти одержали різного роду стипендії: Ю Росткович, С. Кончак, А. Горак, Г. Шнурівська, А. Мандрух, А. Мушинська, Д. Мусик, Л. Макрий, І. Валах і Ґ. Вільхова. Одинокий Олег Тустанівський одержав стейтову стипендію як також три інші — за активність в українсько-культурному житті, за видатність у студіях та за служення в церкві повних чотири роки.

Мило звучала прощальна промова, що її виголосив українською мовою Олег Тустанівський, підкреслюючи вдячність своїм професорам. В англійській мові прощала професорів С. Кон...

Наступила найбільш очікувана хвилина, коли промовив Владика Ярослав Ґабро, а з цього глибоко змістовного привіту вирізнялися ось які думки: — "Дорогі ґрадуанти!... Коли бачу вас усміхненими, то моє серце сповняється вірою, що не заведете Церкви, вчителів і української спільноти. Сьогоднішні спомини залишаться вам на довгі роки. Хоч сумно залишати цю школу, то ви набирали тут чогось, чого не могли одержати в інших школах — ЛЮБОВ... Св. Франциск залишив на пам'ятку молитву, яку я бажав би залишити вам... "О Господи, зроби мене знаряддям спокою, щоб я не шукав за спокоєм, а заспокоював других". Живемо в цікавих, але й тяжких часах — ми є свідками великої ментальної революції. Мир запанує тільки тоді, коли буде визнана гідність людини — слова Папи. Миру бажаю вам усім із глибини душі. Будьте льояльні своїй країні — Америці, але любіть свій Нарід і будьте вірні Україні! Не забувайте вживати українську мову, несіть гідно добре Українське Ім'я поміж чужинців, бо ваш Нарід бореться за правду..."

Президент 12-ої кляси — Юрко Росткович зложив подяку за посвяту всім професорам на руки проф. Стасіва, що виконував функцію директора протягом цілого року, а як вдячність передав дарунок, "Гай-Фай Стерео" від абсольвентів. Для заключення програми, тостмайстер — о. П. Пащак ЧСВВ попросив до слова особу, на якій спочиває безмежна відповідальність існування Української Вищої Школи — о. Ігумена І. Лотоцького ЧСВВ.

Висловлюючи глибоку вдячність, о. Ігумен І. Лотоцький дякував Єпископові Ярославові Ґаброві за те, що рік-річно не жаліє часу, ні труду для наших абсольвентів. Впр. Сестрам, проф. Стасіву й усім професорам за великий вклад праці. Також батькам, що посилали дітей до своєї школи, помимо великих коштів. Згадав велике число приятелів, які кожного року уфундовують стипендії. А звертаючись до абсольвентів, сказав: — "Нам дуже жаль, що ви покидаєте нас, бо ви були як рідні діти в нашій школі, але я вірю, що ваше серце буде завжди пов'язане з нею. Нехай Господь благословить вас у невідомий шлях. Ваші батьки журяться, чи знайдете ви щастя, але опіка Матері Божої заведе вас до призначеної мети".

Програму закінчено Українським Національним Гимном.

Ірина Захарків

У невимовній скорботі повідомляємо всіх друзів, приятелів і знайомих, що в суботу, дня 27-го червня 1970 року в шостій годині вечора, у висліді затяжної серцевої недуги, відійшов у вічність на 72-му році життя

наш найдорожчий муж, батько і дідусь

бл п. інж. Володимир Батицький

Ольга — дружина
доні: Зоня Прокопчук і Марта Лишак
зять: інж. Ярослав Прокопчук
внуки: Андрій, Наталка, Рома, Орест і Лідія

Похорон відбувся з катедри св. Йосафата в Едмонтоні на цвинтар св. Михайла дня 1-го липня 1970 р.

"НЕЗАБУТНІ ПРИЯТЕЛІ ДІТРОЙТУ"

Прощання Отців В. Ґавліча і П. Пащака ЧСВВ

Подяку можна виявити різними формами — словами, подарунками, концертами, бенкетами і т. п. Увійшовши до залі 25 липня 1970 р. легко було завважити "живу подяку" — без слів, коли 400 — людна публика зібралася, щоб належно попрощати Отців Протоігумена П. Пащака і Ігумена В. Ґавліча, не зважаючи на дошкульну спеку того вечора. Заходом Ділового Комітету влаштовано бенкет, щоб відзначити підвищення трьох духовників — до степеня Протоігумена: о. П. Пащака і дорадників: о. Ігумена І. Лотоцького і о. Ігумена а. Ґавліча, що являлося приємною частиною бенкету, бо ж усі три душпастирі були підвищені з одної парохії. На жаль, кожна приємна подія, часом відзеркалює і сумні хвилини. Саме того вечора громада Дітройту з жалем прощала о. Протоігумена П. Пащака і о. Ігумена В. Ґавліча, що незабаром від'їхали до стейту Ню Йорку заняти нові пости: Впр. о. П. Пащак ЧСВВ, як новоіменований Протоігумен Василіянської Провінції Успення Божої Матері, правитиме з Асторії Ню-Йорк провінцією Василіянського Чину; Впр. о. В. Ґавліч буде ігуменом манастиря св. Юра в Ню Йорку й рівночасно виконуватиме уряд пароха тієї парохії.

Отці Василіяни прибули до Дітройту 1962 р. і протягом 8 літньої жертвенної праці здобули довір'я й глибоку пошану Української спільноти. Початок для Отців Василіян був скомплікований та непевний тому, що саме тоді розгорнулася інтенсивна праця будови Української Вищої Школи при парохії Непорочного Зачаття, яку започаткував о. монс. С. Кнап. Одначе, — "Де згода в родині, там мир і тишина"... Для правильного орухомлення такої великої установи як приватна середня школа, що не одержує ніякої державної допомоги, треба просто "астрономічних фондів". Усе ж таки, помимо фінансових конечностей, Отці Василіяни ніколи не говорили в церкві

про гроші, а глибоко змістовані проповіді були виповнені духовим кормом та пієтизмом до Поневоленої Церкви і нашого народу в Україні. Потрібні фонди на школу, напливали постійно без пригадки. Уже з перших днів можна було бачити гармонійну співпрацю між Василіянами і громадою Дітройту. Як парох Церкви Непорочного Зачаття, о. ігумен І. Лотоцький ЧСВВ став рівночасно відповідальним за успішне існування УВШ. Отець В. Гавліч і Отець П. Пащак були професорами УВШ, репрезентували нашу церкву на різних національних імпрезах та провадили Українську Католицьку Радіо-Передачу. До Отця В. Гавліча належала українська, а до Отця П. Пащака англійська частина. Одногодинна передача була не лише розвагою, але також знаменито опрацьованою інформацією про загрозу Червоної Імперії для цілого вільного світу. Впр. Отці П. Пащак і В. Гавліч завжди пам'ятали про наших хворих, які не можуть ходити до церкви, чи вчащати на імпрези, і тому передавали концерти й богослужби у радіо.

П'ять років пізніше, , Дітройтчани знов заманіфестували свою любов і глибоку пошану до Отців Василіян у дещо відміннй формі. Тут зібралися не лише приватні родини, але величезне число церковних та світських організацій (понад пів сотні), заступлених представниками, яких невсилі вичислити.

Тостмайстер бенкету, проф. П. Стасів — дир. УВШ за рік 1970 у своєму привіті висловив щиру подяку Отцям: Протоігуменові П. Пащакові та Ігуменові В. Гавлічеві, підкреслюючи, що їхня жертвенна праця в церкві, організаціях, школі і в радіо здобула пошану всього громадянства, і нею Отці збудували пам'ятник в наших серцях і молоді. Від церковного комітету зложив привіт голова п. З. Василькевич в українській мові, а в англійській дякував Василіянам п. В. Кузак — фінансовий секретар. Дуже цікаво звучав привіт пана Кузака, бо за його словами — Отці Василіяни важко працюючі люди та, здається, привезли зі собою до Дітройту "дерево грошей", бо за короткий час наша парохія позбулася довгів, а це домаг доброго економічного правління.

Глянувши на дальшого промовця, нашого пароха, о. Ігумена І. Лотоцького, легко можна було догадатись на його обличчі глибокий біль розлуки. І не дивно — Отці Василіяни жили й допомагали собі взаємно як добрі рідні брати.

У прощальній промові о. Ігумен І. Лотоцький заявив: "Звичайно парохіяни сходяться на радісну оказію, але для мене вона сумна, бо ось прощаю двох найближчих товаришів. Одначе, ця зустріч і є радісна, бо вона екуменічна тому, що в нас є двох духовників — представників Православної Церкви, о. Биковець і о. Литваківський і члени церковної ради. Нам стає радісно на душі, бо ж це та сама наша Церква і та сама українська душа. Саме тепер пригадалися мені слова Псальмопівця: "Як воно гарно, коли брати живуть укупі". Ми мали гарних вісім гармонійних років і мені прикро, що Отці від'їжджають, але все діється за Божою Волею".

Ігумен о. І. Лотоцький подякував усім організаціям за труд у влаштуванні величавого бенкету а особливішу подяку зложив скромній невтомній "мурашці", панні Сонї Печенюк (учительці французької мови), що вложила багато праці у виготовленні програмок і побільшених світлин Отців П. Пащака і В. Гавліча, побільшення видніли на стіні за головним столом. Зворушлива була хвилина коли двоє учнів — Наталка Харкевич і Ігор Величковський — зложили привіт від Школи Непорочного Зачаття.

Прийшла черга на тих, що прощаються. Перший говорив о. Ігумен В. Гавліч. Привітавши гостей і нашу молодь, дякував усім за щиру співпрацю. Останнім промовляв о. Протоігумен П. Пащак, складаючи подяку всім, між іншим сказав:

"Ми ідемо на важку працю не схід Америки, але залишаємо громаду в певних руках о. Ігумена І. Лотоцького ЧСВВ. Пам'ятайте співпрацювати з духовниками, що заступлять нас, бо це потрібне для збереження нашої Церкви і Народу".

Кінцеву молитву проказав гість — Впр. о. О. Биковець, парох Української Православної Церкви.

Ірина Захарків

НОВІ КНИЖКИ

УКРАЇНСЬКОЇ ДУХОВНОЇ БІБЛІОТЕКИ

З ЛІТОПИСУ ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ — Книга 1, А. Г. Великий ЧСВВ. Ціна $3.00

СВ. ВАСИЛІЙ ВЕЛИКИЙ — Павло Аллярд, переклад о. П. Теодоровича ЧСВВ. Ціна $2.50

Замовляти:

Basilian Press — 286 Lisgar Street
Toronto 3, Ont. — Canada

ЧИ МАЄТЕ ВЖЕ

НОВИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ ЖУРНАЛ

"ПРАВДА"?

Містить на 176 сторінках оповідання, повісті, статті, вірші, а все те ЦІКАВЕ, повчаюче, потрібне — з великою кількістю образків.

Ціна за рік $4.00

Замовляйте на адресу:

ALEXANDER MOCH
6 Churchill Ave. — Toronto 145, Ont., Canada

Купіть пам'ятку на все життя!

ПОСВЯЧЕННЯ СОБОРУ СВ. СОФІЇ В РИМІ

ІСТОРИЧНІ ВІДВІДИНИ ПАПИ ПАВЛА VI нашої катедри - собору Св. Софії в Римі.

СВ. ЛІТУРГІЯ У СОБОРІ СВ. СОФІЇ — чудовий обряд і прекрасні співи наших хорів.

ПРОМОВА ПАПИ І ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА ЙОСИФА.

БЛАГОСЛОВЕННЯ СОБОРУ СВ. СОФІЇ.

ПРОГОЛОШЕННЯ СИНОДУ Української Помісної Церкви.

КОНЦЕРТ у Ватиканському місті —

ось декілька важніших моментів із великого їх багатства, закріпленого на

4 ОБОСТОРОННІХ СТЕРЕО-ПЛАТІВКАХ

До цього ПРЕКРАСНИЙ АЛЬБОМ із 20 кольоровими світлинами та текстами важніших промов. Усе те великого формату 12 x 12 інчів, в українській мові з перекладом на англійську.

ЗАРЕКОРДУВАЛА НАША ФІРМА APON RECORD CO.

Ціна тієї пропам'ятної збірки $38.00; до того поштова оплата $1.50.

Оцю пропам'ятну збірку висилаємо за попереднім надісланням готівки.

Замовляти в Канаді виключно через

BASILIAN PRESS
286 Lisgar Street
Toronto 145, Ontario — Canada

Альбом має церковне одобрення.

Книга, яка повинна бути в кожній хаті!

У ХАТІ КОЖНОГО СВІДОМОГО ХРИСТИЯНИНА
ПОВИННА БУТИ КНИГА БОЖОЇ НАУКИ,
ОБ'ЯВЛЕННЯ І ЗАКОНІВ.

ЦЕ КНИГА

СВЯТОГО ПИСЬМА

Стараннями оо. Василіян видруковано для українців католиків Святе Письмо Старого і Нового Заповіту в українській мові. Це нове видання має 1446 сторін, 14 ілюстрацій і 2 кольорові мапи.

Ціна цього нового і єдиного повного перекладу:

оправленого в штучну шкіру	$12.00
в шкіру зі золоченнями	$15.00
в люксусову шкіру зі золоченнями	$20.00

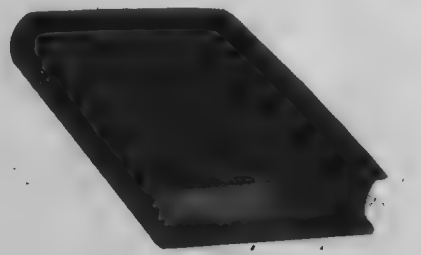

Замовлення слати на адресу:

BASILIAN PRESS
286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario — Canada

СВІТЛО
THE LIGHT

РІК XXXIII | ЛИСТОПАД — 1970 — NOVEMBER | Ч. 11 (575)

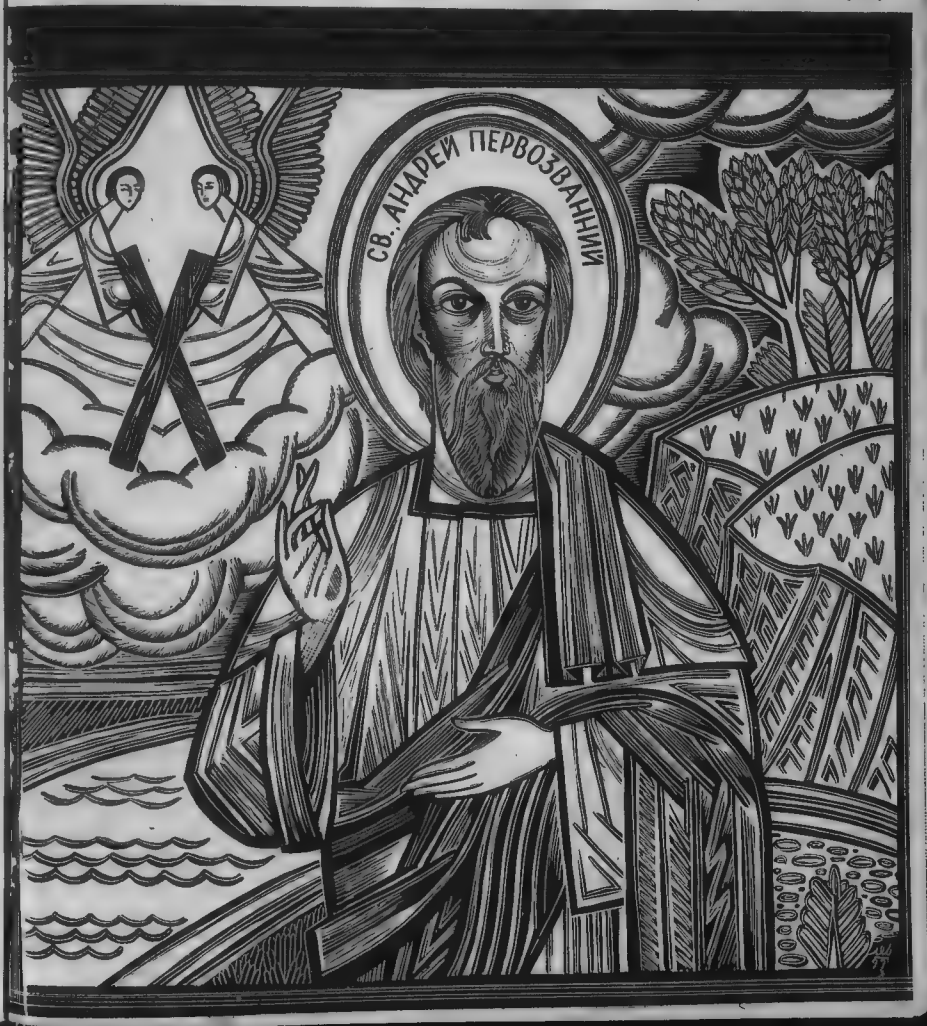

Купіть пам'ятку на все життя!

ПОСВЯЧЕННЯ СОБОРУ СВ. СОФІЇ В РИМІ

ІСТОРИЧНІ ВІДВІДИНИ ПАПИ ПАВЛА VI нашої катедри - собору Св. Софії в Римі.

СВ. ЛІТУРГІЯ У СОБОРІ СВ. СОФІЇ — чудовий обряд і прекрасні співи наших хорів.

ПРОМОВА ПАПИ І ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА ИОСИФА.

БЛАГОСЛОВЕННЯ СОБОРУ СВ. СОФІЇ.

ПРОГОЛОШЕННЯ СИНОДУ Української Помісної Церкви.

КОНЦЕРТ у Ватиканському місті —

ось декілька важніших моментів із великого їх багатства, закріпленого на

4 ОБОСТОРОННІХ СТЕРЕО-ПЛАТІВКАХ

До цього ПРЕКРАСНИЙ АЛЬБОМ із 20 кольоровими світлинами та текстами важніших промов. Усе те великого формату 12 x 12 інчів, в українській мові з перекладом на англійську.

ЗАРЕКОРДУВАЛА НАША ФІРМА APON RECORD CO.

Ціна тієї пропам'ятної збірки $8.00; до того поштова оплата $1.50.

Ощу пропам'ятну збірку висилаємо за попереднім надісланням готівки.

Замовляти в Канаді виключно через

BASILIAN PRESS
286 Lisgar Street
Toronto 145, Ontario — Canada

Альбом має церковне одобрення.

ПРЕДСТАВНИКИ "СВІТЛА" ЗАКОРДОНОМ

АНГЛІЯ:
Basilian Fathers
26 Fairfield Road
Bradford, 8, Yorks.
England

АВСТРІЯ:
Griechisch - katholisches
Zentralpfarramt zu St Barbara
Wien 1, Riemergasse 1
Austria

АВСТРАЛІЯ:
Very Rev. D. Kachmar
35 Canning St.
North Melbourne, N. L, Vic.

АРГЕНТИНА:
Padres Basilianos
Curapaligue 760
Buenos Aires, Argentina

БРАЗИЛІЯ:
Padres Basilianos
Caixa Postal 24
Prudentopolis, Parana, Brasil

ФРАНЦІЯ:
Abbe Julien Prokopiw
2, Rue des Crignons
80 Amiens, France

ІТАЛІЯ:
Padri Basiliani
Via San Giosafat 8,
Rome (Aventino) Italy

ЗМІСТ:

Прикро справляти блуди відомого професора-історика — *о. О. Купранець ЧСВВ* 361
ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ 365
Молитва Нації — *о. І. Назарко ЧСВВ* 366
Помилування Вартімея — *В. Барка* 369
Сироти й опущені — *о. В. Ваврик ЧСВВ* 370
Наміреня Апостольства Молитви на листопад 1970
СТОРІНКА АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ 371
Ви нас запитуєте.... — *о. С. Якимишин ЧСВВ* 374
Життєвий шлях Перем. Єп. Йосафата Кониловського — *О. Станимір* 376
Розум і гумор папи Івана XXIII — *д-р М. Стиранка* 378
З нами Бог — вірш — *о. А. Трух ЧСВВ* 380
Відлітають журавлі — вірш — *Б. Лепкий* 380
Встане правда — вірш — *Б. Лепкий* 380
Моя любов — вірш — *І. Франко* 380
Не поляже наша сила, слава й воля! — *о. С. Шевчук ЧСВВ* 381
І духовні й миряни одним кроком! — *о. В. Ваврик ЧСВВ* 383
Українська участь у шотляндському паломництві до Люрду — *М. М.* 386
Поїздка Папи Павла у 200-річчя Австралії — *о. О. Купранець ЧСВВ* 387
Тверда віра твердого вояка — *о. М. Оленчук* 390
НАДІСЛАНІ ВИДАННЯ 391
Того ніколи не забуду! — *К. Грицина* 392
Вечір української пісні й танку у Ванкувері — *Никер* 394
НА СТИЦІ 394
ДОПИСИ 394
Вінком для старих людей — їх сини; слава ж дітей — їхні батьки! — *о. В. В. ЧСВВ* 396

ОБКЛАДИНКА:
Св. Апостол Андрій Первозванний.
Виконання мистця Мирона Левицького.

СВІТЛО — український католицький місячник. Видають ОО. Василіяни. Головний редактор: о. Орест Купранець, ЧСВВ. Редакційна Колегія: о. Іриней Назарко, ЧСВВ, о. Василь Ваврик, ЧСВВ і ред. Олександер Мох.

Адреса редакції:
3100 Weston Road, Weston Ont. Telephone: 241-9203.

Адреса адміністрації:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Передплата на один рік: $4.00; поодиноке число 40¢

THE LIGHT — the Ukrainian Catholic Monthly. Published by the Basilian Fathers in Canada. Editor-in-Chief: Orest Kupranec, OSBM. Editorial Staff: Irenaeus Nazarko, OSBM, Basil Wawryk, OSBM, Alexander Moch.

Address:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Business Office:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Subscription rates: $4.00 per year. Single copy: 40 cents.

Second class mail registration number 1001

НА ТЕМИ ДНЯ

ПРИКРО СПРАВЛЯТИ БЛУДИ ВІДОМОГО ПРОФЕСОРА - ІСТОРИКА

о. О. Купранець ЧСВВ

У попередньому числі "Світла" ми писали в нашій статті ("В двох малих реченнях сім великих неправд і три помилки") про справу церкви св. Сергія й Вакха в Римі. На цю тему написав теж і о. М. Ничка ЧСВВ статтю п. п. "Церква св. Сергія й Вакха в Римі" (Укр. Вісті, Едмонтон, 1970, ч. 36). На статтю о. М. Нички відповів наш відомий історик — проф. д-р Микола Чубатий статтею п. н. "Вся правда про нашу давню церкву, ЦЕРКВА СВЯТИХ СЕРГІЯ ТА ВАКХА В РИМІ" (Укр. Вісті, ч. 39).

Ми прочитали статтю проф. Чубатого та відразу запримітили, що стаття написана тенденційно та в ній замітне велике розходження між історично-документарною правдою та претендованою правдою, якою послуговується проф. Чубатий.

На початку своєї статті проф. Чубатий нав'язує до статті о. Нички та злощасної замітки о. Федорова в його "Обрядах Української Церкви" (ст. 47), як теж згадує свої відвідини в Римі. Свій вступ проф. Чубатий закінчує так: "Тому для інформації подам факти про минуле й теперішнє цієї церкви". І так від опису положення церкви св. Сергія й Вакха переходить до "історичних фактів". Саме тут, тобто в історії, починається слаба сторінка писання проф. Чубатого. В нашій статті хочемо декілька таких "фактів" проф. Чубатого трохи "поспростовувати", щоб не виходили занадто "криві" та не залишали поганого враження на відомому імені проф. Чубатого як історика нашої Церкви. Ось деякі з тих "фактів":

1) **Проф. Чубатий пише:** *"Цю церкву, тільки 45 літ після Берестейської унії, 1641 року дістав у дарунку для Української Католицької Церкви київський митрополит Рафаїл Корсак від кардинала Барберіні, брата папи Урбана VIII, приятеля русинів-католиків, автора відомих слів: 'Через вас, русини, я сподіюся навернути Схід'. Митрополит Корсак примістив там василіян, як свого роду амбасаду Київської католицької митрополії".*

Наша відповідь: Митрополит Корсак не міг у 1641 р. дістати цієї церкви від кардинала Барберіні, як теж Корсак не міг відвідати Риму в 1642 р. і тоді померти, як подає теж на іншому місці в цій же статті проф. Чубатий, бо митрополит Корсак помер у серпні 1640 року в Римі. **(A. G. Welykyj OSBM, Annus et dies mortis Metrop. Raphaelis Korsak, Analecta OSBM, 1949).**

Справа дарунку кардинала Барберіні не заіснувала якось нагло в часі приїзду митрополита Корсака до Риму, як це можна заключити з писання проф. Чубатого, бо справа тягнулася вже від 1626 р., коли зразу йшлося ще про церкву св. Лаврентія. Можна сказати тільки одне: коли митрополит Корсак приїхав до Риму, то справа була вже перерішена, про що довідуємося з листа папського нунція в Польщі з дня 7-го січня 1639 року, який, згадуючи про свою візиту в польського короля, звітує до Апостольського Престолу в Римі таке: "...я теж згадував про справу, яку задумує доконати Найсвітл. Кардинал С. Онуфрій, — приспособити церкву св. Сергія з помешканням для руських монахів... Його Маєстат (— король) дуже хвалив це діло й заключив, що Владика Митрополит, сповняючи свій обов'язок з нагоди повище згаданих відвідин (— Апостольського Престолу), має співпрацювати в здійсненні цього діла..." (ASV, Nunziatura di Polonia, vol. 81, fol. 363).

Справа подарування церкви св. Сергія й Вакха особливо посилено велася в 1638-39 рр. Цією справою займалися, перебуваючі в Римі, Василіяни, о. Филип Боровик і о. Йосафат Ісакович, які підписують свої листи до кардинала Барберіні не як прокуратори Української Католицької Церкви, хоч оба й були прокураторами УКЦеркви, але як Василіяни-монахи: "Пер лі реліджозі Рутені Уніті, Джозафат, е Філіппо" або "Пер лі Падрі Моначі Рутені ді Сан Серджо е Бакко", тобто вживають "за монахів" згл. "від монахів". **(Supplicationes Ecclesiae Unitae Ucraine et Bielarusjae, vol. I, 1600-1699, Anlecta OSBN, Romae, 1960, P. A. G. Welykyj).** Оба вони перебували в Римі від 1633 р. у Грецькій Колегії, яку залишили 8-го вересня 1638 р. і перенеслися до приміщення при церкві св. Сергія й Вакха, хоч там іще існувала латинська парафія, однак церква була вже призначена для наших, хоч формально ще не передана; те передання наступило в 1640 році. Отже бачимо, що митрополит Корсак не "примістив там василіян як свого роду амбасаду Київської католицької митрополії", але будучи водночас протоархимандритом Василіян, перебрав церкву й будинок на чернечий осідок для членів своєї чернечої спільноти, якої він сам був і членом і в той час верховним настоятелем. На свого "амбасадора" назначив тільки одного з Василіян, а саме згаданого о. Боровика, іменуючи його своїм прокуратором Української Католицької Церкви в Римі, і цей, очевидно, будучи Василіянином-монахом, мешкав у своєму василіянському манастирі при церкві св. Сергія й Вакха.

2) **Проф. Чубатий пише:** *"В той час і ще бл. наступних 50 років митрополити водночас були василіянськими протоархимандритами, тому точна різниця між власністю митрополитів та окремою власністю чину василіян не існувала, тим більше, що всі представники митрополита при Апостольськім престолі, так звані прокуратори, були василіянами до того часу й потім, коли при кінці 17-го століття василіяни вибирали собі окремого найвищого наставника".*

Наша відповідь: Твердження проф. Чубатого, що в той час і ще близько 50 наступних років митрополити були водночас і протоархимандритами Василіян — безосновне. Вже перша капітула оновленого Василіянського Чину в 1617 році, в Новгородовичах, виразно постановила, що на протоархимандрита мається вибирати особу іншу від митрополита та єпископів, як теж усталено спосіб вибору протоархимандрита, при чому теж рішено, що на випадок смерти протоархимандрита аж до хвилини вибору нового, Чином законно управляє не митрополит, але сповідник померлого протоархимандрита. І так ми бачимо, що вже за митрополитства (1613-37) Рутського, який разом із св. Йосафатом переводив оновлення й реорганізацію Чину, на Лавришівській василіянській капітулі в 1626 р. вибрано протоархимандритом звичайного монаха — о. Рафаїла Корсака, який щойно в 1637 р. став митрополитом, як теж, коли став єрархом бажав зректися протоархимандритства, але Чин його зречення не прийняв. Звідси твердження проф. Чубатого, що щойно при кінці XVII-го сторіччя Василіяни вибирали собі окремого від митрополита свого найвищого настоятеля — протоархимандрита зовсім мильне та історично-документально безпідставне, бо не при кінці сторіччя, але вже на початку XVII-го сторіччя.

У XVII-му сторіччі (1617-1703 рр.) на одинадцять протоархимандритів, що були водночас і митрополитами, було всього чотири: Рутський (митрополитом — 1613-1637, протоархимандритом — 1617-1626), Корсак (протоархимандритом — 1626-40, митрополитом — 1637-40), Селява (митрополитом — 1640-55, протоархимандритом — 1642-55) і Колєнда (адміністратором митрополії й митрополитом — 1655-74, протоархимандритом — 1667-74). Тих же василіянських протоархимандритів, які не були митрополитами, було сім, а саме: Терлецький, Суша, Огилевич, Мартишкевич, Петкевич, Огурцевич і Кушелич. Згадані митрополити, що були водночас і протоархимандритами Василіян, були протоархимандритами не з титулу свого митрополичого уряду, але з титулу бажання та вибору їх монахами. На 86 років протоархимандричого правління в XVII-му сторіччі (1617-1703) тільки через 29 років уряд протоархимандрита виконували ті, що були водночас і митрополитами, що їх — як митрополитів — членів свого Чину — вибрано на уряд протоархимандрита, а через 57 років уряд протоархимандрита виконували ті, які не були митрополитами.

Твердження проф. Чубатого, що "точна різниця між власністю митрополитів та окремою власністю чину василіян не існувала", виглядає більш ніж смішне та вказує на те, що проф. Чубатий ніколи або не читав протоколів василіянських капітул із років 1617-1709, або свідомо перекручує історичну дійсність. Повні тексти тих капітул і їх рішень маємо на щастя зібрані й видані друком в кн. "Археографическій Сборник документов относящихся к исторіи Северо-западной Руси, издаваемий при управленіи виленско-

СВІТЛО
Український Католицький МІСЯЧНИК
СВІТЛО, ЛИСТОПАД, 1970
Рік XXXIII. Ч. 11 (575)

го учебнаго округа", том XII., Вильна, 1900. Там знайдемо багато матеріялу про точне розмежування митрополичої й манастирської власности, яке весь час існувало, себто зовсім навпаки, ніж це твердить проф. Чубатий, який каже, що не існувало.

3) **Проф. Чубатий пише:** *"Продовж сторіч, очевидно, Василіянський чин право власности до церкви св. Сергія та Вакха набув правом засидження".*

Наша відповідь: Де-як-де, але тут таки не було ніякого "засидження", як про це необдумано та необзнайомлено з архівальними й документарними матеріялами висловлюється проф. Чубатий. У нашому випадку є точно і юридично означений власник, і то не з рації "засидження", але з рації юридичної фундації папського права, про що свідчать оригінально досі збережено документи з того самого таки 1640 року. *Вони вказують на формально зроблену даровизну церкви св. Сергія й Вакха та забудування при ній на основання в них духовної семінарії для монахів св. Василія*, що теж і потвердив Папа Урбан VIII-ий окремим письмом із 8-го лютого 1641 р. (**Documenta Pontificum Romanorum Historiam Ucrainae Illustrantia, 1075-1953, vol. I., 1075-1700, Romae, 1953, Analecta OSBM, Coll. introd. et adnot. auxit P. A. G. Welykyj, OSBM**). Що справа мається про основання духовної семінарії оо. Василіян при церкві св. Сергія й Вакха й у забудуваннях при ній, це не підлягає ніякому сумніву, на що виразно вказують тодішні документи — письма Папської св. Конгрегації Пропаганди. Для прикладу тільки цитуємо два такі письма: 1. лист до папського нунція в Польщі, якому поручається василіянина — о. Йосафата Ісаковича, що мав відібрати від Кармелітів Босих у Вильні 20.000 польських фльоренів, які записав — як свій дар на основання чи втримання духовної семінарії оо. Василіян при церкві св. Сергія й Вакха в Римі — Іван Дубович; 2. лист до єпископів нашої Церкви, яким Св. Конгрегація Пропаганди повідомляє наш єпископат про заснування при церкві св. Сергія й Вакха в Римі духовної семінарії оо. Василіян і просить теж наших єпископів про пожертви на цю ціль. Оба листи написані: Рим, 29. IX. 1640 р. Зацитуємо дещо проф. Чубатому, який, здається, знає італійську мову, з оригінальних документів:

"Se ne viene costa il Padre Giosafat, Rutheno unito, monaco di S. Basilio, per riscuotere Legati di 20 mila fiorini e di altri 6 mila per la sepultura, fatta dal Sig. Gio. Duboviz, defonto alla chiesa de SS. ti Sergio, e Baccho di questa citta per *l'erettione del Seminario de monaci di Santo Basilio* da farsi nella detta chiesa..." (Al Nuntio di Polonia, Roma, 29. IX. 1640).

"Questa Sacra Congregatione desiderosa dell' accrescimento della Santa Unione de Rutheni con questa Apostolica Sede, si come ha procurato, che *per l'erettione del Seminario de monaci di S. Basilio sia* loro gia stata data questa chiesa de SS. ti Sergio, e Baccho, cosi prega vivamente le Signorie Vostre a voler con qualche buona contributione dar agiuto al sudetto Seminario quanto prima potranno..." (Alli Vescovi Ruteni Uniti, Roma, 29. IX. 1640).

Ці й інші тексти документів проф. Чубатий може знайти в архівах Ватикану, якщо не вірить виданим уже друком (**Litterae S. C. de Propaganda Fide Ecclesiam Catholicam Ucrainae et Bielorusjae spectantia, vol. I., 1622-1667; Litterae Nuntiorum Apostolicorum Historiam Ucrainae illustrantes, 1550-1850, vol. VI., 1639-1648**; всі збірники тих документів зібрав, опрацював і видав о. д-р А. Великий ЧСВВ, в науковому видавництві "Записки ЧСВВ" в Римі; ті самі документи науковець знайде теж у серії збірників документів, що видаються за стараннями Блаженнішого Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого в Українському Католицькому Університеті в Римі).

Чому сьогодні проф. Чубатий хоче поставити історичні факти в перекривленому й неправдивому виді? Щоби вносити в нашу й так розбиту церковну спільноту ще дальше розбиття й заколот?

4) **Проф. Чубатий пише:** *"В будинку... містилася... і центральна управа, т. зв. курія Василіянського чину аж до 1960 року. Тоді за протоархимандрита о. П. Миськова оо. василіяни купили собі гарну палатку на Авентині і там примістили центральну управу свого чину. Квартал узгір'я Авентину вважається в Римі за резиденційну дільницю римської аристократії".*

Наша відповідь: Правдою є, що ОО. Василіяни купили нову посілість на Авентині, який уважається однією з найкращих і найпристойніших дільниць Риму. Зате повною неправдою є те що Василіяни "купили гарну палатку", бо це ніяка "палатка", але около 30 років застарий звичайний колишній манастир оо. Трапістів. Манастир, є доволі просторий, бо з легкістю може примістити, крім членів Протоархимандрії та її урядовців, ще 20 монахів-студентів богословія та 5 монахів-братів, як теж має велику й гарну каплицю-церкву. Дивно воно якось звучить, що професор-історик не вміє розрізнити будови палатки від будови манастиря, а ще в Римі, де воно таке наочне. На "аристократичне згіршення" проф. Чубатого хочемо поставити питання: чи справді українська інституція завжди й усюди мусить бути обов'язково десь на "сламі" чи коло "треки", а не може бути положена в порядній дільниці міста? В нашому випадку можемо теж спитати: чи аж таке лихо сталося, що Василіяни пішли мешкати на Авентин між "аристократію" залишивши старий свій осідок на "Мадонні". — тобто як популярно називалося положення старого манастиря, між проститутками та батярами?

5) **Проф. Чубатий пише:** *"Пишучи про продаж, о. Ничка каже: 'Чи василіян не може без дозволу вищої влади позбуватися своїх посілостей. І на це він одержав дозвіл'. Не знаю, про яку вищу церковну владу говорить о. Ничка, що на неї можна б скласти відповідальність? Таж василіяни мають привілейй 'екземпції' і підлягають тільки Папі. То чи Святіший Отець дав дозвіл на продаж? Хіба ні".*

Наша відповідь: Не знаємо, чи з професора-історика говорить наївність незнання чи, — як кажуть наші люди, — він "грає на людській глупоті", тобто на необзнайомленості загалу читачів із церковними канонами та приписами. А може проф. Чубатий дійсно не знає церковного канонічного права, хоч таке в самій основі повинно би бути виключене в церковного історика. Тому дозволимо собі зацитувати дотичний канон з іще далі зобов'язуючого кодексу права для Східніх Церков: **"Domus Ordinis vel Congregationis sive formata sive non formata supprimi nequit nisi obtendo beneplacito Apostolico, si exemptione pontificia fruatur"** (De Religiosis, Can. 20, §1). На основі цього канону є складене правило в Конституціях Василіян, які потвердив Папа Пій XII-ий. Правило (Глава II., правило 13, параграф 3) звучить: "Касувати (— манастир) належить теж до нього (— протоархимандрита), після того як дістане згоду Апостольської Столиці".

6) **Проф. Чубатий запитує:** *"Кому оо. василіяни продали посілість?"*

Наша відповідь: На це питання ми вже відповіли в минулому числі "Світла" й не думаємо вдруге до нього повертатися. Те, що подає проф. Чубатий, не відповідає дійсності, а при тому він старається заграти на слабості людських почувань українського патріотизму та сентименталізму. Воно добре для якогось демагога, але не для професора-історика-науковця!

7) **Проф. Чубатий вкінці ставить питання:** *"Яка доля нашого заповідника?", тобто церкви св. Сергія й Вакха та повасилиянського манастиря в Римі. Проф. Чубатий теж і сам відповідає, що: Верховний Архиєпископ те все відкупив, хоч чомусь промовчує і не подає від кого; тепер проводиться вже ремонт об'єкту; там буде українська католицька парохія: на долішніх поверхах — музей, а на горішніх — пансіон для українських туристів або іншими словами буде готель. І закінчує проф. Чубатий так: "ось таке давнє минуле та теперішня доля українсько-католицької 'амбасади' в Римі. Вона врятована для українського народу".*

Наша відповідь: Помагай і благослови, Боже, в наміченому ділі!

Американський президент Р. Никсон на відвідинах у Папи Павла VI.

ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

(Продовження)

(Прояви і коріння атеїзму)

19. — Зокрема важлива підвалина людської гідности полягає в призначенні людини до спілкування з Богом. До розмови з Богом людина покликана вже від самого свого сотворення: бо заіснувала вона тільки тому, що була сотворена Богом з любови, існує далі з любови і не живе вповні згідно з правдою, якщо свобідно не признає цієї любови і не віддасть себе своєму Творцеві. Та багато наших сучасників зовсім не розуміють, або й відкидають цю внутрішню життєву злуку з Богом так, що безбожність слід причислити до найважливіших явищ сучасности і її пильніше розглянути.

Словом "атеїзм" визначуються явища між собою дуже відмінні. Колй бо одні виразно заперечують Бога, інші думають, що людина зовсім нічого не може про нього сказати; а інші розглядають питання Бога за таким методом, що воно виглядає позбавлене всякого глузду. Багато, неслушно переступивши межі позитивних наук, або намагаються пояснити все цим таки єдиним науковим способом, або й, навпаки, вже не признають взагалі ніякої абсолютної правди. Дехто так вивищує людину, що віра в Бога стає неначе безсильною; більше схильні вони, здається, до звеличування людини, ніж до заперечування Бога. Інші ж так собі уявляють Бога, що те заперечуване ними уявління ніякою мірою не є Богом Євангелії. Ще інші навіть не ставлять собі питання про Бога, бо, здається, — не відчуваючи отого релігійного занепокоєння, — не бачать, чому б то їм треба було журитися релігією. Крім того, не рідко, атеїзм постає чи то з різкого протесту проти лиха в світі, чи то з неслушного приписування приймет абсолюту деяким людським благам так, що вони вже стають на місце Бога. Та й сама сучасна цивілізація, хоча й не сама з себе, але з-за надмірного пов'язання з земськими справами, часто може доступ до Бога вчинити тяжким.

Отже, хто добровільно намагається виключити Бога з свого серця та відхилятн релігійні питання, не є вільний від провини, бо не йде за голосом свого сумління; але часто і самі таки віруючі мають у тому деяку відповідальність. Бо атеїзм, коли його розглянути в суцільному, не є чимось первісним, а виникає радше з різних причин, між які треба причислити також критичну реакцію проти релігії, і то — в деяких країнах — передовсім проти християнської релігії. Тому, в цьому постанні атеїзму, не малу ролю можуть відіграти віруючі, наскільки вони радше затемнюють, як появляють правдиве обличчя Бога і релігії: занедбанням релігійного виховання, або фальшивим викладом учення, або також недоліками свого релігійного, морального і соціяльного життя.

(Систематичний атеїзм)

20. — Сучасний атеїзм часто проявляється також у формі систематичній, яка, крім інших причин, до того доводить постулят автономії людини, що видвигає труднощі щодо будь-якої залежности її від Бога. Хто визнає такий атеїзм, уважає, що свобода полягає в тому, щоб людина сама була собі ціллю та єдиним майстром і творцем своєї історії; а це, на їх гадку, не можна погодити з признаванням Бога, Творця і Мети всіх речей, або щонайменше робить таке твердження зовсім зайвим. Такій доктрині може сприяти й оте почування сили, яке дає людині сьогоднішній прогрес. Між формами сьогоднішнього атеїзму не слід проминути і тієї, яка очікує визволення людини передовсім у її економічному й соціяльному всвободженні. І вважає, що тому освободженню, за своєю природою, стоїть на заваді релігія, що спрямовує надії людини на якесь обманливе майбутнє життя і так відштовхує її від будівництва земської суспільности. Звідси прихильники такої доктрини, там де вони приходять до влади в державі, рішуче поборюють релігію і поширюють атеїзм, уживши тих засобів примусу, якими розпоряджає цивільна влада, передовсім у вихованні молоді.

МОЛИТВА НАЦІЇ

о. І. Назарко ЧСВВ

...Молилися і наші невольники-козаки у в'язничних підвалах ворога і їм просвічувало світло і ключі волі, які їм несла народня-легендарна Маруся Богуславка...

Г. Якутович: Маруся Богуславка (гравюра).

Листопадовий зрив, чи радше його невдача, пригадує нам одну правду виражену в Св. Письмі такими словами: "Коли Господь не збудує дому — то надармо працювали ті, що його будують". (Пс. 126, 1). У пристосуванні до нації це значить, що доля кожної нації є в Господніх руках. Тому не вистачить тільки боротися, чи трудитися для кращої долі своєї нації, але ще треба й *молитися* до Господа, щоб дав нашій нації цю вимріяну й у піснях оспівану кращу долю — *ціль націй*.

Тому, що нація — це організація, чи установа, суто земська, тому вона має тільки туземну ціль і мету. Вслід за тим, уже тут на землі нація отримує остаточний вимір справедливости: або вінець заслуженої слави, або кару, що її вона сама на себе стягнула. Майже ціле Св. Письмо є вимовним ствердженням тієї правди. Нація — як одна цілість, не матиме життя вічного, бо в житті нації все обмежене часом і охоплене в рамці туземности. Каже пророк Єзекиїл, що нація, яка працює на славу Всемогутнього Бога, хоч би й не мала правдивої віри "зростатиме в багатство" (Єз. 29, 20). І навпаки: нарід, що не відає належної чести Богові в своєму суспільному житті, не тільки не має рації існування, але й мусить служити другим прикладом кари. "Бог вилле на них своє негодування і сповнить свій гнів над ними" — каже вище згаданий пророк. (Єзек. 20, 8). Тому, перегортаючи сторінки всесвітньої історії, бачимо, що майже кожна нація молиться.

Нації моляться

Молилися навіть некультурні й дикі народи. Вони молилися до сонця, до місяця, до зір, а навіть до звірят. Молилися й висококультурні античні народи, як напр. Греки, чи Римляни. Греки покривали горбки білими круглими святинями в честь своїх богів і до них молилися. Римляни будували пантеон і базиліки та в них молилися до своїх богів. Китайці моляться у своїх пагодах, Гіндуси моляться за т. зв. святим возом, Турки моляться в мечетах і т. д. Християнство будує величаві собори і в них молиться: Схід у соборі Св. Софії в Царгороді, Захід у базиліці св. Петра в Римі. Крім цього Італія молиться в Барі, в Сиракюзах, Орвієтто й т. і. Франція молиться в Люрді, в Лізіє і в Нотр Дам у Парижі; Німеччина молиться в Альтитінг і Маріяцель, Португалія молиться у Фатімі, Швайцарія в Айнзідельн, Польща в Ченстохові і т. і. Молилася ко-

лись і наша люба Україна. Молилася вона в Св. Софії у Києві, молилася в Печерській Лаврі, молилася в Почаєві, молилася в Гошеві, Зарваниці, Крехові і т. д. Молилися і наші невольники-козаки у в'язничних підвалах ворога і їм просвічувало світло і ключі волі, які їм несла народня-легендарна Маруся Богуславка. А сьогодні, як співаємо у відомій церковній пісні, там "навіть молитись ворог не дасть". Там, як писав колись ще не червоний П. Тичина: "на наших пустих вівтарях тільки вітер віє"... Тому тут — у вільних країнах ми маємо подвійний обов'язок молитви: за наш нарід тут і за наш нарід там, у країні безбожництва, де нашому народові заборонена публична і всенародня молитва.

Чому нації моляться?

Найперше тому, що Бог так хоче, така Божа воля виражена в першій Божій заповіді, яка домагається віри почитання і прославлення Бога. А один із зверхніх проявів почитання Бога — це молитва.

На канві історії ізраїльського народу в Старому Заповіті, Бог мережає таку правду: Він накладає на ізраїльський нарід відповідну данину богопочитання через молитву. І коли вибраний нарід не сплачує Богові тієї данини, Бог піднімає меч сусіднього народу і так довго карає Ізраїля, доки не кине його навколішки. Так було в час єгипетської та в час вавилонської неволі. Тоді нарід гнав до святині останній збережений скот на жертву, надягав на себе покутничі міхи, посипував голови попелом і серед сліз покаяння кликав: "Боже отців наших: Авраама, Ісаака і Якова, помилуй нас". І Бог вислухував ту всенародню молитву і милосердився над своїм народом.

У світлі тієї тієї правди перед нами виникає серіозне питання: Чи українська нація сплатила Богові призначену данину молитви? Може наше побожне простолюддя сповнило цей свій обов'язок, але скільки наших провідників і національних діячів занехали його?

Одинична молитва людини не тоне у збірній народній масі. Навпаки, одиниця затягне позній обов'язок молитви, обов'язок, що випливає з приналежности до загалу. Кожна поодинока людина зобов'язана молитися про загальне добро, за добро народу. Отже і про його кращу долю. Є тільки одна різниця між молитвою одиниці і молитвою нації, а це: що молитва одиниці є слабка, мізерна, а молитва нації, як однієї спільноти, є сильна й могутня. Молитва одиниці — це тільки один слабий акорд, а молитва нації — це могутня симфонія виконана великим ансамблем. — Скажім слово: Українець, а додаймо до нього коротке слово нація, себто українська нація, а побачимо різницю між молитвою поодинокого Українця і молитвою української нації. Як поодинокий Українець повинен молитися, так теж повинна молитися й українська нація, бо нація — це не що інше, як тільки збір одиниць. А як така вона теж обов'язана прославляти Творця.

Крім цього, для матеріяльного добробуту, для розвитку культури, мистецтва, науки та індивідуального щастя одиниць, нація потребує миру і спокою. А справжній мир — це дар неба. Тому наша Божественна Літургія на самому початку заохочує нас: "Про мир із висот Господу помолімся". А в Св. Письмі Бог сказав: "Вчиню хвалу на їх устах: мир, мир і тому, хто далеко, і тому, хто близько" (Іс. 57, 19). Справедлива влада, її второпне виконування, мудрі закони — оці підвалини справжнього миру залежать від Того, про якого каже Св. Письмо: "Через мене царі царюють і законодавці виконують справедливість" (Прип. 8, 15). Мойсей, Гедеон, Єфтай, Самуїл та інші освободителі й провідники ізраїльського народу появлялися на молитовні прохання цього народу. Дебора, Юдита й Естера — це доказ, що Бог давав їм за те перемогу. Брати Макавейці були мужні. Але про них написано, що вони "радше серцем молячися Богові" (Мак. 15, 27), ніж оружжям добували перемогу.

Старий Завіт кінчає величню епопею всенародньої молитви, видінням Юди Макавея, якому пророк Єремія подає золотий меч (II Мак. 15, 12), себто молитву. В сьогоднішню добу, жорстоку, як вовчиця — за словами поета — о, як дуже українська нація, потребує цього золотого меча всенародньої молитви!

Українська католицька єпископська катедра в Ужгороді тепер у посіданні ворога Церкви й нашого народу.

ВИСОКОПРЕПОДОБНОМУ

О. ІРИНЕЄВІ ҐОТРІ ЧСВВ

з нагоди

80-РІЧЧЯ ЖИТТЯ

60-РІЧЧЯ ЧЕРНЕЧИХ ОБІТІВ

50-РІЧЧЯ СВЯЩЕНСТВА

бажаємо

ЩЕДРОГО БОЖОГО БЛАГОСЛОВЕННЯ

та

КРІПКОГО ЗДОРОВ'Я

НА МНОГАЯ І БЛАГАЯ ЛІТА!

ПРОГРАМА ПАПСЬКОЇ ПОЇЗДКИ НА ДАЛЕКИЙ СХІД

Ватиканські урядові звідомлення подають уже програму поїздки Папи Павла VI-го на Далекий Схід, але зазначують, що поодинокі точки можуть бути іще змінені, відповідно до місцевих обставин, що виявиться на місцях. За цією програмою:

Папа прибуде 27-го листопада передполуднем до Манілі — столиці Філіпін, — де відправить у катедрі Службу Божу для священиків і монахів. Пополудні передбачені офіційні зустрічі з президентом держави й іншими достойниками. 28-го листопада Папа братиме перед обідом участь у всеазійській єпископській конференції, а пополудні висвячуватиме більшу кількість дияконів із різних азійських країн. 29-го листопада Папа відправить урочисту Службу Божу для народу, виголосить своє послання до Азії та візьме участь у закінченні Єпископської Конференції. Того ж дня пополудні братиме участь в екуменічній зустрічі з представниками різних не-католицьких релігій, а після того відвідає міську дільницю, де живе біднота.

30-го листопада з Манілі Папа переїде до Сіднею в Австралії, де пічне свої відвідини пополуднєвою Службою Божою для священиків і монахів. Дня 1-го грудня передполуднем участь Папи в Австралійсько-Океанській Єпископській Конференції. Пополудні зустріч із державними достойниками та Служба Божа з нагоди 200-річчя відкриття австралійського континенту. 2-го грудня Папа відвідає передполуднем деякі соціяльно-харитативні інституції та відслужить для народу Службу Божу. Пополудні зустріч із представниками стейту Ню Савт Ввейлз, опісля ж екуменічна зустріч із представниками різних віровизнань. 3-го грудня Служба Божа в намірені місій і поворот до Риму. В Манілі й Сіднеї Папа буде мешкати у приміщеннях апостольської нунціятури зглядно апостольської делегатури.

ЦЕНЗОРУЮТЬ ПРОМОВУ КАРДИНАЛА

З нагоди 10-річчя незалежности Конґа Кардинал-архиепископ Малюля, в Кіншаса — столиці Конґа, виголосив промову підчас святочного богослужения, на якім був теж приявний президент Мобуту. В своїй промові Малюля висловив деякі критичні гадки щодо обставин у Конґо та уряду. На цю промову накладено стислу цензуру й заборонено її друкувати в пресі, подавати в радіо чи телевізії.

Василь Барка

ПОМИЛУВАННЯ ВАРТІМЕЯ

В історії — повно прикладів із чудодійною силою віри. В XII столітті імператор Японії, будучи на вигнанні, переписав своєю кров'ю, як чорнилом, релігійну книгу з індуїзму, — на 135 сторінок! Твердо вірив, що, дякуючи цьому, вернеться на трон; і так сталося.

Одная, від зрячости віри він вернувся до засліплення мітами влади, які димом розтанули. Таке засліплення скрізь відбувається в поганстві.

Тільки віра в істини Євангелії відкриває зір для світла духовного: у вічній чистоті. Тому декілька разів і в різних обставинах зображено людське прозріння — волею Христовою.

Незрячий жебрак Вартімей сидів край дороги, біля Єрихону, і просив милостиню. Почув гомін і кроки багатьох і спитав, що діється? Йому сказали: "це Ісус Назорей". Бо Спаситель проходив з учнями і натовпами народу. Сліпець почав кричати: "Ісусе, Сину Давидів, помилуй мене!" Дехто примушував замовкнути, але він усе кричав: "Сину Давидів, помилуй мене!" — аж поки Христос зупинився і звелів привести сліпого до Себе. Той же, почувши від людей: "не бійся, вставай, зве тебе", — скинув верхню одежу і поспішив до Ісуса.

Коли Ісус спитав: "чого ти хочеш від Мене?" — жебрак попросив: "Господи, щоб мені прозріти". — І сказав йому Ісус: "іди, віра твоя спасла тебе". В ту хвилину Вартімей прозрів і пішов слідом, хвалячи Бога.

Названо ім'я Назорея, а вже сліпий, знав: то — Спаситель; і поблагав з вірою, що відкриються очі. Протягом невидющого віку ждав цієї хвилини: боявся пропустити і кричав супроти всіх, що спинити хотіли.

Ось, тепер ми — свідки вражаючого повторення цього випадку. Ціле покоління в Україні уподібнилося до Вартімея, біля матеріялістичного Єрихону. При історичній дорозі, де з подіями війни проходили народи: Німці, Італійці, Угорці, Румуни, Голяндці та інші; як і потім — десятки тисяч іноземних відвідувачів: там — народ, ожебрачений і осліплений духовною темрявою. Відчуваючи наближення Христа і віруючи, голосно благає: "помилуй мене! — хоч затуркують жорстокі сили: мовчи!

Закордонні відвідувачі південних міст України бачили на свято — церкви, повні молящими. Багато молиться дома, збираючись групами. Навіть комсомольці вінчаються в церквах. Вони кажуть: шлюб у церкві міцніший, ніж у "Загсі".

Люди просять прислати Біблію або сам Новий Заповіт. Можливо, більшість не бачила Святого Письма. Іще сутінок обгортає серце. Але вже звернулись до Христа, як Вартімей, що дав невмирущий приклад: без страху іти за голосом віри.

Один праведних писав: "ворог і природна зіпсутість гріховна закривають сердечні очі". Це — наша сліпість при дорозі Христовій. А підійти віруючи, — тоді серце, "дією благодаті Божої проясниється".

Віра творить єднання з Богом, коли душа, за словом св. Макарія Великого, стає: "вся — світло, вся — око, вся — радість, вся — заспокоєння, вся — любов, вся — милосердя, вся — благість і доброта". Це і є прозріння. Так помилуваний Вартімей пішов за Спасителем.

Віра дає для серця джерело ясновидности. Для науки, скажім, райдуга має ключ; через лінії в спектральній аналізі дозволяє пізнати склад далекого світила в небозводі. Подібно — серце, вірячи і знаходячи в собі, мов райдуги, духовні відсвіти з небес,—відкриває невидимий образ Божий.

Віра насичує серце святими правдами, як хлібом небесним. І настільки цінна перед Господом, що Він повелів: "котрий слухає слова Мого і вірує в Того, Хто послав Мене, має життя вічне і на Суд не приходить, але перейшов від смерти в життя".

На пораду праведника Івана Кронштадського кожен нехай спробує хоч один день у святому світлі, щасливий істиною, вже на дверях Царства Божого, що будується в нас самих.

АНГЛІКАНСЬКИЙ ЄПИСКОП МИРОПОМАЗУВАВ КАТОЛИКІВ

Англіканський єпископ Стефан Томусанге в західній Уганді миропомазував 57 студентів, у тому числі 30 католиків із Ст. Генрі Каледж і Ст. Чарльз Льванга Скул. Миропомазуючи в своїй катедрі в Како, єпископ сказав, що "не смімо забувати, що ми всі через Христовий хрест сталися Божими дітьми". Цей прецедент є дійсно досі надзвичайний, щоб Св. Тайну Миропомазання уділив єпископ Англіканської Церкви католикам. Знаємо, що рішенням Папи Лева XIII свячення англіканських єпископів мали бути неважні.

СИРОТИ И ОПУЩЕНІ

о. Василь Ваврик ЧСВВ

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ЛИСТОПАД

Недавно часописи подали таку новинку:

В американському великому місті Лос Анджелес, Каліф., 6-літня дівчинка десь пропала з дому. Зажурені батьки дали знати поліції і вона почала 16 годин пильно шукати пропалої дитини. Вкінці якийсь полісмен надибав дитину, що відповідала поданим родиною описам пропавшої. Щоб не застрашити її, він чемно запитав: "Дитино, чи ти часом не загубилась?" Дівчинка "випростувалась на ввесь ріст своєї достойности та сказала спокійно": "Ні, я не загубилась! То десь загубилась моя хата"...

Так, направду мільйони тепер таких дітей. Не вони загубились: загубилася десь їх люба "дома". Вони сироти, без батька-нені, без рідної хати... чи то тому, що батьки померли, чи що розійшлись, а дитину покинули обоє;... і воно бездомне, безрідне, безмамине, безтатове... Сиріток тепер багато більше, як ми думаємо! Вони більше з розбитих родин-подруж, як з осиротілих смертю батьків!...

Свт. Отець хоче, щоб члени Апостольства Молитви молилися впродовж місяця листопада за бідні сироти й за всіх опущених!

Сирота в поганському світі

Дивне воно, але така розвинена й мудрими законами славна Римська Держава не дбала про сироту, про вдову і т. д. Але в грецькій культурі ми знаходимо вже багато століть перед Христом, відповідні постанови й опіку над сиротами. Нпр. в Атенах було законом, що дітей, які осиротіли по батьках убитих на полі бою в оборонї вітчизни, мала виховувати держава на свій кошт, аж до 18-го року їхнього життя. А мудрий Платон (жив у 4-ім віці до Христа) у своїх "Законах" (ч. 927) каже: "Сироти треба віддавати в опіку державних опікунів. Люди повинні боятись осамітнення сироти та душ її покійних батьків. Чоловік повинен любити нещасну сироту, якій він опікуном, наче б то була його власна дитина. І він повинен бути осторожний та дбайливий у заряді власністю сироти неначе своєї власної, або навіть іще старанніший!"

Сирота у Старому Завіті

Хоч за звичаєм своїх сусідів, Жиди старалися передавати опіку над сиротами комусь з родини, одначе про сироти й удови та опущених бідних знаходимо багато разів у Старому Завіті відповідні закони, приписи, а то й погрози від самого Бога в законі Мойсея, т. зв. Торі, або в словах пророків, сторожів релігії й релігійних обов'язків вибраного народу.

Майже найстарша, бо друга книга Старого Завіту, книга Виходу, поміщує вже в 22-ій главі, у стихах 21-23 таке: "Ані вдови, ані сироти не будеш утіснять! Бо коли ти їх пригнічувати будеш, і вони голосінням заголосять до мене, то слухом почую я зойк їх, і запалає гнів мій, і мечем висічу вас так, що жінки ваші стануть вдовами, а діти сиротами!" На основі оцих святих слів Божих у християнській Церкві (читайте катехизмову частину наших молитовників, католицьких і православних) вичисляються "гріхи, що кличуть пімсти з неба": там, під числом третім, читаємо в обох церковних виданнях: (католицьке "Молитовник християнської Родини", і православне: "Добрий Пастир") тими самими словами: "Покривдження вдів і сиріт"! Кривда вдови й сироти кличе пімсти з неба! Книга Второзаконня записала страшні слова: "Проклят, хто

"Приходіть до мене всі, струджені й обтяжені, а я вас успокою..."

(Мат. XI. 28)

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ

для членів Апостольства Молитви й усіх побожних душ

Божественне Серце Ісуса. У злуці з тим наміренням, у якому Ти на землі віддав славу Богові й тепер прославляєш Його безупинно в Пресвятій Євхаристії — жертвую Тобі, через Непорочне Серце Пречистої Діви, свої молитви, діла, слова, думки й терпіння нинішнього дня, як винагороду за ті зневаги, що їх зазнаєш від мене й від усіх людей. Особливо жертвую їх за Святішого Вітця Папу Римського, за св. Церкву, за навернення грішників і за всі наміряння Апостольства Молитви, призначені на цей місяць і нинішний день.

(300 днів відпусту раз у день).

ПОДЯКИ

Складаю прилюдну подяку Найсв. Серцю Христовому, Пречистій Діві Марії і св. Юді-Тадеєві за вислухання молитов про щасливу подорож і інші ласки. Жертвую $5.00 на подячну Св. Літургію.

Олена Чопей, Едмонтон

Складаємо щиру подяку Христовому Серцю й Матері Божій за добре виховання наших синів у Колегії св. Василія в Торонті. Жертвуємо $20.00 на пресфонд "Світла".

Іван і Параскевія Коцур, Чікаго

Залучую $4.00 на поминальну Службу Божу за мою родину: о. Григорія, Марію, Романа й Ірину.

Ярослав Калимон, Ірвінгтон, Н.Дж

У залученні $12.00 на три Служби Божі: 1. за душі в чистилищі з найближчої родини, 2. просьби про потрібні ласки для названих осіб і 3. подяки Господеві й Божій Матері за вислухані молитви.

І. Антонів, Філядельфія

Складаємо прилюдну подяку Пречистій Діві Марії за вислухання молитов і просимо дальшої опіки. $10.00 на Служби Божі: подячну і прохальну.

М. і О. Климишин, Гемтремк, Миш

Посилаю $10.00 на дві Служби Божі в наміренні родини Чоботкевич.

Анна Ганчарик, Гартфорд, Конн

У залученні посилаю на 5 Служб Божих у поданих наміреннях.

Сестра Євсевія, Служебниця Айтуна

Передаю $35.00 на сім Служб Божих у поданих наміреннях і датах, при тому молю Господа, щоби прийняв їх у Своїй великій милості.

Казимір Грицина, Торонто

Прошу відправити дві Служби Божі: 1. за моїх покійних родичів — Івана і Євфросину Базюк, що померли на Рідних Землях і 2. за моїх двох синів — Ореста-Романа й Остапа померлих на Сибірі. Залучую $10.00.

Марія Скрут, Асторія, Н.Й.

КОЖНИЙ, ХТО ХОЧЕ, ЩОБ ВІДПРАВИТИ СЛУЖБУ БОЖУ В БАЖАНОМУ НАМІРЕННІ ЧИ ЧАСІ, ХАЙ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО МАНАСТИРЯ:

BASILIAN FATHERS
3100 Weston Road, Weston, Ont., Canada

кривосудить приходня, сироту й удову! І ввесь народ скаже: Амінь!" (Гл. 27, ст. 19).

Подібно будуть говорити пізніші пророки. Нпр. Єремія: "Чужинця, сироту й удову не утискатимете" (7, 6); а трохи дальше той самий пророк, іменем Господа Саваофта, кличе: "Так говорить Господь: Чиніте суд і справедливість, рятуйте пригнобленого з руки гнобителя, не утискайте, не чиніте кривди чужинцеві, сироті й удовиці" (22, 3). І неначе відгомоном Єремійних слів несеться в пророка Захарії: Вдову й сироту, приходня й бідного не утискайте та зла у вашім серці не мисліте на брата свого!" (7, 10). Один із перших пророків вибраного народу, Осія, проголошує осьтакі слова: "В тобі, Господи, сиротина знайде милосердя" (14, 4).

Віра, що Господь є опікуном сиріт (що наша народня мудрість сказала приповідкою: "За сиротою Бог з калитою"), гарно висказується словами Псальмів: "Господи Боже... Ти дивишся, ти бачиш біль і горе; вони завжди перед тобою. На тебе покладається нещасний; сироті ти поміч!" (Пс. 10, 14). "Сиротам батько він (Бог) і суддя вдовам!" (Пс. 68, 6). "Господь захоже захищає, підтримує сироту й удову". (Пс. 146, 9).

У книзі мудрости Ісуса сина Сираха читаємо опісля такі поучення: "Сину, не грабуй життя злидаря і не давай томитись очам нужденного! Не засмучуй душу, яка голодує, і не гнівй людину, яка бідує! Не завдавай турботи серцю безталанного, і бідному не відмовляй милостині! Не відштовхуй жебрака в біді, і від бідака не відвертай обличчя свого... Сиротам будь за батька, за чоловіка для їхньої неньки, тож станеш як син Всевишнього, і злюбить він тебе більше, ніж рідна мати". (4, 1-4. 10).

Сирота в Новому Завіті

Тому нічого дивного, що за навчаннями Закону й пророків ми знаходимо опісля в книгах Нового Завіту подібні вискази. Їх неначе всі зібрав одним реченням св. ап. Яків у своїм соборнім посланні, коли пише: "Чиста побожність і безплямна перед Богом і Отцем ось у чому полягає: відвідувати сиріт та вдовиць у їхнім горі і чистим берегти себе від світу" (Як. 1, 27). Сам Господь Ісус, наш любий Спаситель, мусів добре розуміти долю бідної сироти, коли перед своїм відходом з нашого світу сказав до засмучених своїх апостолів: "Не полишу вас сиротами; я прийду до вас!" (Ів. 14, 18). Як любо звенять оці потішаючі слова з уст Учителя, що розуміє почування своїх дорогих учнів із Його близьким відходом: почування осиротіння, почування самітности, безпомічности, загублення... серед ворожого світу...

Складаю щиру подяку Всемогутньому Богові, Христовому Серцю та Божій Матері за вислухання молитов через посередництво Божого Слуги Митрополита Андрія Шептицького. Залучую на Службу Божу.

Л. М., Ню Джерзі

Посилаю $15.00 на три завпокійні Служби Божі: 1. за маму Анну й вітчима Павла, 2. за сестру Михайлину і брата Андрія і 3. за тестів Юлію і Станислава.

Степан Ганущак, Елизабет, Н. Дж.

Складаю щиру подяку Господу Богу та Божій Матері за мій поворот до здоров'я через посередництво Божого Слуги Митрополита Андрія Шептицького та з цієї нагоди жертвую $5.00 на пресфонд "Світла". Залучую ще $5.00 на подячну Службу Божу за мій щасливий поворот до здоров'я.

Ольга Веселовська, Ню Йорк

Жертвую $5.00 на Службу Божу у наміренні моєї унучки Іванки Анни Стець, щоб Господь благословив її добром і охоронив від злого.

Анна Гузар, Питсбург

Посилаємо $10.00 на дві Служби Божі за здоров'я, опіку й охорону від нещастя наших стареньких мамів, що живуть в Україні, Марію Шайген і Марію Майброда.

Мирослав і Анна Стахів
Ню Йорк

Залучую $5.00 на завпокійну Службу Божу в другі роковини смерти моєї Мами Анастасії.

С. Ґ., Ірвінгтон, Н. Дж

Прошу відправити в найближчому часі Службу Божу за покійну Маму Анастасію. Залучую $5.00.

Ярослава Кунанець, Торонто

Просимо ласкаво не турбуватися тим, що Ваша подяка ще не поміщена! З уваги на обмаль місця ми їх містимо в тій черзі, в якій вони до нас приходять. Служби Божі одних правимо згідно з бажанням і наміреннями, яке Ви мали.

Повідомляємо, що пожертва на 30 григоріянських Служб Божих (григоріянка) виносить — $150.00, а на читані Служби Божі — $5.00.

Тому також легко нам зрозуміти, що від самих своїх початків Христова Церква завжди особливою печаливістю огортала бідні сироти й удови та бідних» — усіми опущених. Уже в старинних Апостольських Конституціях (вони записані в 3-ій віці) ми читаємо: "Сироти й удови завжди допоручені християнській любові! Єпископ має виховувати сиріток на кошт Церкви і подбати, щоб дівчата, коли доростуть до віку замужжя, були віддані за християнського чоловіка, а хлопці, щоб навчилися якої штуки або ремесла; треба теж подбати для них і про потрібні знаряддя, щоб вони були всилі самі заробити собі на своє життя і не мусіли бути довше тягарем для Церкви". Що більше, в тих же старинних Апостольських Конституціях уже читаємо такий гарний спосіб розв'язки про сироти. Там кажеться: "Коли християнська дитина, хлопець або дівчина, стануть сиротою, добре буде, якщо хто з братів (християн), хто бездітний, прийме таких і буде їх тримати замість своїх дітей. Хто так робить, творить добре діло, стаючи батьком сиротині, і за цю прислугу буде нагороджений Богом"...

Історія перших віків християнства потверджує ці приписи Апостольських Конституцій подіями з тодішнього життя. Наприклад, знаємо, що Орігена (†254) після мученицької смерти його батька Леоніда, адоптувала якась добра й побожна пані в місті Олександрії та виховала його й післала в найліпші тамошні школи. Чи могла вона провидіти, що виховує і вчучує одного з найбільших Отців і Вчителів Східньої Церкви? Про цей факт і про подібні йому (виховання сиріток по замучених батьках іншими християнами), багато пише славний перший історик Церкви, Євсевій.

А коли настала година свободи для християн, тоді єпископи й монахи ставили крім шпиталів для хворих, приютів для бідних, також і сиротинці, що тоді звались "орфанотрофія", себто "доми виживлення сиріт". Таке робили св. Василій Великий, св. Єфрем Сирієць і св. Іван Золотоуст!

Будемо пам'ятати в молитвах цього місяця про допоручених нам бідних опущених і осамітнених сиріт. Але не обмежуймося лишень до самої молитви! Зробім щось у тім місяці для бідних сиріт! Жертвуймо, що зможемо! Св. ап. Яків так гарно й наглядно нам цю справу описав у своїм соборнім посланні: "Коли брат або сестра будуть нагі й позбавлені засобів щоденного прожитку і хтонебудь з вас скаже до них: "Ідіть собі з миром, грійтеся та годуйтесь", і не дасть їм потрібного для тіла, то що це допоможе?" (2, 15-16) Щоб до нас оті гіркі слова святого апостола не відносилися, стараймось зложити від себе малу бодай жертву на бідні сироти, про яких дбають наші монахині: Сестри Служебниці в Канаді, і Сестри Василіянки в Америці. Сиротинець СС. Служебниць у Канаді знаходиться тепер у містечку Айтуна, провінції Саскачеван, адреса: **St. Ann's Children Home, Ituna, Sask.**, а сиротинець СС. Василіянок є у Філядельфії, Пенсильвенія, ЗСА: адреса: **Orphanage — 1825 W. Lindley Ave. — Philadelphia, Pa. 19141.**

Не забувайте, якто наш Спаситель бачив раз у єрусалимськім храмі, як люди вкидали там свої датки "на Боже" і похвалив понад усіх бідну вдову, що вкинула лише два центи, бо більше не мала, але дала зі щирого серця. І Господь похвалив її! І записано воно для нашого поучення в святих євангеліях Марка і Луки. Цей останній так описує цю подію: "Підвівши очі, Ісус побачив, як заможні кидали свої дари до скарбони. Побачив він також і вбогу вдову, що кидала туди дві лепти і сказав: "Істинно кажу вам, що ця бідна вдова вкинула більш від усіх. Усі бо вони вкинули як дар Божий з їхньої надвишки, вона ж із убожества свого поклала ввесь свій прожиток, який мала!" (21, 1-4).

ІТАЛІЙСЬКИЙ ЄРАРХ ВІДСУДЖУЄ "ПОМПУ"

Архиєпископ Енріко Нікодемо з полудневоіталійського міста Барі видав, — як деякі італійські часописи назвали, — "драконські" розпорядки щодо "помпи" при відбувані церковних функцій, святкувань і церемоній, а зокрема при таких як Миропомазання, перше Св. Причастя, вінчання чи похорони. Уділювання 1-го Св. Причастя і Тайни Хрещення поосібно буде відтепер заборонене, з якого то привілею користали, очевидно, багаті чи знатні родини, бо відтепер має все відбуватися спільним обрядом. Похоронні походи, вінці та квіти мають бути обмежені до мінімум, щоб не бути перешкодою для вуличного руху. Так само обмежено тільки до двох у році врочисті процесії, тобто вільно їх відбувати в два дні: Божого Тіла та празник патрона єпархії — св. о. Миколая. Парохії, щоб могти відсвяткувати празник патрона своєї церкви, мусять мати окремий дозвіл від єпископського ординаріяту з уваги на те, що на такі парохіяльні празнування парохії витрачали безпотрібно надто багато грошей. Якщо якась парохія чи церква хоче день свого св. Патрона відзначити, то мусить предложити в ординаріяті рахунковий звіт із минулорічного святкування та пропонований бюджет на нове святкування, на яке просить дозволу. Архиєпископ Нікодемо обосновує своє рішення тим, що цього домагається справедливість і людська солідарність у тій великій нужді, яка панує в світі. Всякі святкування в Барі та околиці були загально відомі з великої "помпи" та великих грошевих витрат на церковні "церемонії" й "святкування".

ВИ НАС ЗАПИТУЄТЕ...

о. Северіян Якимишин ЧСВВ

Кожна людина має в своєму релігійному чи особистому житті якусь трудність, проблему чи неясність! Не соромітеся запитати нас! Радо відповімо!

Знаю, що колись таке не було можливе; навіть заборонялося під тяжким гріхом, щоб хтось зневажав Божі закони і заповіді. А в нашій парафії діється зовсім неможливе. За звичаєм давніх церковних традицій і законів таким людям Церква відмовляла Св. Тайн і християнського похорону. — А сьогодні є такі люди: як одне так і друге — чоловік має жінку, а жінка чоловіка; розійшлися, і зараз ідуть до Лас Вейгас, там ніби вінчаються, і вертаються "щасливі"; і сам Отець Парох це все знає, ґратулює їм, з ними в найбільшій дружбі і в гостинних у них завжди перебуває. Та не тільки, що приватно дружать, але навіть отець вписав їх до церковного товариства. Чоловік цей у церкві ходить з тацою. Це вже людям таки не подобалося: кажуть, що товариство Св. Імени має чесних людей членами, а через такого дає злий приклад. — А це все робить горілка і гроші, на котрі парох голодний. — Р. М.

Тим, що ви написали, ви правильно хочете зазначити, що християнське подружжя, законно заключене є нерозривне, і що хто раз законно одружений, не може цього подружжя розв'язувати, хіба сама смерть його розв'яже. — Церква далі не дозволяє, щоб розведених із законного подружжя, які знов незаконно заключили цивільне подружжя, допускати до Св. Тайн, ані не дозволяє їм на церковний похорон, хіба той, хто таке незаконне подружжя заключив, розкається і залишить незаконне подружжя.

Якщо ваші твердження є правдиві, що ті двоє були законно церковно подружені і розійшлися зі своїми першими, законними подругами, а тепер тільки "цивільно" повінчалися, то певно, все було зроблено неправильно і зле є, що вони допущені до церковних товариств, чи до служення в церкві на рівні з іншими вірними парафіянами, які стараються заховувати всі Божі і Церковні Закони.

Але може бути, що їх перший шлюб був неважний — незаконний. Їхні подружжя тоді можуть бути розв'язані і цивільним судом та признані таким також Церквою. Тоді обоє вони були б вільні з собою заключати законне подружжя, що може тут і сталося. — Звичайно такого подружжя дуже не розголошують і нема великого торжественного шлюбу й весілля. Таке подружжя звичайно відбувається приватно, при двох свідках і в приявності священика. Після цього вони можуть виїхати на "гоні мун", навіть до Лас Вейгас — що може і тут сталося, а люди зробили інакше заключення.

Відносно таких справ, як законне подружжя, то католицький священик, хоч би сам був таким, що любить горілку і гроші, то він мусить усе зробити правильно, коли йдеться про справи подружжя, бо все мусить бути зроблене, не лишень у духовний спосіб правильно — благословенням такого подружжя, але також і за нормами формального церковного і цивільного досліджування про вільний стан подруг, і мусить бути запротоколоване в церковних рекордах і в цивільних.

Отже можна припустити, що тут усе було зроблене правильно. Якщо не було правильно, то й ми таке подружжя і такого пароха, що таке подружжя благословив, засуджуємо. І також, якщо дійсно ця неправильність є, то ви повинні про цю справу донести до вашого єпископа.

Чому св. Петро і св. Павло пішли до Риму, де Папа Риму ув'ярмив їх, камінував і розіп'яв? М. Ф.

Найперше треба ствердити, що свв. Апостоли Петро і Павло були Жидами; що час, у якому вони жили, це був час Римської Імперії; що Рим був столицею Римської Імперії.

Чому свв. Петро і Павло пішли до Риму? —

на це питання можна дати різні відповіді і пояснення. Перше, що в той час у Римі були Жиди, які в часі панування Риму були туди вивезені як раби, для послуг римським урядовцям і панам. Були невільниками, але були і такі, що самі сповняли уряди і то навіть високі у зв'язку з відношенням жидівського народу до Римської Імперії. За обрахунком різних учених у тому часі Жиди творили около 10 відсотків усього населення міста Риму. Туди св. Петро, перший з апостолів, разом із євангелистом св. Марком, пішов, найперше до своїх людей — Жидів; після Петра, до Риму прибув і св. Павло; вони пішли туди проповідувати про Христа і Його науку та навертати також самих Римлян. — Друге, треба також прийняти, що Боже Провидіння мало свій палець у цій події: чому св. Петро осів у Римі і був там перший єпископом, із чого пішло, що всі наслідники св. Петра є єпископами Риму, і також є Папами Вселенської Церкви.

З вашого питання виходить, що якийсь "папа" уярмив Петра і Павла, їх камінував і розп'яв. На це питання можна б, відповісти, хіба, другим питанням: Як міг бути в Римі якийсь "папа", коли сам св. Петро був Першим Папою — Христовим Намісником? Свв. Апп. Петра і Павла ув'язнив і замучив поганин, несповна розуму, римський цісар Нерон, з доручення якого підпалено Рим, а опісля, щоб зіпхати на когось провину за це божевільне діло, обвинувачено в цьому невинних християн. Так лють і ненависть до християн ще більше зросла серед римського поганського світу. Тоді тисячі християн ув'язнено й замучено, а між ними св. Петра, якого розіп'ято стрімголов на хресті, а св. Павлові мечем відрубано голову. — Вам, хіба, таку річ сказав хтось, хто не знає нічого з церковної історії, або має якесь упередження до Папи і Риму.

Чому свв. Апп. Петро і Павло не пішли до Царгороду, де жили б спокійно, уникаючи Ірода і римського ярма? — М. Ф.

Царгороду тоді ще не було, була мала місцевість Візантія; в Римі панував Нерон, а не Ірод; Греція і Греки в той час не були ліпшими, бо всі народи Римської імперії, крім жидівського, почитали поганських богів, а християнство щойно почало існувати; щойно після Христового Вознесіння і Зшестя Св. Духа, коли Апостоли наповнені ласкою Св. Духа, стали вповні свідомими свого покликання і почали мужньо, безстрашно, проповідувати науку Христа і свідчити про неї своїм життям та організувати християнські громади, творячи тим Христову Церкву — щойно тоді вони почали навертати народи, отже і жидівський і поганські в Азії, Греції, Італії і взагалі на всій території римської імперії.

Щодо спокійного життя Апостолів, чи в початках християнства, чи тепер, то такого нема, бо добрий Апостол: св. Петро, св. Павло, чи їх наслідники, в тому й наші митрополити, єпископи, священики і місіонарі теперішнього періоду, ніколи не зазнають спокою, якщо будуть проповідувати Христа і Його науку, якщо будуть викорінювати зло, якщо будуть виступати проти поганських засад в урядах, у науці, у житті людей і народів. Не треба йти до колишнього Риму і римських цісарів, щоб доказувати про уярмлення і мучення Апостолів і християн, бо це відбувалося і відбувається в наших часах на наших Рідних Землях. — Ми можемо так само ставити питання: Чому св. Йосафат пішов до Витебська, щоб бути замученим за Єдність Церков? Чому наші митрополити, єпископи і священики не повтікали з рідних земель у часі большевицького переслідування нашої Церкви?...

Чи Рим і тепер уярмлює і каменує християн, чи є якісь ознаки від цього ярма? — М. Ф.

Рим тепер є столицею Вселенської Церкви, де проживає Намісник Христовий — Наслідник св. Петра, Папа Павло VI. Рим є також столицею Італії, яка є в більшості католицькою і де навіть католицька релігія є офіційною в державі. Отже тепер там нема вже переслідування християн. Там під цю пору проживає і управляє наш Первоєрарх, Блаженніший Кардинал Йосиф Сліпий. Туди часто з'їжджаються всі наші єпископи на свої наради та щоб діставати вказівки дальшого правління повіреними їм вірними. Там проживає й урядує Архиєпископ Іван Бучко — довголітній духовний опікун нашого народу на скитальщині в Европі. Там є верховні уряди наших українських чернечих Чинів: Василіян, Студитів, Редемптористів, і Сестер Василіянок та Служебниць. Там є Велика і Мала Семінарії, де молоді українські юнаки приготовляються до священства. Там є наш Український Католицький Університет. Там є наші церкви, там є наші каплиці, там є наші манастирі. Отже, вже цими доказами можемо ствердити, що Рим тепер не переслідує, але радше лучить усіх християн усього світу в одне ціле.

Запити просимо слати:

Rev. S. Yakymyshyn, OSBM
520 Driveway
Ottawa, Ontario, Canada

ОДИНОКА В ТОРОНТІ УКРАЇНСЬКА
КРАМНИЦЯ ЦЕРКОВНИХ РЕЧЕЙ
DIOCESAN CHURCH GOODS STORE
278 Bathurst St. — Toronto 2B, Ont.
Великий вибір церковних речей. — Напрестольні Євангелія. — Церковні книжки. — Молитовники і багато інших речей.

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ
ПЕРЕМИСЬКОГО ЄПИСКОПА
ЙОСАФАТА КОЦИЛОВСЬКОГО

(Закінчення)

Осип Станімір

Це мала би бути могила еп. Йосафата Коциловського в Києві

Та хоч так багато добра осягнув Єпископ для Єпархії, то й зазнав і багато прикростей не тільки від чужих, себто польської влади та її клиру, але й від своїх. У зв'язку з проведенням целібату для кандидатів духовного стану, перемиські громадяни повели проти Єпископа прикру кампанію в пресі й публичних виступах та внесли проти свого Єпископа скаргу до Апостольського Престолу в Римі. Ця скарга залишилася в Римі без належної відповіді та нанесла цілій Єпархії, а головно перемиським виховним і економічним установам багато шкоди.

Вкінці перемиські політичні й економічні провідники, що підписали цю скаргу, пізнали свій нетактовний виступ супроти Єпископа та 1932 року відібрали скаргу з Риму, чим причинились до цілковитого замирення громадянства з Єпископом та духовенством. Відкликання скарги відбилося незвичайно корисно на релігійному житті Єпархії та на господарській відбудові Перемишлі й Перемишлянщини. Прийшла тісна співпраця духовенства з мирянами майже в усіх ділянках нашого суспільного життя, а в першій мірі в релігійно-освітній і кооперативно-господарській ділянках. Як це було на практиці, нехай послужить нам прикладом село Свідниця Дрогобицького повіту. З нагоди т. зв. кооперативного свята о. д-р Марунчак, парох і голова місцезої кооперативи й читальні "Просвіти", відправив заупокійну Службу Божу за померлих членів установ з відповідною проповіддю, після чого записягнув у церкві около 100 людя від пиття горілки. По Службі Божій відбулася в домі "Просвіти" кооперативна академія з доповіддю представника Окружного Союзу Українських Кооператив у Дрогобичі, дир. Остапа Станіміра, а по її закінченні то же сам о. д-р Марунчак, як голова "Просвіти", зобов'язував у святочний спосіб усіх членів кооперативи через подання руки, заперестати курити тютюневі вироби. — Інтересувався Владика й економічно-кооперативним життям своєї Єпархії. Коли ж Окружний Союз Українських Кооператив, централя всіх кооператив, опинився у критичному фінансовому положенні через девалюацію польської валюти, Єпископ прийшов йому з поважною допомогою, тобто з безвідсотковою позичкою в сумі 10.000 золотих, яку до року звернено з особливою подякою. Все те діялося по-тиху, без розголосу, бо того Владика не бажав. Знали про це тільки директіл і голова Надзірної Ради ОСУК у Перемишлі.

Особливо тяжкі часи переживала перемиська Спархія в часі відокремлення Лемківщини 1935 року та в останніх роках Польщі 1938-1939 рр. Відділення Лемківщини мало на меті повну її полонізацію. Що Польщі не вдалося осягнути цю мету — так це головно завдяки еп. Йосафатові, який уже заздалегідь, себто до 1935 р. вспів обсадити Лемківщину молодими українськими священниками. Так у розмірно короткому часі від 1917 до 1939 р. ціла Лемківщина стала українською. — Т. зв. пацифікація не поминула й перемиської єпархії. Польські військові відділи раз-у-раз переїздили через наші села, нищили читальні й кооперативи, побивали до крови свідомих селян та в звірський спосіб знущалися над українськими священиками. В цій справі Владика відносився до центрального уряду у Варшаві і до Риму, але без успіху.

Перший етап большевицького володіння в Перемишлі від вересня 1939-го до липня 1941-го року завдав нашій Церкві болючі рани. Усе церковне майно сконфісковано, на церкви і священиків наложено неймовірно високі податки, кіль-

Колишня палата — резиденція наших Владик у Перемишлі, перемінена тепер на польський музей.

кадесят священиків запроторено в тюрму. Єпископа часто відвідували енкаведисти та мучили раз-у-раз довгими переслуханнями. Відрадним явищем того часу була надзвичайно дбайлива опіка вірних над своїм Єпископом і священиками. Вірні з посвятою підпомагали їх добрими порадами, харчами, а то й грішми, про що Владика зі зворушенням часто згадував.

У червні 1941 р. Німці заняли Перемишль і цілу східню Галичину та пішли дальше на Вел. Україну. Українці зв'язували з цим деякі надії, але скоро переконались, що між націонал-соціялістами і большевиками невелика різниця. І тут Єпископ Йосафат зазнав теж багато прикростей від німецького гестапо. Кілька разів ніччю кликали його на переслухання та погрожували заслати до концентраційного табору за те, що єпископ мав користуватись поміччю жидівського лікаря д-ра Спана та що в сусідстві єпископської палати, в капітулі мали переховуватись Жиди.

Милу несподіванку пережив Єпископ Йосафат 29-го вересня 1942 року в 25-ліття свого єпископства, коли всі громадяни Перемишля, недавні ще його противники, склали йому свої побажання і признання. В кінцевій промові, яка була деякого роду його громадянською сповіддю, Владика підкреслив потребу католицького усвідомлення українського загалу проти наступу московського большевизму та закликав бути готовими на найтяжчий досвід в обороні віри.

Найтяжчі часи прийшли для Владики й усіх вірних Українців після походу большевиків в глиб Европи. У 1945-тім році Поляки перевели насильну акцію виселення Українців із Перемишля, Посяння і цілої Лемківщини. Населення протиставилось тому всіми можливими способами, а Єпископ таки вперто й мужньо заявив, що не вступиться з місця осідку, бо його резиденцією — на основі віковних прав і договорів давньої Польщі, а потім Австрії і поверсальської Польщі з Апостольським Престолом — є Перемишль, отже без окремого рішення Апостольського Престолу він не покине Перемишля. — Це мало такий наслідок, що польське військо таки насильно винесло на фотелі єпископа Йосафата з палати, важко побитого прикладами вкинуто на тягарове авто, яким його вивезено на кілька місяців до тюрми у Ряшеві, а відтак 2-го червня 1946 р. виселено Єпископа на схід та передано большевикам. У слід за тим єпископську палату з усім устаткуванням і неоціненими грамотами, старинними портретами єпископів і цілим консисторським архівом — виставлено на протязі трьох днів на грабіж вуличного польського шумовиння. Коротко потім вивезено Єпископа на схід, у совєтську Україну. Вивезли теж єпископа-помічника Григорія Лакоту, о. прелата д-ра Решетила, ректора Духовної Семінарії о. д-ра Івана Кузича, о канцлера М. Грицеляка та всіх священиків. — У Перемишлі залишилися ще деякі наші вірні, що урядово не призналися до українства; але зі священиків не залишився ніхто.

Ніколи в історії не переживала перемиська Земля, а з нею й наша Церква такої жахливої руїни, як у 1944-1947 роках.

Єпископа Йосафата Коциловського перевезено в червні 1946 р. до концентраційного табору біля Львова, а потім якись час був він у тюрмі або в концентраційному таборі в Києві. Там він мав перестудитись і в тяжкому стані сухіт перевезено його до якогось православного монастиря пі Києвом, де він після вибуху крови помер 17-го листопада 1947 року.

Торонто. 15. IX 1963

ГРОМИКО В РИМІ

На запрошення італійського міністерства заграничних справ мав би прибути до Риму дня 11-го листопада советський міністер заграничних справ А. Громико. Ідуть чутки, що з нагоди своєї візити в Римі Громико мав би теж відвідати Папу Павла.

Д-р М. Струтинська

РОЗУМ І ГУМОР ПАПИ ІВАНА XXIII

Коли пишуть про визначних людей, зокрема про святих, то біографи так підкреслюють їх чесноти чи заслуги, що просто затирають їх індивідуальне, людське обличчя; і тому люди думають, що для нормальної людини, нашої доби, святість це щось недосяжне, неможливе. Я думаю, що потрібно й інтересно знати анекдотичні подробиці з життя видатних наших сучасників, як ось напр. папи Івана XXIII, щоб дістати образ дійсної людини, а не паперової схеми.

Уже за життя папи Івана XXIII появилося було щось п'ять його біографій. Коли папа їх побачив, заявив, що вони дуже гарні, навіть інтересні, але не мають з ним нічого або мало спільного. Дуже добре, що звеличники папи Івана XXIII вспіли вже зібрати від наочних свідків анекдоти, які характеризують гумор і розум Анджеля Ронкаллі, незабутнього папи Івана XXIII.

Так мило подумати, що його побожність не була ніяк оповита смутком. Папа Іван був перша-все душпастирем і журба за людські душі виходила в нього з любови до людей, усіх, без виїмку. І він виявляв це в дуже простенькій формі. Був товариський і бажав бути з людьми, то й увів багато змін у ватиканській етикеті. Був напр. звичай, що папа має завжди їсти сам. Іван XXIII цей звичай залишив і звичайно до стола засідав зі своїм секретарем Монсіньором Каповілля, що теж завжди був товаришем подорожів папи.

У молодості папа Іван був дієцезальним редактором у м. Бергамо. Коли ж став папою, то зовсім "інкогніто" заходив до друкарні "Ль'Оссерваторе Романо", розмовляв із робітниками, розпитував їх про новини в друкарській техніці та захоплювався і жартував.

Курт Клінгер оповідає в "Айн Папст ляхт" — "Папа сміється" (Вест Берлін 1968, Ульштайн Бух ч. 2624) про ще малого Анджеліна, як то його батьки за порадою пароха й учителя віддали на науку до колегії в Челяне. Треба йому було йти з дому там і назад із Сотто іль Монте чотири години і він був тим справді втомлений, а ще вечорами треба було вчитися. Отже малий почав занедбуватися в науці. Батьки не знали, як тому зарадити, в кінці написали листа до священика, заліпили його і сам Анджело мав віддати його адресатові. Але Анджело прочував щось недоброго, то подорозі отворив листа та прочитавши, подер і викинув. Вислід цього був для Анджеля спасенний: більше ніколи не треба було на нього сварити за "лінивство".

А ось низка інших анекдотів.

Зараз якось, на початку свого понтифікату, папа забажав — без спеціального приготування — відвідати хворих у римських шпиталях. Ніхто не уявляв собі такого, а хворі з усіх усюдів кликали папу, який знов хотів усіх відвідати. Задержався при ліжку хлопчини: "Як називаєшся?" — "Анджельо", "І я також так колись називався", відповів папа, "але тепер мені дали інше ім'я". Інший хлопчина знову, коли папа спитав, скільки йому років, сказав, що дев'ять. А на це папа: "Я вправді кілька літ старший, але однак ми маємо оба того самого Батька, а саме Господа Бога".

Є звичай, що в часі "конклявє" — надзвичайного зібрання кардиналів для вибору папи —

Папа Іван XXIII-ій як: священик (1904), військовик (1915) і архиепископ (1925).

спеціяльні кравці мають приготовити для всіх членів "конкляве" білу реверенду. У практиці приготовляти їх звичайно тільки для Італійців, бо папою від часів Гадріяна VI є завжди Італієць. Але Кардинал Альойзі Мазелля казав зробити тільки 5 реверенд. Є звичай, що нововибраний папа мусить з'явитися зараз у білому. Був клопіт, бо кравці, не знаючи, що А. Ронкаллі може бути вибраний папою, зробили затісну реверенду, так що Іван XXIII з трудом у неї якось одягнувся. Коли кравці оправдувалися, папа, який не міг свобідно підносити руки до благословення, закликав: "Всі мене хотіли, тільки кравці ні!"

Євген Пачеллі, папа Пій XII мав дуже гарні "прозорі" руки. Донька Хрущова, Рада Аджубей, що прибула з чоловіком на авдієнцію до папи, оповідала: "Тільки папа Іван XXIII встав із престолу і підніс руки, щоби поблагословити, я хотіла сказати, що він має великі, добрі руки селянина, так як мій батько. Але я не мала відваги це йому сказати, хоч воно правда. Я ще раз обсервувала його руки, коли він Олексієві і мені подавав кілька символічних гостинців, також для мого батька, при чому він сказав: "А це є для вашого тата".

По виборі папа, за звичаєм, має перший увійти до ватиканської резиденції і сам її отворити. Іван XXIII цей звичай залишив, казав кімнати наперед відчинити, бо вважав, що інспекція була злишна. Вийшло з цього замішання. Носили скрині і тягнули різні предмети. Слуги і робітники працювали, щоби приладити резиденцію для нового папи так, що люди навіть не замітили папи, як він сів собі в затишному кутку, взяв часослов і почав молитися. Так його застав секретар, монсіньор Каповілля. Не турбуючись замішанням, папа сказав: "Так, дорогий приятелю, я через сьогоднішні пересправи позаду з молитвами з часослова".

Гострий на язик кардинал Тардіні, що завжди папу Пія XII називав Святіший Отець, не міг призвичаїтися до нового папи і коли його рухливий Іван XXIII кликав, казав: "Вже знова мене кличе той згори". (Для справедливости треба зазначити, що проте Кардинал Тардіні, як секретар стану, був безумовно вірний папі). Кардинал працював на першім поверсі, а папські кімнати є на третьому поверсі. І завжди так Тардіні говорив аж поки папа одного разу не сказав: "Каро" (— дорогий) Тардіні, я хотів би врешті спрецизувати: "Цей нагорі" є Господь нас усіх. Вічний Бог у небі, я однак є тільки той із третього поверха..." Павза. А відтак: "Прошу не змінять постійно порядку рант..." Бувало, що папа спізнявся на авдієнції, то звернули йому увагу, що люди чекають на нього. Тоді Іван XXIII завважив, що воно не таке важне, чи він спізниться, важне, щоб кожному виявити доброту.

У товаристві старших людей, відомий президент французького сенату масон Еріо завважив раз злобно: "Чи вірите, дорогий Ронкаллі, що люди з віком стають ліпші?" — "З тим дісться, як з винами: час деякі поправляє".

У Римі зробило велике враження на кардиналів, коли папа заявив, що в короткому часі скличе Вселенський Собор. Тоді один 80-літній Ватиканський достойник встав і захоплений закликав до 77-літнього папи: "Санто Падре — Святіший Отче, я буду помагати в тому великому ділі, буду при Вас і причинюся до успішности собору". Папа зворушений тією першою спонтанною реакцією — інші кардинали не висказували її так пильно, — відповів: "Еміненціє, залишіть це нам — молоді, ту тяжку працю. Програма, яку маю в душі, така об'ємиста, так незвичайно далеко сягає, що її можна хіба тільки свіжими силами опанувати".

На питання, чи вірить, що християни з'єднаються, папа Іван XXIII відповів, що він у це вірить. З'єднення всіх християн мусить бути найвищою ціллю всіх християнських спільнот. Вкінці всі християни вийшли з первісної Церкви.

"Я знаю", — продовжував папа Іван розмову з англіканським відвідувачем, — "це ще довго потриває. Ми не будемо святкувати великого свята з'єднення. Також мої близькі наслідники ні". "Але треба раз почати усувати перешкоди які замикають для пролому славне діло. У кожному разі треба спробувати". "Хто хоче поконати перешкоди, мусить перед тим згиблювати вугли і канти".

ЧИ ЧЕРНЕЦТВО ЩЕ ПРИДАТНЕ?

В Цюріху, Швайцарія, переведено принагідне опитування людей на вулиці, завдаючи їм питання: "Чи чернечі згромадження мають сьогодні іще рацію буття та чи вони на часі?" Опитано 376 осіб. Загальне їх наставлення до чернечих згромаджень було позитивне або толерантне. Тільки п'ята частина опитаних виявила своє неприхильне наставлення, бо вважає чернецтво перестарілим та чужим для сьогоднішнього світу але "допускає" можливість його дальшого існування, якщо чернецтво буде відповідно зреформоване. Деякі "невтральні" з опитуваних тільки казали: "Якщо хтось знаходить приємність у такому способі життя, то це його власна справа".

КУПЛЮ КНИЖКИ давнішого видання, також **збірки ПОШТОВИХ МАРОК**. Подайте, що маєте й за кільки на адресу:

А. МОСН

6 Churchill Ave., Toronto 145, Ontario, Canada

Богдан Лепкий

ВІДЛІТАЮТЬ ЖУРАВЛІ

Видиш, брате мій, товаришу мій,
Відлітають сірим шнурком журавлі в вирій.
Кличуть: кру! кру! кру!.. В чужині умру!
Поки море перелечу, крилонька зітру!
Крилонька зітру! кру! кру! кру! кру! кру! кру!

Мерехтить в очах безконечний шлях,
Гине, гине в сірій мряці слід по журавлях,
Кличуть: кру! кру! кру! В чужині умру!
Поки море перелечу, крилонька зітру!
Крилонька зітру! кру! кру! кру! кру! кру! кру!

●

Богдан Лепкий

ВСТАНЕ ПРАВДА

Мої ж ви рідні, мої з хреста зняті
И покладені в нову чужу могилу,
Хоч бенкетують в нашій рідній хаті
Трюмфом п'яні вороги завзяті
Не в них, а в нас я чую вічну силу.

А. Трух ЧСВВ

З НАМИ БОГ!

Нене-Вкраїно! Хоч замість волі
В тебе лиш смутку повно й недолі,
Ти не зневіруйсь серед тривог
І не лякайся — *бо з нами Бог!*

В тузі за щастям, за свободою,
Ми довго бились в кривавім бою,
А хоч і впали від перемог —
Ми не загинем — *бо з нами Бог!*

Нас не зневірять свіжі могили,
Що наше поле так густо вкрили,
В час бою стане один за трьох,
Бо з нами правда, *бо з нами Бог!*

Лиш більше віри, більше любови
Тої, що ломить всякі окови;
Більше надії серед тривог,
Бо з нами Господь, *бо з нами Бог!*

Іван Франко

МОЯ ЛЮБОВ

Вона так гарна, сяє так
Святою, чистою красою,
І на лиці яріє знак
Любови, щирости, спокою.

Вона так гарна, а проте
Так нещаслива, стільки лиха
Знесла, що квилить лихо тьми
В її кожніській пісні стиха.

Її пізнавши, чи ж я би міг
Не полюбить її сердечно,
Не відректися власних втіх,
Щоб їй віддатись доконечно?

А полюбивши, чи ж би міг
Я божую її подобу
Згубити з серця, мимо всіх
Терпінь і горя аж до гробу?

І чи ж перечиться ця любов
Тій другій, а святій любові
До всіх, що ллють свій піт і кров,
До всіх, котрих гнетуть окови?

Ні, хто не любить всіх братів,
Як сонце Боже, всіх зарівно,
Той щиро полюбить не вмів
Тебе, кохана Україно!

НЕ ПОЛЯЖЕ НАША СИЛА, СЛАВА Й ВОЛЯ!

о. Севастіян Шевчук ЧСВВ

"Український Народе! Голосимо Тобі святу вістку про Твоє визволення з віковічної неволі. Від сьогодні, Народе, Ти господар своєї землі, вільний горожанин Української Держави".

Ось таку відозву видав новостворений уряд — Українська Національна Рада до всіх Українців Галичини в пам'ятний день 1-го листопада 1918-го року, а відгомін її понісся по всіх закутинах нашої Батьківщини.

По довгих століттях важкої неволі засвітило ясне сонце Свободи та Волі і нашому Безталанному Народові. Пробудився віковічним сном приспаний лев — став знову вільним наш княжий город Львів.

Із його ратуші та високого св. Юра, замаяли блакитно-жовті українські прапори, звіщаючи волю всім його мешканцям, радісну вістку Народнього Зриву. Ще по різних сторонах міста чути було гук догаряючої битви, коли на широкому ринку та біля Народного Дому вже зазрання цього великого дня роїлося від радістю одушевленого множества народу. Всі обличчя ясні, погідні, веселі! Всі добре розуміли, що від сьогодні зачнеться новий період нашої історії. Сьогоднішний день, це рішаючий на цілі століття завдаток кращої долі. Їхні очі з гордістю споглядали на довгі ряди своїх героїв, що їх щойно збудив до життя великий дух народнього Генія. Певно ступали вони по широких вулицях новоздобутого нашого Альказару — міста Львова. Шкільна дітвора та молодь окликами радости та квіттям віддячувалась їм за їх геройський учинок. На очах усіх видно було сльози радости й утіхи.

Справді це велика незабутня хвилина. Хто з очевидців з радістю не згадує її? Хто може забути скільки вона влила щастя в серця приспаних довголітньою недолею? Та не лише для учасників і очевидців вона повна чару. Її відгомін понісся скрізь, де лише б'є в грудях українське серце. Понісся на крилах осіннього вітру в далекі степи Великої України, пройшов крізь високі Карпати звідсіля ж на бурхливих хвилях океану дійшов у позаморські країни, всюди, куди лише химерна доля не розсіяла нещасних синів безталанного народу. Всім вона сказала: Пробудися, вставай, Народе, час і тобі Волі-Свободи зажити в своїй хаті!

А її гомін такий сильний, могутній, що не втих серед брязкоту зброї, реву гармат, гуку бомб. Відживає все наново кожного року в тихі листопадові дні:

Благословенна будь, священная хвилино
Благословенні невмируші дні.
Ви розловили Велетня з безсилля
І сили люду скам'янілі в сні
Збудили чудом на геройське діло.

(П. Карманський)

Ось чому і нам місяць листопад дорогий. І

місяць Народнього Зриву, дні Волі на просторій нашій Батьківщині у "Старому Краю".

Та є ще і друга причина, чому нам усім дорогі Листопадові дні. Як кожне велике діло здобувається нераз надлюдськими зусиллями, так і наш великий зрив вимагав від наших братів невисказаної жертви життя.

На вид молоденької Української Держави заскреготала зубами ненависна Польща та простягнула свої ненаситні лаби Москва. Наші просторі землі залили нові ворожі сили. Настав день небезпеки, тривоги.

І саме тоді, в цю хвилину великої життєвої проби здав із відзначенням свій іспит зрілости Наш Народ. Він показав цілому світові, що не лише мріяти про краще вміє, але також для добра своєї Батьківщини не жахається віддати дорогого життя своїх синів.

І пішли вони, сини Великого Володимира, пішов цей цвіт Новоствореної Держави в нерівний бій за Добро, Щастя і Волю свого дорогого Краю. Пішов із вірою твердою, непохитною, із великим ідеалом: коли ж не з честю перемогти, так із честю за неї вмерти. І не захитався, на своїх високих становищах, всі витривали до кінця. Свої молоді життя, свої молодечі голови зложили на жертовнику Волі народу.

Не довелось їм затримати сильно зростаючої сили ворожих військ. Вороги, мов чорне гайворонння, заляли цілу Галичину. Притиснена ворогами українська влада мусіла залишити Львів. Помочі не було від кого надіятися. Світ нашої справи не розумів, то й ставився до неї недбало, зрештою кожний нарід мав тоді свої власні клопоти.

Так і знову: схилилась калина до долу! Нові жертви застеляли кістками наш рідний чорнозем, звогчили його свіжою кров'ю.

Зареготався скажений ненависний ворог, напившись нової свіжої крови. Йому здавалося, що зі смертю їх положить кінець змаганням їхнім. Та сталася дивна річ: вони, брутально помордовані, промовили до світу, передали нам свій заповіт. Вони бо перемогли смертю смерть, вони стали невмірущі. Бо є смерть і смерть...

Вони — Народні Герої вмерли тілом, щоб у народі назавжди жити своїм духом!

Прапор Українських Січових Стрільців, що його посвятив Митрополит Андрій Шептицький.

ПАПА ПАВЛО ДО СВОЇХ КРАЯН

Із нагоди 50-річчя священства Папи Павла прибуло до Риму около 1500 паломників із материньої епархії (Брешія) Папи. У своїй промові до них Папа між іншим сказав, що революційне зривання з минулістю не завжди є "освобожденням", але дуже часто позбавленням себе основ. Зневажати вартості попередніх поколінь є невдякою та знаком ігнорації. Папа сказав, що він знає про те, що сьогодні таких переконань не люблять, зокрема ж посеред молоді, яка спрямувала себе зовсім на теперішність і майбутність.

ПРОТЕСТИ ВНУТРІ ЦЕРКВИ СЬОГОДНІ "ПРОРОЧОЇ НАТУРИ"

Сьогодні в Церкві подибується здоровий протест збоку католиків, які "не хочуть, щоб Церква була 'establishmentом' і бездержечною бюрократією в руках кількох могутніх". — Таке висловив відомий католицький мораліст — о. Бернард Геринг у своїй доповіді у Вашінгтоні. Геринг, якого вважають "дуже консервативним богословом", є того погляду, що наука Євангелія мусить бути достосована до сьогоднішніх умовин. В тому розумінні протести внутрі Церкви є для нього сьогодні "пророчої натури".

ШВЕДСЬКІ ПРЕДСТАВНИКИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ТОРТУР У БРАЗИЛІЇ

Мабуть нема вже культурної спільноти в світі, яка не протестувала б проти застосовуваних тортур на політичних в'язнях у Бразилії; але тортури все ще далі продовжуються. Тепер такий протест знову вислало 43 промінентних представників різних релігій у Швеції. Але проти тортур у СССР соціялістична Швеція не протестує...

УКРАЇНСЬКА УЧАСТЬ У ШОТЛЯНДСЬКОМУ ПАЛОМНИЦТВІ ДО ЛЮРДУ

У цьогорічному Шотляндському Паломництві до Люрду, з едінбурзької Архідієцезії, яке відбулося під проводом Кардинала Гордона ГРЕЯ від 10-го до 17-го липня, взяла участь 12-особова "Українська Група", із своїм душпастирем — о. М. Матичаком. Поїздка була двома спеціальними літаками. Між нами було понад 50 хворих.

Українська група паломників. Посередині стоять: о. М. Матичак і Кардинал Грей, перед яким стоїть хлопчик, що про його чудесне уздоровлення говориться у статті.

Це паломництво було дуже добре зорганізоване, з численною й різнородною програмою, в якій наша група брала активну участь.

На спеціяльне запрошення паломничого Комітету, відправлено там, у середу 15-го липня в шпитальній церкві окрему "Українську Богослужбу", в наміренні переслідуваної "Мовчазної Церкви"; в богослужбі взяв участь Кардинал Грей та понад 200 шотляндських прочан. Наш душпастир виголосив тоді коротку проповідь на тему: "Від нині будуть мене величати всі народи". Наш обряд та літургійний спів нашої малої групки прочан мусів зробити на всіх приявних позитивне враження, бо чули ми відтак чимало прихильних коментарів.

Вечором, цього ж дня, наша група мала особливішу шану вітати, на окремій "родинній вечері" (в готелі Мирян), Кардинала Грея, як Почесного Гостя. Була тоді мила нагода щераз подякувати цьому великому нашому Приятелеві за його велику прихильну гостинність, яку він виявив для нашого Блаженнішого Архипастиря, Кардинала Йосифа, підчас його недавніх Архиєрейських Відвідин у Шотляндії. Приймаючи від нашої групи скромний "люрдський сувенір", із відспіванням "Ад мультос аннос", Кардинал Грей виголосив довшу промову, в якій м. і. сказав, що "ці відвідини Вашого Кардинала Сліпого в моїй резиденції остануться одною з найрадісніших та найбільш пам'ятних подій у моєму житті!"

**

Про ці події появилися відтак у "Скотіш Католік Обзервер" та в "Айріш Віклі" з 24. 7. 70 ширші репортажі, ілюстровані великими світлинами —. Кардинала Грея з нашою групою, в яких була і згадка: "Між українськими прочанами була одна ціла родина з Данді, яка прибула до Люрду своїм власним моторовим ваном, камлюючи близько міста. Це було їхнє *подячне* паломництво за щасливе виздоровління їх 11-літнього сина з дуже важкої недуги нирок. Минулого року, коли лікарі думали, що він має лише кілька місяців життя, батьки привезли його до Люрду. Після того, стан його здоров'я почав поліпшуватись, і цього року був він уже веселим вівтарним хлопцем на богослужбі".

**

Може корисно буде ще згадати, що цей випадок нашого, виздоровілого в Люрді хлопця з Данді став предметом зацікавлення ще двох інших шотляндських часописів. У недільному виданні "Сандей Мейл", із 2-го серпня ц.р., появилася довша стаття п. з. "Чудесна подорож малого Джона", із світлиною цього хлопця, як він грається м'ячем, перед своїм домом. Наводиться в цій статті зізнання матері цього хлопця — Гладис Питльований (Шотляндки, протестантського віровизнання), про те, як перед 20-ма місяцями їх синок Івась тяжко захворів, на біль голови, із западанням часто на спання; як лікарі ствердили, що це з причини невилікувальної недуги нирок; як сусіди і приятелі допомогли їм вибратись у час минулорічного Великодня на спеціяльне паломництво до Люрду, підчас якого їхній син почав скоро приходити до нормального здоров'я, на велике здивування лікарів! — Ми мусіли поїхати знову до Люрду — сказала ця мати, щоб скласти подяку за те, що ми вважаємо наче чудом.

Подібна стаття, із світлиною, появилась у шот-

о. О. Купранець ЧСВВ

ПОЇЗДКА ПАПИ ПАВЛА

У 200 РІЧЧЯ АВСТРАЛІЇ

Первісні мешканці Австралії

Уперше в своїй історії Австралія цього року вітатиме на своїй території Голову Католицької Церкви — Папу Павла VI-го. Саме в цьому 1970-му році Австралія відзначає свої великі роковини — 200-річчя опанування її білою людиною.

Загальні географічні відомості про Австралію

Австралійський континент — це кольос-острів, якого зо сходу обливають води Тихого й зо заходу Індійського океанів, а з полудня та півночі води менших морів. Ідучи від сходу на захід, територія Австралії поділяється на чотири топографічні полоси: 1. вузенька прибережна піскова смуга, 2. пасмо гір із найвищим шпилем Косцюшко (7.316 стіп), яке простягається з півночі на полудне, 3. низовини з незначними височинними місцями, де саме пливуть головні австралійські ріки як Мирей (1.600 миль довжини) з головною своєю притокою Дарлінг і інші ріки, та 4. височини з деякими групами окремих хребтів високих гір. Саме четверта полоса, хоч займає добру половину всієї території, в загальному непридатна на поселення, бо вкрита пустинями, пустинним степом і невжитками. Кліматично Австралія поділяється на три основні полоси: екваторіяльно-мусонну, пустинно-тропічну та субтропічну, яка являється своїми кліматичними умовинами найбільше приємливою для поселення. Пересічна температура на австралійському континенті хитається, залежно від географічного положення й висоти даного простору та пори року, від 50-90 ступенів Фаренгайта. Австралія — це країна вічної весни й літа.

Ростинний і звіринний світи доволі різнородні, хоч не надто багаті, відповідно до положення, терену та клімату. В південно-східній частині Австралії поширені евкаліптові та папоротеві ліси з домішкою південного бука. Найбільш мабуть цікавим представником австралійського звіриного світу є славний кенгуру.

З усієї території Австралії всього около 10 відсотків землі є під управою, бо в загальному австралійські грунти не надто високоякісні. Австралія славиться зате тваринництвом. Із корисних копалин і мінералів подибуємо велике їх число, хоч не всі простори Австралії вже прослідженні, як теж багато можливостей іще не використано. В останніх роках проводяться будови й розбудови великих добувальних і індустріяльних проєктів. Австралія взагалі є країною майбутнього!

Різні дані про Австралію

Територія Австралії має 2.967.000 квадратних миль. Населення скупчене головно в полудневосхідній частині, передовсім уздовж узбережжя, де живе більше ніж половина населення всієї Австралії, яка нараховує кругло 12.000.000 мешканців. Густота населення — 4,1 осіб на квадратну милю. Міське населення творить 75%. Неграмотність населення — около 1%. За своїм етнічним походженням населення Австралії — це Европейці, головно, британського походження, які становлять 90%. З інших етнічних, не-европейських, груп живуть тут у невеликій кількості Індійці, Китайці та Пакістанці. Расова дискримінація, хоч ніби не урядово, але вповні далі існує. Наших Українців ув Австралії нараховують кругло 30.000. Перед другою світовою війною число Українців було майже невідоме, бо на нього складалися радше одиниці.

Більші австралійські міста: Сидней — 2.444.735 мешканців, Мелбурн — 2.108.500, Еделайд — 726.900, Брисбейн — 719.150 і Перт — 499.500.

Адміністративно Австралія поділяється на 6 стейтів: Нова Південна Валія, Вікторія, Квінсленд, Південна Австралія, Західня Австралія й Тасманія (острів) та на дві території — Північну та Столичну. Столиця — Кенберра, яка має около 100.000 мешканців.

Австралія належить до Британського Коммонвелту як незалежна самоуправна одиниця внутрі Коммонвелту, подібно як і Канада. В імені англійського монарха, який є австралійським головою держави, править генеральний губернатор. Головою уряду є премієр, який очолює кабінет міністрів. Парлямент складається з двох частин: сенату — 60 членів, і палати послів — 124 членів. Політично Австралія все більше починає орієнтуватися на Америку, хоч і є членом Британського Комонвелту.

Подаємо декілька різних статистичних даних, які вказують на рівень життя в Австралії: пересічна платня на особу — $1.840.00 (Канада — $3.004.00), 220 телевізорів на 1000 осіб (Канада — 285 на 1000), 1 авто на 4 особи (Канада — так само), 1 лікар на 880 осіб (Канада — 1 на

Вид від моря на Сидней — найбільше місто Австралії.

Закінчення статті: УКРАЇНСЬКА УЧАСТЬ...

ляндському католицькому тижневику "Скотіш Юніверс"; із дати 14. 8. 1970, п. н. "Хлопець, що не мав виглядів", у якій, м. і. написано: "Хлопець, що стоїть перед Кардиналом Греєм на світлині вгорі, був би правдоподібно небіжчиком, коли б недуга, яка навістила його, була взяла нормальний курс. Це однак не сталося, і ось тому ціла родина поїхала до Люрду, минулого місяця подякувати Пречистій Діві за виздоровлення, яке, вони вірять, сталось за її посередництвом."

Довідуючись про цей випадок, ми, покищо, поділяймо радість тієї нашої родини в Данді спричиненого такого незвичайного покращання здоров'я їхнього синка, та тішмося з виявленої ними подячної віри до Лурдської Божої Матері. *М. М.*

833), 1 шпитальне ліжко на 166 осіб (Канада — на 90), 27 телефонів на 100 осіб (Канада — 39 на 100), 370 примірників щоденного часопису на 1000 осіб (Канада — 200 на 1000).

Австралія має 12 університетів і кількадцять різного типу каледжів.

Під релігійним оглядом населення Австралії різнородне. З головних віровизнаневих груп маємо: англіканці — 35%, католики — 25%, методисти — 10% та пресвитеріяни — 10%.

Дещо з австралійської історії

До часу приходу білих населення Австралії творили різні кочові племена, які мали свої мови та примітивну культуру. До приходу Европейців було тубильців около 300.000, із яких сьогодні залишилося всього на всього 40.000, а разом із мішанцями около 125.000. Тасманців винищено зовсім ще в XIX ст.

Першим, хто відкрив Австралію, були в 1642-1644 роках голляндські мореплавці під проводом капітана Тасмана, які однак не закріпили за Голляндією відкриті ними території — "Нової Голляндії". Тим, хто відкрив, ближче дослідив і політично закріпив австралійську територію за своїм матірним краєм був англійський мореплавець — капітан Джеймс Кук, який, причалюючи до східніх берегів Австралії, закріпив цю територію в 1770 році за англійською імперією. На протязі наступних 50 років увесь континент був уже в англійському посіданні. Первісно Австралія служила для Англії за терен, на який перевожено й залишувано там на заслання всяких криміальників, політичних державних противників, солдатів і всякий небажаний в Англії елемент. Одним словом Австралія первісно була карною колонією — в'язницею без огорожі й грат. Першу таку карну колонію засновано в 1788 р. у Порт Джексон — теперішній Сидней. Коли число свобідних поселенців почало зростати, карні виселення остаточно з 1868 роком припинено.

Поселенці захоплювали великі простори землі та плекали на них передовсім тваринництво, в першу чергу вівці, у чому Австралія й досі займає перше місце в світі щодо експорту вовни. Однак вирішним моментом в історії заселення Австралії стала "золота гарячка", коли то в 1851 р., не згадуючи вже про ранішу втрату великих колоніяльних просторів на американському континенті, почали масово напливати до Австралії поселенці, шукаючи за золотом. І так, коли в 1851 р. населення Австралії виносило 438.000 осіб, то вже в 1861 р. було 1.168.000 мешканців. Зо зростом населення й утратою сентименту до матірної Британії колоністи почали змагати до створення власних самоуправних одиниць. Лондон знову ж волів мати безпосередню адміністрацію і тому придушував усякі такі намагання чи навіть виразні бунти-повстання колоністів, доки остаточно таки не був змушений у 1898 р. погодитися на складення конституції для 6 об'єднаних колоній, із яких у 1901 р. проголосив самоуправну федеральну одиницю — Австралійський Комонвелт — британську домінію з генеральним губернатором, як правлячим заступником англійського монарха.

ЗНОВУ ПЕРЕСУНУУЛИ ВІДВІДИНИ КАРДИНАЛА КЕНІГА У ВІРМЕНІЇ

На запрошення вірменського Патріярха-Католікоса Васґена 1-го мав у місяці жовтні поїхати з офіційними відвідинами відеяський Кардинал Кеніг до совєтської Вірменії. Тамчасом його повідомлено, що з різних причин відвідини мусять бути пересунені на пізніше, не подаючи реченця.

ЛЮДИ Є ДАЛІ НЕТОЛЕРАНТНІ

У селі Сан Педро Арріба Темохоа, недалеко столиці Мексико, група около 200 католиків заатакувала протестантську групу п'ятдесятників, які саме мали сходини. Католики обкидали їх камінням, а будинок пустили з вогнем. Були теж тяжко поранені. П'ятдесятники зібралися саме на нараду, щоб продумати спосіб реакції на напади на них, які недавно були, коли саме католики їх заатакували.

"ТРАДИЦІОНАЛІСТИ" ПІШЛИ НА КУЛАКИ З МОЛОДДЮ

В базиліці св. Павла в Римі, одній із чотирьох головних папських базилік, мала відправитися "Служба Божа молоді", тобто з гітарами та "модерними" співами. Саме, коли венедиктинський архимандрит Дом Франконі зодягався в захристії, до церкви ввійшла група "традиціоналістів", які є проти обрядових реформ у латинському обряді. Вони приступили до молоді й почали домагатися, — згідно з розпорядком Італійської Єпископської Конференції, що в церкві не вільно вживати заборонених профанних інструментів, — щоб молодь поклала гітари набік. Коли молодь спротивилася, тоді традиціоналісти кинулися на гітари та поломили їх. Тоді "до слова" прийшли кулаки як відповідь молоді. Бійка, що почалася в базиліці, продовжувалася далі перед базилікою, доки не приїхала поліція й не поробила численних арештів із обох боків, тобто і молоді і традиціоналістів.

о. М. Оленчук

ТВЕРДА ВІРА ТВЕРДОГО ВОЯКА

(Правдива подія. Описав військовий капелян)

Десятник Ввест — був англійським гармашем. Ураніі, коли я його стрінув, було багато ранених і в інший спосіб пошкоджених. Я переходив від одного до другого і вділяв їм останніх Святих Тайн, коли дійшов до мене сильний голос людини, що дуже терпіла. Він мовив: "О, розп'ятий Ісусе, скріпи мене в моїх терпіннях. Спімни на цяхи й усмири мої болі в ногах. Мої руки не пошарпані, але мій милий Боже, як вони мене печуть! Споглянь на моє спечене тіло, згадай бичування, споможи мене в моїх муках".

Цю молитву повторяв без перестанку дужий вояк, 6 фітів висоти, 180 фунтів ваги.

Разом із ним були другі чотири гармаші. Ворог скинув запальну бомбу і місце, де вони находилися, стало масою полум'я. Сам десятник був мало попечений, а ті чотири були дуже попечені. Він їх рятував. Чотири рази ліз у вогонь і по одному витягав з полуміні, хоч увесь мундир на ним горів. Коли він других вирятував, то майже ввесь був попечений і лікарі не мали надії на вилікування його.

Коли я йому вділив останні Св. Тайни, десятник спитав: "Отче, скажіть, чи буду я жити?"

Його стан був безнадійний, кінець наближався, лікарі не робили жадних надій на виздоровлення, то що ж тоді можна було напів умираючому сказати? На його запит відповів я йому, питанням: "А ти хочеш жити?"

"Так, отче, я хочу жити!"

"Дуже гарно, май надію, що будеш жити, а коли матимеш таку сильну постанову, то є велика можливість цілковитого виздоровлення".

"Отче, а чи ви мені в тому поможете?"

Я пробіцяв, думаючи, що він скаже, щоб я від часу до часу дещо оповів або прочитав йому. Але я крубо помилися, бо десятник сказав мені: "Як так, то я буду жити, але ви мусите кожного ранку приносити мені Св. Причастя".

О, це була сильна віра, якої приклад маємо нагоду бачити у війні, багато сильніша від тісї віри, що може гори порушати. Тут був попечений вояк, що за всякими найдокладнішими оглядинами лікарів мав умерти. А він проти цього поставив свою віру, надію, що Бог, у Котрім усе його вповання, вирятує його.

Його тіло було чорне від лікарства, яким полляли попечені місця. Шкіра була тверда, як бляха, не бачив нічого, бо повіки не рухалися. Третього дня шкіра потріскала й зачала витікати дуже смердяча матерія. Чорний і нагий у пекельних муках лежав десятник, але ні на хвилинку не переставав молитися.

Кожного дня я приносив йому Св. Причастя. Слабий не міг видіти, але завжди відчував, що я надходжу. Нераз він казав: "Отче, я вже більше не годен терпіти. Я хочу просити Бога, щоб мене взяв із цього світу". Тоді я попросив його, щоб іще трохи потерпів, щоб жертвував свої терпіння за душі в чистилищі, за гріхи свої й цілого світу.

Військові лікарі не могли вийти з дива, чому він іще живий. Уживали всіх можливих способів медичної науки, але не мали надії. Я сам тепер жалував, що заохотив тяжко хворого до героїчного бажання жити, коли цілий його стан казав, що він мусить умерти.

Коли я причащав того живучого мерця, бажав я, щоби при його ліжку станув цілий світ і побачив, з якою набожністю він приймає Св. Причастя.

Шпитальна услуга говорила, що всі медичні засоби не зменшали хворому болю так, як зменшало Св. Причастя.

Попечений вояк пережив той тиждень, у котрім він — на гадку лікарів — мав умерти. Що його вирятувало? Не лікарська поміч, бо вона була безуспішна, і не догляд нурс, бо їх там не було.

"Як так, то я буду жити, але ви мусите кожного ранку приносити мені Св. Причастя." То була його обітниця на початку. Він був би помер, якщо б не приймав Св. Причастя. Він мав незвичайну силу волі, але цього не досить. Вона мусіла дістати ще іншу силу з непохитної віри в Спасителя.

Одного дня я прийшов, — пише о. капелян, побачити його, але він від'їхав. Чоловік, якого, на гадку найліпших лікарів, мали в короткім часі вивезти на цвинтар у Тобруку, — поїхав на дальше лікування до Олександрії.

Пізніше я довідався, що його рекомендували, щоб надати йому Хрест Вікторії, хрест заслуги. Але він отримає більшу заслугу. "Коли хто їсть цей хліб, житиме повіки, а хліб що я дам, це моє тіло за життя світу". (Єв. св. Йоана, гл. 6, ст. 51).

ANDREW TAILORS
The place where CUSTOM clothes are made.
High-Grade Alterations, etc.
1076 QUEEN ST. W., TORONTO 3, ONT.
Phone: 536-0982
АНДРІЙ НАКОНЕЧНИЙ

АРХИЄПИСКОП ВИСТУПАЄ ПРОТИ АРХИЄПИСКОПА

Відомий бразилійський борець за соціяльну справедливість — архиєпископ Камара з Ресіфе здобув собі не тільки всесвітню симпатію за свої ідеї та рух у боротьбі за соціяльну справедливість ненасильними способом. Останніми в багатьох країнах на всіх континентах, у тому теж . деякі католицькі єпископські конференції ведуть заходи, щоб Камара одержав мирову нагороду Нобеля. Зденлярованим противником Камари є архиєпископ Сігавд із Діямантіна Бразилія, який стоячи по боці державної політики і великих капіталістів постійно виступає проти Камари очорнюючи його по всьому світі своїми писаннями, мовляв Камара — це "марксист" і "комуністичний агент" в архиєрейській рясі. Архиєпископ Сігавд стоїть у тісній співпраці з організацією "Рух за традицію родину і власність", яка зі свого боку старається всякими засобами перешкодити і недопустити до соціяльних справедливих реформ, яка теж є організацією типу американської "Джан Берч Сосаєті". Папа й Ватикан виразно стоїть по боці архиєпископа Камари та підтримує його особисто в його боротьбі за соціяльну справедливість.

НАДІСЛАНІ ВИДАННЯ

Іриней Назарко. РОЛЯ КОЗАКІВ У ПРОТИТУРЕЦЬКІЙ КАМПАНІЇ ПІД ВІДНЕМ 1683 Р. В НАСВІТЛЕННІ ВАТИКАНСЬКИХ ДОКУМЕНТІВ. Відбитка з "Наукових Записок" Український Технічно-Господарський Інститут. Наукові Записки ч. XIX. Мюнхен 1969. ст. [illegible]

[illegible] Туняк-Кульчицький. НА ШЛЯХУ ДО ПІЗНАННЯ. Дещо про метафізику. Мюнхен [illegible] стор. 48.

Микола Алмас. ІСТОРІЯ ПІВНІЧНОЇ ЧОРНОМОРЩИНИ. Том I. Від найдавніших часів до [illegible] Київської Держави. Накладом Постійного Інституту Студіюм Ім. [illegible] і Видавництва "[illegible] України". Торонто, 1969, ст. 348.

Д-р Олександер Фединський. БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ ПОЗА МЕЖАМИ УКРАЇНИ. Річники III-IV — за 1968/69 роки. Український Музей-Архів у Клівленді. Клівленд 1970. ст. 64.

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Словникова частина. Випуск 26. Головний редактор — проф. д-р Володимир Кубійович. Видавництво "Молоде Життя". Гасла: Переяслав — Підземні води стор. 2005-2080.

НАУКОВІ ЗАПИСКИ. Український Технічно-Господарський Інститут. Мюнхен 1968 і 1969. Збірник XVIII (— 1968) і XIX (— 1969).

EASTERN CHURCHES REVIEW. A Jornal of Eastern Christendom, Oxford, England, Spring 1970, Vol. III., No. I.

УЖЕ Є В ПРОДАЖУ

КАЛЕНДАР

СВІТЛА

на 1971 рік

Друкований на гарному книжковому папері та має багато ілюстрацій-образків.

Зміст календаря дуже багатий і різноманітний: цікаві оповідання, гарні вірші, багато повчальних, але цікавих статтей. Зредагував цей календар наш відомий автор, учений і проповідник о. *Іриней Назарко ЧСВВ*.

Ціна одного примірника $1.50.

Хто замовляє 10 до 19 примірників, платить по $1.10 за примірник. Хто замовляє 20 або більше примірників, платить по $1.00 за примірник.

Замовлення слати на адресу:

BASILIAN PRESS
286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario, Canada

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ГУРТІВНЯ СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ

U B A TRADING CO. LTD.

300 Dwight Ave. — Tel.: 252-2246-7

"СВІТИЛА СХОДУ"

о. А. Г. Труха ЧСВВ

У книжці зібрані всі святі нашого церковного календаря, святі, які проживали на Сході та вадали своїм життям окремий характер нашій Церкві. Це ті "Світила Сходу", які освічують шлях нашого християнства.

Ціна $2.50, стор. 296.

Замовляти:

BASILIAN PRESS
286 Lisgar St. — Toronto 3, Ont., Canada

Казимир Грицина

ТОГО НІКОЛИ НЕ ЗАБУДУ!

(Продовження)

Осінню 1916 р. одної ночі ми всі дуже налякалися. Москалі дуже не крали, бо — як я вже зазначив — о. Бонн ЧНІ дуже заступався за людьми перед військовими властями. Але темні духи-злодії бушували ночами та забирали звичайно свині, чи робили бешкети по пасіках. У літі не вдавалося, бо все хтось спав на дворі, але осінньою порою, то все було чути про крадіжки.

І одної ночі гримає хтось до вікон та кричить "Пане Грицина, пане Грицина, вставайте!" Ми всі зірвалися. А то недалекий сусід. Тато, мама і ми повиходили. — Що сталося? — Злодії гнали свиню. Він почув і почав кричати, Петре, Гнате, Іване, Олексо, Дмитре, Василю — злодії! Як злодії почули стільки імен, то хоч їх було трьох, лишили свиню і втікли. Він свиню загнав на своє подвір'я і прийшов до нас, бо знав, що у нас ховалося більше безріг і думав, що це наша. Ми посвітили світло і пішли до хлівів, але наша худоба була вся. Він повідомив місто, а там уже зголосився газда, якому вкрали його працю.

Це були перші роки по війні і на другій вулиці біля нас мешкала вдова з трьома дітьми. хліб припирав до хати, мала корівку і свинку. Корова була високотільна, а було це на весну. Хата і хлівець були обложені загатою. Треба було загату розібрати, але бідна вдова не мала часу, бо ходила на зарібки; отже загата була дуже суха. Одного дня десь коло 10 год. ранку, діти бавилися сірниками біля загати і загата загорілася. В одну мить вогонь обняв усе і заки люди збіглися рятувати, вже не було що. Свиня згоріла і корова високотільна згоріла. Що ж то було за горе, коли бідна мати-вдова вернулася до дому!...

Вдови-сироти доля незавидна, тому у Св. Письмі Господь Бог через Мойсея і Пророків накликав не кривдити вдови-сироти. А Свята Церква — Мати навчає, що кривда вдови-сироти кличе за пімсту до неба. І наш Шевченко оспівує незавидну долю вдови-сироти.

Вже пізно в осени 1917 р. нашою вулицею від поля їхав Німець військовим возом. Вулиця була

Із 1917 на 1918 р. я ходив до другої кляси. Учителем був п. Теофіл Остап'юк. Прийшла осінь, а з нею Перший Листопада. Вдома радість, бо ми, гноблені віками маємо свою державу, свою Владу!

Пише Франко в "Панських жартах", який то Великдень був 1848 року, коли знесли панщину, як люди, мов п'яні з радости, худібку обнимали, до гробів припадали, кликав старий дідуган над гробом батька, тату, тату, ми вольні!

Так і того пам'ятного Першого Листопада якийсь інший день був, не такий, як інші. Брата Єроніма не було цілий день дома. Того пам'ятного дня було в нас тепло й гарно. Десь із полудня сусідів Поляків найстарший син вбіг на подвір'я своїх господарів, теж Поляків і скидаючи легкий плащ, кричав "Мамо, мамо, я не витшимам, жеби тутай била Україна!" (Мамо, мамо, я не витримаю, щоб тут була Україна). І коли я, тоді десятилітній хлопець таке почув, то якби мене щось впекло в саме серце. Я пішов до Мами і Їм це оповів, а Мама мені кажуть: це наша рідна земля, а Поляки тут зайди. Як він не може витримати, щоб тут була наша держава — Україна, то піде звідки прийшов. Чи я можу Вам описати, що тоді в мені діялося? Це треба було пережити. Це був Великий День!

Перший Листопада у Поляків свято Всіх Святих. На цвинтарях світять Поляки свічки на гробах. Наші теж ходили світити свічки. Але на це ніхто ніколи не звертав уваги, аж перший Ігумен манастиря оо. Редемптористів о. Де Вохт в останню неділю жовтня 1931 р. сказав на Вечірні і проповіді, що на другу неділю є свято Всіх Святих, ле то не наше свято, наше Свято Всіх Всіх Святих є в неділю по Зелених Святах. "Тому прошу, улюблені мої, не йти на цвинтар, бо ми на цвинтар йдемо на Проводи, а на героїв на Зелені Свята". Це мало свій вплив і багато людей його послухали.

Отже тоді Першого листопада 1918 р. світили свічки на гробах, а луну видно було на небі. Брат Єронім прибіг і каже: — Ходім додому, бо Поляки починають бунтуватися проти нашої Влади. Це мене боляче вразило і якийсь дивний біль полишило в моєму серці.

Але як то буває в часі війни, військо робить багато безправств. Так було і тепер, хоч це було своє військо. Мій швагро, директор школи в Денисові, був чогось у Тернополі. Ішов до церкви в неділю, а тут вояк із крісом підходить до нього, а він був у куртці з кримським ковніром, кольор куртки зближений до військового строю, лиш з чорними смугами, отже не міг бути військовим, то той вояк у брамі церкви на очах усіх людей забрав йому ту куртку.

По Йордані брат Йосиф пішов на вечірню, а йдучи додому на т. зв. залізнім мості наш вояк затримав його і забрав черевики та штани з нього. А в нас морози тріскучі і брат босий і в

спідній білизні біг до дому, а вечором люди коло криниці брали воду чи поїли худобу і бачучи босого в білизні, кричали: Варіят! Варіят! Він побіг до хати, а ми всі налякалися. Успокоїлися, коли він нам вияснив причину. Це було безправство. Але на якій війні його нема? Поляки таке саме робили з Поляками.

(Далі буде)

ПРЕСВЯТА БОГОРОДИЦЕ, БОЖА І НАША МАТИ, ПОКРИЙ НАС СВЯТИМ СВОЇМ ПОКРОВОМ!

РІЗДВЯНІ КАРТКИ

Надайте святам Різдва Христового релігійного настрою.

Посилайте до рідних і приятелів релігійні святочні побажання.

12 К. НОВІ ВЗОРИ з укр. текстом $1.00
18 К. З УКРАЇНСЬКИМ ТЕКСТОМ $0.75
9 К. З УКРАЇНСЬКИХ ВЗОРІВ $1.00
10 ПАЧОК І БІЛЬШЕ — по 70 центів
З АНГЛІЙСЬКИМ текстом — 21 к. $1.25

Можете заробити!

Замовлення УЖЕ шліть на адресу:

BASILIAN PRESS
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

UNITED TRUST
MANN & MARTEL
REAL ESTATE DIVISION
REALTOR

У справах
купна і продажу домів
прошу звертатися до мене з повним довір'ям.

W. Kishensky
Sales Representative

2320 BLOOR ST. W. **Office: 762-8255**
Res.: 767-7627
MEMBER TORONTO REAL ESTATE BOARD

Нова книжка
"СВІТЛА І ТІНІ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ"

Нова збірка нарисів **о. А. Г. Великого**, продовження і доповнення попередньої: *"Українське Християнство"*, бо походить з тих самих обставин і часу. Висказані думки мають велику актуальність. Це перша така книжка в нашій літературі. Ціна цієї корисної книжки $2.50, стор. 220.

Замовляти:

BASILIAN PRESS
286 Lisgar St. — Toronto 3, Ont., Canada

Нові цінні книжки
о. А. Г. Великий ЧСВВ
"ЛІТОПИС ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ"
у трьох томах

Це не підручник історії Української Церкви, а ряд історичних нарисів і розгляд подій, які записували давні літописці, а які вияснюють новітні історики. Це сенсаційний літопис. Ціна трьох томів $9.00.

Замовляти:

BASILIAN PRESS
286 Lisgar St. — Toronto 3, Ont., Canada

Д-р Богдан Казимира. РЕЛІГІЙНО-ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ В УКРАЇНСЬКІЙ КАТОЛИЦЬКІЙ МИТРОПОЛІЇ В КАНАДІ. Стор. 102 + 11 таблиць. Ціна $1.00.

о. Дамаскин Попович. БОГ І ЛЮДИНА. Допоміжник тим, що шукають Правди. Стор. 75. Ціна 75 центів.

Замовляти через:

BASILIAN PRESS
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

НАЙНОВІША КНИЖКА
М. Головінської
ОСІННЄ ЛИСТЯ
оповідання й нариси
Стор. 392. Ціна $4.50
Замовляти:

BASILIAN PRESS
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

Вечір української пісні й танку у Ванкувері

День 21-го червня 1970 р. буде належати до пам'ятних днів не тільки парафіян церкви Покрову Пресвятої Богородиці, але і для цілої української громади Ванкуверу: широко знаний хор під проводом п. Василя Шміґля, який кожної неділі звеличує Св. Літургію прекрасним співом, того дня вписався в нові сторінки своєї кільканадцять-літньої історії. Здібністю молодого дириґента Василя Шміґля при допомозі досвідченого в хореології Впр. о. Боніфатія Слободи ЧСВВ і при напливі молодих юнацьких голосів, поставлено "Вечір української пісні і танку", виключно для української публики.

Хор осягнув небувалий, але заслужений успіх, що потвердила 500-сотна публика своїми оплесками та подивом. Програма вечора складалася з трьох частин, історичних народніх пісень, "На дозвіллі" і "Ватра". Всі три частини переплітались українськими народніми танками, які вивели рідношкільна дітвора і українське юнацтво. Програма вечора своєю емоційною оригінальністю, була чарівним поривом, яким вилучено слухачів з дійсности парафіяльної залі та перенесено його на крилах маєстатичних голосів у рідний край, до неописаної краси, до моментів пориву душі, живої душі християнської України, яку представлено в піснях:

Блажен Муж — А. Гнатишина і Божія Матер сіяє — М. Гайворонського. Відтак неначе чарівні струни кобзи своїми ударами унапрямили слухачів у леґендарну історію старої України: "Дума про Нечая" — О. Кошиця, яку представлено піснями: "Ду-"Стає хмара" — К. Стеценка (виконано мужеським хором), а опісля "Бондарівна" — М. Лисенка і "Коваль" — М. Гайворонського, при акомпаніяменті молодого п. З. Андріяшина. Загреміли оплески наче молоти у Франковій народній кузні, та притихли під звуки мелодійних жіночих голосів, що співали "У Гаєнку". Ця народна пісня ввела слухачів у садок вишневий у нашій Україні і не в одних на очах рясніли сльози, що були винагородою для хористів, яким дириґував о. Боніфатій Слобода.

о. Боніфатій Слобода ЧСВВ — українсько-католицький парох Ванкуверу, відомий дириґент і мистецький керівник хорів.

При довготривалих оплесках закінчено першу програмову частину вечора. Почалася друга частина: на сцену входять рядочком хористи і знов залунали оплески. Легенький кивок руки о. Боніфатія і задзвеніли голосові струни сопранів і альтів у ме-

НА СТІЙЦІ

Один місіонар з Африки оповідає:

Якось їхав він з місійної станиці до далекого міста Занзібар. Взяв із собою малого хлопця, Мурина. Хлопець недавно охрещений, дуже чемний, добрий, побожний. У місті йшли вони попри дім губернатора. Перед домом, стояв жовнір із крісом.

— Отче, що робить той чоловік? — спитав хлопець цікаво.

— Стоїть на сторожі, — відповів отець місіонар.

— А нащо він тут стоїть на сторожі?

— Бачиш, дитино! В тім домі живе губернатор, що заступає людям короля. Отже для пошани того пана стоїть тут день і ніч один вояк на стійці.

Хлопець більше не питався.

***

Заки від'їхав отець місіонар із міста, пішов іще з дитиною до склепу з забавками. Казав хлопцеві вибрати собі, що йому подобається. Хлопець вибрав собі малий, дерев'яний кріс. Гарним своїм поведенням заслужив собі на такий дарунок.

Вернулися на місійну станицю.

Ввечорі о. місіонар пішов до каплички помолитись перед кивотом. Як же здивувався, коли побачив перед престолом малого Мурина, непорушного, з дерев'яним крісом на рамені.

— Що ти тут робиш?

— Стою на сторожі!

— Та чому?

— Бо тут є Ісус. Коли губернатор у місті має сторожу, то як Ісус не може мати когось? Отче, дозвольте, що я буду за сторожа Ісусові.

Місіонареві сльози покотилися з очей і він сказав:

— Добре.

***

Коли б ми мали серце тієї дитини, коли б мали віру її, якже інакше ми б заховувались у церкві перед кивотом утаєного в Св. Тайнах Ісуса! Віри — любови нам треба.

Частина хору параф. Покрову Пресв. Богородиці ... [illegible] ... Зарва ... видно диригента — [illegible]

Діти з парафії Покрову Пресв. Богородиці у Ванкувері виводять українські народні танки.

... [illegible] ... сказати, хіба ... слова М. Вереса "Не- ... [illegible] ... старо, щоб вне- ... [illegible] ... мав по ... [illegible] ... до мети ... Всевишній Вам поможе".

Никер

Вінком для старих людей їх сини;
слава ж дітей – їхні батьки!

(Прп. 17, 6)

... [illegible] ... Горбиш ... [illegible] ... П. Хом... [illegible]

У П[ЕРШ]І РОКОВИНИ СМЕРТИ И ПОХОРОНУ БЛ. П. ОЛЕКСАНДРА СВІРСЬКОГО

... [illegible] ... цвинтарі ... міста Ст. Кетеринс Он- ... Я ... знав був ... [illegible] ... за- ... по моїм прибутті з Европи, пі- ... другої війни ... жовтні 1946 ... [illegible] ... призначив ... [illegible] ... й Протоігумен оо. Василіян.

о. Вен'ямин Баранин, на професора св. богословії і Святого Письма в домі василіянських студій у Ґримзбі, Онтаріо. В ті часи майже цілий ніаґарський і гамильтонський округ обслугував, як душпастир, о. Ісидор Борецький, нинішній наш торонтонський Владика. Маючи забагато церков у своїй опіці, він передав оо. Василіянам парохію в Ґримзбі (розуміється, за згодою тодішнього Владики Українців католиків у Канаді, сл. п. Василія Ладики ЧСВВ), а також часто просив доїздити і до інших церков, до яких сам не мав змоги поспішити з відправами. І склалось таке: місто Ст. Кетеринс недалеко Ґримзбі, а тоді формувалась у Ст. Кетеринс парохія і вже розпочалась будова премилої церкви святих слов'янських Апостолів Кирила й Методія, що, при самій великій автостраді Королевої Єлисавети, своїм щироукраїнським стилем і банями притягає очі тисячів туристів, які тією автострадою пересуваються щодня в оба боки: з Америки в Канаду, і з Канади в Америку.

Одної неділі післали мене отці настоятелі співати Службу Божу і сказати проповідь у парохії Ст. Кетеринс. Тоді ще відправляли ми в церковнім підвалі, бо горішня церква не була викінчена. У захристії я стрічаю старшого мужчину, що приготовляв кадило, світив світло на вівтарі, мене зодягав у ризи... Мило усміхнене лице, щирі очі, а при тім повага б'ють від його особи. І відважився я спитати його про його ім'я. Він сказав: "Олександер Свірський, а ви вчите там у Ґримзбі мого сина Николу - Никона, диякона". От так ми познакомились і відразу заприятелювали. Багато разів опісля Покійний помагав мені у церкві і нераз просив до себе на сніданок після відправи, бо в ті часи священики навіть води не сміли пити після півночі перед відправою наступного дня. Також, як тільки в овочевій фармі Отців Василіян у Ґримзбі треба було помічної руки, то вистачало переказати до панства Свірських, а вже раненько вони обоє, або сам Олександер були при праці. Нераз кидали працю на своїй малій фармі, а спішили з допомогою Отцям, бо ж там докінчував свої священичі студії

Бл. п. Олександер Свірський перед виїздом до Канади.

їх улюблений син, диякон Никон. Отці і Брати монахи мали родину Свірських мов за свою рідну, бо через свого сина вони любили і прихильні були для кожного василіянина. Тому з правдивою вдячністю серця пишу ці рядки про Покійного в роковини його смерти, бо він на це заслужив і ми до того зобов'язані. А, на жаль, спомину про нього дотепер не помістив ще ніхто в пресі, бо рідному синові не випадало, а другим не складалося якось це зробити.

Покійний Олександер Свірський родився 25-го березня 1895 р., в старинному містечку Товсте, повіту Скалат, у полудневій частині золотого галицького Поділля. Охрестив його о. парох і митрополичий дорадник Михайло Чачковський у парохіяльній церкві св. Івана Предтечі й Хрестителя. Парохія Товсте мала ще прилучену дочерну церкву Пресвятої Трійці, а нараховувала, за тодішнім львівським шематизмом архидієцезії, 1853 душі. Знищення, спричинені першою всесвітньою війною, примусили молодого Олександра, що вже одружився з Ксенею Шеремета та мав двох синів: Миколу й Василя, виїхати шукати ліпшої долі в далеку Канаду, весною 1936-го року. Вони заїхали наперед до Алберти, до містечка Мирнам, де ще живуть люди, які пам'ятають молоду родину Свірських, як працьовитих і сумлінних робітників та дуже добрих сусідів і парохіян.

До Мирнам доїздили тоді з духовною обслугою отці Василіяни з Мондеру і так родина Свірських зблизилась до Отців, а вслід за тим їх старший син, Микола, вже в листопаді 1936 року вступив на новіціят оо. Василіян у Мондері, приймаючи при монаших облечинах монаше ім'я Никон.

Батьки з сином Василем виїхали з Мирнам, і по короткім побуті в Манітобі, на фармі недалеко Вінніпеґу, 1941-го року переїхали до провінції Онтаріо та поселились у місті Ст. Кетеринс, де Покійний прожив до кінця свого життя і де тепер живе його вдова Ксеня та син Василь, із своєю жінкою Павлиною (Чиплик) і трьома дітьми-внуками Покійного.

Всі, хто знав Покійного за його життя, високо цінили його за гарні прикмети чистого й прямолінійного характеру і за щире та добре серце. Його характерність виявлялася головно в тім, що він ясно й отверто говорив завжди правду та ставав сміливо в обороні св. віри або св. Церкви і її духовенства, скільки разів того було треба. А доброта серця показувалась у тім, що завжди готов був допомогти, де треба було помочі. Ще вріднім краю, хоч сам не був багачем, а лише середньо - заможним господарем, спішив з поміччю біднішим родинам. Таке особливо траплялось у час переднівку. Тоді бідні знали, що як попросять О. Свірського, він напевне дасть їм, чого треба: чи то бараболь, чи то зерна на засіви, чи збіжжя на мливо й хліб. Також завжди він знайшов час помогти бідним своїми кіньми-возом: то привезти що з поля, то виорати поле. Це був християнин, що жив за приказом найважнішої заповіди Спасителя любити ближнього, як Він нас полюбив. Помагав радісно, з усміхом і жартами, неначе він добро робив собі, а не іншим. Він міг би сказати словами праведного Йова: "Я. ратував убогого, що кликав, та сироту й того, кому ніхто не помагає. Усміхнусь було, до них, коли вони зневіряться, веселости з мого обличчя не проганяли" (Йов, 29, 12 і 24)

Покійний і в ріднім краю, і в Канаді, завжди брав живу участь у громадянському життю, особливо в читальнях Просвіти й кооперативах. Свою церкву любив цілим серцем і вже замолоду помагав співати дякам, пізніше часто заступав дяка, коли такого не було при якійсь церкві в Канаді. Любив прислуговувати священикам і в захристії і при вівтарі, — богослужень ніколи не опускав, — церква була для нього і його родини найціннішим скарбом.

Коли приїхав до міста Ст. Кетеринс 1941-го року, то відразу вписався в групу парохіян-піонерів, що задумали створити там свою власну парохію і збудувати свою церкву. Не лише щедро й за силою своєю, але і без розголосу, дарував на будову, часто ходив до будови і радо при ній помагав своїми руками. Не отягався, коли треба було піти з колядою на будову церкви, брав живу участь у парохіяльному житті, а особливо, як сказано було, постійно помагав при церковних відправах. І Господь благословив його за це добрим здоров'ям та щасливим домашнім життям, бо мав жінку, що, не лише щиро його любила, але й не боронила йому посвячувати багато часу і праці для добра громади й Церкви. Найбільшим його щастям було, що його першого сина, Миколу, покликав Спаситель до своєї служби і він, після довгих років студій, був висвячений на священика сл. п. архиєпископом В. Ладикою ЧСВВ 2-го серпня 1947 р. У наступну неділю молодий єромонах Никон, відправив торжественну першу Службу Божу в парохіяльній

Бл. п. Олександер Свірський

церкві своїх батьків у Ст. Кетеринс та перший раз подав своїм батькам і братові наперед Св. Причастя, а при кінці відправи перше священиче благословення, злучене з повним відпустом для найближчої рідні ново-єрея. Сльози радости самі котились з очей щасливим батькам і цей день став для них найщасливішим у житті.

Але роки плили і не поверталась та й старість помалу заглянула в життя Покійного. А з нею прийшла й невилічима недуга пістряка легенів. Ніхто ще не підозрівав нічого і з радістю родина та приятелі в осені 1968 р. почали приготування, щоб гідно відзначити золотий ювілей 50-ліття подружнього життя Олександра й Ксені Свірських. Та в останнім тижні приготувань Покійний так сильно занедужав, що мусіли відвезти його до шпиталю. Там зроблено тяжку операцію легенів і, здавалось, все пішло добре, небезпеку відсунено. Та це тільки так здавалося! Бо з весною 1969 року недуга розвинулася дальше та привела Покійного над беріг гробу. Його сина священика, що тепер є парохом української католицької церкви св. Івана Хрестителя в столичному місті Оттава, викликали телефонічно до постелі вмираючого доброго тата. О. Никон поспішив зараз, бо вже від двох днів тато не говорив і був часто без пам'яти. Але як лиш увійшов син-священик до кімнати вмираючого, старенький тато всміхнувся, простягнув руку і сильно потиснув руку сина. Син запитав: "Тату, чи не схотіли б Ви ще прийняти Св. Причастя з моїх рук?" Вмираючий, з обличчям роз'ясненим радістю, промовив два слова: "Добре, добре", хоч не говорив уже два дні. Силою волі чекав ще до вечора, бо молодший син, не сподіваючись такого наглого погіршення в здоров'ю тата, пішов того дня до роботи. Просто з роботи поспішив до шпиталю. І знов обличчя вмираючого осінила радісна усмішка і знову потиснув молодшому синові руку, але вже не міг сказати й одного слова. Так попрощався Покійний із своїми любими синами і стиском рук наче передавав їм заповіт праведного Товита: "Отож наказую вам, діти мої, служіть Богові по правді й чиніть те, що Йому до вподоби (Твт. 14, 8). Який же я буду щасливий, коли останок мого роду побачить славу Твою, Боже, і подякує Цареві неба!" (Твт. 13, 17).

Помер Олександер Свірський 21-го липня 1969 р. Похорон відбувся дуже торжественно, з великою участю духовенства й мирян. Духовенство прийшло, бо ховали батька одного з них, і особистого приятеля. Миряни прийшли, бо Покійний також між ними мав багато щирих приятелів, а ворогів не мав і сам нікому ворогом не був.

У передодень похорону вечором три священики відслужили панахиду, а на другий день до відправи Служби Божої й похорону стануло п'ять Отців. Усіх священиків, що взяли участь у похороні, було тринадцять. Усіми відправами проводив син Покійного, о. Никон Свірський ЧСВВ, а проповідь сказав о. М. Соловій ЧСВВ, що також приїхав на той похорон з Оттави, де є професором університету св. Павла. Похоронено Покійного на місцевому цвинтарі у Ст. Кетеринс.

На поминальному обіді щиру подяку всім учасникам похоронних богослужб зворушеними словами висказала жінка Покійного, тепер удова Ксеня. О. Никон при тій же нагоді, щиро й майстерно начеркнув приявним образок любого Тата, або як сказав: "Спомин про нашого Тата".

Так і тепер, у рік по смерті й похороні Покійного Олександра, я написав оцих кілька рядків щирого спомину про заслуженого громадянина, визначного парохіянина й побожного служителя при церквах і богослужбах, якого найціннішим даром для своєї Церкви є добре виховані діти й унуки, а особливо син-єромонах, визначний проповідник і також професор університету св. Павла в Оттаві та парох оттавської католицької української церкви св. Івана Хрестителя. Нехай же сповниться слово книги Приповідок: "Пам'ять праведника буде благословенна!" (10, 7). "У праведного довічна основа!" (10, 25). Вічна йому пам'ять!

о. В. В. ЧСВВ

25-ліття подружнього життя панства Соловіїв

Торонто, Онт.

З нагоди 25-ліття подружнього і щасливого життя Панства Степана й Осипи Соловій, у суботу 4 липня 1970 р., діти й родина приготовили їм миру несподіванку.

У залі під церквою св. свщ. Йосафата, якої вони є парохіянами довгі роки, відбулося в той вечір прийняття, на яке прибуло багато гостей з Америки: брат із родиною Михайло Соловій з Вірджінії, кум з Філядельфії і багато односельчан з Огайо, далі з Гамільтону й Торонта та всі сусіди з Вестону, де вони мешкають уже 20 років, — заля була повна. Господарем вечора був п. Степан Трухан, швагер п. Соловія. Господар п. Трухан попросив о. В. Шараневича провести молитву, а потім зачалась смачна вечера, яку приготовили господині й усі помічниці. При тій нагоді дочки п. Соловія купили для родичів перстені, що їх поблагословив о. Шараневич та передав батькам, щоб носили їх щасливо довгі літа. Діти побажали їм усього найкращого від себе та сказали кілька гарних слів для них і попросили гостей заспівати многая літа ювілятам.

Господар попросив тоді найстаршу дочку Ліду сказати кілька слів, і вона направду дуже зворушливо їх сказала, так гарно, що навіть багато мамів заплакали. Також друга дочка Маруся щиро говорила і дякувала Родичам за все, особливо що їх так старанно виховали, та бажала ім іще довго разом щасливо проживати. І наймолодший син Андрійко сказав гарно: насамперед подякував Господеві Богові, що дав дітям таких добрих родичів, які так ними пікуються, і просив у Бога дальшої опіки над їх родиною. Треба зазначити, що всі діти Панства Соловіїв дуже гарно говорять по українському та й треба признати правду, що це дуже добрі діти і мають вищу освіту. Ліда є вчителькою, а Маруся скінчила 3 роки університету в Торонті. Доні покінчили курси Українознавства, Андрійко ще на них ходить, та працюють при СУМ-і. Дай Боже, щоб у нас було багато таких дітей.

І так усі по черзі говорили промови: брати п-і Соловій і односельчани п. Соловія., далі товариші ще з дому, згадували за все минуле, зле і добре, і бажали Ювілятам щастя і здоров'я на довгі літа.

А цей вечір був мов правдиве весілля, бо тому 25 років назад не було змоги щось таке величаве устроїти, бо був воєнний час.

Від хресних дітей дістали Ювіляти образ Божої Матері Невгавающої Помочі, щоб мали на пам'ятку і на дальшу опіку над їх родиною, від гостей дістали гарні подарунки й побажання.

Не забули святкуючі за наших бідніших земляків, і на заклик о. Шараневича гості зложили $83.00 для потребуючих, за що всім жертводавцям щире спасибі. Так забавлялися до пізньої ночі: співали, танцювали, орхестра гарно приграваля — всі були веселі і мило провели вечір.

Панство Соловії всім дуже щиро подякували, що так гарно звеличали їх ювілей, що залишиться їм на добру пам'ятку.

На другий день, 5 липня було точно 25 років від їх вінчання, то, щоб подякувати Господеві за всі отримані ласки, о. В. Шараневич відправив подячну Службу Божу в наміренні Ювілятів і вся родина приступила до Св. Причастя. Коли вернулися додому з церкви, знов усі куми й односельчани, родина і знайомі зійшлись на поправини до хати ювілятів, а що була гарна погода, то цілий город заложили столами і так почали нову гостину, майже половина гостей була з попереднього вечора і так весело пройшла неділя.

Панство Соловії мають багато знайомих і всі їх поважають і шанують, бо вони на це заслуговують. Дай Боже, ще довгі літа прожити в згоді й любові, і щоб ми всі дочекались їхній золотий ювілей святкувати.

З цієї нагоди пересилаємо 30 долярів на прес-фонд "Світла".

С. Х.

Родина п-ва Соловіїв. Сидять: Ювіляти — Степан і Осипа Соловії. Стоять зліва їх діти: Марія, Андрій і Ліда.

ЧИТАЙТЕ!

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ПОШИРЮЙТЕ!

"СВІТЛО"!

Добрі сьогодні... Завтра ще кращі

Canada Savings Bonds

Інвестиція, яка росте і росте

7¾%

пересічно річних відсотків до зрілости

Canada Savings Bonds допоможуть вам плянувати наперед — дивитися у майбутнє без журби. Вони є найбільш популярною персональною інвестицією в Канаді.

Canada Savings Bonds легко купити за готівку або на сплати у вартості від $50 до $25,000

Canada Savings Bonds — це певний, твердий гріш у кожній хвилині. Їх можна будь-коли шкасувати за номінальну вартість з додатком нарослих відсотків

Canada Savings Bonds є певні — забезпечені усіма ресурсами Канади. Це — дуже особливе забезпечення

Нові Canada Savings Bonds принесуть пересічно 7¾% річно, коли їх тримається до реченця зрілости.

Кожен 100-доляровий бонд починає приносити $6.75 відсотків у першому році, платить $7.75 відсотків у наступних трьох роках, а згодом платить $8.00 відсотків у останніх сімох роках.

Крім цього, ви можете заробляти відсотки від відсотків. Кожний $100 може зрости до $227.50 тільки у одинадцятьох роках

Тому ми твердимо, що Canada Savings Bonds є добрі сьогодні, а ще кращі завтра; інвестиція, яка росте і росте

Купіть свої ще сьогодні на місці своєї праці, в банку або інвестиційній фірмі

Книга, яка повинна бути в кожній хаті!

У ХАТІ КОЖНОГО СВІДОМОГО ХРИСТИЯНИНА
ПОВИННА БУТИ КНИГА БОЖОЇ НАУКИ,
ОБ'ЯВЛЕННЯ І ЗАКОНІВ.

ЦЕ КНИГА

СВЯТОГО ПИСЬМА

Стараннями оо. Василіян видруковано для українців католиків Святе Письмо Старого і Нового Заповіту в українській мові. Це нове видання має 1446 сторін, 14 ілюстрацій і 2 кольорові мапи.

Ціна цього нового і єдиного повного перекладу

оправленого в штучну шкіру	$12.00
в шкіру зі золоченнями	$15.00
в люксусову шкіру зі золоченнями	$20.00

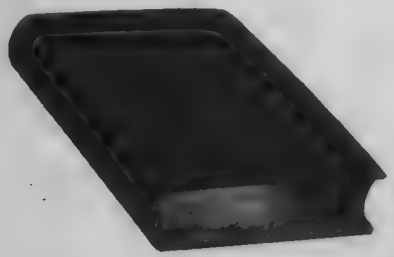

Замовлення слати на адресу:

BASILIAN PRESS
236 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario — Canada

СВІТЛО
THE LIGHT

Р. XXXIII ГРУДЕНЬ — 1970 — DECEMBER Ч. 12 (576)

ЧИТАЙТЕ

СВІТЛО

і

ПОШИРЮЙТЕ

ЙОГО

МІЖ

СВОЇМИ

РІДНИМИ

і

ЗНАЙОМИМИ

ONTARIO
PROVINCE OF OPPORTUNITY

Government Information

Онтарійський Центр Наук

Онтарійський уряд створив Центр Наук, офіційний проєкт Онтаріо для відзначення перших 100 років Конфедерації. Це був найбільш надійний з Канади провінційних сторічних проєктів, а також, як виявилося, найбільш успішний. Від часу його відкриття при кінці вересня 1969 р пересічно відвідує понад 100,000 платних осіб місячно

Онтарійський Центр Наук має понад 450 різних експонатів наукових елементів і технологічних досягнень. Більшість з них вказує на сучасний і майбутній час, ніж на минулий, і більшість з цих експонатів створені для вжитку і оперування відвідувачами, для комунікації на індивідуальному рівні. Для молоді — головна мета — стимулювати зацікавлення у на[illegible] технології. Для дорослих — старанням Центру — пок[illegible] як застосування науки і те[illegible]ології впливає на їхнє життя і середовище в кращому чи гіршому.

Ці експонати є для того, щоб ними орудувати. Людина не тільки їх оглядає, але також їх торкається, слухає, порушає ними, експериментує, маніпулює, переймається ними

Центр знаходиться при 770 Дон Миллс Ровд, на південь від Еглінтон Аве. Схід, Торонто, з місцем для паркування на 1,000 авт. Ліцензійований ресторан і кафетерія знаходяться у Будинку прийнять (Reception Building) Щоб допомогти оплатити кошта, пов'язані з провадженням Центру Наук, вступ для [illegible] $1.00, для студентів [illegible] дітей 25¢.

Центр є першорядним місцем для проведення часу родиною тому, що там є зацікавлення для дітей і для дорослих. Родина може легко провести там цілий день. Відкрито від 10 рано до 6.30 веч. від суботи до четверга, в п'ятницю від 10 рано до 10-ої вечора

the Hon. John Robarts
Prime Minister of Ontario

Прецікаві й сенсаційні всі три книжки нашого автора ом .
Чи це буде книга п. н.
ПОЯВИ ПРЕЧ. ДІВИ ВІД 1830 до 1950 рр. (багато ілюстрована) (Ціна $1.50) Досі продано вже 2.000!
чи книга про
КІНЕЦЬ СВІТУ (з сотнями різних пророцтв і їх поясненнями багато ілюстрована. — Ціна $2.00)
чи брошура про біснуватих п. н.
ЧОРТ НАПРАВДУ! (Ціна 25 центів)
Усі ті книжки прочитаєте з великим зацікавленням, багат з них навчитеся, отворяться Вам очі на різні, досі незрозумі[illegible] речі. — Замовляти:
Basilian Press — 286 Lisgar Street
Toronto 3, Ont. — Canada

ПРЕДСТАВНИКИ "СВІТЛА" ЗАКОРДОНОМ

АНГЛІЯ:
Basilian Fathers
26 Fairfield Road
Bradford, 8, Yorks.
England

АВСТРІЯ:
Griechisch - katholisches
Zentralpfarramt zu St. Barbara
Wien 1, Riemergasse 1
Austria

АВСТРАЛІЯ:
Very Rev. D. Kachmar
35 Canning St.
North Melbourne, N. I., Vic.

АРҐЕНТИНА:
Padres Basilianos
Curapaligue 760
Buenos Aires, Argentina

БРАЗИЛІЯ:
Padres Basilianos
Caixa Postal 24
Prudentopolis, Parana, Brazil

ФРАНЦІЯ:
Abbe Julien Prokopiw
2, Rue des Crignons
80 Amiens, France

ІТАЛІЯ:
Padri Basiliani
Via San Giosafat 8,
Rome (Aventino) Italy

ЗМІСТ:

Кінець усяким приватним літурґійним об'явленням і реформам! — *о. О. Купранець ЧСВВ* 402
Зійшла вже зоря! — *Стефанія І.* 403
Вживання живої української мови в Св. Літургії 404
Питання важливе й сьогодні — *о. І. Назарко ЧСВВ* 405
Святий Вечір — *В. Самійленко* 406
Веселих Свят! — *М. Мартинюк* 407
Дорогій у Христі Українській Молоді — *Йосиф Сліпий Верховний Архиєпископ* 407
Ісус Христос — Спаситель-Помазаник — *о. Г. Олійник ЧСВВ* 408
Гаряча й ревна молитва — *о. В. Ваврик ЧСВВ* 411
Намірення Апостольства Молитви на грудень
СТОРІНКА АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ 412
Ви нас запитуєте... — *о. С. Якимишин ЧСВВ* 415
Парадокс модерної людини-творця 419
Ми Божими людьми — *о. Рафаїл Райберн ЧСВВ* 421
ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ В СУЧАСНІМ СВІТІ 425
Савонароля — *о. Д. Ковалюк* 426
Католицька Церква в Австралії — *о. О. Купранець ЧСВВ* 428
НАДІСЛАНІ ВИДАННЯ 430
"Бо не було їм місця..." — *М. Гірська* 431
Опікун Ісуса був з нами — *К. Грицина* 433
Радісно дзвінок дзвонив... 435
Бл. пам. о. Рафаїл Райберн ЧСВВ 436
ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА — *Дописи* 436
ЗМІСТ РІЧНИКА "СВІТЛА" ЗА 1970 РІК 439

ОБКЛАДИНКА:
Колядка: Марія 'Му Мати,
Прекрасно співає...

СВІТЛО — український католицький місячник. Видають ОО. Василіяни. Головний редактор: о. Орест Купранець, ЧСВВ. Редакційна Колеґія: о. Іриней Назарко, ЧСВВ, о. Василь Ваврик, ЧСВВ і ред. Олександер Мох.

Адреса редакції:
3100 Weston Road, Weston. Ont. Telephone: 241-9203.

Адреса адміністрації:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Передплата на один рік: $4.00; поодиноке число 40¢

THE LIGHT — the Ukrainian Catholic Monthly. Published by the Basilian Fathers in Canada. Editor-in-Chief: Orest Kupranec, OSBM. Editorial Staff: Irenaeus Nazarko, OSBM, Basil Wawryk, OSBM, Alexander Moch.

Address:
3100 Weston Road, Weston, Ont. Telephone: 241-9203.

Business Office:
The Basilian Press, 286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario.
Telephone: 535-6483.

Subscription rates: $4.00 per year. Single copy: 40 cents.

Second class mail registration number 1001

КІНЕЦЬ УСЯКИМ ПРИВАТНИМ ЛІТУРГІЙНИМ ОБ'ЯВЛЕННЯМ І РЕФОРМАМ!

о. О. Купранець ЧСВВ

Останній Ватиканський Собор зрушив усю Церкву до нового відродження життя у ній але в дусі, що його Церква на основі Євангелія та апостольської традиції виплекала почерез довгі-довгі сторіччя. Подібно як колись сказав Христос, що Він не прийшов повалити давній — тоді існуючий і обов'язуючий закон Старого Завіту, але його доповнити так, останній Собор не відбувся на те, щоб своїми рішеннями перекреслити дотеперішнє вчення та надбання Церкви. Собор відбувся радше того тільки, щоб елементи людські в Церкві пристосувати до нових обставин людського життя. Під реформи чи зміни підпали людські, а не Божі елементи. Собор не зробив нічого іншого, але і одиноко зодягнув Христове Тіло — Церкву в нову одежу, а сама Церква та її євангельське вчення залишилося вповні незмінне. Собор порушив різні ділянки церковного життя. Однією з них — це

справа Св. Літургії

та похідних чи побічних питань, що в'яжуться зі Св. Літургією, яка є остаточно осередком і вершком усього нашого християнського щоденного життя — нашою найтіснішою злукою з самим Ісусом Христом — нашим Божественним Спасителем.

Собор видав Літургійну Конституцію, в якій поклав норми, за якими мало би переводитися оновлення літургійного життя. Хоч деякі наші гадають, що Конституція до нас, тобто до східнього обряду, зовсім не стосується, але думають і фальшиво інформують других, бо в Конституції виразно говориться таке: "Поміж тими засадами й нормами деякі є такі, що їх можна й треба застосовувати як до римського обряду, так і до всіх інших обрядів, хоч треба розуміти, що наступні практичні норми стосуються тільки до римського обряду, хіба що йдеться про те, що з самої природи речі заторкують також інші обряди" (Вступ, т. 3). З уваги на те, що норми в'яжуться стисло з римським обрядом, нас не обов'язують, бо ми є інша обрядова одиниця, наша Єрархія неодноразово видавала [illegible] різні норми відносно нашого обряду.

Нова Літургійна Інструкція

Собор дозволив і започаткував різні літургійні експерименти та реформи. І справді в римо-латинському обряді переводилися різно-[illegible] експерименти, що подекуди переходили [illegible] уявлення вірних, як теж деякі реформи [illegible] своїх розмахах, бо ці реформи доходили до того, що вже годі було розпізнати літургійне дійство від розвагового представлення, що [illegible] викликало згіршення й образу релігійних почувань віруючих людей. Щоб покласти врешті-решт край усьому тому замішанню, Апостольський Престіл видав тепер *Третю Інструкцію для правильного застосування Соборової Літургійної Конституції*, з чим мали би покінчитися *усі надужиття і зловживання святими справами й речами, що ними є передовсім Св. Літургія й її священослуження*.

У нашій короткій статті не маємо місця обговорити всі питання, що їх заторкує згадана Інструкція, доручена всім єпископам. Згадаємо й зацитуємо тільки одне-друге, а можливо згодом повернемося до неї на сторінках нашого журналу.

Дещо з "Інструкції"

"Інструкція" звертається проти знесвячення (—десакралізації) Св. Літургії та виразно з

СВІТЛО
Український Католицький МІСЯЧНИК
СВІТЛО, ГРУДЕНЬ, 1970
Рік XXXIII. Ч. 12 (576)

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ! -- СЛАВМО ЙОГО!

УСІМ НАШИМ ШАНОВНИМ І ДОРОГИМ ЧИТАЧАМ І СПІВРОБІТНИКАМ ШЛЕМО НАЙЩИРІШІ ПОБАЖАННЯ БЛАГОСЛОВЕННИХ І ВЕСЕЛИХ СВЯТ ХРИСТОВОГО РІЗДВА ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!

Редакція й Адміністрація "Світла"

Стефанія Ів.

ЗІЙШЛА ВЖЕ ЗОРЯ . . .

Зійшла вже зоря на неба зводі,
Проміння ясне на землю йде,
Мудреців зі Сходу, царів багатих,
До Вифлеєму вона веде.

Вже Херувими співають пісню:
"Богові слава, спокій людям,
Що добру волю для Бога мають,
І добре серце носять в грудях".

Підім за світом ясної зорі,
Де Боже миле лежить Дитя,
В вертепі біднім, в яслах на сіні
Де спочив Спас наш, Давець життя.

Земля юдейська — наша Вкраїна,
Вертеп убогий — наші серця.
Мир їм приносять і щастя неба
Дитятко Боже й Мати свята.

В покорі духа, в серця обнові
Спішім зложити й дари свої,
Дитятко Боже прийми їх, молим,
Прийми Ісусе, в любові Твоїй.

значує, що доба експериментів скінчилася, бо "нема більше потреби давати місце винахідливим ініціятивам і своєвільним діям".

Згадуючи про те, що була "традиціоналістична" група проти реформ, кажеться в "Інструкції", що були теж такі, які вважали з "душпастирської конечности", що не можуть чекати на остаточне проголошення реформ і самі почали на свій спосіб переводити всякі реформи. "Наслідком цього було, що деякі перейшли до особистої *ініціятиви, до поспішних і необдуманих розв'язок, при чому вони дещо імпровізували, додавали або спрощували, а це нерідко противоріччило основним нормам Літургії. Цим вони бентежили сумління вірних".*

"Інструкція", дана єпископам, підкреслює, що від священиків треба вимагати послуху в літургійній ділянці та в "ніякому випадку не сміють бути переступлені визначені границі", бо — говориться дослівно — "успішність літургійних дій не лежить у постійному шуканні новостей". І звідси в документі кажеться, що

СВЯЩЕНИКАМ ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ СЛУЖИТИ СВ. ЛІТУРГІЮ ЗА ОБРЯДОМ, "ЯКИЙ НЕ ПЕРЕДБАЧЕНИЙ У ЛІТУРГІЙНИХ КНИГАХ АБО НЕ БУВ БИ АПРОБОВАНИЙ"... "НІКОМУ НЕ ДОЗВОЛЯЄТЬСЯ ЩОНЕБУДЬ МІНЯТИ, ЗАСТУПАТИ, СКОРОЧУВАТИ АБО ЩОСЬ ДОДАВАТИ"... "ЩО СТОСУЄТЬСЯ СЛУЖБИ БОЖОЇ, ТО ВСІ ПОВНОВЛАСТІ, ЯКІ БУЛИ ДАНІ З УВАГИ НА ПЕРЕВЕДЕННЯ РЕФОРМ, ТЕПЕР ВИГАСАЮТЬ". На будьякі експерименти в ділянці Літургії треба мати, крім одобрення "компетентного місцевого авторитету", письменну "авторизацію" Апостольського Престолу, при чому ті "експерименти" не повинні тривати довше як один рік.

"Інструкція" стосується латинників, а не нас — східніх!

Зовсім слушно може хтось зробити нам такий закид! У дійсності ця "Інструкція" стосується стисло латинського обряду. Чого ж тоді її наводити та на неї відкликатися? — спитає другий. Цей "другий" уже не буде мати слушности, бо в нашій Церкві деякі священики переводили і переводять різні-прерізні "експерименти" в літургійній ділянці, мовляв, "наша Церква мертва й не переводить ніяких експериментів і реформ, яких люди хочуть", отже треба брати звідтам, де є життя", тобто іншими словами від латинників.

Мусить бути якась логіка та консеквентність: *якщо береться одне, то то треба брати теж і друге, тобто, коли бралося від латинників "експерименти", то треба тепер узяти теж і заборону на них, яка обов'язує латинників.* Дехто з них може тепер сказати, що це видане для латинників, а не для східніх обрядів. Якщо так, то тоді *треба їм — "експериментаторам" і "реформаторам" повернутися до того, що в нашій Церкві законно і правильно в літургійних справах обов'язує,* тобто до постанов і розпорядків нашої Єрархії, бо наша Єрархія "на жаль" чи "на щастя" не переводила "експериментів".

ВЖИВАННЯ ЖИВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СВЯТІЙ ЛІТУРГІЇ

Офіційне повідомлення

Українські католицькі єпископи Канади на своїй спільній нараді в Оттаві 7-го жовтня 1970 року вирішили, щоб із днем 1-го січня 1971 р. уживати в усіх епархіях Української Католицької Церкви цієї країни живої української мови в служенні Св. Літургії.

Текст, що його треба буде вживати, є український переклад "Священної і Божественної Літургії", виготовлений Міжепархіяльною літургійною комісією під проводом Блаженнішого Верховного архиєпископа й кардинала Йосифа Сліпого, виданий Його Блаженством 1968 р. в Римі.

Дано у Вінніпезі, Едмонтоні, Торонті, Саскатуні, дня 14 жовтня 1970.

† Максим (Германюк), архиепископ-митрополит Вінніпезький,
† Ніл (Саварин), епископ Едмонтонський,
† Ісидор (Борецький), епископ Торонтонський,
† Андрій (Роборецький), епископ Саскатунський.

ПИТАННЯ ВАЖЛИВЕ Й СЬОГОДНІ

о. І. Назарко ЧСВВ

"А як Ісус народився у Вифлеємі юдейськім за днів царя Ірода, то в Єрусалим прийшли мудреці від схід-сонця й питалися: "Де народжений цар юдейський?, бо ми... прийшли поклонитися йому" (Мат. 2, 1-3). Первосвященикам і книжникам не було трудно відповісти на це питання, бо не тільки книжники, але майже кожний побожний Ізраїльтянин знав, що на 700 років перед Христом пророк Міхей предсказував народження Ісуса Христа у Вифлеємі. Тому книжники скоро й без вагання відповіли: що Христос має народитись у Вифлеємі юдейськім, бо так написано у пророка: "І ти, Вифлеєме, юдина земле, нічим не менший єси між вождями Юди, бо з тебе вийде вождь, що стане пастирем мого народу, Ізраїля" (Міх. 3, 1).

Картина мистця Мирона Левицького

Питання, що термосить сумлінням

На жаль, не знаємо внутрішніх переживань мудрців перед тим, поки вони рішилися на далеку й невідому подорож. Не знаємо, що вони безрадні переживали вже на багатолюдних вулицях Єрусалиму. Словом: стоїмо перед таємницею їхніх сердець. Але можна нам приблизити до них слова псальмопівця: "Тужить душа моя до Бога, Бога живого: коли прийду і побачу його обличчя? Сльози мої сталися для мене хлібом у день і в ночі".

Водночас виникає і друге питання: чи і книжники й первосвященики не були зворушені, коли мудрці зо Сходу заповнили вулиці Єрусалиму тим неочікуваним питанням: "Де народжений цар юдейський?" Ідучи до палати Ірода, книжники знали, що дістануть до розв'язки якусь проблему та мабуть були переконані, що тепер вони є не тільки сторожами й послами Божого слова, але й несли з собою цілий світ почувань, спліт своїх власних питань, власну візію Божого Царства найінтимніші вичікування й надії. Влучно сказав німецький поет (Брандштиттер), що "посланці, які приносять неочікувану вістку, є нею таксамо заскочені, як ті, що її дістають". Бо передання вістки про Спасителя не обмежується тільки до поправного вирецитування дотичного речення зі Святих Книг. Воно має цей дивний привілей, що воно непокоїть, шарпає, а деколи й сильно термосить сумлінням тих, які проголошують, і тих, що вслухуються у благовість. Саме в цьому скривається завжди жива драма християнства, що веде свій діялог зо світом про діло спасіння. Цей діялог направду гарний і конечний, а в ньому

кожне питання про Христа є надзвичайно важне. Один Отець Церкви (мабуть Кипріян) назвав ім'я Христа "голосним закликом людських умів і сердець на великі споря і до великої згоди". І в наші часи виникають такі спори, але до великої згоди... ще далеко.

Подібні питання пізніше

Хтось сказав, що між життєвими питаннями, і життєвими фактами існує тісна аналогія, бо вони в подібних обставинах майже дослівно повторяються. І так: тридцять років пізніше, коли Ісус із Назарету освячував людські шляхи, поля, села й міста, своєю фізичною присутністю, поставлено Його подібне питання: "Чи ти той, що має прийти, чи іншого нам чекати?" (Мат. 11, 3). Вже інше покоління вкладало в це питання той самий неспокій і те саме бажання певности, що не прийде вже ніхто більший і ніхто шляхетніший понад Ісуса, щоб так, як Він, відчитати в синагозі Назарету месіянське пророцтво Ісаї і згорнувши книгу, сказати з повагою: "Сьогодні справдилося це Писання в ушах ваших" (Лук. 4, 21). А, коли пізніше св. євангелист Іван напише, що "було багато поговірок про Ісуса в народі: одні казали, що він добрий, а інші казали: ні, він тільки обманює нарід" (Ів. 7, 12) — то нам здається, що в тих словах узмістовлюються всі дискусії про Ісуса, які людство вестиме до кінця світу. До тих двох речень рвучким потоком спливають усі твори наукові, аскетичні, апологетичні, всі напади безвірків і вся публіцистика різного рівня і різної настанови до Христа. Що більше, від них нема втечі, бо все мусить висказатися за Христом, або проти Нього. А від цього рішення паде світло, або тінь навіть на найдрібніші людські справи. Вже большевицький вождь атеїстів Ярославський писав: "Легенда про Христа має якусь предивну силу поглощувати всі закиди проти неї і кормитися тілом своїх ворогів. Уже час придумати якусь нову тактику, яка занепокоїла б християн". Генієм треба би назвати такого, хто випрацював би зовсім нову методу поборювання впливу Христа на людські уми, серця і життя.

Питання сучасности

Як у самому зарання ери спасіння, питання мудрців зо Сходу заскочило книжників, так і сьогодні може воно занепокоїти модерну людину. Але це питання в новітній формі звучало б так: "Де властиво є сьогодні Христос?"

Цим питанням наче гострим ножем повинні ми найперше перетяти своє власне сумління. Це буде нагода до вияву нашої абсолютної вартости. Сказав Христос: "Оце я з вами по всі дні аж до кінця світу". Від зарання християнства вчили християн про те, яка важна присутність Христа у розвитку їх надприродного життя. Тому перші християни поздоровляли себе словами: "Христос посеред нас", а навіть словами "Христос у нас". Празник Христового Різдва — це добра нагода призадуматися глибоко над тим: Чи є в нас Христос через освячуючу ласку? Чи Христос є серед нас, серед наших українських родин через любов? Чи Христос є серед українських організацій та різних інституцій через чесність, згоду і те, що Шевченко назвав "єдиномислієм"? Єрусалимські книжники шукали відповіді на питання мудрців у Святих Книгах. Такою ж книгою повинно бути сьогодні кожне християнське серце кожного Українця чи Українки.

Володимир Самійленко

СВЯТИЙ ВЕЧІР

Свято веселе нас привітало,
Свято найбільш ухохане в народі,
Будьмо ж веселі, журитися годі,
На бік лихе, кого що спіткало —
В Святий Вечір

Будьмо веселі, всі клопоти киньмо,
Хто ма кохання, втішаймось коханням,
Даймо в нас волю всім добрим бажанням,
І без злоби — всіх ворогів стріньмо —
В Святий Вечір

Стріньмо, як дітям народу годиться:
Серцем отвертим і чулости повним;
І цілий край свій любов'ю ми сповним
І в злих серцях любов заіскриться —
В Святий Вечір.

Хто з нас був добрий, той ліпший ще буде
Хто неприязний, щоб доброти вчився;
Не забуваймо: в цей день народився
Той, що любов дав, приніс на всі люди —
В Святий Вечір

Нумо ж до гурту зберімось тісніше,
Кожна родина, як звичай навчає,
А в кого зовсім родини немає,
Друга хай знайде, а смутком хай не дише —
В Святий Вечір

Тільки такий недошкребок культури,
Що до народа любови не має,
Що його звичаї всі зневажає,
Той нехай буде смутний і похмурий —
В Святий Вечір

Дорогій у Христі Українській Молоді

Мир і Благословення!

Хто лише дещо прислуховується до голосу сучасного людства, той зразу бачить, що одною з причин його найбільших занепокоєнь і гризот, є доля його молоді. Майбутнє людства загрожене з усіх боків і всі напружують свій мозок, як забезпечити своє існування і своє завтра. І коли всі так поважно призадумуються над тим, то хіба ще більш мусить тривожитися своєю будучністю обездолений український народ. А ця журба зосереджується в першу чергу біля Вас, Дорога Молоде, що маєте колись перейняти місце старших, які відходять у даль перед себе. Нині стараються про Вас батьки й опікуни та старші, а завтра треба буде вже самому дбати про хліб насущний, про своє удержання, про свою освіту, щоб могти зайняти в житті якесь гідне становище і чесно вести життя. Та й не тільки треба думати про себе і свій дім, але і про Церкву та Народ, які ставлять також до кожного свої домагання. Яким я буду вірним своєї Церкви і яким українським громадянином?

Тому зарання старайтеся зрозуміти своє завдання і звернути бачну увагу в тому напрямі, щоб цінити й дорожити своїм, а не захоплюватися бездумно чужим! Бо молодість у житті тільки одна. Вона найщасливіший час, і найбільш обіцюючий, для кожної людини! Прогайнувати її, це найбільша кривда для себе самого і найбільший злочин супроти Бога, Церкви і свого Народу. Час біжить і не вертається більше, так як вода в ріці. Що протрачено в молодості, дуже важко направити пізніше, навіть при найліпшій волі. В виду того треба Вам найперше дбати про своє релігійне життя, про щоденну молитву, Службу Божу, Св. Сповідь і Св. Причастя, бо це найсильніша підтримка в молодості і пізніше в дальшому житті. Від безбожного молодця і дівчини важко очікувати розумного, характерного і зрівноваженого зрілого віку людини та належно розвиненої праці у всіх напрямках життя. Тому молодість цвіте, коли вона проходить у родині, в якій царює Божий дух.

(З Послання Верховного Архиєпископа до Української Молоді).

Блаженніший Верховний Архиєпископ Йосиф Кардинал Сліпий підчас Служби Божої.

М. Мартинюк

ВЕСЕЛИХ СВЯТ!

"Веселих свят, веселих свят!"
Так хай звучить по всій землі,
Де лиш живе наш рідний брат:
Веселих свят його сім'я!

Веселих свят, веселих свят
Бажаю вам в усім Краю;
Для міст і сіл, для бідних хат
Веселих свят бажання шлю!

Веселих свят! — я ближнім всім
Так небо все схилити рад!
І нині я бажаю їм:
"Веселих свят, веселих свят!..."

ІСУС ХРИСТОС

СПАСИТЕЛЬ-ПОМАЗАНИК

[illegible]

[illegible]

І[illegible]. Хри[illegible] — [illegible]

[illegible]

Даймо нашим дітям не тільки гарні прикраси на ялинку, але теж пояснім їм красу і суть Христового Різдва.

Ісус, він образ невидимого Бога

Первородний усякого створіння, бо в Ньому все створене, що на небі й на землі — все було Ним і для Нього створене. — Ісус осередок світу. — Все в Ньому існує. Він також голова Церкви.

В Ісусі [illegible] разом із людською природою живе вся повнота Божества і всі, що вірують, причасні тій повноті. На Ньому нащеплені. Ним живуть із Ним померли, і совоскресли до нового життя

Ісус Назарянин. — Зачаття Ісуса мало місце в Назареті. Назарет, місто в якому Ісус виростав і працював до 30 року життя.

Еммануїл — найбільш значуче ім'я. Ним назвав Месію пророк Ісая. Еммануїл означає "з нами Бог". Ісус-Бог із своїми людьми

Учні правдоподібно кликали Ісуса Раббі-Учителю. Христос поставив себе єдиним учителем Він тотожний із правдою. *"Я — Правда"*. Народився, щоб посвідчити Божу правду.

Після воскресіння апостоли називали Христа: *Господь, Владика* і Спаситель та Посередник між Богом та людьми.

Євангеліє часто покликується на різні месіянські титули і твердить, що Ісус справді *Божий Син, Єдинородний Син Отця.* Навіть Сатана [illegible] "Сину Божий [illegible]"

Петро, [illegible] — визнав, що Ісус Христос [illegible] Син Бога Живого Кайяфа спитав урочисто "Чи ти Христос, Син Благословенного" — Я — [illegible] відповів Ісус "Ти отже, Син Божий?" — "Так! Я — є"

Ісус, коли молився, то звертався до Всевишнього Бога "Отче мій". Два рази небо потвердило, що Ісус — улюблений Син Отця.

Ісус — Посередник. Він та драбина, що її бачив патріярх Яків, яка досягала вершин неба Христос навчав, що ніхто не приходить до Отця хіба лише через Нього єдиного.

Я — дорога. Я — двері до вічности. Хто ввійде крізь мене — спасеться" (Ів. 10. 9).

Апостол свідчить "Один Бог, один також посередник між Богом та людьми — чоловік Христос, Ісус" (1 Тм. 2. 5).

У Старому Завіті Бог собі вибрав Єрусалим, і за посередництвом кивоту, появляв свою присутність у народі Також окремі "помазаники", вставлялися за свій народ, зокрема старозавітні патріярхи, Мойсей пророки та царі.

Прийшов Христос із владою царя, пророка й священика і на те був помазаний, щоби вставлятися і кормити свій народ "хлібом життя". Він і назвав себе *Я — хліб життя.*

Всяке посередництво — це служіння людям

Ісус успішно вставився за людей. Об'явив нам Отця. Молився за нас, і приніс себе в жертву примирення. Коли Христос молився, то появляв себе "людиною з людьми", і "Бог перед Богом". Він же Богочоловік і "з нами Бог".

Картина мистця Мирона Левицького

Христос проголосив царство Боже на землі та закликав усіх людей доброї волі приняти Царство, яке близько кожного. Христос заснував Новий Заповіт з усіма народами.

Господній Слуга — Ісус Цар і Слуга. Він не прийшов, щоб йому служили, а прийшов послужити справі спасіння людей. Він віддав своє життя, як *добрий пастир* за життя людей, але Бог воскресив і прославив Свого слугу. Св. Іван, зокрема, змальовує славу Ісуса, Єдинородного Сина. Він оте Предвічне Слово Отця, яким створено віки.

Ісус — Син Давида. Простолюддя називало Христа не інакше, а Син Давида, "Давиденко". Бо він з Давидового роду і вірний цар на зразок вірного Давида.

Ісус — Чоловічий Син. Так пророк Даниїл назвав Месію. Ісус завжди називає себе тим месіянським титулом: Я — Чоловічий Син. Ісус — людський Син. Він поєднує в собі всю красу, добро і силу людства. Це Нова Людина. Справжній Божий образ.

Ісус Чоловічий Син, — відчув на собі всю людську долю — радощі й смутки, жив, умер і воскрес. І має безконечне життя в собі. *Я — Життя.* І прийшов, щоб оживити знівечене життя людей, бо він Спаситель і Син Чоловічий.

У юдейській літературі, головно в кумранських текстах, розказується про якогось "суддю з неба" — суддю всесвітнього, який появиться "людиною останніх днів". Ота есхатологічна "остання людина", це Христос. — Суддя живих і мертвих, *Ісус* — *Новий* Адам. Апостол Павло, коли порівнює Ісуса з Адамом, то ставить невірного Адама в порівнянні з Христом вірним і слухняним. І "Як в Адамі всі вмирають, так у Христі всі воскреснуть". Лука, коли виводить родовід Христа, то доходить до Адама.

Ісус — Боже Ягня. Він пожертвованє ягня. Павло пише: "Пасха наша — Христос, принесений у жертву". Його, як ягня, повели на заріз. "Ми бо вибавлені дорогоцінною кров'ю Христа, непорочного ягняти. Христос не ляш ягня, але і

Священик єдиний Нового Завіту

Син Божий стався Чоловічим Сином, щоб стати милосердним і вірним архиєреєм у Божих справах, на спокутування гріхів народу. Він був спокушуваний, і дізнав, як воно важко бути послушним, то й може співчувати з недолею свого люду. Отже приступаймо з довір'ям до Христа, нашого Бога, Господа й Архиєрея.

Ісус здобув собі ім'я *"несказане"*. Крім стільки імен, які визначають ролю Ісуса Христа й освідомляють нас, чим є Христос для нас, Він має ще ім'я, якого людським словом висказати не можна. За свій послух волі Отця, Ісус дістав ім'я, що перевищає всяке ім'я, щоб перед іменем Ісуса приклонилося всяке коліно на землі і щоб усякий язик визнав, що Ісус Христос є Господь на славу Отця.

Його ім'я Ісус-Спаситель світу. Він порятує кожного. Христос учора, нині й завжди той самий — він закликає струджених: "Прийдіть до мене всі". Я з вами кожного дня і що хвилини. Перебувайте в моїй любові — закликає й нині кожного Ісус Спаситель, бо я народився людиною з любови до людей!

ПАПА ВБОЛІВАЄ НАД ДЕЯКИМИ "ФАЛЬШИВИМИ ТОНАМИ" У ЄЗУЇТІВ

Папа Павло висловив перед єзуїтськими делегатами, які в жовтні відбували в Римі свої засідання "конгрегації прокурорів" свої вболівання над деякими "фальшивими тонами", що стали голосними в Чині оо. Єзуїтів. Ці "фальшиві тони" в Єзуїтському Чині стягнули на себе надто велику зовнішню увагу "на шкоду подивугідної апостольської діяльности багатьох Єзуїтів, які самі про себе не багато говорять, але сповняють своє апостольське покликання з любов'ю, великодушністю, щирістю й відданістю". Папа домагався від Єзуїтів "глибокої вірности" до духовних установ їх Основоположника. У згаданій "конгрегації прокураторів" узяли участь делегати від 84 провінцій, віцепровінцій і місій Єзуїтського Чину, розкинених по всьому світі, та 16 членів верховної управи Чину в Римі.

ТІТО ВІДВІДАЄ ПАПУ

Югославський президент Тіто в грудні відвідає італійського президента Сарагата, який минулого року відвідав Тіта. З нагоди свого побуту в Римі Тіто має теж відвідати й Папу. Між Югославією та Ватиканом існують тепер повноправні дипломатичні взаємовідносини.

ЦІКАВА СТАТИСТИКА З ЮГОСЛАВІЇ

Інститут дослідження атеїзму й релігійности в хорватському населенні" перевів анкету посеред населення міста Загребу й округи. Опитування дало цікаві висліди, які самі за себе говорять. Опитувані подали, що люди є: 56% — практикуючі віруючі, 12% — "нерішені", 22% — невіруючі й 10% — переконані атеїсти. Інші дані з анкети у відсотках:: 70% — регулярно або принагідно відвідує богослуження, 74% — хрестить своїх дітей у церкві, 60% — церковно одружується, 55% — плекають у родині церковні звичаї та святкують церковні свята, 43% — відкрито носять релігійні відзнаки та мають у хаті релігійні образи й хрести, 40% — регулярно проводять у хаті молитви.

"У СВОЇЙ СУТІ ПОХВАЛИГІДНИЙ..., АЛЕ ЗАСІВАЮЧИЙ РОЗДОР..."

Традиціоналістична група "Рух за Папу й Церкву" в Норвегії опублікувала та поширює свій маніфест, про який висловився норвезький єпископ Дж. В. Грейн із Осльо, що маніфест "у своїй суті ясний і похвалигідний", але в своїй формі "спосібний засівати роздор" між вірними тієї Церкви, в "обороні" якої стає згаданий "Рух", який ніби обороняє Церкву, то навіть не існуючий унутрі Церкви, то не можна робити того в той спосіб, що "засівається нові роздори". Крім того єпископ Грейн пише ще в своєму єпархіяльному часописі, критикуючи "Рух", що "Рух", який ніби обороняючи Церкву, навіть не звернувся перед опублікуванням маніфесту до свого єпископа, щоб його бодай поінформувати про отой маніфест чи дістати на нього згоду.

І в нашій Українській Церкві не бракує такого, що в ім'я "добра чи оборони Церкви", — яку ніби боронить, засівається новий роздор.

о. В. Ваврик ЧСВВ

ГАРЯЧА Й РЕВНА МОЛИТВА

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ГРУДЕНЬ

Останній місяць року Божого 1970! У ньому Свт. Отець поручає нашим молитвам наміреннє не останньої ваги, а скоріше одної з перших! Він хоче, щоб ми молилися: "Щоб у наших стурбованих часах християни своїми молитвами благали гарячіше помочі в Господа!" Іншими словами: молімся, щоб усі молились! Щоб високо цінили молитву та її не залишали! Бо ми тепер переживаємо різні крізи, а одною з найгірших є кріза молитви.

Кріза молитви

Папа Павло VI щотижня в середу промовляє до тисячів паломників у базиліці св. Петра. Часто говорить їм про біжучі потреби Церкви та проблеми католицького життя в модерному світі. Недавно заговорив він про *кризу молитви*, молитви приватної, особистої, щирої! Має на думці оту молитву, що про неї говорив колись наш Божественний Спаситель: "А ти, коли молишся, увійди в свою кімнату, зачини за собою двері і молись Отцеві твоєму; Отець же твій, що бачить таємне, віддасть (надгородить) тобі!" (Мт. 6, 6).

В ніяких картах і в ніякої ворожки не виворожимо долі, але своєю ревною молитвою в Господа!

Така молитва то наша особиста розмова з Богом! Вона випливає з потреби серця дитини, яка хоче своєю вірною молитвою прославити Бога Отця, дякувати Йому, перепрошувати Його, просити в Нього потрібних ласк для душі й тіла! Але модерна людина не відчуває цієї потреби розмови з Богом! Від ослаблення віри приходить людині трудність у молитві, і то нераз така велика, що людина зовсім покидає молитись! Це діється не лишень із недбалими християнами, але і з тими, що дотепер були ревні та глибоко релігійні! Часто навіть особи, посвячені Богові й Церкві, звертають більше ваги на діяльність і апостолят, як на приватну молитву! А наслідки з того? Дуже сумні! Перестаючи молитись, душі зачинають духовно висихати, стають подібні до всохлої галузки колись живого, а нині струпішілого дерева. Бо з нестачі молитви перестають приходити до душі звичайні й надзвичайні ласки; родиться відчуження від Бога, — приходить релігійна байдужість! Написав колись Адам Міцкевич: "Чим далі від Бога втече людина, тим тяжчий ланцюг за собою тягтиме!"

Причини кризи молитви

Перша причина кризи молитви це "темпо" нашого життя. Серед нього майже оправданий буде той, хто каже: "Я вже не можу тепер молитись, як давніше!" Так, людина нашого часу стала неспосібною до тихої, особистої молитви, до розмови з Богом сам-на-сам! Бо хто ж слухає тепер зазиву доброго Вчителя: "А ти, коли молишся, увійди в свою кімнату, зачини за собою двері й молись Отцеві Твоєму!?" Людина нині втікає від самоти, не любить бути сама! Не може стерпіти мовчанки, тишини! Вона або в товаристві інших,

"Приходіть до мене всі, струджені й обтяжені, а я вас успокою..."

(Мат. XI. 28)

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ

для членів Апостольства Молитви й усіх побожних душ

Божественне Серце Ісуса. У злуці з тим наміренням, у якому Ти на землі віддавав славу Богові й тепер прославляєш Його безупинно в Пресвятій Євхаристії — жертвую Тобі, через Непорочне Серце Пречистої Діви, свої молитви, діла, слова, думки й терпіння нинішнього дня, як винагороду за ті зневаги, що їх зазнаєш від мене й від усіх людей. Особливо жертвую їх за Святішого Вітця Папу Римського, за св. Церкву, за навернення грішників і за всі наміреня Апостольства Молитви, призначені на цей місяць і нинішний день.

(300 днів відпусту раз у день).

ПОДЯКИ

У щирій подяці Ласкавому Господові за вислухання молитов через посередництво Божого Слуги Андрія Шептицького залучую $5.00 на Службу Божу за скору беатифікацію Слуги Божого Митрополита Андрія Шептицького.

Ірина Мадай, Філядельфія

Залучую $5.00 на Службу Божу за моїх Родичів, Діда й Бабу.

Ліна Романс, Арборг, Ман.

Посилаю $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за спокій душі Володимира Петра Ше-

Тета І. Шехович-Левицька, Нью Йорк,
Братанок Богдан Шехович із дружиною Іриною, Сидней, Австралія

Жертвую $5.00 на Службу Божу і панахиду за померлих двох ОО. Василіян — о. Панкратія Савицького й о. Матея Шипітку.

Членка І Бучач

У залученні $10.00 на дві Св. Літургії за наших Українських Героїв, що полягли в боротьбі за волю України в усіх часах.

Ірина Захарків, Овк Парк, Миш

Складаємо подяку Непорочній Діві Марії, св. Йосифові й о. Василеві Скубленому ЧСВВ за вислухання молитов. Залучуємо $5.00 на подячну Службу Божу.

Володимир і Марія Слота, Торонто

Посилаємо $10.00 на Служби Божі: 1. за пок. Марію Главач, 2. за пок. о. Миколу, Михайла й Миколу Главачів.

Марія Семчишин з рідною та Наталка Валицька, Чікаго

Жертвую $10.00 на подячну Службу Божу в честь Христового Серця за всі ласки й вислухані молитви.

Катерина Цибик, Клівленд

У залученні посилаю $100.00 на **30 григоріянських Служб Божих** за спокій моєї душі. Про мою смерть повідомлять члени моєї родини.

Анастасія Фурда, Арборг, Ман.

КОЖНИЙ, ХТО ХОЧЕ, ЩОБ ВІДПРАВИТИ СЛУЖБУ ВОЖУ В БАЖАНОМУ НАМІРЕННІ ЧИ ЧАСІ, ХАЙ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО МАНАСТИРЯ:

BASILIAN FATHERS
3100 Weston Road, Weston, Ont., Canada

або при телевізорі, або бодай радіо мусить шуміти, кричати, дзвеніти півдикою музикою чи співом. Чи аж так дуже бояться люди, щоб часом у тишині не обізвався давно придушений голос совісти їхньої, або голос призабутого Бога?

Друга причина це зісвітчення, ляїцизація духа й життя нашого. Світові кличі голосніші як кличі Божі, бо серед них ми обертаємось і живемо, — а світ їх нам накидує нахабно й уперто. І тому ми перед Богом стали німі, забули до Нього говорити! Казав нам св. ап. Павло, що не лишень душа, але й тіло наше то святиня Божа: "Хіба не знаєте, що ви — храм Божий, і що Дух Божий у вас перебуває? Коли ж хтось руйнує храм Божий, Бог зруйнує Того, — бо *храм Божий святий*, а ним є *ви!*" (І Кор. 3, 16-17).

Коли я був 1942-1943 року в Україні поза Дніпром, то бачив багато наших колишніх церков перемінених на клюби, кіна, склади, стайні навіть! Зверху ще є давня форма церкви, але внутрі... нічого церковного! Коли 1966 року був я в Англії, бачив там багато англіканських церков покинених людьми, замкненних, із вибитими вікнами, з поломаними лавками й вівтарями всередині, — або відпроданих фабрикам на склади- "вергавзи". І там, де колись були на молитві люди, де ніссся церковний спів і відбувались богослужби, тепер цвинтарна тишина, яку переривають писки літаючих лиликів-кажанів, або бігаючих гидких щурів. А коли у "новім складі" працюють робітники, то чуєте проклони й погані жарти! — Такими обезчещеними, запустілими, відсвяченими Божими домами стали тепер наші душі!

Нам усім треба молитви! Або чи вже ніколи не відозветься в нас туга за Богом і за Божими речами? Доки ми не навчимось наново молитися так, як молилися колись на колінах нашої рідної мами, доти не буде повороту блудного сина до дому Вітця!

Треба просити в Бога оживлення *духа* молитви і *життя* молитви серед християн! Нехай зійде на нас подих Св. Духа, Дателя всього життя! "Дух допомагає нам у немочі нашій: про що бо нам молитися як слід, ми не знаємо, але сам Дух заступається за нас стогонами невимовними..." (Рим. 8, 26).

Просимо ласкаво не турбуватися тим, що Ваша подяка ще не поміщена! З уваги на обмаль місця ми їх містимо в тій черзі, в якій вони до нас приходять. Служби Божі одиак правимо згідно з бажанням і наміренням, яке Ви мали.

Ісус Христос і молитва

Ісус Христос напевне молився багато, як усі праведні того часу серед вибраного народу: ранком, уполудне, ввечір, а також перед і по їді. Але того було мало. І Він, Божий Син і Син Чоловічий, відходить часто на цілі ночі молитися на самоті... Коли ж так молився Він, то що повинні ми робити?

Візьмім св. євангелію в руки й загляньмо там; знайдемо, що Христос молився по хрещенні в Йордані і тоді Святий Дух зійшов на нього (Лк. 3, 21-22).. — Коли почав проповідувати, то: "Вранці, іще геть за ночі, вставши, Ісус вийшов і пішов на самоту і там молився" (Мр. 1, 35). "Та він відходив у самітні місця і молився", каже від себе євангелист Лука (5, 16). "Тоді приведено до нього дітей, щоб він, поклавши на них руки, помолився" (Мт. 19, 13).

Особливо молився перед важнішими подіями свого життя: Перед вибором своїх 12-ох апостолів: "Тими днями він вийшов на гору молитись і провів усю ніч на молитві до Бога" (Лк. 6, 12). — Перед обітницею про Євхаристію: "І коли відпустив народ, пішов на гору помолитися на самоті" (Мт. 14, 23). — Перед обітницею надання примату святому Петрові: "Він молився на самоті" (Лк. 9, 18). — При своїм Преображенні молився: "Пішов на гору помолитись. І як він молився, вигляд його обличчя став інший, а одежа — біла та блискуча" (Лк. 9, 28-29).

Часта довга молитва Христа стала причиною, що апостоли відважились і просили Його навчити їх так молитись. "Раз якось Ісус молився в якомусь місці і як закінчив, сказав до нього один із його учнів: Господи, навчи нас молитись, як і Йоан навчив своїх учнів" (Лк. II, 1). Завдяки тій смілій просьбі ми дістали нашу любу молитву: ОТЧЕ НАШ, бо тоді Спаситель проказав її апостолам уперше.

Христос навчав і поручав молитись:

Про вигнання злого духа казав: "Цей рід нічим не можна вигнати, тільки молитвою і постом" (Мр. 9, 29). Учив молитися витривало: "Просіть і дасться вам; шукайте і знайдете; стукайте, і відчинять вам... (аж до потішаючого закінчення)"... оскільки більш Отець Ваш, що на небі, дасть дари тим, які його просять" (Мт. 7, 7-11); "Тому кажу вам: усе, чого будете просити

Повідомляємо, що пожертва на 30 григоріянських Служб Божих (григоріянка) виносить — $150.00, а на читані Служби Божі — $5.00.

в молитві, віруйте, що одержите, і буде вам так!" (Мр. 11, 24). — "Він розповів їм притчу про те, що їм треба молитись завжди і не падати духом" (Лк. 18, 1). Притча та була про бідну вдову, що дістала від несправедливого судді оборону самому тому, що йому надокучила своїми сталими просьбами. І додав: "А Бог хіба не оборонить своїх вибраних, які до нього день і ніч голосять, і чи баритиметься до них? Кажу вам: оборонить їх негайно! Тільки ж коли прийде Син Чоловічий, чи знайде він віру на землі?" (Лк. 18, 7-8). Отими останніми словами неначе вказує нам Христос, що як не буде віри, то не буде молитви, — і знову: де занедбується молитву, там слабне віра!

Особливо зворушує нас кожний раз, коли читаємо в св. євангеліях записані там прилюдні молитви Спасителя. Бо Ісус звичайно молився на самоті, і тому учні звертали особливу увагу, коли їх добрий Учитель молився прилюдно. Вони запам'ятали ті молитви та й нам передали. Нпр. так молився Христос Спаситель по повороті висланих перший раз учнів (Лк. 10, 21-22), — перед воскресінням Лазаря (Ів. 11, 41-42), — після Тайної Вечері молився за прославу Отця, за свою славу, за учнів і за всіх вірних (Ів. ціла глава 17-а).

Записали також євангелисти молитву страдаючого Христа в Оливному Городі: "Упав Ісус обличчям додолу і молився промовляючи: Отче мій... знову вдруге відійшов він і почав молитись: Отче мій... залишив він їх і пішов знову і почав молитись утретє, повторяючи ті самі слова (Мт. 26, 39, 22 і 44). — Про ту довгу молитву передсмертної боротьби в Городі напевне думав св. Павло, коли писав: "Він за днів свого тілесного життя приніс був молитви й благання з великим голосінням та слізьми до того, який міг спасти його від смерти" (Євр. 5, 7).

Розп'ятий на хресті, наш Божественний Спаситель молиться наперед за своїх ворогів: "Отче, відпусти їм, не знають бо, щб роблять" (Лк. 23, 34); проказує Псалом 22-ий: "Боже мій, Боже мій, чому ти мене покинув"... (Мт. 27, 46). І вмирає Спаситель з молитвою на устах: "Отче, у твої руки віддаю духа мого!" (Лк. 23, 46). Опісля апостоли навчали, що Христос і в небі не перестає молитись за нас: "Христос увійшов не в рукотворну святиню..., а в саме небо, щоб тепер з'явитися за нас перед обличчям Божим" (Євр. 9, 24).

Христові апостоли й молитва

Навчені Христом, апостоли, як нам записано в Діяннях Апостолів, багато моляться. "Пильно й однодушно перебували на молитві разом із жінками і Марією, Матір'ю Ісуса" (1, 14). Перші три тисячі навернених проповіддю Петра в день Зшестя Св. Духа: "постійно перебували в апостольській науці та спільноті, на ламанні (св. євхаристійного) хліба і молитвах" (2, 42). Вчитуймось у Дії першої Церкви, а там знайдемо багато згадок про молитву апостолів і перших християн.

І як Христос колись навчав молитись та перестерігав: "Чувайте і моліться, щоб не ввійшли в спокусу" (Мт. 26, 41; Мр. 14, 38), — так і апостоли писали в своїх посланнях: "Моліться без перерви!" (1 Сол. 5, 17); "Моліться один за одного!" (Як. 5, 16); "Страждає хтось між вами? Хай молиться!" (Як. 5, 13). "Моліться завжди в дусі всяко молитвою і благанням!" (Еф. 6, 18).

Собор Ватиканський II-ий і молитва

Без сумніву, що про молитву говорили, бо мусіли говорити, і давніші Собори й учителі Церкви та всі святі вчителі духовного життя. Ми погляньмо лиш одним оком у документи останнього Вселенського Собору, бо його навчання нас тепер найбільше займають.

І так читаємо там у конституції "про Св. Літургію", ч. 12:

"Одначе сама тільки участь у Св. Літургії не охоплює ще всього духовного життя. Бо хоч християнин покликаний до спільної молитви, все ж таки повинен увійти до своєї кімнати, щоб у ній молитись Отцеві (пор. Мт. 6, 6), ба навіть, як це навчає апостол: молитися без перерви! (пор. 1 Сол. 5, 17)".

З натиском поручає Собор спільну молитву в родині, молитву родинну, сімейну! Читаємо в душпастирській конституції Собору "про Церкву в сучасному світі": "Звідси й діти, а то й усі домочадці, за взором і сімейною молитвою батьків, легше знайдуть шлях до зрілости, спасіння й святости. А подруги, прикрашені гідністю й признанням батьківства і материнства, виповнятимуть пильно обов'язок виховання, передовсім релігійного, який їм у першу чергу прислуговує" (ч. 48).

Посвяченим Богові душам Собор пригадує: "Тому нехай члени інститутів пильно плекають духа молитви й саму молитву, черпаючи їх із первісних джерел християнської духовости". (Декрет "Про обновлення чернечого життя": ч. 6).

Свт. Отець просить нас і пригадує: "щоб у наших стурбованих часах християни своїми молитвами благали гарячіше помочі в Господа"! Ось які слова молитви, записані в євангеліях, часто повторяймо:

"Господи, навчи нас молитись!" (Лк. 11, 1); це насамперед!

"Господи, рятуй нас, бо гинемо!" (Мт. 8, 25)

"Господи, вірю, поможи моєму невірству!" (Мр. 9, 24).

"Господи, Сину Давида, змилуйся... біс мучить мою дочку (мою дитину) страшенно!" (Мт. 15, 22).

"Господи, щоб я прозрів!" (Мт. 18, 41).

"Господи, коли хочеш, можеш мене очистити!" (Мт. 8, 2).

"Господи, зостанься з нами, бо вже надвечір і день уже похилився!" (Лк. 24, 29).

"Господи, згадай про мене в царстві твоїм!" (Лк. 23, 42).

"Амінь, прийди, Господи Ісусе!" (Одкр. 22, 20).

ВИ НАС ЗАПИТУЄТЕ...

о. Северіян Якимишин ЧСВВ

Кожна людина має в своєму релігійному чи особистому житті якусь трудність, проблему чи неясність! Не соромітеся запитати нас! Радо відповімо!

Чи може жінка, котра має дорослі діти, вже подружені, а чоловік про неї не дбає, вступити до чернечого згромадження, хоч би тільки на службу в якімсь манастирі? — Я дуже довго роздумувала над цим. Я маю 50 літ життя і серіозно думаю про це. Чи є де такі заклади? — Мої діти дуже зневажають нашу Церкву і націоналність. Я думала, що вони з часом зміняться, але вони стають більше неможливими, а чоловік їм потурає і йде за ними; йому краще залежить на нечесних приятелях, як на власній його душі. Це мене дуже болить, і я постановила, що краще буде вступитися. Я більше не хочу і не можу так жити, а з ним не хочу свариться, бо я багато старалася, а чоловік замість мені помогти, йде враз з дітьми за тим, що вони хочуть і розуміють. Як би мені він помагав, то було б інакше, але я переконана, що хто чим є, таким і зістанеться. — Ю. П.

Східне Церковне Чернече Право, у першім параграфі, під числом 5-им, каже, що: *"За приписами правил якогонебудь чернечого згромадження, до вступної проби не можна важно допустити тих, що зв'язані важним подружжям."* — Отже перешкода до вступлення до чернечого згромадження поставлена самим станом подружжя вимагає вільного стану, а через вступлення до чернечого життя в стані подружжя, нарушується подружні права, чи відносно дітей, чи відносно свого подруга, з яким ви шлюбували жити аж до смерти.

Щоб можна було вступити до чернечого життя в стані подружжя, треба згоди свого подруга (-и), а до того треба й звільнення, яке може дати тільки Папа — Апостольський Престіл. — Розуміється, цю справу мусів би провірити ваш Отець Парох, відтак цю справу передав би вашому єпископові; а цей, зваживши всяку правильність, щойно тоді представив би справу Папі, який щераз провірившн її, міг би дати диспензу, щоб одружена особа, за згодою свого подруга, без тягару для дітей чи свого подруга, могла вступити в чернече згромадження.

Але у вашому випадку є ще одна перешкода, менше важна, але є, а це ваш вік — 50 літ життя. Загально в чернечих правилах є, що не можна приймати осіб, які покінчили 30 літ життя. Причина є та, що старшим людям тяжко примінитися до вимог чернечого життя, а тим більше, коли хтось має вже 50 і більше літ, а ще тим більше, коли людина майже ціле своє життя провела в подружжі.

Щоб когось прийняти тільки на службу, це може розв'язати саме чернече згромадження, в котрому хтось хотів би служити. Треба найперше розвідати, чи там потребували б такої служби, бо то не можна от так прийти до котрогось згромадження Сестер і сказати: я хочу у вас бути і служити. Отже, хіба розвідайте десь коло вас, в околиці, в Сестер, що вам знайомі. — Про окремі такі захоронки нам не відомо. — Та тут

Закінчення: ГАРЯЧА І РЕВНА МОЛИТВА

знов є справа вашого подружжя; мусить бути якась угода з мужем, бо відходити на службу, навіть при чернечому згромадженні, чи денебудь, на довший час, воно нарушує подружні права. Правда, ви маєте деякі прикрі переживання в своєму подружньому житті, але їх ви не позбудитеся тільки тим, що від них утічете. Ваші обов'язки як жінки і матері не звільнять вас тим, що ви віддалитеся від родини. Ваші обставини може прикрі, але ваша приявність, ваша терпеливість і доброта, ваша любов і прощення і ваша молитва в родині за своїх дітей і мужа — вони дуже потрібні і можуть і дітей і мужа змінити.

Прочитавши у "Світлі" за вересень ч. 9, 1970 рік, статтю під заголовком "Ви нас запитуєте" (про о. Зінька), прийшов мені на думку злочинець, який не хоче покинути своїх злочинів. Він напевно хотів би вирвати своє сумління, або, принайменше наказати йому замовкнути.

Тепер моє питання: чому послуговуємося Синодом "наших Єпископів під головством Блаженнішого Верховного Архиепископа Йосифа Сліпого" для захисту англійської мови в Українській Католицькій Церкві, а постанов того Синоду не вводимо в життя, ані навіть не повідомлено у церквах, що такі то постанови є ухвалені на Синоді? Блаженнішого не згадується підчас Служби Божої; деякі священики, що згадують, але то не всі. — Л. Н.

Послуговуємося Синодом наших Єпископів, під головством Блаженнішого Верховного Архиепископа Йосифа Сліпого, бо там власне є сказано, в постанові ч. 16: "В доповненні до постанов попереднього Архиепископського Синду з 1965 року, про вживання інших мов, як старослов'янська й українська у служенні Св. Літургії, тобто читання Апостола, Євангелії, виголошування проповідей, "Вірую", "Отче Наш", "Вірую, Господи" теперішній Синод дозволяє вживати інших мов також у дияконських частинах, це значить, у всіх ектеніях з прошеннями і відповідями вірних, якщо в храмі служиться більше Св. Літургій і якщо заходить таки справжня потреба".

В цій справі мов, чи англійської, чи в Аргентині еспанської, чи в Бразилії португальської, ані ми, ані священики, ані єпископи, ані сам Блаженніший, ані ніякий розумно і реально думаючий християнин певно не хоче, щоб тих мов уживати для вірних, які українською мовою послуговуються щодня і її розуміють. Ця постанова відноситься до обставин, де є справжня потреба. І якщо ми є людьми реальними, то бачимо і ми свідомі того, що є наші люди, наші діти — молоде покоління — роджені і вйховані в середовищах, у багатьох випадках незалежних від них самих, англійських, еспанських, чи португальських Північної і Полудневої Америки, які чи з вини своїх батьків, чи власної, чи таки з самих

обставин, не мають знання української мови, а хочуть заховати традиції й обряд, люблять нарід і Церкву, а не хочуть іти до чужих народів чи обрядів. Цю потребу зрозуміли наші Отці Синоду, отже і нам треба її зрозуміти.

Домагаючись, щоб усе було тільки по українському для тих, що по українському не розуміють, ми або приневолюємо молоді покоління, щоб занехали наш обряд та пішли на західній обряд, або щоб узагалі відчужилися від Церкви і народу; і тим ми зб'ємо душу і серце не лишень одиниць, але і покоління дітей наших піонірів і наших власних, у котрих ще є свідомість приналежности і цінення тих вартощів, якими вони і ми ще дорожимо.

Говорите, що постанови Синоду не вводяться в життя. Це залежить: що, хто і де. — Що не повідомлено людей, що такі постанови ухвалено на Синоді. Це також, залежить де. — Те саме можна сказати і про згадування Блаженнішого підчас Служби Божої. — Ми тут обзнайомлені з Канадою більше як з ЗСА і знаємо, що Постанови Собору, в тих справах, що відносяться до вірних, були приголошені в церквах, а в цілості, кожний вірний міг прочитати і простудіювати всі постанови в місцевих епархіяльних часописах.

Коли йдеться про обвинувачення чи епархії, чи духовенства, що не сповняють постанов Синоду, можна б таким самим, загальним обвинуваченням сказати і про мирян: бо, де ж ті покликання в наших українських християнських родинах до священичого і чернечого стану, про які нам говорить Синод у числі 24? — Чому наші українські парафіяльні храми не все повні вірних у неділі і свята, коли постанова ч. 18 каже, що „всі вірні є в совісті зобов'язані брати участь у Службі Божій та інших церковних богослуженнях..."?

Залученого листа одержав я від невідомого автора 1-ва червня 1970 р.: "Молитва Господня: Дорогі Брате і Сестро у Христі! Моліться і віруйте в Господа нашого Ісуса Христа, Який постраждав за нас людей і подає нам життя. Одному Йому тільки віруйте й моліться: во Ім'я Отця, і Сина і Св. Духа'— Тройці Односістотній і Неподільній-Творіть молитву Господню: (Отче Наш, що еси на небесах, нехай святиться Ім'я Твоє, нехай прийде Царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі...).

"Коли цю молитву будете творити і вірити, спасетеся і будете мати і щастя і радість у житті. Сказав Господь: (Хто в Мене вірує, той спасеться...)

"Коли одержите цього листа — цю молитву, то на протязі 5-ти днів мусите написати цю молитву у 20-ох листах КОПІЙ і послати до інших християн і в той день навідає Вас і щастя і радість. А коли не напишете і не пошлете до інших, то навідає Вас нещастя.

"Мусите вірити в Бога — в цю молитву, через яку прийде до Вас і щастя, радість і життя. Амінь!"

Я, очевидно, пропозиції не виконав, бо уважав це за неповажну справу й шантаж. Думаю, що подібні листи одержують більше наших людей і тому прошу Вас забрати слово в тій справі. Думаю, що дехто може бути неспокійний, мовляв: не виконав волі Божої... Уважаю, що Господь це Правда і Любов, і не буде карати своїх дітей, які не виконали погрози якогось таємничого типа.

За Ваше становище в "Світлі" буду Вам дуже вдячний. — М. М.

Релігія і речі, які відносяться до релігії: молитви, обряди, покути, Святі Тайни, посвячені речі: вода, свічки, зілля, овочі, образи, не є основані на забобонності, хоч є люди, які впали в забобонність у тих справах, що відносяться до релігії. Люди звичайно впадають у забобонність, навіть у відношенні до святих речей, через незнання справи і через боязливий страх. У справах віри й релігії треба знання. Навіть, коли говориться про страх Божий у справах релігії, то цей страх є шанобливий-побожний, який містить у собі любов до Бога: а страх Божий є початком мудрости (Пр. 9-10). Люди, які виконують релігійні практики з боязливого страху, а ще тим більше ті, які видумують якісь листи і ними страшать інших християн, є дійсно в заблуді. Такі релігійні схильності треба засуджувати. Такі люди мають обов'язок краще вивчити релігію та вживати вищих мотивів у правдиво-релігійному дусі до практикування своєї релігії.

Християнська богословія всі кляснфікує забобонність як гріх, і Церква своїм навчанням старається все забобонність викоріновати. Але є нерозумні люди, які спроможні змішувати забобонність із релігією. Ця дивна схильність забобонности у людей, задля обмеженого розуму, може появлятися якнебудь, навіть сьогодні, коли світ, бодай на цім континені, стоїть на високім рівні розвитку культури й науки. Такі люди можуть бути високо вчені в різних науках, але не в знанні своєї християнської релігії.

Отже, відносно таких "ланцюгових листів", як оцей, що його тут поміщено, треба сказати, що це є забобонний нерозум, що це гріх покладати на такі листи якусь серіозну надію на особливіші ласки, або витворювати в собі боязливий страх, мовляв: через невиконання умов цього листа людину зустріне страшна Божа кара. — Що людина має вірити в Бога у Пресвятій Трійці Одного, що людина повинна молитися, що людина повинна заховувати Божі закони, цього Церква навчає всіх людей, і кожний, хто вчився релігії, про це знає; і кожний, хто хоче спастися, старається виконати ці вимоги. Але ніде нема Об'явлення Божого, чи Божого поручення, щоб хтось мусів писати і переписувати якісь листи, по двадцять разів, щоб бути щасливим і спастися...

Запити слати на адресу:

Rev. S. Yakymyshyn, OSBM
520 Driveway
Ottawa, Ontario, Canada

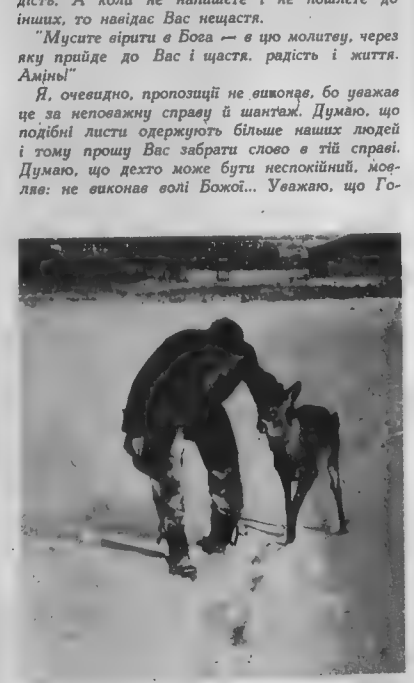

Хіба ж це не краса — бачити приязнь і довір'я між людиною та звіриною? Нераз така приязнь і довір'я сильніші ніж вони бувають між людьми!

КУПЛЮ КНИЖКИ давнішого видання, також збірки ПОШТОВИХ МАРОК. Подайте, що маєте й за кільки на адресу:

А. МОСН

6 Churchill Ave., Toronto 145, Ontario, Canada

Покійний генерал Де Ґоль — тоді президент Франції по вислуханні Служби Божої виходить із церкви, одинокої відкритої католицької церкви в Ленінграді в 1966 р.

СВОБОДА РЕЛІГІЇ В ПОРТУҐАЛІЇ

Португальський прем'єр Кастано предложив парляментові законопроєкт про наладнання релігійних справ у Португалії. Досі одинокою законно визнаною державною релігією був католицизм. На основі нового законопроєкту дістануть також інші релігійні віровизнання свободу культу та навчання своєї віри, хоч католицизм надалі залишиться державною релігією, щоб не нарушувати конкордату-договору з Ватиканом.

АБОРТИ — "ВАРВАРСЬКІ ФОРМИ КОНТРОЛІ НАРОДИН"

Директор Віденської Університетської Урологічної Клініки — проф. д-р Ріхард Ібельгер заявив на пресовій конференції, що аборти — це "варварська форма контролі народин". Він теж подав число абортів ненароджених немовлят в Австрії, яке мало б виносити річно від 70.000 до 100.000, що прямо застрашаюче, бо Австрія має кругло 7.000.000 населення. Це морд народу!

ВСЕКАНАДІЙСЬКА УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО ЮНАЦТВА

організує

ВЕЛИКУ ПОДОРОЖ ПО УКРАЇНІ Й ЗАХІДНІЙ ЕВРОПІ

Ця подорож триватиме повних вісім тижнів — від 4-го липня до 30-го серпня 1971 р.

Подорожуючи автобусом туристи будуть мати нагоду звидіти країни західньої Европи: Голяндію, Францію й Італію з їх Середземноморським побережжям. Австрію, Швайцарію, Німеччину, Мадярщину, Туреччину, Еспанію й Румунію — оглянути їх важніші міста та приглянутися багатьом культурним пам'ятникам. У програму цієї частини входять:

авдієнція у Свт. Вітця, богослужба в Люрд, опера в Зальцбургу, мандрівка в Альпи.

Зокрема мандрівники будуть мати прекрасну нагоду провести кілька тижнів на рідних землях своїх батьків, землях, про які вони знають тільки або з оповідань або зі шкільних підручників.

Їхній шлях буде йти через такі українські міста, як Ужгород, Львів, Київ, Чернівці та багато інших.

Група буде подорожувати під опікою двох священиків-капелянів.

Хто повинен зголоситися до подорожі?

В першу чергу члени й членки УКЮ, які або вже самостійно працюють або кінчать "гай скул" чи вчащають на університет, а відтак і члени інших українських організацій.

Кошти подорожі, — помещкання, харч і особисті видатки будуть приблизно $950.00.

Тому що число подорожуючих обмежене, то зацікавлені цею поїздкою — молодь, родичі, опікуни молоді — нехай найдалі до кінця січня ц.р. зголосяться писемно по інформації до ВУУКЮ. Першенство будуть мати ті, що зголосяться перші.

Писати на адресу:

U.C.Y. National Executive
3100 Weston Rd., WESTON, Ont.

ПАРАДОКС МОДЕРНОЇ ЛЮДИНИ-ТВОРЦЯ

о. О. Купранець ЧСВВ

Майбутній розвій людського знання, зокрема ж розвиток наук про атомну силу та всіх похідних або з тією ділянкою зв'язаних наук, являється тепер головним зусиллям людини. У зв'язку з дальшим і постепенним розвитком стислих наук людство робить великі пляни на майбутнє, бо нема на землі майже ніякої ділянки, яка б не була предметом студій і досліджувань. У висліді все мало б служити добру людини, безпосередньо чи посередньо, залежно від даної ділянки, яка має ближче або дальше відношення до окремої людини як такої чи збірної людини, якою є все людство.

Сьогодні навіть пересічна людина думає, що вона на своїх плечах "несе" тягар усього світу, але нераз не думає про те, що вона паде під тягарем своїх власних труднощів — тягарів, які приносить щоденне життя.

Людина доконує чудес у природі

І справді людина їх доконує, бо має щораз то більші досяги в усіх ділянках! Різні атеїстичні й матеріялістичні інтелектуалісти та провідники кажуть з клинами, що без Бога, Якого одні заперечують, а другі висміюють, людина створила те, чого Бог не зумів створити. Вони теж глузливо кажуть, якщо Бог існує, то людина перевищила Його своїм розумом, силою й винахідливістю.

Коли йдеться про досяги людини, які вже, так би сказати, поза нею включно до поїздки на місяць, то треба людині признати, що вона справді виявила велич своєї творчої сили й винахідливости. Коли ж ідеться про нові досягнення людини, які вона приготовляє, беззупинно над ними працюючи, то вони ще перед нею. Коли йдеться про майбутні досягнення людини, то ми бачимо просто фантастичні речі. Згадаймо деякі для прикладу, що стосуються всесвіту та нашої земної кулі:

побудування міжпланетарних, присідальних і запасних станцій для дальшого досліджування космічної системи та опанування її людиною;

повернення бігу на кілька тисяч миль довгих рік із півночі на південь, що у висліді мало би принести для великих просторів земної кулі зміну клімату, рістні і т. п.;

наводнення кілька мільйонів квадратних миль пустинних земель водою, яку здобували б через відсолення морської води, відсолюючи спеціяльним реактором яких 500.000.000 літрів води денно.

Вже ці приклади вистачають, щоб мати уявлення про пляни людини та опанування нею сил усесвіту і природи нашої земної кулі. Беручи до

уваги теперішній хід розвою наук, кожний переконаний у тому, що це речі, які лежать у спроможності людини. Хоч і як фантастично воно звучить, то хто зна, чи багато людей здивувалося б, коли б одного дня вичитала, що людина запланувала обернути чи повернути положення земної кулі або пересунути місяць в інше положення?!

Зближімся до самої людини!

Повище згадане, хоч має відношення до людини, все ж таки не стосується безпосередньо самої людини як окремої істоти, але речей, які служать людині та її земному буттю — фізичному буттю. Згадуючи про буття людини, підімо крок ближче вже до самої людини, якій напр. безпосередньо служить медицина та споріднені з нею науки, які теж доконують неабиякі чуда, коли йдеться про тіло людини.

Ми бачимо, що людина має різні далекосяглі пляни, щоб виявити свою творчу та винахідливу силу, коли йдеться про фізичне буття людини. Багато дечого вже здійснено, неодне випробовується, а різне в стадії плянування та в сфері здогадів і можливостей. Згадаймо дещо з того:

регулювання й контролювання народин штучними засобами;

запліднювання людини в лябораторії без природного спілкування;

виплекання людини поза лоном матері в лабораторії;

регулювання народин за полом, хлопець чи дівчина, згідно з бажанням;

лікування ще недавно невилікувальних недуг;

продовження людського життя через відмолоджування людських клітин і органів;

перещіплювання поодиноких органів і членів тіла або їх заступлення штучними;

заморожування людини, щоб вичекати винайдення відповідних ліків і т. п.

Так само є вже великі осяги у психічних і духових ділянках, як напр. лікування психічних захворінь. Деякі науковці працюють тепер над тим, щоб розвинути спеціяльними препаратами силу людського ума, скріпити позитивні і зменшити негативні прикмети в людини та багато іншого.

Тими досягненнями людини треба тільки радіти, але при тому пам'ятати теж про іншу річ яка є основою всієї людської творчости та винахідливости.

Джерело людської творчости

Людина має багато сили й спроможности творити й винаходити. Вона посідає до того відповідну основу: природу, яка її окружає і серед якої вона живе, та в самій собі дарування творити й винаходити. Одне і друге не є ділом, яке вона створила, але дістала їх вона при своєму створенні. Людина дістала це від Того, Хто її створив і дав їй змогу бути такою, розумною та духовою істотою, якою вона є. Людина сама зі себе нічого собі тут не придбала, але все даром дістала від Бога, Який одинокий є джерелом усякої її сили; бо сама вона не спосібна не то щоб творити, але навіть щоб існувати.

Різниця між творенням Бога й людини лежить у тому, що Бог усе, що створив у Своїй всемогутній силі, створив із нічого. Людина в своїй, так би сказати, "делегованій" силі творити й винаходити, творить тільки з того, що існує тепер і існувало раніше неї, тобто послуговується твором, якого автором був сам Бог, який із неіснуючого створив існуюче. Людина діє тільки на існуючому, відкриває його, пізнає, порядкує, пристосовує до потреб свого життя та робить його собі корисним. Іншими словами, людина тільки перетворює чи переформлює або оформлює відповідно до свого пізнання те, що було їй дане Богом, Який віддав людині Ним створену природу до диспозиції. Людина була створена на Божу подібність, тобто тим самим покликана до співучасти в Божій дії, але при тому поставив Бог межі, яких людина не може переступити, бо людина сама в собі обмежена.

Творячи людину, Бог дав їй частинку Своєї творчої сили, щоб вона творила діла, які були б корисні для неї та водночас служили на прославу самого Бога. Людина, маючи свобідну волю користування своїм розумом і знанням, може теж зловживати і створену Богом природу та дарування Богом їй дані, що для неї принесе тільки шкоду та тим вона не прославить Бога.

Усе творення, Боже чи людське, — це є дар і дарування Бога людині. Кожний дар мусить бути належно оцінений і треба з ним старанно обходитися, шануючи тим самим Того, Хто його дарував, бо тим Його прославляється. Кожне нове творення й винахід людини повинен бути наче визовом до ще більшої вдячности людства Богові, Який і людину і все, чим вона розпоряджає, створив із нічого та віддав у володіння людини для її добра.

о. Рафаїл Райберн ЧСВВ

МИ БОЖИМИ ЛЮДЬМИ

"Ви є вибраний нарід, Ви є святий нарід, Ви є народом священиків". Так Господь Бог часто казав Жидам у Старому Завіті (Вихід 19:5-6; Второзаконня 10-14-15, 14:26; Псалом 33:12; Мудрість 10:15; Єремія 2:3; Ісая 43:20-21; Осія 1:6-9), бо вони такі дійсно були. Тепер св. Церква пристосовує до нас ті самі слова. Але пристосовані до нас ті слова набирають ще глибшого значення, вони мають ще краще забарвлення, як колись. Навіть св. Апостол Петро пише у своїм першім листі до всіх християн, до Божого народу, що ми "рід вибраний, царське священство, народ святий" (1 Петро 2:9). Він у дійсності каже нам і то виразно каже, що ми, всі християни, належимо до того царського священства Христового.

Наші священики, коли приготовляються до Служби Божої, проказують ті самі думки ось у тім кондаку: "Господи помилуй нас, на Тебе надіємося, не гнівайся на нас дуже, ані не пам'ятай беззаконня наші, але поглянь на нас як милосердний і визволи нас від наших ворогів. Ти наш Бог, А МИ ТВОЇ ЛЮДИ; ВСІ ДІЛА ТВОЇХ РУК і ім'я твоє взиваємо".

Цю саму правду дуже підкреслює Другий Собор: що через хрещення ми стались учасниками Христового священства — священства Нового Заповіту, загального священства вірних. "Оте ж загальне священство вірних і священство служби чи єрархічне — хоча по суті, а не тільки мірою, вони між собою різняться — взаємно до себе відносяться; одне і друге окремим своїм способом мають частку в одному священстві Христовому" (Конституція про Церкву число 10) і воно є без порівняття краще від священства Старого Заповіту.

У Старім Завіті вибраний жидівський нарід мав обов'язок як кожний священик принести Богові — Ягня жертви. Вони несли звірят і всякі роди збіжжя. Тими жертвами і співанням псальмів вони прославляли, хвалили всемогутнього Господа Бога. Але їхні жертви не були вистачальні. Навіть їх левітське священство, яке входило раз на рік у святиню в Єрусалимі на жидівський празник Йом Кіпур, не могло надолужити перед Богом за гріхи. Чогось ще їм бракувало. Їхні жертви не були вистачальні.

Тому Господь Бог "за останніх днів" (Євреїв 1, 2), каже св. Апостол Павло, "вислав Свого Єдинородного Сина, відблиск Його слави, щоб очистити нас від гріхів" (Євреїв 1:3). Цей Христос як первосвященик пролив як жертву свою власну кров — і "увійшов раз на завжди у святиню і знайшов вічне відкуплення" (Євреїв 9:12) людського роду. Через одну жертву, через одне священиче діло Ісус Христос удосконалив раз назавжди тих, що освячуються. Тепер ми, хре-

Вгорі: зліва — церква Христового Різдва у Вифлеємі, справа — вхід до неї.

щені, маємо свобідний вступ до святині, до вічного життя.

Той самий Ісус Христос, що вмер для нас на Голгофті, є присутній для нас у Св. Літургії у п'ятьох способах:

1. Він не тільки присутній під Євхаристійними видами,

2. але також є присутній в особі церковних служителів,

3. у Літургійних чинностях,

4. через виголошення Божого Слова, і

5. у народі, зібраним на богопочитання.

(II Ват. Собор: Конституція про Церкву, ч. 7).

Чому він присутній? Він є присутній, бо хоче нас вести до Свого благословенного царства Отця і Сина і Св. Духа, себто до життя вічного.

Церква вчить нас, що ми через хрещення стали учасниками Христового життя. Ми перемінені у Христа. Ми тепер можемо разом із св. Апостолом Павлом казати "Не живу я, але живе в мені Христос". (Галатів, 2:20).

Через Св. Хрещення ми беремо участь у священстві Христа. "Всі бо ми, що хрестилися, у Христа одяглися". (Галатів 3:27). Тепер ми належимо до Його спільного священства вірних. Ми християни присвячені до служби Богові. Ми, члени цього священства, мусимо, як кожний священик, принести Богові жертви, бути причасниками почитання в богослужбі. "Ціллю всієї апостольської праці", каже Другий Ват. Собор, "є, щоб ми вірні збиралися, прославляли, хвалили Бога, були учасниками в Божественній Літургії, і приймали Св. Причастя". (Конст. про Церкву ч. 14).

Коли беремо участь у Службі Божій разом із священиком, ми тим більше лучимось із Христом у Його ділі відкуплення, у Його ділі спасіння людського роду. В дійсності ми стаємо учасниками відкуплення світу, бо тут дістаємо для нас самих, і для наших подругів, дітей і приятелів ласки спасіння.

Отець Льомбарді, славний італійський проповідник і основник "Мондо Мелюре", каже нам, що коли ми йдемо на Св. Службу Божу, то треба нам узяти зі собою цілий світ. Якраз у нашій Св. Літургії у мирній ектенії ми маємо нагоду молитися за цілий світ.

Чим більше ми лучимося з Христом, тим більше ласк дістаємо. Це причина, чому Церква так дуже, так гаряче заохочує нас лучитися разом із священиком коло престола, і активно життєдайно відповідати на молитви й співати разом із священиком, котрий представляє Христа.

Тому цілим нашим серцем відповідаймо й співаймо на НАШІЙ СЛУЖБІ БОЖІЙ, бо разом із священиком, ми принесемо цю жертву Богові, цю жертву хваління. Кожний раз, коли ми беремо участь у Службі Божій у такий спосіб, ми дійсно сповнюємо нашу священичу функцію і представляємо Христа, доки він не прийде. (1 Кор. 11:26)

В АЛЬЖИРІ НЕМА ВЖЕ ДУХОВНОЇ СЕМІНАРІЇ

Альжирські студенти богослов'я в майбутньому не мають можливости студіювати й приготовлятися до священства в своїй батьківщині, бо закрито там останню семінарію на около 100 студентів. Будуть мусіти їхати за границю, щоб студіювати богослов'я.

ФІНАНСАМИ ДІЄЦЕЗІЇ АДМІНІСТРУВАТИМУТЬ СВЯЩЕНИКИ І МИРЯНИ

Починаючи від жовтня 1970 р. всіми фінансами архидієцезії Буенос Айрес, Аргентина, будуть адмініструвати парохіяльні ради, які складатимуться із священиків і мирян. "Таке легше полагодити з духом Церкви", — сказав Архиєпископ — "а крім того мабуть позбудемося того переконання, яке існує між людьми, про великі багатства Церкви".

ДЕМОНСТРАЦІЇ И БОЙКОТ ПІДЧАС ВІДВІДИН ПАПИ НА СХОДІ

Після формального проголошення поїздки Папи Павла на Далекий Схід деякі кола в Австралії та на Філіпінах дали відразу зрозуміти що їм ця папська поїздка не подобається та не буде ними прийнята і тому вони на свій спосіб висловлюють протест. Одним із них є англіканський архиєпископ д-р Маркус Лоана зо Сидней. Він заповів у своєму дієцезальному часописі що не візьме участи в екуменічному богослуженні, у якому братиме участь Папа, але буде його бойкотувати, бо, мовляв, деяке католицьке навчання "стоїть у радикальному противоріччі д Нового Заповіту", як-теж тому не повинно бути навіть якоїсь познаки, що буцімто "бар'єри" між обома Церквами, тобто Англіканською та Католицькою, "є повалені". Три інші австралійські англіканські єпископи заповіли свою участь у цьому екуменічному богослуженні.

На Філіпінах заповідаються деякі демонстрації чи "зудари" в часі відвідин Папи Павла. Поліційна централя в Манілі, відповідальна за безпеку Папи на Філіпінах, повідомила, що декілька груп плянує влаштувати демонстрації підчас відвідин Папи. Однією з таких груп є "Філіпінська Християнська Молодь", яка вже влаштувала протестаційну демонстрацію проти "заговору Церкви цієї країни з февдалізмом і меркантилізмом".

КАТОЛИКИ ПІДТРИМУВАЛИ ПРЕЗИДЕНТА-МАРКСИСТА

Цьогорічної осені вперше на південно-американському континенті, який уважається "чисто-католицьким", вибрано президента марксиста Аллєнде в Чілє. Його сильно підтримали католицькі організації з цілого Чілє, як теж і політична партія християнських демократів. У збірному заклику католицьких організацій до населення країни підкреслено, що Католицька Церква в Чілє виразно стоїть за основними реформами соціяльно-економічних відносин у Полудневій Америці, які мусять бути переведені для добра загалу народу, за чим стоїть теж і Аллєнде. У заклику пишеться: "Замість того, щоб витрачати наші сили на ідеологічні непорозуміння, повинні робітники, селяни й студенти забути ввесь розбрат, який був перед виборами, та починати будувати нову спільноту". Католицькі єпископи в Чілє у спільній заяві ствердили, що вони респектуватимуть марксистського президента як демократичне вирішення. Католицька Церква в Чілє пішла мабуть тому за цією кандидатурою Аллєнде, бо там — як зрештою й у всій Полудневій Америці — існує жахлива соціяльна несправедливість. Щоб виминути кривавий спосіб переведення соціяльних реформ у країні, може при спільній співпраці переведуть їх мирно, з чого буде користь усім, у тому й Церкві, що не станула по боці малої групи великих капіталістів і багачів — визискувачів бідного народу, який творить малощо не 80% населення.

ПОЛЬСЬКИЙ ПРИМАС ВИШИНСЬКИЙ У ПАПИ

Кардинал Вишинський, примас Польщі відвідав у половині жовтня на приватній авдієнції Папу Павла. Хоч звичайно не подається нічого з розмов на приватних авдієнціях, але завжди "якось" і "щось" вийде поза мури кімнати, як і в цьому випадку. Кажуть, що головною точкою розмови Вишинського з Папою була справа єпархій, які колись були німецькими, а тепер є в Польщі. Вишинський, подібно як і польський уряд, домагається, щоб не назначувати для них тимчасових адміністраторів, але назначити повноправних єпископів-ординаріїв. "Політика" того питання лежить у тому, що з хвилиною назначення польських повноправних єпископів-ординаріїв тим самим Ватикан визнав би їх польськими спархіями, а не німецькими.

РЕЗИГНАЦІЯ З ТИТУЛУ "НАМІСНИК ХРИСТА"?

Всякі теми й наради, які мала на своїх засіданнях Католицька Міжнародня Богословська Комісія в Римі, держаться стисло в повній тайні. Будьяку інформацію відмовила пресова заля Ватикану та члени Комісії. Однак деякі французькі пресові органи подали вістку, що однією з точок нарад Комісії мала бути справа титулу, якого вживає Папа — "Намісник Христа й Голова Вселенської Церкви". Богослови мали дати Папі "пораду", щоб Папа — з "екуменічних причин" і "в теперішніх обставинах" у церковному наближенні — "зрезигнував" із цих титулів. На запити журналістів щодо правдивости цієї вістки Ватиканська пресова заля відмовилася зайняти становище, не заперечуючи, ні не потверджуючи.

ПАПА ЙМЕНУВАВ "КАМЕРЛЕНҐА"

Папа Павло йменував Кардинала Війо, Ватиканського Секретаря Стану, "Камерленґом св. Римської Церкви" на місце померлого Кардинала Бенедетто Альоізі Мазелля. Уряд камерленґа практично має своє значення тільки тоді, коли помре правлячий папа, а нового ще не вибрали. Камерленґо займається теж справою приготування "конклявe", тобто засідання збору кардиналів, в часі якого вибирають нового папу.

ЄПИСКОПСЬКА ПАЛАТА НА ШКІЛЬНІ КЛЯСИ

Еспанський єпископ Лявраніо Кастан Лякома з Сігуензи відступив п'ять кімнат у своїй єпископській палаті для приміщення п'яти шкільних кляс, яким бракувало приміщення в недалеко положеній школі.

ГОВОРИТЬ ЄПИСКОП З АММАНУ

Католицький єпископ Немег Сімаан з Амману, Йорданія, заявив, що підчас боїв між йорданськими та палестинськими військовими об'єднаннями цілковито знищено в Аммані християнські церкви, з яких остались тільки руїни.

ВАТИКАН І ЧЕРВОНИЙ КИТАЙ

У листопаді 1971 року червоний Китай буде допущений до членства в Об'єднаних Націях. — Таке — як "свій приватний погляд" — висловив монс. Альберто Джованнетті, постійний обсерватор Ватикану при Об'єднаних Націях у розмові з журналістами. "На його гадку" — сказав Джованнетті — число противників допущення Китаю постійно зменшується, а крім того є краще, щоб "Китай був унутрі, ніж назовні Об'єднаних Націй".

ДАЛЬШЕ "РОЗБРОЄННЯ" ВАТИКАНУ

Після розв'язання "військових формацій" у Ватикані — жандармерії, палятинської й почесної гвардії — рішено позбутися теж і "зброї", яку посідали члени палятинської гвардії, а саме 500 кріс, які Ватикан дорогою "позиченого" дарунку дістав у 1929 р. на основі Лятеранського договору від італійської армії. Дві канони, які мала ця гвардія, залишено як музейні пам'ятки в Ватикані.

ЄПИСКОПСЬКІ СВЯЧЕННЯ В СХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ

Кардинал Бенґш — берлінський ординарій висвятив на єпископа-помічника для своєї епархії — о. І. Кляйнайдама. В архиєрейській Службі Божій співслужили всі східньо-німецькі єпископи, як теж малощо не ввесь клир східньої частини берлінської епархії прибув на це торжество до берлінської Ст. Гедвіг-катедри.

ПАПА ПРОМОВЛЯЄ ЧЕРЕЗ "САТЕЛІТА" ПРОСТО ДО МЕКСИКА

З нагоди 75-річчя коронації Чудотворної Ікони Пречистої Діви Марії в Гвадалюпі, Мексико, Папа Павло виголосив спеціяльну промову, яку безпосередньо передавано через "сателіта" до Мексико. Між іншим Папа сказав таке: "Християнин не сміє бути безчинний, коли друга людина терпить, коли з нею несправедливо поводяться і коли їй бракує найконечнішого до життя. Християнин мусить виявити свою найкращу волю, щоб змінити положення тих, яким бракує хліба, культури або гідної людини та справедливої заплати за працю. Християнин не сміє оставатися без відчуття, коли молодші покоління не знаходять обґрунтовані форми, щоб свої сподівання здійснити, та тоді, коли частина людства далі виключена з користування здобутками культури й поступу".

1.777 СТУДЕНТІВ БОГОСЛОВ'Я В ЮГОСЛАВІЇ

За даними, що їх подав секретаріят Єпископської Конференції в Югославії, у 1969/70 навчальному році в югославських духовних семінаріях було 1.777 студентів богослов'я, з чого 940 кандидатів на світських священників і 837 кандидатів на чернечих священників.

ВІДБУВСЯ КОНҐРЕС ПАЛАМАРІВ

Італійські паламарі відбули свій національний конґрес, засновуючи свою "паламарську юнію". Було около 600 учасників. Темою конґресу були такі головніші точки: справа контрактів праці, взаємовідношення між священиком і паламарем, ревізія дотепершнього паламарського статуту, що його раніше уложила Італійська Єпископська Конференція, мінімальна місячна платня, яка не повинна бути нижча 75.000 італійських лірів, тобто около яких $120.

ЗМІНА СУПРОТИ КАТОЛИКІВ У ПІВНІЧНОМУ В'ЄТНАМІ?

Наставлення північно-в'єтнамського уряду до віруючих людей у країні, зокрема ж до католиків, — як виглядає, — починає мінятися, хоч іще годі сказати з якої причини. На якусь зміну вказує стаття "Ідеї для повного розвою демократичних прав нашим віруючим співгромадянам" в ідеологічному органі "Гок-Тап", який є офіціозом "Робітничої Партії Північного В'єтнаму". В статті висловлюється своєрідну самокритику за дотепершнє негативне й дискримінуюче наставлення комуністичного режиму та партії супроти католиків. Деякі думають, що ця зміна наставлення до католиків спричинена мабуть тим, що католики В'єтнаму зробили "великий вклад в оборонї вітчизни" та часто бували відзначені як "герої визвольної боротьби". Інші обсерватори знову думають, що причиною цього є стійкість католиків у вірі, а при тому льояльність супроти уряду та країни. При останньому переписі Півн. В'єтнаму з населення на 21.000.000 мешканців подало себе за католиків поверх 1.000.000 осіб, а за протестантів поверх 100.000.

В'ЄТНАМСЬКИЙ ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ У ПАПИ

14-го жовтня Папа Павло прийняв на приватній авдієнції полуднево-в'єтнамського віцепрезидента Кі. Обставини авдієнції були дуже "з резервою", бо не тільки не подано змісту чи теми розмови, що звичайно буває, але навіть не подано в бюлетені ватиканської пресової служби, що така авдієнція взагалі відбулася.

ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ПРО ЦЕРКВУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

(Продовження)

(Відношення Церкви до атеїзму)

21. — Церква, щиро віддана Богові й людям, не може занехаяти, щоб, — хоч і з болем, — рішуче не осудити, як уже й передше осудила, оті згубні доктрини й дії, які протиставляються розумові й загальному людському досвідові та скидають людину з її вродженого достоїнства (16).

Однак, намагається вона в думанні атеїстів знайти причини заперечування Бога, і — свідома ваги тих питань, що їх накидає атеїзм, та ведена любов'ю до всіх людей — уважає, що слід їх піддати поважному й глибшому досліджуванню.

Церква вчить, що признавання Бога ніяк не противиться гідності людини тому, бо ця гідність основується й звершується в самому таки Бозі: Бо людина була поставлена Богом-творцем у суспільності розумною й свобідною; але передовсім, як син, покликана вона до об'єднання з Богом і до участи в Його щасті. Вчить вона, крім того, що через потойбічну надію не применшується значення земських обов'язків, але їхнє виконування скріпляється ще і новими спонуками. І навпаки, з браку Божої основи й надії життя вічного, як часто воно сьогодні показується, поважно бувае порушена людська гідність, а загадка життя й смерти, вини й терпіння залишається без розв'язки так, що люди часто попадають у зневіру.

А втім, кожна людина так і залишається для себе самої нерозв'язним, а тільки підсвідомо відчутим питанням. Бо ніхто в певних моментах не може втекти цілком перед згаданим питанням, зокрема у важливіших подіях життя. А на це питання дає повну й певну відповідь лиш один Бог, який покликає людину до вищого думання й смиреннішого досліджування.

А ліку на атеїзм слід сподіватися і від підхожого викладу вчення, і від цілого життя Церкви та її членів. Бо до Церкви належить завдання вчинити приявним і неначе видимим Бога Отця та його воплоченого Сина, безперестанку обновляючи себе й очищуючи — під проводом Святого Духа (17). І, перш за все, цього досягається свідченням живої і зрілої віри, так вихованої, щоб могла вона ясно побачити труднощі та й їх перемогти. А віра ця повинна появити себе плідною, проникаючи в ціле, навіть земське життя віруючих, та наводити їх на правду й любов, передовсім супроти потребуючих. Щоб появити оту Божу приявність дуже також допомагає братерська любов між віруючими, які в одному дусі змагаються за евангельську віру (18), і показують себе як знамено одности.

Також Церква, хоч і повнотою відкидає атеїзм, то однак щиро визнає, що всі люди, віруючі й невіруючі, повинні співпрацювати над правильним будівництвом світу, в якому спільно проживають; а цього певне бути не може без щирого й розсудливого порозуміння. Отож сумує вона задля отого розрізняння між віруючими і не віруючими, що його несправедливо вводять правителі деяких держав, не признаючи основних прав людини. А для віруючих вимагає вона діяльної свободи, щоб могли вони вільно будувати в цьому світі храм Божий. Атеїстів же людино закликає, щоб широким серцем розважали Євангелію Христову.

Церква точно знає, що її благовість відповідає найтаємнішим бажанням людського серця, бо захищає гідність покликання людини, а тим, хто вже зневірився в свою кращу долю, привертає надію. Її послання не то що не применшує людини, але проливає світло, життя і свободу для дальшого розвитку; а втім ніщо інше не може вдоволити серця людини: "Вчинив ти нас для себе, Господи, і неспокійне серце наше, доки не спочине в Тобі" (19).

(16) Пор. Пій XI, Окр. посл. *"Божественного Спасителя"*, 19 березня 1937; AAC 29 (1937), стор. 65-106; Пій XII, Окр. посл. *"Князя апостолів"*, 29 червня 1958; AAC 50 (1958), стор. 601-614; Іван XXIII, Окр. посл. *"Мати й Учителька"*, 15 травня 1961: AAC 53 (1961), стор. 451-453; Павло VI, Окр. посл. *"Свою Церкву"*, 6 серпня 1964: ACC 56 (1964), стор. 651-653.

(17) Пор. Собор Ват. II, Догм. конст. *"Про Церкву"*, розд. I, ч. 8; AAC 57 (1965), стор. 12.

(18) Пор. Фил. 1, 27.

САВОНАРОЛЯ

о. Д. Ковалюк

П'ятнадцяте сторіччя — це сторіччя т. зв. ренесансу чи відродження. Воно створило тип нової людини, відновленої — *не* водою і Св. Духом, *але* поганською старовиною й засадами.

Така "відроджена" людина — це людина розлучена з Богом; вона не глядить у небо, а якщо коли і споглянє туди, то з недовір'ям, кпинами і лайкою. Людина "Відродження" говорить поправно по грецьки й по латині та визнається на старинній штуці, архітектурі, пам'ятниках, рукописах і книгах, але не визнається у християнській вірі.

У тієї "нової" людини, Бог і Юпітер (поганський божок) це те саме: Діва Марія і Венус (поганська богиня розпусти) стоять нарівні. Моральність "Відродження" це життя за похотями.

Така "відроджена" людина, хоч охрещена, не визнає жадних правд віри. Найвищим законом для неї — її власна особа, її "Я".

Вона сидить в університетах, і в школах та по урядах. Ноша її різна, але дух усюди той самий — ренесансовий. Цю фальшиву "відроджену" людину можна бачити в цивільному одязі, і в священичому. Вона скривається під монашим каптуром і вельоном монахині, під мітрою Єпископа, навіть під тіярою Папи.

Колискою "ренесансу" були Італія, зокрема ж місто Фльоренція. Тут збиралися основники й заступники нового напрямку — "гуманізму". Тут уперше по довгих віках заговорили людською мовою Гомера. Тут закладають гуманістичні школи. В цьому місті постає найбільша книгозбірня і склад старинних рукописів.

Тут мешкає з родиною князь Медічі, один із найбільших покровителів і ширителів нового "відродження". Цим типом нової людини захоплюється світ, і церковники. Його духом сильно перейнявся світ.

Котрий дух переможе? Христовий чи поганський?

Серед такого ренесансу-відродження приходить на світ Савонароля 21 вересня 1452 р. в місті Ферарі, в Італії. Його батьки були глибоко релігійні і строго держалися християнських засад. У такому самому дусі виховали свого сина Єроніма Савонаролю. Будучи студентом вільного мистецтва, Єронім захоплювався творами поганського філософа Платона. Від Платона перейшов до поганського Аристотеля, але вкінці трапив на християнського філософа: св. Тому з Аквіну.

Маючи 23 роки, Єронім вступив до Чину Проповідників ОО. Домініканців, де віддався строгому аскетичному життю, особливо вмертвінню, покорі й любові до вбожества. До своєї матері пише:

"Я цілковито віддався Богові, Його любові і спасінню людських душ".

Ставши священиком, із найбільшою ревністю посвятився праці над спасінням людських душ. Його найгарячіше бажання було: "Обнова і спасіння людського роду". В покорі й молитві, у сповідальниці й розмовниці, в релігійних творах і в пориваючих проповідях служив божій слав, аж до кінця свого життя.

У своїй фанатичній ревності для Божої слави Савонароля не мав найменшого зрозуміння до нового ренесансового руху й відродження. Він знав тільки одне, а саме: Христове відродження водою і Св. Духом, і один Христовий Дух, який мусить перемогти поганського духа. Тому в душі Савонаролі зроджується ідея реформи людського роду, до якої кличе його Бог.

Закінчення: ДУШПАСТИРСЬКА КОНСТИТУЦІЯ...

(19) Св. Августин, *Визнання*, I, 1; Патр. Лат. 32, 661.

Тому стає він реформатором, обновителем.

Реформу зачинає від монашої братії в манастирі, де жив. Чин був морально підупав. Завмерла була монаша карність, стремління до чесноти, ревність за своє спасіння власне і ближніх. Завмерло було духовне життя. Савонароля збирає біля себе 130 монахів манастиря, в якому жив у Санто Марко. В духовних науках пригадує їм про ціль Чину, на монашу карність, на заховання правил, на ревність за Божу славу і на безперервне стремління до чесноти й святости. Своїми науками й молитвою оновлює членів свого манастиря, а з часом і ввесь Чин.

Зреформувавши Чин, Савонароля забирається до обнови самої Церкви. Гріх і грішне життя вдерлося до святилища Церкви ще в десятому сторіччі за королів Меровінгів, а пізніше стало чорною плямою життя і на папському дворі.

В часі ренесансу не багато краще жили і на папському дворі. Між папами того часу є двох, що вели себе негідно; особливо ж папа Олександер VI, відданий змисловості, окружив себе родиною і неморальним товариством. Мерзота запустіння замешкала в святилищі Церкви, на що не міг дивитись Савонароля. Він заливався рясними сльозами, що Церква, дівича Христова обручниця, яка колись славилася святими Мучениками й Дівами — тепер сплямлена гріхами. Від плачу Савонароля переходить до діла. Божий вогонь любови розгорівся в його серці, його пророче післанництво силує його до реформи Церкви.

Свою реформу зачинає від простого народу.

Щодня проповідує Боже слово у церквах і на вулицях. Його бесіди наповнені любов'ю до Бога й людей. Вони палкі, пориваючі й переконливі. Щоднини слухають його до 15.000 душ. У проповідях бичує гріхи, змисловість, нерозкаяність. Нарід кається, вибухає майже щодня таким плачем, що проповідник мусів переривати свою проповідь. Божа ласка творить чуда в людських душах.

Особлива його журба — це молодь. Савонароля збирає юнацтво до Церкви, в якій слухає його 4.000 молоді. З молоді творить поліцію, яка проганяє з вулиць легких дівчат, проклінників Бога, п'яниць та злодіїв. Вислід його праці надзвичайний. Один сучасний письменник пише про нього: "Від часу Христа й Апостолів — ніхто не проповідував так, як Савонароля".

Він, як старозавітній пророк
вимагає від сильних цього світу моральної обнови,

від тих, у яких знаходить найбільше поганства. Якраз управа міста у Фльоренції, спочивала в руках князя Медічі, що одушевлявся ренесансом, і сам його ширив. Для церковної обнови він не мав ніякого зрозуміння. Приходить до боротьби між управою міста, а Савонаролею. Та Савонароля її не лякається. Ще сильніше вимагає справедливости для всіх, особливо в податках, мірі, вазі й виборах. Навіть посилає післанця до родини Медічі, щоб чинили покуту, каялися своїх гріхів. Не помогло і княжа родина тільки образилася.

Савонароля не дається спокусити.

Саме в цей час французький король Карло VIII нападає на Італію. У ньому Савонароля бачить своє спасіння, як оборонця Церкви, прихильника Обнови Церкви і навернення недовірків. Але ідеаліст Савонароля тут дуже помилився. Папського двора не був у силі обновити. Його вороги вимогли на папі заборону Савонаролі проповідати, що Савонароля дуже гостро осудив, осудив і нижчих і найвищих духовників, з папою на чолі. Папський Двір старався його для себе позискати. Пропонують йому єпископство, навіть кардинальський капелюх. Савонароля відкидає все те, кажучи: "Не хочу червоного капелюха — не хочу великої ні малої митри — хочу того, що Бог дає своїм святим — смерти. Не червоного капелюха бажаю, але мученицького". Папи він не послухав і дальше проповідував. А свій непослух усправедливлював тим, що вибір папи не важний, бо вибрано папу через підкупство.

І так прийшов кінець славному проповідникові Савонаролі. Його схоплено. Відбувся над ним суд і видано засуд як на "схизматика, єретика та зневажувача Апостольського Престолу". Його повішено та спалено його тіло, а попіл розсипано, щоб і слід не остався по ньому.

Сьогоднішній Чин Домініканців сподіється скорого проголошення Саванаролі святим. Беручи справу об'єктивно, можна б неодну річ йому закинути, але суб'єктивно, був Він Герой християнин, фанатик з Божої любови й ревности за Божу справу та спасіння душ, який за своє переконання пішов на смерть.

При проголошенні святою Жанни д'Арк, Католицька Церква більше оцінила суб'єктивні її переконання, чим її об'єктивну помилку. Те саме може зробити і з Савонаролею у свій час та проголосити його святим.

Українська католицька єпископська катедра в Мелборні.

КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА В АВСТРАЛІЇ

о. О. Купранець ЧСВВ

Населення Австралії творить справжню релігійну мозаїку християнських віровизнань. Католиківув Австралії є кругло 25 відсотків усього населення. Не відразу положення католиків Австралії було таке як воно є сьогодні, бо в початках була заборона та переслідування католиків урядовими й англіканськими чинниками. Перейшовши тяжкий хрест своїх початків і пізнішої дискримінації, Католицька Церква в Австралії добилася зразу толеранції для себе та опісля громадянської повноправности, якою втішається сьогодні.

Від ранніх початків

Перші католики прибули на австралійський континент уже з першим транспортом засланців у 1788 р. як до карної колонії, якою Австралія стала по проголошенні незалежности американськими колоніями в 1776 році. Між першими 1500 засланцями була чи не третина ірляндських католиків, яких провиною в очах Англійців була їхня католицька релігія та ірлянський патріотизм. Ірляндським засланцям — католикам не дозволяли на релігійну обслугу католицькими священиками. Їх змушувано насильно брати участь в англіканських богослужбах, бо ніяке інше віровизнання тоді не мало там "права громадянства", крім державного англіканського.

Першу католицьку Службу Божу на австралійському континенті відслужив о. Джеймс Диксон 15-го травня 1803 р. в сусідстві сьогоднішнього Сиднею. Його однак, як несправедливо засудженого на заслання, незабаром репатріювано до Ірляндії. У дальшому не вільно було католицькому священикові виконувати будь-яку релігійну функцію.

В 1818 р. Папа VII-ий установив апостольський вікаріят на острові Мавріціюс, до якого юрисдикції приділено теж і Австралію. Для Австралії покликано Апостольським Престолом о Флінна, якого наділено титулом архипресвитера та правом уділяти Св. Тайну Миропомазання. Однак у хвилині, коли він вступив на австралійську землю, його арештовано, вкинено до в'язниці й укінці відіслано до Англії. Така поведінка англійського колоніяльного правління викликала велике обурення навіть серед протестантських кругів Англії. Щоб якось цю неприємну справу затерти, англійський уряд дозволив у 1820 р. двом священикам служити релігійною обслугою католицьким ірляндським засланцям, при чому уряд навіть давав їм річну фінансову субвенцію. Ними були: о. Дж. Террі й о. П. Коноллі, з яких перший залишився в Новій Полудневій Валії, а другий пішов до Гобарт у Тасманії. У 1829 р. на основі англійського "еманципаційного акту" прийшла релігійна толеранція й свобода.

У 1832 р. Апостольський Престіл іменував о. д-ра Вилієма Юлланторна, англійського монаха-венедиктинця, генеральним вікарієм і апостольським візитатором на Австралію та Нову Зеландію. Між іншим писав він в "Анналах Пропаганди Віри" про те, як в Австралії трактували ірляндських католиків: "було заборонено говорити по-ірляндськи під карою 50 ударів батога: також судді, що ними переважно були протестантські духовники, теж засуджували на батожения й ув'язнення тих, хто відмовлявся слухати їх проповідей чи брати участь у їх англіканських богослужбах, на що католикам не дозволяла їхня совість".

Тоді в Австралії була всього одна недокінчена церква, дві каплиці та чотири "вільні" школи, чим завідували три священики.

У 1835 р. прибув до Австралії о. Беда Полдінг як апостольський вікарій. Його першою журбою було придбати духовних працівників для місій, за чим він вислав о. Юлланторна до Европи. Був успіх, бо вкоротці було вже 23 священиків, а в 1840 р. прибули теж перші монахині — Сестри Милосердя (Систерс оф Мерсі) з Ірляндії, які перейняли опіку над сиротинцями й жіночими в'язнями. Число католиків надзвичайно сильно зросло через прибуття нових імігрантів і через перехід численних протестантів на католицизм. Католики творили тоді третину населення.

Церква в Австралії на новому шляху

Зусильна місійна праця дала скоро висліди, які доцінив Папа Григорій XVI-ий, переміноючи 1842 року апостольський вікаріят на митрополію в Сиднею з двома єпископами в Еделайд і Гобарт. Її першим архиєпископом-митрополитом став згаданий о. Полдінг. Уже 1844 року він скликав провінціяльний синод, якого найважливіші постанови стосувалися до життя місіонарів, закладання шкіл і адміністрування церковним маєтком. Подібні постанови зробив теж і другий провінціяльний синод у 1869 р. в Мелборні, але особливу увагу звернено на закладання цілоденних парафіяльних шкіл і вчительських семінарій для вишколу власних учителів. У 1874 р. піднесено єпископство в Мелбурні до гідности митрополії, приділюючи до неї 5 єпископств, а при митрополії в Сиднею залишаючи 6. Архиєпископ Полдінг, який фактично "поставив на ноги" Католицьку Церкву в Австралії, помер 1877 року.

Іншою великою постаттю в австралійській Церкві був сиднейський архиєпископ Моран — один із найвизначніших і найбільш учених ірляндських прелатів XIX ст., номінований 1884 р. Його великим ділом було скликання першого Всеавстралійського синоду, що відбувся в 1885 р. в Сиднеї. За його великі заслуги був опісля іменований кардиналом.

Не залишено теж у місійній праці й місцевих тубільців, для яких закладано станиці духовної обслуги, хоч із не надто великим успіхом.

Сьогодні католики в Австралії творять малощо не четвертину всього населення, якого число виносить кругло 12.000.000. Адміністративно-юрисдикційно Католицька Церква поділяється на: 5 митрополій, 2 архиєпископства, 19 єпископств, 1 Архимандрію (аббація нуллюс) і 1 місію "суї юріс"; около 3.000 парафій і місійних станиць; близько 5.000 світських і монахів священиків і поверх 15.000 монахів-братів і монахинь; яких 2.000 католицьких шкіл із около 500.000 учнів.

Українська Католицька Церква в Австралії

Про нашу Українську Католицьку Церкву в Австралії, можна довідатися вповні вичерпно зо знаменитої обширної статті Владики Івана Прашка — нашого Апостольського Екзарха в Австралії і Новій Зеландії та статті Софії Завалинської "Єпископські свячення о. д-ра Івана Прашка". Обі вони поміщені у збірнику "Українці в Австралії, Матеріяли до історії поселення українців в Австралії", Мелборн — Австралія, 1966, ст. 74-168.

По II-ій світовій війні широка українська еміграційна хвиля поплила теж і до Австралії, де до того часу, крім одиниць, не було Українців. Ще заки почалася наша еміграція до Австралії, то

Зправа вгорі: - проект укр.-кат. церкви у Вейвил, Еделайд, Полудневa Австралія.

Зліва внизу: ВПреосв. Владики — архиєпископ Іван Бучко й єпископ Іван Прашко посвячують площу під будову церкви в Сиднеї в 1958 р.

про неї, а особливо про душпастирську обслугу думав і нею журився наш Архипастир Скитальців — Архиєпископ Іван Бучко, бо — як знаємо — у 1945-60 роках ніяка поважніша українська справа не тільки церковно-релігійного але теж і загально-національного характеру не була наладнана, у розв'язці якої не брав би участи Владика Іван Бучко, включно до створення наших митрополій і єпископств у різних країнах.

Перші наші церковні початки були тяжкі, але за Божим благословенням та невсипущими стараннями Конгрегації для Східніх Церков Архиєпископа Івана Бучка та Митрополита Максима Германюка нашу Церкву в Австралії 1958 року оформлено в окрему церковну одиницю — Апостольський Екзархат — під проводом Владики Івана Прашка, якого юрисдикція простягається на Австралію, Нову Зеляндію та всю Океанію.

Сьогодні наша Церква в Австралії нараховує кругло 20.000 вірних, які розкинені на широких просторах континенту. Екзархат — для кращої душпастирської обслуги — поділений на 6 парохій, до яких долучені численні душпастирські та місійні станиці. Головними скупченнями наших вірних є: Мелборн, Сидней, Аделайд, Перт, Брисбейн і Нюкастел. За даними папського шемазму з 1970 р. в Австралії маємо 9 світських священиків, 4 священиків-монахів, 1 диякона, 2 питомців і 4 [illegible]. В 1969 році було 146 хрещень.

Говорячи про нашу Церкву в Австралії, треба висловити направду великий подив і признання за її прекрасну й надзвичайно успішну працю, що за такий короткий час зуміла зробити великі досяги: чудові церкви, народні доми, рідні школи та різні інституції й організації. Коли порівняти досягнення, беручи до уваги давність поселення та всі життєві обставини наших церковних одиниць на старих місцях поселення й наших в Австралії, то мусимо признати, що наша Церква в Австралії "побила рекорд".

НАДІСЛАНІ ВИДАННЯ

Володимир Кубійович, МЕНІ 70. Наукове Товариство ім. Шевченка, Париж-Мюнхен, 1970. Обкладинка Любослава Гуцалюка, стор. 134.

ЛОГОС. Богословський квартальник, Йорктон, 1970, Т. XXI, ч. 3.

Вольф-Дітрих Гайке, УКРАЇНСЬКА ДИВІЗІЯ "ГАЛИЧИНА". Історія формування і бойових дій у 1943-45 роках. З передмовою Володимира Кубійовича. Записки Наукового Товариства ім. Шевченка, Том 188. Праці Історично-філософічної Секції НТШ. Накладом Братства кол. Вояків 1-ої Української Дивізії УНА, Торонто-Париж-Мюнхен, 1970, ст. 278.

ВИЗВОЛЬНИЙ ШЛЯХ. Суспільно-політичний і науково-літературний місячник, Лондон, 1970, кн. IX.

THE UKRAINIAN QUARTERLY, A Journal of East European and Asian Affairs, Published by the Ukrainian Congress Committee of America, Inc. New York, 1970, Vol. XXVI, No. 2.

ABN Correspondence, Bulletin of the Antibolshevik Bloc of Nations, Muenchen, 1970, Vol. XXI, No. 5.

Д-р Богдан Романенчук, АЗБУКОВНИК, Коротка Енциклопедія Української Літератури, Видавництво "Київ", Філядельфія, 1970, Том I, ст. 472.

Василь Маркусь, СИНОД І ПОСИНОДАЛЬНА ДІЙСНІСТЬ В УКРАЇНСЬКІЙ КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ, У першу річницю IV Архиєпископського Синоду Української Католицької Церкви, Видавництво Братства Святого Андрея Первозванного, Чікаго, 1970, стор. 40.

УЖЕ Є В ПРОДАЖУ

КАЛЕНДАР

СВІТЛА

на 1971 рік

Друкований на гарному книжковому папері та має багато ілюстрацій-образків.

Зміст календаря дуже багатий і різноманітний, цікаві оповідання, гарні вірші, багато повчальних, але цікавих статтей. Зредагував цей календар наш відомий автор, учений і проповідник о. *Іраней Назарко ЧСВВ*

Ціна одного примірника $1.50.

Хто замовляє 10 до 19 примірників, платить по $1.00 за примірник. Хто замовляє 20 або більше примірників, платить по $1.00 за примірник.

Замовлення слати на адресу

BASILIAN PRESS
286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario, Canada

ANDREW TAILORS
The place where CUSTOM clothes are made.
High-Grade Alterations, etc.
1076 QUEEN ST. W., TORONTO 3, ONT.
Phone: 536-0982
АНДРІЙ НАКОНЕЧНИЙ

Міра Гірська

"БО НЕ БУЛО ЇМ МІСЦЯ..."

Сонце хилиться до заходу, кидаючи скісні промені на землю, немов придивляючись із здивуванням, що Тамара, та працьовита Тамара ще відпочиває, лежачи на землі. Жмут світла падає на лице, і Тамара поволі відкриває очі. Оглядається, пробує встати, та пекучий біль у цілому тілі кладе її знову на землю. Події дня пробігають перед очима. Шукали за Дитям, а, не знайшовши, перекинули все, а при тому побили її, Тамару.

Шукали за Дитям... щоб убити Його, як убили інших дітей у Вифлеємі..., хотіли вбити Ісуса, ту чудову Дитину, з якої життям сплелося життя Тамари...

Бо відколи з ними пізналася, почався час щастя для неї. Більшого не могла собі навіть уявити та, всіма погорджувана, вічно запрацьована, бідна Тамара. А колись не було так, ні. І перед очима Тамари пробігає її дитинство, молодість, ціле життя.

Молода, вродлива закохалася в купця, пішла з дому батьків. Життя з Йоїлом було б одним соняшним днем, коли б не брак потомства. Що їм з маєтку, здобутого чесною працею, коли нема кому його залишити? Коли обоє боліли над тим, то ще як прикро було почути насмішки злобних людей: "Нема благословення Божого над ними."

Вже задумали, чи не взяти за свою чиюсь дитину, коли прийшла страшна недуга на Йоїла, і все пішло іншою дорогою. Гроші витрачалися на лікування, а полегші не було. Тамара хапалася кожної поради і тому вони перенеслися до Вифлеєму, бо казали: тут добре повітря для хворого.

Але не помогло. Йоїл, її любий Йоїл, помер, залишаючи її самою і тоді скінчилося також для Тамари життя. З колишніх достатків залишився тільки клапоть поля з печерою, куди підчас негоди заганяли пастухи отару, а Тамара мусіла пошукати собі якоїсь праці, щоб заробити на життя.

З тяжкою бідою прийняли її до послуг у гостинниці, і так вона в'язала якось кінці з кінцями. За хату служила їй печера за містом. Та чи їй тепер багато треба? От коби десь голову прихилити на тих кілька годин ночі. Але це був її кут, її власний дах над головою.

І пригадується Тамарі той незабутній день, коли в її темне життя впав ясний промінь сонця. Вертаючись якось із закупів для гостинниці, вона стрінулася з тими дивними людьми. Жінка, з зажуреним лицем, сумно слухала слів чоловіка. Заклопотане його лице зраджувало велику журбу, і Тамарі вони чомусь стали відразу близькі: відчула, що мусить їм допомогти.

— Чим журитеся? — спитала.

— Нема місця в гостинниці, — сказав чоловік. — не знали ми, що перепис забере стільки часу. Думали: от до полудня запишемось, а там вирушимо в дорогу і на вечір будемо вже в її тітки. А то нам сказали прийти завтра, місця в гостинниці немає, а вона, — показав на жінку, — так потребує відпочинку.

Один погляд і Тамара зрозуміла їхнє скрутне становище. Що ж тепер вони зроблять: не тільки в гостинниці, а навіть по хатах місця немає, стільки чужих людей наїхало до Вифлеєму! Але ж вона мусить якось їм допомогти. Нагло приходить їй на думку її печера. Тамара добирає слів, щоб не вразити тих дивних мандрівників, бо ж вона сама має не хату, а печеру.

Але слова Тамари роз'яснили їм обличчя. Є місце! Яке б воно не було, але є. Дивилась на їхні зраділі лиця і стало їй чомусь так легко, легко на серці. Здавалося, що хтось зробив їй велику ласку, а дивне почуття заволоділо її серцем.

Цілий вечір пройшов на послугах, і Тамара призабула гостей. Щойно по закритті гостинниці пригадала їх собі. А що, як дні жінки виповнились? — прийшло їй на думку. Що вони зроблять з немовлятком у печері? Немає де положити, немає в чому скупати? І журба за дитину стає журбою Тамари.

Вона бере хліб і в збаночки вина й козячого молока і поспішає до своєї печери. Прийшовши ближче, стає немов укопана. Цілий горбок осяяний дивним світлом, а печера немов палає. З неба світить ясна зоря і її промені падають просто туди, де спочивають незнані. Тамара від несподіванки забуває, де вона, а тоді починає бігти. Прибігла до печери, — застає чудовий образ: чудове Дитя в яслах, над Ним похилена Мати, біля ж Неї чоловік... А перед Дитятком, навколішки, пастирі з поблизьких піль.

Від Дитяти б'є радість і заливає серце. Це дивне почуття збільшується і Тамара падає навколішки біля пастирів та, дивлячись на Дитя, радіє великим щастям.

Від того часу змінилося життя Тамари. Що тільки вона не робить, а думка біля Дитяти. Купає Марія Дитя чи годує, Тамара старається все бути близько. Йосиф показався добрим ремісником і збудував хатину, де вони замешкали.

І як гарно тепер Тамарі. Є з ким поговорити.

А скільки пісень і молитов навчилась вона від Марії! А малий Ісус, як засміється, то здається: не одно, а сто сонць засвітить для бідної Тамаря.

Та щастя, як звичайно щастя, а ще й до того в Тамари, не триває довго. Якось повернувшись з роботи, бачить Марію, яка тулить до грудей Дитя, Йосифа готового в дорогу. То в очах її неспокій і помітна тривога. Ледве перехопивши віддих, запитує:

— Куди ви?

— Дитині грозить небезпека, — відповів Йосиф.

Тамара допомагає їм зав'язати клунки, показує коротший шлях, кидає останній погляд на Дитя і здається їй, що на цілу землю падає страшна, темна тінь. Серце рветься з болю. Не буде бачити Ісуса... Не буде сонця, не буде радости... Як їй тепер бути?..

Слова Марії, як бальсам падають на душу Тамари;

— Оставайся в мирі, Тамаро! Господь з тобою! Ми ще зустрінемось!

Тамара дивиться, як зникають їх сильветки, і в серці сум. Вона ніяк не може зрозуміти, як зможе жити без них. Але вони мусіли втікати, мусіли. Дитині грозила небезпека. О! На це Тамара не могла пристати ніяк. Нехай уже туга, немов та іржа, їсть серце, але Ісусові не сміє нічого злого статися!...

А потім прийшли воїни шукати за Дитятем. Перетрусили цілу печеру, ніби Дитя голка, що її можна сховати. Питали, де ділися, шукали за дарами, що їх привезли Мудреці зі Сходу. Тамара мовчала, а вони били її щосили. А потім, потім Тамара не пам'ятає нічого. Одне лишилося в пам'яті — це те, що Вони втекли, і руки Іродових воїнів уже їх не досягнуть.

Печера світить порожнеччю, як і порожнеччю починає бути життя Тамаря.

А потім пригадуються їй слова, які сказав янгол пастирям: "Сьогодні народився вам у місті Вифлеємі Спаситель, Він же Христос Господь". (Лука 2, 11).

Та ж це про Дитя мова! Це ж Ісус-Месія! І як вона раніше не пригадала собі того, а щойно тепер! — дивується, І серце Тамари від несподіванки пізнання б'є молотом, на скронях виступають краплини поту. Як же вона того скорше не зрозуміла!?..

Це ж її нужденну печеру вибрав Господь світу на місце народження Свого Сина... Під крівлею її, всіма погорджуваної Тамари, замешкав Спаситель...

Ох! Яка негідна я!.. Скільки щастя припало мені... І-Тамара, зворушена, стає на коліна, а її уста шепочуть:

— Будь благословенний, Господи, за все, що Ти вчинив мені. Будь благословенний, Ісусе Сине Божий, і май милосердя до мене грішної...

Сонце зайшло вже за гори, а на небосхилі горить іще рожева смуга, немов ясна дорога до неба. Тамара дивиться на неї, а тоді мимо великого болю підіймається і йде до міста, щоб там занести слова потіхи тим матерям, що сьогодні стратили дітей. Іде сказати їм, за ким шукали Іродові воїни. Хто був Той, що народився в печері за містом, "бо не було їм місця в заїзді"... (Лука 2, 7).

НОВА КНИЖКА

ВЕЛИКІ ЛЮДИ

Життєписи славних людей у християнському насвітленні

о. Іриней Назарко ЧСВВ

— Ціна $2.00

Замовляти:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar St., Toronto 3, Ont. — Canada

"СВІТИЛА СХОДУ"

о. А. Г. Труха ЧСВВ

У книжці зібрані всі святі нашого церковного календаря, святі, які проживали на Сході та надали своїм життям окремий характер нашій Церкві. Це ті "Світила Сходу", які освічують шлях нашого християнства.

Ціна $2.50, стор. 296.

Замовляти:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar St. — Toronto 3, Ont., Canada

НАЙНОВІША КНИЖКА ВІДОМОГО АВТОРА

В. ПОЛЯНИЧА

п. н.

ЗАМОК ЯНГОЛА СМЕРТИ

сенсаційна повість із часів Гетьмана Розумовського вже вийшла з нашої друкарні.

Має 200 сторін друку на гарному папері

Ціна — $2.00

Замовляти через:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

Казимир Грицина

ОПІКУН ІСУСА БУВ З НАМИ

У "Світлі" ч. 1 1970 р. я писав, як нами опікувався святий Йосиф, коли ми втікали з рідних земель. Там я обіцяв описати наш побут в Австрії. А що ми попали до австрійського господаря — "бавера", тут кажуть наші "фармер" — щоб отже було зрозуміло, то скажемо: попали до австрійського фармера.

Нас якраз призначили до австрійського господаря у вересні 1944 року, а що я маю особливіші спомини про місяць вересень (хто їх не має), і описую вересень в осібних статтях, як "Місяць вересень у споминах", отже тут скорочуся в описі побуту в Австрії, бо буде писана осібна стаття про те.

По капітуляції Німеччини ми були в околиці містечка Абтенав. Дуже гориста околиця. І звідсіль ми переїхали до табору Ляксенфельд у Зальцбургу. Це було в серпні 1945 р. Там я застав оо. Мирона Гіля і Юрія Гнатишака. О. Гіль був парохом нашого табору, а о. Гнатишак III-го табору. Мешкав там о. Любомир Сивенький у X бараці, а з часом теж оселився о. Волод. Терещук у IV бараці. Парохом по о. Гілеві був крилошанин о. Волод. Семків. Я був "лямполизом", чи пак паламарем, при нашій парохії. А тепер пишу великим "тюром" по підлозі, а як маю час, то беруся до меншого і пишу по папері, тому будьте вибачливі для моєї писанини. 1947 року обняла нервова психоза наших людей: тікати в світ за очі, коби лише дальше від большевиків. Тільки, щоб то не було з-під рииви на дощ. Бо ми свідками теперішніх бешкетів "ніби" студентів, всяких патлачів, брудіїв, одним словом збиранини, від якої заносить червоним подихом — подихом комунізму.

Тому, що я мав брата й сестру в Канаді, отже вони поробили заходи стягнути нас на афідавіт. Ми зголосилися до комісії ще 1947 р., але нас відкинули через хворобу — хибу серця нашого сина. Але тому, що стягала нас родина, то вдалося їй таки виклопотати дозвіл на в'їзд. І так ми виїхали у червні 1948 р. до табору Бременгрон, звідтам виїхали морем 9 серпня 1948 року. 19 серпня 1948 р. ми були вже в Торонті, де замешкали в родини, яка фінансувала нашу дорогу. Потім ми звернули їм гроші, а брат Ілля свою пайку 150 дол. нам подарував. 1948 рік був роком масового приїзду різних народів до Канади чи Америки. А були це повоєнні роки, то й виринула тяжка мешканева проблема.

Родина, яка нас спровадила, якраз бралася до більшого торговельного підприємства, отже мусіла продати хату. А що ми мали маленькі діти і тоді існувала охорона льокаторів, то всі, що оглядали хату, не хотіли через нас купити, бо ми платили за дві кімнати на 3-ій підлозі тижнево 6 дол., а тоді могли брати 5 дол. за одну. Моя платня тижнева була 29 дол. і щось центів. Нас було п'ять душ, а шоста в дорозі. По болючих перипетіях кревні лишили нам 150 дол. на доплату чиншу, щоб вони могли поставити чинш 12 дол. на тиждень. І аж тоді вдалося їм хату продати.

Відвідав тоді нас п. Кучерепа, батько лікаря, довго нам говорив, а на відхіднім дав пораду: ви мусите купити хату, бо у вас дрібні діти і ви будете мати все клопіт. Коли він вийшов, я кажу до жінки, чи той чоловік не божевільний? Як же я можу купувати хату, коли я маю не цілих тридцять долярів на тиждень і довг за корабельну карту, яких чотириста сорок долярів. А хата тоді коштувала вісім-дев'ять тисяч.

Коли прийшла пора на молитву, прийшла мені думка молитися до св. Йосифа, щоб Він розв'язав справу нашого мешкання. І ми, щовечора, з маленькими дітьми просили святого Йосифа: Святий Йосифе, полагодь нам справу нашого мешкання.

Хату від кревних купив п. Харкуляк. Він нам знизив чинш із 12 дол. на 9. Він був добрий для нас, але він купив хату на перепродаж і скоро її продав. Тоді наступив інший власник — Жид. Саме прийшов на світ четвертий син. Ми спали на підлозі, бо речі не були наші, то їх забрали. Це довідалися люди і почали йти до нас і дивитися, як ми лежимо на підлозі.

Прийшов і протестантський духовник Де Віт Козенс. Він подивився на те все, спитав до котрої Церкви ми належимо і до котрої церкви ходимо. Жінка мала приїхати зі шпиталю, але він потелефонував, який стан, і жінку затримали в шпиталі. Він теж потелефонував до Католицької Суспільної Опіки. Другого вечора прийшов знову. Він мав серце! Він сказав: я особисто не можу вам помогти, бо духовні, як із часом побачите, не стоять матеріяльно добре, а мої вірні протестанти, то вам не поможуть, але я потелефонував до декого з католиків Англійців, вони напевно щось вам допоможуть.

І скоро прийшла пані з Католицької Суспільної Опіки. Розпитала, хто і що, бо їх цікавило, чому за нами вставляється протестантський духовник. Були і від протестантів. Вони, завжди агресивні, хотіли, щоб ми хрестили дитину. Хресних родичів нам пропонували і поміч, але ми делікатно відпросилися. Ми мали портрет Папи Пія XII і

повісили його в кімнаті. Тоді протестанти дали нам спокій, а на католиків це вплинуло додатно. (Ми мали також ікону Матері Божої Неустанної Помочі). Католицька Суспільна Опіка дала дещо для дітей: коци і діточе ліжечко та присилали нам два роки по п'ять літрів молока щодня, а рік по дві літрі. Хотіли ще давати, але я подякував, бо чейже були більш незаможні. А тоді ми вже були власниками хати.

Пан Козенс казав: я був у вашого Отця Пароха і представив ваше положення, і о. парох сказав: я йому поможу. Жінка вернулася додому 5-го березня 1949 р. і цього дня скінчилося вугілля до палива. Господаря ще не було, а на дворі мороз, як у січні. Що то буде? Але ми молимося до св. Йосифа. Ранком 6 березня прийшла мед-сестра з цього району відвідати жінку. Коли ввійшла, почула холод. Пара йшла з уст при бесіді, а тут мала дитинка одинадцятьденна. Мед-сестра питає: хто господар, ми кажемо, що не знаємо, бо господаря ще не було. Вона нас попрощала і пішла. Ще не минуло півгодини, як тягарове авто заїхало з вугіллям, а легким автом приїхав господар. Осібний чоловік пішов палити у центральній печі.

Господар вийшов до нас і каже, чому робите мені клопоти? Ми питаємо, хто ви є? — Господар хати. Як ми можемо робити вам клопоти, коли вас бачимо перший раз і навіть не знаємо вашого прізвища? Ми сказали, що була мед-сестра і спитала, чому зимно. Ми їй сказали, яка справа і вона зараз пішла. Ми подивляли швидкість полагодження справи. Один продав хату, а новий господар хотів нас позбутися, тому нас подав до уряду охорони рентівників. Ми дуже боялися, бо ще нічого не знали мови. Але цей протестантський духовник казав: не лякайтеся, на суд я піду з вами. При роботі я скрутив ногу. "Компензейшен борд" заплатив сорок дол., а ІРО вернуло нам за дорогу двістасімдесят долярів, а ми мали ще заощаджених зо 30 дол. платні на тиждень, триста дев'ятдесят долярів. Отже сім сот разом, а 1.100 дол. позичили у добрих людей і вже купили хату! І замість до суду, ми переїхали до своєї хати.

Нам позичили гроші такі люди, які нас один раз побачили! Але ми не уставали молитися кожного вечора "Святий Йосифе, полагодь нам справу нашого мешкання".

І коли ми думали на початку грудня 1948 року, що п. Кучерепа божевільний, даючи нам пораду купити хату, то за поміччю св. Йосифа його порада виявилася доброю і ми купили хату. Ми купили до спілки, бо хата коштувала вісім тисяч, а завдатку ми дали два тисячі вісімсот. До року ми з братом розв'язалися і за ласкавою поміччю св. Йосифа стали власниками хати. Маючи тридцять дол. платні на тиждень при помочі св. Йосифа ми сплатили хату до п'ять років. Нас було вісім душ. Ми двоє і шість синів.

Святий Йосиф став нашим патроном. Але не думайте, що то так легко ішло, як тут описано. Не хочеться розятрювати того, що засклепло. Та були такі хвилини, що коли б не віра, то хто знає, що було б. Одного дня я телефонував до пані Краєс, а сльози текли ціорком, і хоч то було підчас роботи, то Жид — власник нічого не казав, бо знав наш клопіт, пошанував біль.

Тоді інший Грицина, зі Золочівщини, мав таку саму родину і такі самі клопоти і він заломився і скоро помер. Багато людей думали, що то я, бо тоді не бачили мене в церкві, я був із малими дітьми дома. На будні пані Анна Баран із нашого табору була з дітьми. І коли я прийшов до церкви і мене побачили, то всі аж встали, так дивилися на мене. Нема найменшого сумніву, що св. Йосиф поміг нам ці важкі хвилини перенести з підданням Божій волі. Св. Йосиф це ж могутній заступник перед Богом, бо Він був опікуном Ісуса Христа.

ОДИНОКА В ТОРОНТІ УКРАЇНСЬКА
КРАМНИЦЯ ЦЕРКОВНИХ РЕЧЕЙ
DIOCESAN CHURCH GOODS STORE
278 Bathurst St. — Toronto 2B, Ont.
Великий вибір церковних речей. — Напрестольні Євангелія. — Церковні книжки. — Молитовники і багато інших речей.

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ГУРТІВНЯ СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ
U B A TRADING CO. LTD.
300 Dwight Ave. — Tel.: 252-2246-7

Нові цінні книжки
о. А. Г. Великий ЧСВВ
"ЛІТОПИС ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ"
у трьох томах
Це не підручник історії Української Церкви, а ряд історичних нарисів і розгляд подій, які записували давні літописці, а які виявляють новітні історики. Це сенсаційний літопис. Ціна трьох томів $9.00.
Замовляти:
BASILIAN PRESS
286 Lisgar St. — Toronto 3, Ont., Canada

РАДІСНО ДЗВІНОК ДЗВОНИВ...!

Пише один місіонар з Африки:

До моєї місійної колонії загостив був тяжкий недостаток. З Европи не приходила поміч, а бідна тутешня земля видала дуже слабенькі жнива. Про те говорив я одної неділі до моїх чорних — муринських християн, заохочуючи їх до молитви і надії на Боже Провидіння. Пополудні того ж дня прийшов до мене начальник недалекого поганського племени і каже: — Я чув, що вашій місії загрожує голод. Я міг би вам помогти, але за те дайте мені той дзвінок, що є на вашмі домі. Мені дуже подобалося, як він дзвонить і я хотів би собі його повісити на моїм домі і дзвонити, як прийдеться скликувати моїх підданих чи на нараду, чи на що...

— Відступити вам дзвінок?! — кажу я. Ні, приятелю, я цього не зроблю.

— Як хочете, — відказав начальник. — Але я раджу надуматися — і, обернувшися, невдоволений відійшов.

На другий день ранком поприкали мене до вмираючої старшої Муринки, християнки. Її чоловік був іще поганин. Муринка прощалася зі світом, як пристало на християнку. Одну тільки журбу мала, що станеться з її двома маленькими дітьми. Батько поганин певно не дасть їх охрестити, ані в християнській вірі виховати. — Отже кажу я до батька: "Дай мені тих дітей, я подбаю про їх прокормлення та виховання. Буде їм ліпше на місії, а тобі не буде клопоту з ними. — І батько згодився. Тепер уже хвора могла спокійно й радісно замкнути очі.

І мені було радісно, коли я, несучи одну дитину на правій руці, а другу на лівій, вертався домів: дві душечки дістав Ісус для неба. Так справді, але для моєї бідної місії це новий тягар. Га — що ж діяти?! За дві душечки нехай уже йде мій дзвінок. І я післав до начальника, щоб узяв дзвінок, а дав обіцяну поміч.

Від тої днини було мені якось так тужно на серці, наче б ж когось наймилішого мені похоронив. Мою тугу відчули і мої муринські християни. Особливо в неділю або в свята, як посходилися на богослужения, питали мене: — Отче, чи вже не почуємо ніколи дзвінка? —

Надійшли Різдвяні Свята. Свята ніч, таїнственна ніч. Ох, як же було мені сумно, що не міг я в ту святу ніч весело задзвонити та моїх вірних скликати на привітання новонародженого Дитятка Ісуса! Сльози тиснулися мені до очей, коли я вставав та збирався серед нічної тишини на богослужения.

Але що ж це? Бам, бам, бам...! Чи сон, чи привид, чи справді голос дзвону!! Ні, я ж не сплю, а справді чую голос дзвону і то не здалека, а тут же десь таки, з нашої церковці. Я вибіг з кімнати. Вже було багато наших вірних. Всі прибігли до мене: — Отче, є дзвін, є дзвін — ось як весело дзвонить! — З радости деякі аж скакати зачали!

Та ось і загадка розв'язалася. До мене підійшов отой начальник і, покірно припавши на коліна, каже: — Я вам, Отче, приніс назад дзвін. Від коли я його взяв, не мав я ні в день, ні в ночі спокою. Все мені здавалося, ніби чув скаргу Вашого Бога, що я зле зробив і що треба дзвін віддати, нехай він знов кличе душі до Бога. А вчора вечором уже таки не міг я такої муки стерпіти і казав принести дзвона тут і на своє давнє місце повісити. Та ще одно. Як ваш Бог такий могучий, що не дав мені спокою з дзвоном, то я, прошу, прийміть і мене до християнської віри.

Хто ж вискаже мою радість? І радість моїх християн, і вкінці радість нової наверненої душі?! З яким же серцем служив я тої ночі св. Службу Божу, дякуючи Божому Дитятку, що своїм дзвоном, не одну, а три душечки привело до свого Серця!

ХРИСТИЯНСЬКА ДУШЕ!
ХРИСТОС ЖДЕ НА ТЕБЕ В СВ. ТАЇНІ ПОКАЯННЯ!
ВІН ХОЧЕ ВОСКРЕСНУТИ В ТВОЄМУ СЕРЦІ!

РІЗДВЯНІ КАРТКИ
Надайте святам Різдва Христового релігійного настрою.
Посилайте до рідних і приятелів релігійні святочні побажання.
12 К. НОВІ ВЗОРИ з укр. текстом $1.00
12 К. З УКРАЇНСЬКИМ ТЕКСТОМ $0.75
9 К. З УКРАЇНСЬКИХ ВЗОРІВ $1.00
10 ПАЧОК І БІЛЬШЕ — по 70 центів
З АНГЛІЙСЬКИМ текстом — 21 к. $1.25
Можете заробити!
Замовлення УЖЕ шліть на адресу:
BASILIAN PRESS
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada

БЛ. П. О. РАФАЇЛ РАЙБЕРН ЧСВВ

бл. п. о. Р. Райберн ЧСВВ

19-го жовтня 1970 р. відійшов до вічности молодий священик о. Рафаїл Райберн ЧСВВ, проживши 30 років життя. Був священиком неповних два роки.

До василіянського Чину вступив 1959 р. професію зложив 15 серпня 1964 р., а висвячений на священика був 8-го грудня 1968 року.

Народився в Дітройті, Мішіґен, ЗСА. Охрестили його ім'ям Роберт. Він був єдина дитина в родині. Його родичі були римо-католики. Тато шотляндського походження, мама німецького. Молодий Роберт, скінчивши "гай скул", забажав працювати для нашого народу. Тому вступив до василіянського Чину, де ревно взявся до духовного життя та прибрав ім'я Рафаїл. Пильно прикладався до схолястичних студій і приготування до священичого стану. Перш за все опанував достатньо українську мову та призвичаївся до наших звичаїв. Був кілька років у Римі, де слухав теологічних викладів у Григоріянському Університеті. Невдовзі серцева недуга змусила його залишити Італію та вернутися до Америки на лікування. Хоч слабий, проте далі вчився та успішно скінчив теологічні науки ліценціятом в Оттавському Університеті. На священика висвятив його Преосв. Ярослав Ґабро в церкві Непорочного Зачаття в Гемтремк, Мішіґен.

Настоятелі призначили його, після сил, до праці в манастирі у Гемтремк. Однак серцева недуга була йому і тут на перешкоді в його улюбленій праці між молоддю, отже мусів виїхати до василіянського новіціятського дому в Ґлен Кові на відпочинок. Тут наскільки ще мав сили, писав статті духовного змісту, які поміщував у "Новій Зорі" в Чікаґо, у "Шляху" в Філядельфії, в "Юнацтві" Торонто.

По кількох місяцях, поступаюча недуга скосила його до тої міри, що мусів піти до шпиталю, де в короткому часі відійшов до вічности. При його смерті були приявні василіяни о. Константин Височанський і о. Орест Засійбіда, що уділили йому останніх Св. Тайн та відпусту.

Похоронні відправи відбулися в ц. Чесного Хреста в Асторії, Ню Йорк. У середу 21-го жовтня Св. Літургію відправив о. Патрикій Пащак ЧСВВ, Протоігумен Америк. Пров., о. монсіньор Омелян Манастирський — представник Преосв. Йосифа Шмондюка, о. ігумен В. Ґавліч ЧСВВ, о. І. Ричкун ЧСВВ, о. Василь Ракацький ЧСВВ та о. Михаїл Стельмах ЧСВВ. Співали Службу Божу й парастас Василіяни Отці і Браття та професор Іван Хомин з Ню Йорку, о. Любомир Мудрий — парох з Озон Парк, Антоній Кучма із Вест Айсліп, Ню Йорк. Проповідував в українській і англійській мові о. протоігумен Патрикій Пащак. Похоронне заведення Яреми забрало тіло покійного на летовище, звідки літаком перевезено його до Гемтремк, Міш.

У Гемтремк тіло лежало в церкві Непорочного Зачаття, в якій покійного висвятили на священика. В четвер 22-го жовтня в 7-ій годині вечора відправили монаший священичий парастас: Впр: о. протоігумен Патрикій Пащак ЧСВВ, о. монс. М. Бохневич, о. І. Прокопович, о. ігумен І. Лотоцький ЧСВВ, Іван Лазар, о. Бернард Панчук ЧСВВ, о. Сергій Фединяк ЧСВВ, о. К. Височанський ЧСВВ, о. Тарас Прокопів ЧСВВ, о. Нестор Феціца ЧСВВ, о. Михаїл Стельмах ЧСВВ. Церква була повна вірними з довколишніх парафій.

Наступного дня, 23-го жовтня, відправилося Св. Літургію в 9-ій годині, на якій був Впреосв. Ярослав Ґабро, Єпископ Чікаґівської Дієцезії. Головним целебрантом був Впр. о. Патрикій Пащак ЧСВВ у сослуженні повище згаданих Отців. Співали Службу Божу Сестри, шкільні діти, вчителі парафіяльної школи. Співом провадив о. Бернард Панчук ЧСВВ.

Горем прибита мати Покійного знайшла деяку пільгу для своєї тяжкої долі, бачучи такий великий здвиг вірних і їхні молитви.

Тлінні останки завезли на цвинтар св. Гедвіґи в Дірборн Гайтс, Міш., де поховали його біля могили батька, що помер рік тому. Таке було бажання о. Рафаїла.

Вічна йому пам'ять!

о. К. Височанський ЧСВВ

ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА

ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ ПОДРУЖЖЯ ТЕОДОРА Й МАРІЇ ФЕДОРИШИН

Міннеаполіс, Міннесота

Субота 12-го вересня 1970 року залишилася пам'ятним днем для п-ва Федоришиків, примірних членів парафії св. Константина в Міннеаполіс.

Починаючи це велике торжество, п-во Т. і М. Федоришині, при участі родини і дружбів, пані Марії Залуцької й пана Антона Піха, прибули до церкви подякувати Милосердному Творцеві за все, чим їх благословляв Господь Бог і Пречиста Мати через ціле їх життя.

При вступі до церкви, о. шамбелян д-р Степан Кнап стрінув і поблагословив Ювілятів та увів їх до церкви, гарно прибраної живими квітами. Отець шамб. Кнап відправив ювілейну Службу Божу в намірі Ювілятів о годині 9-ій ранку в св. Константина та уділив їм благословення. До Служби Божої співав місцевий церковний хор під управою інж. Євгена Карп'яка.

Після Служби Божої о. парох відслужив подячний молебень з нагоди 50-річчя їх подружжя. До молебня співав дяк п. Михайло Солонинка з участю церковного хору. Хор відспівав "Многая літа", а о. Парох поздоровляв Ювілятів. У своїй промові підкреслив він, що Ювіляти пройшли свій життєвий шлях по Божому, згідно з християнськими засадами.

З великої пошани до своїх родичів їх одинока доня Тетяна зі своїми синами Михайлом і Юрком Кравцями влаштували гарний бенкет в Українсько-Американському домі на пошану Тата й Мами та Дідуся й Бабусі. Старший онук привіз їх до місця, де відбувалося те свято. На вістку, що Ювіляти вже приїхали, всі хористи зібралися біля входу на залю, де Ювілятів урочисто привітав господар торжества, найліпший приятель Ювілятів п. Іван Артим: сказав до Ювілятів коротеньку, але щиру промову та вручив їм від себе і своєї дружини Анни цінний дарунок.

Обидва внуки припняли дідусеві і бабусі китиці жовтих квіток. Ця несподіванка до сліз зворушила шановних Ювілятів. Під грімке "Многая літа", переходили Достойні Ювіляти з дочкою й онуками, о. шамб. Кнапом, дружбами до залі, де відбувалося прийняття.

Ювілейний бенкет відкрив господар Свята п. Артим: попросив о. Кнапа провести молитву, а опісля привітав приявних, бажаючи їм провести гарно цей щасливий вечір.

По вечері Господар прочитав привіти і телеграми від різних осіб, які не могли бути особисто.

Першим промовцем був о. шамб. Кнап.

У короткому слові згадав він, що Ювіляти це рідкісні тепер люди: мають ласку від Бога дожити радісної хвилини Золотого Ювілею. Далі згадав, що жили вони по-християнському та належать до перших фундаторів, які зложили $1.000.00 на нову церкву св. Константина в Міннеаполісі. Далі в своїй промові підкреслив заслуги Ювілятів для церкви і громади та подав їхню працю як приклад молодому поколінню.

Другим промовцем був о. Лев Дорош.

Пан Іван Артим переповів коротенький життєпис Ювілята, пригадуючи воєнні часи і таборове життя.

Дальше були відчитані телеграми і привітальні листи від Преосвящ. Єпископа Ярослава Ґабра, від колишнього віцепрезидента Г. Гамфрі, від сестри зі Саскачевану, від сестри з Алентавн, від Дарусі Стець із Вермонт.

Усні ґратуляції розпочав конґресмен Фрейзир.

Дуже зворушливу промову сказав добре всім знаний, п. Гілярій Папіж. Далі старший внук Михайло Кравець привітав Ювілятів в українській мові від родини і подякував Дідусеві і Бабусі за їх родинну опіку й теплоту, яку внуки відчули ще від дитинства, та передав їм золотий посуд на пам'ятку. Завершив це свято зворушливим словом шановний Ювілят: щиро подякував милим гостям, що прийшли звеличати цей великий день їхнього життя, а зокрема всім тим, що помагали, щоб це свято якнайкраще відбулося. З нагоди цього родинного рідкісного свята. Ювіляти зложили 500.00 долярів на нову церкву, а 200.00 долярів на Українсько-Американський Дім.

Усім гостям щире спасибі, а Ювілятам "Многая і Благая Літа"!

Приятель

Панство Федоришин дістають Ювілейне благословення від о. д-ра С. Кнапа.

ЗГАДКА ПРО ПОКІЙНИХ Ф. І Г. РУДЗІКІВ

Едмонтон, Алта.

11-го червня 1969 р. упокоїлася в Господі бл. п. Франциска Мединська Рудзік, проживши 72 роки, в Едмонтоні.

20-го квітня 1970 р. на 80-му році свого трудолюбивого життя впокоївся її чоловік бл. п. Григорій Рудзік.

Смерть Дорогих Покійників оплакують: 3 дочки — Олена Рудзік, Джоен Лазік і Єлисавета Марія Луціч з Едмонтону, 2 сини — Стенлі Рудзік у Торонті і д-р Еллен Рудзік у Портедж, Миш., ЗСА, 8 внуків і 4 правнуків, сестра — Лилі Ґоліновська в Вестлак, Алберта, брат — Василь Мединський у Веґревил, Алта.

Покійний Григорій Рудзік прибув до Канади в 1908 р. з Великих Чорнокінців, а покійна Франциска у 1913 р. з Пузини. Вони звінчалися 1914 р. в церкві св. Йосафата в Едмонтоні. Вінчав пок. о. Гура.

Перших своїх 25 років по одруженні провели в Мондері, де

бл. п. Ф. Рудзік

гарно працювали в парафії, допомагаючи, як могли, оо. Василіянам і СС. Служебницям. Останніх 25 років прожили в Едмонтоні, будучи членами парафії св. Василія.

Пок. Франциска Рудзік через усе своє життя була членкою ЛУКЖК. Однією з найкращих подій у своєму житті вона завжди вважала те, що мала честь і щастя бути провідницею для Митрополита Андрія Шептицького підчас його поїздки по Західній Канаді.

Покійники завжди втішалися великим числом приятелів, яких вони зуміли собі здобути. Хоч вони довгі такі роки прожили в Канаді та жили її життям, однак ніколи не забули своєї Церкви та своєї батьківщини — України, до яких ставились з любов'ю. Родина цією дорогою ви-

бл. п. Г. Рудзік

сказує свою подяку всім тим, хто висловив своє співчуття з приводу цих сумних подій.

Дорогі Батьки, Ваші діти гірко відчувають, що втратили Вас, а особливо, що Ви так несподівано від них відійшли у вічність!

Ваша Єлисавета

УПОКОЇЛАСЯ В БОЗІ АНАСТАСІЯ ДЕМЧИШИН

Гемілтон, Онт.

У Гемілтоні 8-го жовтня 1970 року заснула на вічне Анастасія Демчишин, народжена 8-го грудня 1901 р. в селі Суходолі, Бобрецького повіту, біля Львова. Найдорожча мама залишила в смутку дочку Стефанію і двоє внуків та сина Володимира і четверо внуків.

Жертвували на Служби Божі за Покійну: Марія Озімин, родина Крочак, Микола Сенишин, і Стефанія Бомонт та родина.

Вічна Їй пам'ять!

У ПЕРШІ І ДРУГІ РОКОВИНИ СМЕРТИ МАГДАЛИНИ Й ЛЕВА МІЗУНІВ

Куксвил, Онт.

Дня 27-го жовтня 1968 р. несподівано відійшла до вічности Магдалина Мізунь. Померла у власному домі на 84-му році життя. Панахиду відправлено при великій участі приятелів, знайомих і родини. Панахиду відправляли 28 жовтня ввечорі три священики: оо. Берко, Татарин і Дзюрман з Медовия. Похоронні відправи відбулися 29-го жовтня у церкві в Куксвил. Службу Божу за спокій душі покійної Магдалини відправляли: Преосв. Владика Ісидор Борецький із Торонта, оо. Кусий, Татарин, В. Дзюрман з Виндзору, М. Дзюрман з Медовия. Підчас Служби Божої прощальну промову виголосив Преосв. Ісидор Борецький із Торонта.

Магдалина Мізунь народилася 27-го квітня 1885 р. в селі Перегінське, повіту Долина, Галичина. Панство Мізуні приїхали в Канаду 1911 р. до Торонта, де проживали до 1929 р. Опісля купили городову фарму в Куксвил.

Покійний о. Михайло Городиський весною 1951 р. організував місійну станицю в Куксвил. Панство Мізуні дали пів-акрову площу на церкву та цвинтар. Місцеві парафіяни давали грошеві датки, як також виконали значну частину праці при будові церкви.

Магдалина Мізунь залишила двох синів і дві дочки монахинями. Пок. Магдалину похоронено на цвинтарі Глендейл Меморіял Гарден. По похороні відбувся поминальний обід у церковній залі.

Бл. п. Лев Мізунь упокоївся в Бозі на 86-му році життя, один із піонірів. Він народився 23-го грудня 1883 р. в селі Перегінське, повіту Долина, в Галичині. До Канади приїхав 1911 р. й зупинився зразу в Торонті. В 1929 році поселився в Куксвил на фармі. Через два роки був спаралїжований. Перебував у старечому домі і вдома. Похорон відбувся 21-го жовтня 1969 р. Заупокійну Службу Божу правили: Єп. Ісидор Борецький, о. Дзюрман і о. Берко. У прощальному слові в церкві Єп. Борецький сказав, що бл. п. Лев Мізунь був піонером двох церков: у Торонті св. Йосафата і в Куксвил. Він залишив по собі гарний спомин, бо за його і о. М. Городиського стараннями започатковано українське церковне життя в Куксвил. Мізунь закупив до церкви: кивот, Євангеліє, фелон і обруси, які є прикрасою нашої церкви.

Й. Водяр
Мисисага, Онт.

Чи Ви вже маєте книжку

МОЄ РІДНЕ СЕЛО ЧЕРЧЕ

монографія пера
Осипа Дячишина

Багато ілюстрацій і цікаво написана книжка.

Ціна $2.00

Замовляти на адресу:

A. Moch
6 Churchill Ave.
Toronto 3, Ont., Canada

ЗМІСТ "СВІТЛА" ЗА 1970 РІК

ВІРШІ

Войтович, Євген
Ось знов Різдво 5
У травневий тихий вечір 167
Гнібів, Леонід
На Новий Рік 3
Кравченко, Уляна
Тихо! 207
Куліш, Пилип
Рідне слово 339
Лепкий, Богдан
Даремне рвешся 70
Народна пісня 270
Вечором у хаті 305
Відлітають журавлі 381
Встане правда 381
Мартинюк, М.
Веселих Свят 406
Н. Н.
Над колискою 168
Самійленко, Володимир
Святий Вечір 405
Нюмен, кард. Генрі
Молитва нашого часу 257
Сембай-Галицька, Оксана
Вірш від доньки 266
Ів. Стефанія
Зійшла вже зоря 403
Сиротинська, Ольга
Нев'ялий вінець 166
Тичина, Павло
Скорбна Мати 166
Трух, о. Андрій ЧСВВ
Ісус Христос 207
"Молитву мою пролію
ко Господу" 264
З нами Бог 381
Франко, Іван
Моя любов 381
Шевченко, Тарас
Минули літа молодії! 310
Шурат, Василь
Праведний Симеон 60

ОПОВІДАННЯ-НАРИСИ-ПОВІСТЬ-СПОМИНИ

Александер, о. Р.
Чоловік, що мовчав 304
Гірська, Міра
"Бо не було їм місця..." 431
Грицина, Казимир
Того ніколи і.е забуду 169, 109
155, 191, 235, 276, 314, 353, 399
Опікун Ісуса був з нами 433
Дудрович-Слюзарева, Галя
Чудесна поміч 277
Куницька, О.
Опіка матері 197
М. К.
На небі зірка 5
На стійці 394
Олексуш, о. М.
Тверда віра твердого воїна 390
Радісно дзвінок дзвонив 435
Смерека, Віра
Христос воскрес! — повість 33,
73, 113, 157
Сембай-Галицька, Оксана
Доля в руках розбишак? 193

СТАТТІ-РОЗВІДКИ

"Ой, дай Боже!" 61
Барка, Василь
Порятунок біснуватого 55
Правда "Неофітів" 107
Очищення прокажених 223
Щоденник природи на
"Верховині" 351
Помилування Вартімея 369
Бумара, Бр. Симон ЧСВВ
Владика Павло Гойдич
цікавиться вбогими 153
Вл. пам. о. Рафаїл Райбери ЧСВВ 436
Ваврик, о. Василь ЧСВВ
Братерство — як шлях до
миру 11
Єдність усіх християн 51
Поступ наук, зосереджений
у Бозі, звернений на
людину 91
Пошана й охота до священства між молоддю 133
Єпископи вчителі віри 173
Хліб життя 209
Молодь у своїх намаганнях
за кращий світ 213
Добра преса 29
Богослови і проповідники 331
"Солодко воно відходити
з цього світу до Ісуса" 347
Сироти й опущені 370
І духовні й миряни одним
кроком 383
Гаряча й ревна молитва 411
В., о. В. ЧСВВ
Вінком для старих людей
— їх сини; слава ж дітей
— їхні батьки! 347, 397
Верховний Архиєпископ Йосиф у Брадфорді 335
Вживання живої української мови в Св. Літургії 404
Гела, Степан
Шурінська ікона св. Василія Великого 17
Грей, кард. Гордон Й.
Привітальна промова в
честь Блаженнішого
Верховного Архиєпископа Йосифа 327
Г. о. Р. ЧСВВ
Сучасний світ і Церква —
розмови з молоддю
(про подружжя) 21
Германюк, Митроп. Максим
Завдання українського
католицького інтелігента
в житті Канади 284
Голинський, о. Петро
Найважніше завдання
нашого часу 295
Грицина, Казимир
Св. Йосиф 27
Дещо з хроніки нашої
Церкви в Шотляндії й півн. Англії в 1969 р. 71
Жан, о. Йосафат ЧСВВ
Перший Українець у Канаді 19
За відмолодження наших організацій 104
Залуцький, о. Тарасій ЧСВВ
Хто винуватий? 362
З. Захарків, Ірина
"Різдво Христове і "Батьківщина" 32
10-ліття Вищої Школи
в Дітройті 195
Здалека і зблизька — Дописи
29, 36, 71, 76, 118, 195, 199, 237,
269, 278, 316, 335, 357, 358, 386,
394, 397, 436
Сліпий, Йосиф, Верховний Архиєпископ, Кардинал
Дорогій у Христі Українській Молоді 407
Івашків, Євген
Нездорове явище, з яким
треба боротися 24
Каменецький, о. Василь ЧСВВ
Треті Чини в Католицькій
Церкві 153, 189, 231
Клюфас, д-р інж. М.
Новозбудована церква св.
Володимира в Українському Селі у Глен Спей 269
Ковалюк, о. Дмитро
"Я тільки так називаюся" 64
Ковалюк,-о. Д.
Савонароля 426
Купранець, о. Орест ЧСВВ
Св. Дух сповнив своє завдання 2

Замічення про розмалювання Едмонтонської катедри 31
Де людина не може, там Бог допоможе 42
Як краще: з жінкою чи без неї?" 82
Скупий Шкот, вирахований Німець, щедрий Американець, ну й відгадайте, а який Українець? 101
Чи ми зацікавлені Православною Церквою? 122
"Червоний Архиєпископ", Гелдер Камара, "батько Безсоромників" 142
Японія — країна сходячого сонця 148
Навіть не стараємося того внаснювати! 162
Поїде Папа до Японії, чи ні? 177
Вже досить гарних слів! 181
Гострий напад на югославського єпископа 190
"Навернення", "Унія" чи тільки братньо-християнська зустріч? 202
Похороними того, хто в Україні похоронив нашу Церкву 215
Альбертійська мистиня — Парася Іванець 229
Тимчасом трясовиння загрожує 242
Приватне життя Папи Павла VI 246
Поїздка Папи у 200-річчя Австралії 387
Цю статтю таки перепустила цензура 258
Такий стан перетривав 400 років 267
Трохи здорової критики не пошкодить 282
Японія в своєму історичному бутті 302
Парася Іванець у своїй творчості 311
У двох малих реченнях — сім великих неправд і три помилки 322
Взаємовідносини між Америкою і Ватиканом 337
Прикро справляти блуди відомого професора-історика 387
Католицька Церква в Австралії 428
"Курія бльокує український поступ" 263
Лободич, о. Роман
Великдень українських родин 125
Лужецький, о. Іван
Христос Воскрес — Воістину Воскрес! 85
Ви будете моїми свідками! 204
Маєрнік, Ю.
Мало бракувало і я міг би був стати комуністом! 116
Така дійсність під комунізмом 233
Мальований, о. Боніфатій ЧСВВ
Благословення і прокляття батьків 306
Марнія, о. Максим ЧСВВ
Від Різдва до хреста 49
Вони судили й засудили 89
Ти наша, ми Твої! 169
Жмут "відірваних" і "розкинених" думок 313
М. М.
Українська участь у шотляндському паломництві до Люрду 386
Надіслані видання 80, 112, 200, 240, 344, 391, 430
Назарко, о. Іріней ЧСВВ
Наші вчинки 14
Зустріч і прощання 44
Вони творять історію 111
Життєві несподіванки 145
Діялог із Марією 164
У пошукуванні скарбу 210
Синод УКЦеркви в Замості 249
Значення Замойського Синоду для Української Церкви 287
Декілька думок про поступ 325
Молитва Нації 366
Питання важливе й сьогодні 405
Намірення Апостольства Молитви 11, 51, 91, 133, 173, 213, 291, 331, 370, 411
Нашим Достойним Ювілятам у Священстві 171
Никер
Вечір української пісні й танку у Ванкувері 394
Ничка, о. Методій ЧСВВ
Чим є мати для дитини 195
Оліяник, о. Тарас ЧСВВ
Приймість службу примирення 9
Особисте навернення 99
Повна свобода людини 227
Перстень-символ вірности 345
Ісус Христос — Спаситель-Помазаник 408
(омеч)
Свята місія (рецензія) 159
Павло VI, Папа
Душпастирська конституція про Церкву в сучасному світі 8, 46, 94, 136, 168, 219, 253, 290, 330, 365, 425
Парадокс модерної людини-творця 419
Пій XII, Папа
Молитва за переслідувану Церкву 175
Плешкевич, Юрій
Воскресна Утреня 273
Потошнік, Мирон
Скит Манявський 271
Райберн, о. Рафаїл ЧСВВ
Ми Божими людьми 421
Станіслір, Осип
Життєвий шлях перемиського єпископа Йосафата Кониловського 265, 309, 341, 376
Сторінка Апостольства Молитви 12, 52, 132, 172, 212, 252, 291, 332, 371, 411
Струтинська, д-р Марія
Думками з Папою Іваном XXIII-ім 225
Розум і гумор Папи Івана XXIII 378
Ті, що нам помагають (Пресфонд) 79, 119, 160, 200, 279, 320
Український Юначе! 97
Хомин, о. Петро
Христове Різдво в житті українського народу 6
Чи Ви вже читали? (Рецензії) 67, 159
Чумак, Ярослав
Розділений Дім 140
Велике слово: Мама 184
Чужі люди 220
Виховання батьків 260
До школи, школярі! 300
Шевчук, о. Севастіян ЧСВВ
Схід перечить Бога, а Захід ігнорує 47
Два противні табори і Христова Церква 129
Не поляже наша сила, слава й воля! 381
"Шотляндія вітає Кардинала-Героя" (Йосифа Сліпого) 316
Якимишин, о. Северіян ЧСВВ
Батьки і священичі покликання 57
Ви нас запитуєте? 95, 137, 217, 255, 297, 335, 374, 415

ЧИТАЙТЕ!

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ПОШИРЮЙТЕ!

"СВІТЛО"!

Купіть пам'ятку на все життя!

ПОСВЯЧЕННЯ СОБОРУ СВ. СОФІЇ В РИМІ

ІСТОРИЧНІ ВІДВІДИНИ ПАПИ ПАВЛА VI нашої катедри - собору Св. Софії в Римі.

СВ. ЛІТУРГІЯ У СОБОРІ СВ. СОФІЇ — чудовий обряд і прекрасні співи наших хорів.

ПРОМОВА ПАПИ І ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА ЙОСИФА.

БЛАГОСЛОВЕННЯ СОБОРУ СВ. СОФІЇ.

ПРОГОЛОШЕННЯ СИНОДУ Української Помісної Церкви.

КОНЦЕРТ у Ватиканському місті —

ось декілька важніших моментів із великого їх багатства, закріпленого на

4 ОБОСТОРОННІХ СТЕРЕО-ПЛАТІВКАХ

До цього ПРЕКРАСНИЙ АЛЬБОМ із 20 кольоровими світлинами та текстами важніших промов. Усе те великого формату 12 x 12 інчів, в українській мові з перекладом на англійську.

ЗАРЕКОРДУВАЛА НАША ФІРМА APON RECORD CO.

Ціна тієї пропам'ятної збірки $38.00; до того поштова оплата $1.50.

Ошю пропам'ятну збірку висилаємо за попереднім надісланням готівки.

Замовляти в Канаді виключно через

BASILIAN PRESS

286 Lisgar Street

Toronto 145, Ontario — Canada

Альбом має церковне одобрення.

Книга, яка повинна бути в кожній хаті!

У ХАТІ КОЖНОГО СВІДОМОГО ХРИСТИЯНИНА
ПОВИННА БУТИ КНИГА БОЖОЇ НАУКИ,
ОБ'ЯВЛЕННЯ І ЗАКОНІВ.

ЦЕ КНИГА

СВЯТОГО ПИСЬМА

Стараннями оо. Василіян видруковано для українців католиків Святе Письмо Старого і Нового Заповіту в українській мові. Це нове видання має 1446 сторін, 14 ілюстрацій і 2 кольорові мапи

Ціна цього нового і єдиного повного перекладу:

оправленого в штучну шкіру	$12.00
в шкіру зі золоченнями	$15.00
в люксусову шкіру зі золоченнями	$20.00

Замовлення слати на адресу:

BASILIAN PRESS

286 Lisgar Street, Toronto 3, Ontario — Canada